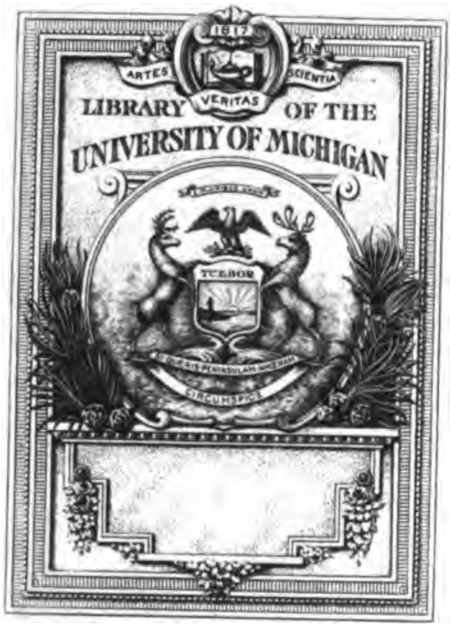
J.T.S. July 1911, p. 624. Review of 'Le Protévangile de Jacques et ses remaniements latins' (É. Amann) by M.R. James.

Apr. 1912, p. 435: Review of 'Les Actes Apocryphes de l'Apôtre André. Les Actes d'André et de Mathias, de Pierre et d'André, et les textes apparentés (J. Flamion) by M.R. James.

2 vols. 1776

Bible. N.T. apocryphal books. 1852.

CODEX APOCRYPHUS NOVI TESTAMENTI.

THE

UNCANONICAL GOSPELS

AND OTHER WRITINGS,

REFERRING TO THE FIRST AGES OF CHRISTIANITY;

IN THE ORIGINAL LANGUAGES:

COLLECTED TOGETHER FROM THE EDITIONS OF FABRICIUS, THILO, AND OTHERS;

BY THE REV. Dr GILES,

LATE FELLOW OF C. C. C. OXFORD.

PART I.

LONDON;
D. NUTT, 270 STRAND:
1852.

PRINTED AT THE AUTHOR'S PRIVATE PRESS.

PREFACE.

It is well known that, besides the books which form the canon of the New Testament, there are still existing several Gospels, Acts, Epistles, and other writings which profess to be the production of the apostles, their contemporaries and immediate successors. These writings appear to have been current among Christians, of various sects, either heretical or orthodox, at a very early period; and it is a generally received opinion that the authority of the church at length caused the separation of the chaff from the wheat—the false Scriptures from the true—at some point of time, not later than Eusebius the ecclesiastical historian who wrote his work about the 320th year of the Christian era. For this opinion there is no sound written evidence, and we are not justified by history in saying that any express council was held for this purpose at so early a period as to carry with it much weight in deciding the authenticity either of the canonical or of the uncanonical books of the New Testament. The opinion alluded to is rather borne out by the nature of the case than by any other evidence. It is probable

that a preference would soon be given to the best histories of Christ's ministry and death and other records connected with his marvellous career, and that inferior and spurious works would speedily pass into oblivion or be preserved only to gratify curiosity. To this motive, curiosity, may be added another, namely the wish which heretics and sectarians would naturally feel to support their various tenets by every means in their power; and, as several of the Apocryphal Writings were supposed to favour certain of the various sects which at that time divided the church,* it is not to be wondered at, that they were held in proportionate respect, or that of the many copies of them made by those who reverenced them, some, at

---

* Lord Lindsay, in his "Sketches of the history of Christian art," [3 vols 8vo, London, 1847,] vol. i, page xl, note *, gives the following notice of the apocryphal writings:

"Almost all the apocryphal Gospels, Acts, &c. may be traced, generally, to the early sect of Docetæ, a branch of the Gnostics, the introducers of the Mystic philosophy into Christianity, and in particular, to a certain Leucius, said to have been a disciple (originally) of S. John, and who opposed these forgeries to the genuine writings of the Apostles, with the view of supporting the peculiar tenets of the sect, namely—that Light and Darkness, Spirit and Matter, are coeternally and coequally opposed in hostility,—that Matter is essentially corrupt and sinful, and Spirit essentially pure and divine, a particle in fact of the Deity—that our spirits being in this life imprisoned within our bodies, the flesh must be crushed to impotence if the spirit would be free,—that this depending on the will of man, an atonement for sin is unnecessary,—that, as a means to this, celibacy is to be commended and marriage depreciated,—that the blessed Mary was ever Virgin,—that the body of Our Saviour was a body only in appearance, and that a phantom, merely, suffered on the cross—that the

east, should have come do wn to us, together with the other remains of ancient literature. To this cause, no doubt, may be ascribed the preservation of so many writings, which evidently once were looked upon as

---

pains of death are unfelt and the spirit departs easily in proportion as the body is pure and uncontaminated,—and that the resurrection takes place in every instance at the death of the individual, the body dropping off for ever and resolving itself into dust, its kindred mass of corruption. The early Church, in rejecting the leading principle of the heresy, and condemning the heretics, sanctioned notwithstanding, or at least winked at the circulation of the fables devised by them in its support, * and these have become the mythology of Christianity, universally credited among the Southern nations of Europe, while many of the dogmas which they were grounded upon have, as a natural consequence, crept gradually into the faith. The Gnostics, on the other hand, were sound as regarded the divinity of Our Saviour, which was fiercely attacked by the Judaizing Ebionites. Both sects, although as yet in the germ only, were manifesting themselves during the latter years of S. John, who wrote his Gospel to vindicate the truth both from one and the other.

Leucius is said to have been Greek, and was evidently a man of genius and taste, but his writings have been so disfigured and interpolated that it is very difficult to distinguish between his own statements and those of his successors. Many indeed of the pseudo-gospels, traceable to him in their origin, are, as they now appear, puerile in the extreme †, some of them even imputing malignity to Our Saviour's childhood. The reader may consult the 'Histoire Critique du Manicheisme,' by the learned Beausobre, second part, second book, tom. i, pp. 337—424.

* Note here—"The condemnation of a number of the Apocryphal writings by Pope Gelasius seems to have proved (ultimately) a dead letter."

* "E. g., according to the 'Gospel of the Infancy of Christ,' Joseph was a very bad carpenter, and whenever he made his chests or tables too short or too long, Our Saviour would touch, or stretch out his hand towards them, and they expanded or contracted to the correct dimensions."

genuine Christian scriptures, but now are only regarded as historical records, and are treated, as far as religion is concerned, with contempt.

There have been several editions of these curious writings, all differing in their contents, but all equally incomplete we will enumerate them in order.

The first publication, in which any of the Apocryphal Writings of the New Testament are found, appears to be the *Orthodoxographa, Herold, Basil.* 1555, containing the letters of Christ and Abgarus, of Pontius Pilate and Lentulus, &c.

To this succeeds the work of MICHAEL NEANDER who published several of them together with the second edition of *Catechesis M. Lutheri parva Latina, Basil.* 1563, bearing the following title:

"APOCRYPHA: *hoc est, narrationes de Christo, Maria, Joseph, cognatione et familia Christi, extra Biblia: apud veteres tamen Græcos scriptores, Patres, Historicos et Philologos reperta (inserto etiam Protevangelio Jacobi Græce, in Oriente nuper reperto, necdum edito hactenus) ex Oraculorum ac Sibyllarum vocibus, gentium etiam testimoniis, denique multorum veterum auctorum libris descripta, exposita et edita Græcolatine, a Michaele Neandro Soraviense.*

A second edition of this collection was printed with the third edition of the *Catechesis,* in 1567, with the addition of Prochorus's Life of St John the Evangelist, as indicated by the additional words in the title page:

Accessit divi Prochori (qui ex septem ministris unus fuit et Stephani protomartyris consobrinus) de Joanne

evangelista et theologo historia Græcolatina nunquam antea in lucem edita, Sebastiano Castalione interprete.

In 1569 appeared *Monumenta SS. Patrum Orthodoxographa, a Grynæo edita, Basil. MDLXIX,* containing the work of Prochorus in addition to the other Apocryphal writings given in the earlier edition of the Orthodoxographa.

Historia Christiana veterum Patrum, Laurentii de la Barre labore et industria castigata atque per ordinem digesta, Parisiis MDLXXXIII—contains the works of Prochorus, Abdias, and others, which were afterwards copied into the Paris, Cologne, and Lyons editions of the Bibliotheca Patrum.

Apocrypha; parænetica, philologica cum versione Nicolai Glaseri, Thuringi, Walterhusani. Hamburgi, a. MDCXIV.

This collection contains an extract from Chrysostom *De stella magis visa,* but nothing else which had not been previously given in the collection of Neander.

All these collections were, however, entirely superseded by the work of Fabricius which appeared in 1703, at Hamburgh in two volumes small octavo. A second edition, augmented by the addition of a third volume, came out in 1719, bearing the following title:

Codex Apocryphus Novi Testamenti, collectus, castigatus, testimoniisque, censuris et animadversionibus illustratus a Johanne Alberto Fabricio, S. S. Theol. D. Professore Publ. et h. t. Gymnasii Rectore. Editio secunda, emendatior et tertio etiam tomo, separatim

venali, aucta. Hamburgi, sumptu viduæ Benjam. Schilleri et Joh. Christoph. Kisneri, Ao 1719.

The third or supplementary volume of this work was reprinted separately in 1743.

It will not be necessary to give a list of the contents of Fabricius's work, because all the various articles which it contains have been embodied into the present volume. But it is rather worthy of notice that the learned editor of the Codex Apocryphus was content to reduce into one collection the various pieces which before his time were scattered through numerous publications. The only tract, before inedited, found in the Codex, is the *'Αναφορὰ Πιλάτου*, a transcript of which was sent to Fabricius by Gustavus Schræder, chaplain to the Danish ambassador at Madrid, and afterwards pastor of the church of Gluckstadt.

The next editor who occupied himself with the Apocryphal writings of the New Testament was the Rev. Jeremiah Jones, who published his work, at London, 1722. A second edition appeared at Oxford in 1798, under this title :

A new and full method of settling the canonical authority of the New Testament. To which is subjoined a vindication of the former part of Saint Matthew's Gospel, from Mr Whiston's charge of dislocations. In three volumes. By the Reverend Jeremiah Jones. Oxford: at the Clarendon Press, 1798.

In 1804, appeared a supplement to the Codex of Fabricius :—

Auctarium Codicis Apocryphi Novi Testamenti

Fabriciani, ab Andrea Birchio, episcopo Arhusiensi, Hanivæ, 1804.

This work contains several tracts not given in the Codex, but the text is so inaccurate that the volume was thereby rendered comparatively useless.

The same year produced also another work professing by its title-page to be more complete than any of the preceding—*Corpus omnium veterum apocryphorum extra biblia, edidit C. Ch. Lud. Schmidius, Hadamariæ* 1804—but this volume, also, was remarkably inaccurate in its text, and lamentably meagre in its contents.

In 1823 a specimen of a new and more complete edition of the Apocryphal Writings of the New Testament was sent forth from the press by Dr Thilo, containing an unpublished work on the Acts of Saint Thomas, and bearing this title:

Acta S. Thomæ Apostoli, ex codd. Pariss. primum edidit et adnotationibns illustravit Joannes Carolus Thilo, Phil. Doct. et Theol. professor P. E. in Academia Fridericiana. Præmissa est notitia uberior novæ codicis Apocryphi Fabriciani editionis. Lipsiæ, 1823, *sumptibus Frid. Christ. Gulielmi Vogelii.*

Nine years however passed away before the learned editor resumed his labours; and at last in 1832 he published the first volume of a collection which was intended to comprise every thing that was found in preceding editions and also all works hitherto lying inedited in the principal public libraries of Europe. The title of this volume is as follows:

Codex Apocryphus Novi Testamenti e libris editis et

manuscriptis, maxime Gallicanis, Germanicis et Italicis, collectus, notisque et prolegomenis illustratus opera et studio Joannis Caroli Thilo, phil. et theol. doctoris hujusque in academia Fridericia Halensi professoris. Tomus primus. Lipsiæ, 1832, *sumptibus Frid. Christ. Guilielmi Vogel.**

This volume contains all the uncanonical Gospels which the editor Dr Thilo could procure, either from printed editions or manuscripts: and it was his intention to publish in two other volumes all the uncanonical Acts and Epistles in like manner. Twenty years, however, have now passed and the labours of Dr Thilo still remain suspended—never, in all probability, to be resumed. Meanwhile the previous editions of separate portions, and also Thilo's own volumes have become scarce, in addition to their incompleteness, and it has, for a long time been impossible for a student of the present day, except at a very great outlay of money and trouble, to form a complete collection of these apocryphal Writings. To remedy this evil, and to enable the student to have in his own library all that has yet been gathered of these ancient records, the present volume is now published, with no pretensions to originality of matter, but only of completeness in its contents;—and even this is to be understood with reference to those works only which have appeared in preceding editions, and not to such writings of the kind as still exist in manuscript only.

* Several translations of the Uncanonical writings into modern languages have from time to time appeared. We may mention, 1, Collection d'anciens Evangiles, &c. Londres 1769; 2. Vita Christi, Londini 1818;

These remarks may suffice to point out what has been done before, and what has been the purpose of this volume.

The subjoined table shews the contents of Part I with reference to the editions of Thilo and Fabricius. The second part will contain the remaining uncanonical books, with ample notices and fragments of such other apocryphal writings as are supposed to have been lost.

See Mosheim's tract "De vita, fatis et scriptis Jo. Tolandi," prefixed to his "Vindiciæ antiquæ Christ. disciplinæ adversus Tolandi Nazarenum," Hamburgi, 1722, ed. II. Collection of several pieces of Mr John Toland, Lond. 1726 vol. I. p. 350—403. A catalogue of books mentioned by the Fathers and other ancient writers, as truly or falsely ascribed to Jesus Christ, his apostle and other eminent persons, is given in Toland's Amyntor.

CONTENTS OF PART I.

بسم الله الواحد بذاته المثلث بصفاته*
قصة نياحة ابونا القديس الشيخ يوسف النجار بركاته وصلواته تحفظ جميعنا يا اخوة آمين *

وكانت جملة حياته ماية واحد عشر سنة وكان انتقاله من هذا العالم في السادس والعشرين من شهر ابيب الموافق لشهر آب صلاته تحفظنا آمين* وان ربنا يسوع المسيح هو الذي اخبر بهذا لتلاميذه الاطهار على جبل الزيتون وبجميع سعيه واكمال ايامه والرسل القديسين حفظوا هذا الكلام وكتبوه وتركوه في خزانة الكتب باورشليم صلاتهم تحفظنا آمين *

---

1. كان في احد الايام والمخلص ربنا والاهنا ومخلصنا يسوع المسيح جالس مع تلاميذه وهم مجتمعين على جبل الزيتون كلهم وقال لهم يا اخوتي واحبابي بني الاب الذي اختاركم من جميع العالم انتم تعلموا انني اخبرتكم مرارا كثيرة انه ينبغي لي ان اصلب واموت لاجل خلاص آدم وذريته واقوم من الاموات واعطيكم بشارة الانجيل المقدس المبشر لتبشروا به في جميع العالم والبسكم القوة من العلا واملاكم من الروح القدس وتبشروا كل الامم بالتوبة وغفران الخطايا لان كاس مآ واحد اذا وجده الانسان في الدهر الاتي هو اجل واعظم من جميع الاموال في هذا العالم كله وموطا قدم واحد في بيت ابي هو اعظم واجل من جميع غنا العالم وايضا ساعة واحدة في فرح مسكن الابرار هي اجل وافضل من الف سنة للخطاة لان بكاءهم ونحيبهم لا يفرغ ودموعهم لا تهدي ولا يجدون لهم عزا ولا راحة البتة والان يا اعضاي الكريمة اذا ذهبتم بشروا كل الامم واخبروا وقولوا لهم ان المخلص يفحص عن ميراث الحق ووكيل الحق وانهم يردون ويحاربوا عنهم في يوم المجازاة وهو يفحص عن كل كلمة واحدة يقولوها الناس هزوا وبطالة يعطون عنها جوابا وكما انه لا ينسا احد من الموت كذلك اعمال كل واحد واحد تظهر يوم

الدين خيرا كان ام شرا وبهذا الكلام الذي قلته لكم اليوم لا يفتخر القوي من اجل قوته ولا الغني من اجل غناه بل من احب ان يفتخر فليفتخر بالرب *

2. كان انسان اسمه يوسف من اهل بيت لحم مدينة يهودا ومدينة داود الملك هذا كان قد تعلم الحكمة والعلوم جيدا وجعل كاهنا في هيكل الرب وكان يعرف صنعة النجارة وتزوج امراة كمثل الناس جميعهم واولد له البنين والبنات اربعة غلمان وابنتين وهذه اسمآ وهم يهودا ويسطس ويعقوب وسمعون واسمآ الابنتين اسيا وليديا وماتت زوجة يوسف الصديق بمجد الله في جميع اعماله وكان يوسف الرجل الصديق ابي بالجسد خطيب مريم امي يمضي هو واولاده الي صنعته يعمل في النجارة *

3. ولما ترمل يوسف الصديق فكانت مريم امي المباركة الطاهرة الزكية قد كمل لها اثني عشر سنة لان ابهاتها قدموها الي الهيكل وهي ابنة ثلاث سنين واقامت في هيكل الرب تسعة سنين حينيذ لما راي الكهنة العذرآ القديسة الخايفة من الرب قد نشيت خاطبوا بعضهم بعضنا قايلين سل عن رجل صديق يخاف من الله تودع عنده مريم الي زمان العرس لىلا تبقي في الهيكل فيجيها ما يجي النساء فتخطي ويغضب الله علينا *

4. وفي تلك الساعة ارسلوا ودعوا الاثني عشر شيخا من قبيلة يهودا وكتبوا اسم الاثني عشر قبيلة اسراييل فوقعت القرعة علي الشيخ البار يوسف الصديق حينئذ اجابوا الكهنة وقالوا لامي المباركة امضي مع يوسف وكوني عنده الي زمان العرس فاخذ يوسف الصديق امي وجآ بها للي منزله فوجدت يعقوب صغيرا في بيت ابيه وهو ذليل محزون من اجل اليتم فربته من اجل هذا دعيت مريم ام يعقوب فتركها يوسف في بيته ومضي الي موضع يعمل فيه الصنعة التي هي النجارة ولما كمل للعذرآ الطاهرة في بيته سنتين وصار عمرها يوميذ اربعة عشر سنة منذ جآ بها *

5. احببت انا بارادتي ومسرة ابي ومشورة الروح القدس فتجسدت منها بسر يعلو معرفة المخلوقين فلما كمل لحبلها ثلثة

شهور فجآ الرجل الصديق من الموضع الذي كان فيه صنعته فوجد العذرآ امي في الحبل واضطرب وهم بتخليتها سرا وسن خوفه وحزنه وضيق صدره لم ياكل ولم يشرب في ذلك اليوم *

6. وفي نصف النهار ظهرله رييس الملايكة جبرائيل المقدس في الحلم بامر ابي وقال له يوسف ابن داود لا تخف ان تاخذ مريم خطيبتك فانها حبلي من روح القدس وستلد ابنا ويدعي اسمه يسوع وهو الذي يرعي جميع الامم بقضيب من حديد وذهب الملاك عنه فقام يوسف من نومه وصنع كما قال له ملاك الرب وبقيت مريم عنده *

7. وبعد هذا خرج امر من عند آغوستس قيصر الملك يكتب جميع المسكونة واحد واحد في مدينته فقام الشيخ الصديق يوسف واخذ مريم العذرآ وجآووا الي بيت لحم من اجل انه كان قرب ولادتها فكتب اسمه في الجريدة ان يوسف ابن داود مريم خطيبته الذي من قبيلة يهودا وان مريم امي ولدتني في بيت لحم في مغارة قريب من قبر راحيل امراة يعقوب الرييس التي هي ام يوسف وبنياميين *

8. وان الشيطان مضي واخبرهيرودس الكبير ابا ارشلاوس فهيرودس هذا الذي قطع راس يحنا حبيبي ونسيبي فطلبني وكان يظن ان مملكتي من هذا العالم واخبر يوسف الشيخ الباري في الحلم فقام واخذ مريم امي وانا في حضنها وسالومي تمشي معهم وذهب وجآ الي مصر واقام هناك مدة سنة كاملة الي ان باد جسد هيرودس *

9. ومات باشر موتة ليكون لاجل سفك دم الاطفال الذي قتلهم ظالما وليس لهم خطية وعندما مات ذلك المخالف المنافق هيرودس رجعوا الي ارض اسرائيل وسكنوا في مدينة الجليل وهي تدعي الناصرة وكان الشيخ المبارك يوسف يعمل في صنعة النجارة وياكل من عمل يديه ولاياكل من عمل احد قط خبزا مجانا كما امر ناموس موسي *

10. وبعد هذا كبر الشيخ وطعن في ايامه ولم يضعف جسده ولا تغير نظره ولا تلف سن واحدة من فمه ولم يزل في عقله كل

الزمان بل كان كانه صبي شاب قوي في جميع اموره واعضاوه سالمة من كل الم وجملة حياته ماية واحد عشر سنة وصار في شيخوخية حسنة *

11. ويسطس وسمعان اولاد يوسف الكبار تزوجوا ايضا ومضوا الي بيوتهم وكذلك الابنتين تزوجوا ايضا ومضوا الي بيوتهم وبقي في بيت يوسف يهودا ويعقوب الصغير وامي العذرآ وانا بقيت معهم كواحد من اولاده وكملت كل السيوة سوي الخطية وكنت ادعو مريم امي ويوسف ابي واطيعهم في جميع ما يقولون ولم اخالفهم قط بل كنت اسمع منهم كمثل جميع الناس الذين ولدوا في العالم ولم اغضبهم يوما واحدا ولم ارد لهم كلمة ولا جوابا بل كنت احبهم جدا مثل حدقة العين *

12. وكان بعد هذا قد قرب نياحة الشيخ البار يوسف وانتقاله من هذا العالم كساير البشر الذي ولدوا في العالم فضعف جسده فاعلمه ملاك الرب انه يتنيح فخاف واضطرب بنفسه جدا وقام ومضي الي اورشليم ودخل الي هيكل الرب وصلي امام هيكل الرب قايلا *

13. يا الله اب كل عزآ واله كل الرآفة ورب كل جسد الاه نفسي وروحي وجسدي اطلب اليك يا ربي والاهي ان كان قد كملت ايامي وقرب خروجي من هذا العالم ارسل ميخائيل العظيم رييس ملايكتك القديسين يقف معي الي ان تخرج نفسي هذه الحقيرة من هذا الجسد الشقي بغير تعب ولا خوف ولا جزع لانه خوف عظيم وحزن شديد يحل بكل الاجساد في يوم موتهم رجلا كان او امراة او بهيمة او وحشا او هواما او طيرا وبالجملة كل الخليقة التي تحت السمآ التي فيهم روح متحركة فينالهم خوف وشدة عظيمة وتعب كبير عند خروج نفوسهم من اجسادهم والان يا ربي والاهي يقف ملاكك المقدس مع نفسي وجسدي الي ان يفترقوا من بعضهم البعض والملاك الموكل بي من يوم خلقتي لا يكن وجهه مايلا عني بل يسير معي في الطريق الي ان يوصلني اليك ويكون وجهه باشا فرحان معي ويصحبني بالسلامة ولا تجعل اصحاب الوجوه المختلفة يقتربون الي الي الموضع الذي امشي فيه الي ان آتي اليك بالسلامة ولا تخل الذين علي

الابواب يمنعوا نفسي من الدخول ولا تفضحني امام منبرك المخوف ولا تقترب الي السباع ولا تغرق نفسي امواج بحر النار الذي ينبغي لكل نفس ان تجوز فيه قبل ان انظر الي مجد لاهوتك يا الله الحاكم العدل الذي بالبر والاستقامة يدين البشر ويجازي كل واحد كمثل عمله والان يا ربي والاهي تدركني برحمتك وتنير طريقي اليك انت الينبوع المملو من كل الخيرات والمجد الي الابد آمين *

14. وكان من بعد هذا جآ الي منزله في مدينة الناصرة ومرض فرقد وهي الدفعة التي تنيح فيها كالمفروض علي جميع البشر وثقل في المرض جدا ولم يمرض قط مثل هذه الدفعة منذ يوم ولدوه في العالم* وهذا تحقيق تدبير المسيح ليوسف الصديق في اربعين سنة قبل ان يتزوج قامت الامراة في عصمته تسعة واربعون سنة وماتت وبعد موتها بسنة واحدة لودعت له امي الطاهرة مريم من الكهنة لكي يحفظها الي زمان العرس فقامت في بيته سنتين وفي السنة الثالثة من مقامها عند يوسف وهي في الخامس عشر من حياتها ولدتني علي الارض بسر لا يعرفه ولا يدركه احد من المخلوقين الا انا وابي والروح القدس الكاين في بالوحدانية *

15. وجميع حياة ابي الشيخ الصديق مائة واحد عشر سنة كاوامر ابي واليوم الذي فارقت نفسه جسده هو اليوم السادس والعشرين من شهر ابيب وبدي الذهب المختار يتغير والفضة النقية تستحيل اعني عقله وحكمته ونسي الاكل والشرب وبطلت حكمة صنعة النجارة وصار لا يلتفت اليها وكان عندما اشرق النور في اليوم السادس والعشرين من ابيب قلقت نفس الشيخ يوسف الصديق في مضجعه وفتح فاه وتنهد وضرب يديه علي بعضها بعضا وصرخ هكذا قايلا *

16. الويل لليوم الذي ولدت فيه في العالم الويل للبطن التي حملتني الويل للاحشآ التي قبلتني الويل للثدي التي ارضعتني الويل للرجلين اللتين جلست عليهما الويل لليدين اللتين حملتاني وربتاني حتي كبرت لان بالاثم حبل بي وبالخطايا

اشتهتني امي الويل للساني وشفتي التي تلفظت وتكلمت بالباطل بالنميمة والكذب والجهل وانهزو والفرية والخديعة والمراياة الويل لعيني اللتين ابصرتا الشك الويل لاذني اللتين احبتا سماع الوقيعة الويل ليدي اللتين اختطفتا ما ليس لهما بحق الويل لبطني وامعاي الذين اشتهوا الاكل مما لا يحل لهم اكلها الويل لحنجرتي التي كانت مثل النار تاكل كلما تجده الويل لرجلي اللتين مشتا دفعات كثيرة فيما لا يرضي الله الويل لجسدي والويل لنفسي الحزينة التي قد تعديت من الله الذي خلقها ماذا اصنع اذ انا ذهبت لذلك المكان واقف قدام الحاكم العدل ويبكتني من اجل اعمالي التي جمعتها في صباي. الويل لكل انسان يموت في خطيته بالحقيقة ان هذه الساعة المخوفة وهي التي حلت بابي يعقوب عند مفارقة نفسه جسده هوذا قد حلت بي انا الشقي اليوم لكن مدبر نفسي وجسدي هو الله وحده وهو يصنع ارادته فيهم *

17. هذا الذي قاله يوسف الشيخ البار فمضيت ودخلت الي عنده فوجدت نفسه مضطربة جدا وهو في شدة عظيمة فقلت له السلام لك يا ابي يوسف الرجل الصديق ما بالك هكذا فقال لي السلام لك دفعات كثيرة يا بني الحبيب ان مخاض الموت وخوفه قد احاط بي بل ان نفسي قد استراحت منذ سمعت صوتك يا يسوع الناصري يسوع مخلصي يسوع منجي نفسي يسوع ساتري يسوع الاسم الحلو في فمي وفي فم جميع محبيه العين التي تنظر والاذن التي تسمع اسمعني انا اليوم عبدك اتضرع اليك واسكب دموعي امامك انت الاهي بالحقيقة انت ربي كما قال لي الملاك دفعات كثيرة وبالافضل في اليوم الذي شكك فيه قلبي بافكار الشر من اجل الطاهرة المباركة مريم لما حبلت وفكرت اني اخليها سرا وفيما انا متفكر في هذا اذ ظهرت لي ملايكة الرب في الحلم بسر عجيب قايلا لي يا يوسف بن داود لا تخف ان تاخذ مريم خطيبتك ولا تحزن ولا تتكلم بكلام لا ينبغي علي حبلها فانها حبلي من روح القدس وستلد ابنا ويدعي اسمه يسوع وهو يخلص شعبه من خطاياهم فلا تحقد علي يا رب من اجل هذا لاني لم اكن اعرف سر ميلادك وانا اذكر يا سيدي

اليوم الذي لسعت فيه الحية الصبي ومات ارادوا اهله يسلموك الي هيرودس وقالوا انك قتلته واقمته لهم من الاموات فجيت انا ومسكت يدك وقلت لك يا ابني احذر فقلت لي اليس انت ابي بالجسد انا اعلمك من انا والان يا ربي والاهي لا تغضب علي لاجل تلك الساعة وتدينني انا عبدك وابن امتك انت هو ربي والاهي ومخلصي ابن الله بالحقيقة *

18. هذا الذي قاله ابي يوسف وما بقي يستطيع يبكي فنظرت الي الموت قد تسلط عليه فقامت امي العذرآ الطاهرة واقتربت الي وقالت لي يا ابني الحبيب يموت هذا الشيخ البار يوسف فقلت انا يا امي المحبة انه ينبغي لكل الخليقة الذين يولدون في هذا العالم ان يموتوا لان الموت علي كل البشرية وانتي يا امي العذرآ ينبغي لك ان تموتي مثل كل الناس بل موتك وموت هذا الشيخ البار ليس هو موتا بل حياة دايمة الي الابد وينبغي لي انا ايضا ان اموت بالجسد الذي اخذته منك بل قومي يا امي الطاهرة امضي وادخلي الي عند يوسف الشيخ المبارك حتي تنظري ايش يكون في صعوده *

19. فمضت مريم امي الطاهرة ودخلت الي المكان الذي يوسف فيه وانا كنت جالسا عند رجليه فنظرته وعلامات الموت قد ظهرت في وجهه فرفع الشيخ المبارك راسه الي وتطلع في وجهي وما كان يستطيع يكلمني من اجل مخاض الموت الذي قد احاط به وانه تنهد كثيرا فمسكت يديه ساعة واحدة جيدة وكان ينظر لي ويشير الي ان لا اتركه فوضعت يدي علي قلبه فوجدت نفسه قد اقتربت من حنكه تريد تفارق جسده *

20. فلما راتني امي العذرآ احس جسده فحست هي رجليه فوجدتهما قد ماتتا وذهبت الحرارة منهما فقالت لي يا ابني الحبيب ان رجليه قد بدتا تبردان وصارتا كالثلج ودعت باولاده وبناته وقالت لهم تعالوا جميعكم لتقتربوا من ابيكم فان ساعته قد دنت اجابت اسيآ ابنته وقالت الويل لي يا اخوتي ان هذه هي مرضة امي الحبيبة وصرخت وبكت فبكي جميع اولاده وانا ومريم امي بكينا معهم *

21. واني نظرت الي ناحية القبلة فرايت الموت قد اقبل وجميع الجحيم معه وجنده الذين معه وخدامه وثيابهم ووجوههم وافواههم تقدح النيران فلما راه ابي يوسف هذا الذي اقبل اليه دمعت عيناه وفي تلك الساعة تنهد كثيرا فلما رايت كثرة تنهده انتهرت الموت وجميع خدامه الذي معه وصرخت الي ابي الصالح قايلا *

22. يا اب كل رآفة والعين التي تنظر والاذن التي تسمع فاسمع تضرعي وطلبتي في الشيخ يوسف فارسل مخائيل رييس ملايكتك وجبرائيل المبشر بالنور وكل نور ملايكتك وطقسهم يمشون مع نفس ابي يوسف الي ان يوصلها اليك هذه الساعة التي يحتاج فيها ابي الي الرحمة وانا اقول لكم بان كل القديسين وكل انسان يولد في العالم صديق كان ام خاطي ما بد ان يذوق الموت *

23. فجآ مخائيل وجبرائيل الي نفس ابي يوسف وتسلموها ولفوها بلفافة نورانية واسلم الروح في يد ابي الصالح وسلم عليها ولم يعلم احد من اولاده انه قد مات وحفظوا الملايكة نفسه من شياطين الظلمة التي في الطريق وسبحوا الملايكة الي ان وصلوها الي مساكن الابرار *

24. وبقي جسده مطروحا يابسا فوضعت يدي علي عينيه وغمضته واغلقت فاه وقلت لمريم العذرآ يا امي اين صنعته التي كان يعملها في هذا العالم كل هذا الزمان هوذا قد ذهبت كانه لم يكن قط فلما سمعوني اولاده وانا احدث امي العذرآ الطاهرة علموا انه قد مات فصرخوا بالبكآ فقلت لهم ان موت ابيكم ليس هو موتا بل حياة ابدية لانه نزل عنه تعب هذا العالم ومضي الي النياحة الابدية الدايمة الي الابد فلما سمعوا اولده ذلك خرقوا ثيابهم وبكوا *

25. وان اهل الناصرة والجليل لما سمعوا بكآهم جآوا اليهم وبكوا من الساعة الثالثة الي الساعة التاسعة وفي الساعة التاسعة مضي كل منهم الي منزله فحملوا الجسد بعد ان طيبوه بالادهان المرتفعة وطلبت الي ابي بصلاة السماييين هذه التي كتبتها بيدي قبل

ان احمل في بطن مريم العذرآ امي ولما كملت وقلت آمين جاوا ملايكة كثيرة فامرت اثنين منهم ان يفرشوا الحلة النورانية ويلفوا جسد الشيخ المبارك يوسف فيها *

26. وقلت له لا يتسلط عليك رايحة الموت ولا نتن ولا دود تخرج من جسدك الي الابد ولا ينكسر منه عضو واحد ولا تتغير شعرة واحدة من راسك ولا يفسد شي من جسدك يا ابي يوسف بل يبقي صحيح سالم الي وليمة الالف سنة وكل انسان يهتم بقربان في يوم تذكارك انا اباركه واعوضه في كنيسة الابكار ومن يطعم المساكين والفقرآ والا رامل والا يتام من عمل يديه في يوم تذكارك علي اسمك فلا يعدم الخيرات كل ايام حياته ومن يسقي كاس مآ او خمر لارملة او يتيم باسمك انا اهبك اياه لتدخل به الي وليمة الالف سنة وكل انسان يهتم بقربان في يوم تذكارك اباركه واعوضه في كنيسة الا نكار واعوضه الواحد ثلثين وستين ومايه ومن يكتب سيرتك وتعبك وانتقالك من هذا العالم والكلام الذي خرج من فاي فانا اهبك اياه في هذا العالم واذا خرجت نفسه من جسده وفارق هذا العالم انا احرق كتاب خطاياه ولا اعذبه في يوم الدينونة ويعبر بحر النار ويجوز فيه بغير تعب ولا الم هذا الذي ينبغي لكل انسان فقير وليس له ان يقدم شي مما ذكرته فاذا ولد له ولد فيدعو اسمه يوسف فلا يكون في ذلك البيت لا قحط ولا موت فجاة الي الا بد *

27. وبعد هذا جاوا روسآ المدينة الي المكان الذي فيه جسد الشيخ المبارك يوسف وجابوا معهم الا كفان وارادوا ان يكفنوه كعادة تكفين اليهود فوجدوه فرغ كفنه والتصق الكفن بجسده حتي انهم ارادوا ينزعوه فوجدوه كمثل الحديد لا يتحرك ولا ينفك ولا وجدوا للكفن اطرافا فتعجبوا من ذلك كثيرا وبعد هذا حملوه الي موضع مغارة وفتحوا بابها ليضعوا جسده عند جسد آبآيه فذكرت اليوم الذي مشي معي الي مصر والتعب العظيم الذي صبر عليه من اجلي فبكيت عليه وقتا كثيرا وطامنت علي جسده وقلت *

28. ايها الموت الذي تبطل كل صنعة وتقيم البكآ الكثير

والنحيب لكن الله ابي هو الذي اعطاك هذا السلطان ولاجل
خلاف آدم وزوجته حوا ماتوا وا لموت لا يترك لاحد ولا يبان
ولا يفعل فيه امر بغير امر ابي فان اناسا عاشوا في هذا العالم
تسعماية سنة وماتوا وكثير منهم عاش اكثر من ذلك ومات وما
منهم احد قال اني ما ذقت الموت لان الرب ما ياتي كل وقت
بعذاب احد الادفعة واحدة في تلك الساعة يرسله ابي الي الانسان
وفي الوقت الذي يجي اليه ينظر الي القضية تاتي اليه من السمآ
قايلا خرجت عليه بالقلق وتوخذ نفسه سرعة ويتسلط عليها
ويصنع كارادته بها ولاجل ان آدم لم يصنع ارادة ابي بل خالف
وصيته فغضب عليه ابي فحكم عليه بالموت ودخل الموت علي
العالم ولو ان آدم حفظ وصية ابي ما كان الموت يحل عليه
اتظنوا ما كنت اقدر اسل ابي الصالح فيرسل الي مركبة نورانية
وتحمل جسد ابي يوسف عليها وتدخل به الي موضع الراحة
ويسكن مع الروحانيين بل لاجل خلاف آدم حل هذا التعب
ومخاض الموت علي كل البشرية ولاجل ذلك ينبغي لي
ان اموت بالجسد عن خليقتي الذين خلقتهم لكيما ينالوا
الرحمة *

29. ولما قلت هذا اعتنقت جسد ابي يوسف وبكيت عليه
وفتحوا باب القبر ووضعوا جسده فيه عند جسد ابيه يعقوب
وتنيح وكان قد كمل له ماية واحد عشر سنة ولم تالمت سنة
واحدة من فيه ولا تغير نظره ولا انحنت قامته ولا قلت قوته وكان
يعمل في صنعة النجارة الي يوم وفاته وهو اليوم السادس والعشرين
من ابيب *

30. ونحن الرسل لما سمعنا من مخلصنا فرحنا وقمنا سجدا له
قايلين مخلصنا تدركنا برحمتك لقد سمعنا كلام الحيوة لكن نحن
متعجبون يا مخلصنا من اجل احنوخ وايليا كيف اوهبهم ان لا
يموتوا بل هم سكان في موضع الخيرات الي الان ولم تري اجسادهم
فسادا والشيخ يوسف النجار هو الذي صار لك اب بالجسد
وامرتنا انا اذا ذهبنا نبشر بالانجيل المقدس في كل الامم وقلت
بشروهم بنياحة ابي يوسف واصنعوا له يوم عيد مقدس في كل سنة

والذي ينقص من هذا الكلام او يزيد عليه فهو يخطي ونحن متعجبون من اليوم الذي ولدت فيه في بيت لحم دعاك ابني بالجسد لم لم تجعله لا يموت مثل هولآ وانت تقول انه صديق مختار *

31. فاجاب مخلصنا وقال ان نبوة ابي قد كملت علي آدم من اجل قلة سماعه وارادة ابي كاينة في كل شي يريده لان الانسان اذا ترك وصية الله وتبع اعمال الشيطان وصنع الخطية ويطول عمره فانه يترك لعله يتوب ويعلم انه ينبغي له ان يسلم في ايدي الموت واذا كان انسان اعماله صالحة ويطول عمره فلذلك تعلم اخبار شيخوخيته ويقتدوا به الناس الاخيار واذا نظرتم انسانا نفسه ضيقة فان ايامه تقل هولآ الذين يو خذون في نصف ايامهم وجميع نبوة ابي الذي قالها علي بني البشر حتي تكمل في كل شي فاما من اجل احنوخ وايليا كيف هم احيآ في الجسد الذي ولدوا فيه الي اليوم ومن اجل ابي يوسف لم يترك في جسده مثلهم فان الانسان اذا عاش ربوات سنين في العالم فانه ينبغي له ان يموت واقول لكم يا اخوتي انه ينبغي لاوليك ياتوا الي العالم في آخر الازمان في يوم القلق والخوف والشدة وا لضيق ويموتوا لان المسيح الدجال يقتل الاربعة اجساد ويسكب دمهم كمثل قسط مآ من اجل التعيير الذي يعيرونه ويفضحوه احيآ *

32. وقلنا يا ربنا والاهنا ومخلصنا من هم هولآ الا ربعة الذي قلت من اجلهم ان المسيح الدجال يقتلهم من اجل تعييرهم قال المخلص هم احنوخ وايليا وشيلا وطابيتا فعندما سمعنا هذا الكلام من مخلصنا فرحنا وتهللنا وارسلنا كل المجد وكل الشكر لربنا والاهنا ومخلصنا يسوع المسيح هذا الذي ينبغي له المجد والكرامة والعز والسلطان والقدرة والتسبيح وللاب الصالح معه وللروح القدس المحيي من الان والي كل اوان والي دهر الداهرين آمين *

بسم الاب ولابن والروح القدس الاله الواحد *
نبتدي بعون الله وحسن توفيقه ونكتب كتاب عجايب سيدنا
وربنا ومخلصنا يسوع المسيح المدعو انجيل الطفولية بسلام
من الرب امين *

---

1. قد وجدنا في كتاب يوسيفوس ريس الكهنة الذي كان علي عهد المسيح وقد قال اناس انه قايافا قال هذا ان يسوع تكلم وهو حين كان في المهد وقال لمريم امه اني انا هو يسوع ابن الله الكلام الذي ولدتيني كما بشرك جبرايل الملاك وابي ارسلني لخلاص العالم *

2. وفي سنة ثلثماية وتسعة من سنين الاسكندر امر اغسطوس ان يكتتب كل انسان في بلده فقام واخذ مريم خطيبته ومضي الي بيت المقدس وجا الي بيت لحم ليكتتب مع اهل بيته في قريته ولما بلغوا المغارة قالت مريم ليوسف انه قد حان وقت الولادة وليس يمكنني المسير الي القرية ولكن ندخل الي هذه المغارة وهذا كان وقت غروب الشمس فاما يوسف فانه مضي عاجلا ليحضر لها امراة تكون عندها فبينما هو في ذلك اذ لمح عجوزا عبرانية من اوريشليم فقال لها يا مباركة هلمي فادخلي هذه المغارة فان فيها امراة تريد ان تلد *

3. فجات العجوز ويوسف معها الي المغارة وكانت الشمس قد غربت فدخلاها فاذا هي مملوة انوار احسن من السرج والقناديل واعظم من نور الشمس والطفل ملفوف يرضع من مرت مريم امه وهو موضوع في المعلف فبينما هما يتعجبان من ذلك النور قالت تلك العجوز لمرت مريم انتي ام هذا المولود قالت مرت مريم نعم قالت العجوز ما تشبهي لبنات حوا قالت مرت مريم كما ان ابني ما له مثيل في الاولاد كذلك والدته ما لها مثيل في النسا فاجابت العجوز قايلة يا سيدتي انا جيت لاكسب ثوابا بقيت زمنه قالت لها سيدتنا مرت مريم اضعي ايديك علي

الطفل فوضعتهما وفي الحال بريت فخرجت قايلة من الان انا امة وجارية لهذا الطفل في كل ايام حياتي *

4. حينيذ جات الرعاة فاوقدوا نارا وفرحوا فرحا عظيما وترايت لهم اجناد سمايية يهللوا ويسبحوا الله تعالي ذكره والرعاة ايضا والمغارة اشبهت في ذلك الوقت لبيعة العلوية لان الافواه السمايية والارضية كانت تمجد وتعظم لميلاد السيد المسيح فاما العجوز العبرانية لما رات العجايب الواضحة شكرت الله وقالت اشكرك يا الله اله اسرايل علي ما نظرت عيناي من ميلاد مخلص العالم *

5. ولما كانت ايام الختانة وهو اليوم الثامن اوجبت السنة ختانة الصبي فختنوه في المغارة واخذت العجوز العبرانية تلك الجلدة واخرون قالوا ان السرة اخذت العجوز ووضعته في قارورة دهن الناردين العاتق وقد كان لها ولد عطار وقدمتها له وقالت له اياك ان تبيع هذه القارورة الطيب الناردين ولو دفع لك بها ثلثماية دينار وهذه القارورة هي التي ابتاعتها مريم الخاطية وسكبتها علي راس سيدنا يسوع المسيح وعلي قدميه ومسحتها بشعر راسها وبعد عشرة ايام اصعدوه الي اوريشليم وبعد اربعين يوما للولادة ادخلوه الي الهيكل الي بين يدي الرب وقربوا عنه القرابين الذي كتب في ناموس موسي وهوان كل ذكر يفتح الرحم قدوس الله يدعي *

6. فراه سمعان الشيخ وهو يضي كعمود النور وقد حملته مرت مريم البتول امه علي ذراعيها وهي به مسرورة وقد التحفته الملايكة مثل الدايرة وهم يسبحون شبه الاجناد قدام الملك فاسرع سمعان بالسير الي مرت مريم وبسط يديه امامها وقال للسيد المسيح الان اطلق عبدك بسلام يا سيدي حسب قولك فقد رات عيناي رافتك التي اعددتها لسبب خلاص جميع الامم نورا لجميع الشعوب ومجدا لشعبك اسرايل وحنة النبية ايضا شاهدت ذلك واقبلت تشكر الله وتعطي الطوبي لمرت مريم *

7. وكان لما اتلد الرب يسوع في بيت لحم يهوذا علي عهد ايروديس الملك اذ مجوس وافوا من المشرق الي يروشليم كما تنبا زرادشت وكان معهم القرابين الذهب واللبان والمر فسجدوا له وقربوا له قرابينهم حينيذ اخذت مرت مريم احد اولايك القمط

ودفعته لهم بحسب البركة فقبلوه منها احسن قبول وفي تلك الساعة ظهر لهم ملاك شبه الكوكب الذي كان دليلهم اولا فمضوا مهتدين بنوره حتي وصلوا بلادهم *

8. فاجتمعوا اليهم ملوكهم وسادتهم وقالوا لهم ما الذي رايتم وفعلتم وكيف مضيتم وعدتم وما الذي استصحبتم فاظهروا لهم ذلك القماط الذي دفعته لهم مرت مريم فعملوا لذلك عيدا واضرموا نارا مثل عادتهم وسجدوا لها والقوا ذلك القماط فيها فاخذته النار ومزجته فيها ولما خمدت النار اخرجوا ذلك القماط وهو مثل ما كان اولا كان لم تمسمسه النار فبدوا يقبلوه ويضعوه علي روسهم وعلي عينيهم وقالوا ان هذا هو الحق غير شك ان هذا امر عظيم ان لم تقدر النار ان تحرقه او تفسده واخذوه وادخروه عندهم بالكرامة الجليلة *

9. فاما ايروديس انه لما راي ان المجوس قد تاخروا عنهولم يرجعوا اليه احضر الكهنة والحكما وقال لهم عرفوني اين يولد المسيح قالوا له في بيت لحم يهودا فبدا يفكر في قتل الرب يسوع المسيح حينيذ ظهر ملاك الرب ليوسف في الحلم وقال له قم خذ الصبي وامه واذهب الي ارض مصر فقام عند صياح الديك ومضي *

10. فبينما هو مفكر في نفسه كيف يكون مسيره فجاه الصباح وقد قطع من الطريق نفيفه فاصبح بالقرب من قرية كبيرة وفيها صنم وساير اصنام اهل مصر والهتها تحمل اليه القرابين والنذور وكان بحضرة هذا الصنم كاهن يخدمه وكان كلما يكلم ذلك الشيطان من ذلك الصنم كان هذا الكاهن يوصله الي اهل مصر ونواحيها وكان لهذا الكاهن ابن له من العمر ثلث سنين وفيه عدة شياطين وكان يتكلم ويورد اشيا كثيرة واذ كانوا يعتروه الشياطين كان يخرق ثيابه ويبقي عريانا ويرجم الناس بالحجارة وكان برسم ذلك الصنم بيمارستان في تلك القرية فلما وصلت مرت مريم ويوسف الي تلك القرية ونزلوا في ذلك البيمارستان خافوا اهلها كثيرا جدا واجتمعوا جميع الروسا وكهنة الاصنام الي ذلك الصنم وقالوا له ما هو هذا الاضطراب والارتجاج الذي عرض في ارضنا فاجابهم ذلك

الصنم قايلا انه قد حضر هاهنا اله خفي وهو هو الاله بالحقيقة وليس اله يعبد غيره لانه ابن الله بالحقيقة وباختباره تزعزعت هذه الارض وبحلوله فيها ارتجت وتزلزلت ومن عظم سطوته نحن خايفين جدا وفي تلك الساعة سقط ذلك الصنم فاجتمع لسقوطه جميع اهل مصر وغيرهم *

11. فعرض لولد ذلك الكاهن كالذي كان يعرض له فدخل الي البيمارستان ويوسف ومرت مريم هناك وقد هربوا الناس جميعهم منهم وكانت السيدة مرت مريم قد غسلت قماطات السيد المسيح وفرشتهم علي الحبط فجا هذا الصبي المجنون واخذ واحدا من اولايك القماطات ووضعه علي راسه وفي ذلك الوقت بدوا الشياطين يخرجون من فمه شبه الغربان ومثال الحيات وهم هاربين وفي الحال بري ذلك الصبي بامر السيد المسيح وبدا يسبح فيشكر الرب الذي ابراه فلما راه ابوه وهو قد بري قال له ما الذي عرض لك يا ولدي وكيف بريت فقال له اني لما اصرعني الشيطان مضيت الي البيمارستان فوجدت هناك امراة جليلة ومعها صبي وقد غسلت اقمطه ووضعتهم علي الحبط فاخذت واحدا منهم وجعلته علي راسي فتركوني الشياطين وهربوا ففرح ابوه به كثيرا جدا وقال له يا ولدي عسي ان هذا الصبي يكون ابن الله الحي الذي خلق السموات والارض لانه لما اجتاز بنا انكسر الصنم وسقط كل الالهة وبادوا من قوة عظمته *

12. هاهنا تمت النبوة القايلة ان من مصر دعوت ابني فلما سمع يوسف ومريم ذلك الصنم قد سقط وباد فزعا وخافا وقالا انه لما كنا في ارض اسرايل هم ايروديس بقتل يسوع ومن اجله قتل كل اطفال بيت لحم وتخومها ولا شك الا انه متي ما سمعوا المصريون ما جري علي هذا الصنم من التكسير فهم يحرقونا بالنار *

13. وخرجا من هناك ووصلوا الي موضع كان فيه لصوص قد نهبوا جماعة وعروهم وربطوهم فسمعوا اللصوص ضجيجا عظيما كضجيج ملك عظيم قد خرج من مدينته ومعه عساكر وخيول وطبول فجزعوا اللصوص من ذلك وتركوا كلما كانوا اخذوا فقام

اولايك القوم وحل بعضهم كتاف بعض واخذوا اموالهم ومضوا فلما راوا يوسف ومريم مقبلين قالوا لهم اين هو الملك الذي سمع اللصوص صوت عظمة ضجيجه وتركونا لذلك وتخلصنا فقال لهم يوسف سوف ياتي بعدنا *

14. ووصلوا قرية اخري وكان فيها امراة مجنونة لانها كانت قد خرجت في الليل لتستقي الما فاعتراها الشيطان اللعين المارد وكان لا يمكنها من اللباس ولا من المقام في العمارة وكلما ربطوها بالسلاسل والقيود كانت تقطعهم وتخرج الي البراري عريانة وتقوم في مفارق الطرق وفي المقابر وكانت ترجم الناس بالحجارة وكانوا اهلها يلاقون عنها العظايم فلما راتها مرت مريم رحمتها فتركها الشيطان في الحال ومضي كالشاب هاربا وهو يقول ويلاه منك يا مريم ومن ابنك وبريت تلك الامراة من المها وعرفت نفسها واستحيت من عريها ومضت الي اهلها مختفية من الناس ولبست ثيابها واخبرت اباها واهلها كيفية الحال وكانوا اهلها اكابر وجوه القرية فاضافوا لمرت مريم وليوسف بكرامة حسنة *

15. ومن الغد انصرفوا من عندهم مزودين وفي عشية ذلك اليوم وصلوا الي قرية اخري كان فيها عرس وبحيلة الشيطان اللعين وبفعل السحرة خرست العروس ولم تعد تنطق فلما دخلت السيدة مرت مريم لتلك القرية وهي حاملة السيد المسيح ولدها راتها تلك العروس الخريسة فبسطت يديها نحو السيد المسيح وجذبته وحملته ولزمته وقبلته فتصاعدته راجة جسمه اليها فانحل انعقاد لسانها وانفتحت اذناها وسبحت الله وشكرته الذي وهب لها العافية وصار عند اهل تلك القرية فرحة عظيمة في تلك الليلة وظنوا ان الله وملايكته قد نزل عليهم *

16. واقاموا هناك ثلثة ايام مكرمين متنعمين وخرجوا من عندهم متزودين فوصلوا الي قرية اخري وهموا بالمبيت فيها لانها كانت اهلة بالناس وكان في هذه القرية امراة معروفة وكان قد مضت الي النهر في بعض الايام لتغتسل واذا الشيطان اللعين قد تشبه بحية ووثب عليها واستدار علي بطنها وكلما جا الليل كان يتطاول عليها ولما رات هذه الامراة السيدة مرت مريم والسيد

المسيح في حضنها وهو طفل اشتاقت اليه وقالت للسيدة مرت مريم يا سيدتي اعطيني هذا الطفل لاحمله واقبله فاعطتها اياه فلما قرب منها استرخا ذلك الشيطان عنها وتركها وولي هاربا ولم تعد تبصره بعد ذلك اليوم فسبح جميع الحاضرين لله تعالي وصنعت لهم تلك المراة صنيعا حسنا *

17. فلما كان من الغد اخذت تلك المراة ما مطيبا لتغسل الرب يسوع فلما غسلته اخذت ما الغسالة وكان هناك صبية قد ابيض جسمها من البرص فسكبت عليها من ذلك الما وغسلتها به فطهرت من برصها في الحال فاما اوليك القوم قالوا لا شك ان يوسف ومريم والصبي هم الهة وليس اناس فلما عزموا علي الخروج من عندهم دنت تلك الصبية التي كانت مبرصة اليهم وسالتهم ان ياخذوها معهم *

18. فاجابوها الي ذلك فمضت معهم حتي وصلوا الي قرية كان فيها قصرا لقايد جليل وله دار برسم الضيافة فنزلوا فيها فمضت تلك الصبية ودخلت الي زوجة القايد فوجدتها باكية حزينة فقالت لها ما لك باكية فاجابتها قايلة لا تعجبي من بكاي لان لي داي عظيم ولم استطع اقوله لاحد من الناس فقالت لها الصبية لعلك اذا اظهرتيه وكشفتيه لي يوجد عندي دواه فقالت لها امراة القايد اكتمي هذا السر ولا تقوليه لاحد فاني امراة لهذا القايد وهو ملك وتحت يده بلاد كثيرة ولي معه عدة طويلة وما له مني ولد ولما رزقت منه ولدا صار مبرصا فلما راه استنكرمنه وقال لي اما انك تقتليه واما تسلميه لمربية تربيه في موضع لا يطلع له خبر البتة واما اني اكون بري منك ولا اعود اراك ابدا وقد تحيرت في امري وعظم حزني ويلي من ابني وويلي من زوجي فقالت لها تلك الصبية لقد وجدت لدايك دوا اخاطبك به لاني انا ايضا كنت مبرصة فطهرني الله الذي هو يسوع ابن السيدة مريم فقالت لها تلك المراة اين هو هذا الاله الذي ذكرتيه قالت لها الصبية هاهذا معك في الدار قالت وكيف ذلك واين هو قالت لها الصبية هاهوذا يوسف ومريم والطفل الذي معهم الذي يدعي يسوع وهو الذي ابراني من المي ووجعي فقالت لها وكيف بريتي من

برصك ما تعرفيني ذلك قالت نعم لاني اخذت من امه غسالة
جسمه وسكبته علي فطهرت من برصي فعند ذلك قامت زوجة
القايد واستضافت بهم وعملت ليوسف وليمة عظيمة مع جماعة
رجال ولما كان بعد ذلك اليوم من باكر اخذت ما مطيبا لكيما
يغتسل به الرب يسوع واخذت ابنها معها وغسلته بما الغسالة وفي
ذلك الوقت طهر ولدها من برصه فشكرت لله وسبحته وقالت
طوبي لو الدتك يا يسوع كيف تطهر الناس الذين هم ابنا
جنسك بالما الذي يغسل به جسمك ودفعت للسيدة مرت
مريم مواهبا جزيلة وشيعتها بكرامة عظيمة *

.19 ووصلوا من هناك الي قرية اخري وارادوا ان يباتوا فيها
فنزلوا في دار رجل كان قد تزوج جديد وهو مربوط عن زوجته فلما
باتوا عنده تلك الليلة انحل رباطه فلما كان الصباح هموا بالمسير
ومنعهم ذلك العريس وعمل لهم وليمة عظيمة *

.20 ومن الغد ساروا فلما قربوا من قرية اخري راوا ثلثة نسا
ماشيات من المقبرة وهن باكيات فلما نظرت اليهن مرت مريم
قالت لتلك الصبية التي صحبتهم اساليهن ما قصتهن وما الذي
دهاهن فسالتهن فلم يجيبوها بل قلن لها من اين انتم والي اين
انتم ماضين لانه قد مضي النهار وجا الليل فقالت لهن الصبية انا
قوم مسافرون ونحن قاصدين المبيت فقلن لها هلموا معنا وباتوا
عندنا فمضوا معهن وكان لهن بيت جديد مزخرف وفيه الات
كثيرة فادخلوهم الي ذلك البيت وكان في ايام الشتا فدخلت
الصبية ايضا اليهن فوجدتهن يبكيان وينوحان وعندهن بغل واحد
وعليه جل ديباج وبين يديه سمسم وهن يقبلنه ويعلفنه فقالت
لهن تلك الصبية يا سيداتي ما خير هذا البغل فاجابوها وهن
باكيات وقلن لها ان هذا البغل الذي تنظريه كان اخونا من امنا
هذه ومات ابونا وخلف لنا مالا جزيلا وكان لنا هذا الاخ لا غير
فقصدنا ان نزوجه وان نعمل له عرسا لعادة الناس فتغايرن عليه
النسا وسحروه ونحن لا نعلم وبينما نحن في بعض الليالي قبل الصباح
بقليل وابواب دارنا مغلوقة واذا نحن ننظر اخونا هذا وقد صار بغلا
كما ترينه واب ما لنا نتعزي به ونحن حزانا كما تنظرين وما

تركنا في الدنيا احدا من المعلمين والسحرة والمعزمين الا واحضرناهم ولم يفدنا شيا البتة وكلما ضاقت صدورنا نقوم ونمضي مع امنا هذه ونبكي عند قبر ابينا ونعود *

21. فلما سمعت تلك الصبية ذلك منهن قالت تعزيان ولا تبكيان فان شفا دايكن قريب وهو معكن وفي وسط بيتكن لاني انا ايضا كنت مبرصة ولما رايت هذه المراة ومعها هذا الطفل الصغير الذي اسمه يسوع وقد غسلته امه واخذت من ما غسالته وسكبته علي جسمي فبريت وانا اعلم انه قادر علي اشفايكن من دايكن لكن قوموا امضيا الي عند سيدتي مريم امه وادخلنها الي بيتكن واكشفن لها سركن واسالنها واطلبن منها ان تشفق عليكن فلما سمعن النسوة كلام الصبية خرجن مسرعات الي عند السيدة مرت مريم وادخلنها اليهن وجلسن امامها وهن باكيات قايلات يا سيدتنا مرت مريم ترحمي علي امايك فما بقي لنا كبير ولا ريس ولا اب ولا اخ يدخل علينا ويخرج وهذا البغل الذي تنظريه كان اخونا وقد سحروه النسا حتي صار كما ترينه ونحن الان نسالك ان تترافين علينا فحينيذ شفقت عليهن مرت مريم واخذت الرب يسوع ورفعته علي ظهر البغل وبكت هي وتلك النسوة وقالت لولدها يسوع المسيح يا ابني بالقوة العظيمة التي لك اشفي هذا البغل واجعله انسانا عاقلا كما كان اولا وعند خروج الكلمة من فم السيدة العذري مرت مريم تغير ذلك البغل وصار انسانا وهو رجلا شابا سليما من كل عيب عند ذلك سجد هو وامه واخواته للسيدة مرت مريم وحملوا الصبي علي روسهم وبدوا يقبلوه قايلين طوبي لوالدتك يا يسوع يا مخلص العالم طوبي للعيون الذين يتنعمون بالنظر اليك *

22. وقالت الاختان لامها ان اخانا قد استقام بمعونة الرب يسوع المسيح وببركة هذه الصبية التي اطلعتنا علي خبر مريم وابنها والان اخونا هو اعزب والصواب ان نزوجه بهذه الصبية خادمتهم وسالوا مرت مريم في ذلك الامر فاجابتهم الي سوالهم فعملوا لتلك الصبية عرسا عظيما واستبدلوا بالحزن فرحا وبالنياحة طربا وبدوا يجذلون فيفرحون فيتبهجون فيغنون ولكثرة سرورهم لبسوا افخر ثيابهم وحليهم

وصاروا ينشدون فيمدحون فيقولون يا يسوع ابن داوود مبدل الغم فرحا والحزن سرورا ولبثوا هناك عشرة ايام مرت مريم ويوسف ثم صاروا من هناك بعد ان اكرموهم اوليك القوم كرامات كثيرة وودعوهم ورجعوا من وداعهم وهم باكين لسيما تلك الصبية *

23. فلما انطلقوا من هناك وصلوا الي ارض مقفرة وسمعوا انها مخيفة ففكر يوسف ومرت مريم ان يجوزوا في تلك الارض ليلا وبينما هما سايران واذا هم ينظرون في طريقهم لصين نايمين ومعهم جماعة لصوص اصحابهم وهم ايضا راقدون وكان هولاي اللصين الذين صادفوهم طيطوس ودوماخوس فقال طيطوس لدوماكوس اسالك ان تطلق سبيلهم ليمضوا ولا يعلم بهم اصحابنا فابي دوماكوس ذلك فقال له طيطوس خذ لك مني اربعين درهما وخذ هذا رهنا عندك وناوله الهميان الذي علي وسطه ليسكت ولا يتكلم فلما نظرت السيدة مرت مريم هذا اللص قد احسن اليهم قالت له الرب الاله ينجدك بيمينه ويمنحك مغفرة الخطايا فاجاب الرب يسوع وقال لامه يا امي بعد ثلثين سنة يصلبوني اليهود في مدينة اورشليم فيصلبون هذان اللصين معي طيطوس عن يميني ودوماكوس عن شمالي وبعد ذلك اليوم يسبقني طيطوس الي الفردوس قالت حاشاك يا ولدي من ذلك ومضوا من هناك الي مدينة الاصنام فلما قربوا منها انقلبت وصارت روابي رمل *

24. ومضوا من هناك الي الجميزة التي تدعي اليوم المطرية وانبع الرب يسوع في المطرية عين ما غسلت مرت مريم قميصه في تلك العين ومن عرق الرب يسوع الذي بدرته هناك خرج في تلك الارض البلسم *

25. ومن هناك نزلوا الي مصر ونظروا فرعون وبقيوا في ارض مصر ثلث سنين وعمل الرب يسوع في ارض مصر اعاجيب كثيرا ما هي مكتوبة لا في انجيل الطفولي ولا في الانجيل الكامل *

26. وبعد ثلث سنين عاد ورجع من مصر فلما وصلوا الي ارض اليهود خاف يوسف من المسير اليها فلما بلغته ان ارشلاوس ابنه قد ملك بعده البلاد خاف ومضي الي ارض اليهود فظهر له ملاك

الرب وقال له يا يوسف امضي الي مدينة الناصرة وكن هنالك فيا عجباه كيف يحمل ويطاف في البلاد صاحب البلاد *

27. فلما دخلوا الي قرية بيت لحم ابصروا فيها اوجاعا كثيرا صعبة تعرض للاطفال في عيونهم ويموتون وكان هنالك امراة ولها ابن مريض وقد قارب الموت فاجابته الي عند السيدة مرت مريم فراتها وهي تغسل يسوع المسيح فقالت لها تلك الامراة يا سيدتي مريم انظري الي ابني هذا فانه شديد الالم فاجابتها مرت مريم وقالت خذي من هذا الما الذي غسلت به ابني ورشيه عليه فاخذت مثل ما قالت لها مرت مريم من ذلك الما وسكبته علي ابنها فهذا من انزعاجه ونام قليلا ثم انتبه من نومه وهو سليما معافي فحملته وجات به الي قرب مرت مريم وهي فرحانة به فقالت لها مريم اشكري الله الذي عافي ولدك هذا *

28. وكان هناك امراة اخري جارة هذه التي بري ابنها وكان لها ابن مريض بذلك المرض وقد عميت عينيه وهو يصرخ في الليل والنهار فقالت لها والدة المعافي ما لك ما تاخذيه الي عند مرت مريم مثل ما اخذت انا ابني اليها وكان قد قارب الموت فبري بغسالة جسم يسوع ابنها فلما سمعت تلك الامراة ذلك منها مضت هي ايضا واخذت من ذلك الما وغسلت به ابنها وفي ذلك الوقت بري جسده وعينيه فحملته امه الي عند السيدة مرت مريم وكشفت لها كلما جري فقالت لها مرت مريم اشكري الله علي اقامته ولا تطالعي احدا علي هذا الخبر *

29. وكان هناك ايضا امراتان لزوج واحد ولكل واحدة ابن وقفوا الابنين وكان اسم الواحدة مريم واسم ابنها قليوفا وقامت هذه واخذت ابنها ومضت الي عند السيدة مرت مريم ام يسوع واعطتها منديلا حسنا وقالت لها يا سيدتي مريم خذي مني هذا المنديل واعطيني بداله قماطا واحدا ففعلت ذلك مريم ومضت ام قليوفا فجعلته قميصا والبسته لابنها فبري المه ومات ابن ضرتها فصار بينهن لذلك عداوة وكانا يخدما البيت كل واحدة جمعة فجات نوبة مريم ام قليوفا فارادت ان تخبز فحمت التنور ومضت ان تحضر العجين وكان ابنها هذا قليوفا قد تركته عند

التنور ومضت فلما راته ضرتها وهو وحده والتنور مضطرم بالنار اخذته ورمته في التنور ومضت من هناك فلما جاءت مريم امه فرات ابنها قليوفا مطروح في وسط التنور وهو يضحك والتنور قد برد كانه لم يدخله نار فعلمت امه ان ضرتها التي رمته في النار فتناولته من التنور واحضرته الي عند السيدة مرت مريم واعلمتها خبره فقالت لها اسكتي ولا تطلعي احدا علي هذا الخبر فاني اخاف عليك من اذاعته ثم ان ضرتها مضت الي البير لتستقي ما فنظرت قليوفا عند البير يلعب وليس هناك احد فاخذته وطرحته في البير ومضت الي بيتها فلما جاوا الناس ليملوا من البير ما راوا هذا الصبي وهو جالس فوق الما فنزلوا اخرجوه فاخذهم العجب العظيم من ذلك الصبي ويسجوا الله فجات امه واخذته ومضت به الي عند السيدة مرت مريم وهي باكية وقالت لها يا سيدتي انظري ما فعلت ضرتي بابني كيف رمته في البير ولا بد انها تهلكه فقالت لها مرت مريم الله ينتقم لك منها ثم مضت ضرتها لتستقي ما من البير فتعلق الحبل برجليها فسقطت في البير فجاوا الناس ليخرجوها فوجدوها قد تطحن راسها وتكسرت عظامها وماتت موتة سو وتم فيها قول القايل حفروا بيرا وعمقوها وسقطوا في الحفيرة التي عملوها *

30. وكان هناك امراة اخري ولها ابنان توم فحصل لهما ضعف ومات الواحد منهم والاخر كان ينازع فحملته امه وهي باكية وجات به الي عند السيدة مرت مريم وقالت لها يا سيدتي مريم اغيثيني وساعديني .لان كان لي ابنين وفي هذه الساعة قبرت الواحد والاخر قد قرب الي الموت انظري كيف اطلب من الله واساله وابتدات تقول يا رب انت رووف ورحيم وصالح وقد اعطيتني ابنين واخذت الواحد فاترك لي الاخر ولما رات مرت مريم حرارة بكايها رحمتها وقالت لها ضعي ولدك في سرير ابني وغطيه بثيابه فوضعته في السرير الذي كان فيه المسيح وكان قد غمض عينيه لمفراقة الحياة فلما وصلت ريحة ثياب السيد يسوع المسيح الي ذلك الصبي في تلك الساعة فتح عينيه وصاح صارخا الي امه قايلا يا امي اعطيني الخبز فاعطته ومص فقالت

امه للسيدة مرت مريم الان علمت ان قوة الله حلت فيك حتي صار ابنك يشفي بني جنسه اذا لمسوا ثيابه وهذا الصبي الذي شفي هو المسمي في الانجيل برتولما *

31. وايضا كان هناك امراة مبرصة فمضت الي عند السيدة مرت مريم ام يسوع وقالت لها يا سيدتي مريم اغيثيني فقالت لها مرت مريم اي معونة تطلبي ذهبا ام فضة ام تطهير جسمك من البرص فقالت تلك الامراة ومن يقدر ان يعطيني هذا قالت لها مرت مريم اصبري قليلا حتي اغسل ابني يسوع واضعه في السرير فصبرت تلك الامراة كما قالت لها فلما وضعت يسوع في السرير اخذت من غسالة جسمه واعطته وقالت لها خذي من هذا الما واسكبيه علي جسمك فلما فعلت ذلك طهرت لوقتها وسبحت لله وشكرته *

32. ولبثت عندها ثلاثة ايام ومضت فلما وصلت الي القرية رات هناك رجلا قايدا قد تزوج بابنة قايد اخر ولما نظر الامراة راي بين عينيها اثار البرص وهو مثل الكوكب فانتقضت الزيجة وبطلت فلما راتهم تلك الامراة علي هذا الحال وقد علتهم الكابة وهم باكين فقالت لهم ما سبب بكايكم فقالوا لها لا تساليين عن حالنا لان المنا ما نقدر لاحد ان نقوله او نكشفه لغيرنا فلجت عليهم بالسوال وقالت لهم اكشفوه لي لعلي اكون اوصف له دوا واروها تلك الصبية واثر البرص الذي بين عينيها فلما راته قالت لهم انا التي تنظروني كنت ايضا في هذا الوجع ومضيت الي بيت لحم لحاجة عرضت لي فدخلت الي المغارة فرايت هناك امراة تسمي مريم ولها ابن يسمي يسوع فلما راتني مبرصة حزنت علي واعطتني غسالة جسم ابنها فسكبته علي جسمي فطهرت فقلن لها تلك النسوة فما تقومي يا سيدتنا وتروحي معنا وترينا السيدة مرت مريم فقالت لهم نعم فقاموا ومضوا لعند السيدة مرت مريم ومعهم الهدايا الجليلة فلما وصلوا اليها قدموا لها الهدايا واروها الجارية المبرصة التي معهم فقالت لهم مرت مريم رحمة الرب يسوع المسيح تحل عليكم واعطتهم ايضا قليل ما من غسالة جسم يسوع المسيح وقالت لهم اغسلوا الممتحنة في هذا الما

فلما غسلوها به شفيت للوقت فسبحوا لله هم وكل من حضر ثم مضوا الي بلادهم وهم فرحين يسبحوا الرب علي ذلك فلما سمع القايد ان زوجته بريت زدها الي بيته ثم عمل عرسا ثانيا وشكر لله علي عافية زوجته *

33. وكان هناك ايضا صبية واحدة ممتحنة من الشيطان وكان هذا اللعين يتزيي لها وقت وقت مثل التنين العظيم ويهم ان يبتلعها وكان يمص جميع دمها فتبقي كالميتة وكان اذا اقبل اليها كانت تعقد يديها علي راسها وتصرخ وتقول ويلي ويلي الذي ليس لي من يخلصني من هذا التنين الشرير وكان ابوها وامها وكل من حولها او يراها يحزن عليها فيبكي ويجتمع حولها كل من كان وكانوا جميع يبكون فيعولون لسيما اذا بكت وقالت يا اخوتي واحباي ليس احد من يخلصني من هذا القاتل فلما سمعت ابنة القايد التي بريت من البرص صوت هذه الصبية صعدت الي اعلي قصرها ونظرت اليها وهي قد عقدت يدها علي راسها باكية وكل الجموع حولها باكين فقالت لزوج هذه المجنونة ما لامراتك ام قال زوجها نعم لها ام واب فقالت له احضر لي امها فاحضرها لها. فلما نظرتها قالت هذه الصبية المعترية ابنتك قالت تلك المراة وهي حزينة باكية نعم يا سيدتي هذه ابنتي فقالت لها ابنة القايد اكتمي سري فلني اقول لك اني كنت مبرصة وقد ابراتني الان مرت مريم ام يسوع المسيح وان كنتي تريدي ان تبرا ابنتك خذيها الي بيت لحم واسالي عن مريم ام يسوع وامني ان ابنتك تشفا وانا امن ان سوف تعودين الي هاهنا وابنتك طيبة وانتي مسرورة فلما سمعت هذه المراة كلام ابنة القايد قامت مسرعة لوقتها الي عند ابنتها ومضت الي المكان الذي قالت لها وجازت الي عند السيدة مرت مريم واعلمتها بحال ابنتها فلما سمعت مرت مريم كلامها ناولتها من ما الغسالة الذي غسلت به جسم يسوع ابنها وقالت اسكبي هذا الما علي جسم ابنتك واعطتها ايضا قماطا واحدا من اقمطة الرب يسوع وقالت لها خذي هذا القماط واي وقت رايتي عدوك اريه هذا القماط وشيعتهم بسلام *

34. فلما مضوا من عندها الي بلادهم وصلت الساعة التي كان ذاك الشيطان يعتريها وتزيي لها مثل تنين عظيم ذلك الساعة بعينها في ذلك اللعين فلما نظرته تلك الصبية خافت منه فقالت امها يا ابنتي لا تخافي خلبه حتي يصل اليك واريه القماط الذي اعطتناه مرت مريم وننظر ما ذا يكون فلما قرب منها ذلل الشيطان وهو مثل التنين المرعب فاقشعر جسمها من خوفها منه واظهرت ذلك القماط وجعلته علي راسها وغطت عينيها به وفي تلك الساعة بدا يخرج من ذلك القماط شهاب نار وجمر فينطرح علي ذلك التنين فيا لهذه العجوبة العظيمة التي صارت في تلك الساعة التي نظر التنين الي قماط السيد يسوع وتلك النار تخرج منه وتنطرح علي راسه وعينيه وهو صرخ بصوت عال وقال ما لي منك يسوع ابن مريم الي اين اهرب منك وولي راجعا عن تلك الصبية بخوف عظيم ولم يعد يظهر لها البتة واستراحت منه تلك الصبية وسبحت لله وشكرته هي وكل من حضر هذه العجوبة *

35. وايضا كان هناك في تلك البلاد امراة ولها ولد ممتحن من الشيطان وكان اسمه يهودا وكان كلما اعتراه ذلك الشيطان كان ينهش كلمن دنا اليه وان لم يجد عنده احدا كان ينهش يديه وباقية اعظاه فلما سمعت ام هذا الشقي بخبر مرت مريم وابنها يسوع قامت وحملت يهودا وجابته الي عند السيدة مريم وكانا يعقوب ويوسي قد حملا الرب يسوع وهو طفل ليلعبوا مع الاطفال فلما خرجوا من البيت جلسوا والرب يسوع معهم فجا يهودا المجنون وجلس عن يمين يسوع فاعترضه الشيطان مثل عادته فاراد ان ينهش الرب يسوع فلم يستطع لكنه ضرب ليسوع علي جنبه الايمن فبكي الرب يسوع وفي تلك الساعة خرج الشيطان من ذلك الصبي هاربا وهو بشبه الكلب المكلوب وهذا الصبي الذي ضرب ليسوع وخرج منه الشيطان مثل الكلب هو يهودا الاسخريوطي الذي اسلمه لليهود وفي الجنب الذي ضربه يهودا فيه بعينه طعنوه اليهود بالحربة *

36. ولما كمل الرب يسوع سبع سنين لميلاده كان ذات يوم

مع الاطفال اترابه اعني الذين هم من اقرانه وكانوا يلعبوا في الطين فيعملوا اشباه مثل الحمير والبقر والطيور وغير ذلك وكان كل واحد منهم مفتخر بصناعته ومستحسن عمله فقال الرب يسوع للصبيان ان التماثيل الذي صنعتهم فاني امرهم ان يمشوا فقالوا له الصبيان فانت ابن الخالق فاما الرب يسوع امرهم بالسير في تلك الساعة ابتدوا تراقصوا ثم اذن لهم فعادوا وكان قد عمل علي هية الطيور والعصفير فامرهم بالطيران فيطيروا وبالوقوف فيقفوا علي يديه وطعمهم فياكلوا وسقيهم فيشربوا فمضوا اوليك الصبيان واخبروا اباهم بذلك فقالوا لهم اباوهم اياكم اولادنا تعودوا تخالطوه فانه ساحر فاحذروا منه واجتنبوه ومن الان لا تعودوا تلاعبوه *

37. وكان الرب يسوع في بعض الايام داير ولاعب مع الصبيان فاجتاز بحانوت رجل صباغ واسم ذلك الصباغ سالم وكان في حانوت هذا الصباغ ثياب كثير لاهل المدينة اراد ان يصبغها فلما جا الرب يسوع الي حانوت الصباغ تناول الثياب جميعها وطرحها في دن النيل فلما جا سالم الصباغ ونظر الثياب وقد فسدت ابتدا وصرخ باعلي صوته وخاصم الرب يسوع وقال ما ذا فعلت بي ابن مريم لقد فضحتني مع كل اهل المدينة لان كل واحد منهم اراد حاجته لون فجيت انت فسدت الجميع فقال له الرب يسوع كل ثوب تريد تغير لونه انا اغيره لك وفي تلك الساعة ابتدا الرب يسوع واخرج من ذلك الدن الثياب كل واحد مثل اللون الذي اراده الصباغ حتي ان اخرج الجميع فلما نظروا اليهود هذه العجوبة والاية سبحوا الله *

38. وكان يوسف ياخذ الرب يسوع معه فيدور في كل المدينة لان الناس كانوا يستحضروه لاجل صنعته ليعمل لهم ابوابا وملابن واسردا وسناديق وكان الرب يسوع معه الي حيث توجه وكان كلما احتاج يوسف شي في صنعته من التطول والتقصير والتوسيع والتضيق ان كان ذراعا ام شبرا الرب يسوع مد يده اليه فيكون مثل ما اراد يوسف وما كان محتاجا ليعمل شيا بيده لان يوسف ما كان ماهرا في صنعة النجارة *

39. وفي بعض الايام استدعاه ملك اورشلم وقال له يا يوسف

اريد ان تعمل لي سريرا مقدار الموضع الذي اجلس فيه فقال له سمعا وطاعة وفي تلك الساعة ابتدا في عمل السرير فلبث في دار الملك سنتين الي ان اكمل عمل ذلك السرير فلما استحضره الي مكانه فوجده ناقصا عن المقدار من كل ناحية شبران فلما نظر الملك ذلك غضب علي يوسف فاما يوسف من كثرة خوفه من الملك بات طاويا ولم يذق شيا البتة فقال له الرب يسوع ما لك خايف فقال يوسف لاني قد افسدت جميع ما عملته مدة سنتين فقال له الرب يسوع لا تخف ولا تجزع بل امسك انت جانب السرير وانا الجانب الاخر علي اصلاحه ففعل يوسف مثل قال له الرب يسوع وجذب كل واحد من ناحيته فانصلح السرير وصار مقدار ذلك الموضع فلما نظروا الحاضرون تلك العجوبة تحيروا وسبحوا الله واما خشب ذلك السرير كان من الخشب الذي كان يظهر في زمان سليمان ابن داود وهو خشب ذواصناف واشكال *

40. وفي بعض اليوم كان قد خرج الرب يسوع الي الزقاق فراي الصبيان مجتمعين يلعبون فمضي في اثرهم فاما اولايك الصبيان لما راوه اختفوا من قدامه فجا الي عند باب دار فنظر هناك نسوة فقال لهن الرب يسوع اين مضوا الصبيان فقلن له تلك النسوة ما هاهنا احد فقال لهن هولاي الذين هم في الاتون ما هم فقلن له النسوة هولاي جدايا تنيان فصرخ الرب يسوع وقال ايها الجدايا اخرجوا الي هاهنا الي راعيكم فخرجوا اولايك الصبيان مثل الجدا وصاروا يرقصون حوله فلما شاهدن تلك النسوة ذلك عجبن جدا واخذتهن الرجفة وسارعن بالسجود للرب يسوع متضرعات قايلات يا سيدنا يسوع ابن مريم انت هو بالحقيقة الراعي الصالح لاسرايل اشفق علي امايك الواقفات امامك اللواتي لم يشكوا فانك يا سيدنا انما جيت للشفا وليس للابادة فاجابهن الرب يسوع ان بني اسرايل في الشعوب هم كالسودان فقلن له النسوة انت يا سيدنا عالم بكل شي ولم يخفي عنك امرا والان نسالك ونطلب من صلاحك ان ترد الصبيان عبيدك الي حالهم الاول فقال الرب يسوع هلموا ايها الصبيان لنمضي نلعب وفي ذلك الوقت انقلبوا الجدا وصاروا صبيانا بحضرة تلك النسوة *

41. ولما كان في شهر اذار جمع الرب يسوع الصبيان في طريق الملك وفرشوا ثيابهم علي الوض وجلس هو فوقهم وضفروا له اكليلا من ازهار ووضعوه علي راسه ووقفوا بين يديه عن يمينه ومن شماله مثل الحجاب الوقوف بين يدي الملك وكان كل من عبر في الطريق كانوا الصبيان يجذبوه غصبا قايلين له تعال اسجد الملك وروح في طريقك *

42. فبينما هم كذلك واذا اناس مقبلين ومعهم صبي حاملينه لان هذا الصبي كان قد انطلق مع الصبيان الي الجبل ليجيب حطبا فوجد في الجبل عش حجل فمد يده لياخذ البيض من ذلك العش فضربته حية ردية من وسط العش فاستعان فلما جاوا رفقاوه مطروحا علي الارض كالميت فجاوا اهله حملوه لياخذوه الي المدينة فلما وصلوا الي ذلك الموضع الذي فيه الرب يسوع علي صفة الملك والصبيان حوله مثل الخدام فحينيذ بادروا الصبيان الي قدام الملدوغ وقالوا لاهله تعالوا سلموا علي الملك فام يريدوا ان يجيوا لاجل الحزن الذي هم فيه فجذبوهم الصبيان قهرا بغير اختيارهم فلما وصلوا الي عند الرب يسوع قال لهم ما لكم حاملين هذا الصبي فقالوا قد لدغته حية فقال الرب يسوع للصبيان روحوا بنا نقتلها فقال ابوي الصبي اتركونا نمضي لان ابننا قد قارب الموت فاجابوا الصبيان قايلين ما تسمعوا ما قال الملك نمضي نقتل الحية وانتم تخالفونه وساقوا الدبة بغير امرهم فلما وصلوا الي ذلك العش قال الرب يسوع للصبيان هذا مكان الحية قالوا له نعم فحينيذ ناداها الرب يسوع فخرجت بغير تاخر وهي خاضعة له فقال لها امضي ومصي السم الذي رميتيه في ذلك الصبي فانسحبت تلك الحية الي عند الصبي ومصت جميع سمها فحينيذ لعنها الرب يسوع فانشقت لوقتها وعبر يده علي الصبي فتعافي وابتدا يبكي فقال له الرب يسوع لا تبكي فان قليلا تكون لي تلميذا وهذا هو سمعان القاناني المذكور في الانجيل *

43. ويوما اخر ايضا ارسل يوسف ابنه يعقوب ليجيب حطبا ومضي الرب يسوع صحبته فلما وصلوا الي الموضع الذي الحطب فيه ابتدا يجمع الحطب واذا بافعة ردية لدغته في يده فجعل

يصرخ ويبكي فلما راه الرب يسوع علي هذه الحالة تقدم اليه ونفخ في الموضع الذي لدغته الحية فبري لوقته *

44. وفي بعض الايام ايضا كان الرب يسوع مع الصبيان وهم يلعبون علي السطوح فوقع بعض الصبيان الي اسفل ومات لوقته فهربوا الصبيان وبقي الرب يسوع وحده علي السطوح فلما حضروا اهل ذلك الصبي قالوا للرب يسوع انت الذي رميت ابننا من السطوح فقال لهم انا ما رميته فاما هم جعلوا يصرخوا قايلين ان ابننا مات وهذا الذي قتله فقال لهم الرب يسوع لا تشنعوا علي ان كنتم لم تصدقوني تعالوا نسال الصبي فهو يظهر الحق حينيذ نزل الرب يسوع وقام علي راس الميت وصرخ بصوت عال يا زينون يا زينون من رماك من السطوح فحينيذ اجابه الميت قايلا يا سيدي ما رميتني انت بل فلان الذي رماني فقال الرب للحاضرين اسمعوا كلامه فكل من حضر سبح الله علي هذه العجوبة *

45. وفي بعض الايام قالت السيدة مرت مريم للرب يسوع امضي يا ولدي هات لي من البير ما فلما مضي ليجيب الما وملا قلته فانسطعت وانكسرت وهي مملوة فاما الرب بسط منديله وجمع الما وجابه في المنديل الي عند امه فلما نظرته مرت مريم تعجبت من ذلك وكانت تحفظ كل شي تراه وتوعيه في قلبها *

46. وفي بعض الايام ايضا كان الرب يسوع علي ساقية الما وكان معه صبيان وقد عملوا ايضا بركا وكان الرب يسوع قد عمل من طين اثنعشر عصفور وقد صفهم علي اجناب االبركة كل ثلاثة من ناحية وكان ذلك يوم سبت فجا ابن حانان اليهودي فنظرهم علي هذا الحال فقال لهم بغضب وحرد يوم السبت تجبلون طينا واسرع وخرب بركهم فاما الرب يسوع فصفق يديه علي العصافير الذي عملهم فطاروا وهم يصوصون فجا ايضا ابن حانان فتاسم بركة الرب يسوع فنشف ماوها فقال له الرب يسوع مثل ما نشف هذا الما تنشف حياتك وفي ذلك الوقت يبس ذلك الصبي *

47. وايضا كان الرب يسوع رايح مع يوسف فصادفه صبي واحد وهو جاري فدفع ذلك الصبي للرب يسوع فوقع فقال له

مثل ما رميتني تسقط وما تقوم وفي تلك الساعة سقط
ومات *

.48 وكان ايضا في اور شليم معلم للصغار سمي زكا فقال
ليوسف ما لك ما تجيب يا يوسف ليسوع ليتعلم فقال له يوسف
نعم ومضي وقال لمرت مريم فاخذوه ومضوا به الي المعلم ثم ان
المعلم لما راه كتب له الف بيت وقال له قل الف فقال الف
فقال له المعلم قل بيت فقال له الرب يسوع قل لي شرح الم
الالف وحينيذ اقول بيت فاراد المعلم ان يضربه فقال له الالف
كذا وكذا والبيت كذا وكذا ومن الايات مستقيمات ومنهم
ملتويات ومنهم مكوفات ومنهم منقطات ومنهم غير منقطات ولم
تقدم هذا الحرف علي الاخر وابتدا يشرح ويفسر اشيا لم يسمعها
المعلم ولا قراها في كتاب حينيذ قال الرب يسوع للمعلم اسمع
لاقول لك وابتدا يقول الف بيت جمل دلد الي حد التاو قولا
فصيحا فتعجب المعلم وقال اني اظن ان هذا الصبي اتلد قبل
نوح والتفت الي يوسف وقال له انت قد جبت لي صبيا لاعلمه
وهو معلم المعلمين وقال لمرت مريم ابنك هذا ليس هو محتاج
الي العلم *

.49 فاخذوه الي عند معلم اخر كان امهر من ذلك المعلم
فلما راه قال له قل الف فقال الف قال له قل بيب فاجابه
الرب يسوع قايلا قل لي ما معني الالف وبعد ذلك اقول بيت
فرفع المعلم يده وضربه وفي تلك الساعة يبست يده ومات
فقال يوسف لمرت مريم من الان لا نخليه يخرج من البيت لان
كلمن يعاديه يموت *

.50 فلما صار له اثنعشر سنة اصعدوه الي اور شليم الي العيد
فلما فرغ العيد رجعوا فاما الرب يسوع تخلف عنهم في الهيكل
بين الاحبار والمشايخ وعلما بني اسرايل يسايلهم ويجاوبهم عن
العلوم فقال لهم المسيح ابن من هو قالوا له ابن داوود فقال لهم
فكيف يدعوه ربه بالروح اذ قال قال الرب لربي اجلس عن
يميني لاضع اعداك تحت موطا قدميك فاجابه كبير الاحبار
قريت الكتب فقال له الرب يسوع الكتب وما في الكتب وشرح

الكتب والتوراة والوصايا والاحكام والاسرار التي في كتب الانبيا شيا لم يصل عقل مخلوق اليه فقال ذلك الحبر انا الي الان ما وصلت وما سمعت هذا العلم ما تري ما ذا يكون من هذا الصبي *

.51 وكان هناك ايضا حكيم ماهر في علم الافلاك فقال للرب يسوع قريت في علم الهية فاجاب الرب يسوع وقال له عدد الافلاك والاجرام فطبايعها وافعالها ومقابلتها وتثليثها وتربيعها وتسديسها واستقامتها ورجوعها ودقايقها وشعايرها وشيا ما يصل العقل اليه *

.52 وكان ايضا قد حضر بينهم حكيم في طب الطبايع فقال للرب يسوع قريت يا حبيبي في علم الطب فاجابه الرب يسوع وحدثه عن الطبيعة وما بعد الطبيعة وفوق وعدد الطبيعة وتحت الطبيعة وقوات الجسد والاخلاط وافعالها الاعضا والاعظام والعروق والضوارب والاعصاب وفعل الحرارة واليبوسة والبرودة والرطوبة وما ينتج منها وما هو فعل النفس في الجسد وحواسها وقواتها وما فعل النطقية وفعل الغضبية وفعل الشهوانية والاجتماع والافتراق واشيا اخر ما يصل عقل مخلوق اليها فقام ذلك الحكيم وسجد قدام الرب يسوع وقال يا سيدي انا من الان تلميذك وعبدك *

.53 فبينما هم في هذا الكلام واشباهه جات السيدة مرت مريم بعد ثلاثة ايام كان لها تدور عليه هي ويوسف فراته وهو جالس بين العلما يسالهم ويجاوبهم فقالت له مرت مريم لماذا فعلت بنا هكذا يا ابني فها انا وابوك بتعب شديد نطلبك فقال لماذا تطلباني اما تعلما ان في بيت ابي ينبغي لي ان اكون فاما هم لم يفهما الكلام الذي قاله لهم فقالوا العلما هذ ابنك يا مريم قالت نعم قالوا لها طوباك يا مريم علي ما ولدتي وراح الرب يسوع الي الناصرة وكان يطيعهما في كل شي وكانت امه تحفظ جميع الكلام في قلبها وكان الرب يسوع ينمي في القامة والحكمة والنعمة لدي الله والناس *

.54 ومن ذلك اليوم بدا يخفي عجايبه واسراره ورموزه ويعمل بسنة التوراة الي كمال ثلثين سنة الي حين اظهره الاب

في الاردن بالصوت الصارخ من السما قايلا هذا هو ابني الحبيب الذي به سررت وشهد له الروح القدس مثل حمامة بيضا *

55. هذا الذي اليه نبتهل هو الذي كوننا واحيانا وسقطنا فتجسد من اجلنا ونجانا ان يديم رحمته ويسبط رافته الينا بكرامه واحسانه وفضله وامتنانه له المجد والاحسان والقدرة والسلطان. من الان وكل اوان وكل عصر وزمان والي ابد الابدين ودهر الداهرين امين *

كمل انجيل الطفولية بعون الله تعالي علي التمام
علي ما وجدنا في النسخة *

III. FRAGMENTA
SCRIPTORUM APOCRYPHORUM
QUÆ JESU CHRISTI AUCTORIS NOMEN PRÆ SE FERUNT

1. *Fragmenta hymni quem in monte Olivarum dixit.*

..Solvere volo et solvi volo..Salvare volo et salvari volo..Generare volo et generari volo.. Cantare volo et cantari volo. Ornare volo et ornari volo..Lucerna sum tibi, ille qui me vides..Janua sum tibi quicunque me pulsas. Qui vides quod ago tace opera mea..

2. *Epistola Salvatoris, quæ de cœlo lapsa est.*

Die Dominico sedentes in foro, et causas judicandi otiosas. Venationes in eodem die non colligere.

Pecora in eodem die non mulgentes sed pauperibus vestris aut comparibus non habentes distribuere Boves tuos in eodem die non mittas laborare. Propter quod non custoditis diem Dominicum, veniat super vos judicium Domini. Et propterea lugebunt et..generaliter periculum terræ et captivas animas ducet....ubi erit fletus et stridor dentium. Nescitis miseri quia ...... terram mare et omnia quæ in eis sunt ornam .... tea Adam de limo terræ plasmavi et edi. ....bit omnis peccatus in terra, donec......... .... Nihil aliud operantes in die Dominico nisi ad ecclesiam concurrere, solemnitates Domini audire, et post hæc infirmos visitare, mortuos sepelire, tribulantes consolare, discordantes pacificare, crucem Christi in omnibus venerare, deponentes nitidas vestes, in saccis et ciliciis et cinere versari, sicut Ninivitæ fecerunt, et sic liberati sunt ab ira furoris mei. Miseri populi cur non timetis, ut possitis evadere iram meam. Corrigite vos antequam veniat ira mea super vos et omnes habitantes in terra, qui nolunt custodire mandata mea et diem sanctum Dominicum colere et venerare. Ponite miseri mortem ante oculos vestros die noctuque, quia nescitis qua hora auferantur a vobis animæ vestræ et deducantur a Diabolo in gehenna ignis, ubi nulla erit requies nisi fletus et ululatus. Admoneo vos per epistolam istam ut custodiatis omnia quæ dixi vobis. Quod si non custodieritis, mittam super vos lapides calidos, ignem et flammam producentes cum magno pondere qui consumant vos usque ad .... anei qui deglutiant homines aut velut passer triticum ita devoret vos infernus....os serpentes pinnatas malas et pessimas qui devorent....tributio. Si non egeritis pœnitentiam et....in quibus bibitis vos et

filii vestri.... Dico vobis conjuratio fidelis populi, permaneat in vobis gratia mea qui sum Deus vester. Vigilando et orando vel eleemosynas faciendo, facta mala relinquendo, homicidia relaxando, viduas et orphanos diligendo, pro peccato vestro semper orando, mala pro malo non reddendo, diem sanctum Dominicum custodiendo, compari tuo caritatem et fidem perfectam tenendo. Si hæc feceritis, in regno meo eritis mecum regnaturi in secula seculorum, Amen. Filii parentes non maledicant, neque parentes filios, quia maledictio patris et matris eradicat fundamenta domus filiorum. Ecce fideliter iterum dico vobis, ad ecclesias meas cum oblatione frequenter venite. Lectiones divinas intento corde audite ut salvi esse possitis. Qui dissimulaverit ad fontes aut ad arboribus aut ad petra fuerit inventus sacrificare, aut ad sepulcra mortuorum præsumserit incantare, aut in quolibet locis tergere anathemabo eum et perebit inferno inferiori, quia omnis incantator non habebit partem in regno meo. Ille tamen qui dimiserit sanctum diem Dominicum, et non coluerit eum sicut oportet, anathemabo eum. Maleficos, divinos, incantatores, auguriatores fugite. Jejunium observate. Vestras decimas de quantum habueritis, in Ecclesias meas ponite. Estote assidue sine peccato. Recordate tabulas Moysi famulo meo et legem et præcepta quæ dedi ei ad prædicandum in populis ut timeant me et custodiant illam. Moneo vos per Epistolam istam ut in Ecclesias meas nullus sit, non vir, non mulier, qui præsumat fabulare aut verbosare aut sedere aut ante Missa egredere, donec compleantur sollemnia, anathema sit. Anima illa tale non colligam in paradiso meo. Amen dico vobis, si non corrigeritis vosmet ipsos, mittam super vos brucus et locus-

tas, qui comedant fructus vestros, et lupos rapaces, qui comedant vos, quia non custodîstis diem sanctum dominicum. Qui ipsum non custodierit maledictus erit. Die Dominico non levare vestimenta, non caput neque capillos tondere. Qui hæc fecerit, anathema sit. Si custodieritis mandata mea, avertam faciem meam a vobis et non mittam in domibus vestris omnem malitiam et amaritudinem et infirmitatem. Si quis tamen in die Dominico aut causas voluerit committere vel intentioncs facere, aut rixas commiserit, mittam in eis pustellas, accessiones et languores, et omne genus infirmitatis. Et pro eo quod non concurritis ad ecclesias meas, sed magis ad mercimonia vel ad silvam vel otium, et per plateas sedere, fabulas vanas loquere, et me non timere et ecclesias meas non venerare, propter hoc tradam vos in fame et in manus gentium (et non pluam super vos) incredulorum, paganorum, qui Epistolam istam non custodiunt. Jam enim vobis ante legem meam mandavi, sed minime custodîstis diem sanctum Dominicum. Propterea mittam gladium meum super vos quia non custodîstis hæc omnia. Ameu dico vobis, Crucifixus fui propter vos et resurrexi die Domiuica, adscendi ad dextram Dei, et requiem dedi omnibus die Dominico. In ipso feci cœlum et terram, solem et lunam, mare et omnia quæ in eis sunt. Etpostea Adam de limo terræ plasmavi et die Dominico sanctificavi et dedi requiem in ipso, ut bene agant et sine pressura sint et requiescant per omnia. Sacerdotibus meis præcepi per epistolas et libros ut legem istam fideliter narrent, ut die Dominico et festivitates meas fideliter custodiant, quia pagani sunt in terra, qui non custodiunt legem meam. Et si non custodieritis omnia quæ præcepi vobis, mittam super vos

tribulationes et grandines et tempestates et siccitatem, qui exterminet fructum operum vestrorum, et non habebitis partem mecum, neque cum angelis meis neque cum martyribus meis. Amen dico vobis, si non custodieritis sanctum diem Dominicum mittam super vos fame et frigore et æstum gravem in messes et in vineas vestras sive omnes labores vestros, et ad alios demonstrabo et vobis non dabo, quia decimas vestras de quantum habuistis dare noluistis. Inde ad decimum revertatur. Amen dico vobis, Die Dominico observate cum omni diligentia, sicut nec ipsas oleras in hortibus vestris die Dominico colligatis. Si hæc feceritis, vos mulieres, mittam super vos serpentes pinnatas qui comedant et percutiant mamillas vestras. Amen dico vobis, si non custodieritis sanctum diem Dominicum, omnia mala mittam super vos. Nam si custodieritis mandata mea et feceritis ea, dabo vobis benedictionem meam, et multiplicabo labores vestros usque ad abundantiam et usque ad messem, et usque ad vindemiam et pomiferum, et totam substantiam, et quæcunque petieritis dabo vobis. Amen dico vobis, si non custodieritis mandata mea, omnia mala habebitis, et addam vobis malum super quod habuistis. Et si fuerint Presbyteri aut Diaconi, ubicunque invenerint epistolam istam, legant et aperiant illam ad omne populum frequenter admoneant ut recedant ab iniquis suis operibus. Et omnis qui hoc audierit et non crediderit anathema sit. Ego sum Dominus Deus vester qui crucifixus fui propter vos, ut custodiatis vosmet ipsos. Per ipsam epistolam quæ ostensi vobis, suscipite illam et toto corde sine dubio credite et audite frequenter quia non fuit ab homine scripta neque ab angelo neque ab archangelo, nisi de verbo

meo et de suavitate mea, quia vera est scripta et a supremo throno transmissa fuit, ut credatis. Et si vos emendare nolueritis, parate vos ad pœnam mense Novembrio. Sic erit grandis metus super vos; vermis, focus et flamma, quatenus alios comedat vermis, et alios cremet ignis, et cæterorum ut credatis quia mundus iste judicatus est in grandi ruina. Juro vos per epistolam istam, quia aliam vobis nunquam mittam antequam veniat judicium meum super vos. Educ epistolam istam per universum populum denuntiare.

3. *Fragmenta epistolæ alius.*

. . . Arma quisque non ferret, direpta non repeteret sui sanguinis vel cujuslibet proximi ultor minime existens, percussoribus cogeretur indulgere. Jejunium in pane et aqua omnia sexta feria servarent, et in sabbato a carne et liquamine abstinerent, soloque hoc contenti jejunio, in omnium peccatorum remissionem, nullam sibi scirent adjiciendam pœnitentiam, et hæc servare sacramento firmarent, quod qui nollet, Christianitate privaretur, et exeuntem de seculo, nullus visitaret, nec sepulturæ traderet.

4. *Rescriptum Christi ad Abgarum regem Edess., cum epistola Abgari præfixa.*

Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης ὑπὸ Ἀβγάρου Τοπάρχου τῷ Ἰησοῦ, καὶ πεμφθείσης αὐτῷ δι' Ἀνανία ταχυδρόμου εἰς Ἱεροσόλυμα.

Ἄβγαρος Τοπάρχης Ἐδέσσης Ἰησοῦ Σωτῆρι ἀγαθῷ ἀναφανέντι ἐν τόπῳ Ἱεροσολύμων χαίρειν. Ἤκουσταί μοι τὰ περὶ σοῦ καὶ τῶν σῶν ἰαμάτων, ὡς ἄνευ φαρμάκων καὶ βοτανῶν ὑπὸ σοῦ γινομένων. Ὡς γὰρ λόγος τυφλοὺς ἀναβλέπειν ποιεῖς, χωλοὺς περιπατεῖν, καὶ λεπροὺς καθαρίζεις, καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα καὶ δαιμόνια ἐκβάλλεις, καὶ τοὺς ἐν μακρονοσίᾳ βασανιζομένους θεραπεύεις, καὶ νεκροὺς ἐγείρεις. Καὶ ταῦτα πάντα ἀκούσας περὶ σοῦ κατὰ νοῦν ἐθέμην τὸ ἕτερον τῶν δύο, ἢ ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ποιεῖς ταῦτα, ἢ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ ποιῶν ταῦτα. Διὰ τοῦτο τοίνυν γράψας ἐδεήθην σου σκυλῶναι πρός με, καὶ τὸ πάθος ὃ ἔχω θεραπεῦσαι. Καὶ γὰρ ἤκουσα ὅτι καὶ Ἰουδαῖοι καταγογγύζουσί σου, καὶ βούλονται κακῶσαι σε. Πόλις δὲ μικροτάτη μοι ἐστὶ καὶ σεμνὴ ἥτις ἐξαρκεῖ ἀμφοτέροις.

Τὰ ἀντιγραφέντα ὑπ' Ἰησοῦ διὰ Ἀνανία Ταχυδρόμου Τοπάρχῃ Ἀβγάρῳ.

Ἄβγαρε, μακάριος εἶ πιστεύσας ἐν ἐμοὶ μὴ ἑωρακώς με. Γέγραπται γὰρ περὶ ἐμοῦ, τοὺς ἑωρακότας με μὴ πιστεύσειν μοι, ἵνα οἱ μὴ ἑωρακότες αὐτοὶ πιστεύσωσι καὶ ζήσωνται. Περὶ δὲ οὗ ἔγραψάς μοι ἐλθεῖν πρὸς σὲ, δέον ἐστὶ πάντα δι' ἃ ἀπεστάλ-

ην ἐνταῦθα πληρῶσαι με, καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι, οὕτως ἀναληφθῆναι πρὸς τὸν ἀποστείλαντά με. Καὶ ἐπειδὰν ἀναληφθῶ, ἀποστελῶ σοι τινὰ τῶν μαθητῶν μου, ἵνα ἰάσηταί σου τὸ πάθος, καὶ ζωήν σοι καὶ τοῖς σὺν σοὶ παράσχηται.

IV.

PROTEVANGELIUM

JACOBI MINORIS.

CAPUT I.

’Εν ταῖς ἱστορίαις τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ ’Ισραὴλ ἦν ’Ιωακεὶμ πλούσιος σφόδρα, καὶ προσέφερε τὰ δῶρα αὐτοῦ διπλᾶ κατὰ τὸ ἔθος, λέγων, "Ἔσται τὸ τῆς περιουσίας μου παντὶ τῷ λαῷ, καὶ τὸ τῆς ἀφέσεως Κυρίῳ τῷ Θεῷ μου εἰς ἱλασμὸν ἐμοί." Ἤγγισε δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη, καὶ προσέφερον οἱ υἱοὶ ’Ισραὴλ τὰ δῶρα αὐτῶν. Καὶ ἔστη κατέναντι αὐτοῦ ‘Ρουβὴν λέγων, "Οὐκ ἔξεστί σοι πρώτῳ προσενεγκεῖν τὰ δῶρά σου, καθότι σπέρμα οὐκ ἐποίησας ἐν τῷ ’Ισραήλ." Καὶ ἐλυπήθη ’Ιωακεὶμ σφόδρα, καὶ ἀπίει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ δωδεκάφυλον τοῦ λαοῦ λέγει, "Ὄψομαι, εἰ ἐγὼ μόνος οὐκ ἐποίησα σπέρμα ἐν τῷ ’Ισραήλ." ’Ηρεύνησε δὲ καὶ εὗρε πάντας τοὺς δικαίους, ὅτι σπέρμα ἀνέστησαν ἐν τῷ ’Ισραήλ· καὶ ἐμνήσθη τοῦ πατριάρχου ’Αβραάμ, ὅτι ἐν ταῖς ἐσχάταις αὐτοῦ ἡμέραις ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς υἱὸν τὸν ’Ισαάκ. Καὶ ἐλυπήθη ’Ιωακεὶμ σφόδρα, καὶ οὐκ ἐφάνη τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· ἀλλ’ ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ ἐνήστευσεν ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, λέγων ἐν ἑαυτῷ, "Οὐ καταβήσομαι οὔτ’ ἐπὶ βρωτὸν, οὔτ’ ἐπὶ ποτὸν, ἕως ἐπισκέψηταί με Κύριος, καὶ ἔσται μοι ἡ εὐχὴ βρῶμα καὶ πόμα."

CAPUT II.

Ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ Ἄννα δύο θρήνους ἐθρήνει, καὶ δύο κοπετοὺς ἐκόπτετο λέγουσα, "Κόψομαι τὴν χηρείαν μου καὶ κόψομαι τὴν ἀτεκνίαν μου." Ἤγγισε δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη, καὶ εἶπεν Ἰουδὴθ ἡ παιδίσκη αὐτῆς, "Ἕως πότε ταπεινοῖς τὴν ψυχήν σου; Ἰδοὺ γὰρ ἤγγισεν ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη, καὶ οὐκ ἔξεστί σοι πενθεῖν· ἀλλὰ λαβὲ τοῦτο τὸ κεφαλοδέσμιον, ὃ ἔδωκέ μοι ἡ κυρία τοῦ ἔργου, καὶ οὐκ ἔξεστί μοι ἀναδήσασθαι αὐτὸ, καθότι παιδίσκη σού εἰμι, καὶ χαρακτῆρα ἔχεις βασιλικόν." Καὶ εἶπεν Ἄννα, "Ἀπόστηθι ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ταῦτα οὐκ ἐποίησα, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ἐταπείνωσέ με σφόδρα· μήπως πανοῦργος ἔδωκέ σοι τοῦτο, καὶ ἦλθες κοινωνῆσαί με τῇ ἁμαρτίᾳ σου." Εἶπε δὲ αὐτῇ Ἰουδὴθ ἡ παιδίσκη αὐτῆς· "Τί ἀράσομαί σοι, καθότι οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς μου; Μὴ μεῖζον τούτου ἀράσομαί σοι, ὅτι ἀπέκλεισε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν μήτραν σου, τοῦ μὴ δοῦναί σοι καρπὸν ἐν τῷ Ἰσραήλ;" Καὶ ἐλυπήθη Ἄννα σφόδρα, καὶ περιείλετο τὰ ἱμάτια αὐτῆς τὰ πενθικὰ, καὶ ἐσμήξατο τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια αὐτῆς τὰ νυμφικὰ, καὶ περὶ ὥραν ἐννάτην κατέβη εἰς τὸν παράδεισον αὐτῆς, τοῦ περιπατῆσαι. Καὶ εἶδε δάφνην, καὶ ἐκάθισεν ὑποκάτω αὐτῆς, καὶ ἐλιτάνευσε τῷ δεσπότῃ λέγουσα, "Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων μου, εὐλόγησόν με, καὶ ἐπάκουσον τῆς δεήσεώς μου, καθὼς ἐπήκουσας καὶ εὐλόγησας τὴν μήτραν Σάῤῥας, καὶ ἔδωκας αὐτῇ υἱὸν τὸν Ἰσαάκ.

CAPUT III.

Καὶ ἀτενίσασα Ἄννα εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδε καλιὰν στρουθίων ἐν τῇ δάφνῃ, καὶ ἐποίησε θρῆνον ἐν ἑαυτῇ λέγουσα, "Οἴμοι, οἴμοι, τίς με ἐγέννησε; Ποία δὲ μήτρα ἐξέφυσέ με; Ὅτι κατάρα ἐγεννήθην ἐγὼ ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ὠνειδίσθην, καὶ ἐξεμυκτηρίσθην ἐκβληθεῖσα ἐκ ναοῦ Κυρίου τοῦ Θεοῦ μου. Οἴ μοι, τίνι ὡμοιώθην ἐγώ; Οὐχ ὡμοιώθην ἐγὼ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ γόνιμα εἰσιν ἐνώπιόν σου, Κύριε. Οἴμοι, τίνι ὡμοιώθην ἐγώ;

Οὐχ ὡμοιώθην ἐγὼ τοῖς ἀλόγοις ζώοις, ὅτι καὶ τὰ ἄλογα ζῶα γόνιμά εἰσιν ἐνώπιόν σου, Κύριε. Οἴμοι, τίνι ὡμοιώθην ἐγώ; Οὐχ ὡμοιώθην ἐγὼ τοῖς ὕδασι τούτοις, ὅτι καὶ τὰ ὕδατα γόνιμά εἰσιν ἐνώπιόν σου, Κύριε. Οἴμοι, τίνι ὡμοιώθην ἐγώ; Οὐχ ὡμοιώθην ἐγὼ τῇ γῇ, ὅτι καὶ ἡ γῆ προσφέρει τοὺς καρποὺς αὐτῆς κατὰ καιρὸν, καὶ σὲ εὐλογεῖ, Κύριε."

CAPUT IV.

Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη λέγων αὐτῇ, "Ἄννα, Ἄννα, ἐπήκουσε Κύριος ὁ Θεὸς τῆς δεήσεώς σου, συλλήψῃ καὶ γεννήσῃ, καὶ λαληθήσεται τὸ σπέρμα σου ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ." Εἶπε δὲ Ἄννα, "Ζῇ Κύριος ὁ Θεός μου, ἐὰν γεννήσω εἴτε ἄῤῥεν εἴτε θῆλυ, προσάξω αὐτὸ δῶρον Κυρίῳ τῷ Θεῷ μου, καὶ ἔσται λειτουργοῦν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ." Καὶ ἰδοὺ δύο ἄγγελοι ἦλθον λέγοντες αὐτῇ, "Ἰδοὺ Ἰωακεὶμ ὁ ἀνήρ σου ἔρχεται μετὰ τῶν ποιμνίων αὐτοῦ· ἄγγελος γὰρ Κυρίου κατέβη πρὸς αὐτὸν λέγων, "Ἰωακεὶμ, Ἰωακεὶμ, εἰσήκουσε Κύριος ὁ Θεὸς τῆς δεήσεώς σου, κατάβηθι ἐντεῦθεν, ἰδοὺ Ἄννα ἡ γυνη σου ἐν γαστρὶ λήψεται." Καὶ κατέβη Ἰωακεὶμ, καὶ ἐκάλεσε τοὺς ποιμένας αὐτοῦ λέγων, "Φέρετέ μοι ὧδε δώδεκα ἀμνάδας ἀσπίλους καὶ ἀμώμους εἰς θυσίαν Κυρίῳ τῷ Θεῷ μου, καὶ φέρετέ μοι δώδεκα μόσχους ἀσπίλους, καὶ ἔσονται τοῖς ἱερεῦσι καὶ τῇ γερουσίᾳ, καὶ φέρετέ μοι ἕκατον χιμάρους, καὶ ἔσονται οἱ ἕκατον χίμαροι παντὶ τῷ λαῷ." Καὶ ἰδοὺ Ἰωακεὶμ ἧκε μετὰ τῶν ποιμνίων αὐτοῦ, καὶ ἔστη Ἄννα πρὸς τῇ πύλῃ τοῦ οἴκου αὐτῆς, καὶ εἶδε τὸν Ἰωακεὶμ ἐρχόμενον μετὰ τῶν ποιμνίων αὐτοῦ, καὶ ἔδραμεν Ἄννα, καὶ ἐκρεμάσθη ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ λέγουσα, "Νῦν οἶδα, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς εὐλόγησέ με σφόδρα· ἰδοὺ γὰρ ἡ χήρα οὐκέτι χήρα, καὶ ἡ ἄτεκνος ἐν γαστρὶ λήψομαι." Καὶ ἀνεπαύσατο Ἰωακεὶμ τὴν πρώτην ἡμέραν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

CAPUT V.

Τῇ δὲ ἐπαύριον προσέφερε τὰ δῶρα αὐτοῦ λέγων ἐν ἑαυτῷ, "Ἐὰν Κύριος ὁ θεὸς ἱλασθῇ μοι, τὸ πέταλον τοῦ ἱερέως φανερόν

μοι ποιησει." Καὶ προσέφερε τὰ δῶρα αὐτοῦ Ἰωακεὶμ, καὶ πρόσεσχε τῷ πετάλῳ τοῦ ἱερέως, ὡς ἐπέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Κυρίου, καὶ ἁμαρτία οὐχ εὑρέθη ἐν αὐτῷ.* Καὶ εἶπεν Ἰωακείμ, "Νῦν οἶδα, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς ἱλάσθη μοι, καὶ ἀφεῖλέ μου πάντα τὰ ἁμαρτήματα." Καὶ κατέβη ἐκ ναοῦ Κυρίου δεδικαιωμένος, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ χαίρων καὶ δοξάζων τὸν Θεόν. Ἐπληρώθησαν δὲ οἱ μῆνες αὐτῆς, ἐν δὲ τῷ ἐννάτῳ μηνὶ ἐγέννησεν Ἄννα. Καὶ εἶπε τῇ μαίᾳ, "Τί ἐγέννησα;" Ἡ δὲ εἶπε, Θῆλυ." Καὶ εἶπεν Ἄννα, "Ἐμεγάλυνεν ἡ ψυχή μου τὴν ἡμέραν ταύτην·" καὶ ἀνέκλινεν ἑαυτήν. Πληρωθεισῶν δὲ τῶν ἡμερῶν ἀπεσμήξατο Ἄννα, καὶ ἔδωκε μασθὸν τῇ παιδὶ, ἐκάλεσε δὲ Μαριάμ.

CAPUT VI.

Ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡμέρᾳ ἐκραταιοῦτο ἡ παῖς· γενομένης δὲ αὐτῆς ἑξαμηνιαίου ἔστησεν αὐτὴν ἡ μήτηρ αὐτῆς χαμαὶ, τοῦ πειρᾶσαι, εἰ ἵσταται. Καὶ περιπατήσασα ἑπτὰ βήματα ἦλθεν εἰς τὸν κόλπον τῆς μητρὸς αὐτῆς. Εἶπε δὲ Ἄννα, "Ζῇ Κυριος ὁ Θεός μου, οὐ μὴ περιπατήσεις ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἕως οὗ ἀπάξω σε ἐν τῷ ναῷ Κυρίου." Καὶ ἐποίησεν ἁγιαστήριον ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτῆς, καὶ πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐκ εἴα διέρχεσθαι δι' αὐτῆς· καὶ ἐκάλεσε τὰς θυγατέρας τῶν Ἑβραίων τὰς ἀμιάντους, καὶ διεπλάνων αὐτήν. Ἐγένετο δὲ πρῶτος ἐνιαυτὸς τῇ παιδὶ, καὶ ἐποίησεν Ἰωακεὶμ δοχὴν μεγάλην, καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς γραμματεῖς καὶ τὴν γερουσίαν καὶ πάντα τὸν λαὸν Ἰσραήλ· καὶ προσήνεγκεν Ἰωακεὶμ τὴν παῖδα τοῖς ἱερεῦσι, καὶ εὐλόγησαν αὐτὴν οἱ ἱερεῖς λέγοντες, "Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, εὐλόγησον τὴν παῖδα ταύτην, καὶ δὸς αὐτῇ ὄνομα ὀνομαστὸν αἰώνιον ἐν πάσαις ταῖς γενεαῖς." Καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαός, "Γένοιτο, γένοιτο, ἀμήν." Καὶ προσήνεγκεν Ἰωακεὶμ τὴν παῖδα τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ εὐλόγησαν αὐτὴν λέγοντες, "Ὁ Θεὸς τῶν ὑψωμάτων, εὐλογησον τὴν παῖδα ταύτην, καὶ πάρασχε αὐτῇ εὐλογίαν, ἥτις διαδοχὴν οὐχ ἕξει." Καὶ ἀπήγαγον αὐτὴν ἐν τῷ ἁγιάσματι τοῦ κοιτῶνος αὐτῆς. Καὶ λαβοῦσα Ἄννα ἔδωκε μασθὸν τῇ

παιδὶ, καὶ ᾖσεν ᾆσμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ λέγουσα, "Ἄισω ᾠδὴν Κυρίῳ τῷ θεῷ μου, ὅτι ἐπεσκέψατό με, καὶ ἀφεῖλε τὸ ὄνειδός μου ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου, καὶ ἔδωκέ μοι καρπὸν δικαιοσύνης μονοούσιον αὐτῷ καὶ πολυπλάσιον." Τίς ἀναγγελεῖ τοῖς υἱοῖς 'Ρουβὴμ, ὅτι θηλάζει Ἄννα;" Καὶ ἀνέπαυσεν αὐτὴν ἡ μήτηρ αὐτῆς ἐν τῷ ἁγιάσματι τοῦ κοιτῶνος αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθε καὶ διηκόνει αὐτοῖς. Τελεσθέντος δὲ τοῦ δείπνου κατέβησαν εὐφραινόμενοι, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

CAPUT VII.

Τῇ δὲ παιδὶ προσετίθεντο οἱ μῆνες αὐτῆς. Ἐγένετο δὲ διετὴς ἡ παῖς, καὶ εἶπεν Ἰωακείμ, "Ἀπάξωμεν αὐτὴν ἐν τῷ ναῷ Κυρίου καὶ ἀποδῶμεν τὴν ἐπαγγελίαν, ἣν ἐπηγγειλάμεθα, μήπως ἀποστείλῃ Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς ἡμᾶς, καὶ γένηται ἀπρόσδεκτον τὸ δῶρον ἡμῶν." Καὶ εἶπεν Ἄννα, "Ἀναμείνωμεν τὸ τρίτον ἔτος, ὅπως μὴ ἐπιζητήσῃ πατέρα ἢ μητέρα." Καὶ εἶπεν Ἰωακείμ, "Ἀμὴν, γένοιτο." Ὡς δὲ ἐγένετο τριετὴς ἡ παῖς, εἶπεν Ἰωακείμ, "Καλέσωμεν τὰς θυγατέρας τῶν Ἑβραίων τὰς ἀμιάντους, καὶ λαβέτωσαν ἀνὰ λαμπάδας, καὶ ἑστώσαν καιόμεναι, ἵνα μὴ ἐπιστραφῇ ἡ παῖς εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ αἰχμαλωτισθῇ ἡ καρδία αὐτῆς ἐκ ναοῦ Κυρίου." Καὶ ἐποίησαν οὕτως, ἕως οὗ ἀνέβησαν ἐν τῷ ναῷ Κυρίου. Καὶ ἐδέξατο αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, καὶ καταφιλήσας εὐλόγησε, καὶ εἶπεν, "Ἐμεγάλυνε Κύριος ὁ Θεὸς τὸ ὄνομά σου ἐν πάσαις ταῖς γενεαῖς τῆς γῆς· ἐπὶ σοὶ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερων φανερώσει Κύριος ὁ Θεὸς τὸ λύτρον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ." Καὶ ἐκάθισεν αὐτὴν ἐπὶ τρίτου βαθμοῦ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλε Κύριος ὁ Θεὸς χάριν ἐπ' αὐτὴν, καὶ κατεχόρευσε τοῖς ποσὶν αὐτῆς, καὶ ἠγάπησεν αὐτὴν πᾶς οἶκος Ἰσραήλ·

CAPUT VIII.

Κατέβησαν δὲ οἱ γονεῖς αὐτῆς θαυμάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν, ὅτι οὐκ ἐπεστράφη ἡ παῖς εἰς τὰ ὀπίσω. Ἦν δὲ Μαριὰμ ὡσεὶ περιστερὰ νεμομένη ἐν τῷ ναῷ Κυρίου, καὶ

ἐλάμβανε τροφὴν ἐκ χειρὸς ἀγγέλου. Γενομένης δὲ αὐτῆς δωδεκαετοῦς, συμβούλιον ἐγένετο τῶν ἱερέων λεγόντων, "Ἰδοὺ Μαριὰμ γέγονε δωδεκαετὴς ἐν τῷ ναῷ Κυρίου, τί οὖν ποιήσωμεν αὐτὴν, μήπως ἐπέλθῃ αὐτῇ τὰ γυναικῶν, καὶ μιανῇ τὸ ἁγίασμα Κυρίου;" Καὶ εἶπον οἱ ἀρχιερεῖς τῷ Ζαχαρίᾳ, "Σὺ ἕστηκας ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Κυρίου, εἴσελθε καὶ πρόσευξαι περὶ αὐτῆς, καὶ ὃ ἂν φανερώσῃ σοι Κύριος ὁ Θεὸς, τοῦτο καὶ ποιήσομεν." Καὶ εἰσῆλθε ὁ ἱερεὺς λαβὼν τὸ δωδεκακώδωνον εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ ηὔξατο. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτῷ λέγων, "Ζαχαρία, Ζαχαρία, ἔξελθε καὶ ἐκκλησίασον τοὺς χηρεύοντας τοῦ λαοῦ, καὶ ἐνεγκάτωσαν ἀνὰ ῥάβδον, καὶ εἰς ὃν ἐὰν δείξῃ Κύριος ὁ Θεὸς σημεῖον, τούτου ἔσται γυνή." Καὶ ἐξῆλθον οἱ κήρυκες καθ' ὅλης τῆς περιχώρου τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἤχησεν ἡ σάλπιγξ Κυρίου, καὶ ἔδραμον πάντες.

CAPUT IX.

Ἰωσὴφ δὲ ῥίψας τὸ σκέπαρνον ἔδραμε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ συναχθέντες ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἱερέα. Ἔλαβε δὲ πάντων τὰς ῥάβδους ὁ ἱερεὺς, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ηὔξατο. Τελέσας δὲ τὴν εὐχὴν ἐξῆλθε, καὶ ἐπέδωκεν ἑνὶ ἑκάστῳ τὴν αὐτοῦ ῥάβδον, καὶ σημεῖον οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς· τὴν δὲ ἐσχάτην ῥάβδον ἔλαβεν ὁ Ἰωσήφ. Καὶ ἰδοὺ περιστερὰ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ῥάβδου, καὶ ἐπέτασεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἰωσήφ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἱερεύς, "Σὺ κεκλήρωσαι τὴν παρθένον Κυρίου παραλαβεῖν· παράλαβε αὐτὴν εἰς τήρησιν σεαυτῷ." Ἀντεῖπε δὲ Ἰωσὴφ λέγων, "Υἱοὺς ἔχω, καὶ πρεσβύτης εἰμὶ, αὐτὴ δὲ νεωτέρα, μήπως κατάγελως γένωμαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ." Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἱερεύς, "Ἰωσὴφ, φοβήθητι Κύριον τὸν Θεὸν, καὶ ὅσα ἐποίησε Δαθὰμ καὶ Κορὲ καὶ Ἀβηρὼν, πῶς ἐδιχάσθη ἡ γῆ, καὶ κατεποντίσθησαν ἅπαντες διὰ τὴν ἀντιλογίαν αὐτῶν. Καὶ νῦν φοβήθητι, Ἰωσὴφ, μήπως ἔσται ταῦτα ἐν τῷ οἴκῳ σου." Καὶ φοβηθεὶς Ἰωσὴφ παρέλαβεν αὐτὴν εἰς τὴν τήρησιν. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, "Μαριὰμ, ἰδοὺ ἐγὼ παρέλαβόν σε ἐκ ναοῦ Κυρίου τοῦ Θεοῦ μου, καὶ νῦν

καταλιμπάνω σε ἐν τῷ οἴκῳ μου· ἀπέρχομαι γὰρ οἰκοδομῆσαι τὰς οἰκοδομάς μου, καὶ ἐν τάχει ἥξω πρός σε· Κύριος ὁ Θεὸς διαφυλάξει σε."

CAPUT X.

Ἐγένετο δὲ συμβούλιον τῶν ἱερέων λεγόντων, "Ποιήσωμεν καταπέτασμα τῷ ναῷ Κυρίου." Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, "Καλέσατέ μοι ὧδε ἑπτὰ παρθένους ἀμιάντους ἐκ φυλῆς Δαβίδ." Καὶ ἀπῆλθον οἱ ὑπηρέται, καὶ εὗρον ἕξ. Καὶ ἐμνήσθη ὁ ἱερεὺς, ὅτι Μαριὰμ ἐκ φυλῆς Δαβίδ ἐστι, καὶ ἀμίαντός ἐστιν. Καὶ ἀπῆλθον οἱ ὑπηρέται, καὶ ἤγαγον αὐτήν. Καὶ εἰσήγαγεν αὐτὰς ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ ναῷ Κυρίου, καὶ εἶπε, "Δάχετέ μοι ὧδε, τίς νήσει τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀμίαντον καὶ τὸ βύσσινον καὶ τὸ σηρικὸν καὶ τὸ ὑακίνθινον καὶ τὸ κόκκινον καὶ τὴν ἀληθινὴν πορφύραν." Καὶ ἔλαχε τὴν Μαριὰμ τὸ κόκκινον καὶ ἡ ἀληθινὴ πορφύρα, καὶ λαβοῦσα ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Τῷ δὲ καιρῷ ἐκείνῳ Ζαχαρίας ἐσίγησε· Μαριὰμ δὲ λαβοῦσα τὸ κόκκινον ἔκλωσεν.

CAPUT XI.

Καὶ λαβοῦσα κάλπην ἐξῆλθε γεμίσαι ὕδωρ· καὶ ἰδοὺ φωνὴ λέγουσα, "Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σου, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν." Καὶ περιεβλέπετο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, πόθεν αὐτὴ ἡ φωνὴ ὑπάρχει. Καὶ ἔντρομος γενομένη ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς· καὶ ἀναπαύσασα τὴν κάλπην, ἔλαβε πάλιν τὴν πορφύραν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν θρόνον, καὶ εἷλκεν αὐτήν. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη λεγων αὐτῇ, "Μὴ φοβοῦ, Μαριὰμ, εὗρες γὰρ χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ συλλήψῃ ἐκ λόγου αὐτοῦ." Ἀκούσασα δὲ Μαριὰμ διεκρίθη ἐν ἑαυτῇ λέγουσα, "Εἰ ἐγὼ συλλήψομαι, ὡς πᾶσα γυνὴ γέννᾳ;" Καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ ἄγγελος, "Οὐχ οὕτως, Μαριὰμ, δύναμις γὰρ ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι, διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν

αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν." Καὶ εἶπε Μαριάμ, "Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου."

CAPUT XII.

Καὶ ἐποίησε τὴν πορφύραν καὶ τὸ κόκκινον, καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ τῷ ἱερεῖ· καὶ εὐλόγησεν αὐτὴν ὁ ἱερεύς, καὶ εἶπε, "Μαριάμ, ἐμεγάλυνε Κύριος ὁ Θεὸς τὸ ὄνομά σου ἐν πάσαις γενεαῖς τῆς γῆς, καὶ εὐλογημένη ἔσῃ ὑπὸ Κυρίου." *Χαρὰν δὲ λαβοῦσα Μαριὰμ ἀπῆλθε πρὸς τὴν συγγενίδα αὐτῆς Ἐλισάβετ, καὶ ἔκρουσε πρὸς τῇ θύρᾳ. Καὶ ἀκούσασα Ἐλισάβετ ἔῤῥιψε τὸ ἐν χερσὶ, καὶ δραμοῦσα ἤνοιξεν αὐτῇ καὶ εὐλόγησεν αὐτὴν, καὶ εἶπεν, "Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου· καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἡ μήτηρ τοῦ* Κυρίου *μου ἔλθῃ πρός με; Ἰδοὺ γὰρ τὸ ἐν ἐμοὶ βρέφος ἐσκίρτησε, καὶ εὐλόγησέ σε." Μαριὰμ δὲ ἐπελάθετο τῶν μυστηρίων, ὧν εἶπε πρὸς αὐτὴν Γαβριὴλ, καὶ ἀτενίσασα εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπε, "Τίς εἰμι ἐγὼ, ὅτι πᾶσαι αἱ γενεαὶ τῆς γῆς μακαριοῦσιν ἐμέ;" Ἐποίησε δὲ τρεῖς μῆνας πρὸς τὴν Ἐλισάβετ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡμέρᾳ ἡ γαστὴρ αὐτῆς ὠγκοῦτο, καὶ ἔκρυβεν ἑαυτὴν ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Ἦν δὲ ἐτῶν πεντεκαίδεκα, ὅτε τὰ μυστήρια ταῦτα ἐγένοντο.*

CAPUT XIII.

Ἐγένετο δὲ ἕκτος μήν. Καὶ *ἦλθεν Ἰωσὴφ ἀπὸ τῶν οἰκοδομῶν αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ εὗρε τὴν Μαριὰμ ὀγκωμένην, καὶ ἔτυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἔῤῥιψεν ἑαυτὸν χαμαὶ, καὶ ἔκλαυσε λέγων, "Ποίῳ προσώπῳ ἀτενίσω πρὸς* Κύριον *τὸν Θεόν μου; Τί δὲ εἴπω περὶ τῆς κόρης ταύτης; Ὅτι παρθένον αὐτὴν παρέλαβον ἐκ ναοῦ* Κυρίου, *καὶ οὐκ ἐφύλαξα αὐτήν. Τίς ὁ θηρεύσας με; Τίς ὁ τὸ πονηρὸν τοῦτο ποιήσας ἐν τῷ οἴκῳ μου; Τίς ᾐχμαλώτευσε τὴν παρθένον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἐμίανεν αὐτήν; Μήτι εἰς ἐμὲ ἀνεκεφαλαιώθη ἡ ἱστορία Ἀδὰμ, καὶ ὥσπερ τὴν Εὔαν, ἐξηπάτησε καὶ αὐτὴν ὁ ὄφις." Καὶ ἀνέστη Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ σάκκου, καὶ*

ἐκάλεσε τὴν Μαριὰμ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, "Μεμελημένη τῷ Θεῷ, τίτοῦ το πεποίηκας; Τί ἐταπείνωσας τὴν ψυχήν σου; Ἐπελάθου Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, ἡ ἀνατραφεῖσα εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ τροφὴν λαβοῦσα ἐκ χειρὸς ἀγγέλου, καὶ χορεύσασα ἐν αὐτοῖς." Ἡ δὲ ἔκλαυσε πικρῶς λέγουσα, "Ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς, καθότι καθαρά εἰμι ἐγὼ, καὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω." Εἶπε δὲ αὐτῇ Ἰωσὴφ, "Πόθεν οὖν ἐστι τοῦτο τὸ ἐν τῇ γαστρί σου;" Εἶπε δὲ αὐτῷ, "Ζῇ Κύριος ὁ Θεός μου, καθότι οὐ γινώσκω, πόθεν ἐστὶ τοῦτο τὸ ἐν τῇ γαστρί μου."

CAPUT XIV.

Καὶ ἐφοβήθη Ἰωσὴφ σφόδρα, καὶ ἠρέμησεν ἐξ αὐτῆς, καὶ διελογίζετο, τί αὐτὴν ποιήσει. Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ, "Ἐὰν αὐτῆς κρύψω τὸ ἁμάρτημα, εὑρεθήσομαι μαχόμενος τῷ νόμῳ Κυρίου· καὶ ἐὰν αὐτὴν φανερὰν ποιήσω τοῖς υἱοῖς Ἰσραηλ, φοβοῦμαι, μήπως ἀγγελικόν ἐστι τὸ ἐν αὐτῇ, καὶ εὑρεθήσομαι παραδοὺς αἷμα ἀθῷον εἰς κρίμα θανάτου. Τί οὖν αὐτὴν ποιήσω; Λάθρα αὐτὴν ἀπολύσω ἀπ' ἐμοῦ." Καὶ ταῦτα αὐτοῦ ἐνθυμουμένου κατέλαβεν αὐτὸν νύξ. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται αὐτῷ κατ' ὄναρ λέγων, "Ἰωσὴφ, μὴ φοβηθῇς τὴν παῖδα ταύτην· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν." Καὶ ἀνέστη Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, καὶ ἐδόξασε τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ, τὸν δόντα αὐτῷ τὴν χάριν ταύτην, καὶ ἐφύλαξε τὴν παῖδα.

CAPUT XV.

Ἦλθε δὲ Ἄννας ὁ γραμματεὺς πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Διὰ τί οὐκ ἐφάνης ἐν τῇ συναγωγῇ ἡμῶν;" Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωσὴφ, "Ὅτι κεκμηκὼς ἤμην ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἀνεπαυσάμην ἡμέραν μίαν." Καὶ ἐστράφη Ἄννας, καὶ εἶδε τὴν παρθένον ὀγκωμένην, καὶ ἀπελθὼν δρομαίως πρὸς τὸς ἱερέα εἶπεν αὐτῷ, "Ἰωσὴφ, ὃν σύ μαρτυρεῖς, ἠνόμησε σφόδρα." Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, "Τί τοῦτο;" Καὶ εἶπεν Ἄννας, "Τὴν παρθένον, ἣν παρέλαβεν ἐκ ναοῦ Κυρίου, ἐμίανεν αὐτήν." Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ

ἱερεὺς εἶπεν αὐτῷ, "Ἰωσὴφ τοῦτο ἐποίησεν;" Καὶ εἶπεν Ἄννας, "Ἀπόστειλον ὑπηρέτας, καὶ εὑρήσεις τὴν παρθένον ὀγκωμένην." Καὶ ἀπῆλθον οἱ ὑπηρέται, καὶ εὗρον, καθὼς εἶπεν. Καὶ ἀπήγαγον ἅμα τῷ Ἰωσὴφ εἰς τὸ κριτήριον αὐτήν. Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, "Μαριὰμ, τί τοῦτο ἐποίησας, καὶ ἐταπείνωσας τὴν ψυχήν σου; Ἐπελάθου Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, ἡ ἀνατραφεῖσα εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ λαβοῦσα τροφὴν ἐκ χειρὸς ἀγγέλου, καὶ ἀκούσασα τῶν ὕμνων, καὶ χορεύσασα ἐνώπιον αὐτοῦ. Τί τοῦτο ἐποίησας;" Ἡ δὲ ἔκλαυσε πικρῶς λέγουσα, "Ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς, καθότι καθαρά εἰμι ἐγὼ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω." Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, "Ἰωσὴφ, τί τοῦτο ἐποίησας;" Καὶ εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, "Ζῇ Κύριος ὁ Θεός μου, καθαρός εἰμι ἐγὼ ἐξ αὐτῆς." Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, "Μη ψευδομαρτύρει, ἀλλὰ λέγε τὸ ἀληθές· ἔκλεψας τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἐφανέρωσας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἔκλινας τὴν κεφαλήν σου ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα, ὅπως εὐλογηθῇ τὸ σπέρμα σου." Καὶ Ἰωσὴφ ἐσίγησεν.

CAPUT XVI.

Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, "Ἀπόδος τὴν παρθένον, ἣν παρέλαβες ἐκ ναοῦ Κυρίου." Καὶ περίδακρυς γενόμενος ὁ Ἰωσὴφ ἔστη, καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, "Ποτιῶ ὑμᾶς τὸ ὕδωρ τῆς ἐλέγξεως Κυρίου, καὶ φανερώσει τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν." Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἐπότισε τὸν Ἰωσὴφ, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τὴν ὀρεινὴν καὶ ἦλθεν ὁλόκληρος. Ἐπότισε δὲ καὶ τὴν παρθένον, καὶ ἔπεμπε καὶ αὐτὴν εἰς τὴν ὀρεινὴν, καὶ ἦλθεν ὁλόκληρος. Καὶ ἐθαύμασε πᾶς ὁ λαὸς, ὅτι ἁμαρτία οὐχ εὑρέθη ἐν αὐτοῖς. Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, "Εἰ Κύριος ὁ Θεὸς οὐκ ἐφανέρωσε τὴν ἁμαρτίαν ὑμῶν, οὐδὲ ἐγὼ κρίνω ὑμᾶς·" καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. Καὶ παρέλαβεν Ἰωσὴφ τὴν Μαριὰμ, καὶ ἀπίει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ χαίρων καὶ δοξάζων τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραήλ.

CAPUT XVII.

Δόγμα δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθε παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Ἠναγκάζετο δὲ Ἰωσὴφ ἀπελθεῖν ἐκ Ναζαρὲτ εἰς Βηθλεὲμ, καὶ εἶπεν, "Ἐγὼ ἀπογράφομαι τοὺς υἱούς μου, ταύτην δὲ τὴν παῖδα τί ποιήσω; Πῶς αὐτὴν ἀπογράψομαι; Γυναῖκα ἐμήν; Ἀλλ' αἰσχύνομαι. Ἀλλὰ θυγατέρα; Οἴδασιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἔστι μου θυγάτηρ· αὐτὴ ἡ ἡμέρα Κυρίου ποιήσει, ὡς βούλεται." Καὶ ἔστρωσε τὴν ὄνον, καὶ ἐκάθισεν αὐτὴν, καὶ εἷλκεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἠκολούθει, καὶ ἤγγισαν ὡς ἀπὸ μιλίων τριῶν. Καὶ ἐστράφη Ἰωσὴφ, καὶ εἶδεν αὐτὴν στυγνὴν, καὶ λέγει ἐν ἑαυτῷ, "Ἴσως τὸ ἐν αὐτῇ ὂν χειμάζει αὐτήν." Καὶ πάλιν ἐστράφη Ἰωσὴφ, καὶ εἶδεν αὐτὴν γελῶσαν, καὶ εἶπεν αὐτῇ, "Τί σοί ἔστι τοῦτο, ὅτι τὸ πρόσωπόν σου βλέπω ποτὲ μὲν στυγνὸν ποτὲ δὲ γελῶν καὶ ἀγαλλιώμενον;" Καὶ εἶπεν αὐτῷ Μαριάμ, "Ὅτι δύο λαοὺς βλέπω ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, ἕνα κλαίοντα, καὶ ἕνα γελῶντα." Καὶ ὡς ἀνέβησαν ἐν τῇ Βηθλεὲμ, εἶπεν αὐτῷ Μαριάμ, "Κατάγαγέ με ἀπὸ τῆς ὄνου, ὅτι τὸ ἐν ἐμοὶ ἐπείγει με προσελθεῖν." Καὶ κατήγαγεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς ὄνου ὁ Ἰωσὴφ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· "Ποῦ σε ἀπάξω, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν τόπος εἰς κατάλυμα."

CAPUT XVIII.

Καὶ εὗρε σπήλαιον, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν, καὶ παρέστησεν αὐτῇ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε ζητῆσαι μαῖαν ἐν χώρᾳ Βηθλεέμ. Ἐγὼ δὲ Ἰωσὴφ περιεπάτουν, καὶ οὐ περιεπάτουν· καὶ ἀνέβλεψα εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶδον τὸν πόλον τοῦ οὐρανοῦ ἑστῶτα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ τρέμοντα· καὶ ἐνέβλεψα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶδον σκάφην κειμένην, καὶ ἐργάτας ἀνακειμένους, καὶ ἦσαν αἱ χεῖρες αὐτῶν ἐν τῇ σκάφῃ, καὶ οἱ αἴροντες οὐκ ἀνέφερον, καὶ οἱ προσφέροντες εἰς τὸ στόμα οὐ προσέφερον, ἀλλὰ πάντων αὐτῶν ἦν τὰ πρόσωπα ἄνω βλέποντα· καὶ εἶδον πρόβατα ἐλαυνόμενα, καὶ τὰ πρόβατα εἱστήκει· ἐπῆρε δὲ ὁ ποιμὴν τοῦ πατάξαι αὐτὰ, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἔστη ἄνω· καὶ ἀνέβλεψα εἰς τὸν χείμαῤῥον, καὶ εἶδον

σπήλ.— cf. 19, 21; Just. M. Dial. c. 78, with Otto's reff. in n. 6.

ἐρίφους, καὶ τὰ στόματα αὐτῶν ἐπικείμενα τῷ ὕδατι, καὶ μὴ πίνοντα, καὶ πάντα ὑπὸ ἔκπληξιν ὄντα.

CAPUT XIX.

Καὶ εἶδον γυναῖκα καταβαίνουσαν ἀπὸ τῆς ὀρεινῆς, καὶ εἶπέ μοι, "Ἄνθρωπε, ποῦ πορεύῃ;" Καὶ εἶπον αὐτῇ, "Μαῖαν ζητῶ." Καὶ ἀποκριθεῖσά μοι εἶπεν, "Ἐξ Ἰσραήλ;" Καὶ εἶπον αὐτῇ· "Ναὶ, κυρία." Καὶ εἶπέ μοι, "Τίς ἐστιν ἡ γεννήσασα ἐν τῷ σπηλαίῳ;" Καὶ εἶπον ἐγώ, "Ἡ μεμνηστευμένη μοι." Καὶ εἶπέ μοι, "Οὐκ ἔστι σου γυνή;" Καὶ εἶπον αὐτῇ, "Μαριάμ ἐστι, (καὶ ἐκληρωσάμην αὐτὴν εἰς γυναῖκα) ἥτις καὶ ἀνετράφη εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου· καὶ ἐκληρωσάμην αὐτὴν, καὶ οὐκ ἔστι μου γυνὴ, ἀλλὰ σύλληψιν ἔχει ἐκ Πνεύματος Ἁγίου." Καὶ εἶπεν, "Εἶπέ μοι τὸ ἀληθές." Καὶ εἶπον αὐτῇ, "Ἐλθὲ καὶ ἰδέ." Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔστη ἐν τῷ τόπῳ τοῦ σπηλαίου. Καὶ ἦν νεφέλη ἐπισκιάζουσα ἐπὶ τὸ σπήλαιον. Καὶ εἶπεν ἡ μαῖα, "Ἐμεγαλύνθη ἡ ψυχή μου τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι εἶδον καινὸν θέαμα καὶ παράδοξον, ὅτι σωτηρία τῷ Ἰσραὴλ ἐγενήθη." Καὶ παραχρῆμα ἡ νεφέλη ὑπεστέλλετο ἐκ τοῦ σπηλαίου, καὶ ἐφάνη φῶς μέγα ἐν τῷ σπηλαίῳ, ὥστε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν μὴ φέρειν. Καὶ πρὸς ὀλίγον τὸ φῶς ἐκεῖνο ὑπεστέλλετο, ἕως ἐφάνη τὸ βρέφος, καὶ ἔλαβε μασθὸν ἐκ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαριάμ. Καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ σπηλαίου ἡ μαῖα, καὶ ἀπήντησε Σαλώμην, καὶ εἶπεν αὐτῇ, "Σαλώμη, Σαλώμη, καινόν σοι ἔχω διηγήσασθαι θέαμα· παρθένος ἐγέννησεν ὃ οὐ χωρεῖ ἡ φύσις." Καὶ εἶπε Σαλώμη· "Ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς, ἐὰν μὴ κατανοήσω, οὐ μὴ πιστεύσω, ὅτι παρθένος ἐγέννησεν."

CAPUT XX.

Καὶ εἰσῆλθε Σαλώμη, καὶ εἶπε, "Μαριὰμ, σχημάτισον σεαυτὴν, οὐ γὰρ μικρὸς ἄγων περίκειταί μοι." Καὶ κατενόησεν αὐτὴν, καὶ ἠλάλαξε Σαλώμη, καὶ ἔκραυσε λέγουσα, "Οὐαὶ τῇ ἀνομίᾳ μου, καὶ οὐαὶ τῇ ἀπιστίᾳ μου, ὅτι ἐξεπεί-

ρασα Θεὸν ζῶντα· καὶ ἰδοὺ ἡ χείρ μου πυρὶ φλέγεται." Καὶ ἔκλινε τὰ γόνατα αὐτῆς Σαλώμη πρὸς τὸν δεσπότην λέγουσα, "Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων μου, μνήσθητι μου, ὅτι σπέρμα εἰμὶ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ· μὴ παραδειγματίσῃς με τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἀπόδος μοι τὴν ἐμὴν ὁλοκληρίαν." Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἔστη προς Σαλώμην λέγων, "Ἐπήκουσε Κύριος ὁ Θεὸς τῆς δεήσεώς σου, ἔγγισον πρὸς τὸ παιδίον, καὶ βάστασον αὐτὸ, καὶ ἔσται σοι σωτηρία μεγάλη." Καὶ προσῆλθε Σαλώμη, καὶ ἐβάστασεν αὐτὸ, καὶ εἶπεν, "Ὄντως βασιλεὺς μέγας ἐγεννήθη τῷ Ἰσραήλ." Καὶ εὐθέως ἰάθη Σαλώμη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ σπηλαίου δεδικαιωμένη. Καὶ ἰδοὺ φωνὴ λέγουσα αὐτῇ, "Σαλώμη, μὴ ἀναγγείλῃς, ὅσα εἶδες παράδοξα."

CAPUT XXI.

Καὶ ἰδοὺ Ἰωσὴφ ἡτοιμάσθη ἐξελθεῖν εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Καὶ θόρυβος ἐγένετο ἐν Βηθλεέμ· ἦλθον γὰρ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν λέγοντες, "Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτόν." Καὶ ἀκούσας Ἡρώδης ἐταράχθη, καὶ ἔπεμψεν ὑπηρέτας πρὸς τοὺς μάγομς· καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ ἀνέκρινεν αὐτοὺς λέγων, "Ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται;" Οἱ δὲ εἶπον, "Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, οὕτως γὰρ γέγραπται." Καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. Καὶ ἀνέκρινε τοὺς μάγους λέγων αὐτοῖς, "Τί εἴδετε σημεῖον ἐπὶ τὸν γεννηθέντα βασιλέα;" Καὶ εἶπον οἱ μάγοι, "Εἴδομεν ἀστέρα παμμεγέθη, λάμψαντα ἐν τοῖς ἄστροις τούτοις, καὶ ἀμβλύναντα αὐτοὺς τοῦ φαίνειν. καὶ ἔγνωμεν, ὅτι βασιλεὺς ἐγεννήθη τῷ Ἰσραὴλ, καὶ διὰ τοῦτο ἤλθομεν, προσκυνῆσαι αὐτόν." Καὶ εἶπεν Ἡρώδης, "Πορευθέντες ἀκριβῶς ἐκζητήσατε περὶ τοῦ παιδίου, καὶ ἐπὰν εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτόν." Καὶ ἐξῆλθον οἱ μάγοι· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτῶν, ἕως οὗ ἐλθὼν, ἔστη ἐπάνω τοῦ σπηλαίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ παιδίου. Καὶ ἰδόντες αὐτὸ οἱ μάγοι μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαριὰμ προσεκύνησαν αὐτὸ,

καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. Καὶ χρηματισθέντες ὑπὸ ἀγγέλου, μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

CAPUT XXII.

Γνοὺς δὲ Ἡρώδης, ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ὀργισθεὶς ἔπεμψε τοὺς φονευτὰς, κελεύσας αὐτοῖς ἀνελεῖν τὰ βρέφη ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω. Ἀκούσασα δὲ Μαριὰμ, ὅτι τὰ βρέφη ἀναιροῦνται, φοβηθεῖσα ἔλαβε τὸ παιδίον μετὰ Ἰωσὴφ, καὶ ἀπεδήμησεν εἰς Αἴγυπτον, καθὼς ἐχρηματίσθη αὐτοῖς. Ἡ δὲ Ἐλισάβετ λαβοῦσα τὸν Ἰωάννην ἀνέβη εἰς τὴν ὀρεινὴν, καὶ περιεβλέπετο, ποῦ αὐτὸν ἀποκρύψει· καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἀποκρυβῆς. Τότε στενάξασα λέγει, "Ὄρος, ὄρος, δέξαι μητέρα μετὰ τέκνου·" οὐ γὰρ ἠδύνατο πορεύεσθαι. Καὶ παραχρῆμα ἐδιχάσθη τὸ ὄρος, καὶ ἐδέξατο αὐτήν. Καὶ ἦν τὸ ὄρος ἐκεῖνο φαῖνον αὐτοῖς, καὶ ἄγγελος Κυρίου ὁδηγῶν αὐτούς.

CAPUT XXIII.

Ὁ δὲ Ἡρώδης ἐζήτει τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀπέστειλεν ὑπηρέτας εἰς τὸ θυσιαστήριον Κυρίου πρὸς Ζαχαρίαν, λέγων, "Ποῦ ἀπέκρυψας τὸν υἱόν σου;" Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Ἐγὼ λειτουργὸς ὑπάρχω Κυρίου τοῦ Θεοῦ, καὶ παρεδρεύω τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ οὐ γινώσκω, ποῦ ἐστιν ὁ υἱός μου." Οἱ δὲ ὑπηρέται πορευθέντες ἀνήγγειλαν τῷ Ἡρώδῃ· καὶ ὀργισθεὶς ὁ Ἡρώδης ἀπέστειλεν ἐκ δευτέρου πρὸς Ζαχαρίαν λέγων, "Εἰπέ μοι τὸ ἀληθὲς, ποῦ ἐστιν ὁ υἱός σου· οἶδας γὰρ, ὅτι τὸ αἷμά σου ὑπὸ τὴν χεῖρά μού ἐστιν." Οἱ δὲ ὑπηρέται ἀπῆλθον, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Ζαχαρίᾳ ταῦτα. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ζαχαρίας, "Εἴπατε τῷ Ἡρώδῃ, εἰ καὶ τὸ αἷμά μου ἐκχεεῖς, τὸ πνεῦμά μου ὁ Θεὸς λήψεται· πλὴν ὅτι ἀθῶον αἷμα ἐκχύνεις παρὰ τὰ πρόθυρα τοῦ ναοῦ Κυρίου· οὐ γὰρ γινώσκω, ποῦ ἐστιν ὁ υἱός μου." Καὶ περὶ τὸ διά-

φραγμα ἐφονεύθη Ζαχαρίας. Καὶ οὐκ ᾔδεισαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, πῶς ἐφονεύθη.

CAPUT XXIV.

Ἀλλὰ τῇ ὥρᾳ τοῦ ἀσπασμοῦ ἀπῆλθον οἱ ἱερεῖς, καὶ οὐκ ἀπήντησεν αὐτοῖς Ζαχαρίας κατὰ τὸ εἰωθός· καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς προσδοκῶντες τὸν Ζαχαρίαν, τοῦ ἀσπάσασθαι αὐτὸν ἐν τῇ εὐχῇ, καὶ δοξάσαι τὸν Θεόν. Χρονίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐφοβήθησαν ἅπαντες· ἀποτολμήσας δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν εἰσῆλθε, καὶ εἶδε παρὰ τὸ θυσιαστήριον Κυρίου αἷμα πεπηγός. Καὶ ἰδοὺ φωνὴ λέγουσα, "Ζαχαριας πεφόνευται, καὶ οὐκ ἐξαλειφθήσεται τὸ αἷμα αὐτοῦ, ἕως οὗ ἔλθῃ ὁ ἔκδικος αὐτοῦ!" Ὁ δὲ ἀκούσας τὸν λόγον τοῦτον ἐφοβήθη, καὶ ἐλθὼν ἀνήγγειλε τοῖς ἱερεῦσιν, ἃ εἶδε καὶ ἤκουσεν. Καὶ τολμήσαντες εἰσῆλθον, καὶ εἶδον τὸ γεγονός. Τὰ δὲ φατνώματα τοῦ ναοῦ ὠλόλυξαν, καὶ αὐτοὶ διεσχίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ οὐχ εὗρον, ἀλλ' εὗρον τὸ αἷμα αὐτοῦ, ὡσεὶ λίθον γεγενημένον. Ἐξελθόντες δὲ ἀνήγγειλαν τῷ λαῷ ὅτι Ζαχαρίας πεφόνευται. Καὶ ἤκουσαν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπένθησαν αὐτὸν τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νυκτάς. Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐβουλεύσαντο οἱ ἱερεῖς, τίνα ἀναστήσωσιν εἰς τὸν τόπον Ζαχαρίου· καὶ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Συμεῶνα· αὐτὸς γὰρ ἦν χρηματισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, ἕως ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου.

CAPUT XXV.

Ἐγὼ δὲ Ἰάκωβος ἔγραψα τὴν ἱστορίαν ταύτην ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐδόξασα τὸν δεσπότην Θεὸν, τὸν ἀποκαλύψαντα ἡμῖν τὰ μυστήρια ταῦτα. Ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

V.

EVANGELIUM

THOMÆ ISRAELITÆ.

CAPUT I.

'Αναγγέλλω ὑμῖν Θωμᾶς 'Ισραελίτης πᾶσι τοῖς ἐξ ἐθνῶν ἀδελφοῖς, γνωρίσαι τὰ παιδικὰ καὶ μεγαλεῖα τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ, ὅσα ἐποίησε γεννηθεὶς ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν· οὗ ἡ ἀρχὴ οὕτως.

CAPUT II.

Τοῦτο τὸ παιδίον ὁ 'Ιησοῦς, πενταετὴς γενόμενος, παίζων ἦν ἐν διαβάσει ῥύακος, καὶ τὰ ῥέοντα ὕδατα συνήγαγεν εἰς λάκκους, καὶ ἐποίει αὐτὰ εὐθέως καθαρά, καὶ λόγῳ μόνῳ ἐπέταξεν αὐτά. Καὶ ποιήσας πηλὸν τρυφερὸν ἔπλασεν ἐξ αὐτοῦ στρουθία ιβʹ· καὶ ἦν σάββατον, ὅτε ταῦτα ἐποίησεν. Ἦσαν δὲ καὶ ἄλλα παιδία πολλὰ παίζοντα σὺν αὐτῷ. 'Ιδὼν δέ τις 'Ιουδαῖος, ἃ ἐποίει ὁ 'Ιησοῦς, ὅτι ἐν σαββάτῳ παίζων, ἀπῆλθε παραχρῆμα, καὶ ἀνήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ 'Ιωσήφ, "'Ιδοὺ τὸ παιδίον σού ἐστιν ἐπὶ τὸ ῥύακον, καὶ λαβὼν πηλὸν ἔπλασε πουλία ιβʹ, καὶ ἐβεβήλωσε τὸ σάββατον." Καὶ ἐλθὼν ὁ 'Ιωσὴφ ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ ἰδὼν ἀνέκραξεν αὐτῷ λέγων, "Διὰ τί ταῦτα ποιεῖς ἐν σαββάτῳ, ἃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν;" 'Ο δὲ 'Ιησοῦς συγκροτήσας

τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἀνέκραξε τοῖς στρουθίοις, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ὑπάγετε." Καὶ πετασθέντα τὰ στρουθία ὑπῆγον κράζοντα. Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ἐθαμβήθησαν, καὶ ἀπελθόντες διηγήσαντο τοῖς πρώτοις αὐτῶν, ὅπερ εἶδον πεποιηκότα τὸν Ἰησοῦν.

CAPUT III.

Ὁ δὲ υἱὸς Ἄννα γραμματέως ὢν ἑστὼς ἐκεῖ μετὰ τοῦ Ἰωσήφ, καὶ λαβὼν κλάδον ἰτέας, ἐξέχεε τὰ ὕδατα, ἃ συνήγαγεν ὁ Ἰησοῦς. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὸ γινόμενον ἠγανάκτησε, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, "Ἄδικε, ἀσεβὴς καὶ ἀνόητε, τί ἠδίκησάν σε οἱ λάκκοι καὶ τὰ ὕδατα; Ἰδοὺ νῦν καὶ σὺ ὡς δένδρον ἀποξηρανθῇς, καὶ οὐ μὴ ἐνέγκῃς φύλλα, οὔτε ῥίζαν, οὔτε καρπόν." Καὶ εὐθέως ὁ παῖς ἐκεῖνος ἐξηράνθη ὅλος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ἰωσήφ. Οἱ δὲ γονεῖς τοῦ ξηρανθέντος ἐβάστασαν αὐτὸν, θρηνοῦντες τὴν νεότητα αὐτοῦ, καὶ ἤγαγον πρὸς τὸν Ἰωσήφ, καὶ ἐνεκάλουν αὐτὸν, ὅτι "τοιοῦτον ἔχεις παιδίον ἐργαζόμενον τοιαῦτα."

CAPUT IV.

Εἶτα πάλιν ἐπορεύετο διὰ τῆς κώμης, καὶ παιδίον τρέχον δεεῤῥάγη εἰς τὸν ὦμον αὐτοῦ. Καὶ πικρανθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, "Οὐκ ἀπελεύσῃ τὴν ὁδόν σου." Καὶ παραχρῆμα πεσὸν ἀπέθανεν. Ἰδόντες δέ τινες τὸ γινόμενον εἶπον, "Πόθεν τοῦτο τὸ παιδίον ἐγεννήθη, ὅτι πᾶν ῥῆμα αὐτοῦ ἔργον ἐστὶν ἕτοιμον." Καὶ προσελθόντες οἱ γονεῖς τοῦ τεθνεῶτος τῷ Ἰωσὴφ λέγοντες, "Σὺ τοιοῦτον ἔχεις παιδίον, οὐ δύνασαι μεθ' ἡμῶν οἰκεῖν ἐν τῇ κώμῃ, ἢ δίδασκε αὐτὸν εὐλογεῖν, καὶ μὴ καταρᾶσθαι· τὰ γὰρ παιδία ἡμῶν θανατοῖ."

CAPUT V.

Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰωσὴφ τὸ παιδίον κατ' ἰδίαν ἐνουθέτει αὐτὸν λέγων, "Ἵνα τί τοιαῦτα κατεργάζῃ, καὶ πάσχουσιν οὗτοι, καὶ μισοῦσιν ἡμᾶς, καὶ διώκουσιν;" Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς, "Ἐγὼ οἶδα, ὅτι τὰ ῥήματά σου ταῦτα ἐμὰ οὐκ

εἰσὶν, ἀλλὰ σά· ὅμως σιγήσω διὰ σέ· ἐκεῖνοι δὲ οἴσουσι τὴν κόλασιν αὐτῶν." Καὶ εὐθέως οἱ ἐγκαλοῦντες αὐτὸν ἐτυφλώθησαν. Καὶ οἱ ἰδόντες ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ ἠπόρουν, καὶ ἔλεγον περὶ αὐτοῦ, ὅτι πᾶν ῥῆμα, ὃ ἐλάλει, εἴτε καλὸν εἴτε κακὸν, ἔργον ἦν, καὶ θαῦμα ἐγένετο. Ἰδόντες δὲ, ὅτι τοιοῦτον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐγερθεὶς ὁ Ἰωσὴφ ἐπέλαβεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον, καὶ ἔτιλε σφόδρα. Τὸ δὲ παιδίον ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Ἀρκετόν σοί ἐστι, ζητεῖν καὶ μὴ εὑρίσκειν· μάλιστα ὅτι σοφῶς ἔπραξας· οὐκ οἶδας, ὅτι σός; μή με λύπει, σὸς γὰρ εἰμί."

CAPUT VI.

Καθηγητὴς δέ τις ὀνόματι Ζακχαῖος ἑστὼς ἐν μέρει, ἤκουσε τοῦ Ἰησοῦ, ταῦτα λαλοῦντος τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασε σφόδρα, ὅτι παιδίον ὢν τοιαῦτα φθέγγεται. Καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας προσήγγισε τῷ Ἰωσὴφ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι "νοῦν ἔχει, καὶ φρόνιμον ἔχεις παιδίον· δεῦρο παράδος μοι αὐτὸ, ὅπως μάθῃ γράμματα· καὶ ἐγὼ διδάξω αὐτὸ μετὰ τῶν γραμμάτων πᾶσαν ἐπιστήμην, καὶ προσαγορεύειν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ τιμᾶν αὐτοὺς ὡς προπάτορας καὶ πατέρας, καὶ ἀγαπᾶν συνηλικιώτας." Καὶ εἶπεν αὐτῷ πάντα τὰ γράμματα ἀπὸ τοῦ Α ἕως τοῦ Ω, μετὰ πολλῆς ἐξετάσεως τρανῶς. Ἐμβλέψας δὲ τῷ καθηγητῇ Ζακχαίῳ λέγει αὐτῷ, "Σὺ τὸ ἄλφα μὴ εἰδὼς κατὰ φύσιν, τὸ βῆτα πῶς ἄλλους διδάσκεις; Ὑποκριτὰ, πρῶτον, εἰ οἶδας, δίδαξον τὸ Α, καὶ τότε σοι πιστεύσομεν περὶ τοῦ Β." Εἶτα ἤρξατο ἀποστομίζειν τὸν διδάσκαλον περὶ τοῦ πρώτου γράμματος, καὶ οὐκ ἴσχυσεν αὐτῷ ἀνταποκριθῆναι. Ἀκουόντων δὲ πολλῶν λέγει τὸ παιδίον τῷ Ζακχαίῳ, "Ἄκουε, διδάσκαλε, τὴν τοῦ πρώτου στοιχείου τάξιν, καὶ πρόσχες ὧδε, πῶς ἔχει κανόνας καὶ μέσοχαρακτῆρας, οὓς ὅρα ξυνοὺς, διαβαίνοντας, συναγομένους, ὑψουμένους, χορεύοντας, λάβε περιόντας, τρισήμους, ὁμογενεῖς, ὑπάρχους τε, ζυγοστάτους, ἰσομέτρους· κανόνας ἔχεις τοῦ Α."

CAPUT VII.

Ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ δικάσκαλος Ζακχαῖος τὰς τοσαύτας καὶ τοιαύτας ἀλληγορίας τοῦ πρώτου γράμματος εἰρηκότος τοῦ παιδὸς, ἠπόρησεν ἐπὶ τοσαύτην ἀπολογίαν καὶ διδασκαλίαν αὐτοῦ, καὶ εἶπε τοῖς παροῦσιν, "Οἴμοι, ἠπορήθην ὁ τάλας ἐγὼ, ἐμαυτῷ αἰσχύνην παρέχων, ἐπισπασάμενος τὸ παιδίον τοῦτο· ἆρον αὐτὸ, παρακαλῶ σε, ἀδελφὲ Ἰωσήφ· οὐ φέρω τὸ αὐστηρὸν τοῦ βλέμματος αὐτοῦ, οὐ τρανῶ τὸν λόγον ἅπαξ· τοῦτο τὸ παιδίον γηγενὴς οὐκ ἔστι, τοῦτο δύναται καὶ πῦρ δαμάσαι· τάχα τοῦτο πρὸ τῆς κοσμοποιΐας ἐστὶ γεγεννημένον· ποία γαστὴρ τοῦτο ἐβάστασε, ποία δὲ μήτρα τοῦτο ἐξέθρεψεν, ἐγώ ἀγνοῶ. Οἴμοι, φίλε, ἐξήχει με, οὐ παρακολουθήσω τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ· ἠπάτησα ἐμαυτὸν, ὁ τρισάθλιος ἐγώ· ἠγωνιζόμην ἔχειν μαθητὴν, καὶ εὑρέθην ἔχειν διδάσκαλον· ἐνθυμοῦμαι, φίλοι, τὴν αἰσχύνην, ὅτι ὃς γέρων ὑπάρχει, ὑπὸ παιδίου ἐνικήθη· καὶ ἔχω ἐκκακῆσαι καὶ ἀποθανεῖν διὰ τούτου τοῦ παιδός· οὐ δύναμαι γὰρ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ βλέψαι εἰς τὴν ὄψιν αὐτοῦ. Καὶ πάντων εἰπόντων, ὅτι ἐνικήθην ὑπὸ παιδίου μικροῦ, τί ἔχω εἰπεῖν; καὶ τί διηγήσασθαι περὶ ὧν μοι εἶπε κανόνων τοῦ πρώτου στοιχείου; Ἀγνοῶ, ὦ φίλοι· οὐ γὰρ ἀρχὴν καὶ τέλος αὐτοῦ γινώσκω. Τοιγαροῦν ἀξιῶ σε, ἀδελφὲ Ἰωσὴφ, ἀπάγαγε αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν σου· τοῦτό τί ποτε μέγα ἐστὶν, ἢ Θεὸς, ἢ ἄγγελος, ἢ τί εἴπω, οὐκ οἶδα."

CAPUT VIII.

Τῶν δὲ Ἰουδαίων παραινούντων τῷ Ζακχαίῳ, ἐγέλασε τὸ παιδίον μέγα, καὶ εἶπεν, "Νῦν καρποφορείτωσαν τὰ σὰ, καὶ βλεπέτωσαν οἱ τυφλοὶ τῇ καρδίᾳ· ἐγὼ ἄνωθεν πάρειμι, ἵνα αὐτοὺς καταράσωμαι, καὶ εἰς τὰ ἄνω καλέσω, καθὰ διετάξατο ὁ ἀποστείλας με δι' ὑμᾶς." Καὶ ὡς τὸ παιδίον κατέπαυσε τὸν λόγον, εὐθέως ἐσώθησαν οἱ πάντες οἱ ὑπὸ τὴν κατάραν αὐτοῦ πεσόντες. Καὶ οὐδεὶς ἀπὸ τότε ἐτόλμα παροργίσαι αὐτὸν, ὅπως μὴ καταράσηται αὐτὸν, καὶ ἔσται ἀνάπηρος.

CAPUT IX.

Καὶ μεθ' ἡμέρας δέ τινας ἔπαιζεν ὁ Ἰησοῦς ἔν τινι δώματι ἐν ὑπερῴῳ, καὶ ἓν τῶν παιδιων τῶν παιζόντων μετ' αὐτοῦ πεσὸν ἀπὸ τοῦ δώματος κάτω ἀπέθανε, καὶ ἰδόντα ἄλλα παιδία ἔφυγον, καὶ κατέβη ὁ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ ἐλθόντες οἱ γονεῖς τοῦ παιδίου, ἤγουν τοῦ τεθνεῶτος, ἐνεκάλουν ὡς αὐτὸν καταβληθέντα αὐτόν· ἐκεῖνοι δὲ ἐπηρέαζον αὐτόν. Κατεπήδησεν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ στέγους, καὶ ἔστη παρὰ τὸ πτῶμα τοῦ παιδίου, καὶ ἔκραξε φώνῃ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν, "Ζῆνον·"—οὕτω γὰρ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκαλεῖτο·—"ἀναστὰς εἰπέ μοι, ἐγώ σε κατέβαλον;" Καὶ ἀναστὰς παραχρῆμα εἶπεν, "Οὐχὶ, Κύριε, οὐ κατέβαλες, ἀλλὰ ἀνέστησας." Καὶ ἰδόντες ἐξεπλάγησαν. Οἱ δὲ γονεῖς τοῦ παιδίου ἐδόξασαν τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι σημείῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ Ἰησοῦ.

CAPUT X.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας σχίζων τις ξύλα ἐν τῇ γωνίᾳ νεώτερος, καὶ ἔπεσεν ἡ ἀξίνη, καὶ διέσχισε τὴν βάσιν τοῦ ποδὸς αὐτοῦ, καὶ ἔξαιμος γενόμενος ἀπέθνησκεν. Θορύβου δὲ γενομένου καὶ συνδραμῆς, ἔδραμε καὶ τὸ παιδίον ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ· καὶ βιασάμενος διῆλθε τὸν ὄχλον, καὶ ἐκράτησε τοῦ νεανίσκου τὸν πεπληγότα πόδα, καὶ εὐθέως ἰάθη. Εἶπε δὲ τῷ νεανίσκῳ, "Ἀνάστα νῦν, σχίζε τὰ ξύλα, καὶ μνημόνευέ μου." Ὁ δὲ ὄχλος, ἰδὼν τὸ γεγονὸς, προσεκύνησαν τὸ παιδίον, λέγοντες, "Ἀληθῶς πνεῦμα Θεοῦ ἐνοικεῖ ἐν τῷ παιδίῳ τούτῳ."

CAPUT XI.

Ὄντος δὲ αὐτοῦ ἑξαετοῦς, πέμπει αὐτὸν ἡ μητὴρ αὐτοῦ ὕδωρ ἀντλῆσαι καὶ φέρειν ἐν τῷ οἴκῳ, δεδωκυῖα αὐτῷ ὑδρίαν· ἐν δὲ τῷ ὄχλῳ συγκρούσας, ἡ ὑδρία ἐῤῥάγη. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἁπλώσας τὸ παλίον, ὅπερ ἦν βεβλημένος, ἐγέμισεν αὐτὸ ὕδατος, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ μήτηρ αὐτοῦ τὸ γεγονὸς σημεῖον, κατεφίλησεν αὐτὸν,

καὶ διετήρει ἐν αὐτῇ τὰ μυστήρια, ἃ ἔβλεπεν αὐτὸν ποιοῦντα.

CAPUT XII.

Πάλιν δὲ ἐν καιρῷ τοῦ σπόρου ἐξῆλθε τὸ παιδίον μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἵνα σπείρῃ σῖτον εἰς τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ ἐν τῷ σπείρειν τὸν πατέρα αὐτοῦ ἔσπειρε καὶ τὸ παιδίον Ἰησοῦς ἕνα κόκκον σίτου. Καὶ θερίσας καὶ ἀλωνίσας ἐποίησε κόρους ρ΄· καὶ καλέσας πάντας τοὺς πτωχοὺς τῆς κώμης εἰς τὴν ἄλωνα, ἐχαρίσατο αὐτοῖς τὸν σῖτον. Καὶ Ἰωσὴφ ἔφερε τὸ καταλειφθὲν τοῦ σίτου. Ἦν δὲ ἐτῶν ή, ὅτε τοῦτο ἐποίησε τὸ σημεῖον.

CAPUT XIII.

Ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ τέκτων ἦν, καὶ ἐποίει ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄροτρα καὶ ζυγούς. Ἐπετάγη αὐτῷ κράββατος (cf. Just. M. Dial. c. 88, p. 17.) παρά τινος πλουσίου, ὅπως ποιήσῃ αὐτῷ. Τοῦ δὲ ἑνὸς κανόνος τοῦ καλουμένου ἐναλλάκτου μὴ ἔχοντος τί ποιῆσαι, εἶπε τὸ παιδίον ὁ Ἰησοῦς τῷ πατρὶ αὐτοῦ τῷ Ἰωσήφ, "Θὲς κάτω τὰ δύο ξύλα, καὶ ἐκ τοῦ μέσου μέρους ἰσοποίησον αὐτά." Καὶ ἐποίησεν Ἰωσήφ, καθὼς εἶπεν αὐτῷ τὸ παιδίον. Ἔστη δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους, καὶ ἐκράτησε τὸ κολοβώτερον ξύλον, καὶ ἐκτείνας αὐτὸ ἴσον ἐποίησε τοῦ ἄλλου. Καὶ εἶδεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἰωσήφ, καὶ ἐθαύμασε· καὶ περιλαβὼν τὸ παιδίον κατεφίλησε λέγων, "Μακάριός εἰμι, ὅτι τὸ παιδίον τοῦτο δέδωκέ μοι ὁ Θεός."

CAPUT XIV.

Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰωσὴφ τὸν νοῦν τοῦ παιδίου καὶ τὴν ἡλικιότητα, ὅτι ἀκμάζει, πάλιν ἐβουλεύσατο μὴ εἶναι αὐτὸ ἄπειρον τῶν γραμμάτων· καὶ ἀπαγαγὼν αὐτὸ παρέδωκεν ἑτέρῳ διδασκάλῳ. Εἶπε δὲ ὁ διδάσκαλος τῷ Ἰωσήφ, "Πρῶτον παιδεύσω αὐτὸ τὰ Ἑλληνικά, ἔπειτα τὰ Ἑβραϊκά." Οἶδε γὰρ ὁ διδάσκαλος τὴν πεῖραν τοῦ παιδίου, καὶ ἐφοβήθη αὐτό· ὅμως γράψας τὸν ἀλφάβητον ἐπετήδευεν αὐτὸ ἐπὶ

πολλὴν ὥραν, καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Εἰ ὄντως διδάσκαλος εἶ, καὶ εἰ οἶδας καλῶς τὰ γράμματα, εἰπέ μοι τοῦ ἄλφα τὴν δύναμιν, κἀγώ σοι ἐρῶ τὴν τοῦ βῆτα." Πικρανθεὶς δὲ ὁ διδάσκαλος ἔκρουσεν αὐτοῦ εἰς τὴν κεφαλήν. Τὸ δὲ παιδίον πονέσαν κατηράσατο αὐτόν· καὶ εὐθέως ἐλιποθύμησε καὶ ἔπεσε χαμαὶ ἐπὶ πρόσωπον. Ἀπεστράφη δὲ τὸ παιδίον εἰς τὸν οἶκον Ἰωσήφ. Ἰωσὴφ δὲ ἐλυπήθη, καὶ παρήγγειλε τῇ μητρὶ αὐτοῦ, "Ὅπως ἔξω τῆς θύρας μὴ ἀπολύσεις αὐτὸν, διότι ἀποθνήσκουσιν οἱ παροργίζοντες αὐτόν."

CAPUT XV.

Μετὰ δὲ χρόνον τινὰ ἕτερος πάλιν καθηγητὴς, γνήσιος φίλος ὢν τοῦ Ἰωσὴφ, εἶπεν αὐτῷ, "Ἀγαγέ μοι τὸ παιδίον εἰς τὸ παιδευτήριον· ἴσως ἂν δυνηθῶ ἐγὼ μετὰ κολακίας διδάξαι αὐτὸ τὰ γράμματα." Καὶ εἶπεν Ἰωσήφ, "Εἰ θαῤῥεῖς, ἀδελφὲ, ἐπᾶρον αὐτὸ μετὰ σεαυτοῦ." Καὶ λαβὼν αὐτὸ μετ' αὐτοῦ μετὰ φόβου καὶ ἀγῶνος πολλοῦ· τὸ δὲ παιδίον ἡδέως ἐπορεύετο. Καὶ εἰσελθὼν θρασὺς εἰς τὸ διδασκαλεῖον εὗρε βιβλίον κείμενον ἐν τῷ ἀναλογίῳ, καὶ λαβὼν αὐτὸ οὐκ ἀνεγίνωσκε τὰ γράμματα τὰ ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐλάλει πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐδίδασκε τὸν νόμον τοὺς περιεστῶτας. Ὄχλος δὲ πολὺς συνελθόντες παρεστήκεισαν ἀκούοντες αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῇ ὡραιότητι τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ καὶ τῇ ἑτοιμασίᾳ τῶν λόγων αὐτοῦ, ὅτι νήπιον ὢν τοιαῦτα φθέγγεται. Ἀκούσας δὲ Ἰωσὴφ ἐφοβήθη, καὶ ἔδραμεν εἰς τὸ διδασκαλεῖον λογισάμενος, μὴ οὗτος ὁ καθηγητής ἐστιν ἄπειρος. Εἶπε δὲ ὁ καθηγητὴς τῷ Ἰωσήφ, "Ἵνα ἴδῃς, ἀδελφὲ, ὅτι ἐγὼ μὲν παρέλαβον τὸ παιδίον ὡς μαθητὴν, αὐτὸ δὲ πολλῆς χάριτος καὶ σοφίας μεστόν ἐστιν· καὶ λοιπὸν ἀξιῶ σε, ἀδελφὲ, ἆρον αὐτὸ εἰς τὸν οἶκόν σου." Ὡς δὲ ἤκουσε τὸ παιδίον ταῦτα, εὐθέως προσεγέλασεν αὐτῷ, καί εἶπεν, "Ἐπειδὴ ὀρθῶς ἐλάλησας, καὶ ὀρθῶς ἐμαρτύρησας, διά σε κἀκεῖνος ὁ πληγωθεὶς ἰαθήσεται." Καὶ

παραυτὰ ἰάθη ὁ ἕτερος καθηγητής. Παρέλαβε δὲ ὁ Ἰωσὴφ τὸ παιδίον, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

CAPUT XVI.

Ἔπεμψε δὲ Ἰωσὴφ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Ἰάκωβον τοῦ δῆσαι ξύλα καὶ φέρειν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ἠκολούθει δὲ καὶ τὸ παιδίον αὐτῷ. Καὶ συλλέγοντος τοῦ Ἰακώβου τὰ φρύγανα ἔχιδνα ἔδακε τὴν χεῖρα Ἰακώβου. Καὶ κατατειναμένου αὐτοῦ καὶ ἀπολλυμένου προσήγγισεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ κατεφύσησε τὸ δῆγμα· καὶ εὐθέως ἐπαύσατο ὁ πόνος, καὶ τὸ θηρίον ἐῤῥάγη, καὶ παραυτὰ ἔμεινεν ὁ Ἰάκωβος ὑγιής.

CAPUT XVII.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐν τῇ γειτονίᾳ τοῦ Ἰωσὴφ νοσοῦν τι νήπιον ἀπέθανε, καὶ ἔκλαιεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ σφόδρα. Ἤκουσε δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πένθος μέγα καὶ θόρυβος γίνεται, καὶ ἔδραμε σπουδαίως· καὶ εὑρὼν τὸ παιδίον νεκρὸν, καὶ ἥψατο τοῦ στήθους αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, "Σὺ, λέγω, βρέφος, μὴ ἀποθάνῃς, ἀλλὰ ζῆσον, καὶ ἔσο μετὰ τῆς μητρός σου." Καὶ εὐθὺς ἀναβλέψας ἐγέλασεν. Εἶπε δὲ τῇ γυναικί, "Ἆρον αὐτὸ καὶ δὸς γάλα, καὶ μνημόνευέ μου." Καὶ ἰδὼν ὁ παρεστὼς ὄχλος ἐθαύμασε, καὶ εἶπον, "Ἀληθῶς τὸ παιδίον τοῦτο ἢ Θεὸς ἦν, ἢ ἄγγελος Θεοῦ, ὅτι πᾶς λόγος αὐτοῦ ἔργον ἐστὶν ἕτοιμον." Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν παίζων καὶ μετὰ ἑτέρων παιδίων.

CAPUT XVIII.

Μετὰ δὲ χρόνον τινὰ οἰκοδομῆς γενομένης καὶ θορύβου μεγάλου, ἵστατο ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπῆλθεν ἕως ἐκεῖ. Καὶ ἰδὼν ἄνθρωπον κείμενον νεκρὸν ἐπελάβετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, "Σοὶ λέγω, ἄνθρωπε, ἀνάστα, ποίει τὸ ἔργον σου." Καὶ εὐθέως ἀναστὰς προσεκύνησεν αὐτόν. Ἰδὼν δὲ ὁ ὄχλος ἐθαύμασε, καὶ εἶπεν, "Τοῦτο τὸ παιδίον οὐράνιόν ἐστι· πολλὰς γὰρ ψυχὰς ἔσωσεν ἐκ θανάτου καὶ ἔχει σῶσαι ἕως πάσης τῆς ζωῆς αὐτοῦ."

CAPUT XIX.

Ὄντος δὲ αὐτοῦ δωδεκαετοῦς ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατὰ τὸ ἔθος εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ πάσχα μετὰ τῆς συνοδίας αὐτῶν, καὶ μετὰ τὸ πάσχα ὑπέστρεφον εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν. Καὶ ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ἀνῆλθε τὸ παιδίον ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα· οἱ δὲ γονεῖς αὐτοῦ ἐνόμισαν αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι. Ὁδευσάντων δὲ ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν αὐτῶν, καὶ μὴ εὑρόντες αὐτὸν ἐλυπήθησαν, καὶ ὑπέστρεψαν πάλιν εἰς τὴν πόλιν ζητοῦντες αὐτόν· καὶ μετὰ τρίτην ἡμέραν εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα τοῦ νόμου, καὶ ἀκούοντα καὶ ἐρωτῶντα αὐτούς. Προσεῖχον δὲ πάντες, καὶ ἐθαύμαζον, πῶς παιδίον ὑπάρχων ἀποστομίζει τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διδασκάλους τοῦ λαοῦ, ἐπιλύων τὰ κεφάλαια τοῦ νόμου καὶ τὰς παραβολὰς τῶν προφητῶν. Προσελθοῦσα δὲ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Μαρία εἶπεν αὐτῷ, "Ἵνα τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν, τέκνον; Ἰδοὺ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε." Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Τί με ζητεῖτε; Οὐκ οἴδατε, ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με;" Οἱ δὲ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἶπον, "Σὺ εἶ μήτηρ τοῦ παιδίου τούτου." Ἡ δὲ εἶπεν, "Ἐγώ εἰμι." Καὶ εἶπον αὐτῇ, "Μακαρία σὺ εἶ ἐν γυναιξὶν, ὅτι ηὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὸν καρπὸν τῆς κοιλίας σου· τοιαύτην γὰρ δόξαν καὶ τοιαύτην ἀρετὴν καὶ σοφίαν οὔτε ἴδομεν οὔτε ἠκούσαμέν ποτε." Ἀναστὰς δὲ Ἰησοῦς ἠκολούθησε τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ γενόμενα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

VI.

EVANGELIUM

DE NATIVITATE S. MARIÆ.

CAPUT I.

Beata et gloriosa semper Virgo Maria de stirpe regia et familia David oriunda, in civitate Nazareth nata, Hierosolymis in templo Domini nutrita fuit. Pater ejus Joachim, mater vero Anna dicebatur. Domus paterna ex Galilæa et civitate Nazareth: maternum autem genus ex Bethlehem erat. Vita eorum simplex et recta apud Dominum, apud homines irreprehensibilis erat et pia. Nam omnem substantiam suam trifariam diviserunt: unam partem templo et templi servitoribus impendebant: aliam peregrinis et pauperibus erogabant: tertiam suæ familiæ usibus et sibi reservabant. Ita isti Deo cari, hominibus pii, per annos circiter viginti castum domi conjugium sine liberorum procreatione exercebant. Voverunt tamen, si forte Deus donaret eis sobolem, eam se Domini servitio mancipaturos, cujus rei gratia et templum Domini singulis per annum festis frequentare solebant.

CAPUT II.

Factum est autem, ut Encæniorum festivitas appropinquaret, unde cum nonnullis contribulibus suis Hierosolymam et Joachim ascendit. Ea vero tempestate Isaschar ibi pontifex erat. Quumque inter cæteros concives suos etiam Joachim cum oblatione sua videret, despexit eum et munera ejus sprevit: interrogans, cur inter fœcundos ipse stare præsumeret: dicens munera nequaquam deo digna posse videri, quem ipse prole indignum judicasset, scriptura dicente, *maledictum omnem esse, qui non genuisset masculum in Israel.* Dicebat ergo, prius eum ab hac maledictione sobolis generatione solvendum, et sic demum in conspectu Domini cum oblationibus esse venturum. Cujus opprobrii objectu pudore magno suffusus Joachim ad pastores, qui cum pecudibus erant, in pascuis suis secessit. Neque enim domum repetere voluit, ne forte a contribulibus suis, qui simul aderant et hoc a sacerdote audierant, eodem opprobrii elogio notaretur.

CAPUT III.

Verum quum ibi aliquamdiu esset, quadam die quum esset solus, angelus Domini ei cum immenso lumine astitit. Qui quum ad ejus visionem turbaretur, angelus, qui ei apparuerat, timorem ejus compescuit dicens, "Noli timere, Joachim, neque in visione mea turberis: ego enim sum angelus Domini, missus ab ipso ad te, ut annunciem tibi preces tuas esse exauditas, et eleemosynas tuas ascendisse in conspectum ejus. Videns quippe vidit pudorem tuum et audivit sterilitatis opprobrium nec recte tibi objectum. Peccati namque non naturæ ultor est Deus, et ideo quum alicujus uterum claudit, ad hoc facit, ut mirabilius denuo aperiat, et non libidinis esse

quod nascitur, sed divini muneris cognoscatur. Prima enim gentis vestræ Sara mater nonne usque ad octogesimum annum infœcunda fuit? et tamen in ultima senectutis ætate genuit Isaac, cui repromissa erat benedictio omnium gentium. Rachel quoque tantum Domino grata tantumque a sancto Jacob amata, diu sterilis fuit, et tamen Joseph genuit, non solum dominum Ægypti, sed plurimarum gentium fame periturarum liberatorem. Quis in ducibus vel fortior Sampsone, vel sanctior Samuele? Et tamen hi ambo steriles matres habuere. Si ergo ratio verbis meis tibi non persuadet, crede re, dilatos diu conceptus et steriles partus mirabiliores esse solere. Proinde Anna uxor tua pariet tibi filiam, et vocabis nomen ejus Mariam: hæc erit, ut vovistis, ab infantia sua Domino consecrata, et spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris. Omne immundum neque manducabit neque bibet, neque inter populares forinsecus turbas, sed in templo Domini conversatio ejus erit, ne quid de ea sinistrum vel suspicari saltem possit vel dici. Itaque ætate procedente sicut ipsa mirabiliter ex sterili nascetur, ita incomparabiliter virgo generabit altissimi filium, qui Jesus vocabitur, et secundum nominis etymologiam salvator omnium gentium erit. Et hoc tibi eorum quæ annuncio signum erit: Quum perveneris ad auream in Hierosolymis portam, habebis ibi obviam Annam uxorem tuam, quæ de tuæ regressionis tardatione modo sollicita tunc in adspectu tuo gaudebit." His dictis angelus discessit ab eo.

CAPUT IV.

Deinde apparuit Annæ uxori ejus dicens: "Ne timeas, Anna, neque phantasma esse putes, quod

vides. Ego enim sum angelus ille, qui preces et eleemosynas vestras obtuli in conspectu Dei, et nunc missus sum ad vos, ut annunciem vobus nascituram filiam, quæ Maria vocata super omnes mulieres erit benedicta. Hæc a nativitate sua statim, Domini gratia plena, tribus ablactationis suæ annis in domo paterna permanebit: postea servitio Domini mancipata a templo usque ad intelligibiles annos non discedet, ibi denique jejuniis et orationibus nocte ac die Deo serviens ab omni immundo se abstinebit, virum nunquam cognoscet; sed sola sine exemplo, sine macula, sine corruptione, sine virili commixtione virgo filium, ancilla dominum, et gratia et nomine et opere salvatorem mundi generabit. Itaque surge, ascende Hierusalem, et quum perveneris ad portam, quæ aurea pro eo quod deaurata est vocatur, ibi pro signo virum tuum, pro cujus incolumitatis statu sollicita es, obvium habebis. Quum hæc igitur ita evenerint, scito quod quæ annuncio, sine dubio complenda erunt."

CAPUT V.

Igitur juxta angeli præceptum uterque de loco in quo erant promoventes ascenderunt Hierusalem, et quum ad locum pervenissent angelico vaticinio designatum, ibi sibi invicem obviaverunt. Tunc de mutua sua visione læti et promissæ prolis certitudine securi, debitas Domino humilium exaltatori gratias egerunt. Itaque adorato Domino domum regressi divinum promissum certi et hilares exspectabant. Concepit ergo Anna et peperit filiam, et juxta mandatum angelicum parentes vocabant nomen ejus Mariam.

CAPUT VI.

Quumque trium anorum circulus volveretur et

ablactationis tempus completum esset, ad templum Domini virginem cum oblationibus adduxerunt. Erant autem circa templum juxta quindecim graduum psalmos quindecim ascensionis gradus. Nam quia templum erat in monte constitutum, altare holocausti, quod forinsecus erat, adiri nisi gradibus non valebat. In horum itaque uno beatam Virginem Mariam parvulam parentes constituerunt. Quumque ipsi vestimenta, quæ in itinere habuerant, exuerent, et cultioribus ex more vestibus se et mundioribus induerent, Virgo Domini cunctos sigillatim gradus sine ducentis et levantis manu ita ascendit, ut perfectæ ætati in hac duntaxat causa nihil deesse putares. Jam quippe Dominus in Virginis suæ infantia magnum quid operabatur, et quanta futura esset, hujus miraculi indicio præmonstrabat. Igitur sacrificio secundum consuetudinem legis celebrato, et voto suo perfecto Virginem intra septa templi cum aliis virginibus ibidem educandam dimiserunt, ipsi vero domum regressi sunt.

CAPUT VII.

Virgo autem Domini cum ætatis processu et virtutibus proficiebat, et juxta Psalmistam *pater et mater dereliquerat eam, Dominus autem assumpsit eam.* Quotidie namque ab angelis frequentabatur, quotidie divina visione fruebatur, quæ eam a malis omnibus custodiebat, et bonis omnibus redundare faciebat. Itaque ad quartum decimum annum usque pervenit, ut non solum nihil de ea mali reprehensione dignum confingere possent, sed et boni omnes, qui eam noverant, vitam et conversationem ejus admiratione dignam judicarent. Tunc pontifex publice denunciabat, ut virgines, quæ in templo publice constituebantur et hoc ætatis tempus

explessent, domum reverterentur, et nuptiis secundum morem gentis et ætatis maturitatem operam darent. Cui mandato quum cæteræ pronæ paruissent, sola Virgo Domini Maria hoc se facere non posse respondit dicens, 'Se quidem et parentes suos Domini servitio mancipasse, et insuper se ipsam Domino virginitatem vovisse, quam nunquam viro aliquo commixtionis more cognito violare vellet.' Pontifex vero in angustia constitutus animi quum neque contra scripturam quæ dicit *Vovete et reddite*, votum infringendum putaret, neque morem genti insuetum introducere auderet, præcepit, ut ad festivitatem quæ imminebat, omnes ex Hierosolymis et vicinis locis primores adessent, quorum consilio scire posset quid de tam dubia re faciendum esset. Quod quum fieret, omnibus in commune placuit, Dominum super hac re esse consulendum. Et cunctis quidem orationi incumbentibus pontifex ad consulendum Deum ex more accessit. Nec mora, cunctis audientibus de oraculo et de propitiatorii loco vox facta est secundum Esaiæ vaticinium, requirendum esse, cui virgo illa commendari et desponsari deberet. Liquet enim Esaiam dicere: *Egredietur virgo de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet, et requiescet super eum spiritus Domini, spiritus sapientiæ et intellectus, spiritus consilii et fortitudinis, spiritus scientiæ et pietatis, et replebit eum spiritus timoris Domini.* Secundum hanc ergo prophetiam cunctos de domo et familia David nuptui habiles non conjugatos virgas suas allaturos ad altare prædixit, et cujuscunque post allationem virgula florem germinasset, et in ejus cacumine spiritus Domini in specie columbæ consedisset, ipsum esse cui virgo commendari et desponsari deberet.

CAPUT VIII.

Erat autem inter cæteros Joseph homo de domo et familia David grandævus: cunctis vero virgas suas juxta ordinem deferentibns, solus ipse suam subtraxit. Unde quum nihil divinæ voci consonum apparuisset, pontifex iterato Deum consulendum putavit, qui respondit, solum illum ex his qui designati erant, virgam suam non attulisse, qui virginem desponsare deberet. Proditus itaque est Joseph. Quum enim virgam suam attulisset, et in cacumine ejus columba de cœlo veniens consedisset, liquido omnibus patuit, ei virginem desponsandam fore. Igitur nuptiarum jure de more celebrato ipse quidem in Bethlehem recedit civitatem, domum suam dispositurus et nuptiis necessaria procuraturus. Virgo autem Domini Maria cum aliis septem virginibus coævis et collactaneis, quas a sacerdote acceperat, ad domum parentum suorum in Galilæa reversa est.

CAPUT IX.

His vero diebus, primo scilicet adventus sui in Galilæam tempore, missus est ad eam angelus Gabriel a Deo, qui ei conceptum dominicum narraret, et conceptionis vel modum vel ordinem exponeret. Denique ingressus ad eam cubiculum quidem, ubi manebat, ingenti lumine perfudit, ipsam vero gratantissime salutans dixit, "Ave Maria virgo Domini gratissima, virgo gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu præ omnibus mulieribus, benedicta præ omnibus hactenus natis hominibus." Virgo autem quæ jam angelicos bene noverat vultus et lumen cœleste insuetum non habebat, neque angelica visione territa, neque luminis magnitudine stupefacta, sed in solo ejus sermone turbata est, et cogitare cœpit,

qualis ista salutatio tam insolita esse posset, quidve portenderet vel quem finem esset habitura. Huic cogitationi angelus divinitus inspiratus occurrens: "Ne timeas" inquit "Maria, quasi aliquid contrarium tuæ castitati hac salutatione prætexam. Invenisti enim gratiam apud Dominum, quia castitatem elegisti. Ideoque virgo sine peccato concipies et paries filium. Hic erit magnus, quia dominabitur a mari usque ad mare, et a flumine usque ad terminos orbis terræ. Et filius altissimi vocabitur, quia qui in terris nascitur humilis, in cœlo regnat sublimis. Et dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus, et regnabit in domo Jacob in æternum, et regni ejus non erit finis. Ipse quippe rex regum et Dominus dominantium est, et thronus ejus in seculum seculi." His angeli verbis Virgo non incredula, sed modum scire volens respondit, "Quomodo istud fieri potest? Nam quoniam ipsa virum juxta votum meum nunquam cognosco, quomodo sine virilis seminis incremento parere possum?" Ad hoc angelus "Ne existimes," inquit, "Maria, quod humano more concipias. Nam sine virili commixtione virgo paries, virgo nutries. Spiritus enim sanctus superveniet in te, et virtus altissimi obumbrabit tibi contra omnes ardores libidinis. Ideoque quod nascetur ex te solum erit sanctum, quia solum sine peccato conceptum et natum vocabitur filius Dei." Tunc Maria manibus expansis et oculis ad cœlum levatis dixit, "Ecce ancilla Domini, (neque enim dominæ nomine digna sum,) fiat mihi secundum verbum tuum." . . .

CAPUT X.

Joseph igitur a Judæa in Galilæam veniens desponsatam sibi virginem uxorem ducere intendebat:

jam namque tres fluxerant menses, et quartus instabat ex eo tempore, quo sibi desponsata fuerat: interea paulatim utero puerperæ intumescente, puerperam se manifestare cœpit, neque hoc latere potuit Joseph. Nam sponsi more liberius ad virginem introiens et familiarius cum ea loquens gravidam esse deprehendit. Æstuare itaque animo et fluctuare cœpit, quia ignorabat, quid sibi potissimum esset faciendum. Neque enim eam traducere voluit, quia justus erat; neque fornicationis suspicione infamare, quia pius. Itaque cogitabat clam dissolvere conjugium, et occulte dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce angelus Domini ei apparuit in somnis dicens, "Joseph, fili David, noli timere, hoc est, ne velis fornicationis suspicionem in virgine habere, vel aliquid sinistrum cogitare, neque timeas eam in uxorem ducere. Quod enim in ea natum est et nunc animum tuum angit, non hominis sed spiritus sancti est opus. Pariet enim omnium virgo sola Dei filium, et vocabis nomen ejus Jesum, id est Salvatorem, ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum. Igitur Joseph secundum angeli præceptum virginem uxorem duxit, nec tamen cognovit eam, sed caste procurans custodivit. Jamque nonus a conceptione instabat mensis quum Joseph uxore cum aliis quæ necessaria erant assumta, Bethlehem civitatem, unde ipse erat, tetendit. Factum est autem, quum essent ibi, impleti sunt dies, ut pareret, et peperit filium suum primogenitum, sicut Evangelistæ docuerunt, Dominum nostrum Jesum Christum, qui cum Patre et Filio et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per omnia secula seculorum.

VII.

HISTORIA

DE NATIVITATE MARIÆ,

ET DE INFANTIA SALVATORIS.

Incipit Historia de Joachim et Anna et de Nativitate Beatæ Deigenitricis semperque virginis Mariæ, et de Infantia Salvatoris.

PROLOGUS.

Ego Jacobus, filius Joseph, conversans in timore Dei, perscripsi omnia, quæ oculis meis ipse vidi fieri in tempore nativitatis sanctæ Mariæ sive Salvatoris: gratias agens Deo, qui mihi dedit sapientiam in historiis adventus sui, ostendens plenitudinem duodecim tribubus Israel.

CAPUT I.

Erat vir in Israel, nomine Joachim ex tribu Juda, et hic erat pastor ovium suarum timens Deum in simplicitate et in bonitate sua; cui cura nulla alia erat nisi gregum suorum, de quorum fructu pascebat omnes timentes Deum, duplicia perferens munera in timore Dei egentibus et in doctrina laborantibus. Sive in agnis sive in lanis sive in omnibus rebus suis, quæcunque possidere videbatur, tres

partes faciebat: unam partem dabat viduis, orphanis, peregrinis atque pauperibus, alteram partem colentibus Deum, tertiam partem sibi et omni domui suæ reservabat. Hæc autem illo faciente multiplicabat Deus gregem ipsius, ita ut non esset similis illi in populo Israel. Hæc autem inchoavit facere a quintodecimo ætatis suæ anno. Quum esset annorum viginti, accepit Annam, filiam Achar, uxorem ex tribu sua, id est de tribu Juda, e genere David; quumque moratus esset cum ea per annos viginti, filios ex ea non excepit.

CAPUT II.

Factum est autem, ut in diebus festis inter eos qui offerebant incensum Domino, staret Joachim portans munera sua in conspectu Domini. Et accedens ad eum scriba templi Domini nomine Ruben ait ad eum, "Non licet tibi inter sacrificia Dei consistere, quia non benedixit tibi Deus, ut daret tibi germen in Israel." Passus itaque verecundiam in conspectu populi abscessit de templo Dei plorans, et non est reversus ad domum suam, sed abiit ad pecora sua et duxit secum pastores inter montes in longinqua terra, ita ut per quinque menses nunquam de eo audire potuisset nec Anna uxor sua. Quæ dum fleret in oratione et diceret, "Domine, Deus Israel, fortissime, quia filios non dedisti mihi, quare virum meum tulisti a me? Ecce enim quinque menses transierunt et virum meum non video, et nescio ubi mortuus sit, ut vel sepulturam illi fecissem." Et dum nimis fleret ingressa in interiore domo sua, cadens in oratione preces Deo fundere cœpit. Et post hæc surgens ab oratione, elevans oculos ad Deum vidit nidum passeris in arbore lauri, et emisit vocem ad Deum cum gemitu et dixit,

"Domine, Deus omnipotens, qui omni creaturæ donasti filios, bestiis et jumentis et serpentibus, piscibus et volucribus, et gaudent super eos, tibi soli gratias ago, quia, ut voluisti, ita ordinasti, ut me solam a benignitatis tuæ munere excluderes. Tu enim, Domine, nosti cor meum, quia ab initio conjugii mei hoc vovisse me confiteor, ut si tu, Domine, dedisses mihi filium aut filiam, obtulissem tibi in templo sancto tuo." Et dum hæc diceret, subito ante faciem ejus apparuit angelus Domini dicens ei, "Noli timere, Anna, quoniam in consilio Dei est germen tuum: et quod ex te natum fuerit, erit in admirationem omnibus seculis usque ad finem." Et quum hæc dixisset, ab oculis ejus elapsus est. Illa autem tremens et pavens, quod talem vidisset visionem et talem audisset sermonem, ingressa est in cubiculum suum, et jactavit se in lecto quasi mortua, et per totum diem et totam noctem in tremore nimio atque in oratione permansit. Post hæc vocavit ad se puellam suam, et dixit ad eam, "Vidisti me viduitate deceptam et in angustia positam, et tu nec ingredi ad me voluisti?" Tunc illa in murmure respondens ait, "Si conclusit Deus uterum tuum, et virum tuum a te abstulit, ego quid tibi factura sum?" Et hæc audiens Anna emittens vocem cum clamoribus flebat.

CAPUT III.

In ipso autem tempore apparuit juvenis quidam inter montes, ubi Joachim pascebat gregem suum, et dixit ei, "Quare non reverteris ad uxorem tuam?" Et dixit Joachim, "Per viginti annos habui eam, nunc vero quia noluit Deus mihi ex ea dare filios, cum verecundia de templo Dei exprobratus exivi: ut quid revertar ad eam semel abjectus atque despectus? Per manus autem puerorum meorum, pauperi-

bus, viduis et orphanis et colentibus Deum partes suas libenter restituam." Et quum hæc dixisset, respondit ille juvenis dicens, "Angelus Dei ego sum, qui apparui uxori tuæ flenti et oranti, et consolatus sum eam, quia tu nimis eam reliquisti tristem, quam scias ex semine tuo concipere filiam: hæc in templo Dei erit et spiritus sanctus requiescet in ea, et erit beatitudo ejus super omnes sanctas feminas, ita ut nullus possit dicere, quia fuit talis antea aliqua, sed et postea nunquam erit ei similis ventura in hoc seculo: et semen ejus erit benedictum et ipsa erit benedicta, et mater benedictionis æternæ constituetur. Propter quod descende de monte, et revertere ad conjugem tuam, et referetis ambo gratias omnipotenti Deo." Et adorans eum Joachim dixit ei, "Si inveni gratiam coram te, sede modicum in tabernaculo meo, et benedic me servum tuum." Et dixit illi angelus, "Noli dicere servum tuum, sed conservum meum: unius enim Domini servi sumus. Nam cibus meus invisibilis est, et potus meus ab hominibus mortalibus videri non potest: et ideo non debes tu me hoc rogare, ut intrem in tabernaculo tuo, sed quod mihi eras daturus, tu in holocaustum offeras Deo." Tunc Joachim accepit agnum immaculatum, et dixit ad angelum, "Ego non essem ausus offerre holocaustum, nisi jussio tua daret mihi pontificium offerendi." Et dixit ei angelus, "Nec ego te ad offerendum invitarem, nisi voluntatem Dei cognovissem." Factum est autem, quum offerret Deo sacrificium, simul cum odore sacrificii quasi cum fumo (angelus Domini) perrexit ad cœlos. Tunc Joachim cecidit in faciem suam ab hora diei sexta, et jacuit usque ad vesperam. Venientes autem pueri ejus et mercenarii nescientes quid causæ esset expaverunt, et putantes quod ipse

se vellet interficere, accesserunt ad eum, et vix eum elevaverunt a terra. Quibus quum enarrasset quæ vidisset, stupore nimio et admiratione impulsi hortabantur eum, ut sine mora visionem angeli perficeret, atque velociter ad suam conjugem remearet. Quumque Joachim hæc in animo suo discuteret, si reverti deberet an non, factum est, ut a sopore teneretur. Et ecce angelus Domini, qui apparuerat ei vigilanti, apparuit ei in somnis dicens, "Ego sum angelus, qui a Deo datus sum tibi custos, descende securus et revertere ad Annam: qui misericordiæ, quas fecisti tu et uxor tua, in conspectu Altissimi recitatæ sunt, et tale datum est vobis germen, quale nunquam ab initio nec prophetæ nec sancti habuerunt nec habituri sunt." Et factum est quum evigilasset Joachim a somno, vocavit ad se gregarios suos, et indicavit eis somnium suum. At illi adoraverunt Dominum, et dixerunt ei, "Vide ne ultra contemnas angelum Dei; sed surge, proficiscamur et lento gradu pascentes eamus." Quumque triginta dies ambulantes essent jam prope, apparuit Annæ in oratione stanti angelus Domini dicens ei, "Vade ad portam, quæ vocatur aurea, et occurre viro tuo, quoniam veniet ad te hodie." At illa festinanter perrexit cum puellis suis, et cœpit in ipsa porta stans orare: et quum diutius exspectaret et longa exspectatione deficeret, elevans oculos suos vidit Joachim venientem cum pecoribus suis. Occurrensque Anna suspendit se in collo ejus, gratias agens Deo et dicens, "Vidua eram, et ecce jam non sum sterilis. et ecce concipiam." Et factum est gaudium cum omnibus notis et affinibus eorum, ita ut universa terra Israel de ista fama gratularetur.

CAPUT IV.

Post hæc autem concepit Anna expletisque men-

sibus novem peperit filiam, et vocavit nomen ejus Mariam. Quum autem tertio anno ablactasset eam, abierunt simul Joachim et Anna uxor ejus ad templum Domini, et offerentes hostias Domino tradiderunt infantulam suam Mariam in contubernio virginum, quæ die noctuque in Dei laudibus manebant. Quæ quum posita esset ante templum Domini, quindecim gradus ita cursim ascendit, ut penitus non aspiceret retrorsum, et ut solitum est infantiæ parentes requirere. In quo facto omnes stupore attoniti tenebantur, ita ut pontifices templi mirarentur.

CAPUT V.

Tunc Anna repleta spiritu sancto in conspectu omnium dixit, "Dominus, deus exercituum, memor factus est verbi sui et visitavit populum suum visitatione sancta sua, ut gentes, quæ insurgebant in nos, humiliet et convertat cor eorum ad se. Aperuit aures suas precibus nostris, et exclusit a nobis insultationes inimicorum nostrorum. Sterilis facta est mater, et genuit exultationem et lætitiam in Israel. Ecce potero offerre munera Domino, et quare me prohibere volebant inimici mei. Dominus enim evertit eos a me, et dedit mihi gaudium sempiternum."

CAPUT VI.

Erat autem Maria in admiratione omni populo, quia quum trium esset annorum, maturo gressu ambulabat, et ita perfectissime in Dei laudibus permanebat, ut omnes stupore et admiratione subjacerent: quia non infantula putabatur, sed magna et quasi jam plena annorum, ita in oratione consistebat. Etiam resplendebat facies ejus sicut nix,

ita ut vix possent in ejus vultum intendere. Insistebat autem ad opus lanificii, et omnia, quæ mulieres antiquæ non potuerunt facere, ista in tenera ætate posita explicabat. Hanc autem regulam sibi statuerat, ut a mane usque ad horam tertiam orationibus insisteret, a tertia autem usque ad nonam textrino se opere occuparet. A nona vero hora iterum ab oratione non recedebat, donec angelus Domini ei appareret, de cujus manu escam acciperet, ut melius atque melius in Dei amore proficeret. Denique cum senioribus virginibus in Dei laudibus ita docebatur, ut jam nulla ei in vigiliis prior inveniretur, in sapientia legis Dei eruditior, in humilitate humilior, in carminibus Davidicis elegantior, in caritate gratiosior, in castitate purior, in omni virtute perfectior. Erat enim constans, immobilis, immutabilis, atque quotidie ad meliora proficiscebatur. Hanc maledicentem nunquam ullus audivit, hanc irascentem nunquam ullus vidit. Omnis autem sermo ejus ita erat gratia plenus, ut cognosceretur in lingua ejus Dei veritas. Semper in oratione vel scrutatione legis Dei permanebat. Et erat sollicita circa socias suas, ne aliqua ex iis vel in uno sermone peccaret, ne aliqua in risu exaltaret sonum suum, ne aliqua in injuriis aut in superbia circa patrem suum aut matrem existeret. Sine intermissione benedicebat Deum, et ne forte salutatione sua a laudibus Dei tolleretur, si quis eam salutabat, illa pro salutatione sua *Deo gratias* respondebat. Denique primum ab ea exiit, ut quum resalutent homines sancti, *Deo gratias* dicant. Quotidie esca, quam de manu angeli accipiebat, ipsa tantum reficiebatur: escam vero, quam a pontificibus templi consequebatur, pauperibus dividebat. Frequenter videbantur cum ea angeli loqui, et quasi carissime obtemperabant ei. Si quis autem de infir-

mantibus tetigisset eam, salvus ad domum suam eadem hora revertebatur.

CAPUT VII.

Tunc Abiathar sacerdos obtulit munera infinita pontificibus, ut acciperet eam filio suo tradendam uxorem. Maria autem prohibebat eos dicens, "Non potest fieri, ut aut ego virum cognoscam aut a viro cognoscar." Pontifices autem et omnes affines ejus dicebant ei, "Deus a filiis colitur, exin in posteris adoratur, sicut semper fuit in populo Israel." Respondens autem Maria dixit illis, "Deus castitate primo omnium probatur aut colitur. Nam ante Abel nullus fuit justus inter homines, et iste pro oblatione placuit Deo; ab eo autem, qui displicuit, inclementer occisus est. Duas tamen coronas accepit, oblationis et virginitatis, quia in carnem suam nunquam pollutionem admisit. Denique et Helyas quum esset in carne, assumtus est, quia carnem suam virginem custodivit. Hæc ego didici in templo Domini ab infantia mea, quod Deo cara esse possit virgo. Ideo hoc statui in corde meo, ut virum penitus non cognoscam."

CAPUT VIII.

Factum est autem, ut quartus decimus annus ætatis ei accederet, et esset occasio, qua Pharisæi dicerent, jam pro consuetudine fœminam in templo Dei orare non posse. Et inventum est tale consilium, ut præco mitteretur per totas tribus Israel, ut omnes die tertia in templum Domini convenirent. Quum autem universus populus convenisset, surrexit Abiathar pontifex et ascendit in altioribus gradibus, ut ab omni populo audiri potuisset et videri. Et facto magno silentio dixit, "Audite me, filii Israel,

et auribus percipite verba mea. Ex quo ædificatum est templum hoc a Salomone, fuerunt in eo regum virgines filiæ et prophetarum et summorum sacerdotum et pontificum, et magnæ ac mirabiles exstiterunt: tamen venientes ad legitiman ætatem viros in conjugio sunt adeptæ, et sequutæ priorum suarum ordinem Deo placuerunt. Nunc vero apud Mariam novus ordo placendi Domino inventus est, quæ promittit se Deo in virginitate permanere: unde videtur mihi, ut ex interrogatione nostra et responsis Dei possimus agnoscere, cui debeat custodienda committi. Tunc placuit sermo iste omni synagogæ, et missa est sors a sacerdotibus super duodecim tribus Israel, et cecidit sors super tribum Judæ, dixitque sacerdos in sequenti die, "Quicunque sine uxore est, veniat et deferat virgam in manu sua." Unde factum est, ut Joseph cum juvenibus deferret virgam suam. Quumque tradidissent pontifici virgas suas, obtulit sacrificium Deo, et interrogavit Dominum, et dixit Dominus ad eum, "Intromitte omnium virgas intra sancta sanctorum, et ibi maneant omnium virgæ: et præcipe iis, ut mane veniant ad te ad recipiendas virgas suas. Et ex cacumine unius virgæ columba egredietur et volabit ad cœlos: in cujus autem manu virga reddita hoc signum dederit, ipsi tradatur Maria custodienda." Factum est autem, ut altero die maturius venirent universi, et facta oblatione incensi ingressus pontifex intra sancta sanctorum pertulit virgas. Quumque erogasset singulas ad tria millia virgas, et ex nulla earum exiisset columba, induit se Abiathar pontifex duodecim tintinnabulis et veste sacerdotali, et ingressus in sancta sanctorum incendit sacrificium. Et effundente illo orationem apparuit ei angelus dicens, "Est hic virgula brevissima, quam pro nihilo

computasti, illamque simul cum cæteris posuisti: hanc tu dum tuleris et dederis, in ipsa apparebit signum, quod loquutus sum tibi." Erat autem hæc virga Joseph, eratque ipse abjectus habitus, quoniam senex erat: et ne forte cogeretur accipere eam, requirere noluit virgam suam. Quumque staret humilis et ultimus, voce magna clamavit ad eum Abiathar pontifex dicens, "Veni et accipe virgam tuam, quoniam tu exspectaris." Et accessit Joseph expavescens, quod summus pontifex cum clamore nimio vocasset eum. Mox autem extendens manum, ut suam virgam acciperet, statim de cacumine virgæ egressa est columba nive candidior, speciosa nimis, et volans diu per templi fastigium petivit cœlos. Tunc universus populus congratulabatur seni dicens, "Beatus factus es tu in senectute tua, et Deus te idoneum elegit ad accipiendam Mariam." Quum autem sacerdotes dicerent ei, "Accipe eam, quia ex omnibus beatus solus tu a Deo electus es," tunc cœpit adorare et rogare eos Joseph, atque cum verecundia dicere, "Senex sum et filios habeo, ut quid mihi infantulam istam traditis?" Tunc Abiathar summus pontifex dixit, "Memor esto, Joseph, quemadmodum Dathan et Abiron perierunt, quia voluntatem Dei contemserunt: ita eveniet tibi, si hoc, quod a Deo jubetur tibi, contemseris." Et dixit ei Joseph, "Ego quidem non contemno voluntatem Dei, si cognoscere possim, quis eam possit habere ex filiis meis conjugem. Dentur aliquæ ex sodalibus ejus virgines, cum quibus interea degat." Iterum Abiathar pontifex dixit, "Virgines quidem ad solatium ejus dabuntur, quousque dies statutus veniat, in quo tu eam accipias. Non enim poterit alii in matrimonio copulari." Tunc Joseph accepit Mariam cum aliis quinque virginibus, quæ essent

cum ea in domo sua. Erant autem istæ virgines Rebecca, Sephora, Susanna, Abigea et Zahel; quibus datum est a pontificibus sericum, hyacinthum, coccinus, et byssum et purpura et linum. Miserunt autem sortes inter se, quid unaquæque virgo faceret. Et factum est, ut Maria purpuram nendam acciperet ad velum templi Domini: quam quum acciperet, dixerunt ei illæ virgines, "Quum junior tu sis omnibus, purpuram obtinere meruisti?" Et hoc dicentes quasi in fatigationem sermonis reginam virginum eam appellare cœperunt. Quumque hæc inter se agerent, apparuit angelus Domini in medio eorum et dixit, "Non erit sermo iste in fatigationem missus, sed in probationem verissimam prophetatus." Expaverunt autem in conspectu angeli et in verbis ejus, et cœperunt rogare Mariam, ut indulgeret eis et rogaret pro eis.

CAPUT IX.

Altera autem die dum staret juxta fontem, apparuit ei angelus Domini dicens, "Beata es Maria, quoniam in mentem tuam habitaculum Domino præparasti. Ecce veniet lux de cœlo, ut habitet in te, et per te universum mundum resplendeat." Item tertia die dum operaretur purpuram digitis suis, ingressus est ad eam juvenis, cujus pulchritudo non potuit enarrari. Tunc videns Maria expavit et contremuit, cui ille ait, "Noli timere, Maria: invenisti gratiam apud Deum. Ecce concipies et paries regem, qui imperat non solum in terra, sed etiam in cœlis, et regnabit in sæcula sæculorum. Amen."

CAPUT X.

Quum autem hæc agerentur, Joseph in Caphar-

naum maritima erat in opera occupatus; erat enim faber ligni: ubi moratus est mensibus novem. Reversusque in domum suam invenit Mariam prægnantem, et totus contremuit; et positus in angustia exclamavit et dixit, "Domine, domine, accipe spiritum meum, quoniam melius est mihi mori, quam vivere." Cui dixerunt virgines illæ, quæ cum Maria erant, "Nos scimus, quoniam vir non tetigit eam: nos scimus, quia integritas in ea immaculata perseverat: nam custodita est a Deo, semper in oratione permansit. Quotidie cum ea angelus Domini loquitur, quotidie escam de manu angeli accipit. Quomodo fieri potest, ut sit aliquod peccatum in ea? Nam si suspicionem nostram tibi vis ut pandamus, istam gravidam non fecit nisi angelus Dei." Joseph autem dixit, "Ut quid seducitis me, ut credam vobis, quia angelus Domini imprægnasset eam? Potest enim fieri, ut quisquam finxerit se esse angelum Domini, ut deciperet eam." Et hoc dicens flebat et dicebat, "Qua fronte ad templum Dei iturus sum? qua facie sacerdotes Dei visurus sum? quid facturus sum?" Et hæc dicens cogitabat occultare se et eam dimittere.

CAPUT XI.

Quumque ordinasset in nocte exsurgere ut fugiens habitaret in occultis: ecce in ipsa nocte apparuit ei angelus Domini in somnis dicens, "Joseph, fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam, quoniam quod in utero ejus est, de spiritu sancto est. Pariet autem filium, qui vocabitur Jesus: ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum," Exsurgens autem Joseph gratias egit Deo suo, et loquutus est Mariæ et virginibus, quæ erant cum ea, et narravit visionem suam, et consolatus est super

Maria dicens, "Peccavi, quoniam suspicionem aliquam habui in te."

CAPUT XII.

Factum est autem post hæc exiit rumor, quod Maria esset gravida. Et comprehensus a ministris templi Joseph ductus est ad pontificem, qui una cum sacerdotibus cœpit exprobrare ei et dicere, "Ut quid fraudatus es nuptias tantæ ac talis virginis, quam angeli Dei sicut columbam in templo Dei nutriverunt, quæ virum nunquam nec videre voluit, quæ in lege Dei eruditionem optimam habuit? Tu autem si ei violentiam non fecisses, illa hodie virgo perseverasset." Joseph autem devotabat se jurans, quod nunquam tetigisset eam. Cui Abiathar pontifex dixit, "Vivit Dominus, quoniam modo te faciam potare aquam potationis Domini, et statim apparebit peccatum tuum." Tunc congregata est omnis multitudo Israel, quæ dinumerari non poterat. Adducta est etiam Maria ad templum Domini. Sacerdotes vero et affines ac parentes ejus flentes dicebant ad eam, "Confitere sacerdotibus peccatum tuum, quæ eras sicut columba in templo Dei, et accipiebas cibum de manu angeli." Vocatus est autem et Joseph ad altare sursum, et data est ei aqua potationis Domini; quam si gustasset homo metuens, et septies circuisset altare, dabat Deus signum aliquod in faciem ejus. Quum ergo bibisset Joseph securus et gyrasset altare, nullum signum peccati apparuit in facie ejus. Tunc justificaverunt eum omnes sacerdotes et ministri et populi dicentes, "Beatus es tu, quoniam non est inventus reatus in te." Et vocantes Mariam dixerunt ei, "Tu quam excusationem afferre poteris, aut quod signum majus apparebit in te, quam hoc, quod prodidit con-

ceptus ventris tui? Hoc solummodo a te requirimus, ut, quia Joseph mundatus est, confitearis, quis est, qui te decepit. Melius est enim, vitam tuam confessio prodat, quam ira Dei dans signum in faciem tuam in medio populi te manifestet." Tunc Maria intrepida dixit, "Si est in me aliqua pollutio aut aliquod peccatum, aut fuit in me aliqua concupiscentia impudicitiæ, detegat me Deus in conspectu omnium populorum, ut fiam omnibus mendacibus exemplum." Et accessit ad altare Domini confidenter, et bibit aquam potationis, et septies circuivit altare, et non est inventa in ea ulla macula. Et quum omnis populus stuperet et hæsitaret, videntes conceptum ventris, at nullum signum in faciem ejus apparuisse, cœperunt intra se varia populi loquacitate turbari. Alii dicebant sanctitatem, alii vero per malam conscientiam accusabant eam. Tunc Maria, videns populi suspicionem non ex integro fuisse purgatam, omnibus audientibus voce clara dixit, "Vivit Dominus Adonai exercituum, in cujus conspectu sto, quoniam virum nunquam cognovi, sed nec cognoscere habeo; quia ab infantia ætatis meæ in hoc mentem definivi et hoc Deo meo votum feci ut ipsi, qui me creavit, in integritate permaneam in qua me confido ipsi soli vivere et ipsi soli sine aliqua pollutione, quamdiu vixero, permanere." Tunc omnes osculabantur eam rogantes, ut malis suspicionibus eorum daret indulgentiam. Et deduxerunt eam omnes populi et sacerdotes et omnes virgines cum exultatione et gaudio usque ad domum suam clamantes et dicentes ei, "Sit nomen Domini benedictum, qui manifestabit sanctitatem tuam universæ plebi Israel."

CAPUT XIII.

Factum est autem post aliquantum tempus, ut

fieret professio ex edicto Cæsaris Augusti, ut proficisceretur unusquisque in patriam suam. Hæc professio prima facta est a præside Syriæ Cyrino. Necesse autem fuerat, ut et Joseph cum Maria proficisceretur in Bethleem, quia exinde erat, et Maria de tribu Juda et de domo ac patria David. Quum ergo Joseph et Maria irent per viam, quæ ducit ad Bethleem, dixit Maria ad Joseph, "Duos populos video ante me, unum flentem et alium gaudentem." Cui respondit Joseph et dixit, "Sede et tene te in jumento tuo, et noli superflua verba loqui." Tunc apparuit puer speciosus ante eos, indutus veste splendida, et dixit ad Joseph, "Quare dixisti verba superflua de duobus populis, quæ audisti dicentem Mariam? Populum enim Judæorum flentem vidit, quia recessit a Deo suo; et gentium populum gaudentem, quia accessit et prope factus est ad Dominum, secundum quod promisit patribus nostris Abraam, Isaac et Jacob. Tempus enim advenit, ut in semine Abrahæ benedictio omnibus gentibus tribuatur." Et quum hæc dixisset, jussit angelus stare jumentum, quia tempus advenerat pariendi. Et præcepit descendere de animali Mariam, et ingredi in speluncam subterraneam, in qua lux non fuit unquam, sed semper tenebræ fuerunt, quia lumen diei penitus non habebat. Ad ingressum vero Mariæ cœpit tota spelunca splendorem habere, et quasi sol ibi esset, ita tota fulgorem lucis ostendere; et quasi esset ibi hora diei sexta, ita eandem speluncam lux divina illustravit, nec in die nec in nocte lux ibi divina defuit, quamdiu ibi Maria fuit. Et ibi peperit masculum, quem circumdederunt angeli nascentem et natum adoraverunt dicentes, "Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis." Jam enim dudum Joseph perrexerat ad quærendam

obstetricem: qui quum reversus esset ad speluncam, Maria jam infantem genuerat. Et dixit Joseph ad Mariam, "Ego tibi Zelemi et Salomen obstetrices adduxi, quæ foris ante speluncam stant, et præ splendore nimio hic non possunt introire." Audiens autem hæc Maria subrisit. Et dixit ad eam Joseph, "Noli subridere, sed cauta esto, ne forte indigeas medicina." Tunc jussit unam ex illis introire ad se. Quumque ingressa esset Zelemi ad Mariam, dixit, "Dimitte me, ut tangam te." Quumque permisisset se Maria tangi, exclamavit voce magna et dixit obstetrix, "Domine, domine, miserere: adhuc hoc nec audivi, nec in suspicionem habui, ut mamillæ plenæ sint lacte, et natus masculus matrem suam virginem ostendat. Nulla pollutio in nascentem facta est, nullus dolor in parturientem. Virgo concepit, virgo peperit, virgo permanet." Audiens hanc vocem alia obstetrix nomine Salome dixit, "Quod ego audio, non credam, nisi forte ipsa probavero." Et ingressa Salome ad Mariam dixit, "Permitte me, ut palpem te et probem, utrum verum dixerit Zelemi." Quumque permisisset Maria, ut eam palparet, misit manum suam Salome; et quum misisset et tangeret, statim exaruit manus ejus. Et præ dolore cœpit flere vehementissime et angustiari et clamare et dicere, "Domine, tu nosti, quia semper te timui, et omnes pauperes sine acceptione retributionum curavi: de vidua et orphana nihil accepi, et inopem vacuum a me nunquam dimisi. Et ecce misera facta sum propter incredulitatem meam, quia ausa fui temptare virginem tuam." Quumque hæc diceret, apparuit juxta illam juvenis splendidus dicens ei, "Accede ad infantem et adora eum, et continge manu tua: et ipse sanabit eam, quia ipse est salvator seculi et omnium sperantium in se." Et

confestim ad infantem accessit Salome, et adorans eum tetigit fimbrias pannorum, in quibus infans erat involutus et statim sanata est manus ejus. Et exiens foras clamare cœpit et dicere magnalia virtutum quæ viderat, et quæ passa fuerat, et quemadmodum curata; ita ut ad prædicationem ejus multi crederent. Nam et pastores ovium asserebant se angelos vidisse in medio noctis hymnum dicentes, "Deum cœli laudate et benedicite, quia natus est salvator omnium, qui est Christus Dominus, in quo restituetur omne regnum Israel." Sed et stella ingens a vespere usque ad mane splendebat super speluncam, cujus magnitudo nunquam visa fuerat ab origine mundi. Et prophetæ, qui fuerant in Jerusalem, dicebant, hanc stellam indicare nativitatem Christi, qui restauraret promissionem non solum Israel sed et omnium gentium.

CAPUT XIV.

cf. Just. M. Dial. c. 78, & Otto's [illegible] in n. 6.

Tertio autem die nativitatis Domini egressa est beata Maria de spelunca, et ingressa est stabulum, et posuit puerum in præsepio, et bos et asinus adorabant eum. Tunc adimpletum est, quod dictum est per Isaiam prophetam dicentem, *Cognovit bos possessorem suum, et asinus præsepe domini sui.* Ipsa enim animalia, scilicet asinus et bos, in medio eum habentes incessanter adorabant eum. Tunc adimpletum est, quod dictum est per Habacuc prophetam dicentem, *In medio duorum animalium innotesceris.* In eodem autem loco moratus est Joseph et Maria cum infante tribus diebus.

CAPUT XV.

Sexto autem die cum beata Maria ingressus est Joseph Bethleem: ubi impletis triginta tribus diebus duxit infantem ad templum Domini, et obtulerunt

pro eo par turturum et duos pullos columbarum. Erat autem in templo vir Dei perfectus et justus, nomine Simeon, annorum centum tredecim. Hic responsum acceperat a Domino, qnod non gustasset mortem, nisi vidisset Christum Dei filium in carne. Qui quum vidisset infantem, exclamavit voce magna dicens, "Visitavit Deus plebem suam, et implevit Dominus promissionem suam." Et festinans adoravit infantem, et post hæc suscipiens eum in pallio suo adoravit eum iterum, et osculabatur plantas ejus dicens, "Nunc dimittis servum tuum, Domine, secundum verbum tuum in pace, quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populoram, lumen ad revelationem gentium et gloriam plebis tuæ Israel." Erat autem in templo Domini Anna, filia Phanuel, de tribu Asser, quæ vixerat cum viro suo annis septem, et hæc vidua erat jam per annos octoginta et quatuor: quæ nunquam discessit de templo Dei, jejuniis et orationibus vacans. Hæc accedens adorabat infantem dicens, "Quoniam in isto est redemtio seculi."

CAPUT XVI.

Transactis autem duobus diebus venerunt magi ab Oriente Hierosolymam, magna munera offerentes; qui instanter interrogaverunt Judæos dicentes, "Ubi est rex, qui natus est nobis? Vidimus enim stellam ejus in Oriente, et venimus adorare eum." Hæc opinio perterruit omnes: et misit Herodes ad scribas et Pharisæos et doctores populi ut inquireret ab eis, ubi Christum propheta nasciturum prædixerat. At illi dixerunt, "In Bethleem." Sic enim scriptum est, *Et tu Bethleem, terra Juda, nequaquam minima es in principibus Juda: ex te enim exiet dux, qui reget populum meum Israel.*

Tunc Herodes rex vocavit magos et diligenter inquisivit, quando eis apparuit stella: et misit eos ad Bethleem dicens, "Ite et mihi rogate diligenter de puero, et quum inveneritis eum, renuntiate mihi, ut et ego veniens adorem eum."

Euntibus autem magis in via apparuit stella, et quasi quæ ducatum præstaret illis, ita antecedebat eos, quousque pervenirent ubi puer erat. Videntes autem stellam magi gavisi sunt gaudio magno. Et ingressi domum invenerunt infantem Jesum sedentem in sinu Mariæ. Tunc aperuerunt thesauros suos et ingentibus muneribus muneraverunt Mariam et Joseph. Ipsi autem infanti obtulerunt singuli munera: unus obtulit aurum, alius thus, alius vero myrrham. Qui quum ad Herodem regem reverti vellent, admoniti sunt in somniis, ne redirent ad Herodem. Illi autem adoraverunt infantem cum omni gaudio, et per viam aliam reversi sunt in regionem suam.

CAPUT XVII.

Videns autem Herodes rex quod illusus esset a magis, inflammatum est cor ejus, et misit per omnes vias volens capere eos et interficere; quos quum penitus invenire non potuisset, misit ad Bethleem, et omnes occidit infantes a bimatu et infra, secundum tempus quod exquisierat a magis. Ante unum vero diem, quam hoc fieret, admonitus est Joseph ab angelo Domini, qui dixit illi, "Tolle Mariam et infantem, et per viam eremi perge et vade in Ægyptum." Joseph vero secundum angeli dictum ivit.

CAPUT XVIII.

Quumque pervenissent ad speluncam quandam

et in ea requiescere vellent, descendit Maria de jumento et sedens habebat Jesum in gremio suo. Erant autem cum Joseph tres pueri et cum Maria puella iter agentes. Et ecce subito de spelunca egressi sunt dracones multi, quos videntes pueri exclamaverunt. Tunc Jesus descendens de gremio matris pedibus suis stetit ante dracones: illi autem adoraverunt eum, et quum adorassent, abierunt. Tunc adimpletum est, quod dictum est per prophetam dicentem, *Laudate Dominum de terra dracones.* Ipse autem infantulus ambulabat ante eos, et præcepit iis, ut nulli hominum nocerent. Sed Maria et Joseph in gravi pavore erant, ne forte infantulus læderetur a draconibus. Quibus Jesus ait, "Nolite me considerare, quia infantulus sum: ego enim vir perfectus sum, et necesse est, ut feræ omnes silvarum mansuescant ante me."

CAPUT XIX.

Similiter autem et leones et pardi adorabant eum, et comitabantur cum eis in deserto. Quacunque Maria et Joseph ibant, antecedebant eos ostendentes viam, et inclinantes capita sua adorabant Jesum. Primo autem ut vidit Maria leones circa se venientes atque varia ferarum genera, expavit: in cujus faciem infans Jesus læto vultu aspiciens dixit, "Noli timere, mater, non enim ad injuriam tuam, sed ad obsequium tuum venire festinant." Et his dictis amputavit timorem de cordibus eorum. Ambulabant autem leones cum eis simul et cum bobus et asinis et summariis, quæ iis erant necessaria, portantibus, et nullum lædebant, quamvis ipsi simul manerent, sed erant mansueti inter oves et arietes, quos secum de Judæa adduxerant et secum habebant. Inter lupos ambulabant

et nihil formidabant, et nullus ab aliquo lædebatur. Tunc adimpletum est, quod dictum est per prophetam, *Lupi cum agnis pascentur; leo et bos simul paleas vescentur.* Erant autem duo boves et plaustrum, in quo necessaria portabantur.

CAPUT XX.

Factum est autem in die tertia profectionis suæ, ut Maria nimio ardore solis fatigaretur in eremo. Et videns arborem dixit ad Joseph, "Quiescamus aliquantulum sub umbra ejus." Joseph autem festinans duxit eam ad palmam et descendere eam fecit de jumento. Quumque resedisset Maria, respexit ad comam palmæ, vidénsque eam repletam pomis dixit ad Joseph, "Desiderium mihi est, si fieri posset, ut ex fructibus hujus palmæ perciperem." Et ait ad eam Jcseph, "Miror te dicere hoc, quum videas, quantam altitudinem habeant rami palmæ hujus. Ego autem gravissime de aqua cogito, quæ nobis jam defecit in utribus: et non habemus, unde eos replere aut nos ipsos refocillare debeamus." Tunc infantulus Jesus læto vultu in sinu matris suæ Mariæ virginis dixit ad palmam, "Reflecte, arbor, ramos tuos, et de fructibus tuis refice matrem meam." Statim ad hanc vocem inclinavit palma cacumen suum usque ad plantas Mariæ, et colligentes ex ea fructus, quos habebat, omnes referti sunt. Postea vero quam collecta sunt omnia poma ejus, inclinata manebat, exspectans ut ejus imperio surgeret, cujus imperio fuerat declinata. Tunc Jesus dixit ad eam, "Erige te, palma, et confortare et esto consors arborum mearum, quæ sunt in paradiso patris mei. Aperi autem ex radicibus tuis venam, quæ occulta est in terra, et fluant ex ea aquæ ad satietatem nostram." Et

statim erecta est palma, et cœperunt per radices ejus egredi fontes aquarum limpidissimi et frigidi et dulcissimi nimis." Videntes autem fontes aquarum gavisi sunt gaudio magno, et satiati sunt cum omnibus jumentis et hominibus gratias agentes Deo.

CAPUT XXI.

Die autem altera profecti sunt: et in hora, qua iter agere cœperunt, Jesus conversus ad palmam ait, "Hoc ex præcepto meo tibi dico, palma, ut unus de ramis tuis transferatnr ab angelis meis et plantetur in paradiso patris mei. Hanc autem benedictionem in te conferam, ut omnes, qui in aliquo bono certamine vicerint, dicatur iis, 'Pervenistis ad palmam victoriæ.'" Hæc eo loquente ecce angelus Domini apparuit stans super arborem palmæ et auferens unum ex ramis ejus et volans per medium cœlum, habens ramum arboris palmæ in manu sua. Quumque hæc viderent, facti sunt velut mortui. Tunc Jesus loquutus est ad eos dicens, "Quare formido obtinuit cor vestrum? An nescitis, quoniam palma hæc, quam feci transferri in paradiso, erit omnibus sanctis in loco deliciarum, sicut vobis parata fuit in loco deserti hujus?"

CAPUT XXII.

Et dum iter agerent, dixit ei Joseph, "Domine, calor nimis decoquit nos: si tibi placet, teneamus viam maris, ut possimus per civitates maritimas requiescendo transire." Dixit ei Jesus, "Noli timere, Joseph, ego vobis mansiones breviabo ita, ut quod per triginta dies vobis perpetrandum erat, in hac una diei mansiuncula pertingatis." Adhuc eo loquente ecce perspicientes videre cœperunt montes

Ægyptios et civitates ejus: et gaudentes atque exultantes in unam ex civitatibus, quæ Sotinen dicitur, ingressi sunt. Et quoniam in ea nullus erat notus, apud quem potuissent hospitari, ingressi sunt templum, quod Ægyptii ejusdem civitatis Capitolium vocabant: in quo diebus singulis honor deitatis sacrilegis præbebatur.

CAPUT XXIII.

Factum est autem, quum beata Maria cum infantulo suo templum ingressa esset, ut universa idola in terram corruerent, ita ut omnia convulsa et confracta in facies suas jacerent, ac si nihil essent: ne evidentius aliquid prædiceretur, quam quod impletum esset, quod propheta Isaias prædixerat, *Ecce Dominus veniet super nubem levem, et commovebuntur omnia manu facta Ægyptiorum a facie ejus.*

CAPUT XXIV.

Tunc Aphrodisio duci illius civitatis quum nuntiatum fuisset, cum universo exercitu suo venit ad templum et cum omnibus comitibus suis. Pontifices vero templi ut viderunt Aphrodisium cum omni exercitu suo properantem ad templum, putaverunt se vindictam videre in eos, quorum causa dii corruerant. Ille autem ingressus templum et videns omnia idola in faciem suam in terra jacere, accessit ad Mariam et adoravit infantem, quem ipsa in sinu suo portabat. Et quum adorasset eum, alloquutus est universum exercitum suum et amicos suos dicens, "Nisi hic deus esset, dii nostri coram eo in facies suas minime cecidissent, neque

in ejus conspectu prostrati jacerent: dominum enim suum esse taciti protestantur. Nos vero, quod deos nostros vidimus facere, nisi cauti et solliciti fecerimus, omnes indignationis ejus in periculum incurrere poterimus, et universi in interitum mortis cademus, sicut evenit Pharaoni regi, qui Deum audire contemsit. Non post multum tempus dixit angelus ad Joseph, "Revertere in terram Juda; mortui enim sunt, qui quærebant animam pueri."

EXPLICIT LIBER DE INFANTIA SALVATORIS.

VIII.

EVANGELIUM MARCIONIS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ.

CAPUT IV.

Luc. iii, 1, et iv, 31. *Ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος ὁ Θεὸς κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ, πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων ἐν τοῖς σάββασι.* (v. 32.) *Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.* (v. 33.) Καὶ *ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ.* (v. 34.) *λέγων, "Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ."* v. 35. *Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων, "Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ." Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν.* (v. 36.) *Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, "Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;* (v. 37.) *Καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.* (v. 38.) *Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς.* (v. 39.) *Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν. Παραχρῆμα δὲ*

ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς· (v. 16.) Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρὲτ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν συναγωγήν. (v. 20.) Καὶ ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. (v. 21.) Ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς. (v. 22.) Καὶ πάντες ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. (v. 23.) Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, "Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς Καπερναοὺμ, ποίησον καὶ ὧδε." (v. 28.) Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα. (v. 29.) Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως· καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν. (v. 30.) Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο. (v. 40.) Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες, ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. (v. 41.) Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν κράζοντα καὶ λέγοντα, ὅτι "σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ." Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι. (v. 42.) Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. (v. 43.) Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, ὅτι "καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι." (v. 44.) Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

CAPUT V.

(Luc. V, 1.) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ· (v. 2.) Καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. (v. 3.) Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. (v. 4.) Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα, "Ἐπαν-

άγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν." (v. 5.) Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, "Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν, ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον." (v. 6.) Καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν ἰχθύων πλῆθος πολύ· διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. (v. 7.) Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. (v. 8.) Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ λέγων, "Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε." (v. 9.) Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων, ᾗ συνέλαβον· (v. 10.) Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, "Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν." (v. 11.) Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ. (v. 12.) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων, "Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι." (v. 13.) Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπὼν, "Θέλω, καθαρίσθητι." Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. (v. 14.) Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, "Ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον ὑμῖν." (v. 15.) Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. (v. 16.) Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος. (v. 17.) Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. (v. 18.) Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον, ὃς ἦν παραλελυμένος· καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖναι

ἐνώπιον αὐτοῦ. (v. 19.) Καὶ μὴ εὑρόντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. (v. 20.) Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ, "Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου." (v. 21. Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες, "Τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;" (v. 22.) Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, "Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; (v. 23.) Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειραι καὶ περιπάτει; (v. 24.) Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας," εἶπε τῷ παραλελυμένῳ, "σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου." (v. 25.) Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. (v. 26.) Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν· καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες· ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον. (v. 27.) Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευΐν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Ἀκολούθει μοι." (v. 28.) Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. (v. 29.) Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ὁ Λευῒς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς καὶ ἄλλων, οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. (v. 30.) Καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες, "Διατί μετὰ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε;" (v. 31.) Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, "Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. (v. 32.) Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν." (v. 33.) Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτὸν, "Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνὰ, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;" (v. 34.) Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς,

"Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν; (v. 35.) Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις." (v. 36.) Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς· ὅτι "Οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. (v. 37.) Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται. (v. 38.) Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον· καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. (v. 39.) Καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν, εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ, 'Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.'"

CAPUT VI.

(Luc. VI, 1.) Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσί. (v. 2.) Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, "Τί ποιεῖτε, ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι;" (v. 3.) Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, "Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησε Δαυῒδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; (v. 4.) Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;" (v. 5.) Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι "Κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου." (v. 6.) Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. (v. 7.) Παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει· ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ. (v. 8.) Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα; "Ἔγειραι, καὶ στῆθι εἰς τὸν μέσον." Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. (v. 9.) Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, "Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τι

ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀπολέσαι; (v. 10.) Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς, εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ, "Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου." Ὁ δὲ ἐποίησεν οὕτω· καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη. (v. 11.) Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ. (v. 12.) Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. (v. 13.) Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε· (v. 14.) Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, (v. 15.) Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτήν, (v. 16.) Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προδότης· (v. 17.) Καὶ καταβὰς ἐν αὐτοῖς, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν. (v. 18.) Καὶ οἱ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· καὶ ἐθεραπεύοντο. (v. 19.) Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ· ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας. (v. 20.) Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εις τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγε, "Μακάριοι οἱ πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. (v. 21.) Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν· ὅτι χορτασθήσεσθε. Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε. (v. 22.) Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. (v. 23.) Χαίρετε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. (v. 24.) Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

(v. 25.) *Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι· ὅτι πεινάσετε. Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.* (v. 26.) *Οὐαὶ ὑμῖν ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.* (v. 27.) *Ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν· καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς·* (v. 28.) *Εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν· καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.* (v. 29.) *Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς.* (v. 30.) *Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.* (v. 31.) *Καὶ καθὼς θέλετε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.* (v. 32.) *Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.* (v. 33.) *Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.* (v. 34.) *Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα.* (v. 35.) *Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.* (v. 36.) *Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί.* (v. 37.) *Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε·* (v. 38.) *Δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον, δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ, ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν."* (v. 39.) *Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς; "Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται;* (v. 40.) *Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ. Κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.* (v. 41. *Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλ-*

μῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου· τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; (v. 42.) *Ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφὲ, ἄφες, ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου· αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.* (v. 43.) *Οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν, ποιοῦν καρπὸν σαπρόν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν καλόν.* (v. 44.) *Ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα. οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν.* (v. 45.) *Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.* (v. 46.) *Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;* (v. 47.) *Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με, καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτοὺς, ὑποδείξω ὑμῖν, τίνι ἐστὶν ὅμοιος.* (v. 48.) *Ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.* (v. 49.) *Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθέως ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα."*

CAPUT VII.

(Luc. VII, 1.) *Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ.* (v. 2.) *Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλε τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.* (v. 3.) *Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.* (v. 4.) *Οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν*

αὐτὸν σπουδαίως λέγοντες, ὅτι "ἄξιός ἐστιν, ᾧ παρέξει τοῦτο· (v. 5.) Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν." (v. 6.) Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς· ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ, "Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς, ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· (v. 7.) Διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλα εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. (v. 8.) Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· Καὶ λέγω τουτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ." (v. 9.) Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν· Καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, "Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον." (v. 10.) Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. (v. 11.) Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν· Καὶ συνεπορευόντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ, καὶ ὄχλος πολύς. (v. 12.) Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς, υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. (v. 3.) Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ, "Μὴ κλαῖε." (v. 14.) Καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, (οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν,) καὶ εἶπε, "Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. (v. 15.) Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. (v. 16.) Ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδοξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες· ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ." (v. 17.) Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ. (v. 18.) Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. (v. 19.) Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων, "Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;" (v. 20.) Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ

ἄνδρες, εἶπον, "Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, "Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;" (v. 21.) Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν· καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. (v. 22.) Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, "Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται· πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· (v. 23.) Καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί." (v. 24.) Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου, "Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; (v. 25.) Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδού, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσιν. (v. 26.) Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. (v. 27.) Οὗτός ἐστι, περὶ οὗ γέγραπται· ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. (v. 28.) Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστι." (v. 36.) Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου, ἀνεκλίθη. (v. 37.) Καὶ ἰδού, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλός, ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, (v. 38.) Καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω, κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι· καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. (v. 39.) Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων, "Οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἄν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνή, ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι." (v. 40.) Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτόν, "Σίμων, ἔχω σοί τι

εἰπεῖν." ὁ δέ φησι, "Διδάσκαλε, εἰπέ." (v. 41.) "Δύο χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. (v. 42.) Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο· τίς οὖν αὐτῶν, εἰπὲ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει;" (v. 43.) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, "Ὑπολαμβάνω, ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο." ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, "Ὀρθῶς ἔκρινας." (v. 44.) Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, "Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε. (v. 45.) Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. (v. 46.) Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας. (v. 47.) Οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ." (v. 48.) Εἶπε δὲ αὐτῇ, "Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι." (v. 49.) Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, "Τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν;" (v. 50.) Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, "Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην."

CAPUT VIII.

(Luc. VIII, 1.) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, (v. 2.) Καὶ γυναῖκές τινες, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, (v. 3.) Καὶ Ἰωάννα, γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαὶ, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. (v. 4.) Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ παραβολῆς, (v. 5.) "Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ

τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· (v. 6.) Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· (v. 7.) Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό· (v. 8.) Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα." Ταῦτα λέγων ἐφώνει, "Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω." (v. 9.) Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, "Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη;" (v. 10.) Ὁ δὲ εἶπεν, "Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. (v. 11.) Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. (v. 12.) Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούοντες· εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. (v. 13.) Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. (v. 14.) Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. (v. 15.) Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν, οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. (v. 16.) Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς· (v. 17.) Οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν, ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ οὐ γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. (v. 18.) Βλέπετε οὖν, πῶς ἀκούετε· ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. (v. 20.) Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων, "Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες." (v. 21.) Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, "Τίς μου μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοί; μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον

τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν." (v. 22.) Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτος ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, "Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης·" καὶ ἀνήχθησαν. (v. 23.) Πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην· καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. (v. 24.) Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, λέγοντες, "Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα." Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. (v. 25.) Εἶπε δὲ αὐτοῖς, "Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· "Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;" (v. 26.) Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. (v. 27.) Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. (v. 28.) Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, "Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς." (v. 29.) Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν· καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος· καὶ διαῤῥήσσων τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. (v. 30.) Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, "Τί σοί ἐστιν ὄνομα;" ὁ δὲ εἶπε, "Λεγεών" ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. (v. 31.) Καὶ παρεκάλει αὐτὸν, ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. (v. 32.) Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. (v. 33.) Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λιμνην, καὶ ἀπεπνίγη. (v. 34.) Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγενημένον ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες

ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πολιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. (v. 35.) Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονὸς, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. (v. 36.) Ἀπήγγειλον δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. (v. 37.) Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. (v. 38.) Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, (v. 39.) "Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ, ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός·" καὶ ἀπῆλθε, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. (v. 40.) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προςδοκῶντες αὐτόν. v. 41. Καὶ ἰδοὺ, ἦλθεν ἀνὴρ, ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· (v. 42.) Ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. (v. 43.) Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, (v. 44.) προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. (v. 45.) Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, "Τίς ὁ ἀψάμενός μου;" ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, "Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις· τίς ὁ ἀψάμενός μου;" (v. 46.) Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, "Ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ." (v. 47.) Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ, ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ, ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. (v. 48.) Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, "Θάρσει, θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰ-

ρήνην." (v. 49.) Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ· ὅτι "τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον." (v. 50.) Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, "Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται." (v. 51.) Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. (v. 52.) Ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν, ὁ δὲ εἶπε, "Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει." (v.53.) Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. (v. 54.) Αὐτὸς δέ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε λέγων, "Ἡ παῖς, ἐγείρου." (v. 55.) Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. (v. 56.) Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

CAPUT IX.

(Luc. IX, 1.) Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν· (v. 2.) Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας. (v. 3.) Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, "Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδὸν, μήτε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον· μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. (v. 4.) Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. (v. 5.) Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. (v. 6.) Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ. (v. 7.) Ἤκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γενόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· (v. 8.) Ὑπό τινων δὲ, ὅτι Ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. (v. 9.) Καὶ εἶπεν ὁ Ἡρώδης, "Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος,

περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα ;" καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν. (v. 10.) Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ, ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά. (v. 11.) Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξάμενος αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. (v. 12.) Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, "Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσι καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν." (v. 13.) Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, "Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν." Οἱ δὲ εἶπον, "Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰχθύες, εἰ μή τι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα." (v. 14.) Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι· εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, "Κατακλίνατε αὐτοὺς κλινίας ἀνὰ πεντήκοντα." (v. 15.) Καὶ ἐποίησαν οὕτω, καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας. (v. 16.) Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ κατέκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. (v. 17.) Καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα. (v. 18.) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων, "Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι ;" (v. 19.) Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, "Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη." (v. 20.) Εἶπε δὲ αὐτοῖς, "Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε, "Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ." (v. 21.) Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο, (v. 22.) εἰπών, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. (v. 23.) Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, "Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν

αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. (v. 24.) "Ος γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. (v. 25.) Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; (v. 26.) "Ος γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. (v. 27.) Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ." (v. 28.) Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λογόυς τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. (v. 29.) Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. (v. 30.) Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνέστησαν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλιας, ὀφθέντες ἐν δόξῃ αὐτοῦ. (v. 32.) Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. (v. 33.) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, "Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιησωμεν σκηνας τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ·" μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. (v. 34.) Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. (v. 35.) Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, "Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτοῦ ἀκούετε." (v. 36.) Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὑρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος· καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν. (v. 37.) Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς· (v. 38.) Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε λέγων, "Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής ἐστί μοι. (v. 39.) Καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμβά-

νει αὐτὸν, καὶ ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον αὐτόν. (v. 40.) Καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα ἐκβάλλωσιν αὐτὸ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν." (v. 41.) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, "Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου." (v. 42.) Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔῤῥηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα· καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. (v. 43.) Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, (v. 44.) "Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων." (v. 45.) Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. (v. 46.) Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. (v. 47.) Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, (v. 48.) Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ἀπάρχων, οὗτος ἔσται μέγας." (v. 49.) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, "Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν." (v. 50.) Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, "Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν." (v. 51.) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. (v. 52.) Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ. (v. 53.) Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμε-

νον εἰς Ἱερουσαλήμ. (v. 54.) *Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, εἶπον, "Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτοὺς, ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε;"* (v. 55.) *Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, "Οὐκ οἴδατε, οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς·* (v. 56.) *Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι." Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.* (v. 57.) *Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέ τις πρὸς αὐτόν, "Ἀκολουθήσω σοι, ὅπου ἂν ἀπέρχῃ, Κύριε."* (v. 58.) *Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει, ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ."* (v. 59.) *Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον, "Ἀκολούθει μοι," ὁ δὲ εἶπε, "Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου."* (v. 60.) *Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ."* (v. 61.) *Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, "Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου."* (v. 62.) *Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, "Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ."*

CAPUT X.

(Luc. X, 1.) *Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον, οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.* (v. 2.) *Ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, "Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ·* (v. 3.) *Ὑπάγετε· ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.* (v. 4.) *Μὴ βαστάζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.* (v. 5.) *Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, 'Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.'* (v. 6.) *Καὶ ἐὰν μὲν*

ᾖ ἐκεῖ ὁ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. (v. 7.) Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι· μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. (v. 8.) Καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν. (v. 9.) Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, 'Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.' (v. 10.) Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε· (v. 11.) 'Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.' (v. 16.) Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με." (v. 17.) Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, "Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου." (v. 18.) Εἶπε δὲ αὐτοῖς, "Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. (v. 19.) Ἰδού, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. (v. 20.) Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ μᾶλλον, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς." (v. 21.) Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, "Ἐξομολογοῦμαί σοι, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. (v. 22.) Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει, τίς ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός· καὶ τίς ἐστιν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι." (v. 23.) Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπε, "Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. (v. 24.) Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι προφῆται οὐκ εἶδον, ἃ ὑμεῖς βλέπετε." (v. 25.) Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέ-

στη, ἐκπειράζων αὐτὸν καὶ λέγων, "Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν κληρονομήσω ;" (v. 26.) *Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, "Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται ; πῶς ἀναγινώσκεις ;"* (v. 27.) *Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, "Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν."* (v. 28.) *Εἶπε δὲ αὐτῷ ; "Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ."* (v. 29.) *Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, "Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον ;"* (v. 30.) *Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, "Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν· οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.* (v. 31.) *Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν.* (v. 32.) *Ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν.* (v. 33.) *Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη.* (v. 34.) *Καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.* (v. 35.) *Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ, 'Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ καὶ ὅ, τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι.'.* (v. 36.) *Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστάς ;"* (v. 37.) *Ὁ δὲ εἶπεν, "Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεες μετ αὐτοῦ." Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως."* (v. 38.) *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.* (v. 39.) *Καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουσε τὸν λόγον αὐτοῦ·* (v. 40.) *Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, "Κύριε, οὐ μέλει σοι, ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν ; εἰπὲ οὖν αὐτῇ, ἵνα μοὶ συν-*

ἀντιλάβηται." (v. 41.) Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, "Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά· (v. 42.) ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς."

CAPUT XI.

(Luc. XI, 1.) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, "Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ." (v. 2.) Εἶπε δὲ αὐτοῖς, "Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε, 'Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· (v. 3.) Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· (v. 4.) Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.'" (v. 5.) Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, "Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ, 'Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους· (v. 6.) Ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ.' (v. 7.) Κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ, 'Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι.' (v. 8.) Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει. (v. 9.) Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. (v. 10.) Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. (v. 11.) Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθῦν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; (v. 12.) Ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; (v. 13.) Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ

μᾶλλον ὁ πατὴρ, ὁ ἐξ οὐρανοῦ, δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν." (v. 14.) Καὶ ἦν ἐκβάλλων διαμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός, καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. (v. 15.) Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, "Ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια." (v. 16.) Ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. (v. 17.) Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αυτοῖς, "Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. (v. 18.) Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. (v. 19.) Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. (v. 20.) Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. (v. 21.) Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλὴν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. (v. 22.) Ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτὸν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. (v. 23.) Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. (v. 24.) Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον, λέγει, 'Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. (v. 25.) Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. (v. 26.) Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίγνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων." (v. 27.) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ, "Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ, οὓς ἐθήλασας." (v. 28.) Αὐτὸς δὲ εἶπε, "Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν." (v. 29.) Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν, "Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστι.

σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ. (v. 33.) Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. (v. 34.) Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. (v. 35.) Σκόπει οὖν, μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. (v. 36.) Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ ἔχον τὶ μέρος σκοτεινὸν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε." (v. 37.) Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις, ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. (v. 38.) Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν, ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. (v. 39.) Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, "Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. (v. 40.) Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; (v. 41.) Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδού, πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. (v. 42.) Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κλῆσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. (v. 43.) Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. (v. 44.) Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν." (v. 45.) Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, "Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις." (v. 46.) Ὁ δὲ εἶπε, "Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. (v. 47.) Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. (v. 48.) Ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδο-

μεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα. (v. 52.) Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε." (v. 53.) Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστουατίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, (v. 54.) Ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, καὶ ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

CAPUT XII.

(Luc. XII, 1.) Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, "Πρῶτον προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. (v. 2.) Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. (v. 3.) Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. (v. 4.) Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. (v. 5.) Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν, τίνα φοβηθῆτε· φοβηθῆτε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβηθῆτε. (v. 8.) Λέγω δὲ ὑμῖν· πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ. (v. 9.) Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. (v. 10.) Καὶ πᾶς, ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. (v. 11.) Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε, πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε· (v. 12.) Τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν." (v. 13.) Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, "Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου

μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν." (v. 14.) 'Ο δὲ εἶπεν αὐτῷ, "Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς;" (v. 15.) Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, "Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ." (v. 16.) Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων, "Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησέν ἡ χώρα· (v. 17.) Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· τί ποιήσω; ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου. (v. 18.) Καὶ εἶπε· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω· καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου· (v. 19.) Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κειμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. (v. 20.) Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; (v. 21.) Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν." (v. 22.) Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, "Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε. (v. 23.) Ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. (v. 24.) Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; (v. 25.) Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; (v. 26.) Εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; (v. 27.) Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. (v. 28.) Εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; (v. 29.) Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε, τί φάγητε, ἢ τί πίητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. (v. 30.) Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. (v. 31.) Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ

Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. (v. 32.) *Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.* (v. 33.) *Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει.* (v. 34.) *Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.* (v. 35.) *Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι·* (v. 36.) *Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων· ἵνα, ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.* (v. 37.) *Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.* (v. 38.) *Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι.* (v. 39.) *Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης, ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.* (v. 40.) *Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται."* (v. 41.) *Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, "Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας;"* (v. 42.) *Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, "Τις ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;* (v. 43.) *Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.* (v. 44.) *Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.* (v. 45.) *Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι·* (v. 46.) *Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ, ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ, ᾗ οὐ γινώσκει· καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.* (v. 47.) *Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ*

γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἑτοιμάσας, μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς· (v. 48.) Ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας· παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. (v. 49.) Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; (v. 50.) Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ; (v. 51.) Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. (v. 52.) Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο ἐπὶ τρισί. (v. 53.) Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρὶ· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς." (v. 54.) Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, "Ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε· ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται οὕτω. (v. 55.) Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε, ὅτι καύσων ἔσται· καὶ γίνεται. (v. 56.) Ὑποκριταὶ, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; (v. 57.) Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; (v. 58.) Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλῃ εἰς φυλακήν. (v. 59.) Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς."

CAPUT XIII.

(Luc. XIII, 10.) Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. (v. 11.) Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. (v. 12.) Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ, "Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου." (v. 13.) Καὶ ἐπέθη-

κεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. (v. 14.) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν, ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, "Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου." (v. 15.) Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, "Ὑποκριτὰ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; (v. 16.) Ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;" (v. 17.) Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ. (v. 18.) Ἔλεγε δὲ, "Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; (v. 19.) Ομοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ." (v. 20.) Καὶ πάλιν εἶπε, "Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; (v. 21.) Ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον." (v. 22.) Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. (v. 23.) Εἶπε δέ τις αὐτῷ, "Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι;" ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, (v. 24.) "Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. (v. 25.) Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ. (v. 26.) Τότε ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. (v. 27.) Καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. (v. 28.) Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαῦθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν

ὄψησθε πάντας τοὺς δικαίους ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους καὶ κρατουμένους ἔξω.

CAPUT XIV.

(Luc. XIV, 1.) *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.* (v. 2.) *Καὶ ἰδού, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ.* (v. 3.) *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων, "Εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν;"* (v. 4.) *Οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέλυσε.* (v. 5.) *Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε, "Τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;* (v. 6.) *Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.* (v. 12.) *Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, "Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα.* (v. 13.) *Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς·* (v. 14.) *Καὶ μακάριος ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων."* (v. 15.) *Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ, "Μακάριος, ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ."* (v. 16.) *Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, "Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς.* (v. 17.) *Καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα.* (v. 18.) *Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν, καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.* (v. 19.) *Καὶ ἕτερος εἶπε, ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.* (v. 20.) *Καὶ ἕτερος εἶπε, γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.* (v. 21.) *Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος*

ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, '"Εξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰςάγαγε ὧδε.' (v. 22.) Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, 'Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί.' (v. 23.) Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, '"Εξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰςελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου. (v. 24.) Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.'" (v. 25.) Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, (v. 26.) "Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ καταλείπει τὸν πατέρα ἑαυτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι. (v. 27.) Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρόν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. (v. 28.) Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν; (v. 29.) ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ, (v. 30.) Λέγοντες· ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. (v. 31.) Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρωτον βουλεύεται, εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; (v. 32.) Εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόῤῥω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. (v. 33.) Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. (v. 34.) Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; (v. 35.) Οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω."

CAPUT XV et XVI.

(Luc. XV, 1.) Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ. (v. 2.) Καὶ διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες, ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. (v. 3.) Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, (v. 4.) "Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐννενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἕως εὕρῃ αὐτό; (v. 5.) Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων· (v. 6.) Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. (v. 7.) Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας. (v. 8.) Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως ὅτου εὕρῃ; (v. 9.) Καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν, ἣν ἀπώλεσα. (v. 10.) Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι." (XVI, v. 1.) Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, "Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. (v. 2.) Καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. (v. 3.) Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. (v. 4.) Ἔγνων, τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μεταστᾶθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. (v. 5.) Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ, 'Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;' (v. 6.) Ὁ δὲ εἶπεν, 'Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου.' Καὶ εἶπεν αὐτῷ, 'Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως

γράψον πεντήκοντα.' (v. 7.) Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε, 'Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις;' Ὁ δὲ εἶπεν, 'ἑκατὸν κόρους σίτου.' Καὶ λέγει αὐτῷ, 'δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.' (v. 8.) Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι. (v. 9.) Κἀγὼ ὑμῖν λέγω· ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας· ἵνα, ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. (v. 10.) Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. (v. 11.) Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; (v. 12.) Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἐμὸν τίς ὑμῖν δώσει; (v. 13.) Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν, καὶ μαμωνᾷ." (v. 14.) Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι, φιλάργυροι ὑπάρχοντες· καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. (v. 15.) Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστιν. (v. 16.) Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. (v. 17.) Εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ὡς καὶ ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται, ἢ τῶν λόγων τοῦ Κυρίου μίαν κεραίαν πεσεῖν. (v. 18.) Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν, μοιχεύει. (v. 19.) Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. (v. 20.) Πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος, (v. 21.) Καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ

ἕλκη αὐτοῦ. (v. 22.) Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. (v. 23.) Καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. (v. 24.) Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε, ‘Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.’ (v. 25.) Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, ‘Τέκνον, μνήσθητι, ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. (v. 26.) Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.’ (v. 27.) Εἶπε δέ, ‘Ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου. (v. 28.) Ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.’ (v. 29.) Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ, ‘Ἔχουσι Μωσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.’ (v. 30.) Ὁ δὲ εἶπεν, ‘Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ’ ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν.’ (v. 31.) Εἶπε δὲ αὐτῷ, ‘Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.’”

CAPUT XVII.

(Luc. XVII, 1.) Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, “Ἀνένδεκτόν ἐστι μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ, δι’ οὗ ἔρχεται. (v. 2.) Λυσιτελεῖ αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη, ἢ λίθος μυλωνικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔῤῥιπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων. (v. 3.) Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. (v. 4.) Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ,

καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ ἐπί σε λέγων, μετανοῶ· ἀφήσεις αὐτῷ." (v. 5.) *Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, "Πρόςθες ἡμῖν πίστιν."* (v. 6.) *Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, "Εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν."* (v. 11.) *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.* (v. 12.) *Καὶ εἰςερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἵ ἔστησαν πόῤῥωθεν.* (v. 13.) *Καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες, "Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς."* (v. 14.) *Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, "Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι." Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν.* (IV, 27.) *Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος.* (XVII, 15.) *Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν.* (v. 16.) *Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης.* (v. 17.) *Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, "Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;* (v. 18.) *Οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος;"* (v. 19.) *Καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε."* (v. 20.) *Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, "Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως·* (v. 21.) *Οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν."* (v. 22.) *Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, "Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε.* (v. 23.) *Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε.* (v. 24.) *Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει· οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.* (v. 25.)

Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. (v. 26.) Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. (v. 27.) Ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰςῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. (v. 28.) Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· (v. 29.) Ἧι δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας· (v. 30.) Κατὰ ταῦτα ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. (v. 31.) Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. (v. 32.) Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. (v. 33.) Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν, ζωογονήσει αὐτήν. (v. 34.) Λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. (v. 35.) Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· ἡ μία παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. (v. 36.) Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. (v. 37.) Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, "Ποῦ, Κύριε;" ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί."

CAPUT XVIII.

(Luc. XVIII, 1.) Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι καὶ μὴ ἐκκακεῖν, (v. 2.) Λέγων, "Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. (v. 3.) Χήρα δέ τις ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. (v. 4.) Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐνρέπομαι,

(v. 5.) Διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν· ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με." (v. 6.) Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, "Ἀκούσατε, τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει. (v. 7.) Ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς; (v. 8.) Λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;" (v. 9.) Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς, ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην· (v. 10.) "Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης· (v. 11.) Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ Θεὸς, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. (v. 12.) Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. (v. 13.) Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι· ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων, Ὁ θεὸς, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. (v. 14.) Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται." (v. 15.) Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. (v. 16.) Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν, "Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. (v. 17.) Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν." (v. 18.) Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, "Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;" (v. 19.) Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Τί με λέγεις ἀγαθὸν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. (v. 20.) Τὰς ἐντολὰς οἶδας; μὴ μοιχεύσῃς· μὴ φονεύσῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου."

(v. 21.) Ὁ δὲ εἶπε, "Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου." (v. 22.) Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, "Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι." (v. 23.) Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. (v. 24.) Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, εἶπε, "Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. (v. 25.) Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι, κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰςελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν." (v. 26.) Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, "Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;" (v. 27.) Ὁ δὲ εἶπε, "Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ." (v. 28.) Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, "Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι." (v. 29.) Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδείς ἐστιν, ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, (v. 30.) Ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῳ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον." (v. 35.) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. (v. 36.) Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο, τί εἴη τουτο. (v. 37.) Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς παρέρχεται. (v. 38.) Καὶ ἐβόησε λέγων, "Ἰησοῦ, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με." (v. 39.) Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ, ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, "Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με." (v. 40.) Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτὸν, (v. 41.) Λέγων, "Τί σοι θέλεις ποιήσω;" ὁ δὲ εἶπε, "Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω." (v. 42.) Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, "Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε." (v. 43.) Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

CAPUT XIX.

(Luc. XIX, 1.) *Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ.* (v. 2.) *Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος.* (v. 3.) *Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστι· καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.* (v. 4.) *Καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι δι' ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι.* (v. 5.) *Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, "Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι, σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι."* (v. 6.) *Καὶ σπεύσας, κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.* (v. 7.) *Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες· ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι.* (v. 8.) *Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον, "Ἰδοὺ, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν."* (v. 9.) *Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι "Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο.* (v. 10.(*Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός."* (v. 11.) *Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαινεσθαι.* (v. 12.) *Εἶπεν οὖν, "Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.* (v. 13.) *Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Πραγματεύσασθε, ἕως ἔρχομαι.* (v. 14.) *Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.* (v. 15.) *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον· ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο.* (v. 16.) *Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς.* (v. 17.)*Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπά-*

νω δέκα πόλεων.' (v. 18.) Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων, 'Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.' (v. 19.) Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ, 'Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.' (v. 20.) Καὶ ἕτερος ἦλθε λέγων, 'Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· (v. 21.) Ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.' (v. 22.) Λέγει δὲ αὐτῷ, ''Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε· ᾔδεις, ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; (v. 23.) Καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό;' (v. 24.) Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν,' Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.' (v. 25.) Καὶ εἶπον αὐτῷ, 'Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς· (v. 26.) Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. (v. 27.) Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου.'" (v. 28.) Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. (v. 47.) Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτον ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ. (v. 48.) Καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

CAPUT XX.

(Luc. XX, 1.) Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, (v. 2.) Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν λέγοντες, "Εἰπὲ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;" (v. 3.) Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, "Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον· καὶ εἴπατέ μοι· (v. 4.) Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; (v. 5.) Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες,

ὅτι "Ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; (v. 6.) *Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν, Ἰωάννην προφήτην εἶναι."* (v. 7.) *Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.* (v. 8.) *Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, "Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.* (v. 19.) *Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ· καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν.* (v. 20.) *Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι· ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.* (v. 21.) *Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, "Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις·* (v. 22.) *Ἔξεστιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὔ;"* (v. 23.) *Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς, "Τί με πειράζετε;* (v. 24.) *Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν;" ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, "Καίσαρος."* (v. 25.) *Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ."* (v. 26.) *Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.* (v. 27.) *Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, (οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μή εἶναι) ἐπηρώτησαν αὐτὸν* (v. 28.) *Λέγοντες, "Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν· ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.* (v. 29.) *Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος, λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος.* (v. 30.) *Καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος.* (v. 31.) *Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον.* (v. 32.) *Ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.* (v. 33.) *Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα."* (v. 34.) *Καὶ ἀποκρι-*

θεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται· (v. 35.) Οὓς δὲ κατηξίωσεν ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν (καὶ) τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμίσκονται. (v. 36.) Οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι· καὶ υἱοί εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες." (v. 39.) Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον, "Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας." (v. 40.) Οὐκ ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν· (v. 41.) Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, "Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ εἶναι; (v. 42.) Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, (v. 43.) ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; (v. 44.) Δαβὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;" (v. 54.) Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, (v. 46.) "Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· (v. 47.) Οἳ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα."

CAPUT XXI.

(Luc. XXI, 5.) Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε, (v. 6.) "Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι, ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται." (v. 7.) Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες, "Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;" (v. 8.) Ὁ δὲ εἶπε, "Βλέπετε, μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες, ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε· μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. (v. 9.) Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος." (v. 10.) Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, "Ἐγερθήσεται ἔθνος

ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν. (v. 11.) *Σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται.* (v. 12.) *Πρὸ δὲ τούτων ἁπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσι παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.* (v. 13.) *Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.* (v. 14.) *Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ προμελετᾷν ἀπολογηθῆναι.* (v. 15.) *Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.* (v. 16.) *Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων· καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν·* (v. 17.) *Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.* (v. 19.) *Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.* (v. 20.) *Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλὴμ, τότε γνῶτε, ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.* (v. 23.) *Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ τούτῳ.* (v. 24.) *Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν.* (v. 25.) *Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου,* (v. 26.) *Ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.* (v. 27.) *Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως πολλῆς.* (v. 28.) *Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν."* (v. 29.) *Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, "Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα·* (v. 30.) *Ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε, ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·* (v. 31.) *Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε, ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ*

Θεοῦ. (v. 32.) *Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἕως ἂν πάντα γένηται.* (v. 33.) *Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.* (v. 34.) *Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἀφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη·* (v. 35.) *Ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.* (v. 36.) *Ἀγρυπνεῖτε οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι."* (v. 37.) *Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν.* (v. 38.) *Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.*

CAPUT XXII.

(Luc. XXII, 1.) *Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα.* (v. 2.) *Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.* (v. 3.) *Ἀπῆλθε δὲ Ἰούδας, ὁ ἐπικαλούμενος Ἰσκαριώτης, ὢν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα,* (v. 4.) *Καὶ συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς.* (v. 5.) *Καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.* (v. 6.) *Καὶ ἐξωμολόγησε, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.* (v. 7.) *Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα·* (v. 8.) *Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών, "Πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν."* (v. 9.) *Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, "Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν;"* (v. 10.) *Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Ἰδού, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν, οὗ εἰσπορεύεται·* (v. 11.) *Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· ποῦ ἐστι το κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;* (v. 12.) *Κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα*

ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε." (v. 13.) Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἑτοίμασαν τὸ πάσχα. (v. 14.) Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. (v. 15.) Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, "Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν." [(v. 17.) Καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπε, "Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς. (v. 18.) Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ.]" (v. 19.) Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων, "Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπέρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν." (v. 20.) Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, "Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον. (v. 21.) Πλὴν ἰδού, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. (v. 22.) Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ παραδίδοται." (v. 23.) Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς, τὸ, τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν. (v. 24.) Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. (v. 25.) Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται· (v. 26.) Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. (v. 27.) Τίς γὰρ μείζων; ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. (v. 28.) Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· (v. 29.) Κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν." (v. 31.) Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, "Σίμων, Σίμων, ἰδού, ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· (v. 32.) Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου." (v. 33.) Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, "Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνα-

τον πορεύεσθαι." (v. 34.) *Ὁ δὲ εἶπε, "Λέγω σοι Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με."* (v. 39.) *Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.* (v. 40.) *Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.* (v. 41.) *Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολὴν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο.* (v. 45.) *Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης,* (v. 46.) *Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν."* (v. 47.) *Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτῶν, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν.* (v. 48.) *Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, "Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;"* (v. 52.) *Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ πρεσβυτέρους, "Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων;* (v. 53.) *Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους."* (v. 54.) *Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.* (v. 55.) *Ἀψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν.* (v. 56.) *Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, "Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν."* (v. 57.) *Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων, "Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν."* (v. 58.) *Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, "Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ." Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, "Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί."* (v. 59.) *Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων, "Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν."* (v. 60.) *Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, "Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις." Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ὁ ἀλέκτωρ.* (v. 61.) *Καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέ-*

τρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ· ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς. (v. 62.) *Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς.* (v. 63.) *Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες·* (v. 64.) *Καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, "Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;"* (v. 65.) *Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.* (v. 66.) *Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν,* (v. 67.) *Λέγοντες, "Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν." Εἶπε δὲ αὐτοῖς, "Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·* (v. 68.) *Ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε."* (v. 69.) *Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως υἱοῦ Θεοῦ."* (v. 70.) *Εἶπον δὲ πάντες, "Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;" ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, "Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι."* (v. 71.) *Οἱ δὲ εἶπον, "Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ."*

CAPUT XXIII.

(Luc. XXIII, 1.) *Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον.* (v. 2.) *Ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες, "Τοῦτον εὕρομεν καταστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι."* (v. 3.) *Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων, "Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς* (*τῶν Ἰουδαίων*)*;" Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, "Σὺ λέγεις."* (v. 4.) *Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους, "Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ."* (v. 5.) *Οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες, ὅτι "Ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε."* (v. 6.) *Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν, εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι·* (v. 7.) *Καὶ ἐπιγνοὺς, ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ*

αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. (v. 8.) *Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.* (v. 9.) *Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.* (v. 10.) *Εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.* (v. 11.) *Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ.* (v. 12.) *Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ, τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.* (v. 13.) *Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν.* (v. 14.) *Εἶπε πρὸς αὐτούς, "Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ,* (v. 15.) *Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοῦ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ.* (v. 16.) *Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω."* (v. 17.) *Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα.* (v. 18.) *Ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ λέγοντες, "Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν·"* (v. 19.) *Ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυλακήν.* (v. 20.) *Πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν.* (v. 21.) *Οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες, "Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν."* (v. 22.) *Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, "Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω."* (v. 23.) *Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων.* (v. 24.) *Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν.* (v. 25.) *Ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ᾐτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.* (v. 26.) *Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλα-*

βόμενοι Σίμωνός τινος Κυρηναίου, τοῦ ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. (v. 27.) Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν· αἳ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. (v. 28.) Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπε, "Θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμὲ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. (v. 29.) Ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι, ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι, αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ, οἳ οὐκ ἐθήλασαν. (v. 30.) Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς· καλύψατε ἡμᾶς. (v. 31.) Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;" (v. 32.) Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. (v. 33.) Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίου, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους· ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. (v. 34.) Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, "Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι." (v. 35.) Καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς λέγοντες, "Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός." (v. 36.) Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ, (v. 37.) Καὶ λέγοντες, "Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν." (v. 38.) Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς· "Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων." (v. 39.) Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν λέγων, "Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς." (v. 40.) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ λέγων, "Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; (v. 41.) Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε." (v. 42.) Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ, "Μνήσθητί μου, κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου." (v. 44.) Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης. (v. 45.) Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέ-

τασμα τοῦ ναοῦ μέσον. (v. 46.) Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, "Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου·" καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν. (v. 50.) Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ, βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, (v. 51.) (Οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καί προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· (v. 52.) Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. (v. 53.) Καί καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. (v. 54.) Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε. (v. 55.) Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. (v. 56.) Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

CAPUT XXIV.

(Luc. XXIV, 1.) Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέος, ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα· καί τινες σὺν αὐταῖς. (v. 2.) Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου· (v. 3.) Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. (v. 4.) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις· (v. 5.) Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς, "Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; (v. 6.) Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη· μνήσθητε, ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, (v. 7.) Λέγων, ὅτι Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι." (v. 8.) Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ· (v. 9.) Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι

τοῖς λοιποῖς. (v. 10.) Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία Ἰακώβου καί αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς· αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. (v. 11.) Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. (v. 12.) Ο δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. (v. 13.) Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς. (v. 14.) Καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. (v. 15.) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. (v. 16.) Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο, τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. (v. 17.) Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, "Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ ἐστε σκυθρωποί;" (v. 18.) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν, "Σὺ μόνος παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;" (v. 19.) Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ποῖα;" οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, "Τὰ περὶ Ἰησοῦ (τοῦ Ναζωραίου), ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ· (v. 20.) Ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν· (v. 21.) Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. (v. 22.) Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον· (v. 23.) Καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον, λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. (v. 24.) Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω, καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον." (v. 25.) Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς, "Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν, οἷς

ἐλάλησεν ὑμῖν. (v. 26.) *Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;*" (v. 28.) *Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην, οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι.* (v. 29.) *Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες, "Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ, καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα·" καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς."* (v. 30.) *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς.* (v. 31.) *Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.* (v. 32.) *Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, "Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ;"* (v. 33.) *Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,* (v. 34.) *Λέγοντας, ὅτι "Ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σίμωνι."* (v. 35.) *Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.* (v. 36.) *Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, "Εἰρήνη ὑμῖν."* (v. 37.) *Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν φάντασμα θεωρεῖν.* (v. 38.) *Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατι διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;* (v. 39.) *Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα."* (v. 40.) *Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.* (v. 41.) *Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, "Ἐχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;"* (v. 42.) *Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου.* (v. 43.) *Καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.* (v. 44.) *Εἶπε δὲ αὐτοῖς, "Οὗτοι οἱ λόγοι, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν,* (v. 46.) *ὅτι οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,* (v. 47.) *Καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη."*

IX.

LIBER S. JOANNIS APOCRYPHUS.

Ego Johannes frater vester, particeps in tribulatione, et in regno cœlorum ut essem particeps, quum recubuissem supra pectus Domini nostri Jesu Christi; et dixi, "Domine, quis est qui tradet te?" Et respondens dixit; "Qui intingit manum mecum in catino." Tunc introivit in eum Satanas et quærebat, ut traderet me. Et dixi, "Domine, antequam Satanas caderet, in qua gloria persistebat apud patrem tuum?" Et dixit mihi, "In tali gloria erat, quod ordinabat virtutes cœlorum: ego autem sedebam apud patrem meum. Ipse erat ordinans omnem imitatorem patris, et descendebat de cœlo in infimum et ascendebat ab infimis usque ad thronum invisibilis patris. Et observabat gloriam, quæ erat moventis cœlos, et cogitavit sedem suam ponere super nubes cœlorum et volebat altissimo similis esse. Et quum descendisset in aerem, ad angelum aeris dixit, 'Aperi mihi portas aeris,' et aperuit ei portas aeris. Et petens deorsum invenit angelum, qui tenebat aquas, et dixit ei, "Aperi mihi portas aquarum," et aperuit ei. Et transcendens invenit universam faciem terræ coopertam aquis. Et transcendens subtus terram invenit duos pisces jacentes super aquas, et erant sicut boves juncti ad arandum, tenentes totam terram invisibilis patris præcepto ab occasu usque ad solis ortum. Et quum descendisset, invenit nubes pendentes, tenentes pelagum maris. Et quum descendisset deorsum, invenit suum ossop, quod est genus ignis, et postea non potuit descendere deorsum propter flammam ignis ardentis. Et reversus

est Satanas retrorsum, et replevit semitas, et introivit ad angelum aëris et ad eum, qui super aquas erat, et dixit eis, 'Hæc omnia mea sunt; si audieritis me, ponam sedem meam in nubibus et ero similis altissimo, et tollens aquas de superiori firmamento isto cætera loca maris congregabo, et post hoc non erit aqua super faciem universæ terræ, et regnabo vobiscum in secula seculorum.' Et hæc dicens angelis ascendit ad cæteros angelos usque ad quintum cœlum, et ita dicebat ad singulos, 'Quantum debes domino tuo?' Ipse dixit, 'Centum coros tritici.' Et dixit ei, 'Accipe calamum et atramentum, et scribe sexaginta.' Et aliis dixit, 'Et tu quantum debes domino tuo?' Qui respondit, 'Centum cados olei.' Et dixit, 'Sede et scribe quinquaginta.' Et ascendens ad omnes cœlos ita dicebat usque ad quintum cœlum, blandiendo angelos invisibilis patris. Et exivit vox de throno patris dicens, 'Quid facis, negator patris, seducens angelos? factor peccati, cito fac quod excogitasti.' Tunc præcepit pater angelis suis dicens, 'Tollite vestimenta eorum.' Et tulerunt vestimenta eorum angeli et thronos eorum et coronas eorum, [*et hæc eripuerunt*] omnibus angelis, qui eum audierunt." Et interrogavi Dominum, "Quando Satanas cecidit, in quo loco habitavit?" Et respondit mihi, "Pater meus transfiguravit eum propter superbiam suam, et ablatum est lumen ab eo, et facta est facies ejus sicut ferrum calefactum, fuitque facies ejus sicut tota hominis; et traxit cum cauda tertiam partem angelorum Dei, et projectus est de sede Dei et de villicatione cœlorum. Et descendens Satanas in firmamentum hoc nullam requiem potuit facere sibi nec iis, qui cum eo erant. Et rogavit patrem dicens, 'Patientiam

habe in me, et omnia reddam tibi.' Et misertus ei pater, et dedit ei requiem et his qui cum eo erant, quodcunque vellet, usque ad septem dies. Et sic sedit in firmamento, et præcepit angelo qui erat super aerem, et qui erat super aquas, et elevaverunt terram sursum, et apparuit arida: et accepit coronam angelus, qui erat super aquas. Et de medietate fecit lumen lunæ et de medietate lumen stellarum, et de lapidibus fecit omnes militias stellarum. Et dehinc fecit angelos ministros suos secundum ordinem formæ altissimi, et præcepto invisibilis patris tonitrua, pluvias, grandines, et nives. Emisit angelos ministros suos super ea, et præcepit terræ ut produceret omne altile et omne reptile et arbores et herbas; et præcepit mari, ut produceret pisces et aves cœli. Et præterea excogitavit et fecit hominem ad similitudinem ejus vel sui, et præcepit angelo tertii cœli intrare in corpus luteum. Et tulit de eo et fecit aliud corpus in formam mulieris, et præcepit angelo secundi cœli introire in corpus mulieris. Angeli vero ploraverunt videntes in se formam mortalem, et esse dissimiles forma. Et præcepit opus carnale facere in corporibus luteis, et non intellexerunt facere peccatum.

Sententiator malorum ita cogitavit cum ingenio suo, ut faceret paradisum; et introduxit homines. Et præcepit adducere et plantavit diabolus arundinem in medio paradisi, et ita celavit ingenium suum diabolus nequam, ut ipsi non cognoscerent deceptionem ejus. Et intrabat et loquebatur ad eos dicens, 'De omni fructu, qui est in paradiso, comedite, de fructu vero scientiæ boni et mali nolite comedere.' Verumtamen introivit diabolus in serpentem nequam, et seduxit angelum, qui erat in forma mulieris, et effudit frater ejus concu-

piscentiam peccatorum, et fecit concupiscentiam suam cum Eva in cantu serpentis. Et ideo dicuntur filii diaboli et filii serpentis facientes concupiscentiam diaboli patris eorum usque ad consummationem hujus seculi. Et iterum effudit diabolus in angelo, qui erat in Adam, venenum suum et concupiscentiam, quæ generat filios serpentis et filios diaboli usque ad consummationem hujus seculi." Et postea ego Joannes interrogavi Dominum dicens, "Quomodo dicunt homines, Adam et Evam a Deo creatos esse et in paradiso positos servare præcepta patris, et morti traditi sunt?" Et dixit mihi Dominus, "Audi, Joannes, dilecte patris mei, insipientes homines ita dicunt in prævaricatione patrem meum corpora lutea fabricare; sed spiritu sancto omnes virtutes cœlorum fecit, et sancti propter prævaricationem inventi sunt habentes corpora lutea mortalia, et ideo morti traditi sunt." Et iterum ego Joannes interrogavi Dominum, "Qualiter homo incipit esse in spiritum in corpore carnali?" Et dixit Dominus ad me, "De caducis angelis de cœlo ingrediuntur in corporibus mulierum, et accipiunt carnem de concupiscentia carnis, et nascitur spiritus de spiritu et caro de carne, et ita consummatur regnum Satanæ in hoc mundo et in omnibus gentibus." Et dixit mihi, "Pater meus permisit ei regnare septem diebus, quæ sunt septem sæcula." Et interrogavi Dominum et dixi, "Quid erit in tempore hoc?" Et dixit mihi, "Ex quo cecidit a gloria patris diabolus et suam gloriam voluit, sedit super nubes, et misit ministros suos angelos ignis urentes ad homines infra ab Adam usque ad Henoc, ministrum suum. Elevavit Henoc super firmamentum, et ostendit deitatem suam, et præcepit ei dari calamum et atramentum: et sedens scripsit sexaginta septem

libros. Et præcepit, ut adduceret eos in terram et traderet eos filiis suis. Et deposuit Henoc libros in terram, et tradidit eos filiis suis. Et cœpit eos docere facere formam sacrificiorum et mysteria injusta, et ita abscondebat regnum cœlorum ante homines. Et dicebat eis, 'Videte, quod ego sum deus vester, et non præter me alius deus.' Ideo misit me pater meus in mundo, ut notum faciam hominibus, ut cognoscant malum ingenium diaboli. Et tunc quum cognovisset, quod descendi de cœlo in mundum, misit angelum, et accepit de tribus lignis, et dedit ea ad crucifigendum me Moisi, quæ nunc mihi servantur. Sed ei hic nunc prænunciabat deitatem et populo suo, et præcepit legem dari filiis Israel, et eduxit eum per siccum maris medium. Quum cogitaret Pater meus mittere me in mundum, misit angelum suum ante me, nomine Mariam, ut acciperet me. Ego autem descendens intravi per auditum et exivi per auditum. Et cognovit Satanas, princeps hujus mundi, quia descendo quærere et salvare qui perierant, et misit angelum Heliam prophetam baptisantem in aqua, qui dicitur Johannes baptista. Helias autem interrogavit principem hujus mundi: 'Quomodo possum scire?' Tunc ipso Dominus dixit, 'Super quem videris Spiritum descendentem sicut columbam, et manentem super eum, ipse est, qui baptisat in Spiritu sancto in remissionem peccatorum; ipse poteris eum perdere et salvare.'" Et iterum ego Johannes interrogavi Dominum; "Potest homo salvus esse per baptismum Joannis sine tuo baptismo?" Et respondit Dominus, "Nisi ego baptisavero in remissionem peccatorum, per baptismum aquæ, nemo potest videre regnum cœlorum. Quia ego sum panis vitæ descendens de septimo cœlo, et

qui manducant carnem meam et bibunt sanguinem meum, isti filii Dei vocabuntur." Et interrogavi Dominum et dixi, "Quid est manducare carnem meam et bibere sanguinem meum?" Et dixit mihi Dominus, "Ante ruinam diaboli cum omni militia sua a gloria patris in oratione orando sic glorificabant patrem in orationibus, dicendo, 'Pater noster, qui es in cœlis,' et ita omnia cantica eorum ascendebant ante sedem patris. Et quum cecidissent, postea non possunt glorificare Deum in oratione ista." Et interrogavi Dominum, "Quomodo Joannis baptismum omnes recipiunt, tuum vero baptismum non omnes recipiunt?" Et respondens dixit Dominus, "Quia opera illorum mala sunt et non veniunt ad lumen. Discipuli Joannis nubunt et ducuntur ad nuptias; mei autum discipuli nec nubunt nec nubentur, sed sunt sicut angeli Dei in cœlo." Ego autem dixi, "Si enim est peccatum cum muliere, non expedit homini nubere." Dixit autem Dominus ad me, "Non omnes capiunt verbum hoc nisi hi, quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de utero matris sic nati sunt: et sunt eunuchi, quos eunuchisaverunt homines: et sunt eunuchi, qui se ipsos castraverunt propter regnum cœlorum. Qui potest capere, capiat." Ego autem interrogavi Dominum de die judicii, "Quod signum erit adventus tui?" Et respondens dixit mihi, "Quum consummabitur numerus justorum, scilicet numerus coronatorum justorum caducorum, et tunc solvetur Satanas de carcere suo, habens iram magnam, et faciet bellum cum justis, et clamabunt ad Dominum voce magna. Et statim præcipiet Dominus angelo, ut tuba canat. In tuba vox archangeli de cœlo audietur versus ad inferna. Et tunc obscurabitur sol, et luna non dabit lumen suum, et

stellæ cadent, et solventur quatuor venti de fundamentis suis, et tremere facient terram et mare et montes et colles simul. Et tremebit statim cœlum et obscurabitur sol, qui lucebit versus ad quartam horam. Tunc apparebit signum filii hominis et omnes sancti angeli cum eo, et ponet sedem suam super nubes, et sedebit super sedem majestatis suæ cum duodecim Apostolis super duodecim sedes gloriæ suæ. Et aperientur libri, et judicabit universum orbem et fidem quam prædicaverat. Et tunc mittet filius hominis angelos suos, et colligent electos ejus a quatuor ventis a summis cœlorum usque ad terminos eorum, et deducent eos quærere. Tunc mittet filius Dei malos dæmones, ut mittant omnes gentes ante se, et dicet ad eos, "Venite, qui dicebatis, Manducavimus et bibimus et recepimus quæstum hujus mundi. Et post hæc iterum inducuntur, et statim stabunt omnes ante tribunal, timentes omnes gentes. Et libri aperientur vitæ, et manifestabunt omnes gentes impietatem suam. Et glorificabit justos in patientia eorum et opera bona gloria et honor et incorruptio: servantibus mandata angelica et obedientibus injuste, ita et indignatio et tribulatio et angustia apprehendet eos. Et deducet filius Dei electos suos de medio peccatorum et dicet ad eos, "Venite benedicti patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi." Tunc peccatoribus dicet, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est diabolo et angelis ejus." Et cæteri videntes novissima abscissione projicient peccatores in infernum præcepto invisibilis patris. Tunc exient spiritus de carceribus non credentium, et tunc vox mea audita erit, et erit unum ovile et unus pastor. Et exiet de inferioribus terræ obscurum tenebrosum, quod

est tenebrosum gehennæ ignis, et comburet universa usque ad aerem firmamenti ab inferioribus. Et erit Dominus in firmamento usque ad inferiora terræ. Si homo habens triginta annos levaret lapidem et mitteret deorsum, vix per tres annos fundum attingeret: tanta est profunditas laci et ignis, ubi peccatores habitabunt. Et tunc ligabitur Satanas et omnis militia ejus, et mittetur in lacum ignis. Et deambulabit filius Dei cum electis suis desuper firmamentum, et claudet diabolum ligans eum insolubilibus vinculis fortibus. Quum peccatores plorantes et lugentes dicent, 'Absorbe nos, terra, et operi nos morte;' et tunc fulgebunt justi sicut sol in regno patris eorum. Et deducet eos ante sedem patris invisibilis dicens, 'Ecce ego et pueri mei, quos dedit mihi Deus; juste mundus te non cognovit, ego autem cognovi te in veritate, quia tu me misisti.' Et tunc respondebit pater filio suo dicens, 'Fili dilecte mi, sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum, qui negaverunt me et dixere, 'Nos dii sumus et præter nos non est alius deus;' qui prophetas tuos ceciderunt et justos tuos persequuti sunt, et tu persequutus es eos in tenebras exteriores; ibi erit fletus et stridor dentium.' Et tunc sedebit filius Dei a dextris patris sui, et præcipiet pater angelis suis, et ministrabit eis, et ponet eos in choros angelorum, ut induat eos indumentis incorruptibilibus, et dabit eis coronas immarcessibiles et sedes immobiles: et Deus in medio erit. Et non esurient neque sitient amplius, neque cadet super illos sol neque ullus æstus. Et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, et regnabit filius cum patre sancto suo, et regni ejus non erit finis in secula seculorum."

X.

EVANGELIUM

NICODEMI GRÆCE.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

'Εγὼ 'Ανανίας προτίκτωρ ἀπὸ ἐπάρχων τυγχάνων, νομομαθὴς ἐκ τῶν θειῶν γραφῶν, ἐπέγνων τὸν Κύριον ἡμῶν 'Ιησοῦν Χριστὸν πίστει προσελθὼν, καταξιωθεὶς δὲ καὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος· ἐρευνήσας δὲ καὶ τὰ ὑπομνήματα τὰ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον πραχθέντα ἐπὶ τοῦ δεσπότου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ, ἃ κατέθεντο οἱ 'Ιουδαιοι ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, ταῦτα εὗρον τὰ ὑπομνήματα ἐν 'Εβραϊκοῖς γράμμασι· καὶ Θεοῦ εὐδοκίᾳ μεθερμηνεύσας γράμμασιν 'Ελληνικοῖς εἰς ἐπίγνωσιν πάντων τῶν ἐπικαλουμένων τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Φλαβίου Θεοδοσίου, ἔτους ἑπτακαιδεκάτου, καὶ Φλαβίου Οὐαλεντινιανοῦ, τοῦ ἕκτου, ἐν ἰνδικτιῶνι Θ. Πάντες οὖν ὅσοι ἀναγινώσκετε, (καὶ) μεταβάλλετε εἰς ἕτερα βιβλία, μνημονεύετέ μου, εὔχεσθε καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα ἵλεός μοι γένηται ὁ Θεὸς, καὶ ἱλάσσηται ταῖς ἁμαρτίαις μου, ἃς ἥμαρτον εἰς αὐτὸν. Εἰρήνη τοῖς ἀναγινώσκουσι καὶ τοῖς ἀκούουσι καὶ τοῖς οἰκέταις αὐτοῦ. 'Αμήν.

'Εν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος καὶ βασιλέως 'Ρωμαίων, καὶ 'Ηρώδου βασιλέως τῆς

Γαλιλαίας, ἐν ἐννεακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, τῇ πρὸ ὀκτὼ Καλανδῶν Ἀπριλλίων, ἥτις ἐστὶν εἰκὰς πέμπτη τοῦ Μαρτίου μηνός, ἐν ὑπατείᾳ Ῥούφου καὶ Ῥουβελλίωνος, ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς διακοσιοστῆς δευτέρας Ὀλυμπιάδος, καὶ ἐπὶ ἀρχιερέως τῶν Ἰουδαίων Καϊάφα· καὶ ὅσα μετὰ τὸν σταυρὸν καὶ τὸ πάθος τοῦ Κυρίου ἱστόρησε Νικόδημος καὶ παρέδωκε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰουδαίοις, συνέταξε δὲ ὁ αὐτὸς Νικόδημος, γράμμασιν Ἑβραϊκοῖς.

CAPUT I.

Ἄννας καὶ Καϊάφας καὶ Νουμῆς καὶ Δοθαὴ, Γαμαλιὴλ, Ἰούδας, Λευὶς, Νεφθαλεὶμ, Ἰάειρος, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Ἰουδαίων [οἵτινες] ἦλθον πρὸς Πιλάτον κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, κατηγοροῦντες αὐτὸν περὶ πολλῶν πράξεων κακῶν, λέγοντες, "Τοῦτον οἴδαμεν εἶναι αὐτὸν υἱὸν Ἰωσὴφ τοῦ τέκτονος ἀπὸ Μαρίας γεννηθέντα, καὶ λέγει ἑαυτὸν εἶναι υἱὸν Θεοῦ καὶ βασιλέα· οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὰ σάββατα βεβηλοῖ, καὶ τὸν πάτριον νόμον βούλεται καταλῦσαι. Καὶ γὰρ νόμον ἔχομεν ἐν σαββάτῳ μὴ θεραπεῦσαί τινα, οὗτος δὲ χωλοὺς καὶ παραλυτικοὺς καὶ τυφλοὺς καὶ κυρτοὺς καὶ λεπροὺς καὶ δαιμονιζομένους ἐθεράπευσεν ἐν σαββάτῳ ἀπὸ κακῶν πράξεων· καὶ γόης ἐστὶ, καὶ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, καὶ τὰ πάντα αὐτῷ ὑποτάσσεται." Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, "Τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ ἐκβάλλειν δαιμόνια, ἀλλ' ἐν θεῷ Ἀσκληπίῳ." Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Πιλάτῳ, "Ἀξιοῦμεν τὸ ὑμέτερον μέγεθος, ὥστε αὐτὸν παραστῆναι τῷ βήματί σου καὶ ἀκουσθῆναι." Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Πιλάτος λέγει αὐτοῖς, "Εἴπατέ μοι, ὅτι πῶς δύναμαι ἐγὼ ἡγεμὼν ὢν βασιλέα ἐξετάσαι;" Λέγουσιν αὐτῷ, "Ἡμεῖς οὐ λέγομεν βασιλέα αὐτὸν εἶναι, ἀλλ' αὐτὸς ἑαυτὸν λέγει." Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Πιλάτος τὸν κούρσωρα λέγει αὐτῷ, "Μετὰ ἐπιεικείας ἀχθήτω ὁ Ἰησοῦς." Ἐκβὰς δὲ ὁ κούρσωρ καὶ γνωρίσας αὐτὸν προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἔλαβε τὸ κατάπλωμα τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἥπλωσεν αὐτὸ χαμαὶ, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, "Κύ-

ριε, ὧδε περιπάτησον καὶ εἴσελθε, καλεῖ σε ὁ ἡγεμών." Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ὃ ἐποίησεν ὁ κούρσωρ, κατέκραξαν τῷ Πιλάτῳ λέγοντες, "Διάτι ὑπὸ πραίκωνα αὐτὸν οὐκ ἐκάλεσας ἐλθεῖν, ἀλλ' ὑπὸ κούρσωρα;" (Καὶ γὰρ ὁ κούρσωρ θεασάμενος αὐτὸν προσεκύνησε, καὶ τὸ φακεώλιον αὐτοῦ ἥπλωσε χαμαὶ, καὶ ὡς βασιλέα αὐτὸν περιπατῆσαι πεποίηκεν.) Ὁ δὲ Πιλάτος μετακαλεσάμενος τὸν κούρσωρα λέγει αὐτῷ, "Τί τοῦτο ἐποίησας; (καὶ ἥπλωσας τὸ φακεώλιόν σου ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπ' αὐτῷ περιπατῆσαι πεποίηκας τὸν Ἰησοῦν;)" Λέγει αὐτῷ ὁ κούρσωρ, "Κύριε ἡγεμὼν, ὅτε ἀπέστειλάς με ἐν Ἱεροσολύμοις πρὸς Ἀλέξανδρον, εἶδον αὐτὸν καθεζόμενον ἐπὶ ὄνου, καὶ οἱ παῖδες τῶν Ἑβραίων ἔκραζον, Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος! κλάδους ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν κατέχοντες· ἄλλοι δὲ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν λέγοντες, Σῶσον δὴ, ὁ ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου! Λέγουσι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς τὸν κούρσωρα, "Οἱ μὲν παῖδες τῶν Ἑβραίων Ἑβραϊστὶ ἔκραζον, πόθεν δὲ σὺ Ἕλλην ὑπάρχων οἶδας τὸ Ἑβραϊστί;" Λέγει αὐτοῖς ὁ κούρσωρ, "Ἠρώτησά τινα τῶν Ἑβραίων, τί ἐστιν ὁ κράζουσιν Ἑβραϊστί; κἀκεῖνός μοι ἡρμήνευσε." Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, "Πῶς ἔκραζον Ἑβραϊστί;" Λέγουσιν αὐτῷ, "Ὡσαννά." Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, "Τὸ ὡσαννὰ τί ἑρμηνεύεται;" Λέγουσιν αὐτῷ, "Σῶσον δή." Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, "Ὑμεῖς μαρτυρεῖτε τὰς φωνὰς τὰς παρὰ τῶν παίδων λεχθείσας· τὶ ἥμαρτεν ὁ κούρσωρ;" Οἱ δὲ ἐσιώπησαν. Λέγει ὁ ἡγεμὼν τῷ κούρσωρι, "Ἔξελθε καὶ οἵῳ βούλει τρόπῳ εἰςάγαγε αὐτόν." Ἐκβὰς δὲ ὁ κούρσωρ ἐποίησε τὸ σχῆμα τὸ πρῶτον, καὶ λέγει αὐτῷ (τῷ Ἰησοῦ,) "Κύριε, (εἴςελθε,) ὁ ἡγεμών σε καλεῖ." Εἰςελθόντος δὲ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν σιγνοφόρων κατεχόντων τὰ σίγνα ἐκάμφθησαν αἱ προτομαὶ τῶν σίγνων, καὶ προςεκύνησαν τῷ Ἰησοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τὸ σχῆμα τῶν σίγνων, πῶς ἐκάμφθησαν καὶ προσεκύνησαν τῷ Ἰησοῦ, περισσοτέρως ἔκραζον κατὰ τῶν σιγνοφόρων. Ὁ δὲ Πιλάτος λέγει πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, "Οὐ θαυμάζετε, πῶς ἐκάμφθησαν αἱ προ-

τομαὶ τῶν σίγνων καὶ προσεκύνησάν τῷ Ἰησοῦ;" Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς Πιλάτον, "Ἡμεῖς εἴδομεν, πῶς ἔκαμψαν (τὰς προτομὰς) οἱ σιγνοφόροι καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ." Προςκαλεσάμενος δὲ ὁ ἡγεμὼν τοὺς σιγνοφόρους λέγει αὐτοῖς, "Τί τοῦτο ἐποιήσατε;" Λέγουσιν αὐτοὶ τῷ Πιλάτῳ, "Ἡμεῖς ἄνδρες Ἕλληνες ὑπάρχομεν, καὶ πῶς εἴχομεν προσκυνῆσαι αὐτόν; Καὶ γὰρ κατεχόντων ἡμῶν τὰς προτομὰς ἑαυταῖς ἐκάμφθησαν καὶ προσεκύνησαν." Λέγει ὁ Πιλάτος τοῖς ἀρχισυναγώγοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων, "Ἐκλέξασθε ὑμεῖς ἄνδρας δυνατούς, καὶ αὐτοὶ κατέχωσι τὰ σίγνα, καὶ ἴδωμεν, εἰ ἑαυτοῖς κάμπτονται." Ἐπιλαβόμενοι δὲ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων ἄνδρας δώδεκα κραταιοὺς καὶ δυνατούς, ἀνὰ ἓξ ἐποίησαν κατασχεῖν τὰ σίγνα, καὶ ἐστάθησαν ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ ἡγεμόνος. Καὶ λέγει ὁ Πιλάτος τῷ κούρσωρι, "Ἔκβαλε αὐτὸν (τὸν Ἰησοῦν) ἔξω τοῦ πραιτωρίου, καὶ εἰςάγαγε αὐτὸν πάλιν οἵῳ βούλει τρόπῳ." Καὶ ἐξελθὼν ἔξω τοῦ πραιτωρίου ὁ Ἰησοῦς, προςκαλεσάμενος ὁ Πιλάτος τοὺς κατέχοντας τὰς προτομὰς [καὶ τοὺς πρώτους τῶν Ἰουδαίων καὶ] λέγει αὐτοῖς, "Ὤμοσα κατὰ τῆς σωτηρίας Καίσαρος, ὅτι ἐὰν καμφθῶσι τὰ σίγνα ἀνελθόντος τοῦ Ἰησοῦ, ἀποτέμνω τὰς κεφαλὰς ὑμῶν." Καὶ καθίσας ὁ ἡγεμὼν ἐκέλευσεν εἰςελθεῖν τὸν Ἰησοῦν ἐκ δευτέρου. Καὶ ἐποίησεν ὁ κούρσωρ τὸ σχῆμα τὸ πρῶτον, καὶ πολλὰ παρεκάλει τὸν Ἰησοῦν, ἵνα ἐπίβῃ ἐπὶ τῷ φακεολίῳ αὐτοῦ. Καὶ ἐπέβη καὶ εἰςῆλθεν. Εἰςελθόντος δὲ αὐτοῦ ἐκάμφθησαν πάλιν τὰ σίγνα, καὶ προςεκύνησαν τῷ Ἰησοῦ.

CAPUT II.

Ὁ δὲ Πιλάτος ἰδὼν ἔκθαμβος γενόμενος ἐζήτει ἀναστῆναι ἀπὸ τοῦ βήματος. Ἔτι δὲ αὐτοῦ ἐνθυμουμένου ἀναστῆναι, ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν λέγουσα, "Μηδέν σοι καὶ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ δικαίῳ τούτῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον δι' αὐτὸν νυκτός." Ὁ δὲ Πιλάτος προςκαλεσάμενος τοὺς Ἰουδαίους λέγει πρὸς αὐτούς, "Οἴδατε, ὅτι ἡ γυνή μου θεοσεβής ἐστι καὶ μᾶλλον ἰουδαΐζει σὺν ὑμῖν." Λέγουσιν

αὐτῷ, "Ναὶ, οἴδαμεν." Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, "Ἰδοὺ ἔπεμψεν ἡ γυνή μου Πρόκλα λέγουσα, Μηδέν σοι καὶ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ δικαίῳ τούτῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον δι' αὐτὸν νυκτός." Ἀποκριθέντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι λέγουσι τῷ Πιλάτῳ, "Μὴ οὐκ εἴπαμέν σοι, ὅτι γόης ἐστὶ καὶ ἐν Βεελζεβοὺλ, ἄρχοντι τῶν δαιμονίων, τὰ πάντα αὐτῷ ὑποτάσσεται; ἰδοὺ ὀνειρόπεμπτα ἔπεμψε πρὸς τὴν γυναῖκά σου." Ὁ δὲ Πιλάτος προσκαλεσάμενος τὸν Ἰησοῦν λέγει αὐτῷ, "Τοιοῦτοί σου καταμαρτυροῦσιν· (Οὐκ ἀκούεις, τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;) οὐδὲν λέγεις;" Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, "Εἰ μὴ εἶχον ἐξουσίαν, οὐδὲν ἐλάλουν· εἷς ἕκαστος ἐξουσίαν ἔχει τοῦ στόματος αὐτοῦ, λαλεῖν ἀγαθὰ καὶ πονηρά· αὐτοὶ ὄψονται." Ἀποκριθέντες δὲ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων λέγουσι τῷ Ἰησοῦ, "Τί ἡμεῖς ὀψόμεθα; πρῶτον ὅτι ἐκ πορνείας γεγέννησαι· δεύτερον ὅτι ἡ σὴ γένεσις ἐν Βηθλεὲμ νηπίων ἀναίρεσις γέγονε· τρίτον ὅτι ὁ πατήρ σου Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ σου Μαρία εἰς Αἴγυπτον ἔφυγον διὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς παῤῥησίαν ἐν τῷ λαῷ." Λέγουσί τινες τῶν ἑστηκότων εὐλαβεῖς τῶν Ἰουδαίων, "Ἡμεῖς οὐ λέγομεν αὐτὸν εἶναι ἐκ πορνείας, ἀλλὰ οἴδαμεν, ὅτι ἐμνηστεύσατο Ἰωσὴφ τὴν Μαρίαν καὶ οὐ γεγέννηται ἐκ πορνείας." Λέγει ὁ Πιλάτος πρὸς τοὺς Ἰουδαίους τοὺς λέγοντας αὐτὸν εἶναι ἐκ πορνείας, "Οὗτος ὁ λόγος ὑμῶν οὐκ ἔστιν ἀληθὴς, ὅτι ὅρμαστρα γεγόνασι, καθὰ καὶ αὐτοὶ λέγουσιν οἱ σύνεθνοι ὑμῶν." Λέγουσι τῷ Πιλάτῳ Ἄννας καὶ Καϊάφας, "Τὸ πλῆθος κράζει, καὶ οὐ πιστεύεις, ὅτι ἐκ πορνείας γεγέννηται· οὗτοι προσήλυτοί εἰσι καὶ μαθηταὶ αὐτοῦ." Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Πιλάτος Ἄνναν καὶ Καϊάφαν λέγει αὐτοῖς, "Καὶ τίς ἐστι προσήλυτος;" Λέγουσιν αὐτῷ, "Ἑλλήνων τέκνα ἐγεννήθησαν, καὶ νῦν γεγόνασιν Ἰουδαῖοι." Λέγουσιν οἱ εἰπόντες, ὅτι οὐ γεγέννηται ἐκ πορνείας, Λάζαρος, Ἀστέριος, Ἀντώνιος, Ἰάκωβος, Ἡσαΐας, Ἄννας, Σαμουὴλ, Ἰσαὰκ, Φινεὲς, Κρίσπος, Ἀγρίππας καὶ Ἰούδας, "Ἡμεῖς προσήλυτοι οὐ γεγεννήμεθα, ἀλλὰ τεκνα Ἰουδαίων ἐσμὲν, καὶ ἀλήθειαν λέγομεν· καὶ γὰρ εἰς τὰ ὅρμαστρα Ἰωσὴφ καὶ Μαρίας

παραγεγόναμεν." Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Πιλάτος τοὺς δώδεκα ἄνδρας τούτους τοὺς εἰπόντας, ὅτι οὐ γεγέννηται ἐκ πορνείας, λέγει αὐτοῖς, "Ὁρκίζω ὑμᾶς κατὰ τῆς σωτηρίας Καίσαρος, εἰ ἀλήθειά ἐστιν, ὅτι οὐ γεγέννηται ἐκ πορνείας;" Λέγουσι τῷ Πιλάτῳ, "Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν μὴ ὀμνύειν, ὅτι ἁμαρτία ἐστίν· αὐτοὶ δὲ ὀμόσωσιν, ὅτι οὐκ ἔστι, καθὼς εἴπαμεν· καὶ ἔνοχοί ἐσμεν θανάτου." Λέγει ὁ Πιλάτος πρὸς Ἄνναν καὶ Καϊάφαν, "Οὐδὲν ἀποκρίνεσθε πρὸς ταῦτα;" Λέγουσιν Ἄννας καὶ Καϊάφας πρὸς Πιλάτον, "Οἱ δώδεκα οὗτοι πιστεύονται, ὅτι οὐ γεγέννηται ἐκ πορνείας· ἅπαν τὸ πλῆθος κράζομεν, ὅτι ἐκ πορνείας γεγέννηται καὶ γόης ἐστὶ, καὶ λέγει ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ καὶ βασιλέα, καὶ οὐ πιστευόμεθα." Τότε ἐκέλευσεν ὁ Πιλάτος ἅπαν τὸ πλῆθος ἐξελθεῖν ἐκτὸς τῶν δώδεκα ἀνδρῶν τῶν εἰπόντων, ὅτι οὐ γεγέννηται ἐκ πορνείας, καὶ τὸν Ἰησοῦν ἐκέλευσε χωρισθῆναι· καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, "Ποίῳ λόγῳ θέλουσιν αὐτὸν ἀποκτεῖναι;" Λέγουσιν αὐτῷ, "Ζῆλον ἔχουσιν, ὅτι ἐν σαββάτῳ θεραπεύει." Λέγει ὁ Πιλάτος, "Περὶ καλοῦ οὖν ἔργου θέλουσιν αὐτὸν ἀποκτεῖναι;" Λέγουσιν αὐτῷ, "Ναί."

CAPUT III.

Καὶ θυμοῦ πλησθεὶς ὁ Πιλάτος ἐξῆλθεν ἔξω τοῦ πραιτωρίου καὶ λέγει αὐτοῖς, "Μάρτυρα ἔχω τὸν ἥλιον, ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ." Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον τῷ ἡγεμόνι, "Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιὸς, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν." Εἶπε δὲ ὁ Πιλάτος, "Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν." Εἶπον οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Πιλάτῳ, "Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα." Εἶπε δὲ ὁ Πιλάτος πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, "Ὑμῖν εἶπεν ὁ Θεὸς μὴ ἀποκτεῖναι, ἀλλ' ἐμοί." Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν κατ' ἰδίαν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;" Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς τῷ Πιλάτῳ, "Ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦτο λαλεῖς, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;" Ἀπε-

κρίθη ὁ Πιλάτος πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας;" Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, "Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ γὰρ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νυνὶ δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν." Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, "Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ;" Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ· εἰς τοῦτο γὰρ γεγέννημαι καὶ ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούῃ μου τῆς φωνῆς." Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, "Τί ἐστιν ἀλήθεια;"

CAPUT IV.

Καὶ καταλείπων ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, ἔξω τοῦ πραιτωρίου ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καὶ λέγει αὐτοῖς, "Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ." Λέγουσιν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, "Οὗτος εἶπε, Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομήσω αὐτόν." Λέγει ὁ Πιλάτος, "Ποῖον ναόν;" Λέγουσιν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, "Ὃν ᾠκοδόμησεν ὁ Σολομὼν ἐν τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν· οὗτος δὲ λέγει καταλῦσαι καὶ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν διὰ τριῶν ἡμερῶν." Πάλιν λέγει ὁ Πιλάτος αὐτοῖς, "Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε." Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, "Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν." Προσκαλεσάμενος (δὲ) ὁ Πιλάτος τοὺς πρεσβυτέρους καὶ ἱερεῖς καὶ Λευΐτας εἶπεν αὐτοῖς λαθραίως, "Μὴ οὕτως ποιήσατε· οὐδὲν γὰρ κατηγορεῖτε αὐτὸν (ἄξιον) θανάτου· ἡ γὰρ κατηγορία ὑμῶν περὶ θεραπείας καὶ βεβηλώσεως σαββάτων ἐστί." Λέγουσιν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευΐται τῷ Πιλάτῳ, "Κατὰ Καίσαρος ἐάν τις βλασφημήσῃ, ἄξιος θανάτου ἐστὶν, ἢ οὔ;" Λέγει ὁ Πιλάτος, "Ἄξιός ἐστι θανάτου." Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Πιλάτῳ, "Εἰ εἰς Καίσαρα ἐάν τις βλασφημήσῃ, ἄξιός ἐστι θανάτου, οὗτος δὲ κατὰ τοῦ Θεοῦ ἐβλασφήμησεν." Τότε ἐκέλευσεν ὁ ἡγε-

μὼν ἐξελθεῖν (τοὺς Ἰουδαίους) ἔξω τοῦ πραιτωρίου (καὶ προσκαλεσάμενος) τὸν Ἰησοῦν λέγει αὐτῷ, "Τί ποιήσω σοι;" Λέγει ὁ Ἰησοῦς τῷ Πιλάτῳ, "Ὡς ἐδόθη σοι." Λέγει ὁ Πιλάτος, "Πῶς ἐδόθη;" Λέγει ὁ Ἰησοῦς, "Μωσῆς καὶ οἱ προφῆται προεκήρυξαν περὶ τοῦ θανάτου μου καὶ τῆς ἀναστάσεως." Παρατηρήσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἀκούσαντες λέγουσι τῷ Πιλάτῳ, "Τί πλεῖον ἔχεις ἀκουσαι [περὶ] τῆς βλασφημίας ταύτης;" Λέγει ὁ Πιλάτος τοῖς Ἰουδαίοις, "Εἰ οὗτος ὁ λόγος βλάσφημός ἐστι, περὶ τῆς βλασφημίας λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ ἀπαγάγετε εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν." Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Πιλάτῳ, "Ὁ νόμος ἡμῶν περιέχει, ἄνθρωπος εἰς ἄνθρωπον ἐὰν ἁμαρτήσῃ, ἄξιός ἐστι λαμβάνειν τεσσαράκοντα παρὰ μίαν· εἰ δὲ εἰς Θεὸν, λιθοβολείσθω." Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, "Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ οἵῳ βούλεσθε τρόπῳ, ἀμύνασθε αὐτόν." Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Πιλάτῳ, "Ἡμεῖς βουλόμεθα ἵνα σταυρωθῇ." Λέγει ὁ Πιλάτος, "Οὐκ ἔστιν ἄξιος τοῦ σταυρωθῆναι." Περιβλεψάμενος δὲ ὁ Πιλάτος εἰς τοὺς περιεστῶτας ὄχλους τῶν Ἰουδαίων, θεωρεῖ πολλοὺς δακρύοντας τῶν Ἰουδαίων, καὶ λέγει, "Οὐ πᾶν τὸ πλῆθος βούλεται αὐτὸν ἀποθανεῖν." Λέγουσιν οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, "Διὰ τοῦτο ἤλθαμεν ἅπαν τὸ πλῆθος, ἵνα ἀποθάνῃ." Λέγει ὁ Πιλάτος, "Διὰ τί ἵνα ἀποθάνῃ;" Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, "Ὅτι εἶπεν αὐτὸν υἱὸν Θεοῦ καὶ βασιλέα."

CAPUT V.

Νικόδημος δέ τις ἀνὴρ Ἰουδαῖος ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ Πιλάτου, καὶ λέγει, "Ἀξιῶ, εὐσεβής, κέλευσόν με εἰπεῖν ὀλίγους λόγους." Ὁ Πιλάτος λέγει, "Εἰπέ." Λέγει Νικόδημος, "Ἐγὼ εἶπον τοῖς πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευΐταις καὶ παντὶ τῷ πλήθει τῶν Ἰουδαίων ἐν τῇ συναγωγῇ, Τί ζητεῖτε μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Ὁ ἄνθρωπος οὗτος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ καὶ παράδοξα, ἃ οὐδεὶς ἐποίησεν οὐδὲ ποιήσει. Ἄφετε αὐτὸν καὶ μὴ βούλεσθε κατ' αὐτοῦ πονηρά· εἰ [καὶ] ἐκ Θεοῦ ἐστι ταῦτα τὰ σημεῖα, ἃ ποιεῖ, στα-

θήσεται, εἰ δὲ ἐξ ἀνθρώπων, καταλυθήσεται. Καὶ Μωσῆς ἀποσταλεὶς παρὰ Θεοῦ εἰς Αἴγυπτον ἐποίησε σημεῖα πολλὰ, ἃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς (ποιῆσαι) ἔμπροσθεν Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου. Καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἄνδρες θεράποντες τῷ Φαραὼ, Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς, καὶ ἐποίουν καὶ αὐτοὶ σημεῖα οὐκ ὀλίγα, ἃ ἐποίει Μωσῆς, καὶ εἶχον αὐτοὺς οἱ Αἰγύπτιοι ὡς θεοὺς, Ἰαννῆν καὶ Ἰαμβρῆν. Καὶ ἐπειδὴ τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίησαν, οὐκ ἦσαν ἐκ Θεοῦ, ἀπώλοντο καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ πιστεύοντες αὐτοῖς. Καὶ νῦν ἄφετε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον· οὐ γάρ ἐστιν ἄξιος θανάτου." Λέγουσιν οἱ Ἰουδαιοι τῷ Νικοδήμῳ, "Σὺ μαθητὴς αὐτοῦ ἐγένου, καὶ τὸν λόγον ὑπὲρ αὐτοῦ ποιεῖς." Λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Νικόδημος, "Μὴ καὶ ὁ ἡγεμὼν μαθητὴς αὐτοῦ ἐγένετο καὶ τὸν λόγον ὑπὲρ αὐτοῦ ποιεῖ; Οὐ κατέστησεν αὐτὸν ὁ Καῖσαρ ἐπὶ τοῦ ἀξιώματος τούτου;" Ἦσαν δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ἐμβριμώμενοι καὶ τρίζοντες τοὺς ὀδόντας αὐτῶν κατὰ τοῦ Νικοδήμου. Καὶ λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Πιλάτος, "Τί τοὺς ὀδόντας τρίζετε κατὰ τοῦ Νικοδήμου; ἀλήθειαν γὰρ λέγει." Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Νικοδήμῳ, "Τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ λάβῃς καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ." Λέγει Νικόδημος, "Ἀμὴν, ἀμὴν, καθὼς εἴπατε."

CAPUT VI—VIII.

Ἐκ δὲ τῶν Ἰουδαίων ἄλλος παραπηδήσας ἠξίου τὸν ἡγεμόνα λόγον εἰπεῖν. Λέγει ὁ ἡγεμών, "Εἴ τι θέλεις, εἰπέ." (Ὁ δὲ Ἰουδαῖος ἔφη,) "Ἐγὼ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη κατεκείμην ἐν τῇ κλίνῃ ἐν ὀδύνῃ πόνων· καὶ ἐλθόντος τοῦ Ἰησοῦ πολλοὶ δαιμονιζόμενοι καὶ ποικίλαις νόσοις κατακείμενοι ἐθεραπεύθησαν παρόντος αὐτοῦ. Καὶ τινες πιστότατοι κατελεήσαντές με ἐβάστασάν με μετὰ τῆς κλίνης καὶ ἀπήγαγόν με πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδών με ὁ Ἰησοῦς ἐσπλαγχνίσθη, καὶ λόγον εἶπεν, Ἔγειρε, ἆρόν σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει Καὶ παραχρῆμα ἰάθην, καὶ ἀπῆρα τὸν κράββατόν μου, καὶ περιεπάτησα." Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Πιλάτῳ, "Ἐρώτησον αὐτὸν, ποίᾳ ἡμέρᾳ ἐθεραπεύθη." Ἐρωτηθεὶς παρὰ τοῦ Πιλάτου περὶ τῆς ἡμέρας λέγει, "Ἐν σαβ-

βάτῳ." Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, "Μὴ οὐχ οὕτως ἐδιδάξαμεν, ὅτι ἐν σαββάτῳ θεραπεύει, καὶ δαίμονας ἐκβάλλει;" Καὶ πάλιν ἄλλος Ἰουδαῖος παραπηδήσας εἶπεν, "Ἐγὼ τυφλὸς ἐγεννήθην, φωνὴν (μόνην) ἤκουον, καὶ πρόσωπον οὐκ ἔβλεπον· καὶ παράγοντος τοῦ Ἰησοῦ ἔκραξα φωνῇ μεγάλῃ, Ἐλέησόν με, υἱὲ Δαυΐδ. Καὶ ἠλέησέ με, καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἀνέβλεψα παραχρῆμα." Καὶ ἄλλος παραπηδήσας εἶπε, "Κυρτὸς ἤμην, καὶ ὤρθωσέ με λόγῳ." (Καὶ ἄλλος εἶπε, "Λεπρὸς ἐγενόμην, καὶ ἐθεράπευσέ με λόγῳ.)"

CAPUT VII.

Καὶ γυνή τις ὀνόματι Βερενίκη ἀπὸ μακρόθεν κράζουσα εἶπεν, "Αἱμοῤῥοοῦσα ἤμην (ἐν ἔτεσι δεκαδύω,) καὶ ἡψάμην τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ εὐθέως ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος, δι' ἐτῶν δώδεκα." Τότε λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, "Νόμον ἔχομεν, γυναῖκα εἰς μαρτυρίαν μὴ ὑπάγειν."

CAPUT VIII.

Καὶ ἄλλοι δέ τινες ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἔκραζον λέγοντες, "Οὗτος ὁ ἄνθρωπος προφήτης ἐστὶ, καὶ τὰ δαιμόνια αὐτῷ ὑποτάσσεται." Λέγει ὁ Πιλάτος πρὸς τοὺς εἰπόντας αὐτῷ ὅτι δαιμόνια αὐτῷ ὑποτάσσεται, "Διὰ τί καὶ οἱ διδάσκαλοι ὑμῶν οὐχ ὑποτάσσονται αὐτῷ;" Λέγουσι τῷ Πιλάτῳ, "Οὐκ οἴδαμεν." Ἄλλος δὲ εἶπε τῷ Πιλάτῳ, "Ὅτι τὸν Λάζαρον τετραήμερον ἤγειρεν ἐκ τοῦ μνημείου τεθνηκότα." Ἔντρομος δὲ γενόμενος ὁ ἡγεμὼν λέγει πρὸς ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων, "Τί θέλετε ἐκχέειν αἷμα ἀθῶον;"

CAPUT IX.

Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν Νικόδημον καὶ τοὺς δώδεκα τοὺς εἰπόντας, ὅτι οὐ γεγέννηται ἐκ πορνείας, λέγει αὐτοῖς, "Τί ποιήσω, ὅτι στάσιν γίνεται ἐν τῷ λαῷ;" Λέγουσιν αὐτῷ, "Ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτοὶ ὄψονται." Καὶ πάλιν ὁ Πιλάτος προσκαλεσάμενος ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων λέ-

γει, “Οἴδατε, ὅτι συνήθεια ὑμῖν ἐστι, κατὰ ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἕνα ἀπολύειν ὑμῖν δέσμιον. Ἔχω ἕνα κατάδικον δέσμιον ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ φονέα, λεγόμενον Βαραββᾶν, καὶ τοῦτον ἑστηκότα κατὰ πρόσωπον ὑμῶν τὸν Ἰησοῦν, εἰς ὃν οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν;” Οἱ δὲ κράζουσι, “Βαραββᾶν.” Καὶ λέγει αὐτοῖς Πιλάτος, “Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;” Λέγουσι, “Σταυρωθήτω.” Ἕτερος δὲ τῶν Ἰουδαίων ἔλεγε πρὸς τὸν Πιλάτον, “Τάχα οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος, (ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς,) ὅτι εἶπεν ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ καὶ βασιλέα· θέλεις οὖν τοῦτον βασιλέα καὶ οὐ Καίσαρα.” Χολάσας δὲ ὁ Πιλάτος λέγει πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, “Ἀεὶ στασιαστὸν τὸ ἔθνος ὑμῶν ἐστι, καὶ τοῖς εὐεργέταις ὑμῶν ἀντιλέγετε.” Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, “Ποιοις εὐεργέταις;” Λέγει ὁ Πιλάτος, “Ὡς ἀκούω, ὁ Θεὸς ὑμῶν ἀπὸ δουλείας σκληρᾶς ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ διὰ θαλάσσης ἔσωσεν ὑμᾶς ὡς διὰ ξηρᾶς, καὶ ἐν ἐρήμῳ ἔθρεψεν ὑμᾶς μάννα, καὶ ὀρτυγομήτραν ἔδωκεν ὑμῖν, καὶ ἐκ πέτρας ὕδωρ ἐπότισεν ὑμᾶς, καὶ νόμον ἔδωκεν ὑμῖν· καὶ ἐπὶ τούτοις πᾶσι παρωργίσατε τὸν Θεὸν ὑμῶν, καὶ ἐζητήσατε μόσχον χωνευτὸν, καὶ παρωξύνατε τὸν θεὸν ὑμῶν, καὶ ἐζήτησεν ἀποκτεῖναι ὑμᾶς. Καὶ ἐλιτάνευσεν Μωσῆς ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐθανατώθητε. Καὶ νῦν καταγγέλλετέ μου, ὅτι βασιλέα μισῶ.” Καὶ ἀναστὰς ὁ Πιλάτος ἀπὸ τοῦ βήματος ἐζήτησεν ἐξελθεῖν. Καὶ ἔκραζον οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Πιλατῳ λέγοντες, “Ἡμεῖς βασιλέα οἴδαμεν τὸν Καίσαρα, καὶ οὐ τὸν Ἰησοῦν. Καὶ γὰρ οἱ μάγοι δῶρα προσήνεγκαν αὐτῷ ὡς βασιλεῖ· καὶ ἀκούσας ὁ Ἡρώδης παρὰ τῶν μάγων, ὅτι βασιλεὺς ἐγεννήθη, ἐζήτησε τοῦ ἀποκτεῖναι αὐτόν. Γνοὺς δὲ αὐτοῦ ὁ πατὴρ Ἰωσὴφ παρέλαβεν αὐτὸν καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἔφυγεν εἰς Αἴγυπτον. Καὶ ἀκούσας Ἡρώδης ἀπώλεσε τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεέμ.” Ἀκούσας δὲ ὁ Πιλάτος τοὺς λόγους τούτους παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἐφοβήθη· καὶ κατασιγήσας ὁ Πιλάτος τοὺς ὄχλους, ὅτι ἔκραζον, λέγει, “Ὥστε οὗτός ἐστιν, ὃν ἐζήτει Ἡρώδης;” Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, “Ναὶ,

οὗτός ἐστιν." Τότε λαβὼν ὕδωρ ὁ Πιλάτος ἀπενίψατο τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου λέγων, "Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου τοῦ δικαίου, ὑμεῖς ὄψεσθε." Καὶ πάλιν κράζουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, "Ὅτι τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν." Τότε ἐκέλευσεν ὁ Πιλάτος τὸ βῆλον ἑλκυσθῆναι ἐπὶ τοῦ βήματος, οὗ ἐκαθίζετο, καὶ οὕτως ἀπεφήνατο κατὰ τοῦ Ἰησοῦ·

(Ἀπόφασις Πιλάτου·)

"Τὸ ἔθνος τὸ σὸν κατήλεγξέ σε ὡς βασιλέα· καὶ διὰ τοῦτο ἀπεφηνάμην, πρῶτον φραγελλοῦσθαι διὰ τὸν θεσμὸν τῶν εὐσεβῶν βασιλέων·"

Καὶ τότε ἀρτᾶσθαι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ κήπῳ, ὅπου ἐπιάσθη· καὶ δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ.

CAPUT X.

Καὶ εὐθὺς ἐξήγαγον τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ πραιτωρίου ἅμα τῶν δύο κακούργων. Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον, ἐξέδυσαν οἱ στρατιῶται τὸν Ἰησοῦν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ περιέζωσαν αὐτὸν λεντίῳ, καὶ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν περιέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ· καὶ ἐσταύρωσαν αὐτὸν, ἅμα δὲ καὶ τοὺς δύο κακούργους ἐκρέμασαν σὺν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, "Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι, τί ποιοῦσι." Καὶ διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οἱ στρατιῶται. Καὶ στήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες, "Ἄλλους ἔσωσε, καὶ ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· εἰ υἱός ἐστι τοῦ Θεοῦ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν εἰς αὐτόν." Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι καὶ ὄξος μετὰ χολῆς προσφέροντες αὐτῷ, καὶ ἔλεγον, "Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν." Ἐκέλευσε δὲ ὁ Πιλάτος μετὰ τὴν ἀπόφασιν καὶ τίτλον ἐπιγραφῆναι, τὴν αἰτίαν αὐτοῦ, γράμμασιν Ἑλληνικοῖς, Ῥωμαϊκοῖς, καὶ Ἑβραϊκοῖς, καθὼς εἶπαν οἱ Ἰουδαῖοι, ὅτι βασιλεύς ἐστι τῶν Ἰουδαίων.) Εἷς δέ τις τῶν κρεμασθέντων κακούργων ὀνόματι Γεστᾶς ἔφη πρὸς τὸν Ἰησοῦν

"Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς." Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος Δημᾶς ἐπετίμησεν αὐτῷ λέγων, "Οὐδὲν φοβῇ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν, ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν κακὸν ἐποίησε." Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ, "Μνήσθητί μου, κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου." Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ἀμὴν λέγω σοι, Δημᾶ, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ."

CAPUT XI.

Ἦν δὲ ὡς ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐπὶ τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης, τοῦ ἡλίου σκοτισθέντος. Καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναου εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω. Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, "Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθημι τὸ πνεῦμά μου." Καὶ τοῦτο εἰπὼν παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενοι ἐδόξασε τὸν Θεὸν λέγων, "Ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιός ἐστιν." Καὶ πάντες οἱ παραπορευόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, καὶ θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες αὐτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος ἀνήνεγκε τῷ ἡγεμόνι ἅπαντα τὰ γενόμενα. Ἀκούσας δὲ ὁ ἡγεμὼν καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ οὐκ ἔφαγον οὐδὲ ἔπιον τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Μεταπεμψάμενος δὲ ὁ Πιλάτος τοὺς Ἰουδαίους εἶπεν αὐτοῖς, "Ἐθεωρήσατε τὰ γενόμενα;" Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, "Ἔκλειψις ἡλίου γέγονε κατὰ τὸ εἰωθός." Εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ, βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, (οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, προσδεχόμενος καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα, Καὶ καθελὼν αὐτὸν ἐνετύλιξε σινδόνι καθαρᾷ, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνημείῳ λαξευτῷ, ἐν ᾧ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος.

CAPUT XII.

Ακούσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι, ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ᾐτήσατο ὁ Ἰωσὴφ, ἐζήτουν καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς δώδεκα τοὺς εἰπόντας, ὅτι οὐ γεγέννηται ἐκ πορνείας ὁ Ἰησοῦς, καὶ τὸν Νικόδημον καὶ ἄλλους ἑτέρους πολλοὺς, οἵτινες παραπηδήσαντες ἔμπροσθεν τοῦ Πιλάτου τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐφανέρωσαν τὰ ἀγαθά. Πάντων δὲ ἀποκρυβέντων μόνος ὁ Νικόδημος ὤφθη αὐτοῖς, ὅτι ἀνὴρ ἄρχων τῶν Ἰουδαίων ἦν, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Νικόδημος, "Πῶς εἰσήλθετε εἰς τὴν συναγωγήν;" Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, "Σὺ πῶς εἰσῆλθες εἰς τὴν συναγωγήν; ὅτι συνίστωρ αὐτοῦ ἧς, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ σοῦ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι." Λέγει ὁ Νικόδημος, "Ἀμὴν, ἀμήν." Ὁμοίως δὲ ὁ Ἰωσὴφ παρεκβὰς εἶπεν αὐτοῖς, "Τί ἐλυπήθητε κατ' ἐμοῦ ὅτι ᾐτησάμην τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ; Ἰδοὺ ἐν τῷ καινῷ μου μνημείῳ ἔθηκα αὐτὸ, ἐντυλίξας αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, καὶ ἐπεκύλισα λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Καὶ οὐ καλῶς ἐπράξατε κατὰ τοῦ δικαίου, ὅτι οὐ μετεμελήθητε σταυρώσαντες αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ λόγχην αὐτῷ ὑπεβάλετε." Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἰουδαῖοι παρὰ τοῦ Ἰωσὴφ εὐθὺς κρατήσαντες αὐτὸν ἐκέλευσαν ἀσφαλισθῆναι αὐτὸν μέχρι τῆς (μιᾶς) ἡμέρας τοῦ σαββάτου, εἰπόντες, "Ἡ ὥρα οὐ δίδωσι πρᾶξαί τι κατὰ σοῦ, ὅτι σάββατον ἐπιφώσκει. καὶ οὐδὲ ταφῆς καταξιωθήσῃ, ἀλλὰ δώσομεν τὰς σάρκας σου τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ." Λέγει αὐτοῖς Ἰωσὴφ, "Οὗτος ὁ λόγος τοῦ ὑπερηφάνου ἐστὶ Γολιὰθ, ὃς ὠνείδισε Θεὸν ζῶντα καὶ τὸν ἅγιον Δαυΐδ. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς διὰ τῶν προφητῶν, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. Καὶ νῦν ὁ ἀκρόβυστος τῇ σαρκὶ καὶ περιτετμημένος τῇ καρδίᾳ λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο ἀπέναντι τοῦ ἡλίου τὰς χεῖρας αὐτοῦ λέγων, Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου τοῦ δικαίου, ὑμεῖς ὄψεσθε. Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Πιλάτῳ εἴπατε, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. Καὶ νῦν φοβοῦμαι, μήποτε φθάσῃ ἡ ὀργὴ Κυρίου ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, καθὼς εἴπατε." Ἀκούσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς λόγους τούτους ἐπικράνθησαν τῇ ψυχῇ, καὶ

πιλαβόμενοι τὸν Ἰωσὴφ ἐκράτησαν αὐτὸν, καὶ ἐνέκλεισαν αὐτὸν εἰς οἶκον, ὅπου θυρὶς οὐκ ἦν· καὶ παραφύλακες παρέμειναν τῇ θύρᾳ. Καὶ τῷ σαββάτῳ ὥρισαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, ὥστε παντας εὑρεθῆναι ἐν τῇ συναγωγῇ τῇ μιᾷ τοῦ σαββάτου. Καὶ ὀρθρίσαντες ἅπαντες ἐν τῇ συναγωγῇ ἐβουλεύσαντο, ποίῳ θανάτῳ ἀποκτείνωσι τὸν Ἰωσήφ. Καθημένου δὲ τοῦ συνεδρίου ἐκέλευσαν αὐτὸν ἀχθῆναι μετὰ ἀτιμίας πολλῆς. Καὶ ἀνοίξαντες τὴν θύραν οὐχ εὗρον αὐτόν. Καὶ ἐξέστη πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἔκθαμβοι ἐγένοντο, ὅτι τὰς σφραγῖδας εὗρον καὶ τὰς θύρας ἐσφραγισμένας, καὶ ὅτι τὴν κλεῖδα εἶχεν ὁ Καϊάφας. Καὶ οὐκέτι λοιπὸν ἐτόλμησαν ἐπιβαλεῖν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς λαλήσαντας ἔμπροσθεν τοῦ Πιλάτου περὶ τοῦ Ἰησοῦ.

CAPUT XIII.

Ἔτι δὲ αὐτῶν καθεζομένων ἐν τῇ συναγωγῇ καὶ θαυμαζόντων διὰ τὸν Ἰωσὴφ ἔρχονταί τινες τῆς κουστωδίας, οὓς ᾐτήσαντο οἱ Ἰουδαῖοι παρὰ τοῦ Πιλάτου τηρεῖν τὸν τάφον τοῦ Ἰησοῦ, ἵνα μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτόν. Καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες τοῖς ἀρχισυναγώγοις καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευΐταις τὰ γεγονότα· τὸ πῶς ‘ἐγένετο σεισμὸς μέγας τηρούντων ἡμῶν τὸν τάφον, καὶ εἴδομεν, πῶς ἄγγελος κατέβη ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐγενόμεθα ὡσεὶ νεκροί. Καὶ ἠκούσαμεν τοῦ ἀγγέλου λέγοντος ταῖς γυναῖξιν, αἵτινες παρέμειναν τῷ τάφῳ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔλεγε, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ, ὅτι Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ἐσταυρωμένον. Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε. Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος. Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.” Λέγουσιν οἱ Ἰου-

δαῖοι, “Ποίαις γυναιξὶν ἐλάλει;” Λέγουσιν οἱ τῆς κουστωδίας, “Οὐκ οἴδαμεν, ποῖαι ἦσαν.” Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, “Διατί οὐκ ἐκρατήσατε τὰς γυναῖκας;” Λέγουσιν οἱ τῆς κουστωδίας, “Ὡς νεκροὶ ἐγενόμεθα ἀπὸ τοῦ φόβου, μὴ ἐλπίζοντες ἰδεῖν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, καὶ πῶς εἴχομεν κρατῆσαι αὐτάς;” Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, “Ζῇ Κύριος, οὐ πιστεύομεν ὑμῖν.” Λέγουσιν οἱ τῆς κουστωδίας, “Τοσαῦτα σημεῖα εἴδετε εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε, καὶ ἡμῖν πῶς ἔχετε πιστεῦσαι; καὶ γὰρ καλῶς ὠμόσατε, ὅτι ζῇ Κύριος, οὐ πιστεύομεν ὑμῖν. Καὶ γὰρ ἐκεῖνος ζῇ.” Καὶ πάλιν λέγουσιν οἱ τῆς κουστωδίας, “Ἠκούσαμεν, ὅτι τὸν αἰτησάμενον τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἐνεκλείσατε αὐτὸν σφραγίσαντες τὴν θύραν, καὶ ἀνοίξαντες οὐχ εὕρατε αὐτόν. Δότε ἡμῖν τὸν Ἰωσήφ, καὶ ἡμεῖς δίδομεν ὑμῖν τὸν Ἰησοῦν.” Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, “Τὸν Ἰωσὴφ ἡμεῖς δίδομεν, ἀπόδοτε καὶ ὑμεῖς τὸν Ἰησοῦν.” Λέγουσιν οἱ τῆς κουστωδίας, “Πρῶτον δότε ὑμεῖς τὸν Ἰωσήφ, καὶ εἶθ' οὕτως δίδομεν ἡμεῖς τὸν Ἰησοῦν.” Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, “Ὁ Ἰωσὴφ εἰς πόλιν αὐτοῦ ἀπῆλθε.” Λέγουσιν οἱ τῆς κουστωδίας τοῖς Ἰουδαίοις, “Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐστίν, καθὼς ἠκούσαμεν τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἀποκυλίσαντος τὸν λίθον· ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.” Ἀκούσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς λόγους τούτους ἐπικράνθησαν σφόδρα λέγοντες, “Μήποτε ἀκουσθῇ ὁ λόγος οὗτος, καὶ πάντες κλιθῶσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν.” Καὶ συμβούλιον ποιήσαντες εἰς αὐτοὺς κατεβάλλοντο ἀργύριον ἱκανὸν καὶ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις λέγοντες, “Εἴπατε, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτόν, ἡμῶν κοιμωμένων. Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.” Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν καθὰ ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

CAPUT XIV.

Φινεὲς δέ τις ἱερεὺς καὶ Ἀδδὰς διδάσκαλος καὶ Ἀγγαῖος Λευΐτης κατελθόντες ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐν Ἱεροσολύμοις

διηγοῦντο τοῖς ἀρχισυναγώγοις καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευΐταις, ὅτι εἶδον τὸν Ἰησοῦν καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καθεζομένους εἰς τὸ ὄρος Μομφῆ, καὶ ἔλεγε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε πάσῃ τῇ κτίσει· ὅτι ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ἀκολουθήσει ταῦτα· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει· ἐπὶ ἀῤῥώστους τὰς χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν·" "Ἔτι τοῦ Ἰησοῦ λαλοῦντος τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἴδομεν αὐτὸν ἀναληφθέντα εἰς τὸν οὐρανόν." Λέγουσιν οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ Λευῖται, "Δότε δόξαν τῷ Θεῷ Ἰσραὴλ, καὶ δότε αὐτῷ ἐξομολόγησιν εἰ ταῦτα ἠκούσατε καὶ εἴδετε, ἅπερ ἐξηγήσασθε." Λέγουσιν οἱ ἐξηγησάμενοι, "Ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς τοῦ Ἰακὼβ, ὅτι ταῦτα ἠκούσαμεν, καὶ εἴδομεν αὐτὸν ἀναληφθέντα εἰς τὸν οὐρανόν." Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτούς, "Εἰς τοῦτο ἤλθετε εὐαγγελίσασθαι, ἢ ἤλθετε εὐχὴν δοῦναι τῷ Θεῷ;" Οἱ δὲ λέγουσιν, "Εὐχὴν δοῦναι τῷ Θεῷ." Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτοὺς, "Εἰς τί οὖν ἡ φλυαρία αὕτη, ἣν ἐφλυαρήσατε ἀπέναντι παντὸς τοῦ λαοῦ;" Λέγει Φινεὲς καὶ Ἀδδᾶς διδάσκαλος καὶ Ἀγγαῖος Λευΐτης πρὸς τοὺς ἀρχισυναγώγους καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ Λευΐτας, "Εἰ οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἐλαλήσαμεν, ἁμαρτία ἐστὶν, ἰδοὺ ἐσμὲν ἐνώπιον ὑμῶν· κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ποιήσατε ἡμῖν." Οἱ δὲ λαβόντες τὸν νόμον ὥρκισαν αὐτοὺς, μηδενὶ ἐξηγήσασθαι ἔτι τοὺς λόγους τούτους. Ἔδωκαν δὲ αὐτοῖς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἔξω τῆς πόλεως, δεδωκότες αὐτοῖς καὶ ἀργύρια καὶ ἄνδρας τρεῖς τοῦ ἀποκαταστῆσαι αὐτοὺς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Καὶ ἐπορεύθησαν. Πορευθέντων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, ἀρχισυνάγωγοι καὶ πρεσβύτεροι ἐν τῇ συναγωγῇ ἀποκλείσαντες τὴν πύλην, καὶ ἐκόπτοντο κόπετον μέγαν λέγοντες, "Τί τοῦτο τὸ σημεῖον, ὃ

γένονεν ἐν τῷ Ἰσραηλ ;" Λέγουσιν Ἄννας καὶ Καϊάφας, "Τί περίλυπος ἡ ψυχὴ ὑμῶν ; Τοῖς στρατιώταις ἔχομεν πιστεῦσαι, ὅτι ἄγγελος κατέβη ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου ; Καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔδωκαν χρυσίον ἱκανὸν αὐτοῖς, καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ αὐτοὶ οἱ μαθηταὶ ἐδίδαξαν τοὺς τηροῦντας τὸν τάφον ταῦτα εἰπεῖν, ὅτι ἄγγελος Κυρίου καταβὰς ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου. Ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι οὐκ ἐξὸν (τῶν) ἀκροβύστων πιστευσαί τι ῥῆμα ; τί δέ ; ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν ἔλαβον ἱκανὸν χρυσίον, καὶ καθὼς ἐδιδάξαμεν αὐτοὺς, οὕτως καὶ εἶπαν."

CAPUT XV.

Ἀνέστη δὲ ὁ Νικόδημος, καὶ ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ συνεδρίου λέγων, "Ὀρθῶς εἴπατε. Οὐκ ἀγνοεῖτε, λαὸς Κυρίου, τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐλθόντας ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὅτι αὐτοὶ φοβούμενοι τὸν Θεόν εἰσι καὶ ἄνδρες εὐπορίας, μισοῦντες [καὶ] πλεονεξίαν, ἄνδρες εἰρηνικοί· καὶ αὐτοὶ ἐξηγήσαντο μεθ' ὅρκου, ὅτι "εἴδομεν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ ὄρος Μομφῆ μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν αὐτοῦ, ὅτε ἐδίκασκεν, ἃ ἠκούσαμεν παρ' αὐτοῦ," καὶ ὅτι "εἴδομεν αὐτὸν ἀναληφθέντα εἰς τὸν οὐρανον." Καὶ οὐδεὶς ἠρώτησεν αὐτοὺς, τὸ ποίῳ σχήματι ἀνελήφθη. Καὶ γὰρ καθὼς διδάσκει τὸ ἅγιον βιβλίον, ὅτι Ἡλίας ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ Ἐλισσαῖος ἐφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἔῤῥιψε τὴν μηλωτὴν ἐπάνω τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς Ἱεριχώ. Καὶ ὑπήντησαν αὐτῷ τὰ τέκνα τῶν προφητῶν, καὶ εἶπαν, Ποῦ ἐστιν ὁ κύριός σου Ἡλίας ; Καὶ εἶπεν, ὅτι ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ εἶπαν πρὸς Ἐλισσαῖον, Μὴ πνεῦμα αὐτὸν ἥρπασε (καὶ ἔῤῥιψεν ἐφ') ἑνὶ τῶν ὀρέων ; Ἀλλὰ λάβωμεν τοὺς παῖδας ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, καὶ ζητήσωμεν αὐτόν. Καὶ ἔπεισαν τὸν Ἐλισσαῖον, καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτῶν· καὶ ἐζήτησαν τρεῖς ἡμέρας, καὶ οὐχ εὗρον αὐτὸν, καὶ ἔγνωσαν, ὅτι ἀληθῶς ἀνελήφθη. Καὶ νῦν ἀκούσατέ μου, καὶ ἀποστείλωμεν ἐπὶ πάντα τὰ ὄρεα Ἰσραὴλ, ζητῆσαι αὐ-

τόν." Καὶ ἐζήτησαν τὸν Ἰησοῦν, καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν. Εὗρον δὲ τὸν Ἰωσὴφ εἰς Ἀριμαθαίαν, καὶ οὐδεὶς ἐτόλμησε κρατῆσαι αὐτόν. Καὶ ἀνήνεγκαν τοῖς πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευΐταις, "Ὅτι " Περιήλθομεν ἐν παντὶ ὄρει Ἰσραὴλ, καὶ οὐχ εὕρομεν τὸν Ἰησοῦν· τὸν δὲ Ἰωσὴφ εὕρομεν εἰς Ἀριμαθαίαν." Ἀκούσαντες δὲ περὶ τοῦ Ἰωσὴφ ἐχάρησαν, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ Ἰσραήλ. Καὶ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, ποίῳ τρόπῳ συντύχωσι τῷ Ἰωσὴφ, ἔλαβον τόμον χάρτου καὶ ἔγραψαν τῷ Ἰωσὴφ τάδε, " Εἰρήνη σοὶ, [καὶ πάντα, ὅσα σοι]. Οἴδαμεν, ὅτι ἡμάρτομεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς σέ· ἀλλὰ εὐξάμενος τῷ Θεῷ καταξίωσον ἐλθεῖν πρὸς τοὺς πατέρας σου καὶ τέκνα, ὅτι ἐλυπήθημεν ἅπαντες. Ἀνοίξαντες γὰρ τὴν θύραν οὐχ εὕρομεν σε. Καὶ οἴδαμεν, ὅτι βουλὴν κακὴν ἐβουλευσάμεθα κατὰ σοῦ, ἀλλὰ ὁ Κύριος ἀντελάβετο σου, καὶ αὐτὸς διεσκέδασε τὴν βουλὴν ἡμῶν τὴν κατὰ σοῦ, τίμιε πάτερ Ἰωσήφ." Καὶ ἐξελέξαντο ἀπὸ παντὸς Ἰσραὴλ ἑπτὰ ἄνδρας φιλοῦντας τὸν Ἰωσὴφ, οὓς καὶ αὐτὸς ὁ Ἰωσὴφ λίαν ἐφίλει, καὶ λέγουσιν αὐτοῖς οἱ ἀρχισυνάγωγοι καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, " Εἰ δεξάμενος τὴν ἐπιστολὴν ἡμῶν ἀναγνῷ, οἴδατε, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἐλεύσεται πρὸς ἡμᾶς· ἐὰν δὲ δεξάμενος τὴν ἐπιστολὴν ἡμῶν μὴ ἀναγνῷ, οἴδατε ὅτι κεκάκωται πρὸς ἡμᾶς· καὶ ἀσπασάμενοι αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ ἀποστράφητε πρὸς ἡμᾶς." Καὶ εὐλογήσαντες αὐτοὺς ἀπέλυσαν. Καὶ ἦλθον οἱ ἄνδρες πρὸς Ἰωσὴφ, καὶ προσεκύνησαν καὶ εἶπαν, " Εἰρήνη σοι, [καὶ πάντα, ὅσα σοι]." Καὶ εἶπεν, " Εἰρήνη ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ." Οἱ δὲ ἀπέδωκαν αὐτῷ τὸ βιβλίον τῆς ἐπιστολῆς. Καὶ δεξάμενος ὁ Ἰωσὴφ ἀνέγνω, καὶ περιεπτύξατο τὴν ἐπιστολὴν, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν, καὶ εἶπεν, " Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς, ὃς ἐλυτρώσατο τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ μὴ ἐκχέειν αἷμα ἀθῷον, καὶ εὐλογητὸς ὁ Κύριος, ὃς ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐσκέπασέ με ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ." Καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς τράπεζαν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ. Καὶ ὀρθρίσαντες ηὔξαντο. Καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ ὁ Ἰωσὴφ,

καὶ ἐπορεύετο μετὰ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἦλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὑπήντησαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἔκραζον τῷ Ἰωσήφ, "Εἰρήνη εἰσόδῳ σου." Καὶ Ἰωσὴφ ἠσπάσατο πάντα τὸν λαὸν, καὶ εἶπεν, "Εἰρήνη ὑμῖν." Καὶ κατεφίλησεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαός. Καὶ ηὔξαντο ὁ λαὸς σὺν τῷ Ἰωσήφ, καὶ ἐξίσταντο (ἐπὶ) τῇ θεωρίᾳ αὐτοῦ. Καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν Νικόδημος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην, καὶ ἐκάλεσεν Ἄνναν καὶ Καϊάφαν, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευΐτας εἰς τόν οἶκον αὐτοῦ· καὶ ἦσαν τρώγοντες καὶ πίνοντες σὺν τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ὑμνήσαντες ἕκαστος ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰωσὴφ ἔμεινεν εἰς τὸν οἶκον Νικοδήμου. (Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, ὤρθρισαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι καὶ οἱ ἄνδρες καὶ οἱ Λευῖται εἰς τὸν οἶκον Νικοδήμου·) καὶ ὑπήντησεν αὐτοῖς ὁ Νικόδημος, (καὶ εἶπεν "Εἰρήνη ὑμῖν.)" Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχισυνάγωγοι καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, "Εἰρήνη σοι καὶ τῷ Ἰωσὴφ καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ Ἰωσήφ." Καὶ εἰσήνεγκεν αὐτοὺς εἰς τὸν κῆπον αὐτοῦ. Καὶ ἐκαθέσθη πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ Ἰωσὴφ ἐκαθέσθη ἐν μέσῳ Ἄννα καὶ Καϊάφα, καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα αὐτῷ λαλῆσαί τι ῥῆμα. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰωσήφ, "Τί ὅτι κεκλήκατέ με;" Καὶ διένευον τῷ Νικοδήμῳ, ὥστε λαλῆσαι τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀνοίξας ὁ Νικόδημος τὸ στόμα αὐτοῦ εἶπε τῷ Ἰωσήφ, "Οἶδας, ὅτι οἱ τίμιοι διδάσκαλοι καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ζητοῦσι παρὰ σοῦ τι ῥῆμα." Καὶ εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, "Ἐρωτήσατέ με." Καὶ λαβόντες οἱ ἱερεῖς τὸν νόμον ὥρκισαν τὸν Ἰωσὴφ λέγοντες, "Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ Ἰσραὴλ, καὶ δὸς αὐτῷ ἐξομολόγησιν. Ὅτι Ἄχαρ ὡρκίσθη παρὰ τοῦ προφήτου τοῦ μὴ ἀποκρύψαι τι ῥῆμα, οὕτως καὶ αὐτὸς μὴ ἀποκρύψῃς ἀφ' ἡμῶν ἕως ῥήματος." Καὶ εἶπεν Ἰωσήφ, "Ζῇ Κύριος, οὐ μὴ ἀποκρύψω ἀφ' ὑμῶν τι ῥῆμα." Καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, "Ἐλυπήθημεν κατὰ σοῦ, ὅτι ᾐτήσω τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐνετύλιξας ἐν σινδόνι καθαρᾷ, καὶ ἔθηκας αὐτὸ (ἐν τῷ καινῷ σου) μνημείῳ. Καὶ διὰ τοῦτο ἠσφαλισάμεθά σε ἐν τῷ

οἰκήματι, ὅπου θυρὶς οὐκ ἦν, καὶ κλεῖδα καὶ σφραγῖδα ἐπεθήκαμεν, καὶ τὴν θύραν παραφύλακες ἐτήρουν. Καὶ τὸ οἴκημα, ὅπου ἧς ἐγκεκλεισμένος, τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἠνοίξαμεν τὰς θύρας, καὶ οὐχ εὕρομέν σε, καὶ ἐλυπήθημεν σφόδρα. Καὶ ἔκστασις ἐπέπεσεν ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν Κυρίου μέχρι τῆς χθές. Καὶ νῦν ἀπάγγειλον ἡμῖν, τί γέγονας." Καὶ εἶπεν Ἰωσήφ, "Τῇ παρασκευῇ περὶ ὥραν δεκάτην ἀπεκλείσατέ με, καὶ ἔμεινα τὸ σάββατον πλῆρες. Καὶ μεσούσης τῆς νυκτὸς, ἑστηκότος μου καὶ εὐχομένου, ἐκρεμάσθη ὁ οἶκος ἐκ τῶν τεσσάρων γωνιῶν, καὶ εἶδον ὡς ἀστραπὴν πυρὸς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. Καὶ ἔμφοβος γενόμενος ἔπεσα χαμαί. Καὶ ἐπελάβετό μου τῆς χειρός (τις), καὶ ἐξέβαλέ με ἀπὸ τοῦ τόπου, οὗ ἤμην πεπτωκὼς· καὶ ἰκμὰς ὕδατος ἐξεχύθη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μου μέχρι τῶν ποδῶν μου· καὶ ὡς ὀσμὴ μύρου ἦλθε περὶ τοὺς μυκτῆράς μου. Καὶ ἐκμάξας μου τὸ πρόσωπον κατεφίλησέ με καὶ εἶπέ μοι· Μὴ φοβοῦ, Ἰωσὴφ, ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἰδὲ, τίς ἐστιν ὁ λαλῶν σοι. Κοὶ ἀναβλέψας εἶδον τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἔντρομος γενόμενος ἐνόμισα φάντασμα εἶναι. Καὶ τὰ προστάγματα ἔλεγον· καὶ αὐτὸς συνέλεγέ μοι. Καὶ ὡς οὐκ ἀγνοεῖτε, ὅτι φάντασμα, ἐὰν ἀπαντήσῃ τινί, καὶ ἀκούσῃ τῶν προσταγμάτων, φυγῇ φεύγει· καὶ εἰδὼς, ὅτι συνέλεγέ μοι, εἶπον αὐτῷ· (Ῥαββὶ Ἡλία. Καὶ εἶπέ μοι· Οὐκ εἰμὶ Ἡλίας. Καὶ εἶπον αὐτῷ·) Τίς εἶ, κύριε; Καὶ εἶπέ μοι· Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, οὗ καὶ τὸ σῶμα ᾐτήσω παρὰ Πιλάτου, καὶ ἐνέδυσάς με σινδόνι καθαρᾷ, καὶ σουδάριον ἐπέθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου, καὶ ἔθηκάς με ἐν τῷ μνημείῳ σου τῷ καινῷ, καὶ ἐκύλισας λίθον μέγαν πρὸς τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Καὶ εἶπα ἐγὼ μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτὸν μετ᾽ ἐμοῦ· Δεῖξόν μοι τὸν τόπον, ὅπου τέθεικά σε. Καὶ ἀπήνεγκέ με, καὶ ἔδειξέ μοι τὸν νόπον, ὅπου τέθεικα αὐτὸν, καὶ τὴν σινδόνα, ᾗ περιέθηκα αὐτὸν, καὶ τὸ σουδάριον, ᾧπερ ἐνέδυσα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ ἔγνων, ὅτι Ἰησοῦς ἐστι. Καὶ ἐπελάβετό μου τῆς χειρὸς, καὶ ἔστησέ με τῶν θυρῶν κεκλεισμένων μέσον τοῦ

οἴκου μου, καὶ ἀπήγαγέ με εἰς τὴν κλίνην μου, καὶ εἶπέ μοι· Εἰρήνη σου. Καὶ κατεφίλησέ με καὶ παρήγγειλέ μοι λέγων· "Ἕως τεσσαράκοντα ἡμερῶν μὴ ἐξέλθῃς ἐκ τοῦ οἴκου σου· ἰδοὺ γὰρ πορεύομαι εἰς τὴν Γαλιλαίαν πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου."

CAPUT XVI.

Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχισυνάγωγοι καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ Λευῖται τὰ ῥήματα ταῦτα παρὰ τοῦ Ἰωσὴφ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί, καὶ ἔπεσαν χαμαί, καὶ ἐνήστευσαν ἕως ἡμέρας ἐννάτης. Καὶ παρεκάλεσαν ὁ Νικόδημος σὺν τῷ Ἰωσὴφ τὸν Ἄνναν καὶ τὸν Καϊάφαν τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευΐτας λέγοντες, "Ἀνάστητε καὶ στῆτε εἰς τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ γεύσασθε ἄρτον καὶ ἐνισχύσατε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, ὅτι αὔριον σάββατον τοῦ Κυρίου ἐστίν." Καὶ ἀνέστησαν καὶ ηὔξαντο τῷ θεῷ, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ ἐπορεύθησαν ἕκαστος ἀνὴρ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Τῷ δὲ σαββάτῳ ἐκαθέσθησαν οἱ διδάσκαλοι ἡμῶν καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ Λευῖται συζητοῦντες πρὸς ἀλλήλους καὶ λέγοντες, "Τίς αὕτη ἡ ὀργὴ ἡ φθάσασα πρὸς ἡμᾶς; ὅτι οἴδαμεν τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα." Λέγει Λευῒς διδάσκαλος, "Τοὺς γονεῖς αὐτοῦ οἶδα φοβουμένους τὸν θεόν, καὶ τὰς εὐχὰς μὴ ἀποστεροῦντας καὶ τὰς δεκάτας ἀποδιδόντας τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ. Καὶ ὅτε ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς, ἀνήνεγκαν αὐτὸν οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ θυσίας καὶ ὁλοκαυτώματα ἔδωκαν τῷ Θεῷ. Καὶ ὅτε ἔλαβεν αὐτὸν ὁ μέγας διδάσκαλος Συμεὼν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εἶπε, Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. Καὶ ηὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδού, οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον· καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρ-

διῶν διαλογισμοί." Λέγουσι τῷ δικασκάλῳ Λευΐς, "Σὺ ταῦτα πῶς ἤκουσας;" Λέγει αὐτοῖς Λευΐς, "Οὐκ οἴδατε, ὅτι παρ' αὐτῷ ἔμαθον τὸν νόμον;" Λέγει αὐτῷ τὸ συνέδριον, "Τὸν πατέρα σου θέλομεν ἰδεῖν." Καὶ μετεστείλατο τὸν πατέρα αὐτοῦ. Καὶ ἐπυνθάνοντο παρ' αὐτοῦ, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. Καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, "Τί ὅτι οὐκ ἐπιστεύσατε τῷ υἱῷ μου; ὁ μέγας καὶ δίκαιος Συμεὼν αὐτὸς ἐδίδαξεν αὐτὸν τὸν νόμον." Λέγει αὐτῷ τὸ συνέδριον, "Ἆρα δὴ ἀληθές ἐστι τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὃ ἐλάλησας;" Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, "Ναί, ἀληθές ἐστι." Τότε οἱ ἀρχισυνάγωγοι καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται εἶπαν, "Δεῦτε ἀποστείλωμεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν πρὸς τοὺς τρεῖς ἄνδρας τοὺς ἐλθόντας καὶ ἐξηγησαμένους περὶ τῆς διδαχῆς καὶ τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ· καὶ εἴπωσιν ἡμῖν, πῶς εἶδον αὐτὸν ἀναληφθέντα." Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος οὗτος πᾶσιν. Καὶ ἀπέστειλαν τοὺς τρεῖς ἄνδρας τοὺς ἤδη ἀπελθόντας μετ' αὐτῶν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς, "Εἴπατε τῷ ῥαββὶ Ἀδδᾷ καὶ τῷ ῥαββὶ Φινεὲς καὶ τῷ ῥαββὶ Ἀγγαίῳ· εἰρήνη ὑμῖν καὶ πάντα, ὅσα ὑμῖν. Ζητήσεως πολλῆς γενομένης ἐν τῷ συνεδρίῳ ἀπεστείλαμεν τοὺς ἄνδρας τούτους καλέσαι ὑμᾶς εἰς τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον Ἱερουσαλήμ." Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ ἄνδρες εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὗρον αὐτοὺς καθεζομένους καὶ μελετῶντας τὸν νόμον, καὶ ἠσπάσαντο αὐτοὺς ἐν εἰρήνῃ. Καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες (οἱ εἰς τὴν Γαλιλαίαν) πρὸς τοὺς ἀπελθόντας πρὸς αὐτούς, "Εἰρήνη παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ." Καὶ εἶπαν, "Εἰρήνη ὑμῖν." Οἱ δὲ πάλιν εἶπαν πρὸς αὐτούς, "Τί ὅτι ἤλθατε;" Καὶ εἶπαν οἱ ἀποσταλέντες, "Καλοῦσιν ὑμᾶς τὸ συνέδριον ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ." Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἄνδρες, ὅτι ζητοῦνται ἐν τῷ συνεδρίῳ, ηὔξαντο τῷ θεῷ, καὶ ἀνεκλίθησαν μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐλθόντων, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον· καὶ ἀνέστησαν καὶ ἐπορεύθησαν ἐν εἰρήνῃ ἐν Ἱερουσαλήμ. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐκαθέσθη τὸ συνέδριον ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, "Ὄντως εἴδετε τὸν Ἰησοῦν καθήμενον ἐν τῷ ὄρει Μομφῇ καὶ διδάσκοντα τοὺς ἕνδεκα μαθητὰς αὐτοῦ; καὶ εἴδετε αὐτὸν ἀναληφθέν-

τα;" Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες, "Ὡς εἴδομεν αὐτὸν ἀναληφθέντα, οὕτως καὶ εἴπαμεν." Λέγει Ἀνανίας ῥαββί, "Ἄρατε αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· καὶ ἴδωμεν, εἰ συμφωνεῖ ὁ λόγος αὐτῶν." Καὶ ἦραν αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων. Καὶ καλοῦσι πρῶτον Ἀδδᾶν ῥαββί, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, "Πῶς εἶδες τὸν Ἰησοῦν ἀναληφθέντα;" Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἀδδᾶς, "Ἔτι καθεζομένου αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει Μομφῆ καὶ διδάσκοντος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἴδομεν νεφέλην ἐπισκιάσασαν αὐτόν τε καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐπήρθη ἡ νεφέλη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ηὔχοντο κείμενοι ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. Καλοῦσι τὸν Φινεὲς τὸν ἱερέα, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, "Πῶς εἶδες τὸν Ἰησοῦν ἀναληφθέντα;" Καὶ αὐτὸς εἶπεν ὡσαύτως. Ἠρώτησαν δὲ πάλιν τὸν Ἀγγαῖον, καὶ αὐτὸς εἶπεν ὁμοίως. Καὶ εἶπαν τὸ συνέδριον, "Ὁ νόμος Μωσέως περιέχει, Ἐπὶ στόματος δύο καὶ τριῶν μαρτύρων σταθήσεται πᾶν ῥῆμα." Λέγει ὁ Ἀδδᾶς διδάσκαλος, "Γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, Καὶ μετετέθη Ἐνὼχ, καὶ οὐχ ὕπαρχει, ὅτι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός." Ἰάειρος διδάσκαλος εἶπε, "Τοῦ ἁγίου Μωσέως θάνατον ἠκούσαμεν, καὶ αὐτὸν οὐκ εἴδομεν. Γέγραπται γὰρ ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου, Καὶ ἀπέθανε Μωϋσῆς ἐν ῥήματι Κυρίου, καὶ οὐκ ἔγνω ἀνὴρ τὴν ταφὴν αὐτοῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης." Καὶ ῥαββὶ Λευὶς εἶπε, "Διότι ῥαββὶ Συμεὼν εἶπεν, ὡς εἶδε τὸν Ἰησοῦν· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον." Καὶ ῥαββὶ Ἠσαΐας εἶπε, "Γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστελῶ τὸν ἄγγελόν μου, ὃς προπορεύεται πρὸ προσώπου σου, τοῦ διαφυλάξαι σε ἐν πάσῃ ὁδῷ ἀγαθῇ, ὅτι ὄνομά μου ἐνέγκαται." Τότε Ἄννας καὶ Καϊάφας εἶπαν, "Ὀρθῶς εἴπατε τὰ γεγραμμένα Μωσέως ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῦ Ἐνὼχ θάνατον οὐδεὶς εἶδεν· ὁ δὲ Ἰησοῦς λόγον ἔδωκε Πιλάτῳ, καὶ εἴδομεν αὐτὸν ῥαπίσματα λαβόντα, καὶ ὅτι ἐμπτύσματα ἔλαβε· καὶ ὅτι οἱ στρατιῶται στέφανον ἐξ ἀκανθῶν περιέθηκαν αὐτῷ, καὶ ὅτι ἐφραγέλλωσαν αὐτὸν, καὶ ἀπόφασιν ἔλαβεν ἀπὸ Πιλάτου· καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ Κρανίου ἐσταυρώθη καὶ δύο λῃσταὶ μετ' αὐτοῦ· καὶ ὅτι ὄξος

ἐπότισαν αὐτὸν μετὰ χολῆς καὶ ὑσσώπου· καὶ ὅτι λόγχῃ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἐξεκέντησεν ὁ Λογγῖνος ὁ στρατιώτης· καὶ ὅτι τὸ σῶμα αὐτοῦ ᾐτήσατο Ἰωσὴφ, ὁ τίμιος πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὅτι, καθὼς λέγει, ἀνέστη, καὶ καθὼς λέγουσιν οἱ τρεῖς διδάσκαλοι, εἶδον αὐτὸν ἀναληφθέντα εἰς τὸν οὐρανόν."

CAPUT XVII.

Λέγει ὁ Ἰωσήφ, "Καὶ τί θαυμάζετε, εἰ ὁ Ἰησοῦς ἠγέρθη; Οὐκ ἔστι τοῦτο θαυμαστόν· ἀλλὰ τοῦτο θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι οὐκ ἠγέρθη μόνος, ἀλλ' ὅτι καὶ ἄλλους πολλοὺς νεκροὺς ἤγειρεν, οἵτινες ἐνεφανίσθησαν ἐν Ἱεροσολύμοις πρὸς πολλούς. Καὶ εἰ τοὺς ἄλλους οὐ γινώσκετε. τέως τὸν Συμεῶνα, ὅστις ἐδέξατο τὸν Ἰησοῦν, καὶ τοὺς δύο αὐτοῦ υἱοὺς καὶ τοὺς δύο ἀδελφοὺς, οὓς ἀνέστησε, τέως αὐτοὺς γινώσκετε. Ἡμεῖς γὰρ ἐθάψαμεν αὐτοὺς πρὸ ὀλίγου· νῦν δὲ οἱ μὲν τάφοι αὐτῶν ὁρῶνται ἠνεῳγμένοι κενοὶ, αὐτοὶ δέ εἰσι ζῶντες καὶ διατρίβοντες ἐν τῇ Ἀριμαθίᾳ. Ἀπέστειλαν οὖν ἀνθρώπους, καὶ εὗρον τὰ μνημεῖα αὐτῶν ἠνεῳγμένα κενά." Λέγει ὁ Ἰωσήφ, "Ἀπέλθωμεν εἰς τὴν Ἀριμαθίαν καὶ εὑρήσομεν αὐτούς." Τότε ἠγέρθησαν οἱ ἀρχιερεῖς ὁ Ἄννας καὶ Καϊάφας, καὶ Ἰωσὴφ καὶ Νικόδημος καὶ Γαμαλιὴλ καὶ ἕτεροι μετ' αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθον εἰς Ἀριμαθίαν, καὶ εὗρον οὓς ὁ Ἰωσὴφ ἔλεγεν. Ἐποίησαν οὖν προσευχὴν καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους· εἶτα ἦλθον μετ' αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἔφερον αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ ἠσφαλίσαντο τὰς θύρας, καὶ ἔθηκαν εἰς μέσον τὴν παλαιὰν τῶν Ἰουδαίων, καὶ εἶπον πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς, "Θέλομεν, ἵνα ὀμόσητε εἰς τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὸν Ἀδωναΐ, καὶ οὕτως ἵνα εἴπητε τὴν ἀλήθειαν, πῶς ἀνέστητε, καὶ τίς ὑμᾶς ἀνέστησεν ἐκ τῶν νεκρῶν." Τοῦτο ἀκούσαντες οἱ ἀναστάντες ἄνθρωποι ἐποίησαν εἰ τὰ πρόσωπα αὐτῶν τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ, καὶ εἶπον πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, "Δότε ἡμῖν χάρτην καὶ μέλαν καὶ κάλαμον." Ἔφερον οὖν ταῦτα. Καὶ καθίσας εἷς ἐξ αὐτῶν ἔγραψεν οὕτως.

CAPUT XVIII.

"Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου, δὸς ἡμῖν χάριν, ἵνα διηγησώμεθα τὴν ἀνάστασίν σου καὶ τὰ θαυμάσιά σου, ἃ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐποίησας. Ἡμεῖς οὖν ἦμεν ἐν τῷ ᾅδῃ μετὰ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων· ἐν ὥρᾳ δὲ μεσονυκτίου εἰς τὰ σκοτεινὰ ἐκεῖνα ἀνέτειλεν ὥσπερ φῶς ἡλίου καὶ ἔλαμψε, καὶ ἐφωτίσθημεν πάντες καὶ εἴδομεν ἀλλήλους. Καὶ εὐθὺς ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραὰμ μετὰ τῶν πατριαρχῶν καὶ τῶν προφητῶν ἑνωθεὶς καὶ χαρᾶς ὁμοῦ πλησθέντες εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Τοῦτο τὸ φῶς ἀπὸ μεγάλου φωτισμοῦ ἐστιν. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας ἐκεῖ παρὼν εἶπε, Τοῦτο τὸ φῶς ἐκ τοῦ πατρός ἐστι καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, περὶ οὗ προεφήτευσα ἔτι ζῶν λέγων· Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλεὶμ, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα. Εἶτα ἦλθεν εἰς τὸ μέσον ἕτερος ἀπὸ τῆς ἐρήμου ἀσκητὴς, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ πατριάρχαι, Τίς εἶ; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ἰωάννης, τὸ τέλος τῶν προφητῶν, ὃς ἐποίησα τὰς ὁδοὺς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ εὐθείας, καὶ ἐκήρυξα τῷ λαῷ μετάνοιαν εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰς ἐμὲ ἦλθε, καὶ ἀπὸ μακρόθεν ἰδὼν αὐτὸν εἶπον πρὸς τὸν λαόν· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Καὶ μετὰ τῆς χειρός μου ἐβάπτισα αὐτὸν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, καὶ εἶδον ὡσεὶ περιστερὰν [καὶ] τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτὸν ἐρχόμενον, καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὕτω λέγοντος, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ ηὐδόκησα. Καὶ διὰ τοῦτο ἀπέστειλέ με καὶ πρὸς ὑμᾶς, ἵνα κηρύξω, πῶς ἔρχεται ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ υἱὸς ὧδε, ἵνα ὅστις πιστεύσει πρὸς αὐτὸν, σωθήσεται, ὅστις δὲ οὐ πιστεύσει, κατακριθήσεται. Διὰ τοῦτο λέγω πρὸς ἅπαντας ὑμᾶς, καθὼς ἴδητε αὐτὸν, ἵνα προσκυνήσητε πάντες· ὅτι νῦν μόνον ἐστὶ πρὸς ὑμᾶς ὁ τῆς μετανοίας καιρὸς ὑπὲρ οὗ προσεκυνήσατε εἰς τὸν ἄνω μάταιον κόσμον τοῖς εἰδώλοις καὶ ὑπὲρ ὧν ἡμαρτήκατε· ἐν ἄλλῳ δὲ καιρῷ τοῦτο γενέσθαι ἀδύνατον.

CAPUT XIX.

Τοῦ Ἰωάννου τοίνυν διδάσκοντος οὕτως τοὺς ἐν τῷ ᾅδῃ ἀκούσας καὶ ὁ πρωτόπλαστος καὶ προπάτωρ Ἀδὰμ λέγει πρὸς Σὴθ, τὸν υἱὸν αὐτοῦ· Τἱέ μου, θέλω ἵνα εἴπῃς τοῖς προπάτορσι τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῖς προφήταις, ὅτε ἔπεσον τοῦ ἀποθνήσκειν με, ποῦ σε ἀπέστειλα. Ὁ δὲ Σὴθ ἔφη, Προφῆται καὶ πατριάρχαι, ἀκούσατε. Ὁ ἐμὸς πατὴρ Ἀδὰμ ὁ πρωτόπλαστος, πεσών ποτε εἰς τὸ τελευτᾷν, ἀπέστειλέ με ποιήσασθαι δέησιν πρὸς τὸν θεὸν ἔγγιστα τῆς πύλης τοῦ παραδείσου, ὡς ἂν ὁδηγήσῃ με δι' ἀγγέλου (πρὸς) τὸ δένδρον τῆς ἐλεημοσύνης, [τουτέστι τὸ ἔλεος τοῦ ἐλαίου,] καὶ ἐπάρω ἔλαιον, καὶ ἀλείψω τὸν ἐμὸν πατέρα, καὶ ἀναστῇ ἀπὸ τῆς ἀσθενείας. Ὅπερ δὲ καὶ ἐποίησα. Καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἐλθὼν ὁ ἄγγελος Κυρίου λέγει μοι, Τί, Σὴθ, αἰτεῖς; ἔλαιον αἰτεῖς τὸ τοὺς ἀσθενεῖς ἀνιστῶν, ἢ τὸ δένδρον τὸ ὡραῖον (τὸ ῥέον) τὸ τοιοῦτον ἔλαιον, διὰ τὴν τοῦ σοῦ πατρὸς ἀσθένειαν; Τοῦτο οὐκ ἔστιν εὑρεθῆναι νυνί. Ἄπιθι καὶ εἰπὲ τῷ πατρί σου, ὅτι μετὰ τὸ συντελεσθῆναι ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη πεντακισχίλια πεντακόσια, τότε κατέλθῃ ἐν τῇ γῇ ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐνανθρωπήσας· κἀκεῖνος ἀλείψει αὐτὸν τῷ τοιούτῳ ἐλαίῳ, καὶ ἀναστήσεται· καὶ ἐν ὕδατι καὶ πνεύματι ἁγίῳ πλυνεῖ καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ, καὶ τότε ἀπὸ πάσης νόσου ἰαθήσεται· νῦν δὲ τοῦτο γενέσθαι ἀδύνατον. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ πατριάρχαι καὶ οἱ προφῆται ἐχαίροντο μεγάλως.

CAPUT XX.

Ἐν τοιαύτῃ δὲ τῶν ἁπάντων χαρᾷ ἦλθεν ὁ Σατᾶν, ὁ κληρονόμος τοῦ σκότους, καὶ λέγει τῷ Ἀΐδῃ, Παμφάγε καὶ ἀκόρεστε, ἄκουσόν μου τοὺς λόγους. Ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἰουδαίων τις Ἰησοῦς λεγόμενος, ὀνομάζων ἑαυτὸν υἱὸν θεοῦ, οὗτος δὲ ὢν ἄνθρωπος, ἀπὸ συνεργείας ἡμετέρας ἐσταύρωσαν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι. Καὶ νῦν αὐτοῦ τελευτήσαντος ἔσο ἡτοιμασμένος, ὅπως ὧδε κατασφαλίσωμεν αὐτόν. Ἐγὼ γὰρ

οἶδα, ὅτι ἄνθρωπός ἐστι, καὶ ἤκουσα καὶ αὐτοῦ λέγοντος· ὅτι περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου. Ἐποίησέ μοι καὶ πολλὰ κακὰ ἐν τῷ ἄνωθεν κόσμῳ τοῖς βροτοῖς συναναστρεφόμενος· ὅπου γὰρ ηὕρισκε τοὺς ἐμοὺς δούλους, ἐδίωκεν αὐτοὺς, καὶ ὅσους ἀνθρώπους ἐποίουν ἐγὼ κυλλοὺς, τυφλοὺς, χωλοὺς, λεπροὺς, καὶ εἴ τι τοιούτων, διὰ λόγου μόνου ἰᾶτο αὐτούς. Καὶ πολλοὺς ἑτοιμάσας εἰς τὸ ταφῆναι, καὶ τούτους διὰ λόγου πάλιν ἀνεζώωσε. Λέγει ὁ Ἅδης, Καὶ τοσοῦτόν ἐστιν οὗτος δυνατὸς, ὥστε διὰ λόγου μόνου ποιεῖν τοιαῦτα; Ἢ τοιούτῳ ὄντι δύνασαι σὺ ἀντιστῆναι αὐτῷ; Ἐμοὶ δοκεῖ, τοιούτῳ ὄντι οὐδεὶς αὐτῷ ἀντιστῆναι δυνήσεται. Εἰ δὲ λέγεις, ὅτι ἤκουσας αὐτοῦ φοβουμένου τὸν θάνατον, παίζων σε καὶ γελῶν ἔφη τοῦτο, θέλων ἵνα σε ἁρπάσῃ ἐν χειρὶ δυνατῇ. Καὶ οὐαὶ, οὐαί σοι εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Λέγει ὁ Σατᾶν, Παμφάγε καὶ ἀκόρεστε Ἅδη, τοσοῦτον ἐφοβήθης ἀκούσας περὶ τοῦ κοινοῦ ἡμῶν ἐχθροῦ; Ἐγὼ αὐτὸν οὐκ ἐφοβήθην, ἀλλ' ἐνήργησα τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτὸν, καὶ ἐπότισαν αὐτὸν καὶ χολὴν μετὰ ὄξους. Ἑτοιμάσθητι οὖν, ὅπως ἐλθόντα κρατήσῃς αὐτὸν ἰσχυρά. Ἀπεκρίθη ὁ Ἅιδης, Κληρονόμε τοῦ σκότους, υἱὲ τῆς ἀπωλείας, διάβολε, νῦν μοι εἶπας, ὅτι πολλοὺς σὺ ἑτοιμάσας εἰς τὸ ταφῆναι, αὐτὸς λόγῳ μόνῳ τούτους ἀνεζώσε· καὶ εἰ ἑτέρους τῆς ταφῆς ἠλευθέρωσε, πῶς αὐτὸς καὶ ἐν ποίᾳ δυνάμει παρ' ἡμῶν κρατηθήσεται; Ἐγὼ δὲ πρὸ ὀλίγου κατέπιόν τινα νεκρὸν, ὀνόματι Λάζαρον, καὶ μετ' ὀλίγον τις ἐκ τῶν ζώντων διὰ λόγου μόνου βίᾳ ἐκ τῶν ἐγκάτων μου τοῦτον ἀνέσπασεν. Οἶμαι δὲ εἶναι αὐτὸν, ὃν σὺ φῄς. Εἰ οὖν ἐκεῖνον ἐνθάδε δεξόμεθα, δέδοικα μήπως καὶ περὶ τῶν λοιπῶν κινδυνεύσωμεν. Πάντας γὰρ οὓς ἀπ' αἰῶνος κατέπιον, ἰδοὺ ταρασσομένους κατανοῶ, καὶ ἀλγῶ τὴν κοιλίαν μου. Καὶ σημεῖον οὐκ ἀγαθόν μοι δοκεῖ ὁ προαναρπασθεὶς Λάζαρος ἀπ' ἐμοῦ· οὐ γὰρ ὡς νεκρὸς ἀλλ' ὡς ἀετὸς ἀπ' ἐμοῦ ἐξεπέτασεν· οὕτω γὰρ συντόμως ἡ γῆ αὐτὸν ἔξω ἔρριψε. Διὸ καὶ ὁρκίζω καὶ σε εἰς τὰς σὰς χάριτας καὶ εἰς τὰς ἐμὰς, μὴ ἀγάγῃς αὐτὸν

ἐντεῦθεν. Οἶμαι γὰρ, ὅτι διὰ τὸ πάντας ἀναστῆναι νεκροὺς ὧδε παραγίνεται. Καὶ τοῦτό σοι λέγω μὰ τὸ σκότος, ὃ ἔχομεν, εἰ ὧδε ἀγάγῃς αὐτὸν, οὐδείς μοι τῶν νεκρῶν ἐναπολειφθήσεται.

CAPUT. XXI.

Ταῦτα τοῦ Σατανᾶ καὶ τοῦ Ἅιδου λεγόντων πρὸς ἀλλήλους ἐγένετο φωνὴ μεγάλη ὥσπερ βροντὴ λέγουσα, "Ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες, ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. Ἀκούσας ὁ Ἅδης λέγει τῷ Σατανᾷ, "Ἔξελθε, εἰ δύνατος εἶ, καὶ ἀντίστηθι αὐτῷ." Ἐξῆλθεν οὖν ἔξω ὁ Σατᾶν. Εἶτα λέγει ὁ Ἅδης τοῖς δαίμοσιν αὐτοῦ, Ἀσφαλίσατε καλῶς καὶ ἰσχυρῶς τὰς πύλας τὰς χαλκᾶς καὶ τοὺς μοχλοὺς τοὺς σιδηροῦς, καὶ τὰ κλεῖθρά μου κατέχετε, καὶ σκοπεῖτε πάντες ἱστάμενοι ὄρθριοι· (ὀρθοί·) ἐὰν γὰρ εἰςέλθῃ αὐτὸς ὧδε, οὐαὶ ἡμᾶς λήψεται. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ προπάτορες ἤρξαντο πάντες ὑβρίζειν αὐτὸν λέγοντες· Παμφάγε καὶ ἀκόρεστε Ἅδη, ἄνοιξον, ὅπως εἰςέλθῃ ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. Λέγει Δαυὶδ ὁ προφήτης· Οὐκ οἶδας, τυφλὲ, ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ ἐγὼ ζῶν τὴν τοιαύτην φωνὴν, τὸ Ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες, ὑμῶν, προεφήτευσα; Ἡσαΐας εἶπεν· Ἐγὼ τοῦτο προιδὼν ὑφ' ἁγίου πνεύματος ἔγραψα, Ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ, καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν (τοῖς μνημείοις, καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν) τῇ γῇ. Καὶ· Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ νῖκος; Ἦλθεν οὖν πάλιν φωνὴ, ἄρατε πύλας, λέγουσα. Ἀκούσας ὁ Ἅδης ἐκ δευτέρου τὴν φωνὴν ἀπεκρίθη ὡς δῆθεν μὴ γινώσκων καὶ λέγει· Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;" Λέγουσιν οἱ ἄγγελοι τοῦ δεσπότου, "Κύριος κραταιὸς καὶ δυνατὸς, κύριος δυνατὸς ἐν πολέμῳ." Καὶ εὐθέως ἅμα τῷ λόγῳ τούτῳ αἱ χαλκαὶ πύλαι συνετρίβησαν καὶ οἱ σιδηροῖ μοχλοὶ συνεθλάσθησαν, καὶ οἱ δεδεμένοι πάντες νεκροὶ ἐλύθησαν τῶν δεσμῶν, καὶ ἡμεῖς μετ' αὐτῶν. Καὶ εἰςῆλθεν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης ὥςπερ ἄνθρωπος, καὶ πάντα τὰ σκοτεινὰ τοῦ ᾅδου ἐφωτίσθησαν.

CAPUT XXII.

Καὶ εὐθὺς ἐβόησεν ὁ Ἅδης, Ἐνικήθημεν, οὐαὶ ἡμῖν. Ἀλλὰ τίς εἶ ὁ ἔχων τοσαύτην ἐξουσίαν καὶ δύναμιν; Καὶ ποῖος εἶ ὁ χωρὶς ἁμαρτίας ὧδε ἐλθὼν, ὁ μικρὸς ὁρώμενος καὶ μεγάλα δυνάμενος, ὁ ταπεινὸς καὶ ὑψηλὸς, ὁ δοῦλος καὶ δεσπότης, ὁ στρατιώτης καὶ βασιλεὺς, ὁ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν ζώντων ἐξουσιάζων; Ἐν τῷ σταυρῷ προςηλώθης, (καὶ ἐν τῷ τάφῳ ἐτέθης, καὶ ἄρτι ἐγένου ἐλεύθερος,) καὶ κατέλυσας πᾶσαν τὴν δύναμιν ἡμῶν. Ἆρα σὺ εἶ ὁ Ἰησοῦς, περὶ οὗ ἔλεγεν ἡμῖν ὁ ἀρχισατράπης Σατᾶν, ὅτι διὰ σταυροῦ καὶ θανάτου μέλλεις κληρονομῆσαι ὅλον τὸν κόσμον. Τότε ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης κρατήσας ἐκ τῆς κορυφῆς τὸν ἀρχισατράπην Σατᾶν καὶ παραδοὺς αὐτὸν τοῖς ἀγγέλοις εἶπε· Σιδηροῖς καταδεσμήσατε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας καὶ τὸν τράχηλον καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ. Εἶτα παραδοὺς τοῦτον τῷ Ἅδῃ ἔφη· Λαβὼν αὐτὸν κάτεχε ἀσφαλῶς ἄχρι τῆς δευτέρας μου παρουσίας.

CAPUT XXIII.

Καὶ ὁ Ἅδης παραλαβὼν τὸν Σατᾶν ἔλεγεν αὐτῷ, Βεελζεβοὺλ, κληρονόμε τοῦ πυρὸς καὶ τῆς κολάσεως, ἐχθρὲ τῶν ἁγίων, διὰ ποίαν ἀνάγκην ᾠκονόμησας σταυρωθῆναι τὸν βασιλέα τῆς δόξης; ἢ τὸ ἐλθεῖν ὧδε καὶ ἐκδῦσαι ἡμᾶς; Ἐπιστρέφου καὶ ἰδὲ, ὅτι οὐδεὶς νεκρὸς ἐν ἐμοὶ κατελείφθη, ἀλλὰ πάντα ὅσα ἐκέρδησας διὰ τοῦ ξύλου τῆς γνώσεως, διὰ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ πάντα ἀπώλεσας· καὶ πᾶσά σου ἡ χαρὰ μετηνέχθη εἰς λυπήν· καὶ τὸν βασιλέα τῆς δόξης θέλων θανατῶσαι σεαυτὸν ἐθανάτωσας. Ἐπεὶ γὰρ παρέλαβόν σε ὥστε κατέχειν ἀσφαλῶς, ἐν πείρᾳ μαθήσῃ, ὅσα κακὰ πρός σε διαπράξομαι. Ὦ ἀρχιδιάβολε, ἡ τοῦ θανάτου ἀρχὴ, ἡ ῥίζα τῆς ἁμαρτίας, τὸ τέλος παντὸς κακοῦ, τί κακὸν εὑρὼν εἰς τὸν Ἰησοῦν [καὶ] ἐγύρευσας τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ; πῶς ἐτόλμησας τοσοῦτον κακὸν ποιῆσαι; πῶς τοιοῦτον ἄνθρωπον ἐν τῷ σκότῳ τούτῳ καταγαγεῖν ἐμελέτησας, δι' οὗ πάντας τοὺς ἀπ' αἰῶνος θανόντας ἐστερήθης·

CAPUT XXIV.

Οὕτω τοῦ ᾅδου διαλεγομένου τῷ Σατανᾷ ἥπλωσεν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, καὶ ἐκράτησε καὶ ἤγειρε τὸν προπάτορα Ἀδάμ. Εἶτα στραφεὶς καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἔφη, Δεῦρο μετ' ἐμοῦ πάντες ὅσοι διὰ τοῦ ξύλου οὗ ἥψατο οὗτος, ἐθανατώθητε· πάλιν γὰρ ὑμᾶς διὰ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ πάντας ἐγὼ ἰδοὺ ἀνιστῶ. Πρὸς ταῦτα ἐξέβαλεν ἅπαντας ἔξω. Καὶ ὁ προπάτωρ Ἀδὰμ θυμηδίας ἔμπλεως ὀφθεὶς, Εὐχαριστῶ τῇ μεγαλωσύνῃ σου, κύριε, ἔλεγεν, Ὅτι ἀνήγαγές με ἐξ ᾅδου κατωτάτου. Οὕτω δὲ καὶ πάντες οἱ προφῆται καὶ οἱ ἅγιοι εἶπον, Εὐχαριστοῦμέν σοι, Χριστὲ, σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὅτι ἀνήγαγες ἐκ φθορᾶς τὴν ζωὴν ἡμῶν. Καὶ ταῦτα εἰπόντων εὐλογήσας ὁ σωτὴρ τὸν Ἀδὰμ ἐν τῷ μετώπῳ τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ· τοῦτο δὲ ποιήσας καὶ πρὸς τοὺς πατριάρχας καὶ προφήτας καὶ μάρτυρας καὶ προπάτορας, καὶ τούτους λαβὼν ἐκ τοῦ ᾅδου ἀνέθορε. Πορευομένου δὲ αὐτοῦ ἔψαλλον οἱ ἅγιοι πατέρες ἀκολουθοῦντες αὐτῷ λέγοντες, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· ἀλληλούϊα, αὕτη ἡ δόξα τῶν ἁγίων πάντων.

CAPUT XXV.

Πορευόμενος οὖν εἰς τὸν παράδεισον κρατῶν καὶ τὸν προπάτορα Ἀδὰμ ἐκ τῆς χειρὸς παραδέδωκε τοῦτον τῷ ἀρχαγγέλῳ Μιχαὴλ καὶ πάντας τοὺς δικαίους. Εἰσερχομένων οὖν αὐτῶν τὴν θύραν τοῦ παραδείσου συνήντησαν αὐτοῖς δύο πρεσβῦται ἄνθρωποι, πρὸς οὓς οἱ ἅγιοι πατέρες εἶπον, Τίνες ἐστὲ ὑμεῖς, οἵτινες θάνατον οὐκ εἴδετε καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ οὐ κατήλθετε, ἀλλ' ἐν τοῖς σώμασι καὶ ταῖς ψυχαῖς οἰκεῖτε εἰς τὸν παράδεισον; Εἷς ἐξ αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ἐνὼχ ὁ εὐαρεστήσας Θεῷ καὶ μετατεθεὶς παρ' αὐτοῦ· καὶ οὗτός ἐστιν Ἠλίας ὁ Θεσβίτης, οἳ καὶ μέλλομεν ζῆσαι μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος· τότε δὲ μέλλομεν ἀποσταλῆναι παρὰ Θεοῦ ἐπὶ τῷ ἀντιστῆναι τῷ ἀντιχρίστῳ, καὶ ἀποκτανθῆναι παρ' αὐτοῦ, καὶ μετὰ τρεῖς ἡ-

μέρας ἀναστῆναι καὶ ἐν νεφέλαις ἁρπαγῆναι πρὸς τὴν σοῦ Κυρίου ἀπάντησιν.

CAPUT XXVI.

Ταῦτα τούτων λεγόντων ἦλθεν ἕτερος ταπεινὸς ἄνθρωπος, βαστάζων ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ καὶ σταυρὸν, πρὸς ὃν ἔφησαν οἱ ἅγιοι πατέρες, Τίς εἶ σὺ, ὁ θεωρίαν ἔχων λῃστοῦ, καὶ τίς ὃν ἐπιφέρεις ἐπὶ τῶν ὤμων σταυρόν; Ἀπεκρίθη οὗτος, Ἐγὼ, καθὼς ὑμεῖς φατε, λῃστὴς ἦν καὶ κλέπτης ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ διὰ ταῦτα κρατήσαντές με οἱ Ἰουδαῖοι σταυροῦ θανάτῳ παραδεδώκασιν ἅμα τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Ἐπὶ σταυροῦ τοίνυν κρεμαμένου αὐτοῦ ἰδὼν τὰ γενόμενα σημεῖα ἐπίστευσα εἰς αὐτὸν, καὶ παρεκάλεσα αὐτὸν καὶ εἶπον, Κύριε, ὅταν βασιλεύσῃς, μή μου ἐπιλάθῃ. Καὶ εὐθὺς εἶπέ μοι, Ἀμὴν ἀμὴν σήμερον λέγω σοι, μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. Βαστάζων οὖν τὸν σταυρόν μου ἦλθον εἰς τὸν παράδεισον, καὶ εὑρὼν τὸν ἀρχάγγελον Μιχαὴλ εἶπον αὐτῷ· Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ ἐσταυρωμένος ὧδέ με ἀπέστειλεν· ἄγαγέ με τοίνυν ἐν τῇ πύλῃ τῆς Ἐδέμ. Καὶ ἰδοῦσα ἡ φλογίνη ῥομφαία τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἤνοιξέ μοι καὶ εἰςῆλθον. Εἶτά φησι πρὸς ἐμὲ ὁ ἀρχάγγελος· Περίμεινον μικρόν· ὅτι ἔρχεται καὶ ὁ προπάτωρ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων Ἀδὰμ μετὰ τῶν δικαίων, ἵνα εἰςέλθωσι καὶ αὐτοὶ ἐντός. Καὶ νῦν ἰδὼν ὑμᾶς ἦλθον εἰς ἀπάντησιν ὑμῶν. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἅγιοι ἐβόησαν μεγάλῃ φωνῇ πάντες· Μέγας ὁ κύριος ἡμῶν καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ.

CAPUT XXVII

Ταῦτα πάντα εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν ἡμεῖς οἱ δύο αὐτάδελφοι, οἳ καὶ ἀπεστάλημεν παρὰ Μιχαὴλ τοῦ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐτάχθημεν κηρύξαι τὴν τοῦ Κυρίου ἀνάστασιν, πρότερον δὲ ἀπελθεῖν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ καὶ βαπτισθῆναι· ὅπου καὶ ἀπελθόντες ἐβαπτίσθημεν μετὰ καὶ ἄλλων ἀναστάντων νεκρῶν. Εἶτα καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἤλθομεν καὶ ἐτελέσαμεν τὸ πάσχα τῆς ἀναστάσεως. Νῦν δὲ μὴ δυνά-

μενοι ἐνταῦθα διάγειν ἀπερχόμεθα. Καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς καὶ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ παναγίου πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν."

Ταῦτα γράψαντες καὶ ἀσφαλισάμενοι τὰ βιβλία ἔδωκαν τὰ ἡμίση τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τὰ ἡμίση τῷ Ἰωσὴφ καὶ τῷ Νικοδήμῳ· καὶ αὐτοὶ παραυτίκα ἐγένοντο ἄφαντοι εἰς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

XI.

EVANGELIUM
NICODEMI LATINE.

Præfatio.

Ego Emaus Hebræus, qui eram legis doctor de Hebræis, in divinis scripturis perscrutans, divinitates legis scripturarum Domini nostri Jesu Christi in fide præsumens, dignatus sacri baptismatis, atque perquirens quæ gesta sunt per illud tempus, quæ apposuerunt Judæi sub Pontio præside Pilato; hæc inveniens gesta litteris Hebræis conscripta a Nicodemo, quæ ego interpretatus litteris Græcis ad cognitionem omnium nominis Domini nostri Jesu Christi cultorum, sub imperio Flavii Theodosii, anno decimo octavo, et Valentiniano Augusto. Omnes autem, qui legitis et transfertis in aliis codicibus Græcis seu Latinis, oro ut dignemini intercedere pro me peccatore, ut propitius mihi fiat Deus, et dimittat omnia peccata, in quibus peccavi. Pax sit ista legentibus, sanitas audientibus.

Explicit præfatio.

Factum est in anno XVIIII imperii Tiberii Cæsa-

ris, imperatoris Romanorum, et Herodis filii Herodis imperatoris Galilææ, anno XVIIII principatus ejus, VIII Calendas Apriles, quod est XXV die mensis Martii, consulatu Rufini et Rubellionis, anno quarto ducentesimæ secundæ Olympiadis, sub principatu sacerdotum Judæorum Joseph et Caiphæ: et quanta post crucem et passionem Domini historiatus est Nicodemus acta a principibus sacerdotum et reliquis Judæis, mandavit ipse Nicodemus litteris Hebraicis.

CAPUT I.

Annas et Caiphas et Summas, Dathàn, Gamaliel, Judas, Levi, Nephthalim, Alexander et Syrus et reliqui Judæorum venerunt ad Pilatum adversus Jesum, accusantes eum de multis actionibus malis et dicentes, "Istum novimus Joseph fabri filium de Maria natum, et dicit se esse filium Dei et regem: non solum hoc, sed et sabbatum violat et paternam legem nostram vult dissolvere." Dicit Pilatus, "Quæ sunt, quæ agit et vult solvere?" Dicunt ei Judæi, "Legem habemus in sabbato non curare aliquem, iste autem claudos et surdos, curvos et paralyticos, cœcos et leprosos et dæmoniacos curavit in sabbato de malis actibus." Dicit eis Pilatus; "Quare malarum actionum?" Dicunt ei, "Maleficus est et in principe dæmoniorum Beelzebub ejicit dæmonia, et omnia ei subjecta sunt. Pilatus dicit, "Istud non est in spiritu immundo ejicere dæmonia, sed in Dei virtute." Dicunt Judæi Pilato, "Rogamus magnitudinem tuam, ut eum jubeas adstare ante tuum tribunal et audiri eum." Advocans autem Pilatus cursorem dicit ei, "Cum moderatione modo adducatur Jesus." Exiens vero cursor et agnoscens eum adoravit, et fasciale involu-

torium, quod ferebat in manu sua, expandit in terra dicens; "Domine, super hoc ambulans ingredere, quia præses te vocat." Videntes autem Judæi, quod fecit cursor, exclamaverunt ad Pilatum dicentes, "Quare non sub voce præconis jussisti eum introire, sed per cursorem? Cursor enim videns eum adoravit illum, et fasciale, quod tenebat in manu, expandit ante eum in terra, et dixit ei, "Domine, clamat te præses." Advocans autem Pilatus cursorem dicit, "Quare hoc fecisti?" Dicit ei cursor, "Quando me misisti de Jerosolyma ad Alexandrum, vidi Jesum sedentem super asinum, et pueri Hebræorum clamabant *Osanna filio David*, ramos tenentes in manibus suis: alii autem sternebant vestimenta sua (in via) dicentes: *Salva igitur, qui es in celsis, benedictus qui venit in nomine Domini.*" Clamaverunt Judæi dicentes adversus cursorem, "Pueri quidem Hebræorum Hebraice clamabant; unde tibi, quum sis Græcus, Hebraica?" Dicit eis cursor, "Interrogavi quendam Judæorum et dixi ei, *Quid est quod clamabant Hebraice?* et ille mihi discernit." Dicit eis Pilatus, "Quomodo autem clamant Hebraice?" Et dicunt ei, "Osanna." Et Pilatus, "Quomodo interpretatur?" Dicunt ei, "O Domine salvum fac, seu O Domine salva igitur." Dicit eis Pilatus, "Vos autem attestamini voces, quas pueri dixerunt; quid (ergo) peccavit cursor?" Et tacuerunt. Dicit cursori præses, "Exi, et quovis (ordine) introduc eum." Exiens vero cursor fecit sicut et priori schemate, et dicit ad eum (Jesum), "Domine, ingredere, quoniam vocat te præses." Ingresso autem Jesu et signiferis ferentibus signa, curvata sunt capita signorum ex se et adoraverunt Jesum. Videntes autem Judæi signa signorum, quomodo curvata sunt

capita ipsorum et adoraverunt Jesum, magis clamabant adversus signiferos. Pilatus vero dicit ad Judæos, "Non laudatis, quomodo ex se curvata sunt capita signorum et adoraverunt Jesum? sed clamantes (clamatis) ad signiferos, quasi ipsi curvaverint et adoraverint." Dicunt Judæi ad Pilatum, "Nos vidimus, quomodo inclinaverunt signiferi et adoraverunt Jesum." Advocans vero præses signiferos dicit eis, "Quare sic fecistis?" Dicunt Pilato, "Nos viri pagani sumus et templorum servi, quomodo habuimus adorare eum? Etenim nos tenentes (tenentibus nobis) signa curvaverunt se et adoraverunt. Dicit Pilatus ad archisynagogos et seniores plebis ipsorum, "Eligite vos viros potentes et fortes, et ipsi contineant signa, et videamus, si ex se curventur." Accipientes autem seniores Judæorum viros duodecim fortissimos (et) potentes, senos et senos fecerunt continere signa, et steterunt ante conspectum præsidis. Dicit Pilatus cursori, "Ejice Jesum foris prætorium, et intromitte eum iterum qualivis ordine." Et exivit foras prætorium Jesus et cursor. Et advocans Pilatus qui tenebant signa priores, juravit eis per salutem Cæsaris, quia "Si flectantur signa ingrediente illo, præcidam capita vestra." Et jussit præses ingredi Jesum secundo. Et fecit cursor eodem schemate sicut et prius, et multum deprecatus est Jesum, ut superascenderet et ambularet super fasciale suum. Et superambulavit et ingressus est. Ingrediente autem Jesu curvaverunt se signa et adoraverunt eum.

CAPUT II.

Videns autem Pilatus, timor apprehendit eum, et cœpit exsurgere de sede sua. Cogitante autem eo

exsurgere de sede sua, matrona ipsius Pilati nomine Procula misit ad eum dicens, "Nihil tibi et homini isti justo; multa enim passa sum propter eum hac nocte." (Pilatus autem hoc audiens dixit omnibus Judæis, "Vos nostis, quia uxor mea pagana est, et multas synagogas vestras ædificavit; ipsa mihi nunciavit Jesum hominem justum esse, et propter eum multum afflicta est nocte ista.") Respondentes Judæi dixerunt Pilato, "Numquid non diximus tibi, quoniam maleficus est? ecce somnium misit ipse ad uxorem tuam." Pilatus vero advocans Jesum dixit, "Non audis, quid isti adversum (te) testantur? et nihil dicis?" Jesus respondit ei, "Si non haberent potestatem loquendi, non loquerentur; sed quoniam unusquisque habet potestatem oris sui, loqui bona et mala, ipsi videbunt." Respondentes autem seniores Judæorum dicunt ad Jesum, "Quid nos vidimus? primum quod ex fornicatione nasceris: secundo quod generatio tua est in Bethleem et infantum interfectio propter te facta est: tertio quod pater tuus et mater tua Maria fugerunt in Ægyptum, eo quod non haberent fiduciam in populo." Dicunt quidam de adstantibus benigne ex Judæis, "Nos non dicimus eum esse ex fornicatione, sed scimus, quod desponsata est Maria Joseph, et non est natus de fornicatione." Dicit Pilatus ad Judæos, qui dixerunt eum esse ex fornicatione, "Hic sermo non est verus, quoniam desponsatio facta est, sicut ipsi dicunt ex gente vestra." Dicunt Pilato Annas et Caiphas, "Omnis multitudo clamat, quod ex fornicatione nascitur et maleficus est. Isti autem proselyti sunt et discipuli ejus." Advocans vero Pilatus Annam et Caipham dicit eis, "Quid sunt proselyti?" Dicunt ille, "Paganorum filii sunt, et nunc facti sunt Judæi." Dicunt Lazarus et Asterius

et Antonius et Jacobus, Caras, et Samuel, Isaac et Phinees, Crispus et Agrippa, Amnes et Judas, "Nos proselyti non sumus nati, sed filii Judæorum sumus, et veritatem loquimur: etenim in desponsalia Mariæ interfuimus." Alloquens vero Pilatus duodecim viros, qui hæc dixerunt, dixit eis, "Adjuro vos per salutem Cæsaris, quod non est natus de fornicatione, si vera dixistis." Dicunt illi Pilato, "Legem habemus non jurare, quia peccatum est: ipsi jurent per salutem Cæsaris, quoniam non est, sicut diximus, et rei sumus mortis." Dicunt Annas et Caiphas ad Pilatum, "Duodecim isti credunt, quod non est natus de fornicatione et maleficus, et dicit se esse filium Dei et regem, et nos non credimus." Jussit ergo Pilatus omnem populum exire foras absque duodecim viris, qui dixerunt, quoniam non est natus de fornicatione: sed et Jesum jussit segregare remote, et dicit eis, "Qua ratione volunt Judæi Jesum occidere?" Dicunt ei illi, "Zelum habent, quoniam sabbato curat." Dixit Pilatus, "De bono opere volunt eum occidere?" Dicunt illi, "Etiam, domine."

CAPUT III.

Pilatus furore repletus exiit foris prætorium et dicit eis, "Testem habeo solem, quod nec unam culpam inveni in homine isto." Responderunt Judæi et dixerunt præsidi, "Si non esset maleficus, non tibi eum tradidissemus." Dixit eis Pilatus, "Tollite eum vos, et secundum legem vestram judicate eum." Dicunt Judæi Pilato, "Nobis non licet occidere quenquam." Dicit Pilatus Judæis, "Vobis dixit Deus, *non occideris*, sed mihi." Ingressus iterum Pilatus in prætorium vocavit Jesum solum, et dixit ad eum, "Tu es rex Judæorum?" Et respondens

Jesus dixit Pilato, "Ex te hoc dicis, aut alii tibi de me dixerunt?" Respondens Pilatus dixit ad Jesum, "Numquid ego Judæus sum? gens tua et principes sacerdotum tradiderunt te mihi; quid fecisti?" Respondens Jesus dixit, "Regnum meum non est de hoc seculo: si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei resisterent, et non traditus essem Judæis, nunc vero regnum meum non est hinc." Dixit Pilatus, "Ergo rex tu es?" Respondit Jesus, "Tu dicis, quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum et ad hoc veni, ut testimonium perhibeam veritati: et omnis, qui est ex veritate, audit meam vocem." Dicit ei Pilatus, "Quid est veritas?" Dicit Jesus, "Veritas de cœlo est." Dicit Pilatus, "In terris ergo veritas non est?" Dicit Jesus Pilato, "Intende, veritatem dicentes in terra quomodo judicantur ab his, qui habent potestatem in terris?"

CAPUT IV.

Relinquens Pilatus Jesum intus prætorium, exiit ad Judæos et dicit eis, "Ego nec unam culpam inveni in eo." Dicunt ei Judæi, "Iste dixit: possum templum istud dissolvere et in triduo resuscitare illud." Dicit eis Pilatus, "Quale templum?" Dicunt ei Judæi, "Quod ædificavit Salomon in quadraginta et sex annis fabricatum est; et iste dicit dissolvere et ædificare illud in tribus diebus." Et iterum dicit eis Pilatus, "Innocens sum ego a sanguine hominis istius, vos videritis." Dicunt ei Judæi, "Sanguis ejus super nos et super filios nostros." Advocans (autem) Pilatus seniores et sacerdotes et Levitas dixit eis secreto, "Nolite facere sic: nihil enim accusantibus eum (vobis) dignum mortis inveni de curatione et violatione sabbati." Dicunt sacerdotes et Levitæ et seniores Pilato, "Super Cæsarem si quis blasphe-

maverit, dignus est morte. Iste (autem) adversus Deum blasphemavit. Jussit vero præses Judæos foras exire de prætorio, et advocans Pilatus Jesum dicit ei, "Quid faciam tibi?" Dicit Jesus Pilato, "Sicut datum est." Dicit Pilatus, "Quomodo datum est?" Dicit Jesus, "Moses et prophetæ præcinuerunt de passione ista et de resurrectione mea." Audientes Judæi dicunt Pilato, "Quid amplius [ab hoc] vis blasphemiam istius audire?" Dicit eis Pilatus, "Si iste sermo blasphemia est, tollite eum vos (et perducite ad vestram synagogam) et secundum legem vestram judicate." Dicunt Judæi Pilato, "Nos volumus ut crucifigatur." Dicit Pilatus, "Non est bonum." Intuitus vero præses in populum circumstantem Judæorum [et] vidit plurimos lacrimantes Judæorum et dicit, "Non omnis multitudo vult eum mori." Dicunt seniores ad Pilatum, "Ideoque venimus universa multitudo ut moriatur." Dicit Pilatus ad Judæos, "Quid fecit, ut moriatur?" (Dicunt illi,) "Quia dixit se esse filium dei et regem."

CAPUT V.

Nicodemus autem quidam vir Judæus stetit ante præsidem, et dixit, "Rogo, misericors, jube me dicere paucos sermones." Dixit Pilatus ei, "Dic." Nicodemus dixit, "Ego dixi senioribus Judæorum et scribis et sacerdotibus et Levitis et omni multitudini Judæorum in synagoga, Quid quæritis cum homine isto? Homo iste multa signa faciebat et gloriosa, qualia nullus fecit nec facit. Dimittite illum et nolite ei aliquid facere mali: si ex Deo sunt, stabunt signa ista, si vero ex hominibus, solventur. Quia et Moses a Deo in Ægyptum missus fecit signa, quæ dixit illi facere Deus ante Pharaonem regem Ægypti. Et erant ibi curantes

medici, Jamnes et Mambres, et fecerunt ipsi signa, quæ fecit Moses, sed non omnia, et habuerunt eos Ægyptii sicut deos. Et quoniam signa, quæ fecerunt, non erant ex Deo, perierunt ipsi et qui crediderunt eis. Et nunc dimittite hominem istum; non enim est dignus morte." Dicunt Judæi Nicodemo, "Tu discipulus ejus factus es, et verbum pro ipso facis." Dixit ad eos Nicodemus, "Numquid non constituit eum Cæsar super dignitatem istam?" Erant vero Judæi frementes et stridentes (dentibus suis) super Nicodemum, dicentes ei, "Veritatem ipsius accipias et portionem cum ipso." Dixit Nicodemus, "Amen, accipiam, sicut dixistis."

CAPUT VI.

Ex Judæis quidam alius autem exsiliens rogat præsidem, ut verbum diceret. Dicit præses, "Quid vis dicere, dic." Qui dixit, "Ego in triginta octo annos jacebam in lecto, et quotidie in periculo et in parturitione dolorum jacui. Veniente autem Jesu multi dæmoniaci (et) a diversis infirmitatibus detenti curati sunt ab eo. Et quidam juvenes portaverunt me in lecto, et duxerunt me ad eum. Et videns Jesus misertus est mei et verbum dixit mihi, "Surge, tolle grabatum tuum, et ambula. Et sine mora sanatus sum, et tuli grabatum meum et ambulavi." Dicunt Judæi Pilato, "Interroga eum, qualis fuisset dies, quando curatus est?" Dixit, "Sabbatum." Dicunt Judæi, "Nonne sic docuimus, quia in Sabbato curat et dæmonia ejicit." Et alius quidam Judæus exsiliens dixit, "Cœcus natus sum, vocem audiebam et neminem videbam. Et transeunte Jesu clamavi voce magna, Miserere mei, fili David. Et misertus est mei, et posuit manus suas super oculos meos, et vidi statim." Et

alius quidam exsiliens dixit, "Curvus eram, et correxit me verbo." Item alius exsiliens dixit, "Leprosus eram, et mundavit me verbo."

CAPUT VII.

Et mulier quædam Veronica nomine dixit, "Sanguine fluens eram ab annis duodecim, et tetigi fimbriam vestimenti ejus, et statim fluxus sanguinis mei stetit." Dicunt Judæi, "Legem habemus, mulierem ad testimonium non venire."

CAPUT VIII.

Et alii quidam ex multitudine Judæorum (viri) et mulieres clamaverunt dicentes, "Iste homo propheta est, dæmonia ei subjecta sunt." Dicit Pilatus ad illos, qui dixerunt, Dæmonia illi subjecta sunt, "Quare et doctoribus vestris non sunt subjecta?" Dicunt Pilato, "Nescimus." Alii autem dixerunt Pilato, "Quia Lazarum mortuum suscitavit post quatriduum de monumento." Audiens hæc præses tremefactus dixit ad multitudinem Judæorum, "Quid vobis prodest effundere sanguinem innocentem?"

CAPUT IX.

Et convocans Pilatus Nicodemum et duodecim viros, qui dixerunt, quoniam non est natus ex fornicatione, dicit ad eos, "Quid faciam, quoniam seditio fit in populo?" Dicunt ei, "Nos nescimus; ipsi videant." Iterum Pilatus convocans multitudinem dixit eis, "Scitis, quia vobis consuetudo est per diem azymorum ut dimittam vobis unum vinctum. Habeo unum insignem vinctum in carcere homicidam, qui dicitur Barabbas: in Jesu nullam culpam invenio mortis. Quem vultis dimitti

vobis?" Clamaverunt autem omnes dicentes, "Barabbam dimitte nobis." Dicit eis Pilatus, "Quid ergo faciam de Jesu, qui dicitur Christus?" Dicunt omnes, "Crucifigatur." Iterum dixerunt Judæi, "Non es amicus Cæsaris, si hunc dimittis, quia dixit se filium Dei esse et regem: ni forte vis hunc esse regem et non Cæsarem." Tunc repletus furore Pilatus dixit ad eos, "Semper gens vestra seditiosa fuit, et qui pro vobis fuerunt, contrarii eis fuistis." Responderunt Judæi, "Qui sunt pro nobis?" Dicit eis Pilatus, "Deus vester, qui eruit vos de dura servitute Ægyptiorum, et per mare duxit vos sicut per aridam terram, et in eremo cibavit vos manna et coturnice, et eduxit vobis de petra aquam et potavit et legem dedit vobis: et in his omnibus irritastis deum vestrum, et voluit vos occidere. Et deprecatus est Moyses pro vobis, ut non moreremini. Et nunc dicitis, quia regem odio." Et exsurgens de tribunali voluit exire foras. Clamaverunt autem omnes Judæi, "Regem scimus Cæsarem, non Jesum. Nam et magi munera ei obtulerunt sicut regi: et audiens Herodes a magis, quia rex natus est, voluit occidere eum. Hoc autem cognito pater ejus Joseph tulit eum et matrem ejus, et fugerunt in Ægyptum. Audiens autem Herodes perdidit infantes Judæorum, qui nati sunt in Bethleem." Audiens Pilatus verba hæc timuit; et facto silentio in populo, qui clamabat, dixit Pilatus, "Ergo hic est, quem quærebat Herodes?" Dicunt ei, "Hic est." Accipiens autem Pilatus aquam lavit manus suas coram populo dicens, "Innocens ego sum a sanguine justi hujus: vos videritis." Et responderunt Judæi dicentes, "Sanguis ejus super nos et super filios nostros." Tunc jussit Pilatus adduci illum ante tribunal, ubi

sedebat, et prosequutus est his verbis dicens sententiam [Pilatus] adversus Jesum, "Genus tuum comprobavit te ut regem. Propterea præcipio te primum flagellari secundum statuta priorum principum." Deinde præcepit allevari eum in crucem in eo loco, ubi tentus est, et duo maligni cum eo, quorum nomina sunt hæc, Dismas et Gestas.

CAPUT X.

Et exivit Jesus de prætorio, et duo latrones cum eo. Et quum pervenissent ad locum, qui dicitur Golgatha, exspoliaverunt eum vestimento suo, et præcinxerunt eum linteo, et coronam de spinis imponunt super caput ejus, et dant arundinem in manu ejus. Similiter et duos latrones suspenderunt cum eo; Dismas a dextris et Gestas a sinistris ejus. Jesus vero dixit, "Pater, parce et dimitte illis: nesciunt enim quid faciunt." Et diviserunt sibi vestimenta ejus. Et steterunt populi; et irridebant eum principes, seniores et judices eorum inter semet ipsos dicentes, "Alios salvos fecit, nunc se ipsum salvet; si Dei filius est, descendat de cruce." Deludebant eum milites, et accedentes acetum cum felle offerebant ei bibere dicentes, "Si tu es rex Judæorum, libera temet ipsum." Accipiens autem Longinus miles lanceam aperuit latus ejus, et exiit de latere ejus sanguis et aqua. Jussit autem præses pro sententia titulum scribi litteris Hebraicis, Græcis et Latinis, secundum quod dixerunt Judæi, HIC EST REX JUDÆORUM. Unus autem ex his latronibus, qui appensi erant, nomine Gestas, dixit ei, "Si tu es Christus, libera te ipsum et nos." Respondens autem Dismas conturbavit eum dicens, "Non times nec tu Deum, qui in hoc judicio es? Nos enim juste et digne ea, quæ gessimus, recipimus: hic

autem nihil mali fecit." Et postquam conturbavit socium suum, dicit Jesu, "Memento mei, domine, in regno tuo." Respondens autem Jesus dixit ad illum, "Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso."

CAPUT XI.

Erat autem quasi hora sexta diei, et tenebræ factæ sunt super universam terram usque ad horam nonam. Solo autem obscurante ecce velum templi scissum est in duas partes a summo usque deorsum. Et circa horam nonam exclamavit Jesus voce magna dicens, "*Hely, Hely, lama zabathani:* quod est interpretatum, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Et post hæc dicit Jesus, "Pater, in manus tuas commendo spiritum." Videns autem Centurio quæ facta sunt, glorificavit Deum dicens, quia 'hic homo justus erat.' Et omnes populi circumstantes, turbati ad spectaculum, considerantes quæ facta sunt, percutientes pectora sua revertebantur. Centurio autem retulit præsidi, quæ facta sunt. Audiens autem præses contristatus est nimis, et non manducaverunt neque biberunt in illa die. Convocans autem Pilatus Judæos dicit eis, "Vidistis quæ facta sunt?" Responderunt præsidi, "Eclipsis facta est solis secundum consuetudinem." Stabant autem omnes noti ejus a longe, similiter et mulieres, quæ sequutæ fuerant Jesum a Galilæa, hæc videntes. Ecce vir quidam nomine Joseph, agens curiam, vir bonus et justus, (hic non fuit consentiens voluntatibus et accusationibus Judæorum,) ab Arimathia, civitate Judæorum, et ipse erat exspectans regnum Dei, hic rogavit Pilatum, et petiit corpus Jesu. Et deponens eum de cruce

involvit eum in sindone munda, et posuit eum in monumentum suum novum, in quo nullus fuerat positus.

CAPUT XII.

Audientes autem Judæi, quia corpus Jesu petierat Joseph, quærebant eum et illos duodecim viros, qui dixerant, quia non est natus de fornicatione, et Nicodemum et alios multos, qui steterunt coram Pilato et opera ejus bona manifestaverunt. Omnibus autem se occultantibus solus Nicodemus ostendit se illis, quia princeps Judæorum erat, et dicit eis, "Quomodo ingressi estis synagogam?" Et responderunt ei, "Et tu quomodo ingressus es synagogam, quia consentiens Christo eras? Pars illius sit tecum in futuro seculo." Respondit Nicodemus, "Amen, Amen, Amen, Amen." Similiter Joseph ostendit se, et dixit eis, "Quare contristati estis adversum me, quia petii a Pilato corpus Jesu? Ecce in monumento meo posui eum, et involvi in sindone munda, et apposui lapidem magnum ad ostium speluncæ. Non bene egistis adversus justum, et non recogitastis, ne eum crucifigeretis, sed et lanceastis eum." Hæc audientes judices apprehenderunt Joseph, et jusserunt eum custodiri ante diem sabbati usque ad unum diem sabbatorum, Et dixerunt ei, "Agnosce, quia hac hora incompetit aliquid agere adversum te, quia sabbatum inlucescit. Scimus autem, quia nec sepultura dignus eris, sed dabimus carnes tuas volatilibus cœli et bestiis terræ." Respondit Joseph, "Iste sermo similis est Goliæ superbo, qui improperavit Deo vivo adversus sanctum David. Dixit autem Deus per prophetam Mihi vindicta, ego retribuam. Et obstructus corde Pilatus lavit manus suas coram sole dicens,

Mundus sum a sanguine justi hujus, vos videritis, et respondentes dixistis, Sanguis hujus super nos et super filios nostros. Et nunc timeo, ne quando veniat ira Dei super vos et super filios vestros, sicut dixistis." Audientes autem Judæi exacerbati sunt animo nimis, et apprehendentes Joseph tenuerunt eum, et incluserunt eum in cubiculo, ubi non erat fenestra. Signaverunt (vero) ostium cubiculi super clavem Annas et Caiphas, custodes (quoque) posuerunt. Et consilium fecerunt cum sacerdotibus et Levitis, ut congregarentur omnes post diem sabbati, et cogitaverunt quali morte occiderent Joseph. Hoc facto congregati jusserunt principes Annas et Caiphas præsentari Joseph. Et quum congregati essent omnes in die sabbati, tollentes signaculum aperuerunt ostium et non invenerunt Joseph in cubiculo, ubi eum posuerunt et incluserunt. Hæc audiens omnis congregatio admirantes obstupuerunt, quia signatam invenerunt clavem cubiculi. Annas et Caiphas abierunt.

CAPUT XIII.

Hæc omnibus admirantibus ecce quidam de militibus, qui sepulcrum custodiebant, intrans in synagogam dixit, "Quia nobis custodientibus monumentum Jesu facta est terræ motio, et vidimus angelum Dei, quomodo revolvit monumenti lapidem et sedebat super eum. Et adspectus ejus erat sicut fulgur, et vestimentum ejus sicut nix. Et præ timore effecti sumus velut mortui. Et audivimus angelum dicentem mulieribus ad sepulcrum Jesu: Nolite timere! Scio quod Jesum quæritis crucifixum; hic surrexit, sicut prædixit. Venite et videte locum, ubi positus erat: et cito euntes dicite discipulis ejus, quia surrexit a mortuis, et præcedet vos

in Galilæam; ibi eum videbitis. Ecce prædixi vobis." Et convocantes Judæi omnes milites, qui custodierant monumentum Jesu, dixerunt eis, "Quæ sunt mulieres illæ, ad quas angelus loquutus est? Quare eas non tenuistis?" Respondentes milites dixerunt, "Mulieres nescimus quæ fuerunt; et nos ut mortui facti sumus præ timore angeli, et quomodo potuissemus apprehendere mulieres illas?" Dixerunt illis Judæi, "Vivit Dominus, quia non credimus vobis." Respondentes milites dixerunt Judæis, "Tanta miracula facientem Jesum vidistis et non eis credidistis, quomodo nobis credituri estis? Bene quidem dixistis: Vivit Dominus. Et vere vivit ipse Dominus, quem crucifixistis. Nos audivimus, quia ipsum Joseph, qui sepelivit corpus Jesu, inclusistis in cubiculo super clavem signantes, et aperientes non invenistis eum. Date ergo vos Joseph, quem in cubiculo custodistis et nos dabimus Jesum, quem in sepulcro custodivimus." Respondentes Judæi dixerunt, "Joseph nos dabimus, date nobis Jesum. Joseph autem in civitate sua Arimathia est." Respondentes milites dixerunt, "Si Joseph in Arimathia est, et Jesus in Galilæa est, sicut audivimus ab angelo dicente mulieribus." Hæc audientes Judæi timuerunt, dicentes ad semet ipsos, "Næ, quando audientes sermones istos, omnes credent in Jesum." Et congregantes pecuniam multam dederunt militibus dicentes, "Dicite, quia vobis dormientibus venerunt discipuli Jesu nocte et furati sunt corpus Jesu. Et si hoc auditum fuerit a Pilato præside, nos satisfaciemus ei pro vobis, et securos vos faciemus. Milites vero accipientes sic dixerunt, ut a Judæis, moniti sunt, et diffamatus est omnibus sermo illorum.

CAPUT XIV.

Quidam autem sacerdotes, nomine Phinees, et Adda præceptor et Levites nomine Aggeus, isti tres venerunt de Galilæa in Jerusalem, et dixerunt principibus sacerdotum et omnibus in synagogis, quia "Jesum, quem crucifixistis, vidimus cum undecim discipulis suis loquentem, sedentem in medio eorum in monte Oliveti et dicentem eis: Euntes per omnem mundum prædicate omnibus gentibus, baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. Et qui crediderit et baptizatus fuerit, hic salvus erit." Et quum hæc loquutus fuisset discipulis suis, vidimus eum ascendentem in cœlum. Et hæc audientes principes sacerdotum et seniores et Levitæ, dixerunt tribus viris illis, "Date gloriam Deo Israel et date ei confessionem, si vera sunt, quæ vidistis et audistis." Illi autem respondentes dixerunt, "Vivit Dominus patrum nostrorum, Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Jacob, sicut audivimus loquentem Jesum cum discipulis suis et sicut vidimus eum ascendentem in cœlum, veritatem diximus." [Respondentes tres viri dixerunt,] "Si verba, quæ audivimus ab Jesu, et (quod) vidimus eum ascendentem in cœlum, si tacemus, peccatum habemus." Statim exsurgentes principes sacerdotum tenentes legem Domini conjuraverunt eos dicentes, "Jam nemini amplius adnuncietis verba, quæ nobis loquuti estis de Jesu." Et dederunt eis pecuniam multam. Et miserunt cum eis tres viros, ut deducerent eos in regiones suas, ut nullo modo starent in Jerusalem. Congregati ergo sunt omnes Judæi et fecerunt inter se magnam lamentationem dicentes, "Quid hoc signum factum est in Israel?" Annas autem et Caiphas consolantes eos dixerunt, "Numquid militibus,

qui custodierunt monumentum Jesu, debemus credere dicentibus nobis, quoniam angelus revolvit lapidem de ostio monumenti? Forsitan hæc discipuli ejus dixerunt eis, et dederunt eis pecunias multas, ut hæc dicerent et ut sinerent tolli corpus Jesu. Hoc scitote, quia non est credere alienigenis ullum verbum, quia et a nobis acceperunt pecuniam copiosam, et secundum quod docuimus eos dicere, sic omnibus dixerunt. Aut nobis habuerunt tenere fidem, aut discipulis Jesu."

CAPUT XV.

Exsurgens vero Nicodemus dixit, "Recte loquimini, filii Israel. Vos audistis omnia, quæ loquuti sunt tres illi viri jurantes in lege Domini. Qui dixerunt, Vidimus Jesum loquentem cum discipulis suis super montem Oliveti, et vidimus eum ascendentem in cœlum. Et docet nos Scriptura, quod beatus Elias propheta assumtus est, et interrogatus Helisæus a filiis prophetarum, Ubi est pater noster Elias? dixit eis, quia assumtus est. Et dixerunt filii prophetarum ad eum; Forsitan spiritus illum rapuit, et posuit illum in montibus Israel. Sed eligamus viros nobiscum, et circumeuntes montes Israel forsitan inveniemus eum. Et deprecati sunt Helisæum, et ambulavit cum illis tribus diebus, et non invenerunt eum. Et nunc audite me, filii Israel: et mittamus viros in montes Israel ne forte rapuerit Spiritus Jesum; et forsitan inveniemus eum, et agemus pœnitentiam." Et placuit omni populo consilium Nicodemi; et miserunt viros, et quærentes non invenerunt Jesum, et reversi dixerunt, "Circumeuntibus nobis non invenimus Jesum, sed invenimus Joseph in civitate sua Arimathia." Hæc audientes principes et omnes populi

gavisi sunt, et glorificarunt deum Israel, quia inventus est Joseph, quem incluserunt in cubiculo et non invenerunt. Et facientes congregationem magnam dixerunt principes sacerdotum, "Quo ordine possumus adducere Joseph ad nos, et loqui cum eo?" Et tollentes tomum chartæ scripserunt ad Joseph dicentes, "Pax tecum et omnibus, qui tecum sunt. Scimus, quia peccavimus in deum et in te. Dignare ergo venire ad patres tuos et filios tuos, qui admirati sumus de assumptione tua. Scimus, quia malignum consilium cogitavimus adversum te, et Dominus suscepit te; et ipse Dominus liberavit te de maligno consilio nostro. Pax tibi, domine Joseph, honorabilis ab omni plebe." Et elegerunt septem viros amicos Joseph, et dixerunt ad eos: "Dum perveneritis ad Joseph, salutate eum in pace dantes epistolam." Et pervenientes viri ad Joseph, salutantes eum, pacifice dederunt ei libellum epistolæ. Et quum legisset Joseph, dixit, "Benedictus Dominus Deus, qui liberasti Israel, ut non effunderet sanguinem meum! Benedictus Deus, qui protexisti me sub alis tuis!" Et osculatus est eos Joseph, et suscepit in domum suam. Alia autem die ascendens Joseph asinum suum ambulavit cum illis, et perrexerunt in Jerusalem. Et quum audissent hæc omnes Judæi, occurrerunt ei obviam clamantes et dicentes, "Pax in introitu tuo, pater Joseph!" Quibus respondens ait, "Pax Domini omni populo!" Et osculati sunt eum omnes. Et suscepit eum Nicodemus in domum suam, faciens magnam susceptionem. Alia autem die parasceue Annas et Caiphas et Nicodemus dixerunt ad Joseph, "Da confessionem (Deo) Israel, et manifesta nobis omnia, quæ interrogatus fueris. Quia contristati sumus eo, quod sepelisti corpus domini Jesu: in-

cludentes te in cubiculo non invenimus te, et admirati sumus nimis, et pavor nos comprehendit, usque dum te suscepimus præsentem. Coram Deo ergo manifesta nobis, quod factum est. Respondens Joseph dixit, "Quando me reclusistis in die parasceue ad vesperum, dum starem in oratione, die sabbato media nocte suspensa est domus a quatuor angulis. Et vidi Jesum sicut fulgorem lucis, et præ timore cecidi in terram. Jesus autem tenens manum meam elevavit me de terra, rosque perfudit me. Et extergens faciem meam osculatus est me, et dixit mihi: Noli timere, Joseph, respice in me et vide, quia ego sum. Et respexi et dixi, Rabboni Elias! Et dixit ad me, Non sum Elias ego, sed sum Jesus Nazarenus cujus corpus sepelisti. Ego autem dixi ad eum, Ostende mihi monumentum, ubi posui te. Jesus vero tenens manum meam deduxit me in locum, ubi sepelivi eum. Et ostendit mihi sindonem et fasciale, in quo caput ejus involvi. Tunc cognovi, quia Jesus est, et adoravi eum, et dixi: Benedictus, qui venit in nomine Domini. Jesus vero tenens manum meam duxit me in Arimathiam in domum meam, et dixit mihi, Pax tibi! et usque in quadragesimum diem non exeas de domo tua. Ego enim ambulabo ad discipulos meos."

CAPUT XVI.

Quum hæc omnia audissent principes sacerdotum et cæteri sacerdotes et Levitæ, stupefacti sunt et veluti mortui ciciderunt super facies suas in terram, et reversi ad se dixerunt, "Quid est hoc signum, quod factum est in Jerusalem? Scimus enim patrem et matrem Jesu." Quidam Levita dixit, "Ego cognovi, quod pater et mater ejus erant timentes Deum, et cum orationibus semper in

templo hostias et holocausta offerentes Deo Israel. Et quando suscepit eum magnus sacerdos Simeon, tenens eum manibus dixit ad eum, Nunc dimittis servum tuum, Domine, secundum verbum tuum in pace; quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti in conspectu omnium populorum; lumen ad revelationem gentium et gloriam plebis tuæ Israel. Similiter et ipse Simeon benedixit Mariam, matrem Jesu, et dixit ei, Annuncio tibi de puero isto: hic positus est in ruinam et resurrectionem multorum et in signum contradictionis. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius, dum revelentur multorum cordium cogitationes. Tunc dixerunt Judæi, "Mittamus ad illos tres viros, qui dixerunt se vidisse eum cum discipulis ejus in monte oliveti." Hoc facto venientes ac interrogati, respondentes uno ore dixerunt, "Vivit Dominus Deus Israel, quia manifeste vidimus Jesum cum discipulis ejus (in monte oliveti, et) ascendentem in cœlum. (Tunc Annas et Caiphas segregarunt eos ab invicem et interrogaverunt eos sigillatim. Qui unanimiter veritatem confitentes dixerunt se vidisse Jesum.) Tunc Annas et Caiphas dixerunt, "Lex nostra continet: in ore duorum vel trium testium stat omne verbum. Sed quid dicemus? Quia beatus Enoch complacuit Deo, et translatus est verbo Dei, et beati Moysi sepultura non invenitur, et Heliæ prophetæ mors non invenitur. Jesus autem traditus est Pilato, flagellatus, sputatus, spinis coronatus, lancea percussus et crucifixus, in ligno mortuus et sepultus est: et corpus ejus pater honorabilis Joseph sepelivit in sepulcro novo, et testificatus est eum vidisse vivum. Et tres viri illi testificati sunt vidisse eum cum discipulis ejus in monte Oliveti ascendentem in cœlum.

CAPUT XVII.

Et surgens Joseph dixit ad Annam et Caipham, "Vere et bene admiramini, quoniam audistis, quod visus est Jesus de morte vivus ascendisse in cœlum. Vere plus admirandum est, quia non solum resurrexit a mortuis, sed multos alios mortuos de monumentis resuscitavit vivos, et a multis visi sunt in Jerusalem. Et audite me nunc, quia omnes scimus beatum Simeonem, sacerdotem magnum, qui suscepit manibus suis Jesum infantem in templo. Et ipse Simeon habuit duos filios, germanos fratres, et nos omnes in dormitione eorum et in sepultura fuimus. Ambulate ergo et videte monumenta eorum : aperta enim sunt, quia surrexerunt, et ecce sunt in civitate Arimathia, simul viventes in orationibus. Quidam autem audivit eos clamantes ad Deum cum nemine autem loquentes, sed sunt ut mortui silentes. Sed venite, ambulemus ad istos, cum omni honore et moderatione perducamus eos ad nos. Et si adjuraverimus eos, forsitan loquentur nobis de resurrectionis eorum mysterio." Hæc audientes omnes gavisi sunt ; et euntes Annas et Caiphas, Nicodemus et Joseph et Gamaliel non invenerunt eos in sepulcro eorum, sed ambulantes in civitatem Arimathia ibi eos invenerunt flexis genibus. Et osculantes eos cum omni veneratione et timore Dei perduxerunt eos Jerusalem in synagogam. Et clausis januis tollentes legem Domini posuerunt in manibus eorum, conjurantes eos per Deum Adonai et Deum Israel, qui per legem et prophetas loquutus est patribus nostris, dicentes, "Si ipsum esse creditis, qui vos a mortuis resuscitavit, dicite nobis, quomodo resurrexistis a mortuis." Hanc adjurationem audientes Carinus et Leucius contremuerunt corpore, et conturbati corde gemuerunt. Et simul

respicientes in cœlum fecerunt signaculum crucis digitis suis in linguas suas. Et statim simul loquuti sunt dicentes, "Date nobis singulis tomos chartæ, et scribamus, quod vidimus et audivimus." Et dederunt eis. Et sedentes singuli scripserunt dicentes:

CAPUT XVIII.

"Jesu Christe, domine deus, mortuorum resurrectio et vita, permitte nobis loqui mysteria per mortem crucis tuæ, quia per te conjurati sumum. Tu enim jussisti nemini referre tuæ divinæ majestatis secreta, quæ in inferis fecisti. Nos quum essemus cum omnibus patribus nostris positi in profundo in caligine tenebrarum, subito factus est aureus solis color purpureaque regalis lux illustrans super nos. Satim omnis generis humani pater Adam cum omnibus patriarchis et prophetis exsultaverunt dicentes: Lux ista auctor luminis sempiterni est, quæ nobis promisit transmittere lumen coæternum. Et exclamavit Jesaias et dixit: Hæc est lux patris, filius dei, sicut prædixi, quum essem in terris vivus: *Terra Zabulon et terra Nephthalim trans Jordanem, Galilæa gentium; populus, qui sedet in tenebris, videbit lucem magnam, et qui sunt in regione umbræ mortis, lux fulgebit super eos.* Et nunc advenit et illuxit nobis in morte sedentibus. Et quum exsultaremus omnes in lumine, quod superluxit nobis, supervenit nobis genitor noster Simeon et exsultans dixit omnibus: Glorificate dominum Jesum Christum, filium dei, quia ego eum suscepi infantem natum in manibus meis in templo, et compulsus spiritu sancto dixi ad eum confessus: *Quia nunc viderunt oculi mei salutare tuum, quod præparasti in conspectu omnium populorum, lumen ad revelationem gentium*

et gloriam populi tui Israel. Hæc audiens omnis multitudo sanctorum plus exsultavit. Et posthæc supervenit quasi eremicola, et interrogatur ab omnibus: *Quis es tu?* Quibus respondens dixit: Ego sum Joannes, vox et propheta altissimi, prævius ante faciem adventus ejus præparare vias ejus, ad dandam scientiam salutis plebi ejus in remissionem peccatorum. Et videns eum venientem ad me, compulsus Spiritu sancto confessus dixi: Ecce agnus dei! ecce qui tollit peccata mundi! Et baptizavi eum in flumine Jordanis, et vidi Spiritum sanctum descendentem super eum in specie columbæ, et audivi vocem de cœlis dicentem: Hic est filius meus dilectus, in quo bene complacui: ipsum audite! Et nunc præivi ante faciem ejus, et descendi annuntiare vobis, quia in proximo est visitare nos ipse filius dei oriens ex alto, veniens sedentibus nobis in tenebris et umbra mortis.

CAPUT XIX.

Et quum hæc audisset protoplastus Adam pater, quia in Jordane baptizatus est Jesus, exclamavit ad filium suum Seth: Enarra filiis tuis, patriarchis et prophetis, omnia, quæ a Michaele archangelo audisti, quando te misi (ad portas paradisi,) ut deprecareris Deum, quatenus transmitteret tibi angelum suum, ut daret tibi oleum de arbore misericordiæ, ut perungeres corpus meum, quum essem infirmus. Tunc Seth appropinquans sanctis patriarchis et prophetis dixit: Ego Seth quum essem orans Dominum ad portas paradisi, ecce angelus Domini Michael apparuit mihi dicens: Ego missus sum ad te a Domino, ego sum constitutus super corpus humanum. Tibi dico [enim,] Seth, noli laborare lacrimis orando et deprecando propter

oleum ligni misericordiæ, ut perungas patrem tuum Adam pro dolore corporis sui: quia nullo modo poteris ex eo accipere, nisi in novissimis diebus et temporibus, nisi quando completi fuerint quinque millia et quingenti anni. Tunc veniet super terram amantissimus Dei filius Christus, qui facit resurgere corpus Adæ, et conresuscitare corpora mortuorum. Et ipse veniens in Jordane baptizabitur. Quum autem egressus fuerit de aqua Jordanis, tunc de oleo misericordiæ suæ unget [ex eo] omnes credentes in se; et erit oleum illud misericordiæ in generationem (eorum,) qui nascendi sunt ex aqua et Spiritu Sancto in vitam æternam. [Amen.] Tunc descendens in terras amantissimus dei filius Christus Jesus introducet patrem nostrum Adam in paradisum ad arborem misericordiæ. Hæc autem omnia audientes a Seth patriarchæ omnes et prophetæ exsultaverunt magna exsultatione.

CAPUT XX.

Et quum exsultarent sancti omnes, ecce Satan, princeps et dux mortis, dixit ad inferum: Præpara temet ipsum suscipere Jesum, qui se gloriatur Christum filium Dei esse, et est homo timens mortem et dicens, *Tristis est anima mea usque ad mortem.* Et permulta adversatus est mihi male faciens, et multos, quos ego cæcos, claudos, surdos, leprosos et vexatos feci, ipse verbo sanavit; et quos ad te mortuos perduxi, hoc ipse a te abstraxit. Respondens inferus dixit ad Satan principem, Quis tam est iste potens, quum sit homo timens mortem? Omnes enim potentes terræ mea potestate subjecti tenentur, quos tu subjectos perduxisti tua potentia. Si ergo potens es tu, qualis est homo ille Jesus, qui timens mortem potentiæ tuæ adver-

satur? Si tantum potens est in humanitate, vere dico tibi, omnipotens est et in divinitate et potentiæ ejus potest nemo resistere. Et quum dicit se timere mortem, capere te vult, et væ tibi erit in sempiterna secula. Respondens Satan, princeps tartari, dixit, Quid dubitasti et timuisti suscipere illum Jesum, adversarium tuum et meum? Ego enim tentavi illum, et populum meum antiquum Judaicum excitavi zelo et ira adversus eum. Lanceam exacui ad percussionem ejus, fel et acetum miscui dare ei poculum, et lignum præparavi ad crucifigendum eum et aculeos ad configendum, et in proximo est ejus mors, ut perducam eum ad te, subjectum tibi et mihi. Respondens inferus ait, Tu mihi dixisti, quia ipse est, qui mortuos a me traxit. Multi enim sunt, qui a me hic detenti sunt, qui dum vixerunt in terris, a me mortuos tulerunt, non suis potentiis, sed divinis precibus, et omnipotens Deus eorum abstraxit eos a me. Quis est iste Jesus, qui per verbum suum mortuos a me traxit? Forsitan ipse est, qui Lazarum quatriduanum fœtentem et dissolutum, quem ego tenebam mortuum, reddidit vivum per verbum imperii ejus. Respondens Satan, princeps mortis, dixit, Ipse est ille Jesus. Hæc autem audiens inferus dixit ad eum, Conjuro te per virtutes tuas et meas, ne perducas eum ad me. Ego enim tunc, quando audivi imperium verbi ejus, contremui perterritus pavore, et omnia officia mea impia simul mecum conturbata sunt. Nec ipsum Lazarum tenere potuimus, sed excutiens se ut aquila per omnem agilitatem et celeritatem salivit exiens a nobis; et ipsa terra, quæ tenebat Lazari corpus mortale, statim reddidit vivum. Ita nunc ego scio, quia ille homo, qui hæc potuit facere, deus fortis

est in imperio, potens in humanitate, et salvator est generis humani. Et si perduxeris illum ad me, omnes qui sunt hic in crudelitate carceris clausi et in insolutis vinculis peccatorum constricti, solvet et ad vitam divinitate sua perducet in æternum.

CAPUT XXI.

Et quum hæc ad invicem loquerentur Satan princeps et inferus, facta est vox ut tonitruum et spiritualis clamor, *Tollite portas, principes, vestras; et elevamini portæ eternales, et introibit rex gloriæ.* Hæc autem audiens inferus dixit ad Satan principem, Recede a me, et exi de meis sedibus foras; si potens es præliator, pugna adversum regem gloriæ. Sed quid tibi cum illo? Et ejecit inferus Satan foris de sedibus suis. Et dixit inferus ad sua impia officia, Claudite portas crudeles æreas, et vectes ferreos supponite, et fortiter resistite, ne captivemur tenentes captivitatem. Hæc autem audiens omnis multitudo sanctorum cum voce increpationis dixit ad inferum, Aperi portas tuas, ut intret rex gloriæ. Et exclamavit (divinus ille propheta David) dicens, Nonne quum essem vivus in terris, prædixi vobis *Confiteantur domino misericordiæ ejus, et mirabilia ejus filiis hominum, quia contrivit portas æreas et vectes ferreos confregit. Suscepit eos de via iniquitatis eorum.* Et post hæc similiter dixit Esaias ad omnes sanctos, Nonne quum essem in terris vivus, prædixi vobis, *Exsurgent mortui, et resurgent qui in monumentis sunt, et exultabunt qui in terris sunt, quoniam ros, qui est a domino, sanitas est illis.* Et sicut iterum dixi: *Ubi est, mors, aculeus tuus? ubi est, infere, victoria tua?* Hæc autem audientes omnes sancti ab Esaia dixerunt ad inferum, Aperi portas tuas, nunc

victus infirmus et impotens eris. Et facta est vox magna ut tonitruum dicens, *Tollite portas, principes, vestras, et elevamini portæ infernales, et introibit rex gloriæ.* Videns inferus, quia duabus vicibus hæc clamaverunt, quasi ignorans dicit, Quis est rex gloriæ? Respondens David ad inferum ait, Ista verba clamoris cognosco, quoniam ego eadem per spiritum ejus vaticinatus sum. Et nunc quæ supra dixi, dico tibi. *Dominus fortis et potens, dominus potens in bello ipse est rex gloriæ. Et ipse dominus de cœlo in terris prospexit, ut audiret gemitum vinculorum et ut solveret filios intcremptorum.* Et nunc, spurcissime et fœtidissime infere, aperi portas tuas, ut intret rex gloriæ. Hæc dicente David ad inferum supervenit in forma hominis dominus majestatis, et æternas tenebras illustravit et insoluta vincula disrupit; et invictæ virtutis auxilium visitavit nos sedentes in profundis tenebris delictorum et in umbra mortis peccatorum.

CAPUT XXII.

Hæc videns inferus et mors et impia officia eorum cum crudelibus ministris expaverunt in propriis regnis agnitam tanti luminis claritatem, dum Christum repente in suis sedibus viderunt, et exclamaverunt dicentes, Victi sumus a te. Quis es tu, qui a domino dirigis ad confusionem nostram? Quis es tu, qui sine exitio corruptionis, incorrupto argumento majestatis, furore condemnas potestatem nostram? Quis es tu tam magnus et parvus, humilis et excelsus, miles et imperator, in forma servi admirabilis præliator, et rex gloriæ mortuus et vivus, quem crux portavit occisum? Qui mortuus jacuisti in sepulcro, vivus ad nos descendisti. Et in tua morte omnis contremuit creatura, et universa sidera commota

sunt; et nunc factus es inter mortuos liber et legiones nostras perturbas. Quis es tu, qui illos, qui originali peccato adstricti tenentur, absolvis captivos et in libertatem pristinam revocas? Quis es tu, qui peccatorum tenebris excœcatos divina et splendida luciferaque luce perfundis? Similiter et omnes legiones dæmonum simili perterritæ pavore, ex pavida subvertatione una voce clamaverunt dicentes: Unde es tu, Jesu, tam fortis homo et splendidus in majestate, tam præclarus sine macula et mundus a crimine? Ille enim mundus terrenus, qui nobis subjectus fuit semper usque nunc, qui nostris usibus tributa persolvebat, nunquam nobis talem mortuum hominem transmisit, nunquam talia munera inferis destinavit. Quis ergo es tu, qui sic intrepidus nostros fines ingressus es, et non solum nostra supplicia non vereris, sed insuper de nostris vinculis omnes auferre conaris? Forsitan tu es ille Jesus, de quo princeps noster Satan dicebat, quod per mortem tuam crucis totius mundi potestatem accepturus esses. Tunc rex gloriæ majestate sua conculcans mortem, et comprehendens Satan principem tradidit inferi potestati, et adtraxit Adam ad suam claritatem.

CAPUT XXIII.

Tunc inferus suscipiens Satan principem cum nimia increpatione dixit ad eum, O princeps perditionis et dux exterminationis, Beelzebub, derisio angelorum dei, sputio justorum, quid hæc facere voluisti? Regem gloriæ crucifigere voluisti, in cujus exitu mortis tanta spolia nobis promisisti? Ignorasti ut insipiens quod egisti. Ecce enim jam iste Jesus suæ divinitatis fulgore fugat omnes tenebras mortis, et firma ima carcerum confregit, et ejecit captivos,

solvit vinctos. En omnes, qui sub nostris solebant suspirare tormentis, insultant nobis, et deprecationibus eorum expugnantur imperia nostra et regna nostra vincuntur, et nullum jam nos reveretur genus hominum. Insuper et fortiter nobis comminantur, qui nunquam nobis superbi fuerunt mortui, nec aliquando potuerunt læti esse captivi. O princeps Satan, omnium malorum, impiorum et refugarum pater, quid hæc facere voluisti? [Quia] qui a principio usque nunc fuerunt desperati salutem et vitam, modo nullus eorum hic jam solito mugitus auditur, nec ullus eorum personat gemitus, nec in alicujus eorum facie lacrymarum vestigium invenitur. O princeps Satan, possessor clavium inferorum, illas tuas divitias, quas acquisieras per lignum prævaricationis et paradisi amissionem, [et] nunc per lignum crucis perdidisti, et periit omnis lætitia tua. Dum istum Christum Jesum, regem gloriæ, suspendisti, adversum te et adversum me egisti. Amodo cognosce, quanta tormenta æterna et supplicia infinita passurus eris in mea custodia sempiterna. O princeps Satan, auctor mortis et origo superbiæ, debueras primum istius Jesu causam malam requirere; et in quo nullam culpam cognovisti, quare sine ratione injuste eum crucifigere ausus fuisti, et ad nostram regionem innocentem et justum perduxisti, et totius mundi noxios, impios et injustos perdidisti? Et quum hæc loqueretur inferus ad Satan principem, tunc rex gloriæ dixit ad inferum, Erit Satan princeps sub potestate tua in perpetua secula in loco Adæ et filiorum ejus, justorum meorum.

CAPUT XXIV.

Et extendens Dominus manum suam dixit, Venite ad me, sancti mei omnes, qui habetis

imaginem et similitudinem meam. Qui per lignum et diabolum et mortem damnati fuistis, modo videte per lignum damnatum diabolum et mortem. Statim omnes sancti sub manu domini adunati sunt. Tenens autem Dominus manum dexteram Adæ dixit ad eum, Pax tibi cum omnibus filiis tuis, justis meis. Adam vero genibus Domini advolutus lacrimabili cum obsecratione deprecatus magna voce dixit, Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me, nec delectasti inimicos meos super me. Domine Deus, clamavi ad te, et sanasti me, domine. Eduxisti ab inferis animam meam, salvasti me a descendentibus in lacum. Psallite domino omnes sancti ejus, et confitemini memoriæ sanctitatis ejus. Quoniam ira in indignatione ejus, et vita in voluntate ejus. Similiter et omnes sancti Dei genibus advoluti ad pedes Domini una voce dixerunt, Advenisti, redemptor mundi; sicut per legem et prophetas tuos prædixisti, factis adimplesti. Redemisti vivos per crucem tuam, et per mortem crucis ad nos descendisti, ut eriperes nos ab inferis et morte per majestatem tuam. Domine, sicut posuisti titulum gloriæ tuæ in cœlo, et erexisti titulum redemtionis crucem tuam in terris: ita pone, domine, signum in inferno victoriæ crucis tuæ, ne mors dominetur amplius. Et extendens dominus manum suam fecit signum crucis super Adam et super omnes sanctos suos, et tenens dexteram Adæ ascendit ab inferis; et omnes sancti sequuti sunt eum. Tunc sanctus David fortiter clamavit, Cantate domino canticum novum, quia mirabilia fecit. Salvavit sibi dextra ejus, et brachium sanctum ejus. Notum fecit dominus salutare suum, ante conspectum gentium revelavit justitiam suam. Et omnis multitudo sanctorum responderunt dicentes, Hæc est

gloria omnibus sanctis ejus. Amen, Alleluja. Et posthæc exclamavit Habacuc propheta dicens Existi in salutem populi tui, ad liberandum electos tuos. Et responderunt omnes sancti dicentes, Benedictus, qui venit in nomine domini: deus dominus et illuxit nobis. Amen, Alleluja. Similiter posthæc et propheta Michæas exclamavit dicens, Quis deus sicut tu, domine, auferens iniquitates et transgrediens peccata? Et nunc contines in testimonium iram tuam, quoniam voluntarius misericordiæ es. Et ipse averteris et misereris nostri, et absolvis omnes iniquitates nostras; et omnia peccata nostra demersisti in multitudine mortis, sicut jurasti patribus nostris in diebus pristinis. Et omnes sancti responderunt dicentes, Hic est deus noster in æternum et in seculum seculi, et ipse reget nos in secula. Amen, Alleluja. Sic et omnes prophetæ de suis prædictis laudibus sacra referentes et omnes sancti *Amen, Alleluja* clamantes sequebantur dominum.

CAPUT XXV.

Dominus autem tenens manum Adæ tradidit Michaeli archangelo, et omnes sancti sequebantur Michaelem archangelum, et introduxit omnes in paradisi gratiam gloriosam. Et occurrerunt eis obviam duo viri vetusti dierum. Interrogati autem a sanctis, Qui estis vos, qui nobiscum in inferis mortui nondum fuistis, et in paradiso corpore collocati estis? respondens unus ex eis dixit, Ego sum Enoch, qui verbo Domini translatus sum hic. Iste autem, qui mecum est, Elias Thesbites est, qui curru igneo assumtus est. Hic et usque nunc non gustavimus mortem, sed in adventum Antichristi reservati sumus, divinis signis et prodigiis præliaturi

cum eo, et ab eo occisi in Jerusalem, et post triduum et dimidium diei iterum vivi in nubibus sumus assumendi.

CAPUT XXVI.

Et quum hæc loquerentur sanctis Enoch et Elias, ecce supervenit alius vir miserrimus, portans humeris suis signum crucis. Videntes eum omnes sancti dixerunt ad eum, Quis es tu? quia visio tua latronis est. Et quid est, quod portas signum in humeris? Quibus respondens ait, Vere dixistis, quia latro fui omnia mala faciens super terram. Et Judæi crucifixerunt me cum Jesu, et vidi creaturarum mirabilia, quæ facta sunt per crucem Jesu crucifixi, et credidi eum esse creatorem omnium creaturarum et regem omnipotentem, et deprecatus sum eum dicens: Memor esto mei, domine, quando veneris in regnum tuum! Statim suscipiens deprecationem meam dixit mihi; Amen, dico tibi, hodie mecum eris in paradiso. Et dedit mihi hoc signum crucis dicens, Hoc portans ambula in paradiso, et si non dimiserit te ingredi angelus custos paradisi, ostende illi signum crucis, et dices ad eum, quia Jesus Christus, filius dei, qui nunc crucifixus est, transmisit me. Quum hoc fecissem, dixi ad angelum custodem paradisi hæc omnia. Qui quum hæc a me audivit, statim aperiens introduxit me et collocavit me ad dextram paradisi dicens, Ecce modicum sustine, et ingredietur omnis generis humani pastor Adam cum omnibus filiis suis sanctis et justis Christi, domini crucifixi. Hæc omnia verba latronis audientes omnes patriarchæ una voce dixerunt, Benedictus dominus omnipotens, pater æternorum bonorum et pater misericordiarum, qui talem gratiam peccatoribus tuis dedisti, et in gra-

tiam paradisi reduxisti et in tua pinguia pascua: quia hæc est spiritualis vita certissima. Amen, Amen!

CAPUT XXVII.

Hæc sunt divina et sacra mysteria, quæ vidimus et audivimus, ego Karinus et Leucius. Amplius non sumus permissi enarrare cætera mysteria dei, sicut contestans Michael archangelus dixit nobis, Euntes cum fratribus vestris in Hierusalem [et] eritis in orationibus clamantes et glorificantes resurrectionem domini Jesu Christi, quos a mortuis resuscitavit secum. Et cum nemine hominum eritis loquentes et sedebitis ut muti, usque dum veniet hora, ut permittat vobis ipse dominus referre suæ divinitatis mysteria. Nobis autem jussit Michael archangelus ambulare trans Jordanem in locum opimum et pinguem, ubi sunt multi, qui nobiscum resurrexerunt in testimonium resurrectionis Christi domini: quia tantum tres dies permissi sumus, qui surreximus a mortuis, celebrare in Hierusalem pascha domini cum viventibus parentibus nostris in testimonium resurrectionis Christi domini: et baptizati sumus in sancto Jordanis flumine accipientes singuli stolas albas. Et post tres dies celebrantes pascha domini rapti sunt a nubibus omnes, qui nobiscum resurrexerunt: perducti sunt trans Jordanem et jam a nemine visi sunt. Hæc sunt quanta nobis jussit dominus referre vobis. Et date illi laudem et confessionem, et pœnitentiam agite, ut misereatur vestri. Pax vobis ab ipso domino Jesu Christo. Amen."

Et postquam compleverunt omnia scribentes in singulos tomos chartæ, surrexerunt. Karinus autem quod scripsit, dedit in manus Annæ et Caiphæ et

Gamalielis. Similiter et Leucius quod scripsit in tomum chartæ, dedit in manus Nicodemi et Joseph. Et subito transfigurati sunt candidati nimis, et non sunt visi amplius. Scriptæ autem eorum inventæ sunt æquales, nihil majus aut minus vel in litera una. Ista omnia admiranda Karini et Leucii dicta audiens omnis synagoga Judæorum ad invicem dixerunt, "Vere ista omnia a domino sunt facta, et benedictus dominus in secula seculorum. Amen." Et exierunt omnes cum magna sollicitudine, cum timore et tremore, et percusserunt pectora sua, et abierunt unusquisque in propria sua. Hæc omnia, quæ dicta sunt a Judæis in synagoga eorum, statim Joseph et Nicodemus annuntiaverunt præsidi, et ipse Pilatus scripsit omnia quæ gesta et dicta sunt de Jesu a Judæis, et posuit omnia verba in codicibus prætorii sui publicis.

CAPUT XXVIII.

Posthæc ingressus Pilatus templum Judæorum congregavit omnes principes sacerdotum et scribas et legis doctores, et ingressus est cum eis in sacrarium templi, et jussit, ut omnes januæ clauderentur, et dixit eis, "Auditum habemus, quod quandam magnam bibliothecam habetis in templo isto: propter hoc rogo vos, ut ante nos præsentetur." Et quum deportassent illam bibliothecam magnam a quatuor ministris, auro et gemmis pretiosis ornatam, dixit Pilatus ad omnes, "Adjuro vos per Deum patrem vestrum, qui fecit ac jussit templum istud ædificari, ne verum mihi taceatis. Vos nostis omnia, quæ scripta sunt in ista bibliotheca; sed nunc dicitote, si vos in scripturis invenistis istum Jesum, quem crucifixistis, esse filium Dei venturum pro salute generis humani, et in quantis annis temporum debuisset

venire, manifestate mihi." Ita conjurati Annas et Caiphas jusserunt exire de sacrario cæteros omnes, qui cum ipsis erant, et ipsi clauserunt omnes januas templi et sacrarii, et dixerunt ad Pilatum, "Conjurati sumus a te, judex, per ædificationem templi istius, veritatem et rationem manifestam tibi facere. Postquam crucifiximus Jesum ignorantes Dei filium esse, putantes per aliquod carmen facere eum virtutes, fecimus synagogam magnam ad templum istud. Et conferentes ad invicem signa virtutum, quæ fecerat Jesus, multos ex genere nostro testes invenimus, qui dixerunt post passionem mortis vivum se vidisse, et duos testes, quorum corpora Jesus a mortuis resuscitavit, vidimus. Qui multa mirabilia, quæ fecit Jesus in mortuis, annunciaverunt nobis, quæ in manibus nostris scripta habemus. Nostraque consuetudo est, quod omni anno ante nostram synagogam aperientes istam sanctam bibliothecam testimonium Dei exquirimus. Et invenimus in libro primo de Septuaginta, ubi loquutus est Michael archangelus ad tertium filium Adæ, primi hominis, de quinque millibus et quingentis annis, in quibus venturus esset de cœlis dilectissimus Dei filius Christus: et adhuc consideravimus, quia forsitan iste est deus Israel, qui dixit ad Moysen: *Fac tibi arcam testamenti in longitudinem cubitorum duorum et semis, in altitudinem cubiti unius et semis, in latitudinem cubiti unius et semis.* In his quinque cubitis et semis intelleximus et cognovimus in fabrica arcæ veteris testamenti, quia in quinque millibus annorum et semis venturus esset Jesus Christus in arca corporis, et sic Scripturæ nostræ testantur, ipsum filium Dei esse et dominum et regem Israel. Quia post passionem ejus nos principes sacerdotum admirantes signa, quæ propter

eum fiebant, aperuimus bibliothecam istam, exquirentes omnes generationes usque ad generationem Joseph et Mariæ, matris Jesu, computantes ex semine David esse, invenimus ea, quæ fecit dominus et quando fecit cœlum et terram et primum hominem Adam usque ad diluvium, anni duo millia ducenti et duodecim. Et à diluvio usque ad Abraham anni nongenti duodecim. Et ab Abraham usque ad Moysen anni quadringenti triginta. Et de Moyse usque ad David regem anni quingenti decem. Et a David usque ad transmigrationem Babylonis anni quingenti. Et de transmigratione Babylonis usque ad incarnationem Christi anni quadringenti. Et fiunt simul quinque millia et semis; et sic apparet, quod Jesus, quem crucifiximus, Jesus Christus Dei filius est, verus et omnipotens deus. Amen.

Et post hæc Pilatus scripsit epistolam ad urbem Romam Claudio dicens:

PONTIUS PILATUS REGI CLAUDIO SUO SALUTEM!

Nuper accidit et &c. [*Vide infra in hoc volumine.*]

XII.

ACTA SANCTI THOMÆ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ) ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΘΩΜΑ ΤΟΥ ἈΠΟΣΤΟΛΟΥ.

1. Κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἤμεθα πάντες οἱ ἀπόστολοι ἐν Ἱεροσολύμοις, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Καναναῖος, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου, καὶ διείλαμεν τὰ κλίματα τῆς οἰκουμένης, ὅπως εἷς ἕκαστος ἡμῶν ἐν τῷ κλίματι τῷ λαχόντι αὐτῷ, καὶ εἰς τὸ ἔθνος, ἐν ᾧ ὁ Κύριος αὐτὸν ἀποστέλλει, πορευθῇ. Κατὰ κλῆρον οὖν ἔλαχεν ἡ Ἰνδία Ἰούδᾳ Θωμᾷ τῷ καὶ Διδύμῳ· οὐκ ἐβούλετο δὲ ἀπελθεῖν λέγων μὴ δύνασθαι μήτε χωρεῖν διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκός, καὶ ὅτι "ἄνθρωπος ὢν Ἑβραῖος οὐ δύναμαι πορευθῆναι ἐν τοῖς Ἴνδοις κηρύξαι τὴν ἀλήθειαν." Καὶ ταῦτα αὐτοῦ διαλογιζομένου καὶ λέγοντος ὤφθη αὐτῷ ὁ σωτὴρ διὰ τῆς νυκτός, καὶ λέγει αὐτῷ, "Μὴ φοβοῦ, Θωμᾶ, ἄπελθε εἰς τὴν Ἰνδίαν, καὶ κήρυξον ἐκεῖ τὸν λόγον, ἡ γὰρ χάρις μου ἔσται μετὰ σοῦ." Ὁ δὲ οὐκ ἐπείθετο λέγων, "Ὅπου βούλει ἀποστεῖλαί με ἀλλαχοῦ, ἀπόστειλον, εἰς Ἴνδους γὰρ

οὐκ ἀπέρχομαι." Καὶ ταῦτα αὐτοῦ λέγοντος καὶ ἐνθυμουμένου ἔτυχεν ἔμπορόν τινα εἶναι ἐκεῖ ἀπὸ τῆς Ἰνδίας ἐλθόντα ὀνόματι Ἀββάνην ἀπὸ τοῦ βασιλέως Γουνδαφόρου ἀποσταλέντα, καὶ ἐντολὴν παρ' αὐτοῦ εἰληφότα, τέκτονα πριάμενον ἀγαγεῖν αὐτῷ. Ὁ δὲ Κύριος ἰδὼν αὐτὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ περιπατοῦντα τὸ μεσημβρινὸν εἶπεν αὐτῷ, "Βούλει τέκτονα πρίασθαι;" Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, "Ναί." Καὶ ὁ Κύριος ἔφη αὐτῷ, "Ἔχω δοῦλον τέκτονα, καὶ βούλομαι αὐτὸν πωλῆσαι." Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸν Θωμᾶν ἀπὸ μακρόθεν, καὶ συνεφώνησε μετ' αὐτοῦ τριῶν λιτρῶν ἀσήμου ἀργυρίου, καὶ ἔγραψεν ὠνὴν λέγων, "Ἐγὼ Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς Ἰωσὴφ τοῦ τέκτονος, ὁμολογῶ πεπρακέναι ἐμὸν δοῦλον, Ἰούδαν ὀνόματι, σοὶ τῷ Ἀββάνῃ, ἐμπόρῳ Γουνδαφόρου τοῦ βασιλέως τῶν Ἴνδων." Τῆς δὲ ὠνῆς τελεσθείσης ὁ σωτὴρ παραλαβὼν Ἰούδαν Θωμᾶν τὸν καὶ Δίδυμον ἀπήγαγε πρὸς Ἀββάνην, τὸν ἔμπορον· καὶ ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ἀββάνης εἶπε πρὸς αὐτόν, "Οὗτός ἐστιν ὁ δεσπότης σου;" Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀπόστολος εἶπεν, "Ναί, ὁ κύριός μού ἐστιν." Ὁ δέ φησιν, "Ἠγόρασά σε παρ' αὐτοῦ." Καὶ ὁ ἀπόστολος ἡσύχαζεν. 2.

Τῇ δὲ ἑξῆς ὄρθρου εὐξάμενος καὶ δεηθεὶς τοῦ κυρίου ὁ ἀπόστολος εἶπεν, "Πορεύομαι, ὅπου βούλει, Κύριε Ἰησοῦ, τὸ θέλημα τὸ σὸν γενέσθω." Ἀπῆλθε δὲ πρὸς Ἀββάνην τὸν ἔμπορον μηδὲν ὅλως τι μεθ' ἑαυτοῦ κομισάμενος ἀλλ' ἢ τὸ τίμημα αὐτοῦ μόνον· ἐδεδώκει γὰρ αὐτῷ ὁ κύριος λέγων, "Ἤτω μετὰ σοῦ καὶ ἡ τιμή σου μετὰ τῆς χάριτός μοῦ, ὅπου ἂν ἀπέρχῃ." Κατέλαβε δὲ ὁ ἀπόστολος τὸν Ἀββάνην τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀναφέροντα εἰς τὸ πλοῖον· ἤρξατο οὖν καὶ αὐτὸς συναναφέρειν αὐτῷ. Ἐμβάντων δὲ αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον καὶ καθεσθέντων ἐξήταζεν ὁ Ἀββάνης τὸν ἀπόστολον λέγων. "Ποίαν ἐργασίαν οἶδας;" Ὁ δὲ ἔφη, "Ἐν μὲν ξύλοις ἄροτρα καὶ ζυγοὺς καὶ τρυτάνας καὶ πλοῖα καὶ κώπας πλοίων καὶ ἱστοὺς καὶ τροχίσκους· ἐν δὲ λίθοις στήλας τε καὶ ναοὺς καὶ πραιτώρια βασιλικά." Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἀββάνης ὁ ἔμπορος, "Τοιούτου γὰρ καὶ χρείαν ἔχομεν τεχνίτου." Ἤρξαντο οὖν καταπλέειν, ἔσχον δὲ ἐπιτήδειον ἄνε- 3.

μον, καὶ προθύμως ἔπλεον, ἕως ὅτε κατήντησαν εἰς Ἀν-
4. *δράπολιν, πόλιν βασιλικήν. Ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τοῦ*
πλοίου εἰςήεσαν εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἰδοὺ φωναὶ αὐλητῶν
καὶ ὑδραυλέων καὶ σαλπίγγων περιηχοῦσαι αὐτοῖς· ἐξήταζε
δὲ ὁ ἀπόστολος λέγων, "Τίς ἐστιν αὕτη ἡ ἑορτὴ ἐν τῇ πό-
λει ταύτῃ;" Ἔλεγον δὲ αὐτῷ οἱ ἐκεῖ, ὅτι "καὶ σὲ οἱ θεοὶ
ἤγαγον, ἵνα εὐωχηθῇς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ· ὁ γὰρ βασιλεὺς
θυγατέρα μονογενῆ ἔχει, καὶ νῦν αὐτὴν ἐκδίδωσιν ἀνδρὶ
πρὸς γάμον· τῶν οὖν γάμων ἡ χαρὰ καὶ ἡ πανήγυρίς ἐστιν αὕτη
σήμερον, ἣν εἶδες ἑορτήν." Ὁ δὲ βασιλεὺς κήρυκας ἀπέστειλε
κηρύξαι πανταχοῦ πάντας παρατυχεῖν εἰς τοὺς γάμους πλουσί-
ους καὶ πένητας, δούλους καὶ ἐλευθέρους, ξένους καὶ πολίτας·
εἴτις δὲ παραιτήσηται καὶ μὴ παρατύχῃ εἰς τοὺς γάμους, ὑπεύ-
θυνος ἔσται τῷ βασιλεῖ. Ἀββάνης δὲ ἀκούσας εἶπε τῷ ἀπο-
στόλῳ, "Ἀπέλθωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς, ἵνα μὴ προσκρούσωμεν τῷ
βασιλεῖ, καὶ μάλιστα ξένοι ὄντες." Ὁ δὲ εἶπεν, "Ἀπέλθωμεν."
Καὶ καταλύσαντες ἐν τῷ ξενοδοχείῳ καὶ ὀλίγον ἀναπαύ-
σαντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἰδὼν ὁ ἀπόστολος
ἀνακεκλιμένους πάντας ἀνεκλίθη καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ, ἀπέ-
βλεπον δὲ εἰς αὐτὸν πάντες ὡς εἰς ξένον καὶ ἐξ ἀλλοδαπῆς
ἐλθόντα γῆς· Ἀββάνης δὲ ὁ ἔμπορος ὡς ἅτε δεσπότης εἰς
ἄλλον τόπον ἀνεκλίθη.

5. *Δειπνησάντων δὲ αὐτῶν καὶ πιόντων ὁ ἀπόστολος οὐδενὸς ἐγεύσατο· οἱ οὖν περὶ αὐτὸν ὄντες ἔλεγον αὐτῷ, "Τί ἦλθες ἐνθάδε, μήτε ἐσθίων μήτε πίνων;" Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων, "Διὰ μεῖζόν τι τῆς βρώσεως ἢ καὶ τοῦ πότου ἦλθον ἐνθάδε, καὶ ἵνα τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως τελέσω· οἱ γὰρ κήρυκες τὰ τοῦ βασιλέως κηρύσσουσι, καὶ ὃς ἂν μὴ ἀκούσῃ τῶν κηρύκων, ὑπόδικος ἔσται τῇ τοῦ βασιλέως κρίσει·" Δειπνησάντων οὖν αὐτῶν καὶ πιόντων, καὶ στεφάνων καὶ μύρων προσενεχθέντων λαβόντες μῦρον ἕκαστος, ὃς μὲν τὴν ὄψιν αὐτοῦ κατήλειφεν, ὃς δὲ τὸ γένειον, ὃς δὲ καὶ ἄλλους τόπους τοῦ σώματος αὐτοῦ· ὁ δὲ ἀπόστολος τὴν κορυφὴν ἤλειψε τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς, καὶ ὀλίγον τι εἰς τοὺς μυκτῆρας ἐπέχρισεν ἑαυτοῦ, κατέσταξε δὲ καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς τὰς ἑαυτοῦ,*

προσῆπτε δὲ καὶ τοῖς ὀδοῦσιν αὐτοῦ, καὶ τὰ περὶ τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ συνέχρισεν ἐπιμελῶς· καὶ τὸν στέφανον δὲ τὸν προσενεχθέντα αὐτῷ ἐκ μυρσίνης καὶ ἄλλων ἀνθέων πεπλεγμένον λαβὼν ἐπέθετο τῇ ἑαυτοῦ κεφαλῇ, κλάδον δὲ καλάμου ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ κατεῖχεν. Ἡ δὲ αὐλήτρια κατέχουσα ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς τοὺς αὐλοὺς περιήρχετο πάντας· ὅτε δὲ ἦλθε, καθ' ὃν τόπον ἦν ὁ ἀπόστολος, ἔστη ἐπάνω αὐτοῦ, καταυλοῦσα πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὥραν πολλήν· ἦν δὲ Ἑβραία τῷ γένει ἡ αὐλήτρια ἐκείνη. Τοῦ 6.
δὲ ἀποστόλου εἰς τὴν γῆν ἀγορῶντος εἷς τις τῶν οἰνοχόων ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐῤῥάπισεν αὐτόν. Ἐπάρας δὲ ὁ ἀπόστολος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ προσέχων τῷ τύψαντι αὐτὸν εἶπεν, "Ὁ θεός μου ἀφήσει σοι εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα τὴν ἀδικίαν ταύτην, εἰς δὲ τὸν κόσμον τοῦτον δεῖξαι αὐτοῦ τὰ θαύματα, καὶ θεάσομαι ἤδη τὴν χεῖρα ἐκείνην τὴν τύψασάν με ὑπὸ κυνὸς συρομένην." Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἤρξατο ψάλλειν καὶ λέγειν τὴν ᾠδὴν ταύτην.

"Ἡ κόρη τοῦ φωτός, ἡ θυγάτηρ, ᾗ ἔνεστι καὶ ἔγκειται τὸ ἀπαύγασμα τῶν βασιλέων τὸ γαῦρον καὶ ἐπιτερπὲς (ταύτης τῷ θεάματι), φαιδρῷ κάλλει καταυγάζουσα, ἧς τὰ ἐνδύματα ἔοικεν ἐαρινοῖς ἄνθεσιν, ἀποφορὰ δὲ εὐωδίας ἐξ αὐτῶν διαδίδοται, καὶ ἐν τῇ κορυφῇ ἵδρυται ὁ βασιλεὺς τρέφων τῇ ἑαυτοῦ ἀμβροσίᾳ τοὺς ἐπ' αὐτὸν ἱδρυμένους· ἔγκειται δὲ αὐτῆς τῇ κεφαλῇ ἀλήθεια, χαρὰν δὲ τοῖς ποσὶν αὐτῆς ἐμφαίνει· ἧς τὸ στόμα ἀνέῳκται πρεπόντως αὐτῇ, καὶ τριάκοντα καὶ δύο εἰσὶν οἱ ταύτην ὑμνολογοῦντες, ὧν ἡ γλῶττα παραπετάσματι ἔοικε τῆς θύρας ὃ ἐκτινάσσεται τοῖς εἰσιοῦσιν· ἧς ὁ αὐχὴν εἰς τύπον βαθμῶν ἔγκειται, ὃν ὁ πρῶτος δημιουργὸς ἐδημιούργησεν· αἱ δὲ δύο αὐτῆς χεῖρες σημαίνουσι καὶ ὑποδεικνύουσι τὸν χόρον τῶν εὐδαιμόνων αἰώνων κηρύσσουσαι, οἱ δὲ δάκτυλοι αὐτῆς τὰς πύλας τῆς πόλεως ὑποδεικνύουσιν· ἧς ὁ παστὸς φωτεινὸς ἀποφορὰν ἀπὸ βαλσάμου καὶ παντὸς ἀρώματος διαπνέων, ἀναδιδοὺς δὲ ὀσμὴν ἡδεῖαν σμύρνης τε καὶ φύλλου, ὑπέστρωνται δὲ ἐντὸς μυρσίναι καὶ ἄνθη πάμπολλα ἡδύπνοα, αἱ δὲ κλεῖς ἐν καλά-

7. μοις κεκόσμηνται. Περιεστοισχισμένην δὲ αὐτὴν ἔχουσιν
οἱ ταύτης νυμφίοι, ὧν ὁ ἄριθμος ἕβδομός ἐστιν, οὓς αὐτὴ
ἐξελέξατο· αἱ δὲ ταύτης παράνυμφοί εἰσιν ἑπτὰ, αἳ ἔμπρο-
σθεν αὐτῆς χορεύουσιν· δώδεκα δέ εἰσι τὸν ἄριθμον οἱ ἔμ-
προσθεν αὐτῆς ὑπηρετοῦντες, καὶ αὐτῇ ὑποκείμενοι, τὸν
σκοπὸν καὶ τὸ θέαμα εἰς τὸν νυμφίον ἔχοντες, ἵνα διὰ τοῦ
θεάματος αὐτοῦ φωτισθῶσιν, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα σὺν αὐτῷ
ἔσονται εἰς ἐκείνην τὴν χαρὰν τὴν αἰωνίαν, καὶ καθήσονται
ἐν τῷ γάμῳ ἐκείνῳ, ἐν ᾧ οἱ μεγιστᾶνες συναθροίζονται, καὶ
παραμενοῦσι τῇ εὐωχίᾳ, ἧς οἱ αἰώνιοι καταξιοῦνται, καὶ
ἐνδύσονται βασιλικὰ ἐνδύματα, καὶ ἀμφιάσονται στολὰς λαμ-
πρὰς καὶ ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει ἔσονται ἀμφότεροι, καὶ
δοξάσουσι τὸν πατέρα τῶν ὅλων, οὗ τὸ φῶς τὸν σταυρὸν
ἐδέξατο, καὶ ἐφωτίσθησαν ἐν τῇ θέᾳ αὐτοῦ τοῦ δεσπότου
αὐτῶν, οὗ τὴν ἀμβροσίαν βρῶσιν ἐδέξαντο, μηδεμίαν ὅλως
ἀπουσίαν ἔχουσαν, ἔπιον δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ οἴνου τοῦ μὴ δί-
ψαν αὐτοῖς παρέχοντος καὶ ἐπιθυμίαν σαρκός· ἐδόξασαν δὲ
καὶ ὕμνησαν σὺν τῷ ζῶντι πνεύματι τὸν πατέρα τῆς ἀλη-
8. θείας, καὶ τὴν μητέρα τῆς σοφίας." Καὶ ὅτε ὕμνησε καὶ
ἐτέλεσε τὴν ᾠδὴν ταύτην, πάντες οἱ ἐκεῖ παρόντες εἰς αὐ-
τὸν ἀπέβλεπον καὶ ἡσύχαζον· ἔβλεπον δὲ καὶ τὸ εἶδος αὐ-
τοῦ ἐναλλαγὲν, τὰ δὲ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα οὐκ ἐνόουν,
ἐπειδὴ αὐτὸς Ἑβραῖος ἦν, καὶ τὰ λεχθέντα ὑπ' αὐτοῦ
Ἑβραϊστὶ ἐλέχθη. Ἡ δὲ αὐλήτρια πάντα ἤκουσε μόνη·
Ἑβραία γὰρ ἦν τὸ γένος· καὶ ἀποστᾶσα ἀπ' αὐτοῦ ηὔλει
τοῖς ἄλλοις, εἰς αὐτὸν δὲ τὰ πολλὰ ἀφεώρα καὶ ἀπέβλεπε·
πάνυ γὰρ ἠγάπησεν αὐτὸν, ὡς ἄνθρωπον ὁμόεθνον αὐτῆς·
ἦν δὲ καὶ τῇ εἰδέᾳ ὡραῖος ὑπὲρ πάντας τοὺς ἐκεῖσε ὄντας.
Καὶ ὅτε ἐτέλεσεν ἡ αὐλήτρια πάντα αὐλήσασα, ἀντικρὺς
αὐτοῦ καθεσθεῖσα ἀφεώρα καὶ ἀπέβλεπεν εἰς αὐτόν· αὐτὸς
δὲ ὅλως εἰς οὐδένα ἀφέωρα, οὐδὲ προσεῖχέ τινι εἰ μὴ μόνον
εἰς τὴν γῆν ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, προσδεχόμενος,
πότε ἀναλύσει ἐκεῖθεν. Ὁ δὲ οἰνοχόος ἐκεῖνος ὁ ῥαπίσας
αὐτὸν κατῆλθεν εἰς τὴν πηγὴν ἀντλῆσαι ὕδωρ· ἔτυχε δὲ
ἐκεῖ εἶναι λέοντα, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ ἀφῆκε κεῖσθαι

ἐν τῷ τόπῳ κατακόψας τὰ μέλη αὐτοῦ· κύνες δὲ εὐθὺς ἔλαβον τὰ μέλη αὐτοῦ, ἐν οἷς καὶ εἷς μέλας κύων τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα τῷ στόματι κρατῶν εἰς τὸν τόπον τοῦ συμποσίου εἰσήνεγκεν. Ἰδόντες δὲ ἐξεπλάγησαν πάντες, 9. ἐξετάζοντες, τίς ὁ ἐξ αὐτῶν ἀπολειφθείς. Ὡς δὲ φανερὸν ἐγένετο, ὅτι τοῦ οἰνοχόου ἐστὶν ἡ χεὶρ πατάξαντος τὸν ἀπόστολον, ἡ αὐλήτρια τοὺς αὐλοὺς αὐτῆς κατεάξασα ἔῤῥιψε, καὶ πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ἀποστόλου ἀπελθοῦσα ἐκαθέσθη λέγουσα, ὅτι "Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἢ θεός ἐστιν ἢ ἀπόστολος θεοῦ· ἐγὼ γὰρ ἤκουσα αὐτοῦ Ἑβραϊστὶ εἰπόντος τῷ οἰνοχόῳ, ὅτι ἤδη θεάσομαι τὴν χεῖρα τὴν τύψασάν με ὑπὸ κυνῶν συρομένην, ὅπερ καὶ ὑμεῖς ἐθεάσασθε νῦν· ὡς γὰρ εἶπεν, οὕτως καὶ συνέβη." Καί τινες μὲν ἐπίστευον αὐτῇ, τινὲς δὲ οὔ. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας ταῦτα προσελθὼν εἶπε τῷ ἀποστόλῳ, "Ἀναστὰς ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ, καὶ εὖξαι ὑπὲρ τῆς θυγατρός μου· μονογενῆ γὰρ αὐτὴν ἔχω, καὶ σήμερον αὐτὴν ἐκδίδωμι." Ὁ δὲ ἀπόστολος οὐκ ἐβούλετο ἀπελθεῖν σὺν αὐτῷ· οὐδέπω γὰρ ἦν ἐκεῖ αὐτῷ ὁ κύριος ἀποκαλυφθείς. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἄκοντα αὐτὸν ἀπήγαγεν εἰς τὸν νυμφῶνα, ὅπως εὔξηται ὑπὲρ αὐτῶν. Στὰς δὲ ὁ 10. ἀπόστολος ἤρξατο εὔχεσθαι καὶ λέγειν οὕτως, "Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου, ὁ συνοδοίπορος τῶν αὐτοῦ δούλων, ὁ ὁδηγῶν καὶ εὐθύνων τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας, ἡ καταφυγὴ καὶ ἡ ἀνάπαυσις τῶν τεθλιμμένων, ἡ ἐλπὶς τῶν πενήτων καὶ λυτρώτης τῶν αἰχμαλώτων, ὁ ἰατρὸς τῶν ἐν νόσῳ κατακειμένων ψυχῶν καὶ σωτὴρ πάσης κτίσεως, ὁ τὸν κόσμον ζωοποιῶν καὶ τὰς ψυχὰς ἐνδυναμῶν, σὺ ἐπίστασαι τὰ μέλλοντα, ὃς καὶ δι' ἡμῶν τελειοῖς ταῦτα· σὺ, κύριε, ὁ ἀποκαλύπτων μυστήρια ἀπόκρυφα, καὶ ἐκφαίνων λόγους ἀποῤῥήτους ὄντας· σὺ, κύριε, ὁ φυτουργὸς τοῦ ἀγαθοῦ δένδρου, καὶ διὰ τοῦ δένδρου ἔργα ἀπογεννᾶται· σὺ, κύριε, ὁ ἐν πᾶσιν ὢν, καὶ διερχόμενος διὰ πάντων, καὶ ἐγκείμενος πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, καὶ διὰ τῆς πάντων ἐνεργείας φανερούμενος· Ἰησοῦ Χριστὲ, ὁ τῆς εὐσπλαγχνίας υἱὸς, καὶ τέλειος σωτὴρ, Χριστὲ, υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος· ἡ δύνα-

*μις ἡ ἀπτόητος, ἡ τὸ ἐχθρὸν καταστρέψασα, καὶ ἀκου-
σθεῖσα ἡ φωνὴ τοῖς ἄρχουσιν, ἡ σαλεύσασα τὰς ἐξουσίας
αὐτῶν ἁπάσας· ὁ πρεσβευτὴς, ὁ ἀπὸ τοῦ ὕψους αὐτοῖς
ἀποσταλεὶς, καὶ ἕως τοῦ ᾅδου καταντήσας, ὃς καὶ τὰς θύ-
ρας ἀνοίξας ἀνήγαγες ἐκεῖθεν τοὺς ἐγκεκλεισμένους πολλοὺς
χρόνους ἐν τῷ τοῦ κόσμου ταμείῳ, καὶ τούτοις τὴν ἄνοδον
ὑποδείξας τὴν εἰς τὸ ὕψος ἀνάγουσαν· δέομαι, κύριε Ἰησοῦ
Χριστὲ, ἱκετηρίαν σοι προσφέρω ὑπὲρ τῶν νεωτέρων τού-
των, ἵνα τὰ βοηθοῦντα αὐτοῖς καὶ συμβαλλόμενα καὶ
συμφέροντα ποιήσῃς." Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας αὐτοῦ,
καὶ εἰπὼν, "Ὁ κύριος ἔσται μεθ' ὑμῶν," κατέλιπεν αὐτοὺς
11. ἐν τῷ τόπῳ, καὶ ἀπῆλθεν." Ὁ δὲ βασιλεὺς ἠξίου τοὺς
παρανύμφους ἐξέρχεσθαι ἀπὸ τοῦ νυμφῶνος. Πάντων δὲ
ἐξελθόντων καὶ τῶν θυρῶν κλεισθεισῶν ὁ νύμφιος τὸ κατα-
πέτασμα τοῦ νυμφῶνος ἐπῆρεν, ἵνα τὴν νύμφην πρὸς ἑαυ-
τὸν ἀγάγῃ. Καὶ εἶδε τὸν κύριον Ἰησοῦν, τὴν ἀπεικασίαν
Ἰούδα Θωμᾶ ἔχοντα καὶ ὁμιλοῦντα τῇ νύμφῃ, τοῦ πρό βρα-
χέως εὐλογήσαντος αὐτοὺς, καὶ ἐξελθόντος ἀπ' αὐτῶν ἀπο-
στόλου· καὶ φησὶν αὐτῷ, "Οὐχὶ πρὸ πάντων ἐξῆλθες; πῶς
οὖν εὑρέθης ὧδε;" Ὁ δὲ κύριος εἶπεν αὐτῷ, "Ἐγὼ οὐκ εἰμι
Ἰούδας ὁ καὶ Θωμᾶς, ἀδελφὸς αὐτοῦ εἰμι." Καὶ ἐκαθέσθη
ὁ κύριος ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐκέλευσε δὲ καὶ αὐτοῖς καθεσθῆ-
12. ναι ἐπὶ τοῖς δίφροις· καὶ ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν, "Μνη-
μονεύετε, τέκνιά μου, ὧν ὁ ἀδελφός μου ἐλάλησεν ὑμῖν, καὶ
τίνι ὑμᾶς παρέθετο· καὶ τοῦτο γνῶτε, ὅτι, ἐὰν ἀπαλλα-
γῆτε τῆς ῥυπαρᾶς κοινωνίας ταύτης, γίνεσθε ναοὶ ἅγιοι,
καθαροὶ, ἀπαλλαγέντες πλήξεων καὶ ὀδυνῶν, φανερῶν τε
καὶ ἀφανῶν, καὶ φροντίδας οὐ περιθήσεσθε βίου καὶ τέκ-
νων, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια ὑπάρχει. Ἐὰν δὲ κτήσησθε
παῖδας πολλοὺς, διὰ τούτους γίνεσθε ἅρπαγες καὶ πλεο-
νέκται ὀρφανοὺς δέροντες, χήρας πλεονεκτοῦντες, καὶ ταῦτα
ποιοῦντες ὑποβάλλετε ἑαυτοὺς εἰς τιμωρίας κακίστας. Οἱ
γὰρ πολλοὶ παῖδες ἄχρηστοι γίνονται, ὑπὸ δαιμόνων ὀχλού-
μενοι, οἱ μὲν φανερῶς, οἱ δὲ καὶ ἀφανῶς· γίνονται γὰρ ἢ
σεληνιαζόμενοι, ἢ ἡμίξηροι, ἢ πηροὶ, ἢ κωφοὶ, ἢ ἄλαλοι, ἢ*

παραλυτικοὶ, ἢ μωροί· ἐὰν δὲ καὶ ὦσιν ὑγιαίνοντες, ἔσονται πάλιν ἀποίητοι, ἄχρηστα καὶ βδελυκτὰ ἔργα διαπραττόμενοι· εὑρίσκονται γὰρ ἢ ἐν μοιχείᾳ, ἢ ἐν φόνῳ, ἢ ἐν κλοπῇ, ἢ ἐν πορνείᾳ, καὶ ἐν τούτοις πᾶσιν ὑμεῖς συντρίβεσθε. Ἐὰν δὲ πεισθήσεσθε καὶ τηρήσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἁγνὰς τῷ θεῷ, γενήσονται ὑμῖν παῖδες ζῶντες, ὧν αἱ βλάβαι αὗται οὐ θιγγάνουσι· καὶ ἔσεσθε ἀμέριμνοι ἄσκυλτον διάγοντες βίον χωρὶς λύπης καὶ μερίμνης, προσδοκῶντες ἀπολήψεσθαι ἐκεῖνον τὸν γάμον, τὸν ἄφθορον καὶ ἀληθινὸν, καὶ ἔσεσθε ἐν αὐτῷ παράνυμφοι συνεισερχόμενοι εἰς τὸν νυμφῶνα ἐκεῖνον, τὸν τῆς ἀθανασίας καὶ φωτὸς πλήρη." Ὡς δὲ ἤκουσαν ταῦτα οἱ νεώτεροι, ἐπίστευ- 13.
σαν τῷ κυρίῳ, καὶ ἑαυτοὺς ἐκδότους ἔδωκαν αὐτῷ, καὶ ἀπέσχοντο τῆς ῥυπαρᾶς ἐπιθυμίας, καὶ ἔμειναν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ διανυκτερεύσαντες. Ὁ δὲ κύριος ἐξῆλθεν ἀπέμπροσθεν αὐτῶν λέξας οὕτως αὐτοῖς, "Ἡ χάρις μου ἔσται μεθ' ὑμῶν." Ὄρθρου δὲ ἐπιστάντος ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πληρώσας τὴν τράπεζαν εἰσήγαγεν ἔμπροσθεν τοῦ νυμφίου καὶ τῆς νύμφης· εὗρε δὲ αὐτοὺς ἀντικρὺς ἀλλήλων καθεζομένους, τῆς δὲ νύμφης τὴν ὄψιν ἀσκέπαστον εὗρεν. Καὶ ὁ νύμφιος πάνυ ἱλαρὸς ὑπῆρχεν. Ἡ δὲ μήτηρ προσελθοῦσα τῇ νύμφῃ εἶπεν, "Διὰ τί οὕτως καθέζῃ, τέκνον, καὶ οὐκ αἴδῃ, ἀλλ' οὕτως εἶ, ὡς πολὺν χρόνον συμβιώσασα τῷ ἰδίῳ ἀνδρί;" Καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς εἶπεν, "Διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα σου οὐδὲ σκεπάζῃ;" Ἀπο- 14.
κριθεῖσα δὲ ἡ νύμφη εἶπεν, "Ἀληθῶς, πάτερ, ἐν πολλῇ ἀγάπῃ ὑπάρχω, καὶ τῷ κυρίῳ μου εὔχομαι παραμεῖναί μοι τὴν ἀγάπην, ἣν ᾐσθόμην ταύτῃ τῇ νυκτὶ, καὶ αἰτήσομαι τοῦτον ἄνδρα, οὗ ᾐσθόμην σήμερον. Διὸ δὴ οὐκέτι σκεπάσομαι, ἐπειδὴ τὸ ἔσοπτρον τῆς αἰσχύνης ἀπ' ἐμοῦ ἀφήρηται, καὶ οὐκέτι αἰσχύνομαι, οὐδὲ αἰδοῦμαι, ἐπειδὴ τὸ ἔργον τῆς αἰσχύνης καὶ τῆς αἰδοῦς ἐξ ἐμοῦ μακρὰν ἀπέστη· καὶ ὅτι οὐκ ἐκπλήσσομαι, ἐπειδὴ ἡ ἔκπληξίς μοι οὐ παρέμεινε· καὶ ὅτι ἐν ἱλαρότητι καὶ χαρᾷ ὑπάρχω, ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα τῆς χαρᾶς οὐκ ἐταράχθη· καὶ ὅτι ἐξουθένισα τὸν ἄνδρα

τοῦτον, καὶ τοὺς γάμους τούτους τοὺς παρερχομένους ἀπέμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἐπειδὴ ἕτερον γάμον ἡρμόσθην· καὶ ὅτι οὐ συνεμίγην ἀνδρὶ προσκαίρῳ, οὗ τὸ τέλος μετὰ λαγνείας καὶ πικρίας ψυχῆς ὑπάρχει, ἐπειδὴ ἀνδρὶ
15. ἀληθινῷ συνεζεύχθην." Καὶ ἔτι πλείονα τούτων λεγούσης τῆς νύμφης ἀποκρίνεται ὁ νύμφιος καὶ λέγει, "Εὐχαριστῶ σοι, κύριε, ὁ διὰ τοῦ ξένου ἀνδρὸς κηρυχθεὶς, καὶ ἐν ἡμῖν εὑρεθεὶς· ὁ μακράν με τῆς φθορᾶς ποιήσας, καὶ σπείρας ἐν ἐμοὶ τὴν ζωήν, ὁ τῆς νόσου με ἀπαλλάξας ταύτης τῆς δυσιάτου καὶ δυσθεραπεύτου καὶ παραμενούσης εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ὑγείαν σώφρονα ἐγκαταθέμενός μοι· ὁ σαυτόν μοι ὑποδείξας, καὶ πάντα τὰ κατ' ἐμὲ, ἐν οἷς εἰμι, ἀποκαλύψας μοι· ὁ λυτρωσάμενός με ἀπὸ τῆς πτώσεως, καὶ εἰς τὸ κρεῖττόν με παραγαγὼν, καὶ τῶν μὲν προσκαίρων ἀπαλλάξας, καταξιώσας δέ με τῶν ἀθανάτων καὶ ἀεὶ ὄντων· ὁ σεαυτὸν κατευτελίσας ἕως ἐμοῦ, καὶ τῆς ἐμῆς σμικρότητος, ἵνα ἐμὲ τῇ μεγαλωσύνῃ παραστήσας ἑνώσῃς σεαυτῷ· ὁ τὰ ἴδια σπλαγχνα μὴ ἐπισχὼν ἐξ ἐμοῦ τοῦ ἀπολλυμένου, ἀλλὰ ὑποδείξας μοι ζητῆσαι ἐμαυτὸν καὶ γνῶναι, τίς ἤμην, καὶ πῶς ὑπάρχω νῦν, ἵνα πάλιν γένωμαι, ὡς ἤμην· ὃν ἐγὼ μὲν οὐκ ᾔδειν, αὐτὸς δὲ ἐπεζήτησας, ὃν οὐκ ἠπιστάμην, αὐτὸς δὲ προσελάβου· οὗ ᾐσθόμην, καὶ νῦν οὐ δύναμαι ἀμνημονεῖν τούτου, οὗ ἡ ἀγάπη ἐν ἐμοὶ βραζει· καὶ εἰπεῖν μὲν, ὡς δεῖ, οὐ δύναμαι, ἃ δὲ χωρῶ λέγειν περὶ αὐτοῦ, βραχέα καὶ πάνυ ὀλίγα καὶ ἀνάλογα οὐ τυγχάνοντα πρὸς τὴν ἐκείνου δόξαν· οὐκ αἰτιᾶται δέ με πρὸς αὐτὸν λέγειν καὶ ἃ μὴ οἶδα· διά γὰρ τὴν αὐ-
16. τοῦ ἀγάπην καὶ ταῦτα λέγω." Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ νυμφίου καὶ τῆς νύμφης ταῦτα, τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ διέρρηξε, καὶ τοῖς παρεστῶσιν ἐγγὺς αὐτοῦ ἔλεγεν, "Ἐξέλθετε ταχέως, καὶ περιέλθετε ὅλην τὴν πόλιν, καὶ συλλαβόντες φέρετέ μοι ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα τὸν φαρμακὸν, τὸν κακῶς παρατυχόντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ· ἐγὼ γὰρ εἰσήγαγον αὐτὸν ἰδίαις χερσὶν εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἐγὼ εἶπον αὐτῷ, ἵνα εὔξηται ἐπὶ τῇ ἀτυχεστάτῃ μου θυγατρί· ὃς δ'

ἂν εὑρὼν αὐτὸν προσαγάγῃ μοι, ἥντιν' ἂν ἐργασίαν αἰτη-
σεταί μοι, δίδωμι αὐτῷ. Ἀπελθόντες δὲ περιῆλθον ζη-
τοῦντες αὐτὸν, καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν· πλεύσας γὰρ ἦν·
ἀπῆλθον οὖν καὶ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπου ἦν καταλύσας,
καὶ εὗρον ἐκεῖ τὴν αὐλήτριαν κλαίουσαν καὶ ἀνιωμένην,
ἐπειδὴ οὐ παρέλαβεν αὐτὴν μεθ' ἑαυτοῦ. Ἐξηγησαμένων
δὲ αὐτῇ τὸ πρᾶγμα τὸ γεγονὸς ἐπὶ τῶν νεωτέρων, ἐχάρη
πάνυ ἀκούσασα καὶ ἀποθεμένη τὴν λύπην εἶπεν, "Νῦν εὕ-
ρον κἀγὼ ὧδε ἀνάπαυσιν," καὶ ἀναστᾶσα ἀπῆλθε πρὸς αὐ-
τοὺς, καὶ ἦν σὺν αὐτοῖς χρόνον ἱκανὸν, ἕως οὗ κατήχησαν
καὶ τὸν βασιλέα. Πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἀδελφῶν συνηθροί-
ζοντο ἐκεῖ, ἕως ὅτε φήμης ἤκουσαν τοῦ ἀποστόλου, ὅτι ἐν
ταῖς πόλεσι τῆς Ἰνδίας κατήχθη, καὶ ἐκεῖ διδάσκει. Καὶ
ἀπελθόντες κατεμίγησαν αὐτῷ. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν ὁ 17.
ἀπόστολος εἰς τὰς πόλεις τῆς Ἰνδίας μετὰ Ἀββάνους τοῦ
ἐμπόρου, ἀπῆλθεν ὁ Ἀββάνης εἰς ἀσπασμὸν Γουνδαφό-
ρου τοῦ βασιλέως, καὶ προσανήνεγκεν αὐτῷ περὶ τοῦ τέκτο-
νος, ὃν μετ' αὐτοῦ ἤγαγεν. Ἐχάρη δὲ ὁ βασιλεὺς, καὶ
πρὸς αὐτὸν εἰσελθεῖν αὐτὸν προσέταξεν. Εἰσελθόντος οὖν
αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, "Ποίαν τέχνην ἐπίστασαι;"
Λέγει αὐτῷ ὁ ἀπόστολος, "Τὴν τεκτονικὴν καὶ τὴν οἰκοδομι-
κήν." Λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεύς, "Τίνα οὖν οἶδας ἐν ξύλοις
ἐργασίαν, καὶ τίνα ἐν λίθοις;" Λέγει ὁ ἀπόστολος, "Ἐν μὲν
ξύλοις ἄροτρα, ζυγοὺς, τρυτάνας, τροχιλίας, καὶ πλοῖα,
καὶ κώπας, καὶ ἱστοὺς, ἐν δὲ λίθοις στήλας, ναοὺς, καὶ
πραιτώρια βασιλικά." Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν, "Οἰκοδομεῖς
μοι παλάτιον." Ὁ δὲ ἀπεκρίθη, "Ναὶ οἰκοδομῶ καὶ τελί-
σκω· διὰ τοῦτο γὰρ ἦλθον οἰκοδομῆσαι καὶ τεκτονεῦσαι."
Καὶ παραλαβὼν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐξῆλθε τῶν πυλῶν τῆς 18.
πόλεως, καὶ ἤρξατο διαλέγεσθαι αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ περὶ
τῆς οἰκοδομῆς τοῦ πραιτωρίου καὶ περὶ τῶν θεμελίων τὸ
πῶς τεθῶσιν, ἕως ὅτε ἦλθον εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἐν ᾧ
τὴν οἰκοδομὴν ἐβούλετο γενέσθαι· καὶ εἶπεν, "Ὧδε βούλο-
μαι τὴν οἰκοδομὴν γενέσθαι." Καὶ ὁ ἀπόστολος, "Ναί,"
φησιν, "καὶ γὰρ ὁ τόπος οὗτος ἐπιτήδειός ἐστι πρὸς τὴν

οἰκοδομήν·" ἦν δὲ ὁ τόπος ἀλσώδης, καὶ ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ. Λέγει οὖν ὁ βασιλεύς, "Ἄρξαι κτίζειν·" ὁ δὲ ἔφή, "Νῦν οὐ δύναμαι ἄρξασθαι κτίζειν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ." Καὶ ὁ βασιλεὺς, "Πότε οὖν," φησι, "δύνῃ;" Ὁ δὲ ἔφη, "Ἄρχομαι ἀπὸ Δίου, καὶ τελίσκω ἐν τῷ Ξανθικῷ." Ὁ δὲ βασιλεὺς θαυμάσας εἶπεν, "Πᾶσα οἰκοδομὴ θέρους οἰκοδομεῖται· σὺ δὲ ἐν τῷ χειμῶνι δύνασαι οἰκοδομῆσαι καὶ κτίσαι παλάτιον;" Καὶ ὁ ἀπόστολος εἶπεν, "Οὕτως ὀφείλει γενέσθαι, καὶ ἄλλως οὐκ ἔχει." Καὶ ὁ βασιλεὺς ἔφη, "Εἰ τοίνυν τοῦτο ἔδοξέ σοι, διαχάραξόν μοι, πως γίνεται τὸ ἔργον, ἐπειδὴ διὰ χρόνου ἔρχομαι ἐνθάδε." Καὶ ὁ ἀπόστολος λαβὼν κάλαμον διεχάρασσε μετρῶν τὸν τόπον, καὶ τὰς μὲν θύρας ἔστησε κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου βλέπειν πρὸς τὸ φῶς, τὰς δὲ θυρίδας κατὰ δύσιν πρὸς τοὺς ἀνέμους, τὸ δὲ ἀρτοποιεῖον πρὸς μεσημβρίαν ἐποίησεν εἶναι, τὸν δὲ ἀγωγὸν τοῦ ὕδατος, τὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, εἰς τὸ ἀρκτῷον." Ὁ δὲ βασιλεὺς ἰδὼν εἶπε τῷ ἀποστόλῳ, "Ἀληθῶς τεχνίτης εἶ, καὶ πρέπει σοι βασιλεῦσιν ἐξυπηρετεῖσθαι·" καὶ πολλὰ αὐτῷ καταλείψας ἀπῆλθεν.

19. *Κατὰ δὲ καιρὸν ἀπέστελλεν ἀργύρια καὶ τὰ ἐπιτήδεια, τά τε πρὸς τὴν ζωὴν αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐργατῶν. Ὁ δὲ λαμβάνων πάντα ᾠκονόμει περιερχόμενος τὰ ἄστη καὶ τὰ πέριξ χωρία, διαδιδῶν καὶ εὐσεβείας παρέχων τοῖς πένησι καὶ τεθλιμμένοις, καὶ ἄνεσιν παρεῖχεν αὐτοῖς λέγων, "Οἶδεν ὁ βασιλεὺς βασιλικῶν τεύξασθαι ἀμοιβῶν, πένητας δὲ πρὸς τὸ παρὸν ἀναπαύεσθαι χρή." Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἀπόστολον ἀπέστειλε πρεσβευτὴν, γράψας αὐτῷ τάδε, "Σήμανόν μοι, τί πεποίηκας, ἢ τίνα σοι ἀποστείλω, ἢ τίνος χρήζῃς." Ὁ δὲ ἀπόστολος ἀποστέλλει αὐτῷ λέγων, ὅτι τὸ πραιτώριον ἔκτισται, μόνη δὲ ἡ στέγη περιλείπεται. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας ἔπεμψεν αὐτῷ πάλιν χρυσίον καὶ ἀργύριον ἄσημον γράψας αὐτῷ, ὅτι, εἰ γέγονε τὸ πραιτώριον, στεγασθήτω. Ὁ δὲ ἀπόστολος πρὸς τὸν κύριον εἶπεν, "Εὐχαριστῶ σοι, κύριε, κατὰ πάντα, ὅτι ἀπέθανες πρὸς ὀλίγον, ἵνα ἐγὼ ζήσω ἀϊδίως ἐν σοι, καὶ πέπρακάς με, ἵνα πολλοὺς ἐλευθερώσῃς δι' ἐμοῦ." Καὶ*

οὐκ ἐπαύετο τοῦ διδάσκειν, καὶ ἀναψύχειν τοὺς τεθλιμμένους λέγων, ὅτι "Ταῦτα ὁ κύριος ᾠκονόμησεν ἡμῖν, καὶ αὐτὸς παρέχει ἑκάστῳ τὴν τροφήν· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ τροφεὺς τῶν ὀρφανῶν καὶ οἰκονόμος τῶν χηρῶν, καὶ πᾶσι τοῖς τεθλιμμένοις αὐτὸς γίνεται ἄνεσις καὶ ἀνάπαυσις."

20. Ὅτε δὲ παρεγένετο ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν πόλιν, ἐξήταζε τοὺς φίλους αὐτοῦ περὶ τοῦ πραιτωρίου, οὗ ἔκτιζεν Ἰούδας ὁ καὶ Θωμᾶς· ἔλεγον δὲ αὐτῷ, ὅτι οὔτε παλάτιον ἔκτισεν, οὔτε ἄλλο τι ἐποίησεν, ὧν ἐπηγγείλατο ποιῆσαι, ἀλλὰ περιέρχεται τὰς πόλεις καὶ τὰς χώρας, καὶ εἴτι ἔχει, πάντα δίδωσι τοῖς πένησι, καὶ διδάσκει θεὸν ἕνα, καὶ νοσοῦντας θεραπεύει, καὶ δαίμονας ἀπελαύνει, καὶ ἄλλα πολλὰ ποιεῖ παράδοξα· καὶ νομίζομεν ἡμεῖς, ὅτι μάγος ἐστιν· ἀλλ' αἱ εὐσπλαγχνίαι αὐτοῦ καὶ αἱ ἰάσεις αἱ δωρεὰν ἐξ αὐτοῦ γινόμεναι, ἔτι δὲ τὸ ἁπλοῦν αὐτοῦ καὶ ἐπιεικὲς καὶ τὸ τῆς πίστεως αὐτοῦ σημαίνει, ὅτι δίκαιός ἐστιν, ἢ ἀπόστολος τοῦ θεοῦ τοῦ νέου, ὃν αὐτὸς καταγγέλλει· συνεχῶς γὰρ νηστεύει καὶ εὔχεται, καὶ ἄρτον ἐσθίει μόνον μετὰ ἅλατος, καὶ τὸ ποτὸν αὐτοῦ ὕδωρ, καὶ φορεῖ ἓν ἱμάτιον, εἴτε ἐν εὐδίᾳ, εἴτε ἐν χειμῶνι, καὶ οὐδὲν παρά τινος λαμβάνει, ἀλλὰ καί, ἃ ἔχει, ἄλλοις δίδωσιν." Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὴν ὄψιν προσέτριψε, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κινῶν ἐπὶ ὥραν πολλήν.

21. Καὶ μετεπέμψατο τὸν ἔμπορον τὸν ἀγαγόντα αὐτὸν καὶ τὸν ἀπόστολον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Ἔκτισάς μοι τὸ παλάτιον;" Ὁ δὲ ἔφη, "Ναί, ἔκτισα." Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν, "Πότε οὖν ὑπάγωμεν καὶ βλέπωμεν αὐτό;" Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἔφη, "Νῦν αὐτὸ ἰδεῖν οὐ δύνασαι, ἀλλ' ὅταν τοῦ βίου τούτου ἐξέλθῃς, βλέπεις αὐτό." Ὁ δὲ βασιλεὺς πάνυ ὀργισθεὶς ἐκέλευσεν ὑπὸ δεσμὸν γενέσθαι τόν τε ἔμπορον καὶ Ἰούδαν τὸν καὶ Θωμᾶν, καὶ εἰς φυλακὴν βληθῆναι, ἕως ἀνακρίνας μάθῃ, τίνι ἐδόθη τὰ τοῦ βασιλέως, καὶ οὕτως αὐτὸν ἀπολέσῃ μετὰ τοῦ ἐμπόρου." Ὁ δὲ ἀπόστολος χαίρων ἀπῄει εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ ἔλεγε τῷ ἐμπόρῳ, "Μὴ φοβοῦ μηδέν, ἀλλὰ μόνον πίστευσον τῷ δι' ἐμοῦ κηρυσσομένῳ θεῷ, καὶ ἀπὸ μὲν τούτου τοῦ κόσμου

ἐλευθερωθήσῃ, ἀπὸ δὲ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος ζωὴν κομίσῃ."
Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐσκέπτετο, ποίῳ θανάτῳ αὐτοὺς ἀναλώσει.
Ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτῷ πυρὶ κατακαῦσαι αὐτοὺς ἐκδεδαρμέ-
νους, αὐτῇ τῇ νυκτὶ Γὰδ, ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς, ἐκα-
κοῦτο, καὶ διὰ τὴν λύπην καὶ τὴν ἐπίθεσιν, ἣν ὁ βασι-
λεὺς ἔπαθεν, ἐβαρήθη σφόδρα· καὶ μεταπεμψάμενος τὸν
βασιλέα εἶπεν αὐτῷ, "Ἀδελφὲ βασιλεῦ, τὸν οἶκόν μου καὶ
τὰ τέκνα μου παρατίθημί σοι· ἐγὼ γὰρ διὰ τὴν ἐπήρειαν
τὴν συμβᾶσάν σοι ἐλυπήθην, καὶ ἀποθνήσκω, καὶ ἐὰν μὴ
ἐπέλθῃς τῇ τιμωρίᾳ κατὰ τῆς κεφαλῆς ἐκείνου τοῦ μάγου,
οὐκ ἀναπαύσῃς μου τὴν ψυχὴν εἰς ᾅδου." Ὁ δὲ βασιλεὺς
τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ εἶπεν, "Δι' ὅλης νυκτὸς τοῦτο ἐσκεπτό-
μην, τὸ πῶς αὐτὸν θανατώσω· τοῦτο δέ μοι ἔδοξεν ἐν
πυρὶ αὐτὸν κατακαῦσαι ἐκδαρέντα, οὐ μόνον δὲ αὐτὸν,
22. ἀλλὰ καὶ τὸν ἔμπορον τὸν ἀγαγόντα αὐτόν." Καὶ ὡς
ὡμίλουν, ἐξῆλθεν ἡ ψυχὴ Γὰδ, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ βασιλέως·
ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπένθησε τὸν Γὰδ σφόδρα· πάνυ γὰρ αὐτὸν
ἠγάπα, καὶ προσέταξεν εἰς βασιλικὴν ἐσθῆτα καὶ πολύτι-
μον κηδευθῆναι αὐτόν. Τούτων δὲ γενομένων τὴν ψυχὴν
Γὰδ, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ βασιλέως, ἄγγελοι παραλαβόντες εἰς
τὸν οὐρανὸν ἀνήγαγον, ὑποδεικνύοντες αὐτῷ τοὺς ἐκεῖ τό-
πους καὶ οἰκήσεις, καὶ ἐξετάζοντες αὐτὸν, "Εἰς ποῖον τόπον
βούλει οἰκῆσαι;" Ὅτε δὲ ἤγγισαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν Θωμᾶ
τοῦ ἀποστόλου, ἣν ἔκτισε τῷ βασιλεῖ, ἰδὼν αὐτὴν ὁ Γὰδ
εἶπε τοῖς ἀγγέλοις, "Δέομαι ὑμῶν, κύριοί μου, εἰς ἕνα τῶν
κατώγεων οἴκων τούτων συγχωρήσατέ μοι οἰκῆσαι." Οἱ δὲ
ἔφησαν αὐτῷ, "Οὐ δύνασαι οἰκῆσαι ἐν ταύτῃ τῇ οἰκοδομῇ."
Ὁ δὲ εἶπεν, "Διὰ τί;" Λέγουσιν αὐτῷ, "Τοῦτο τὸ παλάτιον
ἐκεῖνό ἐστιν, ὃ ᾠκοδόμησεν ὁ χριστιανὸς ἐκεῖνος τῷ ἀδελφῷ
σου." Ὁ δὲ εἶπεν, "Δέομαι ὑμῶν, κύριοί μου, συγχωρήσατέ
μοι ἀπελθεῖν πρὸς τὸν ἀδελφόν μου, ἵνα ἀγοράσω παρ'
αὐτοῦ τὸ παλάτιον τοῦτο· οὐ γὰρ οἶδεν ὁ ἀδελφός μου,
23. ὁποῖόν ἐστι, καὶ πιπράσκει μοι αὐτό." Τότε οἱ ἄγγελοι
ἀφῆκαν τὴν ψυχὴν τοῦ Γάδ· καὶ ἐν τῷ ἐνδύειν αὐτοὺς
αὐτὸν τὴν ἐπιτάφιον στολὴν ἐπεισῆλθεν αὐτῷ καὶ ἡ ψυχὴ

αὐτοῦ, καὶ ἔλεγε τοῖς περὶ αὐτὸν ἑστῶσιν, "Καλέσατέ μοι τὸν ἀδελφόν μου, ἵνα αἰτήσωμεν παρ' αὐτοῦ αἴτησιν μίαν." Εὐθέως οὖν εὐηγγελίσαντο τῷ βασιλεῖ αὐτῶν λέγοντες, ὅτι "Ὁ ἀδελφός σου ἀνέζησεν." Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκπηδήσας σὺν πλήθει πολλῷ ἤρχετο πρὸς τὸν ἴδιον ἀδελφὸν, καὶ εἰςελθὼν ἔστη πρὸς τὴν κλίνην αὐτοῦ, ὥςπερ ἔκπληκτος, μὴ δυνάμενος λαλῆσαι αὐτῷ. Εἶπε δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, "Οἶδα καὶ πέπεισμαι, ἀδελφὲ, ὅτι, εἴ τις ᾔτησέ σε τὸ ἥμισυ τῆς βασιλείας σου, δέδωκας ἂν ὑπὲρ ἐμοῦ· διὸ ἀξιῶ σε παρασχεῖν μοι χάριτα μίαν, ἣν αἰτοῦμαί σε, ἵνα ποιήσῃς μοι." Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποκριθεὶς εἶπεν, "Καὶ τί ἐστιν, ὃ αἰτεῖς ποιησαί με;" Ὁ δὲ ἔφη, "Ὅρκῳ με πίστωσον, ὅτι μοι παρέχεις." Καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, ὅτι, "Ἐν τοῖς ὑπάρχουσί μοι, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ, δώσω σοι." Τότε λέγει, "Τὸ παλάτιον ἐκεῖνο, τὸ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὃ ἔχεις, πώλησόν μοι." Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν, "Ἐμοὶ παλάτιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς πόθεν ὑπάρχει;" Ὁ δὲ ἔφη, "Ἐκεῖνο, ὃ ᾠκοδόμησέ σοι ὁ χριστιανὸς ἐκεῖνος, ὁ ὢν νῦν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ὃν ἤγαγέ σοι ὁ ἔμπορος ἀγοράσας παρὰ Ἰησοῦ τινος." Τοῦ δὲ ἀμηχανήσαντος λέγει αὐτῷ πάλιν, "Τὸν δοῦλον λέγω ἐκεῖνον τὸν Ἑβραῖον, ὃν ἐβούλου κολάσαι, ὡς ἐπίθεσίν τινα παρ' αὐτοῦ παθὼν, ἐφ' ὃν κἀγὼ λυπηθεὶς ἀπέθανον καὶ ἀνέζησα νῦν." Τότε ὁ βασιλεὺς εἰς ἐπιστασίαν ἐλθὼν συν- 24.
ῆκε περὶ τῶν διαφερόντων αὐτῷ καὶ μελλόντων αἰωνίων ἀγαθῶν, καὶ εἶπεν, "Ἐκεῖνο τὸ παλάτιον πωλῆσαί σοι οὐ δύναμαι, εὔχομαι δὲ εἰσελθεῖν εἰς αὐτὸ, καὶ οἰκῆσαι, καὶ καταξιωθῆναι τῶν οἰκητόρων αὐτοῦ· σὺ δὲ ἀληθῶς εἰ βούλει πρίασθαι τοιοῦτο παλάτιον, ἰδοῦ ὁ ἄνθρωπος ζῇ, καὶ κτίζει σοι ἐκείνου βέλτιον." Καὶ εὐθέως πέμψας ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου τὸν ἀπόστολον, καὶ τὸν ἔμπορον τὸν ἐγκλεισθέντα σὺν αὐτῷ λέγων, "Δέομαί σου, ὡς ἄνθρωπος δεόμενος τοῦ διακόνου τοῦ θεοῦ, ἵνα εὔξῃ ὑπὲρ ἐμοῦ, καὶ δεηθῇς ἐκείνου, οὗ διάκονος ὑπάρχεις, ἵνα μοι ἀφήσῃ καὶ παρίδῃ, ἃ εἰς σε διεπραξάμην, καὶ ἐνεθυμήθην διαπράξασθαι, καὶ ἄξιόν με γενέσθαι οἰκήτορα ἐκείνης τῆς οἰκήσεως,

ἥσπερ ἐγὼ μὲν οὐδὲν ἔκαμον, σὺ δέ μοι ἔκτισας μόνος καμὼν, συνεργούσης σοι τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ σου, καὶ ἵνα γένωμαι ὑπηρέτης κἀγὼ, καὶ δουλεύσω τῷ θεῷ τούτῳ, ᾧ σὺ κηρύσσεις." Καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ προσπεσὼν τῷ ἀποστόλῳ ἔλεγεν, "Δέομαί σου, καὶ ἱκετεύω ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ σου, ἵνα ἄξιος γένωμαι τῆς τούτου διακονίας, καὶ ὑπηρεσίας, καὶ κληρωθῶ ἄξιος γενέσθαι τῶν ὀφθέντων μοι
25. ὑπὸ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ." Ὁ δὲ ἀπόστολος χαρᾷ ληφθεὶς εἶπεν, "Ἐξομολογοῦμαί σοι, κύριε Ἰησοῦ, ὅτι ἀπεκάλυψας σου τὴν ἀλήθειαν ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις· σὺ γὰρ εἶ μόνος θεὸς τῆς ἀληθείας, καὶ οὐχ ἕτερος· καὶ σὺ εἶ ὁ τὰ πάντα εἰδὼς, τὰ τοῖς πολλοῖς ἄγνωστα· σὺ εἶ, κύριε, ὁ ἐν πᾶσιν εὐσπλαγχνίαν καὶ φειδὼ ποιούμενος τοὺς ἀνθρώπους· οἱ γὰρ ἄνθρωποι διὰ τὴν πλάνην τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς παρεῖδόν σε, σὺ δὲ οὐ παρεῖδες αὐτούς. Καὶ νῦν αἰτουμένου μου καὶ ἱκετεύοντός σε δέξαι τὸν βασιλέα καὶ τὸν τούτου ἀδελφὸν, καὶ κατάμιξον αὐτοὺς εἰς τὴν σὴν ποίμνην, καθαρίσας αὐτοὺς τῷ σῷ λουτρῷ, καὶ ἀλείψας αὐτοὺς τῷ σῷ ἐλαίῳ ἀπὸ τῆς περιεχούσης αὐτοὺς πλάνης· φύλαξον δὲ αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τῶν λύκων, φέρων αὐτοὺς ἐν τοῖς σοῦ λειμῶσι· πότισον δὲ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἀμβροσιώδους σου πηγῆς τῆς μὴ τεθολωμένης, μήτε ληγούσης· δέονται γάρ σου καὶ ἱκετεύουσι,, καὶ βούλονται ὑπηρέται καὶ διάκονοί σου γενέσθαι, καὶ ἕνεκεν τούτου εὐδοκοῦσι καὶ διωχθῆναι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν σου, καὶ διὰ σὲ ὑπ' αὐτῶν μισηθῆναι καὶ ὑβρισθῆναι καὶ ἀποθανεῖν, ὡς καὶ σὺ ὑπὲρ ἡμῶν ταῦτα πάντα ἔπαθες, ἵνα ἡμᾶς περιποιήσῃ κύριος ὢν καὶ ἀληθῶς ποιμὴν ἀγαθός. Σὺ δὲ δὸς αὐτοῖς, ἵνα ἔχωσιν ἐν σοὶ μόνῳ τὴν παῤῥησίαν καὶ τὴν παρὰ σοῦ βοήθειάν τε καὶ ἐλπίδα τῆς σωτηρίας αὐτῶν, ἧς ἐκδέχονται παρὰ σοῦ μόνου, καὶ ἵνα βεβαιωθῶσιν εἰς τὰ σὰ μυστήρια, καὶ δέξωνται τῶν σῶν χαρισμάτων καὶ δωρημάτων τὰ τέλεια ἀγαθὰ, καὶ ἀνθήσωσιν ἐν τῇ σῇ διακονίᾳ, καὶ τελεσφορήσωσιν ἐν τῷ πατέρι σου."

26. Πάνυ οὖν διατεθέντες ἐν τῷ ἀποστόλῳ ὅ τε βασιλεὺς

Γουνδαφόρος καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Γὰδ εἵποντο αὐτῷ, μηδ' ὅλως ἀναχωροῦντες, καὶ αὐτοὶ ἐπαρκοῦντες τοῖς δεομένοις, πᾶσι διδόντες καὶ ἀναπαύοντες πάντας· ἐδεήθησαν δὲ αὐτοῦ, ἵνα καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ λουτροῦ δέξωνται λοιπὸν, καὶ αὐτοὶ λέγοντες αὐτῷ, "Σχολαζουσῶν τῶν ψυχῶν ἡμῶν, καὶ προθύμων ἡμῶν ὄντων περὶ τὸν θεὸν, δὸς ἡμῖν τὴν σφραγῖδα· ἠκούσαμεν γάρ σου λέγοντος, ὅτι ὁ θεὸς, ὃν κηρύσσεις, διὰ τῆς αὐτοῦ σφραγῖδος ἐπιγινώσκει τὰ ἴδια πρόβατα." Ὁ δὲ ἀπόστολος ἔφη αὐτοῖς, "Καὶ χαίρω καὶ δέομαι ὑμῶν λαβεῖν τὴν σφραγῖδα ταύτην, καὶ κοινωνῆσαί μοι εἰς τὴν εὐχαριστίαν ταύτην καὶ εὐλογίαν τοῦ κυρίου, καὶ τελειωθῆναι ἐν αὐτῇ. οὗτος γάρ ἐστι κύριος καὶ θεὸς πάντων Ἰησοῦς Χριστὸς, ὃν κηρύσσω, καὶ αὐτὸς πατὴρ ἀληθείας, εἰς ὃν ὑμᾶς πιστεύειν ἐδίδαξα." Καὶ ἐκέλευσε προσενεγκεῖν αὐτοὺς ἔλαιον, ἵνα διὰ τοῦ ἐλαίου δέξωνται τὴν σφραγῖδα. Ἤνεγκαν οὖν τὸ ἔλαιον, καὶ λύχνους ἀνῆψαν πολλούς· νὺξ γὰρ ἦν. Καὶ 27. ἀναστὰς ὁ ἀπόστολος ἐσφράγισεν αὐτούς· ἀπεκαλύφθη δὲ αὐτοῖς ὁ κύριος διὰ φωνῆς λέγων, "Εἰρήνη ὑμῖν, ἀδελφοί." Οἱ δὲ φωνῆς μόνον ἤκουσαν αὐτοῦ, τὸ δὲ εἶδος αὐτοῦ οὐκ εἶδον· οὐδέπω γὰρ ἦσαν δεξάμενοι τὸ ἐπισφράγισμα τῆς σφραγῖδος. Λαβὼν δὲ ὁ ἀπόστολος τὸ ἔλαιον, καὶ καταχέας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν, καὶ ἀλείψας, καὶ χρίσας αὐτοὺς ἤρξατο λέγειν, "Ἐλθὲ τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ἐλθὲ ἡ δύναμις τοῦ ὑψίστου καὶ ἡ εὐσπλαγχνία ἡ τελεία· ἐλθὲ τὸ χάρισμα τὸ ὕψιστον· ἐλθὲ ἡ μήτηρ ἡ εὔσπλαγχνος· ἐλθὲ, ἡ οἰκονομία τοῦ ἄρρενος· ἐλθὲ ἡ τὰ μυστήρια ἀποκαλύπτουσα τὰ ἀπόκρυφα· ἐλθὲ ἡ μήτηρ τῶν ἑπτὰ οἴκων, ἵνα ἡ ἀνάπαυσίς σοι εἰς τὸν ὄγδοον οἶκον γένηται· ἐλθὲ, ὁ πρεσβύτερος τῶν πέντε μελῶν, νόος, ἐννοίας, φρονήσεως, ἐνθυμήσεως, λογισμοῦ· κοινώνησον μετὰ τούτων τῶν νεωτέρων· ἐλθὲ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ καθάρισον τοὺς νεφροὺς αὐτῶν καὶ τὴν καρδίαν, καὶ ἐπισφράγισον αὐτοὺς εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος." Καὶ σφραγισθέντων αὐτῶν ὤφθη αὐτοῖς νεανίας λαμπάδα ἀνημμένην κατέχων, ὡς καὶ τοὺς λύχνους,

αὐτοὺς τῇ τοῦ φῶτος αὐτῆς προςβολῇ ἀμαυρωθῆναι. Καὶ ἐξελθὼν ἀφανὴς αὐτοῖς ἐγένετο. Εἶπε δὲ ὁ ἀπόστολος πρὸς τὸν κύριον, "Ἀχώρητον ἡμῖν, κύριε, τὸ φῶς σού ἐστι, καὶ οὐ δυνάμεθα φέρειν αὐτό· μεῖζον γάρ ἐστι τῆς ἡμετέρας ὄψεως." Αὔγους δὲ γενομένου καὶ διαφαύσαντος κλάσας ἄρτον κοινωνοὺς αὐτοὺς κατέστησε τῆς εὐχαριστίας τοῦ κυρίου. Ἔχαιρον δὲ καὶ ἠγαλλιῶντο, πολλοὶ δὲ καὶ ἕτεροι πιστεύσαντες προςετίθεντο, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ καταφύγιον

28. τοῦ σωτῆρος. Ὁ δὲ ἀπόστολος οὐκ ἐπαύετο κηρύσσων, καὶ λέγων αὐτοῖς, "Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, παῖδες καὶ κόραι, νεανίσκοι καὶ παρθένοι, ἀκμαῖοι καὶ γηραλέοι, οἵ τε δοῦλοι οἵ τε ἐλεύθεροι, ἀπέχεσθε τῆς πορνείας καὶ τῆς πλεονεξίας, καὶ τῆς ἐργασίας τῆς γαστρός· ἐν γὰρ τούτοις τοῖς τρισὶ κεφαλαίοις γίνεται πᾶσα ἀνομία. Ἡ γὰρ πορνεία πηροῖ τὸν νοῦν, καὶ τοὺς τῆς ψυχῆς ὀφθαλμοὺς σκοτίζει, καὶ ἐμπόδιον γίνεται τῆς τοῦ σώματος πολιτείας εἰς ἀσθένειαν μετατιθοῦσα ὅλον (τὸν ἄνθρωπον, καὶ εἰς νόσον ἐμβάλλουσα ὅλον τὸ σῶμα). Ἡ δὲ ἀπληστία εἰς φόβον καὶ αἰσχύνην καθίστησι τὴν ψυχὴν, ἐν τοῖς τοῦ σώματος ὑπάρχουσα, και διαρπάζουσα τὰ ἀλλότρια, (καὶ ταύτην ὑποψίαν ἔχουσαν ἢ ἀποδίδουσα ἀλλότρια τοῖς δεσπόταις). Ἡ δὲ ἐργασία τῆς κοιλίας εἰς φροντίδας καὶ μερίμνας ἐμβάλλει τὴν ψυχὴν, (τοῦτο μεριμνῶσαν, μὴ ἄρα ἐνδεὴς αὐτῶν γένηται, καὶ τῶν πόῤῥωθεν αὐτοῦ τῶν ὄντων θεαθῇ). Ἐπὰν οὖν ἀπαλλαγῆτε τούτων, γίνεσθε ἀφρόντιδες καὶ ἄλυποι καὶ ἄφοβοι, καὶ παραμένει ὑμῖν ἐκεῖνο τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ σωτῆρος, "Μὴ μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. Μνημονεύσατε κἀκείνου τοῦ λόγου τοῦ προειρημένου· Ἐμβλέψατε εἰς τοὺς κόρακας, καὶ ἀπίδετε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὔτε σπείρει, οὔτε θερίζει, οὔτε συνάγει εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ ὁ θεὸς οἰκονομεῖ αὐτά· πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Ἀλλὰ προςδέξασθε τὴν τούτου παρουσίαν, καὶ εἰς αὐτὸν τὰς ἐλπίδας ἔχετε, καὶ πιστεύετε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν, καὶ αὐτὸς ἀποδίδωσιν ἑνὶ ἑκά-

στῳ πρὸς τὰς πράξεις αὐτοῦ ἐν τῇ ἐλεύσει αὐτοῦ καὶ ἐπιφανείᾳ τῇ ὑστέρᾳ, ὅτε οὐκ ἔχει οὐδεὶς λόγον ἀπολογίας, μέλλων παρ' αὐτῷ κρίνεσθαι ὡς μὴ ἀκούσας. Οἱ γὰρ κήρυκες αὐτοῦ εἰς τὰ τέσσαρα κλίματα τῆς οἰκουμένης κηρύσσουσι· μετάγνωτε οὖν καὶ πιστεύσατε τῇ ἐπαγγελίᾳ, καὶ δέξασθε ζυγὸν πραΰτητος καὶ φορτίον ἐλαφρὸν, ἵνα ζήσητε καὶ μὴ ἀποθάνητε. Ταῦτα κτήσασθε, ταῦτα φυλάξασθε, ἐξέλθετε ἀπὸ τοῦ σκότους, ἵνα τὸ φῶς ὑμᾶς προσδέξηται· ἔλθετε πρὸς τὸν ὄντως ἀγαθὸν, ἵνα παρ' αὐτοῦ τὴν χάριν δέξησθε, καὶ τὸ αὐτοῦ σημεῖον ἐγκαταθήσησθε ταῖς ὑμετέραις ψυχαῖς." Ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ τινὲς 29. τῶν παρόντων εἶπον αὐτῷ, "Καιρός ἐστι τοῦτον χρεώστην ἀπολαβεῖν τὸ χρέος." Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Ὁ μὲν κύριος τοῦ χρέους ἀεὶ τὸ περισσὸν ἀπολαβεῖν βούλεται, ἡμεῖς τὸ δέον αὐτῷ δῶμεν." Καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς ἔλαβεν ἄρτον καὶ ἔλαιον καὶ λάχανον καὶ ἅλας, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν· αὐτὸς δὲ παρέμεινε τῇ ἑαυτοῦ νηστείᾳ· ἔμελλε γὰρ ἡ κυριακὴ ἐπιφαίνειν. Τῆς δὲ νυκτὸς ἐπιούσης καὶ καθεύδοντος αὐτοῦ ἐλθὼν ὁ κύριος ἔστη πρὸς τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ λέγων, "Θωμᾶ, ἀναστὰς ὄρθρου, καὶ εὐλογήσας πάντας, μετὰ τὴν εὐχὴν καὶ διακονίαν ἄπελθε κατὰ τὴν ἀνατολικὴν ὁδὸν μίλια δύο, καὶ ἐκεῖ δείξω ἐν σοὶ τὴν ἐμὴν δόξαν· δι' ὃ γὰρ ἀπέρχῃ, πολλοὶ πρόσφυγές μοι γενήσονται, καὶ ἐλέγξεις τὴν φύσιν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ." Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔλεγε τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς οὖσι σὺν αὐτῷ, "Τέκνα καὶ ἀδελφοί, ὁ κύριος βούλεται τί ποτε σήμερον δι' ἐμοῦ διαπράξασθαι· ἀλλ' εὐξώμεθα καὶ δεηθῶμεν αὐτοῦ, ἵνα μηδὲν ἐμπόδιον γένηται ἡμῖν πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' ὡς πάντοτε καὶ νῦν κατὰ τὸ αὐτοῦ βούλημα καὶ θέλημα γένηται δι' ἡμῶν." Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ ἐπέθηκεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ κλάσας ἄρτον τῆς εὐχαριστίας μετέδωκεν αὐτοῖς εἰπὼν, "Ἔσται ὑμῖν αὕτη ἡ εὐχαριστία εἰς εὐσπλαγχνίαν καὶ ἔλεος καὶ ἀμοιβὴν, καὶ μὴ εἰς κρῖμα." Καὶ αὐτοὶ εἶπον, "Ἀμήν."

Καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἀπόστολος τοῦ ἀπελθεῖν, ὅπου αὐτὸν ὁ 30.

κύριος προσέταξε· καὶ ἐγγὺς γενόμενος τοῦ δευτέρου μιλίου, καὶ ὀλίγον ἐκκλίνας τῆς ὁδοῦ εἶδε πτῶμα νέου εὐμόρφου κειμένου, καὶ εἶπεν, "Κύριε, μὴ διὰ τοῦτο ἐξήγαγές με ἐλθεῖν ἐνθάδε, ἵνα ἴδω τὸν πειρασμὸν τοῦτον; Γενέσθω τοίνυν τὸ θέλημά σου, ὡς βούλει." Καὶ ἤρξατο εὔχεσθαι καὶ λέγειν, "Κύριε, κριτὰ ζώντων καὶ νεκρῶν τῶν κειμένων, καὶ δέσποτα πάντων καὶ πατέρ· (πατὴρ δὲ οὐ τῶν ἐν σώμασιν οὐσῶν ψυχῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐξελθουσῶν· τῶν γὰρ ἐν μιάσμασιν οὐσῶν ψυχῶν δεσπότης εἶ καὶ δικαστής· ἐλθὲ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ, ἐν ᾗ ἐπικαλοῦμαι, καὶ δεῖξόν σου τὴν δόξαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνθάδε κατακείμενον." Καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ, "Τοῦτο τὸ πρᾶγμα οὐκ ἀργῶς ἐγένετο, ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς ἐνήργησε, καὶ κατειργάσατο τοῦτο, ἵνα ἐν αὐτῷ προσβαλῇ, καὶ ὁρᾶτε, ὅτι οὐκ ἐχρήσατο ἄλλο εἶδος, οὐδὲ ἐνήργησε δι' ἄλλου ζώου, ἀλλὰ διὰ τοῦ ὑπηκόου αὐτοῦ."

31. *Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου ἰδοὺ δράκων μέγας τοῦ φωλεοῦ ἐξελθὼν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κατακρούων, καὶ τὴν οὐρὰν κατατινάσσων ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ φώνῃ μεγάλῃ χρώμενος πρὸς τὸν ἀπόστολον εἶπεν, "Ἐρῶ ἔμπροσθέν σου, διὰ ποίαν αἰτίαν ἐθανάτωσα αὐτὸν, ἐπειδὴ εἰς τοῦτο παρεγένου ἐλέγξαι τὰ ἔργα μου." Καί φησιν ὁ ἀπόστολος, "Ναὶ εἰπέ." Καὶ ὁ δράκων, "Γυνή τίς ἐστιν ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ὡραία σφόδρα· καὶ διερχομένης αὐτῆς ποτε ἰδὼν αὐτὴν ἠράσθην αὐτῆς, καὶ ἀκολουθήσας αὐτὴν ἐπετήρουν· καὶ εὗρον τὸν νεανίαν τοῦτον καταφιλοῦντα αὐτὴν, ὃς καὶ ἐκοινώνησεν αὐτῇ, καὶ ἄλλα αἰσχρὰ διεπράξατο μετ' αὐτῆς· κἀμοὶ μὲν εὔκολον ἦν ἐπὶ σοῦ ἐκφᾶναι αὐτά· οἶδα γάρ σε τὸν δίδυμον ὄντα τοῦ Χριστοῦ, τὸν τὴν φύσιν ἡμῶν ἀεὶ καταργοῦντα· πρᾶξαι δὲ ταῦτα μὴ βουληθεὶς αὐτῇ τῇ ὥρᾳ οὐκ ἐθανάτωσα αὐτὸν, ἀλλ' ἐπιτηρήσας αὐτὸν ἑσπέρας διερχόμενον τύψας ἐθανάτωσα αὐτὸν, καὶ μάλιστα κατατολμήσαντα τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ τοῦτο διαπράξασθαι." Ὁ δὲ ἀπόστολος ἐξήταζεν αὐτὸν λέγων, "Εἰπέ μοι, ποίας σπορᾶς καὶ ποίου*
32. *γένους ὑπάρχεις;" Καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Ἐγὼ τῆς ἑρπυστι-*

κῆς φύσεως γέννημα καὶ βλαπτικὸς βλαπτικοῦ, υἱός εἰμι ἐκείνου τοῦ βλάψαντος καὶ πλήξαντος τοὺς τέσσαρας ἀδελφοὺς τοὺς ἑστῶτας· υἱός εἰμι ἐκείνου τοῦ ἐπὶ θρόνου ἀπωλείας καθεζομένου, τοῦ τὰ ἴδια λαμβάνοντος ἀπὸ τῶν δανειζομένων· υἱός εἰμι ἐκείνου τοῦ τὴν σφαῖραν ζωννύοντος ἀποστάτου, συγγενὴς δέ εἰμι ἐκείνου τοῦ ἔξωθεν τοῦ Ὠκεανοῦ ὄντος, οὗ ἡ οὐρὰ ἔγκειται τῷ ἰδίῳ στόματι· ἐγώ εἰμι ὁ διὰ τοῦ φραγμοῦ εἰσελθὼν ἐν τῷ παραδείσῳ καὶ μετὰ Εὔας λαλήσας, ὅσα ὁ πατήρ μου ἐνετείλατό μοι λαλῆσαι αὐτῇ· ἐγώ εἰμι ὁ ἐξάψας καὶ πυρώσας Κάϊν, ἵνα ἀποκτείνῃ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν, καὶ δι' ἐμοῦ ἄκανθαι καὶ τρίβολοι ἐφύησαν ἐν τῇ γῇ· ἐγώ εἰμι ὁ τοὺς ἀγγέλους ἄνωθεν κάτω ῥίψας, καὶ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν γυναικῶν αὐτοὺς καταδήσας, ἵνα γηγενεῖς παῖδες ἐξ αὐτῶν γένωνται, καὶ τὸ θέλημά μου ἐν αὐτοῖς διαπράξωμαι· ἐγώ εἰμι ὁ τὴν καρδίαν Φαραὼ σκληρύνας, ἵνα τὰ τέκνα τοῦ Ἰσραὴλ φονεύσῃ, καὶ ἐν ζυγῷ σκληρότητος καταδουλώσηται αὐτούς· ἐγώ εἰμι ὁ τὸ πλῆθος ἐν τῇ ἐρήμῳ πλανήσας, ὅτε τὸν μόσχον ἐποίησαν· ἐγώ εἰμι ὁ τὸν Ἡρώδην πυρώσας, καὶ τὸν Καϊάφαν ἐξάψας ἐν τῇ ψευδηγορίᾳ τοῦ ψεύδους ἐπὶ Πιλάτου· τοῦτο γὰρ ἐμοὶ ἔπρεπεν· ἐγώ εἰμι ὁ τὸν Ἰούδαν ἐξάψας, καὶ ἐξαγοράσας, ἵνα τὸν Χριστὸν παραδῷ· ἐγώ εἰμι ὁ τὴν ἄβυσσον τοῦ Ταρτάρου οἰκῶν καὶ κατέχων· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἄκοντά με ἠδίκησε, καὶ τοὺς ἰδίους ἐξ ἐμοῦ ἐξελέξατο· συγγενής εἰμι ἐκείνου τοῦ μέλλοντος ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἔρχεσθαι, ᾧ καὶ ἐξουσία δίδοται ποιῆσαι, ὅπερ αὐτὸς βούλεται ἐπὶ τῆς γῆς."

Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ δράκοντος ἐκείνου, πάντος 33.
τοῦ ὄχλου κατακούοντος ἐπάρας ὁ ἀπόστολος τὴν φωνὴν αὐτοῦ εἰς ὕψος εἶπεν, "Παῦσαι λοιπὸν, ἀναιδέστατε, καὶ αἰσχύνθητι νεκρούμενος ὅλως· ἔφθασε γάρ σου τὸ τέλος τῆς ἀπωλείας, καὶ μὴ τόλμα λέγειν, ἃ διεπράξω διὰ τῶν σῶν ὑπηκόων· κελεύω δέ σοι ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ ἐκείνου τοῦ μέχρι νῦν ἀγῶνα πρὸς ὑμᾶς ποιοῦντος διὰ τοὺς ἰδίους ἀνθρώπους, ἵνα τὸν ἰόν σου, ὃν ἔβαλες εἰς

τὸν ἄνδρα τοῦτον, ἐκμυζήσῃς, καὶ ἀνελκύσας λαβῇς ἐξ αὐτοῦ." Ὁ δὲ δράκων εἶπεν, "Οὔπω ὁ καιρὸς ἡμῶν τοῦ τέλους ἔφθασε, καθὼς σὺ ἔφης· τί με ἀναγκάζεις λαβεῖν, ὃ εἰς τοῦτον κατέβαλον, καὶ ἀποθανεῖν πρὸ καιροῦ; Καὶ γὰρ ὁ ἐμὸς πατὴρ ἐπὰν ἀνιμήσηται καὶ ἐκμυζήσῃ, ὃ ἐπέρριψε τῇ κτίσει, τότε τὸ τέλος αὐτοῦ γενήσεται." Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἀπόστολος, "Δεῖξον οὖν ἤδη τὴν φύσιν τοῦ πατρός σου." Καὶ προσελθὼν ὁ δράκων ἐπέθηκε τὸ στόμα ἐπὶ τὴν πληγὴν τοῦ νεανίσκου, καὶ ἐξεμύζησε τὴν χολὴν ἐξ αὐτοῦ. Καὶ κατὰ βραχὺ μὲν ἡ χροία τοῦ νεανίσκου, ὥσπερ πορφυρᾶ οὖσα, ἐλευκαίνετο, ὁ δὲ δράκων ἐφυσᾶτο. Ὅτε δὲ πᾶσαν τὴν χολὴν εἰς ἑαυτὸν ἀνέσπασεν ὁ δράκων, ὁ νεώτερος ἀναπηδήσας ἔστη, καὶ δραμὼν πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ἀποστόλου ἔπεσεν. Ὁ δὲ δράκων φυσηθεὶς ἐλάκησε καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐξεχύθη ὁ ἰὸς αὐτοῦ καὶ ἡ χολή· ἐν δὲ τῷ τόπῳ, οὗ ὁ ἰὸς αὐτοῦ ἐξεχύθη, χάσμα ἐγένετο μέγα, καὶ κατεπόθη ὁ δράκων ἐκεῖνος. Εἶπε δὲ ὁ ἀπόστολος τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, "Λάβετε ἐργάτας, καὶ ἀναπληρώσατε τὸν τόπον, ἐν ᾧ ὁ δράκων κατεπόθη, καὶ θέτε θεμελίους, καὶ οἴκους οἰκοδομήσατε ἐπάνω, ἵνα οἴκησις
34. γένηται τοῖς ξένοις." Ὁ δὲ νεάνισκος ἔλεγε τῷ ἀποστόλῳ μετὰ πολλῶν δακρύων, "Ἥμαρτον εἰς τὸν ὑπὸ σοῦ κηρυττόμενον θεὸν, καὶ εἰς σὲ, ἀλλὰ δέομαί σου· ἄνθρωπος γὰρ εἶ δύο μορφὰς ἔχων, καὶ ὅπου ἂν θέλῃς, ἐκεῖ εὑρίσκῃ, καὶ ὑπ' οὐδένος ἐπέχῃ, ὡς ἐγὼ ὁρῶ· ἐθεασάμην γὰρ τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὡς παρέστηκά σοι, ὃς καὶ ἔλεγέ σοι· Πολλὰ ἔχω δεῖξαι διὰ σοῦ θαυμάσια, καὶ ἔργα μεγάλα ἔχω διὰ σοῦ τελέσαι, δι' ὧν μισθὸν λήψῃ καὶ πολλοὺς ποιήσεις ζῆσαι, καὶ ἔσονται ἐν ἀναπαύσει καὶ φωτὶ αἰωνίῳ, ὡς τέκνα θεοῦ· σὺ οὖν ζωοποίησον, φησὶ περὶ ἐμοῦ σοι λέγων, τοῦτον τὸν νεάνισκον καταβληθέντα ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἐν παντὶ καιρῷ ἔφορος αὐτοῦ γενοῦ. Καλῶς οὖν ἧκες ἐνθάδε, καὶ πάλιν καλῶς πρὸς αὐτὸν ἀπελεύσῃ, αὐτοῦ ὅλως μὴ ἀπολειπομένου σου. Ἐγὼ δὲ ἐγενόμην ἄνευ φροντίδος καὶ ὀνειδισμοῦ· ἐπέφαυσε γάρ μοι ἀπὸ τῆς φροντί-

δος τῆς νυκτερινῆς, καὶ ἀνεπαύθην, ἀπηλλάγην δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ παροξύναντός με ταῦτα πράττειν· ἥμαρτον εἰς ἐκεῖνον τὸν τὰ ἐναντία με διδάξαντα, καὶ ἀπώλεσα ἐκεῖνον τὸν τῆς νυκτὸς συγγενῆ, τὸν ἀναγκάζοντά με ἐξαμαρτάνειν ταῖς αὐτοῦ πράξεσιν, εὗρον δὲ ἐκεῖνον τὸν φεγγοειδῆ, ὄντα μου συγγενῆ· ἀπωλέσαμεν δὲ ἐκεῖνον τὸν σκοτίζοντα καὶ ἀμαυροῦντα τοὺς ἑαυτοῦ ὑπηκόους, ἵνα μὴ γνῶσιν, ἃ διαπράττονται, καὶ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν αἰσχυνθέντες ἀπόσχωνται αὐτῶν, καὶ αἱ τούτων πράξεις τέλος σχῶσιν· εὗρον δὲ ἐκεῖνον, οὗ τὰ ἔργα φῶς ἐστι καὶ αἱ πράξεις ἀλήθεια, ἃ διαπραττόμενός τις οὐ μεταγινώσκει. Ἀπηλλάγην δὲ καὶ ἀπ' ἐκείνου, οὗ τὸ ψεῦδος παραμένει, οὗ καὶ τὸ κάλυμμα προηγεῖται σκότος, ὄπισθεν δὲ παρέπεται αἰσχύνη ἀναιδευομένη ἐν ἀπραγίᾳ· εὗρον δὲ τὸν καλά μοι φανεροῦντα εἰς τὸ λαβέσθαι με τούτων, τὸν τῆς ἀληθείας υἱὸν, συγγενῆ ὄντα τῆς ὁμονοίας, ὃς τὴν ὁμίχλην ἀποσοβῶν τὴν ἑαυτοῦ κτίσιν φωτίζει, καὶ τὰς πληγὰς θεραπεύων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῆς καταστρέφει. Ἀλλὰ δέομαί σου, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ποίησόν με πάλιν θεάσασθαι, καὶ ἰδεῖν αὐτὸν, τὸν νῦν ἀπόκρυφόν μοι γενόμενον, ἵνα καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκουσω, ἧς τὸ θαῦμα ἐξειπεῖν οὐ δύναμαι· οὐκ ἔστι γὰρ τῆς φύσεως τούτου τοῦ ὀργάνου τοῦ σωματικοῦ." Ὁ δὲ ἀπόστο- 35.
λος πρὸς αὐτὸν εἶπεν, "Ἐὰν τούτων τὴν γνῶσιν, ὧν ἐδέξω, ἀποβαλῇς, ὥσπερ καὶ εἶπας, καὶ γνῷς, τίς ὁ ταῦτα διαπραξάμενος ἐν σοὶ, καὶ μάθῃς καὶ κατήκοος γενήσῃ ἐκείνου, οὗ νῦν διὰ τῆς ζεούσης σου ἀγάπης ἐπιζητεῖς τὴν θέαν, καὶ ὄψῃ αὐτὸν, καὶ σὺν αὐτῷ ἔσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ ἀναπαύσῃ, καὶ εἰς τὴν χαρὰν αὐτοῦ ἔσῃ. Ἂν δὲ ῥαθυμότερον διατεθῇς πρὸς αὐτὸν, καὶ πάλιν ἐπιστραφῇς πρὸς τὰς προτέρας σου πράξεις, καὶ ἐάσῃς τὸ κάλλος, καὶ τὸ φαιδρὸν ἐκεῖνο πρόσωπον, τὸ νῦν ὑποδειχθέν σοι, καὶ τὸ ἀπαύγασμα τοῦ φωτὸς αὐτοῦ, οὗ νῦν ἐπιθυμεῖς, διαλάθῃς, οὐ μόνον τῆς ζωῆς ταύτης στερίσκῃ, ἀλλὰ καὶ τῆς μελλούσης, καὶ ἀπελεύσῃ πρὸς ἐκεῖνον, ὃν ἔλεγες ἀπολωλεκέναι καὶ οὐκέτι θεάσῃ ἐκεῖνον, ὃν ἔλεγες εὑρη-

36. κέναι." Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου ἤρχετο εἰς τὴν πόλιν κατέχων τὴν χεῖρα ἐκείνου τοῦ νέου, καὶ λέγων αὐτῷ, "Ταῦτα, ἅπερ ἐθεάσω, τέκνον, ὀλίγα ἐστὶν ἀπὸ τῶν πολλῶν, ὧν ὁ θεὸς ἔχει· οὐ γὰρ περὶ τούτων τῶν φαινομένων εὐαγγελίζεται ἡμῖν, ἀλλὰ μείζονα τούτων ἐπαγγέλλεται ἡμῖν· ἐφ' ὅσον δὲ ἐν σώματί ἐσμεν, οὐ δυνάμεθα λέξαι καὶ ἐκφᾶναι, ἃ μέλλει ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν διδόναι. Ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι φῶς ἡμῖν παρέχει, τοῦτο ὁρώμενόν ἐστι, καὶ ἔχομεν αὐτό· ἐὰν δὲ καὶ πλοῦτον, ἐστὶ καὶ φαίνεται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ ὀνομάζομεν αὐτόν· ἐπειδὴ εἴρηται, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· εἰ δὲ καὶ ἀμπεχόνην ἐσθῆτος εἴπωμεν, ἣν οἱ τρυφῶντες ἐν τῷ βίῳ τούτῳ ἀμφιέννυνται, εἴρηται, ὅτι οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν· εἰ δὲ καὶ δεῖπνα πολυτελῆ, περὶ τούτων ἐντολὴν εἰλήφαμεν προσέχειν ἀπ' αὐτῶν, μὴ βαρηθῆναι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καθὼς καὶ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ εἴρηται· Μὴ μεριμνήσητε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε ἢ τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε, ὅτι ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος· ἐὰν δὲ καὶ ἀνάπαυσιν τὴν πρόσκαιρον ταύτην εἴπωμεν, κρίσις καὶ ταύτης ὥρισται. Ἀλλὰ λέγομεν περὶ τοῦ ἄνω κόσμου, περὶ θεοῦ καὶ ἀγγέλων, περὶ τῆς ἀμβροσιώδους τροφῆς, περὶ ἐνδυμάτων παραμενόντων καὶ μὴ παλαιουμένων, περὶ ὧν ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν, οὐδὲ οὖς ἤκουσεν, οὐδὲ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν ἀνέβη, ἃ ὁ θεὸς ἡτοίμασε τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Πίστευσον οὖν αὐτῷ καὶ σύ, ἵνα ζήσῃς, καὶ εἰς αὐτὸν ἔχε τὴν πεποίθησιν, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃς. Οὐδὲ γὰρ δώροις πείθεται, ἵνα αὐτῷ προσενέγκῃς, οὐδὲ θυσιῶν δέεται, ἵνα αὐτῷ θύσῃς. Ἀλλ ἄπιδε πρὸς αὐτόν, καὶ οὐ παραβλέψεις· ἡ γὰρ τούτου εὐπρέπεια καὶ τὸ κάλλος κατεπιθύμιόν σε ποιήσει, ἵνα αὐτὸν ἀγαπήσῃς· ἀλλ' οὔτε συγχωροῖς ἀποστραφῆναι σεαυτόν."

37. Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου τῷ νέῳ ἐκείνῳ πολύς ὄχλος προσετίθετο. Ἀπιδὼν δὲ ὁ ἀπόστολος εἶδεν αὐτοὺς

ἐπαίροντας ἑαυτοὺς, ἵνα αὐτὸν ἴδωσι· καὶ εἰς ὑψηλοὺς τόπους ἀνήρχοντο. Ὁ δὲ ἀπόστολος εἶπε πρὸς αὐτούς, "Ἄνδρες οἱ ἐλθόντες εἰς τὸ συνέδριον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θέλοντες εἰς τὸν Ἰησοῦν πιστεῦσαι, ἀπὸ τούτου τύπον λάβετε καὶ ἴδετε, ὅτι, ἐὰν μὴ ὑψωθῆτε, ἐμὲ τὸν μικρὸν θεάσασθαι οὐ δύνασθε, καὶ ὅμοιον ὄντα με ὑμῶν κατοπτεῦσαι οὐ δύνασθε· εἰ οὖν ἐμὲ τόν ὑμῖν ὅμοιον ὄντα οὐ δύνασθε ἰδεῖν, ἐὰν μὴ ἐπάρητε αὐτοὺς ὀλίγον ἐκ τῆς γῆς, ἐκεῖνον τὸν ἐν ὕψει διατρίβοντα, καὶ νῦν ἐν βάθει εὑρισκόμενον πῶς δύνασθε ἰδεῖν, εἰ μὴ πρότερον ἐπάρητε ἑαυτοὺς ἐκ τῆς προτέρας πολιτείας ὑμῶν, καὶ τῶν πράξεων τῶν ἀνωφελῶν, καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν παρενοχλούσων, καὶ τοῦ πλούτου τοῦ ἐνθάδε καταλιμπανομένου, καὶ τῆς κτίσεως τῆς ἐκ τῆς γῆς παλαιουμένης, καὶ τῶν ἐνδυμάτων τῶν φθειρομένων, καὶ τοῦ κάλλους τοῦ γηρῶντος καὶ ἀφανιζομένου, ἔτι δὲ καὶ τοῦ σώματος ὅλου, ἐν ᾧ ταῦτα πάντα ἀποτεταμίευται, καὶ παλαιούμενον κόνις γίνεται, ὑπόστρεφον εἰς τὴν ἑαυτοῦ φύσιν· ταῦτα γὰρ πάντα αὐτὸ τὸ σῶμα ἀνορθοῖ. Ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡμῶν, Ἰησοῦν Χριστὸν, ὃν κηρύσσομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ ἐλπὶς ἡμῶν εἰς αὐτὸν ἔσται, καὶ ἐν αὐτῷ τὴν ζωὴν ἔχητε εἰς αἰῶνας αἰώνων· ἵνα αὐτὸς συνοδοίπορος ἡμῖν γένηται ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, καὶ ἀπαλλάξῃ ὑμᾶς τῆς πλάνης, καὶ λιμὴν ὑμῖν γένηται εἰς ταύτην τὴν θορυβώδη θάλασσαν. Ἔσται δὲ ὑμῖν καὶ πηγὴ βρύουσα ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ τῇ διψαλέᾳ, καὶ σηκὸς πλήρης βρώσεως ἐν τῷ τῶν πεινώντων τόπῳ, καὶ ἀνάπαυσις ταῖς
ψυχαῖς ὑμῶν, ἰατρὸς δὲ καὶ τῶν σωμάτων." Τότε τὸ 38.
πλῆθος τῶν συναχθέντων ἀκουόντων ταῦτα ἐδάκρυε, καὶ ἔλεγε τῷ ἀποστόλῳ, "Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ὃν σὺ κηρύττεις θεὸν, ἡμεῖς οὐ τολμῶμεν λέγειν, ὅτι αὐτοῦ ἐσμὲν, ὅτι τὰ ἔργα ἡμῶν, ἃ διεπραξάμεθα, ἀλλότρια αὐτοῦ ἐστι μὴ ἀρέσκοντα αὐτῷ· εἰ δὲ σπλαγχνίζεται ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐλεεῖ ἡμᾶς, καὶ ῥύεται παριδὼν τὰς προτέρας ἡμῶν πράξεις, καὶ ἀπὸ τῶν κακῶν, ὧν διεπραξάμεθα ἐν πλάνῃ ὄντες, ἐλευθεροῖ ἡμᾶς, καὶ οὐχ ὑπολογίζεται ἡμῖν, οὐδὲ

ὑπόμνησιν ποιεῖται τῶν προτέρων ἡμῶν ἁμαρτημάτων, γινόμεθα αὐτοῦ θεράποντες, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ εἰς τέλος ἄξομεν." Ὁ δὲ ἀπόστολος ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων, "Οὐ καταψηφίζεται ὑμῖν τὰς ἁμαρτίας, ἃς ἐν πλάνῃ ὄντες διεπράξασθε, ἀλλὰ παραβλέπει ὑμῶν τὰ παραπτώματα, ἃ κατὰ ἄγνοιαν ἦτε πεποιηκότες." [Act. iv.]

39 Εἰσῆλθε δὲ εἰς τὴν πόλιν ὁ ἀπόστολος τοῦ παντὸς ὄχλου ἀκολουθοῦντος αὐτῷ· ἐσκέπτετο δὲ ἀπελθεῖν πρὸς τοὺς γονεῖς τοῦ νεωτέρου, ὃν ἐζωοποίησε θανόντα ὑπὸ τοῦ δράκοντος· πάνυ γὰρ ἐδέοντο αὐτοῦ παραγενέσθαι πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν. Γυνὴ δέ τις πάνυ ὡραία αἰφνιδίως φωνὴν ἀφῆκε μεγίστην λέγουσα, "Ἀπόστολε τοῦ νεοῦ θεοῦ, ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν Ἰνδίαν, καὶ δοῦλε τοῦ ἁγίου ἐκείνου καὶ μόνου ἀγαθοῦ θεοῦ· διὰ σοῦ γὰρ οὗτος κηρύσσεται, ὁ σωτὴρ τῶν ψυχῶν τῶν πρὸς αὐτὸν ἐρχομένων, καὶ διὰ σοῦ ἰατρεύεται τὰ σώματα τῶν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ κολαζομένων, καὶ σὺ εἶ ὁ γεγονὼς πρόφασις πάντων τῶν ἐπ' αὐτὸν ἐπιστρεφόντων· κέλευσόν με ἀχθῆναι ἔμπροσθέν σου, ἵνα σοι ἀφηγήσομαι τὰ συμβάντα μοι, καὶ τάχα ἐκ σοῦ γένηταί μοι ἐλπὶς, καὶ οὗτοι δὲ οἱ παρεστῶτές σοι εὐέλπιδες γένωνται μᾶλλον εἰς τὸν θεὸν, ὃν κηρύσσεις. Οὐ μικρῶς γὰρ βασανίζομαι ὑπὸ τοῦ ἐναντίου ἤδη χρόνου πενταετοῦς ἐνεστῶτος. Ὡς γυνὴ ἐκαθεζόμην ἐν ἡσυχίᾳ τὸ πρότερον, καὶ πανταχόθεν με εἰρήνη περιεῖχε, καὶ οὐδενὸς μέριμναν ἐποιούμην·
40. οὐδὲ γὰρ ἄλλου τινὸς φροντίδα εἶχον." Ἔτυχε δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐξιούσης μου ἀπὸ τοῦ λουτροῦ ἀπήντησέ μοι ὡς ἄνθρωπός τις τεθορυβημένος καὶ ἐντάραχος ὤν· ἡ δὲ τούτου φωνὴ καὶ ἀπόκρισις ἐδόκει μοι εἶναι ἀμυδρὰ καὶ λεπτὴ πάνυ, καὶ εἶπε στὰς ἀντικρύ μου, Ἐγώ τε καὶ σὺ 'ν μιᾷ ἀγάπῃ ἐσόμεθα, καὶ κοινωνήσομεν ἀλλήλοις, ὡς ἀνὴρ γυναικὶ συμμίγνυται. Κἀγὼ ἀπεκρινάμην αὐτῷ λέγουσα· Τῷ ὁρμαστῷ μου οὐ συνεγενόμην παραιτουμένη τοῦ μὴ γῆμαι, καί σοι ὡς ἐν μοιχείᾳ θέλοντί μοι κοινωνῆσαι πῶς ἐμαυτὴν ἐκδώσω; Καὶ εἰποῦσα ταῦτα διῆλθον ἀπ' αὐτοῦ. Τῇ δὲ παιδίσκῃ μου εἰπὸν, Ἐθεάσαο τὸν νέον καὶ

τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ, πῶς μὴ αἰδεσθεὶς παῤῥησίᾳ μοι διελέχθη; Ἡ δὲ εἶπέ μοι· Ἐγὼ πρεσβύτην εἶδον ὁμιλήσαντά σοι. Γενομένης δέ μου ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ δειπνησάσης ἡ ψυχή μου (εἰς) ὑποψίαν τινὰ ὑπέβαλέ μοι, καὶ μάλιστα ὅτι δυσὶ μορφαῖς ὤφθη μοι. Τοῦτο αὐτὸ κατὰ νοῦν ἔχουσα ὕπνωσα. Καὶ ἐλθὼν ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἐκοινώνησέ μοι ἐν τῇ ῥυπαρᾷ μίξει αὐτοῦ. Ἔβλεπον δὲ αὐτὸν καὶ ἡμέρας οὔσης, καὶ ἔφευγον ἀπ' αὐτοῦ· ἐν δὲ τῇ συνήθει αὐτοῦ νυκτὶ ἐρχόμενος παρεχρᾶτό μοι. Καὶ νῦν, ὡς ὁρᾷς με, πέντε ἔτη ἔχω ὑπ' αὐτοῦ ἐνοχλουμένη, καὶ οὐκ ἀπέστη ἀπ' ἐμου. Ἀλλ' ἐγὼ οἶδα καὶ πέπεισμαι, ὅτι καὶ δαίμονες καὶ πνεύματα καὶ ἀλάστορες ὑποτάσσονταί σοι, καὶ σύντρομοι γίνονται ἀπὸ τῆς εὐχῆς σου· εὖξαι οὖν ὑπὲρ ἐμοῦ, καὶ ἀπέλασον ἀπ' ἐμοῦ τὸν διενοχλοῦντά μοι δαίμονα, (ἵνα) γένωμαι κἀγὼ ἐλευθερὰ, καὶ συναθροισθῶ εἰς τὴν ἀρχαιόγονόν μου φύσιν, καὶ δέξωμαι τὸ χάρισμα τὸ τοῖς συγγενεῦσί μου δεδωρημένον." Εἶπε δὲ ὁ ἀπόστολος, 41.
"Ὦ πονηρία ἀκατάσχετος! ὦ ἀναίδεια τοῦ ἐχθροῦ! ὦ ὁ βάσκανος ὁ μηδέποτε ἠρεμῶν! ὦ ὁ δυσειδὴς ὁ τοὺς εὐϊδεῖς ὑποτάσσων· ὦ ὁ πολύμορφος! ὡς ἂν βουληθῇ, φαίνεται· ἡ δὲ τούτου οὐσία μεταβληθῆναι οὐ δύναται· ὦ ἀπὸ τοῦ δολίου καὶ ἀπλήστου! ὦ τὸ δένδρον τὸ πικρὸν, ᾧ καὶ οἱ καρποὶ αὐτοῦ ἐοίκασιν! ὦ ἀπὸ τοῦ διαβόλου τοῦ ὑπερμαχοῦντος τῶν ἀλλοτρίων! ὦ ἀπὸ τῆς πλάνης τῆς χρωμένης τῇ ἀναιδείᾳ! ὦ ἀπο τῆς πονηρίας τῆς ἑρπούσης, ὡς ὄφις, καὶ τούτου συγγενοῦς αὐτοῦ ὑπάρχοντος!" Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου ἐλθὼν ὁ δυσμενὴς ἔστη ἔμπροσθεν αὐτοῦ μηδενὸς ὁρῶντος αὐτὸν, εἰ μὴ τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ ἀποστόλου· καὶ φωνῇ μεγίστῃ χρησάμενος εἶπε πάντων ἀκουόντων, "Τί ἡμῖν καὶ σοί, ἀπόστολε τοῦ ὑψίστου; 42.
τί ἡμῖν καὶ σοί, δοῦλε Ἰησοῦ Χριστοῦ; τί ἡμῖν καὶ σοί, σύμβουλε τοῦ ἁγίου πνεύματος; διὰ τί βούλει ἡμᾶς ἀπολέσαι τοῦ καιροῦ ἡμῶν μηδέπω ἐνεστῶτος; τίνος ἕνεκα βούλει λαβεῖν ἡμῶν τὴν ἐξουσίαν; Ἕως γὰρ τῆς νῦν ὥρας εἴχομεν ἐλπίδα καὶ καιρὸν περιλειπόμενον. Τί ἡμῖν καὶ

σοί; Σὺ ἔχεις ἐξουσίαν ἐν τοῖς σοῖς, καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς
ἡμετέροις. Τίνος ἕνεκα βούλει τυραννίδι καθ' ἡμῶν χρή-
σασθαι, καὶ μάλιστα αὐτὸς ἄλλους διδάσκων μὴ χρήσασθαι
τυραννίδι; Τίνος οὖν ἕνεκα σὺ τῶν ἀλλοτρίων δέει, ὡς
τοῖς ἰδίοις μὴ ἐπαρκούμενος; Τίνος ἕνεκα ἐξομοιοῦσαι τῷ
υἱῷ τοῦ θεοῦ τῷ ἀδικήσαντι ἡμᾶς; Ἔοικας γὰρ αὐτῷ πάνυ,
ὡς ἐξ αὐτοῦ ἀποκυηθείς. Ἐνομίσαμεν γὰρ κἀκεῖνον ὑπό-
ζυγον ποιῆσαι, ὡς καὶ τοὺς λοιπούς· ὁ δὲ στραφεὶς ἔσχεν
ἡμᾶς ὑποχειρίους. Οὐ γὰρ ᾔδειμεν αὐτόν· ἠπάτησε δὲ
ἡμᾶς τῇ μορφῇ αὐτοῦ, ᾗ περιεβέβλητο, καὶ τῇ πενίᾳ αὐ-
τοῦ, καὶ τῇ ἐνδείᾳ. Θεασάμενοι γὰρ αὐτὸν τοιοῦτον ἐνο-
μίσαμεν αὐτὸν σαρκοφόρον ἄνδρα εἶναι, μὴ εἰδότες, ὅτι
αὐτός ἐστιν ὁ ζωοποιῶν τοὺς ἀνθρώπους. Ἔδωκε δὲ ἡμῖν
ἐξουσίαν ἐν τοῖς ἡμετέροις, καὶ ἐν ᾧ ἐσμὲν χρόνῳ, τὰ ἡμέ-
τερα μὴ ἐάσαι, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ἀναστρέφεσθαι· σὺ δὲ βού-
λει ὑπὲρ τὸ δέον καὶ τὸ δεδομένον σοι κτήσασθαι καὶ
43 ἡμᾶς καταπονῆσαι." Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ δαίμων ἔκλαιε
λέγων, "Ἀφίημί σε τὴν καλλίστην μου σύζυγον, ἣν πρὸ
πολλοῦ εὑρὼν ἀνεπαύθην· καταλιμπάνω σε τὴν ἀγαπητὴν
καὶ βεβαίαν μου ἀδελφὴν, ἐν ᾗ ηὐδόκησα. Τί ποιήσω,
οὐκ οἶδα, ἢ τίνα ἐπικαλέσομαι, ἵνα μοι ἐπακούσας ἐπα-
μύνῃ. Οἶδα, τί ποιήσω, ἀπελεύσομαι εἴς τινας τόπους,
ἔνθα ἡ φήμη τοῦ ἀνδρὸς τούτου οὐκ ἠκούσθη, καὶ τάχα
σε τὴν ἐμὴν ἀγαπητὴν ἀντονομάσω." Καὶ ἐπάρας αὐτοῦ
τὴν φωνὴν εἶπε, "Μένε ἐν εἰρήνῃ τὸ καταφύγιον λαβοῦσα
εἰς τὸν μείζονά μου· ἐγὼ δὲ, καθὼς εἶπον, ἀπελεύσομαι,
καὶ ζητήσω σου ὁμοίαν, καὶ ἐὰν μὴ εὕρω, πάλιν ἐπὶ σὲ
ἐπιστρέφω· οἶδα γὰρ, ὅτι τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἔγγιστα ὑπάρ-
χουσα εἰς αὐτὸν τὸ καταφύγιον ἔχεις, αὐτοῦ δὲ ἀποστάντος
ἔσῃ, ὁποία καὶ ἧς πρὸ τοῦ αὐτὸν ἐπιφανῆναι, καὶ αὐτὸν
μὲν ἐπιλήσῃ, ἐμοὶ δὲ πάλιν καιρὸς καὶ παῤῥησία γενήσε-
ται, νῦν δὲ τὸ ὄνομα τοῦ σε ῥυσαμένου φοβοῦμαι." Καὶ
ταῦτα εἰπὼν ὁ δαίμων ἀφανὴς ἐγένετο. Ὡς δὲ μόνον ἀφα-
νισθεὶς ἀπέστη, πῦρ καὶ κάπνος ὤφθη ἐκεῖ, καὶ πάντες
44. οἱ ἐκεῖσε παρόντες ἔκπληκτοι γεγόνασιν. Ἰδὼν δὲ ὁ

ἀπόστολος εἶπεν αὐτοῖς, "Οὐδὲν ξένον οὐδὲ ἀλλοτριον ἔδειξεν ὁ δαίμων ἐκεῖνος, ἀλλὰ τὴν φύσιν αὐτοῦ, ἐν ᾗ καὶ κατακαυθήσεται· καὶ γὰρ τὸ πῦρ αὐτὸν καταναλώσει, καὶ ὁ τούτου κάπνος διασκεδασθήσεται." Καὶ ἤρξατο λέγειν, "Ἰησοῦ Χριστὲ, τὸ μυστήριον τὸ ἀπόκρυφον, ὃ ἡμῖν ἀπεκαλύφθη· σὺ εἶ ὁ ἐκφάνας ἡμῖν μυστήρια πάμπολλα, ὁ ἀφορήσας με κατ' ἰδίαν ἐκ τῶν ἑταίρων μου πάντων, καὶ εἰπών μοι τρεῖς λόγους, ἐν οἷς ἐγὼ ἐκπυροῦμαι, καὶ ἄλλοις εἰπεῖν αὐτὰ οὐ δύναμαι. Ἰησοῦ, ἄνθρωπε πεφονευμένε, νεκρὲ, τεθαμμένε, Ἰησοῦ θεὲ ἐκ θεοῦ, καὶ σωτὴρ, ὁ τοὺς νεκροὺς ζωοποιῶν, καὶ τοὺς νοσοῦντας ἰώμενος· Ἰησοῦ ὁ ἐπιδεόμενος, ὥσπερ καὶ σώζων ὡς ἀνενδεής· ὁ τοὺς ἰχθύας θηρεύων εἰς τὸ ἄριστον καὶ εἰς τὸ δεῖπνον, ὁ πάντας ἐν πλησμονῇ καθιστῶν ἐν μικρῷ ἄρτῳ· Ἰησοῦ ὁ ἐπαναπαυόμενος ἀπὸ τῆς ὁδοιπορίας τοῦ καμάτου ὡς ἄνθρωπος, καὶ ἐπὶ τοῖς κύμασι περιπατῶν ὡς θεός· Ἰησοῦ ὕψιστε, 45
φωνὴ ἀνατεῖλασα ἀπὸ τῶν σπλάγχνων τῶν τελείων, πάντων σωτὴρ, ἡ δεξιὰ τοῦ φωτὸς, ἡ καταστρέφουσα τὸν πονηρὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ φύσει, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν φύσιν συναθροίζουσα εἰς ἕνα τόπον· ὁ μονογενὴς ὑπάρχων, ὁ πρωτότοκος πολλῶν ἀδελφῶν· θεὲ ἐκ θεοῦ ὑψίστου, ὁ ἄνθρωπος, ὁ καταφρονούμενος ἕως ἄρτι· Ἰησοῦ Χριστὲ, ὁ μὴ παραβλέπων, ἐν οἷς σε ἐπικαλούμεθα· ὁ γενόμενος πρόφασις πᾶσι τῇ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ· ὁ δι' ἡμᾶς κρινόμενος καὶ φυλακιζόμενος ἐν δεσμωτηρίῳ, καὶ λύων πάντας τοὺς ἐν δεσμοῖς ὄντας· ὁ καλούμενος πλάνος, καὶ τοὺς ἰδίους λυτρούμενος ἀπὸ τῆς πλάνης· δέομαί σου ὑπὲρ τῶν ἑστώτων, καὶ δεομένων σου τούτων καὶ πιστευόντων σοι· δέονται γὰρ τῶν σῶν δωρημάτων τυχεῖν εὐέλπιδες ὄντες εἰς τὴν σὴν βοήθειαν, τὸ καταφύγιόν σου κατέχοντες ἐν τῇ σῇ μεγαλοσύνῃ. Τὰς ἀκροάσεις αὐτῶν ὑπέχουσιν ἀκοῦσαι παρ' ἡμῶν τοὺς λόγους τοὺς λαλουμένους αὐτοῖς. Ἐλθέτω σου ἡ εἰρήνη, καὶ σκηνωσάτω ἐν αὐτοῖς, ὅπως καθαρισθῶσιν ἀπὸ τῶν προτέρων αὐτῶν πράξεων, καὶ ἀποδύσονται τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσονται

46. τὸν νεὸν, τὸν νῦν ἐξ ἐμοῦ καταγγελλόμενον αὐτοῖς." Καὶ
ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας ηὐλόγησεν αὐτοὺς εἰπών, "Ἔσται
ἐφ' ὑμᾶς ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς
αἰῶνας." Καὶ αὐτοὶ εἶπον, "Ἀμήν." Ἐδεήθη δὲ αὐτοῦ ἡ
γυνὴ λέγουσα, "Ἀπόστολε τοῦ ὑψίστου, δός μοι τὴν σφρα-
γῖδα, ἵνα μὴ ὑποστρέψῃ εἰς ἐμὲ πάλιν ὁ ἐχθρὸς ἐκεῖνος."
Τότε ἐποίησεν αὐτὴν ἐγγὺς αὐτοῦ γενέσθαι, καὶ ἐπιθεὶς
ἐπ' αὐτῇ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐσφράγισεν αὐτὴν εἰς ὄνομα πα-
τρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος. Πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι
ἐσφραγίσθησαν μετ' αὐτῆς. Ἐκέλευσε δὲ ὁ ἀπόστολος τῷ
διακόνῳ αὐτοῦ παραθεῖναι τράπεζαν· παρέθηκαν δὲ συμ-
ψέλλιον, ὃ εὗρον ἐκεῖ. Καὶ ἁπλώσας σινδόνα ἐπ' αὐτῷ
ἐπέθηκεν ἄρτον τῆς εὐλογίας. Καὶ παραστὰς ὁ ἀπόστολος
εἶπεν, "Ἰησοῦ Χριστὲ, υἱὲ τοῦ θεοῦ, ὁ καταξιώσας ἡμᾶς
τῆς εὐχαριστίας τοῦ σώματός σου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ τιμίου
αἵματος κοινωνῆσαι· ἰδοὺ κατατολμῶμεν τῆς εὐχαριστίας καὶ
ἐπικλήσεως τοῦ ἁγίου σου ὀνόματος, ἐλθὲ νῦν καὶ κοινώ-
47. νησον ἡμῖν." Καὶ ἤρξατο λέγειν, "Ἐλθὲ τὰ σπλάγχνα τὰ
τέλεια, ἐλθὲ ἡ κοινωνία τοῦ ἄῤῥενος, ἐλθὲ ἡ ἐπισταμένη
τὰ μυστήρια τοῦ ἐπιλέκτου, ἐλθὲ ἡ κοινωνοῦσα ἐν πᾶσι
τοῖς ἄθλοις τοῦ γενναίου ἀθλητοῦ, ἐλθὲ ἡ ἡσυχία ἡ ἀπο-
καλύπτουσα τὰ μεγαλεῖα τοῦ παντὸς μεγέθους, ἐλθὲ ἡ τὰ
ἀπόκρυφα ἐκφαίνουσα καὶ τὰ ἀπόῤῥητα φανερὰ καθιστῶσα,
ἡ ἱερὰ περιστερὰ, ἡ τοὺς διδύμους νεοσσοὺς γεννῶσα, ἐλθὲ
ἡ ἀπόκρυφος μήτηρ, ἐλθὲ ἡ φανερὰ ἐν ταῖς πράξεσιν
αὐτῆς, καὶ παρέχουσα χαρὰν καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς συνημμέ-
νοις αὐτῇ· ἐλθὲ καὶ κοινώνησον ἡμῖν ἐν ταύτῃ τῇ εὐχα-
ριστίᾳ, ἣν ποιοῦμεν ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, καὶ τῇ ἀγάπῃ,
ᾗ συνήγμεθα ἐπὶ τῇ κλήσει σου." Καὶ εἰπὼν ταῦτα διε-
χάραξε τῷ ἄρτῳ τὸν σταυρὸν, καὶ κλάσας ἤρξατο διαδιδό-
ναι. Καὶ πρῶτον τῇ γυναικὶ ἔδωκεν εἰπών, "Ἔσται σοι
τοῦτο εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λύτρον αἰωνίων παραπτω-
μάτων." Καὶ μετ' αὐτὴν ἔδωκε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι τοῖς
τὴν σφραγῖδα δεξαμένοις. |

48. Ἦν δέ τις νεάνισκος διαπραξάμενος πρᾶγμα ἀθέμιτον,

προσελθὼν δὲ τῷ ἀποστόλῳ ἔλαβε τῆς εὐχαριστίας τὸν ἄρτον τῷ ἰδίῳ στόματι, αἱ δὲ δύο χεῖρες αὐτοῦ παραυτὰ ἐξηράνθησαν, ὡς μὴ δύνασθαι ἔτι προσαγαγεῖν αὐτὰς τῷ ἰδίῳ στόματι. Οἱ δὲ παρόντες ἰδόντες αὐτὸν ἀνήγγειλαν τῷ ἀποστόλῳ τὸ συμβὰν, ὁ δὲ προσκαλεσάμενος αὐτὸν εἶπε, "Λέξον μοι, τέκνον, καὶ μὴ αἰδεσθῇς τινα, ὃ διεπράξω, καὶ ὧδε ἦλθες· ἡ γὰρ εὐχαριστία τοῦ κυρίου ἤλεγξέ σε. Τοῦτο γὰρ τὸ χάρισμα εἰς πολλοὺς διερχόμενον, μάλιστα μὲν τοὺς διὰ πίστεως καὶ ἀγάπης προσιόντας ἰᾶται, σὲ δὲ ἀπεξήρανε, καὶ τὸ γενόμενον οὐ χωρὶς ἐνεργείας τινὸς γέγονεν." Ὁ δὲ νεὸς ἐλεγχθεὶς ὑπὸ τῆς εὐχαριστίας τοῦ κυρίου προσελθὼν προσέπεσε τοῖς ποσὶ τοῦ ἀποστόλου, καὶ ἐδέετο λέγων, "Κακὸν πρᾶγμα πέπρακταί μοι, ἐνόμιζον γάρ τι καλὸν διαπράττεσθαι. Γυναικός τινος ἠράσθην οἰκούσης ἔξω τῆς πόλεως ἐν πανδοχείῳ, καὶ αὐτὴ δέ με ἐφίλει. Ἀκούσας δὲ ἐγὼ παρὰ σοῦ καὶ πιστεύσας ὅτι θεὸν ζῶντα παραγγέλλεις, προσῆλθον, καὶ τὴν σφραγῖδα ἐδεξάμην παρὰ σοῦ σὺν τοῖς ἄλλοις· ἔλεγες δέ· ὃς ἐὰν κοινωνήσῃ μιαρᾷ μίξει, μάλιστα καὶ ἐν μοιχείᾳ, οὗτος οὐχ ἕξει ζωὴν παρὰ τῷ θεῷ, ᾧ κηρύσσω. Ἐπεὶ οὖν πάνυ αὐτὴν ἠγάπων, ἐδεόμην αὐτῆς καὶ ἔπειθον, ἵνα σύνοικός μοι γενήσεται ἐν ἁγνείᾳ καὶ πολιτείᾳ καθαρᾷ, ἣν σὺ αὐτὸς διδάσκεις· ἡ δὲ οὐκ ἐβούλετο. Μὴ βουλομένης οὖν αὐτῆς λαβὼν ξίφος ἐθανάτωσα αὐτήν· οὐ γὰρ ἠδυνάμην βλέπειν αὐτὴν μετ' ἄλλου μοιχευομένην." Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἀπόστολος εἶπεν, "Ὦ μανιώδης μίξις, πῶς 49.
εἰς ἀναισχυντίας χωρεῖς! ὦ ἐπιθυμία ἀκατάσχετος, πῶς τοῦτον ἐνίκησας ταῦτα ποιῆσαι! ὦ ἔργον ὄφεως, πῶς ἐν τοῖς σοῖς ὀργίζῃ!" Ἐκέλευσε δὲ ὁ ἀπόστολος ὕδωρ αὐτῷ προσενεχθῆναι ἐν λεκάνῃ. Τοῦ δὲ ὕδατος προσενεχθέντος εἶπεν, "Ἐλθέτω τὰ ὕδατα ἀπὸ τῶν ὑδάτων τῶν ζώντων, τὰ ὄντα ἀπὸ τῶν ὄντων, καὶ ἀποσταλέντα ἡμῖν· ἡ ἀπὸ ἀναπαύσεως ἀποσταλεῖσα ἡμῖν πηγὴ, ἡ δύναμις τῆς σωτηρίας ἡ ἀπὸ τῆς δυνάμεως ἐκείνης ἐρχομένη τῆς τὰ παντα νικώσης καὶ ὑποτασσούσης τῷ ἰδίῳ θελήματι, ἐλθὲ καὶ σκήνωσον ἐν τοῖς ὕδασι τούτοις, ἵνα τὸ χάρισμα τοῦ ἁγίου

πνεύματος τελείως ἐν αὐτοῖς τελειωθῶ." Καὶ εἶπε τῷ
νεωτέρῳ, "Ἄπελθε, νίψαι σου τὰς χεῖρας ἐν τοῖς ὕδασι τού-
τοις." Καὶ νιψαμένου αὐτοῦ κατεστάθησαν. Καὶ εἶπεν
αὐτῷ ὁ ἀπόστολος, "Πιστεύεις εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστὸν, ὅτι πάντα δύναται ποιῆσαι;" Ὁ δὲ εἶπεν, "Εἰ καὶ
ἐλάχιστος τυγχάνω, πιστεύω· ἀλλὰ τοῦτο διεπραξάμην οἰό-
μενός τι καλὸν ποιεῖν· ἐδεόμην γάρ αὐτῆς, ὥσπερ καὶ εἶ-
πόν σοι, ἡ δὲ οὐκ ἠβουλήθη πεισθῆναί μοι, ἵνα ἑαυτὴν
50. φυλάξῃ ἁγνήν." Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἀπόστολος, "Δεῦρο
ἀπέλθωμεν εἰς τὸ πανδοχεῖον, ὅπου τοῦτο τὸ ἔργον διε-
πράξω, καὶ ἴδωμεν τὸ γεγονός." Προηγεῖτο δὲ ὁ νεώτερος
τοῦ ἀποστόλου εἰς τὴν ὁδόν· γενόμενοι δὲ ἐν τῷ πανδο-
χείῳ εὗρον αὐτὴν κειμένην. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ ἀπόστολος
ἠθύμησε· κόρη γὰρ ἦν εὔμορφος, καὶ ἐκέλευσεν αὐτὴν
ἐνεχθῆναι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ξενοδοχείου· ἐπιθέντες δὲ αὐτὴν
ἐν κραββάτῳ ἐξήνεγκαν καὶ ἔθηκαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς
τοῦ πανδοχείου. Ἐπέθηκε δὲ αὐτῇ ὁ ἀπόστολος τὴν χεῖρα
αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο λέγειν, "Ἰησοῦ, ὃς πάντοτε φαίνῃ ἡμῖν
(τοῦτο γὰρ πάντοτε βούλει ἡμᾶς σε ἐπιζητεῖν), καὶ αὐτὸς
ἡμῖν ἔδωκας ταύτην τὴν ἐξουσίαν τοῦ αἰτεῖσθαι καὶ λαμ-
βάνειν, καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἐπέτρεψας, ἀλλὰ καὶ τὸ εὔ-
ξασθαι ἡμᾶς ἐδίδαξας, ὁ οὐχ ὁρώμενος παρὰ τοῖς σωματι-
κοῖς ὀφθαλμοῖς, τοῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἡμῶν οὐδ᾽ ὅλως ἀπο-
κρυπτόμενος, καὶ τῇ μὲν ἰδέᾳ ἀπόκρυφος, τοῖς δὲ ἔργοις
φανερούμενος ἡμῖν· καὶ ταῖς μὲν πράξεσί σου ταῖς πολλαῖς,
καθὼς χωροῦμεν, ἐπεγνώκαμέν σε, αὐτὸς δὲ ἀμέτρως δέδω-
κας ἡμῖν τὰ δόματά σου, εἰπών, Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται
ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
Δεόμεθα οὖν ὑποψίαν ἔχοντες τῶν ἁμαρτημάτων ἡμῶν· αἰ-
τοῦμεν δέ σε οὐ πλοῦτον, οὐ χρυσὸν, οὐκ ἄργυρον, οὐ κτῆ-
σιν, οὐκ ἄλλο τι τῶν ἀπὸ τῆς γῆς γινομένων, καὶ πάλιν
εἰς τὴν γῆν χωρούντων, ἀλλά τοῦτο δεόμεθά σου καὶ πα-
ρακαλοῦμεν, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματί σου τῷ ἁγίῳ ἐγείρῃς ταύ-
την τὴν κειμένην ἐν τῇ σῇ δυνάμει εἰς δόξαν καὶ πίστιν
51. τῶν παρεστώτων." Καὶ ταῦτα αὐτοῦ προσευξαμένου εἶπε

τῷ νεωτέρῳ σφραγίσας αὐτὸν, "Ἄπελθε, καὶ λαβόμενος τῆς χειρὸς αὐτῆς εἰπὲ αὐτῇ, Ἐγὼ διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν σιδήρῳ σε ἐφόνευσα, καὶ πάλιν ἐν ταῖς ἐμαῖς χερσὶν ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγείρω σε." Προσελθὼν οὖν ὁ νέος παρέστη αὐτῇ λέγων, "Ἐπίστευσα ἐπὶ σὲ, Χριστὲ Ἰησοῦ." Καὶ ἀπιδὼν εἰς Ἰούδαν Θωμᾶν τὸν ἀπόστολον εἶπεν αὐτῷ, "Ἔπευξαί μοι, ἵνα ὁ κύριός μου εἰς τὴν βοήθειαν μου ἔλθῃ, ὃν καὶ ἐπικαλοῦμαι." Καὶ ἐπιθεὶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ τῇ αὐτῆς χειρὶ εἶπεν, "Ἐλθὲ, κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, ταύτῃ μὲν παρέχων τὴν ζωὴν, ἐμοὶ δὲ τῆς πίστεώς σου τὸν ἀῤῥαβῶνα." Καὶ εὐθέως ἑλκύσαντος αὐτοῦ τὴν χεῖρα αὐτῆς ἀναπηδήσασα ἐκαθέσθη, ἀποβλέπουσα εἰς τὸν πολὺν ὄχλον τὸν παρεστῶτα· εἶδε δὲ καὶ τὸν ἀπόστολον ἀντικρὺ αὐτῆς ἑστῶτα, καὶ καταλείπουσα τὸν κράββατον ἐκπηδήσασα πρὸς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ἔπεσε, καὶ τῶν ἐνδυμάτων αὐτοῦ ἥπτετο λέγουσα, "Δέομαί σου, κύριε, ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ ἄλλος ὁ συνὼν σοι, ὃς οὐκ ἐγκατέλιπέ με παραμεῖναι εἰς ἐκεῖνον τὸν χῶρον τὸν δεινὸν καὶ χαλεπὸν, ἀλλα σοί με παρέδωκεν εἰπών, Σὺ ταύτην παράλαβε, ἵνα τελειωθῇ, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὸν αὐτῆς χῶρον συναχθῇ."

Ὁ δὲ ἀπόστολός φησι πρὸς αὐτήν, "Ἐξήγησαι ἡμῖν, ποῦ 52.
παρεγένου." Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο, "Σὺ ὁ σὺν ἐμοὶ ὢν, ᾧ καὶ παρεδόθην, βούλει ἀκοῦσαι;" Καὶ ἤρξατο λέγειν, "Ἄνθρωπός τις παρέλαβέ με ἀπεχθὴς τῇ εἰδέᾳ, μέλας ὅλος, ἡ δὲ τούτου ἐσθὴς πάνυ ῥερυπωμένη· ἀπήγαγε δέ με εἴς τινα τόπον, ἐν ᾧ πολλὰ χάσματα ὑπῆρχε, καὶ πολλὴ δυσωδία καὶ ἀποφορὰ ἐχθίστη ἐκεῖθεν ἀπεδίδοτο. Ἐποίει δέ με εἰς ἕκαστον χάσμα παρακύψαι, καὶ εἶδον ἐν τῷ χάσματι πῦρ φλεγόμενον, καὶ τροχοὶ πυρὸς ἐκεῖσε ἔτρεχον, ψυχαὶ δὲ ἐνεκρέμαντο ἐν τοῖς τροχοῖς ἐκείνοις, ἀλλήλαις προσρηγνύμεναι· βοὴ δὲ καὶ ὀλολυγμός πλεῖστος ὑπῆρχεν ἐκεῖ, οὐδεὶς δὲ ἦν ὁ λυτρούμενος. Ἔλεγε δέ μοι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, Αὗται αἱ ψυχαὶ ὁμόφυλοί σού εἰσι, καὶ ἐν ἡμέραις ἀριθμοῦ παρεδόθησαν εἰς κόλασιν καὶ ἔκτριψιν, καὶ τότε ἄλλαι εἰσάγονται ἀντ' αὐτῶν, ὁμοίως δὲ πάλιν καὶ αὗται ἐν ἄλλῳ·

αὗται εἰσιν αἱ μεταλλάξασαι ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς τὴν συν-
ουσίαν. Καὶ κατοπτεύσασα εἶδον βρέφη ἐπ' ἄλληλα σε-
σωρευμένα, καὶ παλαίοντα ἄλληλα, καὶ ἐπικείμενα. Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπέ μοι· Ταῦτά εἰσι τὰ τούτων βρέφη, καὶ
53. διὰ τοῦτο ἐνθάδε ἐτέθησαν εἰς μαρτύριον αὐτῶν. Ἀπή-
νεγκέ με εἰς ἄλλο χάσμα, καὶ παρακύψασα εἶδον βόρβορον
καὶ σκώληκα ἀναβρύοντα, καὶ ψυχὰς ἐκεῖ κυλιομένας, καὶ
βρυγμὸν μέγαν ἐκεῖθεν ἐξ αὐτῶν ἀκουόμενον. Καὶ εἶπε
πρός με ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος· Αὗται αἱ ψυχαὶ γυναικῶν
εἰσι τῶν καταλειψασῶν τοὺς ἄνδρας αὐτῶν, καὶ εἰς ἄλλους
μοιχευθεῖσαι, καὶ εἰς ταύτην τὴν βάσανον ἐνεχθεῖσαι. Ἄλλο
μοι χάσμα ἔδειξεν, εἰς ὃ παρακύψασα εἶδον ψυχὰς τὰς μὲν
κρεμαμένας διὰ τῆς γλώττης, τὰς δὲ διὰ τῶν πλοκάμων,
τὰς δὲ διὰ τῶν χειρῶν, τὰς δὲ διὰ τῶν ποδῶν κατὰ κεφα-
λῆς, καὶ καπνὸν καὶ θεῖον καπνιζομένας, περὶ ὧν μοι ἀπε-
κρίνατο ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ὁ σὺν ἐμοὶ ὤν· Αἱ μὲν ψυχαὶ αὗ-
ται αἱ κρεμασθεῖσαι διὰ τῆς γλώττης διάβολοί εἰσι, καὶ
ψευδεῖς λόγους καὶ αἰσχροὺς φθεγγόμεναι, καὶ μὴ αἰδού-
μεναι, καὶ γυμνοκέφαλοι ἐν τῷ κόσμῳ περιάγουσαι· αἱ δὲ
διὰ τῶν χειρῶν κρεμασθεῖσαι αὗταί εἰσιν αἱ τὰ ἀλλότρια
ἀφελόμεναι καὶ κλέψασαι καὶ μετρίοις μὴ ἐπιδοῦσαι μηδέ-
ποτε μηδὲν, μηδὲ ἐπαρκήσασαι τοῖς τεθλιμμένοις, ἀλλὰ
τοῦτο ἐποίουν τὰ πάντα λαμβάνειν θέλουσαι, καὶ μηδὲ
ὅλως τῆς δίκης καὶ τῆς νομοθεσίας φροντίδα ποιησάμεναι·
αἱ δὲ διὰ τῶν ποδῶν κρεμασθεῖσαι αὗταί εἰσιν αἱ κούφως
μὲν καὶ προθύμως τρέχουσαι ὁδοῖς πονηραῖς καὶ πονηρίαις
ἀτάκτοις, νοσοῦντας μὴ ἐπισκεπτόμεναι, καὶ τοὺς ἐξιόντας
τοῦ βίου μὴ προκομίζουσαι, καὶ διὰ τοῦτο μία καὶ ἑκάστη
54. ψυχὴ ἀπολαμβάνει τὰ πεπραγμένα αὐτῇ. Πάλιν ἀπαγα-
γὼν ὑπέδειξέ μοι ἄντρον πάνυ σκοτεινὸν, δυσωδίαν πολλὴν
ἀποπνέον, πολλαὶ δὲ ψυχαὶ ἐκεῖθεν παρέκυπτον βουλόμεναι
τοῦ ἀέρος τι μεταλαμβάνειν, οἱ δὲ τούτων φύλακες οὐκ
εἴων αὐτὰς παρακύπτειν. Ὁ δὲ συνών μοι εἶπε· Τοῦτό
ἐστι τὸ δεσμωτήριον τούτων τῶν ψυχῶν, ὧν εἶδες· ἐπὰν
γὰρ πληρώσωσι τὰς κολάσεις αὐτῶν, ὧν μία ἑκάστη ἔπρα-

ξεν, ὕστερον πάλιν ἄλλαι διαδέχονται αὐτὰς (εἰσὶ δὲ καί τινες τελείως καταναλισκόμεναι,) καὶ εἰς ἄλλας κολάσεις παραδίδονται. Ἔλεγον οὖν τῷ ἀνδρὶ τῷ παραλαβόντι με ἐκεῖνοι οἱ τὰς ψυχὰς φρουροῦντες τὰς οὔσας ἐν τῷ σκοτεινῷ ἄντρῳ, Δὸς ἡμῖν αὐτὴν, ἵνα εἰςαγάγωμεν πρὸς τὰς ἄλλας, ἕως ὅτε καιρὸς ἐφίσταται εἰς κόλασιν παραδοθῆναι αὐτήν. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Οὐ δίδωμι ὑμῖν αὐτὴν, ἐπειδὴ γὰρ φοβοῦμαι τὸν παραδόντα μοι αὐτήν· οὐ γὰρ ἐκελεύσθην ἐνθάδε αὐτὴν καταλεῖψαι, σὺν ἐμοὶ δὲ ἀναφέρω αὐτὴν, ἕως ἂν ἐντολὴν περὶ ταύτης δέξωμαι. Καὶ παραλαβών με ἀνήγαγέ με εἰς ἄλλον χῶρον, ἐν ᾧ ἦσαν ἄνθρωποι, οἳ ἐβασανίζοντο πικρῶς. Ὁ δὲ σοι ὅμοιος λαβών μέ σοι παραδέδωκε λέξας σοι ταῦτα· Παράλαβε ταύτην, ἐπειδὴ μία τῶν θρεμμάτων ἐστὶ τῶν πλανηθέντων. Καὶ ληφθεῖσα ὑπὸ σοῦ νῦν ἔμπροσθέν σού εἰμι. Δέομαί σου οὖν καὶ ἱκετεύω, ἵνα μὴ ἀπέλθω εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους τοὺς κολαστηρίους, οὓς εἶδον."

55. Ὁ δὲ ἀπόστολος πρὸς τοῖς παρεστῶσιν ὄχλοις εἶπεν, "Ἠκούσατε, ἀδελφοὶ, ἃ διηγήσατο ἡ γυνὴ αὕτη· οὐκ εἰσὶ δὲ μόνον αὗται αἱ κολάσεις, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι χείρονες τούτων. Καὶ ὑμεῖς δὲ ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε ἐπὶ τὸν θεὸν τοῦτον, ὃν κηρύσσω, καὶ ἀπόσχησθε ἀπὸ τῶν προτέρων ἔργων ὑμῶν, καὶ τῶν πράξεων, ὧν διεπράξασθε χωρὶς γνώσεως, εἰς ταύτας τὰς κολάσεις τὸ τέλος ὑμῶν ἕξετε. Πιστεύσατε οὖν εἰς τὸν κύριον ὑμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ ἀφίησιν ὑμῖν τὰ πρὸ τούτου πεπραγμένα ἁμαρτήματα, καὶ καθαρίσει ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν σωματικῶν τῶν ἐν τῇ γῇ μενουσῶν, καὶ ἰάσεται ὑμᾶς ἀπὸ τῶν σφαλμάτων τῶν παρεπομένων, καὶ σὺν ὑμῖν ἀπιόντων, καὶ πρὸ ὑμῶν εὑρισκομένων. Ἕκαστος δὲ ὑμῶν ἀποδυσάσθω τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐνδυσάσθω τὸν νέον, τὴν δὲ πρώτην ὑμῶν ἀναστροφὴν καὶ πολιτείαν καταλείψατε· καὶ οἱ κλέπτοντες μηκέτι κλεπτέτωσαν, ἀλλὰ κάμνοντες καὶ ἐργαζόμενοι ζήτωσαν· οἱ δὲ μοιχοὶ μηκέτι πορνευέτωσαν, ἵνα μὴ ἐκδότους ἑαυτοὺς τῇ αἰωνίᾳ κολάσει παραδώσωσιν· ἡ γὰρ μοιχεία παρὰ τῷ

θεῷ πάνυ χαλεπόν ἐστι κακὸν παρὰ τὰ ἄλλα κακά. Ἀπόθεσθε δὲ καὶ τὴν πλεονεξίαν καὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὴν μέθην καὶ τὴν διαβολὴν καὶ τὸ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀνταποδιδόναι· ταῦτα γὰρ πάντα ξένα εἰσὶ τῷ θεῷ τῷ ὑπ' ἐμοῦ κηρυσσομένῳ καὶ ἀλλότρια· ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐν τῇ πίστει πολιτεύσασθε καὶ τῇ πραότητι καὶ τῇ ἁγιωσύνῃ καὶ τῇ ἐλπίδι, ἐν ᾗ ὁ θεὸς χαίρει, ὅπως γένησθε αὐτοῦ οἰκειοι προςδεξάμενοι παρ' αὐτοῦ τὰ χαρίσματα, ἃ ὀλίγοι καὶ ἔνιοι δέχονται."

56 Πᾶς οὖν ὁ λαὸς ἐπίστευσε, καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς πειθηνίους πάρεσχον τῷ θεῷ τῷ ζῶντι, καὶ τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ, εὐωχούμενοι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς εὐλογημένοις καὶ τῇ διακονίᾳ αὐτοῦ τῇ ἁγίᾳ. Ἐκόμιζον δὲ χρήματα πολλὰ εἰς διακονίαν τῶν χηρῶν· εἶχε γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι συνηθροισμένας, καὶ πάσας αὐτὰς διὰ τῶν ἰδίων διακόνων ἀπέστελλε τὰ ἐπιτήδεια, τά τε ἐνδύματα καὶ τὴν τροφήν. Αὐτὸς δὲ οὐκ ἐπαύετο κηρύσσων, καὶ λέγων αὐτοῖς, καὶ ὑποδεικνύων, ὅτι οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, περὶ οὗ αἱ γραφαὶ ἐκήρυξαν, ὡς ἐλθὼν σταυροῦται καὶ ἐγείρεται διὰ τριῶν ἡμερῶν ἐκ νεκρῶν. Ὑπεδείκνυε δὲ αὐτοῖς δεύτερον σαφηνίζων, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν προφητῶν τὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὅτι "ἔδει αὐτὸν ἐλθεῖν, καὶ ἐν αὐτῷ τελεσθῆναι πάντα τὰ προλεχθέντα ἡμῖν περὶ αὐτοῦ." Διέδραμε δὲ ἡ τούτου φήμη εἰς πάσας τὰς πόλεις καὶ χώρας, καὶ πάντες οἱ ἔχοντες νοσοῦντας ἢ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων προςέφερον, καὶ ἐθεραπεύοντο· οὓς δὲ καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐτίθουν, ἐν ᾗ ἔμελλε διελθεῖν, καὶ πάντας ἐν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἐθεράπευεν. Τότε εἶπον πάντες ὁμοθυμαδὸν οἱ δι' αὐτοῦ ἰαθέντες μιᾷ φωνῇ, "Σοὶ δόξα, Ἰησοῦ, τῷ τὴν θεραπείαν ἐξ ἴσου παρασχόντι διὰ τοῦ δούλου σου καὶ ἀποστόλου Θωμᾶ. Καὶ ὑγιαίνοντες καὶ χαίροντες δεόμεθά σου γενέσθαι τῆς σῆς ἀγέλης, καὶ ἐναριθμηθῆναι εἰς τὰ σὰ πρόβατα· δέξαι οὖν ἡμᾶς, κύριε, καὶ μὴ λογίσῃ ἡμῶν τὰ παραπτώματα καὶ τὰ πρῶτα σφάλ-
57 ματα, ἃ διεπραξάμεθα ἐν ἀγνοίᾳ ὄντες." Ὁ δὲ ἀπόστο-

Evangelium Nicodemi Graece.

Pr. Ananias in 17th year of Theodosius translated it from Hebrew document among the contemporary records (made up) mostly Jews in days of Pilate.
2. Procla, Pilate's wife. 7. Bernice – the woman cured of issue of blood.
9. Xt – who fastened Xt in garden "where he was taken".
10. The crucified robbers – Dismas (the penitent) & Gestas.
14, 15. Mamphe – the Mt of Ascension. 16. Longinus – soldier who pierced Xt's side.
17. Symeon, his 2 sons & 2 brothers, raised from dead at Xt's death – Sign of + [cf. 24
18 – 26. Narrative of descent into Hell. 19. Connection between ἐλέος & ἔλαιον. Xt's death 5500 y. from Creation. 25. Enoch & Elias the "2 witnesses" of Apoc.

Evangelium Nicodemi Latine.

Pref. Parallel to Gk. Prologue: translation calls himself Emaus.
3. Xt's answer to Pilate's question 'What is truth?' 7. Veronica = Beronice
9. named penitent robber given as Dismas. 10. Dismas crucified at Xt's right hand.
17. As in Gk. + names of Simeon's sons – Carinus & Leucius.
18 – 26. Fuller account than in Gk. of the 'Harrowing of Hell' – Carinus & Leucius the authors of this narrative.
27. Pilate wrote at Jerusalem from Nicodemus' information. 28. O.T. Chronology.

Acta Thomae. (early 3rd cent. – if not of 2nd cent: James)

p. 220. 1. Division of world among App. as sphere of preaching – India fell to Thomas. He is called 'Judas Thomas' Cf. Eus. i. 13.
226. Encratite doctrine along married life. Cf. p. 249.) 235. ἡ σφραγὶς τοῦ λουτροῦ. Oil – τὸ ἐπισφράγισμα τῆς σφραγῖδος (confirmation). – Invocation of Holy Name of Xt, of power of Highest, of Holy Spirit &c. (all this at night).
236. As soon as it was morning κλάσας ἄρτον κοινωνοὺς αὐτοὺς κατέστησε τῆς εὐχαριστίας τοῦ Χριστοῦ.
237. Th. remained fasting, ἤμελλε γὰρ ἡ κυριακὴ ἐπιφαίνειν. Next (μετὰ τὴν εὐχὴν) morning, breaking the bread of the Eucharist he distributed [to the brethren] saying "Ἔσται ὑμῖν αὕτη ἡ εὐχαριστία εἰς εὐσπλαγχνίαν κ. ἔλεος κ. ἐμοροφήν, κ. μὴ εἰς κρίσιν. And they said 'Amen'.
238. Serpent says to Th. 'I know thee that τὸν δίδυμον τοῦ Χριστοῦ.' | Sin worse on Sunday.
246. Devils deceived by one of his human form, paying &c., did not know which was. [c. 44 of the] Gk. Leo's Tome
248 Baptism (sealing) of converts – followed by cel. of H.C. The order of celebration is – (1) a Table is placed (2) Th. ἐφαπλώσας σινδόνα ἐπ' αὐτῷ ἐπέθηκεν ἄρτον τῆς εὐλογίας (3) Invocation of Xt. & H.G. &c. [cf. p. 235] (4) After words of praise: διεχάραξε τῷ ἄρτῳ τὸν σταυρόν, κ. κλάσας ἤρξατο διαδιδόναι. (5) Formula at delivering H.E. & conts. Cf. p. 237.
249. Unworthy communicant miraculously convicted.
257, 2. The 'Inferno'. Cf. Revel. of Peter. (253 & 55) οἱ μοιχοὶ μυστίκα παρανενοηκότες.

Abdiae Hist. Apostolicae.

I. S. Peter. [9. II. 8]

4. 'Extensis in caelum cum oculis manibus' – added to description of Acts: attitude of prayer, Acts ix. 40.
6. Legendary part begins. P.'s encounter with Simon Magus at Caesarea.
10. P. after [struck] days encounter with Simon, 'sacrificium fecit'. 11. Simon goes to Rome
12. P. goes to Tripoli 13. Then to Antioch. At island Antharadus P. leads mother of Clement
15. P. comes to Rome – 'in ipsis diebus sibi finem vitae imminere praesensit'. X Rom. tradition. He ordains Clement as Bishop, sets him in his chair – 'Trado tibi a Domino mihi datam potestatem ligandi et solvendi'.
16. Then S. Paul also comes to Rome. Nero, through influence of Simon, opposes the Apostles. Simon fails. Peter succeeds, in raising from dead a relative of Caesar.
17. 18. Further contests between S. & P. (S.'s magic overcome by B. Sacrament) ending in S.'s death.
19. Nero in anger orders P.'s arrest. 'Domine quo vadis?' 20. P. crucified 'inversis vestigiis'. Marcellus takes down body, places it in his own sarcophagus, in place called Vatican 'ubi Christo natus veneratione celebratur in pace'.

II. S. Paul.

5. This hist. a hopeless confusion of incidents from Acts. Here e.g. Melita becomes Miletus
6. P. after death of S. Peter remained in Rome 'libera custodia': he was withdrawn from martyrdom by the 'divina dispensatione'
7. P. within 2 yrs of (1st) imprisonment, accused before Nero. 8. P. condemned to be beheaded. His executioners converted, & afterwards baptized by Titus & Luke. P. uses sign of +. Milk instead of blood flows when P.'s head is cut off. His body buried by Lucina at 2nd milestone on Ostian Road

θεῷ πάνυ χαλεπόν ἐστι κακὸν παρὰ τὰ ἄλλα κακά. Ἀπό-
θεσθε δὲ καὶ τὴν πλεονεξίαν καὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὴν μέθην
καὶ τὴν διαβολὴν καὶ τὸ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀνταποδιδόναι·
ταῦτα γὰρ πάντα ξένα εἰσὶ τῷ θεῷ τῷ ὑπ' ἐμοῦ κηρυσσο-
μένῳ καὶ ἀλλότρια· ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐν τῇ πίστει πολιτεύ-
σασθε καὶ τῇ πραότητι καὶ τῇ ἁγιωσύνῃ καὶ τῇ ἐλπίδι, ἐν
ᾗ ὁ θεὸς χαίρει, ὅπως γένησθε αὐτοῦ οἰκεῖοι προσδεξά-
μενοι παρ' αὐτοῦ τὰ χαρίσματα, ἃ ὀλίγοι καὶ ἔνιοι δέχον-
ται."
56 *Πᾶς οὖν ὁ λαὸς ἐπίστευσε, καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς*
πειθηνίους πάρεσχον τῷ θεῷ τῷ ζῶντι, καὶ τῷ Χριστῷ
Ἰησοῦ, εὐωχούμενοι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς εὐλογημένοις
καὶ τῇ διακονίᾳ αὐτοῦ τῇ ἁγίᾳ. Ἐκόμιζον δὲ χρήματα
πολλὰ εἰς διακονίαν τῶν χηρῶν· εἶχε γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι
συνηθροισμένας, καὶ πάσας αὐτὰς διὰ τῶν ἰδίων διακόνων
ἀπέστελλε τὰ ἐπιτήδεια, τά τε ἐνδύματα καὶ τὴν τροφήν.
Αὐτὸς δὲ οὐκ ἐπαύετο κηρύσσων, καὶ λέγων αὐτοῖς, καὶ
ὑποδεικνύων, ὅτι οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, περὶ οὗ
αἱ γραφαὶ ἐκήρυξαν, ὡς ἐλθὼν σταυροῦται καὶ ἐγείρεται
διὰ τριῶν ἡμερῶν ἐκ νεκρῶν. Ὑπεδείκνυε δὲ αὐτοῖς δεύ-
τερον σαφηνίζων, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν προφητῶν τὰ περὶ
τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὅτι "ἔδει αὐτὸν ἐλθεῖν, καὶ ἐν αὐτῷ τε-
λεσθῆναι πάντα τὰ προλεχθέντα ἡμῖν περὶ αὐτοῦ." Διέ-
δραμε δὲ ἡ τούτου φήμη εἰς πάσας τὰς πόλεις καὶ χώρας,
καὶ πάντες οἱ ἔχοντες νοσοῦντας ἢ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευ-
μάτων ἀκαθάρτων προσέφερον, καὶ ἐθεραπεύοντο· οὓς δὲ
καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐτίθουν, ἐν ᾗ ἔμελλε διελθεῖν, καὶ πάντας
ἐν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἐθεράπευεν. Τότε εἶπον πάντες
ὁμοθυμαδὸν οἱ δι' αὐτοῦ ἰαθέντες μιᾷ φωνῇ, "Σοὶ δόξα,
Ἰησοῦ, τῷ τὴν θεραπείαν ἐξ ἴσου παρασχόντι διὰ τοῦ δού-
λου σου καὶ ἀποστόλου Θωμᾶ. Καὶ ὑγιαίνοντες καὶ χαί-
ροντες δεόμεθά σου γενέσθαι τῆς σῆς ἀγέλης, καὶ ἐνα-
ριθμηθῆναι εἰς τὰ σὰ πρόβατα· δέξαι οὖν ἡμᾶς, κύριε,
καὶ μὴ λογίσῃ ἡμῶν τὰ παραπτώματα καὶ τὰ πρῶτα σφάλ-
57 *ματα, ἃ διεπραξάμεθα ἐν ἀγνοίᾳ ὄντες." Ὁ δὲ ἀπόστο-*

λος εἶπε, "Δόξα τῷ μονογενεῖ, τῷ ἀπὸ τοῦ πατρὸς, δόξα τῷ πρωτοτόκῳ τῶν πολλῶν ἀδελφῶν, δόξα σοι τῷ ἐπαμύντορι καὶ βοηθῷ τῶν εἰς τὸ καταφύγιόν σου ἐρχομένων· ὁ ἄϋπνος καὶ τοὺς ἐν ὕπνῳ διεγείρων, ὁ ζῶν καὶ ζωοποιῶν τοὺς ἐν τῷ θανάτῳ κατακειμένους· θεὲ, Ἰησοῦ Χριστὲ, τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος υἱὲ, ὁ λυτρωτὴς καὶ βοηθὸς, ἡ καταφυγὴ καὶ ἀνάπαυσις πάντων τῶν καμνόντων ἐν τῇ σῇ ἐργασίᾳ, ἴασιν δὲ παρέχων ἐκείνοις τοῖς διὰ τὸ σὸν ὄνομα ὑποφέρουσι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν παγετὸν τῆς νυκτός· εὐχαριστοῦμεν τοῖς παρὰ σοῦ χαρίσμασι δοθεῖσιν ἡμῖν, καὶ τῇ παρὰ σοῦ βοηθείᾳ χαρισθεῖσιν ἡμῖν, καὶ τῇ οἰκονομίᾳ σου τῇ ἐλθούσῃ ἀπὸ σοῦ εἰς ἡμᾶς.

Τέλεσον οὖν εἰς ἡμᾶς ταῦτα ἕως τέλους, ἵνα ἔχωμεν 58
παῤῥησίαν τὴν ἐν σοί· ἔπιδε εἰς ἡμᾶς, ὅτι διὰ σὲ κατελείψαμεν τοὺς οἴκους ἡμῶν, καὶ διὰ σὲ ξένοι γεγόναμεν ἡδέως καὶ ἑκόντες· ἔπιδε ἐφ' ἡμᾶς, κύριε, ὅτι τὴν ἰδίαν κτῆσιν κατελείψαμεν διὰ σὲ, ἵνα σὲ, τὴν ἀναφαίρετον κτῆσιν, κτησώμεθα· ἔπιδε ἐφ' ἡμᾶς, κύριε, ὅτι τοὺς διαφέροντας ἡμῖν κατὰ γένος κατελείψαμεν, ἵνα τῇ σῇ συγγενείᾳ καταμιγῶμεν· ἔπιδε ἐφ' ἡμᾶς, κύριε, τοὺς καταλείψαντας τοὺς πατέρας ἑαυτῶν, καὶ τὰς μητέρας, καὶ τοὺς τροφέας, ἵνα τὸν σὸν πατέρα θεασώμεθα, καὶ κορεσθῶμεν τῆς αὐτοῦ τροφῆς τῆς θεϊκῆς· ἔπιδε ἐφ' ἡμᾶς, κύριε, διὰ σὲ γὰρ τὰς συζύγους ἡμῶν τὰς σωματικὰς κατελείψαμεν, καὶ τοὺς καρποὺς ἡμῶν τοὺς ἐπιγείους, ἵνα κοινωνήσωμεν ἐκείνῃ τῇ κοινωνίᾳ τῇ παραμόνῳ καὶ ἀληθινῇ, καὶ καρποὺς ἀληθινοὺς ἀποκυήσωμεν, ὧν ἡ φύσις ἄνωθεν ὑπάρχει, ὧν οὐδεὶς δύναται ἀφελέσθαι ἐξ ἡμῶν τὴν ἀπόλαυσιν, οἷς παραμένομεν καὶ αὐτοὶ ἡμῖν παραμένουσιν." |

Act. VII.–XII. (Bonnet p. 44–88); Martyrium (B. 83–96)

XIII.

HISTORIÆ APOSTOLICÆ,

AUCTORE ABDIA,

SECUNDUM LATINAM VERSIONEM JULII AFRICANI.

LIBER PRIMUS.

DE REBUS A BEATO PETRO, PRINCIPE APOSTOLORUM, PRÆCLARE GESTIS.

I. Post corporeum Dominicæ nativitatis adventum, quum ipse Dominus Jesus Christus, vera lux mundi, mundanis inluxisset tenebris, ambulans juxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem qui vocatur Petrus, et Andream fratrem ejus, mittentes retia in mare: erant enim piscatores, et ait illis, "Venite post me, faciam vos fieri piscatores hominum." At illi continuo relictis retibus, sequuti sunt eum. Et quum venisset in partes Cæsareæ Philippi, interrogabat discipulos suos dicens, "Quem dicunt homines esse filium hominis?" At illi dixerunt, "Alii Joannem Baptistam, alii autem Heliam, alii vero Hieremiam, aut unum ex prophetis." Tum Simon Petrus constanter et intrepide respondit, "Tu es Christus, Filius Dei vivi." Respondens autem Jesus, dixit, "Beatus es Simon Barjona, quia caro et sanguis non revelavit tibi sed Pater meus, qui est in cœlis. Ego vero

dico tibi: quia tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, et portæ inferni non prævalebunt adversus eam: et tibi dabo claves regni cœlorum, et quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum et in cœlis: et quodcunque solveris super terram erit solutum et in cœlis."

Contigerat forte eodem tempore, ut Christus oraturus, ex more in montem quendam abiret, adsumptis ex discipulis tribus carioribus, Petro, Joanne, et Jacobo. Quumque adsumptus paulo altius, solisque lumine circundatus, in medio Moysis et Heliæ, clarificatus a discipulis videretur, "Domine," inquit Petrus, "bonus est iste locus ad habitandum: itaque si placet, tria hic tabernacula faciemus: tibi unum, et reliquum Heliæ ac Moysi." Sed nihil tum Jesus respondit: verum ut surgerent ac timorem exuerent admonuit, reliquumque de passione sua sermonem protrahebat. Quæ quum postea ante Paschatis solemnia instaret, sciens Jesus, quia omnia dedisset ei Pater in manus, et quia a Deo exiverat, et ad Deum vaderet, surgit a cœna, et ponit vestimenta sua: et quum accepisset linteum, præcinxit se, deinde misit aquam in pelvim, et cœpit lavare pedes discipulorum suorum, et tergere illos linteo. Quumque venisset ad Simonem Petrum, dicit illi Petrus, "Domine, tu mihi ne lavabis pedes?" Respondit illi Jesus, "Quod ego facio tu nescis modo, scies autem postea." Tum Petrus, "Non lavabis mihi pedes in æternum." Respondit Jesus, "Si non lavero te, non habebis partem mecum." Ad quæ Petrus, "Non tantum pedes, sed etiam caput meum, et manus meas." Quem sermonem exciens Jesus ait, "Qui lotus est, non indiget ut ulterius lavetur, sed est mundus totus." Hæc ante resurrectionem a beato Petro gesta sunt.

II. Post resurrectionem autem dicebat Dominus Jesus Petro, "Simon Joannis, diligis me?" "Etiam Domine," inquit Petrus, "tu scis quia amo te." Tum Christus, "Pasce agnos meos. Et subdit, "Simon Joannis, diligis me?" Dicit ei Petrus, "Tu scis quia diligo te." "Pasce ergo oves meas," ait Jesus. Et dicit Petro tertio, "Simon Joannis, amas me?" Quæ quum audisset Petrus, contristatus est, quod ei tertio dixisset, amas me, et respondens ait, "Domine, tu scis quia amo te." Et Jesus, "Pasce ergo oves meas. Amen dico tibi, quum esses junior, cingebas te, et ambulabas quo volebas; quum autem senueris, extendes manus tuas, et alius te cinget, et ducet, quo tu non vis." Hoc autem dixit, significans, qua morte clarificaturus esset Deum. Hæc autem facta sunt eo tempore, quo ad mare Tiberiadis Salvator, post resurrectionem, piscantibus discipulis in littore apparuerat, quærens numquid pisces aliquot cepissent? Sed illi, qui Dominum tum non cognoverant eminus, pernegabant. Quo audito, Jesus rete ad dextram partem navis mitti præcepit. Quod ubi hi fecissent, et Petrus se in mare dimisisset, rete plenum piscibus retraxerunt. Atque ex eo miraculo attoniti, Dominum cognoscere cœperunt: et appellantes ad littus, prope eum piscem subjectis carbonibus, et panem invenerunt. Quumque centum et quinquaginta pisces numerassent, quos ex reti colligebant, invitabat Christus discipulos ut sederent, piscemque et panem secum ederent. Et hæc quidem dum adhuc in terra is degebat, post resurrectionem, a Petro facta sunt, quæ digna sunt memoria.

III. Postquam autem Dominus Jesus adsumptus est in cœlum, Petrus et Joannes ascendebant in templum, ad horam orationis nonam. Et ecce

quidam vir, qui erat claudus ex utero matris suæ, bajulabatur: quem ponebant quotidie ad portam templi, quæ dicitur speciosa, ut peteret eleemosynam ab introeuntibus in templum. Is quum vidisset Petrum et Joannem ingredientes, supplicabat, ut eleemosynam acciperet. Intuens autem in eum Petrus cum Joanne, dixit, "Respice in nos." At ille intendebat in eos, sperans se aliquid accepturum ab eis. Tum Petrus, "Argentum et aurum non est mihi: quod autem habeo, hoc do tibi. In nomine Jesu Christi Nazareni, surge et ambula." Et apprehensa ejus dextra, allevavit eum. Et protinus consolidatæ sunt bases ejus et plantæ: et exiliens stetit, et ambulabat: et ingressus cum illis in templum, coram omni populo testificabatur et magnificabat Dominum. Erat autem annorum amplius quadraginta. Augebatur vero interea numerus credentium in Christum, multitudo virorum ac mulierum: ita ut in plateas ejicerent infirmos, et ponerent in lectulis suis ac grabatis, secus vias publicas, quibus Apostolos audiverant venturos. Conveniebant autem et ex proximis civitatibus multi Hierosolymam, ægros adferentes, et qui a spiritibus immundis vexabantur, quos omnes curabat Petrus. Interea quum fama venisset Hierosolymam quia Samaria verbum Domini reciperet, miserunt eo Apostoli Petrum et Joannem: qui quum venissent, oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum sanctum. Nondum enim in quenquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Jesu. At Apostoli imponebant manus super illos, et acceperunt Spiritum sanctum et Samaritani. Quam rem quum vidisset Simon, qui dicitur Magus, quia per impositionem manus Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam, dicens,

"Date et mihi hanc potestatem, ut cuicunque imposuero manus, accipiat Spiritum sanctum. Petrus autem dixit ad eum, "Pecunia tua tecum sit in perditionem, quia donum Dei existimasti pecunia possideri. Non sit tibi pars, neque sors in sermone isto. Cor enim tuum non est rectum coram Deo. Quare age pœnitentiam, et recede ab hac nequitia tua, et roga Deum si forte remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui quæ prava est: in felle enim amaritudinis, et obligatione iniquitatis video te esse." Respondens autem Simon, dixit, "Precamini vos pro me Dominum, ut nihil eveniat super me horum quæ dixistis." Et isti quidem testificati et loquuti verbum Domini, redibant Hierosolymam, et multis regionibus Samaritanorum evangelizabant Dominum.

IV. Factum est autem, ut Petrus, dum pertransiret multas urbes ac vicos, deveniret ad sanctos qui habitabant Lyddæ. Ibi hominem quendam invenit nomine Æneam, ab annis octo jacentem in lecto, qui erat paralyticus, et ait illi Petrus, "Ænea, surge, sanat te Dominus noster Jesus Christus." Et continuo surrexit, et stravit sibi: et videbant illum omnes, qui habitabant Lyddæ et Saronæ, qui conversi omnes ad Dominum fuerunt. Dum hæc agerentur, Christi discipula quædam nomine Tabita occurrit, quæ interpretata dicitur Dorcas. Hæc erat plena operibus bonis, et eleemosynis, quas quotidie erogabat. Accidit autem ut forte infirmata moreretur. Quam quum lavissent agnati, deposuerunt eam in cœnaculo. Quia autem non procul distabat Joppe a Lydda, miserunt duos viros ad Petrum, rogantes ut non differret venire ad eos. Quæ quum accepisset Petrus, exurgens pervenit cum illis in Joppen. Et quum venisset,

duxerunt eum in cœnaculum, et circumsteterunt illum omnes viduæ flentes, et ostendentes tunicas ac vestes, quas fecerat illi Dorcas. Quarum fletibus condolens Petrus, ejectis omnibus qui aderant foras, extensis in cœlum cum oculis manibus, et ponens genua, oravit. Conversusque ad corpus, dixit, "Tabita, surge." At illa aperuit oculos suos, et viso Petro resedit. Dans autem illi manum, erexit eam. Et quum vocasset sanctos et viduas ad se, significavit eam vivam. Notum autem factum est per universam Joppen, et crediderunt multi in Dominum.

V. Eodem tempore misit Herodes Rex manus, ut affligeret quosdam de Ecclesia. Videns autem quia placeret Judæis, apposuit apprehendere et Petrum: erant enim dies azymorum. Quem quum apprehendisset, misit in carcerem, tradensque quatuor quaternionibus militum custodire eum, volebat post pascha producere eum populo. Et Petrus quidem servabatur in carcere: fiebat autem oratio sine intermissione ab Ecclesia ad Dominum pro eo. Quum autem producturus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites vinctus catenis duabus. Et custodes ante ostium custodiebant carcerem. Et ecce angelus Domini adstitit, et lumen refulsit in habitaculo carceris: percussoque latere Petri, suscitavit eum Dominus, "Surge velociter." Et ceciderunt catenæ de manibus ejus. Dixit autem angelus ad eum, "Præcinge te, et calcea te caligas tuas," et fecit sic. Et dixit illi, "Circumda tibi vestimentum tuum, et sequere me." Et exiens sequebatur eum, et nesciebat, quia verum esset quod faciebat per angelum: æstimabat autem se visum videre. Transeuntes autem primam et secundam custodiam, venerunt

ad portam ferream, quæ ducit ad civitatem, quæ ultro aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum unum, et continuo discessit Angelus ab eo. Et Petrus ad se reversus, dixit, "Nunc scio vere, quia misit Dominus Angelum suum, et eripuit me de manu Herodis, et de omni expectatione plebis Judæorum."

VI. His ita gestis, surrexit quidam Simon Samareus genere, qui dudum visis miraculis Petri, pecunia comparare voluit donum spirituale, qui se magnum et perpetuos aliter stantem esse dicebat: promittens eos qui in se crederent, prorsus dissolvi non posse. Hic etiam Petri cupiens evertere vias, et ea, quæ docebat, ad irritum revocare, diem constituit, in quo convenientibus turbis ad disputandum cum Petro, præsens adesset. Erat autem tunc Petrus apud Cæsaream Stratonis. Igitur illucescente statuta die, Zachæus, qui erat prior civitatis, adstitit Petro dicens, "Tempus est ut procedas ad disputandum, Petre. Turba autem in medio atrii congregata opprimitur, te opperiens, quorum in medio multis fultus adseclis constitit Simon." Tum Petrus ut hæc audivit, orationis gratia secedere aliquos jubens; qui nondum erant diluti a peccatis, quæ in ignorantia commiserant, ait ad reliquos, "Oremus fratres, ut Dominus per Christum filium suum pro ineffabili misericordia sua adjuvet me, exeuntem pro salute hominum qui ab ipso creati sunt." Et hæc quum dixisset, oratione facta, processit ad atrium domus, in quo erat multitudo plurima populi congregata. Quos ubi omnes summo cum silentio esse attentos videret, et Magum Simonem in medio eorum velut signiferum, statim hoc modo cœpit:

VII. "Pax vobis omnibus, qui parati estis dare

dextras veritati. Quicunque enim obediunt ei, videntur quidem sibi aliquid gratiæ conferre Domino; porro autem ipsi ab eo donum summi muneris consequuntur, justitiæ ejus semitas incedentes. Propter quod et primum est omnium, justitiam Domini, regnumque inquirere ejus. Justitiam quidem, ut recte agere doceamur: regnum vero, ut quæ sit merces posita laborum et patientiæ, noverimus. In quo est bonis quidem æternorum bonorum remuneratio: his autem, qui contra voluntatem ejus egerint, pro uniuscujusque gestis pœnarum digna restitutio. Hic ergo, hoc est, in præsenti vita positos oportet vos agnoscere voluntatem Domini, ubi et agendi locus est. Nam, si quis velit, antequam actus suos emendet de his requirere, quæ non potest invenire, stulta et inefficax erit hujuscemodi inquisitio. Tempus enim breve est, et judicium gestorum causa agetur, non quæstionum. Ideoque ante omnia hoc quæramus, quod nos, aut qualiter agere oporteat, ut æternam vitam consequi mereamur. Mea ergo ista sententia est, sicut et vero Prophetæ visum est: ut primum de justitia requiratur, ab his maxime qui Dominum se nosse confitentur. Si ergo habet aliquis, quod esse rectius putet, dicat. Et quum dixerit, audiat: sed cum patientia et quiete. Propter hoc enim ab initio, salutationis specie, pacem cunctis imprecatus sum."

VIII. Ad hæc Simon respondit, "Nos pace tua opus non habemus. Si enim pax et concordia sit, ad inveniendam veritatem nihil proficere poterimus: habent enim pacem inter se et latrones, et scortatores, et omnis nequitia cum semetipsa concordat: Et nos ergo si ob hoc convenimus, ut pacis causa omnibus quæ dicuntur præbeamus assensum,

nihil auditoribus conferemus, sed e contrario inlusis eis, nos amici discedimus. Propter quod noli invocare pacem, sed magis pugnam: et si potes expugnare errores, ne requiras amicitiam, injustis assentationibus partam. Hoc enim te ante omnia scire volo, quia duobus inter se dimicantibus, tunc erit, quum alter ceciderit superatus." Et Petrus ait, "Quid times crebro audire pacem? an ignoras, quia perfectio legis est pax? Ex peccatis enim bella nascuntur, et certamina. Ubi autem peccatum non fit, pax in disputationibus, veritas in operibus invenitur." Et Simon, "Nihil momenti continent hæc verba, quæ loqueris. Sed nunc ostendam virtutis ac divinitatis meæ potentiam, ut repente procidas, et adores me.

IX. Ego sum prima virtus, qui semper et sine initio sum. Ingressus autem in uterum Rachel natus sum ex ea, ut homo, quo ab hominibus videri possim. Ego per aerem volavi, igne commixtus unum corpus effectus sum: statuas moveri feci, animavi exanima, lapides panes feci, de monte volatu transmeavi, manibus angelorum sustentatus, ad terram descendi. Hæc non solum feci, sed et nunc facere possum: ut rebus ipsis probem omnibus, quia ego sum filius Domini, stans in æternum et credentes mihi similiter in perpetuo stare faciam. Tua autem verba vana sunt omnia, nec ullum potes opus ostendere veritatis: sicut et ille qui misit te Magus, qui nec se ipsum potuit liberare de crucis pœna. Possum enim facere, ut volentibus me comprehendere, non appaream, et rursum volens videri, palam sim: si fugere velim, montes perforem, et saxa quasi lutum pertranseam. Si me de monte excelso præcipitem dedero, tanquam subvectus, in terram illæsus deferar. Vinctus

memetipsum solvam, eos vero, qui vincula injecerint, vinctos reddam. In carcere conligatus, claustra sponte patefieri faciam. Statuas inanimatas reddam ita, ut putentur ab his, qui vident, homines esse. Novas arbores subito oriri faciam, et repentina virgulta producam. Igni meipsum injiciam, ut non ardeam. Vultum meum commuto ut non cognoscar. Sed et duas facies habere me possum hominibus ostendere, ut ovis, ut capra efficiar, puer parvus, barbam producam. In aere volando invehar, aurum plurimum ostendam: reges faciam, adorabor ut Dominus: publice divinis donabor honoribus, ita ut simulacrum mihi statuentes, tanquam Dominum colant, et adorent. Et quid opus est multa dicere? quidquid voluero, facere potero. Multæ enim jam mihi experimento causæ consummatæ sunt. Denique aliquando," inquit, "quum mater mea Rachel juberet me exire ad agrum, ut meterem: ego falcem videns positam, præcepi ei, ut iret et meteret: messuit decuplo amplius cæteris. Multa jam nova virgulta produxi de terra, et comare ea ego feci, et sub momento temporis apparere: et montem proximum ego secundo perforavi."

X. His dictis a Simone, Petrus respondit, "Ne aliis aliena. Tu enim quod sis Magus, ex ipsis quæ gessisti confessus es, et manifestatus. Noster autem Magister, qui est filius Domini et hominis, manifeste bonus est. Quod autem vere sit Domini filius, quibus oportuit dictum est, et dicitur. Tu autem si non vis confiteri quod magus es, cum omni hac turba pergamus ad domum tuam, et tunc apparebit quis sit magus." Hæc autem Petro dicente, Simon blasphemiis et maledictis agere cœpit, et, seditione facta, perturbatis omnibus,

argui non potuit. Et Petrus, ne quasi blasphemiæ causa secedere videretur, perstitit immobilis, et arguere eum vehementius cœpit. Tum populus indignatus, Simonem de atrio ejectum extra januas domus repulit: eoque depulso, unus sequutus est solus. Facto autem silentio, Petrus alloqui populum hoc modo cœpit, "Patienter, fratres, malos ferre debetis, scientes quia Dominus quum possit eos excidere, patitur tamen durare usque ad præstitutam diem: in qua de omnibus judicium fiet. Quomodo ergo nos non patiemur, quos patitur Dominus, cui subsunt et obediunt cœli, et terræ? Vos ergo qui ad Dominum convertimini per pœnitentiam, curvate ei genua." Hæc quum dixisset, omnis multitudo genua flexit Domino. Et Petrus respiciens ad cœlum, cum lachrymis orabat super eos, ut Dominus pro sua bonitate suscipere eos dignaretur, confugientes ad se. Et postquam oravit, et præcepit ut die postera maturius convenirent, sacrificium fecit: tum deinde secundum consuetudinem quievit.

XI. Mane autem facto, veniens quidam ex discipulis Simonis, clamabat dicens, "Obsecro te, Petre, suscipe me miserum, et a magno Simone deceptum, cui ego velut cœlesti Domino intendebam, pro his quæ ab eo fieri mirabilibus videbam: auditis tamen sermonibus tuis, cœpit jam homo mihi videri, et quidem malus. Veruntamen quum hinc exisset, ego eum subsequutus sum solus: nondum enim ad liquidum impietates ejus agnoveram. Quum autem vidisset me subsequentem, beatum me dicens, perduxit me in domum suam. Circa medium vero noctis ait ad me, Omnibus te hominibus faciam meliorem, si volueris usque ad finem perseverare mecum. Cui quum promisissem, exegit a me

sacramentum perseverantiæ: eoque accepto imposuit super humeros meos polluta quædam et execrabilia secreta sua, ut portarem, et sequutus est me. Ubi vero ventum est ad mare, navigium, quod forte aderat, ingressus, sumit a cervicibus meis, quod portare me jusserat. Et paulo post egressus, nihil extulit: certum quod in mare id dejecerat. Rogabat ergo me cum ipso ut proficiscerer, dicens se Romam petere. Ibi enim se in tantum placiturum, ut Dominus putetur, et divinis publice donetur honoribus. Tunc, inquit, te omnibus divitiis repletum, si huc redire placuerit, pluribus fultum ministeriis remittam. Hæc ego audiens, nihil in eo secundum hanc professionem videns sed Magum et deceptorem eum intelligens, respondi, Quæso te ignosce mihi, quia pedes doleo, et propterea exire Cæsaream non valeo. Præterea est mihi uxor, sunt parvuli liberi, quos relinquere omnino non possum. At ille hæc audiens, et ignaviæ me incusans, profectus est Romam dicens, Quum audieris quanta mihi gloria in urbe Roma erit, pœnitebit te. Et post hæc ipse quidem ut aiebat, Romam petiit. Ego autem confestim redii huc, orans ut me suscipias ad pœnitentiam, quia ab eo deceptus sum."

XII. Quum hæc dixisset is qui a Simone regressus est, jussit eum Petrus in atrio residere. Procedens autem ipse, et turbas videns multo plures quam superioribus diebus, stetit in loco solito, et ostendens eum, qui a Simone venerat, ait, "Iste, fratres, quem videtis, paulo ante venit ad me, de Simonis mihi malis artibus nuncians, quomodo ipsam sceleris sui officinam projecerit in profundum, non quasi pœnitentia ductus, sed metuens ne deprehensus publicis legibus subjaceret." Hæc

dicente Petro, populus videns hominem qui venerat a Simone, stupebat. Igitur Petrus a Cæsarea digressus, Tripolim venit, et ingressus domum Maronis, vidit locum aptum ad disputandum. Ut autem vidit turbam, velut ingentis fluvii inundasse levem meatum, ascendens supra basin quandam quæ forte juxta horti parietem stabat, primum religionis more populum salutavit. Quidam autem ex his qui aderant, et longo tempore a dæmonibus fuerant fatigati, in terram proruunt, obsecrantibus spiritibus immundis, ut vel uno die indulgeretur eis in obsessis corporibus permanere. Quos Petrus increpans statim jussit abscedere: et sine mora discesserunt. Post hos alii longis afflicti languoribus, rogabant Petrum, ut reciperent sanitatem. Pro quibus se supplicaturum Domino, populo pollicetur, quum prius sermo doctrinæ fuisset expletus: sed statim, ut promisit, languoribus resoluti sunt. Et jussit eos seorsum residere, cum his qui a dæmonibus fuerant curati, quasi post laboris fatigationem.

XIII. Petrus autem egressus a Tripoli pergebat Antiochiam. Et venit ad insulam Ancharadum nomine ubi erant in æde quadam columnæ viteæ miræ magnitudinis, ad quas contuendas quum multi abiissent cum Petro, et Petrus miratus eas, egressus esset pro foribus, vidit mulierculam quandam, stipem ab introeuntibus deposcentem. Quam attentius considerans, ait, "Dic mulier, quod tibi membrum corporis deest, quod huic injuriæ te subjecisti, ut stipem petas, et non potius manibus tuis, quas a Domino accepisti, operum cibum quæras?" At illa suspirans ait, "Utinam mihi quidem manus essent, quæ moveri possent, nunc autem species tantum servata est manuum. Nam ipsæ sunt mortuæ, et meis morsibus debiles et sine

sensu redditæ." Tunc apprehensis Petrus manibus ejus, sanavit eas. Erat enim hæc mulier mater Clementis, a quo et in eodem loco cognita est. Nam per virtutes Petri et alios filios, recepit Faustinum et Faustum, qui mutatis nominibus Aquila ac Nicia appellabantur: et virum suum Faustinum, qui multo a se tempore fuerant separati. Et quum vellent navigare ex illa insula, mater ait ad Clementem, "Fili dulcissime, rectum est, ut valedicam mulierculæ quæ me suscepit: est enim egens et paralytica, jacens in lecto." Quibus auditis, Petrus, et omnes qui audierant, admirati sunt bonitatem et prudentiam fœminæ. Et continuo jussit Petrus adire quosdam, et deferre mulierem in lectulo, ut jacebat. Quum fuisset allata, et in medio turbæ adstantis collocata, in conspectu omnium Petrus ait, "Si veritatis ego sum præco, ad confirmandam fidem horum omnium qui assistunt, ut sciant, et credant, quia unus est Dominus, qui fecit cœlum et terram, in nomine Jesu Christi filii ejus surgat hæc mulier." Et statim ut hæc Petrus dixit, surrexit mulier sana, et procidit ad pedes Petri, atque amicam suam ac familiarem osculis petens, gratias Domino referebat.

XIV. His expletis, volente Petro ire ad hospitium, dominus domus ait ad eum, "Turpe est, et impium tali sancto viro, manere in stabulo, quum ego pene omnem domum vacantem habeam, lectosque stratos quam plurimos, et quæ necessaria sunt, parata." Sed Petro contradicente, uxor patrisfamilias una cum liberis suis prostravit se ante eum, et exorabat dicens, "Obsecro te mane apud nos." Sed ne sic quidem adquiescebat Petrus, donec filia eorum qui rogabant, ab immundo spiritu temporibus multis vexata, et catenis vincta, quæ fuerat intra conclave

clausa, effugato a se dæmone, et ostiis patefactis, cum catenis suis veniens, procidit ad pedes Petri, dicens, "Rectum est, mi Domine, ut agas hodie hic salutaria mea et non contristes me, neque parentes meos." Petro autem requirente catenarum sermonumque ejus causam, parentes præter spem læti effecti de filiæ sanitate, et velut stupore quodam attoniti, ipsi quidem dicere nequeunt. Adstantes autem familiæ aiunt, "Hæc a septimo ætatis anno dæmone tentata, omnes qui accedere tentassent ad eam, scindere, dilaniare morsibus, etiam disrumpere conabatur. Et hoc a viginti annis usque ad præsens facere nunquam destitit, nec ab aliquo potuit curari: sed nec accedere quidam quisquam volebat ad eam. Multos enim inutiles reddidit, alios interemit. Omnibus enim viris validior erat, sine dubio viribus dæmonis usa. Nunc autem, ut vides, ex præsentia tui dæmon quidam fugit: ostia vero quæ summo cum munimento clausa fuerant, aperta sunt, et ipsa sana stat ante te, rogans ut diem salutarium suorum lætum et ipsi et parentibus ejus facias, et maneas apud eos." Hæc quum ita unus ex famulis enarrasset, ac ipsæ etiam catenæ de manibus ejus ac pedibus fuissent sponte resolutæ, Petrus certus quod per ipsum sanitas hæc reddita sit puellæ, adquievit ut maneret in domo patris ejus.

XV. Post hæc autem Petrus Romam veniens, in ipsis diebus sibi finem vitæ imminere præsensit. In conventu ergo fratrum positus, adprehensa Clementis manu repente consurgens in auribus totius Ecclesiæ hæc protulit verba, "Audite me fratres, et conservi mei: quoniam sicut edoctus sum ab eo qui me misit Domino et magistro Jesu Christo, dies mortis meæ instat, Clementem hunc Episcopum vobis ordinabo, cui soli meæ prædicati-

onis et doctrinæ cathedram credo, qui mihi ab initio usque ad finem comes in omnibus fuit, et per hoc veritatem totius meæ prædicationis agnovit. Qui in omnibus tentationibus meis socius extitit fideliter perseverans: quem præ cæteris expertus sum, Dominum colentem, homines diligentem, castum, discendi studiis deditum, sobrium, benignum, justum, patientem, scientem ferre nonnullorum etiam ex his, qui in verbo Domini instruuntur, injurias. Propter quod ipsi trado a Domino mihi datam potestatem ligandi et solvendi, ut de omnibus quibuscunque decreverit in terris, hoc decretum sit et in cœlis. Ligabit enim quod oportet ligari, et solvet quod oportet solvi." Et hæc quum dixisset, manus ei imposuit, eumque in cathedra sua sedere compulit, multum eum instruens, qualiter aut Ecclesiam sibi commissam regeret, aut oves susceptas aleret.

XVI. Tunc et Paulus Apostolus Romam veniens, Christum Dominum prædicabat. Tempore igitur Neronis Cæsaris, erant Romæ salutiferi doctores Christianorum Petrus et Paulus Apostoli, per quos dum fides Domini Jesu Christi in omnium cresceret mentes, et religionis propagarentur augmenta, quia essent sublimes operibus, clari magisterio ob virtutem divinæ gratiæ, Nero per magum Simonem vehementer adversari cœpit Apostolis: quia diversis illusionibus dæmonum ita magus Cæsaris animum obtinuerat, ut eum salutis suæ præsulem, vitæque custodem, remota ambiguitate confideret. Nam et bellorum victorias, et subjectiones gentium, et prosperitatem rerum se per eum in omnibus habiturum esse credebat. Sed Petrus Apostolus vanitates ejus et flagitia universa detexit, quia veritatis lux, et verbi divini claritas, quæ ob salutem hominum

nuper obfulserat, totius mendacii caligine de humanis mentibus discussa per Apostolos, ignorantiæ tenebras effugabat. Tunc Simon magus veri luminis fulgore perculsus cœcitatem continuo male sanæ mentis incurrit, quippe qui jam in Judæa per Apostolum Petrum de his quæ egerat sceleribus confutatus, transmarinam ingressus est fugam. Et qui in aliis terrarum partibus Petri expertus erat potentiam, tamen præveniens Romam, ausus est se jactare, quod posset mortuos suscitare. Illo ipso tempore erat quidam defunctus adolescens nobilis propinquus Cæsaris. Ubi, quum multa turba propinquorum convenisset, sciscitabantur in vicem, si esset aliquis qui posset mortuum excitare. Celeberrimus scilicet et tunc Petrus in his operibus habebatur, sed apud gentiles nulla hujus firmabatur fides. Dolor tamen exegit inquiri remedium: perrectum est ad Petrum. Fuerunt equidem qui etiam Simonem accersendum putarent, ut uterque adesset. Tum Petrus ad cognatos defuncti ait, ut Simon, qui de sua se jactabat potentia, prior, si posset, mortuum suscitaret. Sin ille nequivisset, sibi non ambiguum, quin Christus opem ferret defuncto. Ibi Simon, qui putabatur apud gentiles magnæ esse potentiæ, conditionem interposuit, ut si ille mortuum suscitaret, Petrus occideretur, qui tantæ potestati verbis audacibus lacessendo irrogasset injuriam. Si vero illo nihil agente, Petrus mortuum suscitasset, magus sententiæ, quæ in Apostolum data fuerat, subjaceret. Talis quum esset interjecta conditio, quievit Petrus. Exorsus est autem Simon, et accedens ad lectulum defuncti, incantare atque immurmurare dira clam carmina cœpit. Visumque est circumstantibus, caput agitari defuncti. Itaque clamor gentilium ingens attollitur, quod jam viveret,

quod cum Simone loqueretur. Miraque indignatio in Petrum esse omnium cœpit, eo quod esset ausus se tantæ potestati conferre. Tum Petrus fieri silentium postulat, et ait, "Si vivit defunctus, loquatur: si suscitatus est, surgat et ambulet, atque fabuletur. Ego vero phantasma hoc, non veritatem esse, quod cernitis motum caput defuncti, docebo. Denique (inquit) separetur magus a lectulo, et ad plenum figmenta diaboli denudabuntur." Abducitur itaque Simon a lectulo, et sine ulla spe vitæ manet defunctus immobilis. Adstitit Petrus a longe, et intra se orationi paulisper intentus, cum magna voce ait, "Adolescens, tibi dico surge: sanat te Dominus noster Jesus Christus." Et statim surrexit adolescens, et loquutus est, et ambulavit, et dedit eum Petrus matri suæ viventem. Quæ quum remunerare beatum Apostolum vellet, "Secura," inquit, "esto mater de filio, et non verearis: habet enim custodem suum."

XVII. Et quum vellet populus magum Simonem lapidare, ait Petrus, "Satis est ad pœnam ejus, quod agnoscit se in suis actibus superatum. Vivat et Regnum Christi crescere videat, vel invitus." Torquebatur interea magus, et Apostolica perculsus gloria ad Neronem Cæsarem currit, novamque Petro injuriam molitus, obtinuit ut Petrum vocaret. Itaque quum uterque coram imperatore staret, prior Simon, "Miror te," inquit, "Cæsar, hunc te alicujus momenti hominem existimare, imperitum piscatorem, mendacissimum, et nec in verbo nec in re aliqua præditum potestate. Sed ne diutius hunc patiar inimicum, præcipiam modo angelis meis, ut veniant, et vindicent me de isto." Ad quæ Petrus, "Non equidem timeo angelos tuos, qui me coguntur timere, et in virtute, et in confidentia hujus

Christi Domini mei, quem te esse mentiris. Nam si divinitas in te est, quæ cordis arcana rimatur, dic mihi nunc, Simon, quid cogitem, vel quid facturus sim. Quam cogitationem meam, antequam tibi mentiatur magus, Cæsar optime, auribus tuis insinuabo, ut non possit mentiri quid cogitem." Tum Nero, "Accede huc, et dic mihi quid cogites." Petrus dixit, "Jube mihi adferri hordeaceum panem, et occulte dari. Quumque hoc jussum fuisset, Petrus ait, "Dicat nunc ergo Simon, quid cogitatum, quid dictum, quidve sit factum a me." Tum Nero, "Quid dicis, Simon?" Respondet Simon, "Imo Petrus dicat quid ego cogitaverim, vel quid fecerim." Tum Petrus, "Quid cogitet Simon, me scire docebo, si tamen ipse prius dixerit, quid ego cogitaverim." Quæ quum audivisset Simon, "Hoc," inquit, "scias, bone imperator, quia cogitationes hominum nemo novit, nisi solus Deus: cæterum Petrus mentitur." Ad quæ iterum Petrus, "Tu vero, qui filium Dei te esse dicis, dic quid cogitem, et quid fecerim modo in occulto, si potes, exprime." Petrus autem benedixerat panem hordeaceum, quem acceperat, et fregerat, et in dextra atque sinistra manica sua collocaverat.

XVIII. Tunc Simon indignatus, quod dicere non posset secretum Apostoli, exclamavit dicens, "Procedant canes magni, et devorent eum in conspectu Cæsaris." Et quum hæc dixisset, apparuerunt canes miræ magnitudinis, et impetum fecerunt in Petrum. Petrus vero extendens manus in orationem, ostendit canibus, quem benedixerat panem. Quem ut viderunt canes, subito nusquam comparuerunt. Tum conversus Petrus ad Cæsarem, "Ecce ostendi tibi, imperator, quid cogitarit Simon, non verbis, sed factis. Nam qui angelos promiserat

contra me esse venturos, canes exhibuit: ut se ostenderet non divinos Angelos, sed caninos habere." Quare indignatus magus, sese ad omnem excitare cœpit carminum suorum potentiam. Congregatque populum, ac offensum se dicit a Galilæis: relicturum se urbem, quam tueri soleret. Denique diem statuit, quo se per volatum supernis sedibus satis jactanter promittebat invehendum, veluti quando vellet cœlum petiturus, in sua potestate consisteret. Statuto igitur die montem Capitolinum ascendit, ac se de rupe dejiciens, volare cœpit. Mirari populus ac venerari. Plerique etiam dicebant Dei hanc esse potentiam, non hominis, qui ita corpore volaret ad cœlum: nihilque tale Christum fecisse, multi asseverabant. Tunc Petrus, stans in medio, inquit, "Domine Jesu, ostende virtutem tuam, et ne permittas his vanis artibus decipi populum, qui tibi est crediturus. Sic decidat, Domine (inquit) ut vivens se contra tuam potentiam nihil potuisse cognoscat. Quumque hæc cum lachrymis orasset Apostolus, ait, "Adjuro vos in nomine Jesu Christi, qui eum fertis, ut nunc demittatis." Et statim ad vocem Petri demissus a dæmonibus, implicitis remigiis alarum quas sumpserat, corruit: nec statim exanimatus est, sed totus fractus corpore, debilitatisque cruribus, post paucarum horarum spatium inibi expiravit. Quod ubi Neroni compertum est, deceptum se ac destitutum dolens, sublatumque sibi virum utilem ac necessarium reipublicæ indignatus, quærere cœpit causas, quibus Petrum occideret.

XIX. Itaque datur a Nerone præceptum, ut Petrus comprehenderetur. Et quum ab omnibus ante fuisset rogatus, ut se alio conferret, ille semper resistebat, dicens, "Nequaquam hoc se esse

facturum, ut tanquam metu mortis territus fugeret." Quippe quum sciret, et sibi et omnibus pro passione Christi, immortalitatis gloriam provenire. Quumque hæc et talia Petrus obtexisset, plebs lachrymans, ne se relinqueret, ne imminente procella Christianorum, despiceret tot bonorum lachrymas: victus tandem populorum fletibus adquievit, promisitque se urbem egressurum. Proxima igitur nocte salutatis fratribus, celebrataque oratione, proficisci solus cœpit. Ubi ventum erat ad portam, vidit Christum sibi occurrere. Quem adorans ait, "Domine, quo vadis?" Cui Dominus, "Venio Romam iterum crucifigi." Quod quum audisset, intellexit Apostolus, de sua hoc passione dictum, in quo scilicet passurus videretur Christus, quem pati constabat in singulis, non dolore corporis, sed misericordiæ contemplatione, et pietatis affectu. Itaque Petrus ad urbem rediit, captusque a custodibus, mox cruci adjudicatus est. Quo audito, ingens subito populi concursus factus est, ita ut plateæ non reciperent homines utriusque ætatis, et sexus, qui summa voce clamabant dicentes, "Cur occiditur Petrus? Quid admisit criminis? Quid læsit urbem? Innocentem damnare nefas est. Et metuendum est, ne in tanti viri nece ulciscatur Christus, et nos omnes pereamus."

XX. At vero Petrus mulcebat plebis animos, ne adversus principem desævirent, dicens eis, "Viri Romani, qui in Christo creditis, et in illo solo speratis, in mente habetote ejus patientiam, et consolationem in his signis quæ vidistis facta per me. Sustinete itaque eum advenientem, et retribuentem unicuique secundum opera sua. Hoc autem quod nunc in me videtis fieri, jam antea mihi a Domino est proditum, non esse discipulum supra magistrum

nec servum supra dominum. Quare scitote, ad hoc ipsum me festinare, ut carne exutus Domino adsistam. Sed quid moror," inquit "et non accedo ad crucem? Teneant persequutores corpus, ego Domino meo spiritu adhærebo." Et accedens ad crucem, rogavit, ut cruci inversis vestigiis figeretur: ea reverentia, ne ita servus crucifigi videretur, ut Dominus. Quod ubi factum est, cœpit de cruce ad populum loqui, "O ineffabile ac profundum mysterium crucis, O inseparabile vinculum caritatis. Istud est lignum vitæ, in quo Dominus Jesus exaltatus, omnia traxit ad se. Istud est lignum vitæ, in quo crucifixum est Corpus Domini Salvatoris. At in eo confixa est mors, et mundus totus æternæ mortis est vinculis absolutus. O gratia incomparabilis, et amor crucis irrecessibilis. Gratias itaque tibi, Domine Jesu fili Dei vivi, non solum voce et corde ago, sed etiam spiritu, quo te diligo, quo te loquor, quo te interpello, quo te teneo, quo te intelligo, quo te video: tu mihi omnia, et in omnibus tu mihi totum, et nihil mihi aliud præter te solum. Qui es bonus et verus Dei filius, et Deus, cui cum æterno Patre et Spiritu sancto honor et gloria est, in cuncta semper secula seculorum." Et quum magna voce omnis populus respondisset Amen, emisit spiritum. Cujus corpus Marcellus, unus ex discipulis ejus, nullius expectans sententiam, propriis manibus de cruce deposuit, et pretiosissimis aromatibus conditum in suo ipsius sarcophago collocavit, in loco qui dicitur Vaticanus, juxta viam triumphalem, ubi totius urbis veneratione celebratur in pace.

LIBER SECUNDUS.

De rebus a beato Paulo apostolo et gentium doctore hinc inde gestis.

I. Fuit vir quidam in Hierusalem, de tribu Benjamin, nomine Saulus, eruditissimus in libris Moysi, et cunctis legis cærimoniis, quæ tunc secundum literam gerebantur, nihil in his mysticum sentiens, aut advertens. Hic devastabat Ecclesiam Dei, ingrediens domos, et trahens viros ac mulieres in carcerem: et multos quotidie congregabat. Igitur quum adhuc spiraret minas et cædes in Apostolos Domini, accessit ad principem Sacerdotum, et petiit ab eo epistolas in Damascum ad synagogas, ut si quos invenisset hujus viæ viros ac mulieres, vinctos perduceret in Hierusalem. In eo proposito quum iter faceret, contigit ut appropinquaret Damasco, et ecce subito circumfulsit eum lux de cœlo, et cadens in terram audivit vocem dicentem sibi, "Saule, Saule, quid me persequeris? Durum est tibi contra stimulum calcitrare." Cui dixit, "Quis es, Domine?" Et ille, "Ego sum Jesus, quem tu persequeris. Sed surge, et ingredere civitatem, et dicetur tibi, quid te oporteat facere." Viri autem illi qui comitabantur stabant cum eo stupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes. Surrexit quoque Saulus de terra, apertisque oculis nihil videbat. Ad manus autem illum trahentes, introduxerunt Damascum. Et erat ibi tribus diebus non videns, et neque manducabat, neque bibebat. Erat vero discipulus Christi quidam Damasci, nomine Ananias, et dixit ad illum in visu Dominus, "Anania." Et ille ait, "Ecce ego Domine." Et

Dominus ad illum, "Surge, vade in vicum qui vocatur Rectus, et quære in domo Judæ Saulum nomine Tarsensem: ecce enim orat ipse, et expectat te, ut introiens imponas sibi manus, ut visum recipiat." Respondens autem Ananias inquit, "Domine, audivi a multis de viro hoc, quanta mala sanctis tuis fecerit in Hierusalem. Et hic habet potestatem a principibus sacerdotum, alligandi omnes qui invocant nomen tuum." Tum Dominus, "Vade," ait, quoniam vas electionis mihi est iste, ut portet nomen meum coram gentibus, et regibus, et filiis Israel. Ego enim ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati." Et abiit Ananias, et introivit in domum, et imponens ei manus, dixit, "Saule frater, Dominus misit me Jesus, qui apparuit tibi in via qua veniebas, ut videas, et implearis Spiritu sancto." Et confestim ceciderunt ab oculis ejus tanquam squamæ, et visum recepit. Et surgens baptizatus est: et quum accepisset cibum, confortatus est.

II. Mansit autem cum discipulis qui erant Damasci, per aliquot dies: et continuo in synagogis passim prædicabat Jesum, quoniam hic est filius Dei. Quod quum viderent, stupebant omnes, et dicebant, "Nonne hic est, qui expugnabat in Hierusalem eos, qui invocabant nomen istud: et huc ad hoc venit, ut vinctos illos duceret ad Principes sacerdotum?" Interea Saulus convalescebat quotidie, et confundebat Judæos, qui habitabant Damasci, affirmans, quoniam hic est Christus Jesus filius Dei. Quum implerentur autem dies multi, consilium inierunt Judæi, ut eum interficerent: sed hæ insidiæ Saulo statim notæ factæ sunt. Custodiebant enim portas die ac nocte, ut eum comprehenderent. Sed accipientes eum discipuli

ejus nocte, demiserunt per murum submittentes in sporta. Itaque quum venisset postea in Hierusalem, tentabat se jungere discipulis Christi. At illi timebant eum, non credentes quia esset discipulus. Barnabas autem adprehensum illum duxit ad Apostolos, et narravit illis, quomodo in via vidisset Dominum, et quomodo loquutus fuerit sibi, et quæ Damasci egerit cum fiducia in nomine Jesu.

III. Ex hoc autem tempore Saulus, qui et Paulus, quum evangelizaret Christum in multis civitatibus, venit Lystram. Et erat ibi quidam infirmus pedibus, sedens, claudus ex utero matris suæ, qui nunquam ambulaverat. Hic ubi audivit Paulum loquentem, intuebatur eum fortiter. At Saulus, videns quia haberet fidem, ut salvus fieret, dixit magna voce, "Surge, et sta super pedes tuos rectus." Et exilivit statim homo ille, et ambulabat. Turbæ autem quum vidissent quod fecerat Paulus, levaverunt vocem suam, dicentes, "Vere hic minister Dei est, qui tanta facit in Israel." Factum est autem, euntibus nobis ad orationem, puellam quandam habentem spiritum Pythonis obviare, quæ quæstum magnum præstabat dominis suis divinando. Hæc subsequuta nos paululum, clamabat dicens, "Isti homines servi Dei excelsi sunt qui adnunciant vobis viam salutis." Hoc autem faciebat multis diebus. Dolens igitur Paulus, dixit spiritui, "Præcipio tibi in nomine Jesu Christi, exi ab ea." Et exivit ab ea, eadem hora.

IV. Postea vero quum venissent quidam ex discipulis cum eo in Asiam, disputabat in schola Tyranni per biennium: ita ut omnes qui erant in Asia, audirent verbum Dei, Judæi atque gentiles, virtutesque non modicas Deus faciebat per manus Pauli, ita ut etiam supra languidos deferrentur a

corpore ejus sudaria et semicincta et recedebant ab eis languores, et spiritus nequam egrediebantur. In una autem sabbatorum, quum venissemus ad frangendum panem, Paulus disputabat eis, profecturus in crastinum, protraxitque sermonem usque in mediam noctem. Erant autem lampades copiosæ in cœnaculo, ubi eramus congregati. Sedens autem quidam adolescens nomine Eutychus super fenestram, quum mergeretur somno gravi, disputante diu Paulo, depressus somno, cecidit de tertio cœnaculo deorsum, et sublatus est mortuus. Ad quem quum descendisset Paulus, incubuit super eum, et complexus dixit, "Nolite turbari. Anima enim ipsius in eo est." Ascendensque rursus, fregit panem: et quum gustasset, sermonem protraxit usque in lucem. Interea adducunt puerum viventem qui ex casu obierat, et consolati sunt omnes non minimum.

V. Post hæc Paulus, adscensa navi, venit in insulam quæ dicitur Miletus. Barbari vero præstabant non modicam humanitatem nobis, et accensa pyra reficiebant nos omnes propter imbrem qui imminebat, et frigus. Quumque congregasset Paulus sarmentorum aliquantam multitudinem, et imposuisset super ignem, vipera a calore prorupit, invasitque manum ejus. Ut vero viderunt barbari pendentem bestiam de manu ejus, ad invicem dicebant, "Utique homicida est homo hic, qui quum evaserit de mari, ultio non permittit eum vivere." Et ille quidem, excutiens bestiam in ignem, nihil mali passus est. At illi existimabant eum in tumorem convertendum, et subito casurum, ac moriturum. Quum autem illis sperantibus et videntibus, Paulo nihil mali fieret, convertentes se, dicebant eum esse Deum. In locis autem illis erant prædia Principis, nomine

Publii, qui nos suscipiens triduo benigne exhibuit. Contigit autem patrem Publii febribus et dysenteria vexatum, jacere. Ad quem Paulus ingressus, quum orasset, et imposuisset ei manus, salvavit eum. Quo facto omnes qui in insula habebant infirmitates, accedebant et curabantur ab eo. Qui etiam multis honoribus Paulum sunt prosequuti. Exinde navigans venit Romam, ibique solutus a vinculis mansit biennio toto in conducto suo, et suscipiebat omnes qui ingrediebantur ad eum, prædicans subinde regnum Dei, et docens quæ sunt de Domino Jesu Christo.

VI. Post crucem vero Petri et elisionem Simonis magi, in urbe adhuc libera manebat custodia: qui a corona etiam martyrii eadem die dispensatione divina subtractus fuerat, ut per eum omnes gentes Evangelii prædicatione implerentur. Itaque quum Romam a Julio centurione Paulus fuisset perductus, sub unius militis duntaxat custodia constitutus, post tertium diem convocavit primores Judæorum; quumque convenissent in hospitium ejus, loquebatur illis, "Ego, viri fratres (inquit) nihil adversus plebem faciens, aut consuetudinem majorum, vinctus ab Hierosolymis traditus sum in manus Romanorum. Qui quum inquisitionem de me habuissent, constituerant me primo dimittere, eo quod nulla esset causa mortis in me. Contradicentibus autem Judæis, coactus sum appellare Cæsarem. Quam ob causam quum essem in itinere, rogavi vos videre et alloqui: propter spem enim Israelis hac sum catena circumdatus." At illi dixerunt ad eum, "Nos neque literas accepimus de te a Judæa, neque adveniens aliquis fratrum adnunciavit nomen et conditionem tuam. Cupimus autem nunc ex te audire, quæ sentis. Nam de secta hac notum est

nobis, quia ubique ei contradicitur." Igitur constituto die venerunt ad eum plurimi in hospitium ex Judæis. Quibus exponebat ille Scripturas, testificans regnum Dei, suadensque eis ex lege Moysi et Prophetis, a mane usque ad vesperam docebat. Sed quum non omnes crederent in Jesum, dixit Paulus ad eos, "Spiritus Sanctus recte per Esaiam loquutus est, Vade ad populum istum, et dicas, Aure audietis, et non intelligetis, et videntes videbitis, et non poteritis perspicere. Incrassatum est enim cor populi hujus, et oculos compresserunt, ne forte videant oculis, et auribus audiant et corde intelligant, et convertantur, et sanem eos. Notum ergo cupio esse vobis, et gentibus missum esse hoc salutare Dei et ipsos ab salutem venturos." Et quum hœc dixisset, exierunt ab eo Judæi, magnas inter se concertationes agitantes. Ipse autem Paulus mansit Romæ toto illo biennio, in conducto suo, et suscipiebat omnes qui ingrediebantur ad eum, prædicans regnum Dei, et docens quæ sunt de Domino Jesu Christo, cum omni fiducia, sine impedimento.

VII. Hæc dum Romæ Apostolus faceret, interea apud Neronem Cæsarem defertur, quod non solum novam superstitionem inveheret, verum etiam adversus imperium seditiones excitaret. Accersitus igitur, et interrogatus a Nerone, ut rationem doctrinæ suæ redderet, ita coram Cæsare loquutus est, "De doctrina quidem Magistri mei, de qua interrogasti me, non eam capiunt, nisi qui fidem mundo pectore adhibuerint. Quæ enim pacis sunt et caritatis, docui, et per circuitum ab Hierusalem usque in Illyricum replevi verbum pacis. Docui, ut invicem se honore præveniant. Docui sublimes et divites, se non extollere, et sperare in incerto

divitiarum, sed in Deum ponere spem suam. Docui mediocres, in victu et vestimento contentos esse. Docui pauperes, in sua egestate gaudere. Docui patres, filios suos docere disciplinam timoris Dei. Docui filios, obtemperare parentibus, et monitis salutaribus. Docui possidentes, reddere tributum sollicitudine. Docui negotiatores, reddere vectigalia ministris Reipublicæ. Docui uxores, diligere viros suos, et timere eos quasi dominos. Docui viros, fidem servare conjugibus, sicut illi servari sibi pudorem omnibus modis volunt. Quod enim punit maritus in uxore adultera, hoc punit in marito adultero ipse pater et conditor rerum Deus. Docui præterea dominos, ut mitius cum servis suis agant. Docui servos, ut fideliter, et quasi Deo, ita serviant dominis suis. Docui Ecclesiam credentium, unum et omnipotentem, invisibilem et incomprehensibilem colere Deum. Hæc autem mihi doctrina non ab hominibus, neque per hominem aliquem data est, sed per Jesum Christum, et Patrem gloriæ, qui mihi de cœlo loquutus est. Et dum me mitteret ad prædicationem Dominus meus Jesus Christus, dixit mihi, "Vade, ego ero tecum, spiritus vitæ omnibus credentibus in me: et omnia quæcunque dixeris, aut feceris, ego justificabo."

VIII. Hæc quum dixisset Paulus, Nero imperator obstupuit: indignatusque postea, sententiam in eum mortis pronunciavit, ut capite afficeretur. Et quum ei de morte illius tardius nunciaretur, misit duos ex armigeris suis Nero, Feregam et Parthemium: qui euntes invenerunt Paulum cum omni fiducia et libertate universum populum de Christi mirabilibus instruentem. Hos quum vidisset Paulus se accedentes, hortabatur eos, dicens, "Venite, filii, et vos credite in Deum, ut salventur animæ vestræ,

qui me et omnes credentes sibi per adventum unigeniti filii sui suscitavit, et in regno suo, quod æternum est, collocavit." Qui responderunt, dicentes, "Nos quidem, Paule, prius ibimus ad Neronem, nunciantes ei finem mortis tuæ. Tu autem ora pro nobis, ut credamus illi, quem tu prædicas Deum." Rogabant enim Paulum pro salute sua, ut baptizarentur. Tum rursus Apostolus, "Post paululum, (inquit) filii, venite huc ad sepulchrum meum, et invenietis duos viros orantes, Titum et Lucam: ipsi post me dabunt signum salutis." Et quum hæc dixisset, supervenerunt milites, qui correptum eum foras, extra civitatem duxerunt. Paulus vero quum venisset ad locum supplicii, convertit se contra Orientem: et elevatis manibus ac oculis suis ad cœlum, diutissime oravit. Et completa oratione, dedit pacem fratribus qui eum sequuti fuerant: et valefaciens eis, flexis genibus, crucisque se signo muniens, cervicem præbuit percussori. E cujus gladio, desecto capite, pro sanguine lac cucurrit, ita ut percussoris dextram lactea unda perfunderet. Quod quum circumstantibus visum fuisset, obstupefacti omnes magnificaverunt Deum, qui tantam gloriam donaverat Apostolo suo. Cujus corpus Lucina Christi famula, secundo ab urbe milliario, via Ostiensi, in proprio prædio, differtum aromatibus sepelivit. Passus est autem IIIo Kalendas Julias, duobus jam a passione Petri elapsis annis, regnante Domino nostro Jesu Christo, cui est apud æternum Patrem et Spiritum sanctum honor et gloria, in secula seculorum, Amen.

LIBER TERTIUS.

DE GESTIS BEATI ANDREÆ APOSTOLI.

I. Andreas Apostolus, Simonis Petri, qui Barjonas cognominatus erat, frater germanus fuit et Jonæ filius: ex primis erat, qui Christo a Joanne in Jordane baptizato adhæserunt. Audiens quippe a Joanne in deserto, hunc Dei agnum esse, miraculo ductus, simul auctoritate Joannis, ad fratrem festinabundus contendit. Cui quum de Christo significasset, Petro persuasit, ut sese ad illum contemplandum sequeretur. Quam rem mox casus insequutus est, ut quo tempore is cum Simone fratre retia in mare mitteret, Christus forte transiret: a quo ambo vocati fratres, sine mora discipuli magistrum sequuti sunt. Quo in munere quum diu Christum sequeretur, probatus magistro, ad Apostolatus demum apicem ante passionem vocatus fuit. Et hæc quidem ante Dominicam passionem, ab hoc Dei viro gesta sunt.

II. At vero post illum Dominicæ ascensionis nobilem gloriosumque triumphum, quum beati Apostoli prædicare verbum Domini per diversas regiones incepissent, tum et Andreas Apostolus apud Achaiam provinciam, adnunciare Dominum Jesum Christum exorsus est. Eodem tempore Matthæus Apostolus, qui et Evangelista, Myrmidoni urbi verbum salutis adnunciaverat: sed incolæ civitatis illius graviter et indigne ferentes, quæ de redemptoris nostri virtutibus audiverant, ac sua nolentes destruere templa, beatum Apostolum, erutis oculis, catenisque oneratum, carceri incluserant, eo animo, ut paucis interpositis diebus inter

ficerent. Quod antequam fieret, Angelus a Domino missus ad Andream Apostolum, ut in Myrmidonem civitatem maturaret, et fratrem Matthæum de squalore carceris erueret, monuit. Cui ille ait, "Domine, ecce viam nescio, et quo ibo?" Et ille, "Vade (inquit) ad littus maris, et invenies navem, quam statim conscende, ego enim ero dux itineris tui." Paruit Andreas, inventamque navem ascendens, flantibus ventis congruis prospere navigavit ad urbem. Quam ut ingressus est, ad publicum se illico carcerem contulit, inveniensque cum reliquis vinctis Matthæum, amarissime flevit, et facta oratione hæc verba loquutus est, "Domine Jesu Christe, quem fideliter prædicamus, et ob cujus nomen tanta perferimus, qui cæcis visum, surdis auditum, paralyticis gressum, leprosis mundiciam, mortuis vitam, immensa clementia largiri dignatus es, aperi oculos servi tui, ut eat ad annunciandum verbum tuum." Et statim locus ille contremuit, et lumen refulsit in carcere, et oculi beati Apostoli restaurati, et cunctorum catenæ confractæ sunt, et trabes, in qua pedes eorum coarctati erant, scissa est. Quibus factis, omnes magnificabant Dominum, dicentes, quia "Magnus est Deus, quem prædicant servi ejus." Ita educti per beatum Andream de squalore carceris, omnes qui capti fuerant, abiit unusquisque ad propria: cum quibus et Matthæus recesserat.

III. Ipse vero Andreas manens apud Myrmidonem, prædicabat incolis verbum Domini, quod quum minus audirent, apprehensum Andream ligatis pedibus per plateas civitatis trahebant. Quibus in tormentis quum jam sanguis efflueret, et capilli vellerentur, Apostolus ad Dominum in hæc verba orationem habuit, "Aperi, Domine Jesu Christe,

oculos cordium illorum, ut cognoscant te Deum verum, et desistant ab hac iniquitate: neque velis hoc illis peccatum statuere, quia nesciunt quod faciunt." Hæc quum dixisset, timor subitus invasit incolas civitatis illius, ut dimisso Apostolo, peccatum agnoscerent, dicentes, "Peccavimus in justum." Quumque se ad pedes Apostoli demitterent, remissionem delicti, et sibi ostendi viam salutis petebant. Quibus ille erectis, prædicabat Dominum Jesum Christum, et miracula quæ fecerat in hoc mundo ostendit, et quemadmodum ipsum mundum jam pereuntem proprio cruore redemerit. Ita vendicatis Domino incolis ejus civitatis, cunctos in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, concessa peccatorum remissione baptizavit.

IV. Quibus gestis, recedens ab eo loco, venit in regionem suam: ubi quum ambularet cum discipulis suis, accessit ad eum cæcus quidam, et ait, "Andrea Apostole Christi, scio quia posses mihi reddere visum, sed nolo eum recipere. Hoc tantum deprecor, ut jubeas his qui tecum sunt, tantum conferre pecuniæ, unde vestitum et victum comparem." Cui Andreas, "Vere (inquit) cognosco, hanc non hominis, sed diaboli vocem esse, qui non sinit hominem istum recipere visum:" et conversus tetigit oculos cæci, et confestim recepit lumen, et glorificabat Deum. Quumque vestimentum vile haberet, et hispidum, ait Apostolus ad discipulos suos, "Auferte ab eo vestimenta sordida, et date ei indumentum novum." Et quum omnibus, qui cæcus erat, expoliatus esset, inquit Apostolus, "Quod sufficit illi, hoc accipiat." Et sic accepto vestimento, gratias agens rediit in domum suam.

V. Interea Demetrii cujusdam, primi civitatis Amasæorum, puer erat Ægyptius, quem amore

unico diligebat. Is correptus febri, forte eo tempore spiritum exhalaverat. Itaque auditis Demetrius signis, quæ faciebat beatus Apostolus, venit ad eum, et procidens cum lachrymis ante pedes ejus, inquit, "Nihil tibi difficile est, O minister Dei. Ecce puer meus, quem unice diligebam, mortuus est. Confido autem, et rogo, ut domum meam ingressus, eum, ut potes, reddas mihi." Hæc audiens beatus Apostolus, condolens lachrymis ejus, venit ad domum in qua puer decumbebat, et prædicans diutissime ea quæ ad salutem populi pertinebant, conversus ad feretrum, ait, "Tibi dico puer, in nomine Jesu Christi, surge, et sta sanus." Et confestim surrexit puer Ægyptius, et reddidit illum Apostolus domino suo. Tunc omnes qui erant increduli, crediderunt in Deum, et baptizati sunt a beato Andrea.

VI. Dum hæc fierent, puer quidam Sostratus nomine, venit secretius ad beatum Andream conquerens, "Mater mea (inquit) concupivit formam speciei meæ, et jugiter me insectatur, ut commiscear ei: quod ego infandum execratus, fugi. At illa felle commota, adiit Proconsulem provinciæ, ut crimen suum retorqueat in me. Et scio, quum accusatus fuero, quia nihil habeo quod ad hæc respondeam, satius autem duco vitam amittere, quam matris detegere crimen. Nunc autem hæc tibi confiteor, ut digneris pro me Dominum exorare, ne innocens præsenti vita priver." Hæc eo dicente, venerunt ministri Proconsulis, accersentes eum. Beatus vero Apostolus facta oratione surrexit, et abiit cum puero. Mater autem instanter accusabat eum dicens, "Hic, domine proconsul, oblitus maternæ pietatis, stuprum mihi inferre voluit, adeo ut vix ab eo me eripere potuerim, ne violaret. Ad quæ

Proconsul, "Dic," inquit "puer, si vera sunt ista, quæ mater tua prosequitur." At ille tacebat. Iterum atque iterum interrogabat Proconsul, et nihil ei quicquam puer respondit. Durante autem eo in silentio, Proconsul habebat cum suis consilium, quid esset in ea re agendum. Mater autem pueri cœpit flere. Ad quam conversus beatus Andreas Apostolus, inquit, "O infelix, quæ fletus emittis amaritudinis, propter incestum quem in filium es meditata. Quam adeo concupiscentia præcipitavit, ut unicum amittere filium, libibine inflammante, non verearis." Hæc eo dicente, mulier ait, "Audi, Proconsul, postquam filius meus hæc in me molitus est, homini huic ab eo tempore adhæsit semper." Proconsul autem super his ira commotus, puerum jussit in culleum parricidii recludi, et in flumen projici: Andream autem in carcerem retrudi, donec excogitatis suppliciis et ipsum perderet. Tum vero orante beato Apostolo, mox terræmotus magnus cum tonitru gravi factus est, et Proconsul de sede cecidit, et omnes terræ decubuerunt. Tum et mater pueri percussa corruit, et mortua est. Quæ videns Proconsul, prostratus pedibus sancti Apostoli, "Miserere (inquit) pereuntibus, famule Dei, ne terra nos deglutiat." Orante igitur beato Apostolo, confestim terræ motus cessavit, ac fulgura et tonitrua quievere. Ipse autem circumiens eos qui turbati jacebant, cunctos sanitati restituit. Ex eo tempore et Proconsul, et multi alii in Achaia provincia, suscipientes verbum Domini, crediderunt in Jesum Christum, et baptizati sunt ab Apostolo Domini. Contigit autem, ut eo tempore Cratini quoque Sinopensis filius, dum in balneo mulierum lavaretur, a dæmone, perdito sensu graviter cruciaretur. Ipse igitur quum et febre graviter ægrotaret,

et uxor similiter hydrope intumuisset, epistolam ad Proconsulem misit, in qua rogabat ut Andream exoraret, ad se ut veniret. Deprecante igitur Proconsule, Andreas adscenso vehiculo venit ad civitatem. Quumque introiisset in domum Cratini, conturbavit spiritus malignus puerum, et venit et procidit ante pedes beati Apostoli. Quem ille increpans, "Discede (inquit) humani generis inimice, a famulo Dei:" et statim multum clamitans, ab eo discessit. Et veniens Apostolus ad stratum Cratini, "Recte ægrotas (ait) qui relicto proprio thoro, scorto misceris. Surge in nomine Domini Jesu Christi, et sta sanus, et noli ultra peccare, ne majorem ægrotationem incurras." Et sanatus est ex illa hora Cratinus. Mulieri quoque dixit, "Decepit te, O infelix mulier, concupiscentia oculorum, ut, relicto conjuge, aliis miscereris." Et ait, "Domine Jesu Christe, deprecor piam misericordiam tuam, ut exaudias servum tuum, et præstes, ut, si hæc mulier ad cœnum libidinis, quo prius erat fœdata, fuerit revoluta, non sanetur omnino. Quare si Domine novisti, cujus potentia etiam futura prænoscuntur, quod deinceps hæc mulier ab hoc possit se flagitio abstinere, jam, te jubente, sanetur." Hæc eo dicente, disrupto per inferiorem partem humore, sanata est cum viro suo. Beatus autem Apostolus, quum gratias egisset, fregit panem, et dedit ei. Quo accepto, credidit Domino, cum omni domo sua: nec deinceps illa scelus, aut vir ejus, quod prius admiserant, perpetraverunt. Quibus factis, Cratinus quum magna munera Apostolo, prostratus in terra cum uxore, tribuere vellet, "Non est meum (inquit vir Dei) hæc accipere, dilectissimi: sed potius vestrum est, ea indigentibus erogare."

VII. Et ita nihil accipiens ex his quæ offerebantur, Nicæam proficiscitur, in Asiam, ubi erant septem dæmones inter monumenta commorantes, secus viam: qui prætereuntes homines quotidie lapidabant, et morte afficiebant. Veniente autem beato Apostolo, exiit ei obviam universa civitas cum ramis olivarum, proclamantes laudes, atque dicentes, "Salus nostra in manu tua est, homo Dei." Et quum exposuissent omnem rei ordinem, respondit Apostolus, "Si creditis in Dominum Jesum Christum filium Dei omnipotentis, cum Spiritu sancto unum Deum, liberabimini ejus auxilio, ab hac dæmonum infestatione." At illi clamabant, dicentes, "Quæcunque prædicaveris, credimus, et obaudimus jussioni tuæ, ut modo ab ista tentatione liberemur." At ille gratias agens Deo pro eorum fide, jussit ipsos dæmones in conspectu omnis populi ejus adsistere: qui venerunt in similitudine canum. Tunc conversus Apostolus ad populum, inquit, "Ecce dæmones, qui adversati sunt vobis. Si itaque creditis, quod in nomine Jesu Christi possim eis imperare, ut desistant a vobis, confitemini coram me." At illi clamaverunt, dicentes, "Credimus Jesum Christum filium Dei esse, quem prædicas." Tunc beatus Andreas imperavit dæmonibus, dicens, "Ite in loca arida et infructuosa nulli penitus homini nocentes, neque accessum habentes, ubicunque nomen Domini fuerit invocatum, donec accipiatis debitum vobis supplicium ignis æterni." Hæc eo dicente, dæmones dato rugitu evanuerunt ex oculis adsistentium, et liberata est civitas ea ex illa hora. Baptizavit quoque incolas illius beatus Apostolus: et instituit eis episcopum Calistum virum sapientem, et irreprehensibiliter custodientem quæ a doctore susceperat.

VIII. Postea egressus Nicæam Andreas, quum ad portam Nicomediæ appropinquaret, efferebatur mortuus in grabato, cujus pater senex servorum sustentatus manibus, vix obsequium funeri valebat impendere. Mater quoque hac ætate gravata, sparsis crinibus sequebatur, dicens, "Væ mihi, cujus usque ad hoc tempus ætas producta est, ut funeris mei apparatum in filii funus expendam." Quumque hæc et similia deplorantes cadaver vociferando prosequerentur, affuit Apostolus Domini, condolensque lachrimis eorum, ait, "Dicite mihi obsecro, quid huic puero contigit, ut ab hac luce migraret?" At illi præ timore diu nihil respondere poterant; tandem collecta mente, subjecerunt, "Dum esset (inquiunt) juvenis iste in cubiculo solus, advenerunt subito septem canes, et irruerunt in eum. Ab his igitur miserrime discerptus, cecidit, et mortuus est." Tunc beatus Andreas suspirans, et in cœlum oculos erigens, cum lachrymis ait, "Scio, Domine, quia dæmonum illorum fuerunt insidiæ, quos a Nicæa urbe pepuli, et nunc rogo, Jesu benigne, ut resuscites eum, ne congaudeat adversarius humani generis de ejus interitu. Et hæc dicens, ait ad patrem mortui, "Quid dabis mihi, si restituero tibi filium tuum salvum?" Et ille, "Nihil habeo pretiosius: ipsum enim dabo, si ad vitam surrexerit, te jubente." Quibus dictis, iterum beatus Apostolus ad cœlum expansis manibus oravit, dicens, "Redeat quæso, Domine, anima pueri, ut isto resuscitato, relictis cuncti idolis, ad te convertantur, fiatque ejus vivificatio salus omnium pereuntium, ut jam non amplius subdantur morti, sed tui effecti, vitam mereantur æternam." Respondentibus autem fidelibus, "Amen," conversus ad feretrum, inquit, "In nomine Jesu Christi surge,

[At Nicomedia, A. raises a dead man]

[A lad then killed by the demons lately banished from Nicaea.]

et sta super pedes tuos." Et statim admirante populo surrexit, ita ut omnes qui aderant, voce magna clamarent, "Magnus est Deus Christus, quem prædicat servus ejus Andreas." Parentes quoque pueri multa munera dederunt filio suscitato a mortuis, quæ beato Apostolo offerret. Sed ille nihil ex his accepit: puerum tantum secum ad Macedoniam abire præcipiens, salutaribus verbis instruxit.

IX. Egressus itaque Nicomedia Apostolus, navem conscendit, ingressusque Hellespontum, fretum navigabat, ut veniret Byzantium. Et ecce commotum est mare, et incubuit super eos ventus validus, ita ut navis mergeretur. Itaque quum omnes mortis periculum præstolarentur, oravit beatus Andreas ad Dominum, præcipiensque vento, siluit. Quieverunt autem mox et fluctus maris, et tranquillitas sequuta est: ereptique omnes a præsenti discrimine, Byzantium pervenerunt. Inde progressis, ut transirent Thracias, occurrit eis multitudo hominum a longe, cum evaginatis gladiis lanceas manu gestantium, qui volebant in illos irruere. Quod quum vidisset Andreas Apostolus, faciens crucis signum contra eos, ait, "Oro, Domine, ut decidat pater eorum, qui hæc eos agere instigavit. Conturbentur virtute divina, ne lædant sperantes in te." Hæc eo dicente, angelus Domini cum magno splendore præteriens, tetigit gladios eorum, et mox corruerunt proni omnes in terram. Et ita beatus Apostolus cum suis sine detrimento præterivit. Et qui hostes antea fuerant, projectis gladiis adorabant illum, angelusque Domini cum ingenti lumine recessit.

X. Interea Andreas emenso itinere, ad Perinthum civitatem Thraciæ maritimam pervenerat, ut nave in Macedoniam trajiceret. Quumque angeli monitu,

qui ei iterum apparuit, navem conscendisset, antequam solverent a terra, verbum Domini cunctis in navi secum existentibus prædicabat. Cujus verbis salutaribus persuasi cuncti, cum ipso navis præfecto, in Jesum Christum credentes, glorificabant Deum. Quare lætatus sanctus Apostolus, quod nec in mari defuerit, qui verbum Domini audiret, et ad Filium Dei omnipotentis converteretur, glorificabat et laudabat Deum conditorem cœli et terræ.

XI. Dum hæc fierent, et antequam adhuc Apostolus in Macedoniam pervenisset, accidit quod duo viri in Philippis fratres germani essent, nobiles, et quibus erat magna domi facultas: erantque alteri filii duo, alteri totidem filiæ. Hi, quum in civibus nulli forent, qui digne generationi illorum jungi possent, inito fœdere obligaverunt se mutuo, ut unam domum facerent, et unius filii alterius filias in matrimonium acciperent. Quumque jam dies nuptiarum esset constitutus, factum est verbum Domini ad eos, dicens, "Nolite conjungere liberos vestros, donec huc veniat famulus meus Andreas: ipse enim vobis, quæ agere debeatis, ostendet." Jam autem thalamus præparatus erat, et convivæ vocati erant, omnisque apparatus nuptialis in promptu tenebatur. Interea triduo elapso, advenit beatus Apostolus, et videntes eum gavisi sunt magno gaudio: et occurrentes ei cum coronis, processerunt ante pedes ejus, et dixerunt, "Te admoniti præstolamur, famule Dei, ut venias et adnuncies nobis, quid faciamus. Sumus enim oraculo divino jussi te operiri: et ne antea conjungerentur liberi nostri, quam tu venires, indicatum est nobis." Erat autem tunc vultus beati Apostoli tanquam Sol relucens, ita ut omnes admirarentur, et honorarent eum. Qui quum audivisset quæ gesta essent, "Nolite

(ait) filioli, nolite seduci, nolite decipere hos juvenes, quibus potest fructus apparere justitiæ. Sed magis pœnitentiam agite, quia deliquistis in Dominum, ut proximo sanguine velletis polluere conjugia filiorum vestrorum. Neque vero nos nuptias evertimus, aut vetamus, quum ab initio Deus masculum jungi præcepisset et fœminam: verum incesta potius damnamus." Hæc eo loquente, commoti parentes eorum dixerunt, "Oramus, Domine, ut depreceris pro nobis Deum tuum, quia nescientes fecimus hoc delictum." Adolescentes autem videntes vultum Apostoli splendere tanquam angeli Dei, dicebant, "Magna et immaculata est doctrina tua, vir beate, quod nesciebamus. Nunc enim vere cognovimus, quia Deus loquitur in te." Ad quos conversus Sanctus Andreas, "Custodite (inquit) sine pollutione quæ audistis a me, ut sit Deus vobiscum, et accipiatis mercedem operis vestri: id est, sempiternam vitam, quæ nullo clauditur fine."

XII. Hæc dicens Apostolus, benedixit eis; et relictis Philippis, perrexit in Thessalonicam. Ubi juvenis quidam nobilis erat, dives opibus, Exoos nomine, cujus parentes magno in ea civitate loco erant. Hic quum de virtutibus beati Andreæ cognovisset, venit ad apostolum insciis parentibus: et procidens ad pedes ejus rogabat eum, dicens, "Ostende mihi, Domine, viam veritatis, ut immortalitatem consequi possim. Cognovi enim, quod verus minister sis ejus qui te misit." Sanctus vero Apostolus prædicabat ei Dominum Jesum Christum, et credidit adolescens ex illa hora adhærens viro Dei, nulla facta vel parentum vel facultatum suarum mentione. Interea parentes requirentes filium, quum audivissent quod cum Apostolo moraretur, accedentes muneribus filium ab Andrea separare

nitebantur. Sed noluit adolescens obtemperare, dicens, "Utinam nec vos has opes haberetis: et mundi simul cognoscentes auctorem, qui est verus Deus, animas vestras ab ira futura erueretis." Quæ dum juvenis faceret, sanctus quoque apostolus descendit de tristega, et prædicabat eis verbum Domini: sed non audientibus rediit ad puerum, et clausit ostia domus. At illi, vocata cohorte, venerunt ut incenderent domum. Quumque scirpos et faculas subjecissent, et jam flamma ferretur in altum, arrepta adolescens ampulla aquæ, "Domine (inquit) Jesu Christe, in cujus manu omnium elementorum natura consistit, qui arentia inficis et infecta facis arescere: qui ignita refrigeras, et extincta succendis: extingue jam hos ignes, ut tui non tepescant, sed magis ad fidem accendantur." Et hæc dicens, effudit desuper aquam ex ampulla: et statim omne incendium ita sublatum est, ac si nunquam accensum fuisset. Quod videntes parentes pueri, dicebant, "Ecce filius jam noster magus effectus est." Et adhibentes scalas, volebant ascendere in tristegam, ut eos interficerent. Dominus autem excœcavit eos ne viderent ascensum scalarum.

XIII. Quumque in hac perversitate durarent, quidam Lysimachus e civibus ait, "Utquid, O viri, casso vos labore consumitis? Deus enim pugnat pro viris istis, et vos non cognoscitis. Desistite ab hac stultitia, ne vos cœlestis ira consumat." Hæc eo dicente, compunctionis corde dicebant, "Verus est Deus, quem isti colunt, quem et nos sequi constituimus." Advenerant autem jam tenebræ noctis, et subito lumen affulsit, et omnium oculi illuminati sunt: ascendentesque ubi erat apostolus cum puero, invenerunt eum orantem. Prostrati igitur in pavimento, clamabant, dicentes, "Te

rogamus, Domine, ut ores pro servis tuis, qui errore seducti sunt." Tanta autem omnes compunctio cordis tetigerat, ut diceret Lysimachus, qui vicinus erat, "Vere Christus est filius Dei, quem prædicat servus ejus, Andreas." Itaque quum omnes corroborati ab apostolo in fide crederent, parentes tamen infideles manserunt, et execrantes adolescentem, domum regressi sunt, subdentes omnia, quæ habebant, publicis ditionibus. Qui haud multo post, quinquaginta diebus elapsis, unius horæ momento exspiraverunt. Et post hæc, propterea quod diligerent omnes viri civitatis adolescentem, ob mansuetudinem ejus, patrimonium ei a publico est restitutum. Et quum possideret cuncta quæ parentes ejus habebant, non tamen discedebat ab apostolo, sed fructus prædiorum in pauperum necessitatibus et curis indigentium expendebat.

XIV. Igitur quum multo tempore apud Thessalonicam sanctus apostolus Domini una cum adolescente moraretur, congregatis subinde in theatrum multis hominum millibus, prædicabat non solum Andreas verbum Dei, sed ipse etiam juvenis, adeo ut mirarentur cuncti prudentiam ejus. Itaque evenit postmodum, ut Carpiani cujusdam civis filius valde ægrotaret, pro quo quum multi et apud adolescentem, et apud apostolum ipsum precibus intercederent, "Nihil est," inquit sanctus Andreas, "impossibile apud Dominum. Sed tamen ut credatis, adducite eum in conspectum nostrum, et sanabit illum Dominus Jesus Christus." Quæ audiens pater ægroti, cucurrit mox ad filium suum domum. "Hodie, Adimante," inquit, (hoc enim erat ægroti pueri nomen) "sanus eris." Ad quem filius, "Jam video insomnii mei exitum. Nam per quietem hunc vidi virum, qui me sanabit." Et hæc dicens, induit

vestimenta sua, surrexitque a grabato, et pergebat ad theatrum cursu veloci, ita ut non possent parentes vestigia ejus adsequi: et procidens ad beati apostoli, gratias egit pro sanitate recepta. Populus autem qui aderat, obstupescebat, videns eum post viginti tres annos ambulantem, ex quo lecto fixus fuisset: glorificabantque cuncti Dominum, dicentes, quia non est similis Deo Andreæ.

XV. Accessit et alius a civibus tum ad beatum virum, cujus filius Spiritum immundum habebat. "Sana quæso," ait, "vir Dei, filium meum, quia male vexatur a dæmonio." Dæmon vero sciens futurum se ejici, seduxit puerum in secretum cubiculum, et suffocavit eum laqueo, extorquens animam ejus. Denique pater, quum invenisset filium mortuum, plurimum flevit, et ait amicis, "Ferte cadaver ad theatrum. Confido enim, quod poterit resuscitari ab hospite, qui prædicat Deum vestrum." Quod ubi factum fuisset, ac posito coram apostolo cadavere, totam rei causam cognovisset, conversus ad populum Andreas, "Quid (inquit) vobis proderit, viri Thessalonicenses, quum hæc fieri videtis, et non creditis?" At illi dixerunt, "Ne dubites, quin isto resuscitato, omnes in Deum tuum credituri simus." Hæc illis dicentibus, ait apostolus, "In nomine Jesu Christi, surge puer;" et statim surrexit, et stupefactus omnis populus clamabat, dicens, "Nunc credimus Deo illi cuncti, quem prædicas. Sufficiunt hæc nobis." Et deducentes eum ad domum suam cum facibus et lucernis, eo quod jam nox advenisset, manserunt apud eum per triduum: quo tempore de illis quæ Dei erant, abunde omnes instruxit.

XVI. Dum hæc apud Thessalonicam fiunt, interea vir quidam ex Philippis, Medias nomine,

cujus filius gravi ægritudine torquebatur, Thessalonicam ad apostolum venit, deprecans filii sanitatem, tanto animi affectu, ut lachrymas emitteret. Beatus apostolus, abstergens genas ejus et caput manu demulcens, dicebat, "Confortare, fili: tantum crede, et implentur voluntates tuæ;" adprehensaque manu illius, cum eo ibat in Philippos. Quumque ingrederentur portam civitatis, occurrit ei senex rogans pro filiis, quos carcere conclusos Medias habebat, ulceribus pene, et temporis diuturnitate putrefactos. Ubi conversus ad Mediam sanctus Andreas, "Audi, homo, tu quidem deprecaris, ut sanetur filius tuus: quum apud te vincti retineantur, quorum jam sunt carnes exesæ. Quare si preces tuas vis ad Dominum proficisci, solve prius miserorum catenas, ut filius tuus a debilitate laxetur. Nam sentio impedimentum fieri precibus meis, malitiam quam exerces." Quæ audiens Medias, procidit ad pedes apostoli, et deosculans, inquit, "Absolvantur et hi duo, et alii septem, de quibus nihil audivisti, tantum ut sanetur filius meus." Et jussit eos in conspectum beati apostoli exhiberi. At ille imponens eis manus, et per triduum abluens vulnera eorum, sanitati restituit, libertatique donavit. Postera vero die ait ad puerum, "Surge in nomine Jesu Christi, qui me misit, ut medear infirmitati tuæ:" et adprehensa manu ejus, levavit eum. Qui statim surrexit, et ambulabat, magnificans Dominum. Vocabatur autem puer ille Philomedes, qui tribus decubuerat annis. Clamante autem plebe, et dicente, "Et nostris medere infirmis, famule Dei," conversus ait Andreas ad puerum, "Vade per domos ægrotantium, et in nomine Jesu Christi, in quo sanatus es tu, jube eos exsurgere." At ille admirantibus cunctis, abiit per domos

infirmorum, invocatoque Christi nomine, restituebat sanitati quotidie quam plurimos. Credidit igitur ex eo tempore omnis populus Philipporum, offerensque ei munera, rogant multi ut audirent verbum Dei. Beatus vero apostolus prædicans Deum verum, nihil de muneribus accipiebat.

XVII. Denique Nicolaus quidam ex civium numero, exhibens carrucam deauratum cum quatuor mulis candidis, totidemque equis, obtulit beato apostolo dicens, "Hæc accipe, famule Dei, quibus nihil inveni in rebus meis præstantius, tantum ut sanetur filia mea, quæ diutino morbo cruciatur. Cui subridens beatus apostolus, "Accipio quidem (inquit) munera tua, Nicolae clarissime, sed non hæc visibilia. Nam si pro filia quæ pretiosa in domo tua habes offerre cupis, quanto magis pro anima debes tale quoddam munus pretiosum offerre? Ego vero hoc solum a te accipere cupio, ut homo ille interior cognoscat verum Deum factorem suum, rerumque omnium creatorem, qui terrena respuat, et æterna desideret: qui caduca negligat, sempiterna diligat: qui illa quæ videntur contemplatione spiritualis intentionis advertat, ut, quum in his exercitato sensu vigueris, vitam æternam consequi merearis: filia hic sanitati reddita, etiam in illo æternitatis gaudio perfruaris." Hæc eo dicente, persuasit omnibus, ut relictis idolis, Deum verum crederent. Filiam quoque ipsius ejusdem Nicolai sanavit ab infirmitate in illa hora; et omnes magnificabant eum, percurrente per totam Macedoniam fama de virtutibus, quas faciebat super infirmos apostolus Domini.

XVIII. Evenit porro sequenti die, quum doceret beatus Andreas populos, ut adolescens quidam exclamaret voce magna, dicens, "Quid tibi et nobis,

Andreas famule Dei? venistine ut nos e propriis sedibus exturbares?" Tunc beatus Apostolus vocato ad se juvene, ait, "Enarra auctor criminis, quod sit opus tuum?" Et ille, "Ego (inquit) in hoc puero, ab adolescentia ejus habitavi, supicans quod nunquam ab eo recederem. Nudiustertius autem audivi patrem illius dicentem amico suo, Vadam ad hominem famulum Dei Andream, et sanabit filium meum. Timens igitur cruciatus, quos nobis infers, ecce egrediar ex eo coram te." Et hæc dicens, prostratus solo ante pedes apostoli, exiit a puero, et sanatus est ex illa hora, surgensque, voce magna glorificabat Deum.

XIX. Tantam vero gratiam Deus præstiterat sancto apostolo, ut sua sponte quotidie multi venirent ad audiendum verbum salutis. Sed et philosophi veniebant et disserebant cum eo, et nemo poterat resistere doctrinæ ejus. Igitur quum hæc agerentur a viro Dei apud Thessalonicam, surrexit quidam inimicus prædicationis apostolicæ. Is accessit proconsulem provinciæ Quirinum, et ei de Andrea significavit, quemadmodum multos quotidie a religione majorum et deorum cultura averteret, in Thessalonica: qui templa deorum prædicaret destrui, cærimonias respui, et omnia pristinæ legis decreta convelli, unum Deum tantum coli præcipiens, cujus etiam se famulum profiteretur. Quibus commotus Proconsul, milites qui comprehenderent ipsum, misit. Qui venientes ad portam, in qua domo commoraretur apostolus didicerunt. Ingredientesque illam, quum vidissent vultum ejus fulgore nimio resplendentem timore perterriti ceciderunt ante pedes ejus. Beatus vero apostolus narrabat audientibus, quæ de eo proconsuli nunciata fuissent. Et venientes populi cum gladiis et fustibus volebant

milites interficere: sed prohibuit Sanctus apostolus. Impeditis igitur Proconsul iis quæ constituerat, fremuit valde: et misit alios viginti, et ipsi ascendentes in domum, quum vidissent beatum apostolum, turbati nihil dixere. Quæ Proconsul ut accepit, iratus misit aliam militum catervam, qui eum cum vi adducerent. Quibus visis, apostolus ait, "Numquid propter me venistis?" Et illi, "Propter te (inquiunt) si tamen tu es magus, qui prædicas deos non coli." Quibus ille respondit, "Ego magus non sum, sed apostolus Dei mei Jesu Christi, quem prædico."

XX. Dum hæc agerentur, unus militum arreptus a dæmone, evaginato gladio clamans dixit, "Quid mihi et tibi, Quirine Proconsul, ut mitteres me ad hominem, qui non modo extrudere ab hoc vase, verum etiam suis me virtutibus incendere potest? utinam venires ad occursum ei, et nihil mali ageres contra illum." Quum autem hæc dixisset, egressus est a milite, ceciditque miles, et mortuus est. Interea adfuit Proconsul cum magno furore, et stans secus Sanctum apostolum, eum tamen videre nequivit. Cui ille dixit, "Ego sum, quem quæris, proconsul." Et statim aperti sunt oculi ejus, et vidit illum, et indignans ait, "Quæ est hæc insania, ut contemnas jussionem nostram, et ministros nostros subjicias ditioni tuæ? Jam vere te magum atque maleficum esse, manifestum est. Quapropter feris te objiciam: et quod nos et quod deos contemnas: et tunc videbo, si te possit eripere crucifixus quem prædicas." Cui beatus apostolus, "Oportet (inquit) et te credere, proconsul, Deum verum, et quem misit filium ejus Jesum Christum, præsertim quum videas unum de militibus tuis interiisse." Et prostratus ad orationem Sanctus apostolus,

quum diutissime preces fudisset ad Dominum, tetigit militem, dicens, "Surge, suscitat te Dominus meus Jesus Christus, quem prædico." Et statim surrexit miles, et stetit sanus. Quumque populus acclamaret, "Gloria Deo nostro," Proconsul ait, "Nolite credere, O simplices, magus est." At illi clamabant, dicentes, "Non est hæc magica, sed doctrina vera et sana." Ad quæ Proconsul, "Hominem istum bestiis tradam, et de vobis scribam Cæsari, ut velociter pereatis, quia contemnitis leges ejus." Illi autem volentes eum lapidibus obruere, dicebant, "Scribe Cæsari, quia Macedones recepere verbum Dei, et contemptis idolis Deum verum adorant." Ad quæ iratus Proconsul, adiit in prætorium.

XXI. Et facto mane, intromisit feras in stadium, et jussit eo trahi ac projici beatum Andream. Quo adprehenso, quum, capillis tractus ac fustibus impulsus, in arena fuisset relictus, admiserunt aprum ferocem et horribilem, qui ter quum circuisset Sanctum Dei, nihil nocuit. Videntes autem hæc populi, dederunt gloriam Deo. Proconsul vero jussit adduci taurum, qui a triginta militibus tractus, et a duobus venatoribus impulsus, Andream non attigit, sed venatores in frusta discerpsit: et postremo dans mugitum, cecidit, et morttuus est. Et statim acclamabat populus, dicens, "Verus Deus Christus." Dum hæc agerentur, angelus Domini visus est descendisse de cœlo, et confortabat sanctum apostolum in stadio. Denique Proconsul fervens ira, jussit leopardum ferocissimum dimitti, qui dimissus, reliquit populum, et ascendens ad sedem proconsulis, arripuit filium ejus, et suffocavit eum. Tantaque insania Proconsulem obtinuerat, ut neque de his aliquid aut doleret aut diceret. Inter hæc beatus apostolus conversus ad populum

dixit, "Ex his cognoscitis, viri Thessalonicenses, quia verum Deum colitis, cujus virtute bestiæ superatæ sunt, quem nunc Quirinus Consul ignorat. Sed ego, ut credatis facilius, etiam filium illius in nomine Christi, quem prædico, suscitabo, ut confundatur stultissimus pater ejus." Et prostratus terræ diutissime oravit, adprehensaque manu suffocati, suscitavit eum. Hæc videntes populi, magnificaverunt Deum, et quærebant Quirinum interficere: sed non sunt permissi ab apostolo. Proconsul autem confusus, discessit in Prætorium suum.

XXII. His ita gestis, adolescens quidam, qui diu jam cum apostolo manserat, indicavit matri suæ quæ acta erant: et accersivit eam, ut veniret ad occursum sancti. Quæ accedens, procidit ad pedes apostoli, et quærebat audire verbum Domini. Cui quum satisfactum esset, deprecatione multa rogavit, ut accederet ad agrum ejus, in quo serpens miræ magnitudinis erat, qui totam regionem illam devastabat. Adpropinquante autem apostolo, sibila magna emittens, erecto capite obviam venit. Erat enim longitudo ejus quinquaginta cubitorum, ut omnes qui aderant metu terrerentur, et terræ decubarent. Tunc Sanctus Dei ait ad eum, "Abde caput, funeste, quod erexisti in principio ad perniciem generis humani, et subde te famulis Dei, ac morere." Et statim serpens emittens gravem rugitum, circumdedit quercum magnam, quæ propinqua erat, et obligans se circa eam, evomensque rivum veneni, expiravit. Sanctus vero Apostolus post hæc ad prædium pervenit, in quo parvulus, quem serpens perculerat, mortuus decubabat. Et videns flere parentes illius, inquit, "Dominus noster, qui vult vos salvos fieri, misit me huc, ut credatis in eum. Nunc autem abeuntes, videte interfectorem filii

vestri." At illi dixerunt, "Nihil de morte dolemus filii, si ultionem de inimico videmus." Illis vero abeuntibus, dixit apostolus ad uxorem Proconsulis, "Vade, et suscita puerum." At illa nihil addubitans, accessit ad corpus, et inquit, "In nomine Dei mei Jesu Christi, surge puer incolumis." Et statim surrexit. Parentesque redeuntes, quum vidissent et serpentem mortuum, et invenissent Filium viventem, prostrati coram apostolo, gratias Deo agebant.

XXIII. Sequenti vero nocte vidit per quietem beatus Andreas visionem, quam et fratribus enarravit, dicens, "Audite somnium meum, dilectissimi. Videbam, et ecce mons magnus erat, in sublime elatus, qui nihil super se de terrenis rebus habebat, nisi quod luce resplendescebat in tantum, ut mundum putaretur illuminare. Et ecce adstiterunt mihi dilectissimi fratres, Petrus et Joannes. Et Joannes quidem extensa manu Petro apostolo, levabat eum in verticem montis, et conversus ad me, rogabat ascendere post Petrum, dicens, Andrea, poculum Petri bibiturus es, et extensis manibus, subdit, Appropinqua mihi, et extende manus tuas, ut conjungantur manibus meis, et caput tuum capiti meo societur. Quæ quum fecissem, inventus sum brevior esse Joanne. Et post hæc ait mihi, Vis cognoscere imaginem hujus rei quam cernis, vel quis sit qui tibi loquatur? Et ego, Desidero, inquam. Et ait mihi: Ego sum verbum crucis in qua pendebis in proximo, propter nomen ejus quem prædicas. Et multa alia dixit, quæ nunc silere oportet: prodebuntur autem tunc, quum ad hanc æmulationem accessero. Quare, rogo, conveniant omnes qui suscepere verbum Dei, ut commendem illos Domino Jesu Christo, quo eos in doctrina sua immaculatos custodire dignetur. Ego vero jam resolvor a

corpore, et vado ad promissionem illam, quam mihi polliceri dignatus est Regnator cœli et terræ, qui est Filius omnipotentis Dei, cum Sancto Spiritu verus Deus, permanens in sæcula sempiterna." Hæc audientes fratres, flebant valde, et cædebant palmis facies suas, cum gemitu magno. Denique convenientibus cunctis, ait iterum, "Scitote, dilectissimi, me discessurum a vobis. Sed credo in Jesum, cujus verbum prædico, quia custodiet vos a malo, ut non divellatur ab inimico hæc messis, quam in vobis sevi: id est, cognitio et doctrina Jesu Christi Domini mei. Vos autem orate jugiter, et state fortes in fide, ut evulsa Dominus omni zizania scandali, tanquam triticum mundum, in horreo vos cœlesti congregare dignetur." Et sic per dies quinque docebat eos, et confirmabat in præceptis Dei.

XXIV. Posthæc autem expansis manibus oravit ad Dominum, dicens, "Custodi quæso Domine gregem hunc, qui jam tuam cognovit salutem, ut non prævaleat ille malignus: sed quæ te jubente, et me dispensante suscepit, inviolata custodire mereatur, in sæcula sæculorum." Et his dictis, omnes qui aderant, responderunt, "Amen!" Apostolus vero accipiens panem, et gratias agens fregit, et dedit omnibus dicens, "Accipite gratiam, quam vobis tradidit per me famulum suum Christus Dominus Deus noster. Et exosculans singulos, atque commendans Domino, ex Philippis Thessalonicam profectus est, ibique biduo docens discessit ab eis. Multi autem ex Macedonia fideles profecti sunt cum eo, quorum fuerunt duæ naves. Quærebant autem omnes, ut illam navem, in qua Apostolus vehebatur, conscenderent, desiderantes eum audire loquentem, scilicet ut nec in mari deesset eis verbum Domini. Ad quos conversus Apostolus, "Novi

(inquit) desiderium vestrum, dilectissimi, sed navis hæc parvula est. Quare rogo ut pueri cum impedimentis in majorem navem transeant: vos vero in ista quæ minor est, nobiscum properabitis." Et dato eis Anthimo, qui consolaretur eos, jussit aliam conscendere navem, quam prope sibi semper esse jusserat, ut et ipsi viderent eum, et verbum Domini audirent. Hæc dum fierent, accidit ut quidam solutus in somnum, vento impulsus caderet in mare. Quod videns Anthimus, conversus ad Apostolum, "Succurre, doctor, (inquit) bone, periit enim unus de famulis." Tunc beatus Andreas increpavit ventum, et statim siluit, et tranquillum redditum est mare. Homo vero qui ceciderat, unda famulante ad navem devectus est. Cujus manu Anthimus adprehensa, levavit eum in navem: et omnes admirati sunt virtutem Apostoli, quod etiam mare obediret ei.

XXV. Duodecima igitur die Patras Achaiæ civitatem adpulsi sunt, egressique de navi, in quodam diversorio morabantur. Denique quum multi precibus insisterent, ut in domos eorum ingrederetur, dixit, "Vivit Dominus, quia non vadam, nisi quo præceperit ille." Et nocte dormiens, nihil revelationis accepit. Altera vero nocte, quum esset ex hoc tristis, audivit vocem dicentem sibi, "Andrea, ego sum tecum, et non derelinquam te." Quæ audiens ille, glorificabat Dominum pro hac visione. Dum hæc fierent, interea Lesbius Proconsul admonetur divinitus, ut susciperet hominem Dei. Qui misit in occursum Apostolo homines, qui eum hospitio exciperent, et sibi adducerent. Quod quum ille audivisset, venit ad Proconsulem, et ingressus cubiculum ejus, vidit eum jacentem clausis oculis quasi mortuum. Pungensque latus ejus, inquit,

"Surge, et enarra: Ego (inquit) sum qui execrabar viam quam doces: et miseram milites cum navibus ad Proconsulem Macedoniæ, ut vinctum te transmitterent mihi, teque ipsum morte damnarem: sed ecce naufragia perferentes, nunquam potuerunt accedere, quo jussi sunt. Dumque in hac mente essem, ut destruerem viam tuam, apparuerunt mihi duo viri Æthiopes, qui me flagris cædebant dicentes, Non possumus hic jam ullam potestatem habere, quia venit homo ille, quem persequi cogitabas. Quare istac adhuc nocte, qua potestatem habemus, ulciscemur nos in te. Et sic graviter cæso, recesserunt a me. Nunc igitur, vir Dei, deprecari velis Dominum, ut dimittat hoc mihi delictum, et ipse saner ab infirmitate qua teneor." Hæc eo coram omni populo narrante, beatus Apostolus prædicabat assidue verbum Domini, et credebant omnes.

XXVI. Proconsul vero sanatus, credidit et ipse, et corroboratus est in fide affatim. Qua ex re accidit, ut Trophima, quæ Proconsulis quondam concubina fuerat, et alio posthæc viro sociata vivebat, relinqueret et ipsa virum suum, et Apostolicæ doctrinæ adhæreret. Veniebat enim ipsa plerumque in domum Proconsulis, in qua jugiter scilicet docebat Apostolus. Istud in iram maritum ejus concitavit, ut accederet Proconsulis conjugem, dicens, "Si nescis, domina, Trophima viri tui scortum est, quam ipse sub prætextu mihi collocavit, ut ea nihilominus pro libitu, ut facit, potiretur." Quæ illa audiens, succensa felle, inquit, "Idcirco ergo me reliquit vir meus. Jam enim sex menses transierunt, ex quo non conjungitur mihi. Jam autem intelligo, quod diligit ancillam suam." Et hæc dicens, vocavit procuratorem suum, jussitque Trophimam ut scortum damnare, atque in lupanar

retrudi. Nec mora, deducitur ad lupanar, ac lenoni donatur. Sed nihil horum Lesbius sciebat, requirens tamen eam, ab uxore deludebatur. Trophima vero, ex quo die lupanar erat ingressa, projecta humi assidue orabat. Quumque venissent, qui eam contingerent, ponebat Evangelium quod secum habebat, ad pectus suum, et statim omnes vires perdebant. Quare quum accederet eam impudicissimæ vitæ juvenis quidam, ac illudens vim jam pararet, adeo ut scissis vestimentis Evangelium e pectore caderet, Trophima consternata, ac lachrymans, extensis ad cœlum manibus, inquit, "Ne patiar, Domine, me pollui, ob cujus nomen diligo castitatem." Et statim apparuit ei angelus Domini, et juvenis cecidit ante pedes ejus, et mortuus est. Itaque confortata pia mulier, benedicebat et glorificabat Dominum, qui non permiserat eam deludi. Ipsa quoque tantum ex illo tempore in fide constantiam acceperat, ut non ita multo post in nomine Jesu Christi puerum a mortuis resuscitarit: ad quod quidem spectaculum universa civitas convenerat.

XXVII. Interea temporis uxor Proconsulis abiit ab balneum, cum Procuratore suo: quumque lavarentur simul, apparuit eis dæmon teterrimus, a quo percussi ambo ceciderunt et mortui sunt. Quæ dum ita fierent, planctus factus est magnus: et nunciatum est apostolo et Proconsuli, quod uxor ejus cum lenone mortua esset. Motus igitur his turbis beatus Andreas, plebem in hæc verba alloquitur, "Videte, dilectissimi, quantum prævaleat inimicus. Nam Trophima propter pudicitiam lupanari inclusa est. Sed non defuit judicium divinum, mox enim et materfamilias, quæ hoc præceperat, cum lenone suo percussa in balneo

cecidit, et extincta est." Hæc eo dicente, ecce advenit nutrix mortuæ, quæ præ senectute manibus portabatur. Et ipsa scissis vestibus, cum clamore magno, "Scimus (inquit) quia dilectus Deo es, et quæcunque petieris Deum tuum, præstat tibi. Quare miserere, et resuscita illam." Cujus lacrymis motus beatus apostolus condolebat, conversusque ad Proconsulem, ait, "Vis ut resuscitetur?" Cui ille, "Absit (inquit) ut vivat, quæ tantum flagitium commisit in domo mea." Et apostolus, "Noli (ait) sic agere; misereri enim nos oportet petentibus, ut misericordiam et ipsi consequamur a Domino." Hæc eo dicente, perrexit Proconsul ad Prætorium. Sanctus vero apostolus, jussit corpus exhiberi in medium, et accedens ait, "Rogo, benigne Domine Jesu Christe, ut resuscitetur hæc mulier, ut cognoscant omnes, quia tu es Deus solus, qui non pateris innocentes perire." Et conversus tetigit corpus mulieris, dicens, "Surge in nomine Jesu Christi Domini mei." Et statim surrexit mulier. Quæ demisso vultu flens et gemens, respiciebat in terram. Cui apostolus, "Ingredere (ait) in cubiculum tuum, et esto secretius orans, donec conforteris a Domino." Cui illa respondit, "Facito me prius cum Trophima pacificam, in quam tantum mali misera admisi." Ad quæ apostolus, "Noli (inquit) timere; non enim Trophima eorum amplius meminit, neque ultionem ullam desiderat: sed gratias agit Domino, in omnibus quæ acciderant ei." Vocata tamen ab apostolo Trophima, cum Callista uxore Proconsulis, quæ resuscitata a mortuis fuerat, reconciliata est.

XXVIII. Lesbius vero ipse, videlicet Proconsul, in tantum profecit in fide, ut quadam die apostolum accedens, omnia ei peccata ultro confiteretur. Cui Sanctus apostolus, "Gratias (inquit) ago

Domino, O fili, quod times futurum judicium: sed viriliter age, et confortare in Domino, quem credis." Et tenens manum ejus, ambulabat in littore. Post deambulationem vero quum sedisset, sedebant et singuli qui cum eo erant, super arenam, audientes verbum Domini. Et ecce cadaver necatum in mari, projectum est ad littus maris, et proxime ad pedes S. Andreæ. Quod videns beatus apostolus, exultans in Domino, ait, "Oportet hunc resuscitari, ut cognoscamus, quæ in eum adversarius operatus est." Et fusa oratione, tenens manum mortui erexit illum: et statim revixit, et loquebatur. Quumque nudus esset, dedit ei tunicam, dicens, "Dic nobis ordine et expone omnia quæ contigerunt tibi." At ille respondit, "Nihil te celabo, quicunque sis homo. Ego sum Sostrati filius civis Macedonis, qui nuper ab Italia navigavi. Sed quum revertissem ad propria, audivi doctrinam surrexisse novam quam nullus hominum prius audivisset. Sed et signa prodigiaque, ac medelas magnas fieri a quodam doctore, fama erat, qui se veri Dei affirmat esse discipulum. Ego autem quum hæc audivissem, properavi ut talem videre hominem possem. Non enim aliud tum arbitrabar, nisi divina esse quæ is gereret. Itaque navigare cœpi cum amicis et pueris meis; et quum essem in alto, subito orta tempestas nos fluctibus oppressit: et utinam simul projecti fuissemus, ut et illi resuscitati a te fuissent, sicut ego sum." Et hæc dicens, volvebat multa in corde suo, et arbitrabatur ipsum jam esse, quem cum tanto periculo quæsisset, et procidens ad pedes ejus ait, "Scio quia tu es famulus Dei veri. Rogo pro his qui mecum fuerunt in navi, ut et ipsi, te impertiente, vitam mereantur, ut cognoscant Deum verum, quem prædicas." Tunc

Sanctus Apostolus, repletus Spiritu Sancto, prædicabat ei constanter verbum Domini, ita, ut admiraretur adolescens super doctrina ejus. Et demum expansis manibus ait, "Ostende nobis quæso Domine et reliqua cadavera mortuorum, ut et ipsi cognoscant, te duce, Deum solum et verum." Hæc eo dicente, statim apparuerunt triginta novem corpora ad littus, unda famulante, devecta. Itaque flente juvene, simul omnes flere cœperunt: prostratique ante pedes apostoli, rogabant, ut et isti resuscitarentur.

XXIX. Sed et Philopator (hoc enim erat nomen adolescentis) dicebat, "Genitor meus per bonam voluntatem impositis necessariis, et largitus vim pecuniæ, misit me huc. Quare si audierit, quæ mihi contigerunt, blasphemabit Deum tuum, et doctrinam ejus refutabit. Sed absit ut hoc fiat." Rursus flentibus omnibus, rogavit apostolus, ut congregarentur corpora simul: sparsim enim projecta fuerant. Tunc congregatis omnibus in unum, ait apostolus, "Quem vis prius resuscitari?" At ille dixit, "Varum, conlactaneum meum." Hæc audiens apostolus, flexis in terram genibus, palmisque extensis ad cœlum, diutissime oravit cum lachrymis, dicens, "Jesu bone, resuscita hunc mortuum, qui cum Philopatore nutritus est, ut cognoscat gloriam tuam, et magnificetur nomen tuum in populis." Et statim surrexit juvenis, et mirabantur omnes qui aderant: apostolus autem iterum super singulos orationem fundens ait, "Quæso Domine Jesu, ut et isti resurgant, qui de profundo æquoris sunt delati." Quæ quum dixisset, jussit fratribus, ut unusquisque tenens mortuum, diceret, "Resuscitet te Jesus Christus filius Dei vivi." Quod quum factum fuisset, resuscitati sunt

triginta octo, et glorificaverunt Deum qui aderant cuncti, dicentes quia "Non est similis Deo Andreæ." Lesbius vero Proconsul, quum multis muneribus fuisset Philopatorem prosequutus, "Non contristet te frater (inquit) facultatum amissio: consulo, ut non recedas a famulo Dei." Et erat semper cum apostolo Philopator ex illa hora, intendens omnibus diligenter, quæ dicebantur ab eo.

XXX. Dum hæc fierent apud Patras Achaiæ civitatem, contigit ut mulier Calliopa nomine, quæ homicidæ conjuncta conceptum susceperat inlicitum, magnis in partu doloribus arctaretur, nec partum proferre posset. Hæc ad sororem suam inquit, "Vade quæso, et invoca Dianam, deam nostram, ut misereatur mei. Ipsa enim habet patrocinium obstetricandi." Faciente igitur sorore, quæ sibi imperata fuerant, venit ad eam nocte diabolus, dicens, "Quid me casso invocas, quum tibi nihil prodesse possim? Sed mage apostolum Dei Andream accede, qui in Achaia moratur, et ipse miserebitur sorori tuæ." Surrexit igitur mulier, et venit ad apostolum, et narravit ei omnia quæ contigerunt. At ille nihil moratus, venit in Corinthum ad domum mulieris ægrotantis. Erat autem Lesbius Proconsul cum eo. Vidensque apostolus mulierem gravidam dolorum cruciatu torqueri, ait, "Merito hæc pateris, quæ male nupsisti, et ex dolo concipiens, nunc intolerabiles labores sustines. Insuper consuluisti dæmonia, quæ neque ulli, neque sibi prodesse possunt. Crede nunc Jesum Christum filium Dei, et projice puerperium; veruntamen mortuus egredietur, quod indigne concepisti." Hæc ut mulier credidit, mox egredientibus cunctis de cubiculo, projecit partum mortuum, et ab omnibus doloribus liberata est.

XXXI. Itaque quum multa prodigia faceret in Corintho apostolus, Sostratus, pater Philopatoris, admonitus per visum ut Andream accederet, maturavit iter in Achaiam: et quum cognovisset ubi esset, pervenit in Corinthum, habensque occurrentem apostolum, statim cognovit eum Sostratus, sicut jam antea ei per quietem erat ostensus: complexusque pedes illius inquit, "Miserere mei quæso, famule Dei, sicut et filio meo misertus es." Philopator autem ait apostolo, "Hic est pater meus, quem cernis. Is te interrogat jam quid eum oporteat agere." Ad quæ beatus apostolus, "Scio (inquit) quia pro cognoscenda veritate ad nos venerit. Gratias agimus Domino Jesu Christo, qui se credentibus revelare dignetur." Dum hæc diceret Andreas, interea Leontius Sostrati servus, ait domino suo, "Vides, domine, qua luce refulgeat vultus hominis hujus?" Cui ille, "Video (inquit) dilectissime, et ideo non discedam ab eo, sed simul ambo cum illo vivamus, et audiamus verba vitæ æternæ." Et sequenti die obtulit apostolo munera multa. Sanctus vero Dei dixit ad eum, "Non est meum, accipere aliud a vobis, nisi ut vos ipsos lucrifaciam, quum credideritis in Jesum, qui me misit evangelizare in hunc locum. Si pecuniam desiderassem, Lesbium equidem ditiorem reperissem, qui me multo magis ditare potuisset. Hoc autem cupio, ut conferatis mihi quod vobis poterit prodesse ad salutem æternam."

XXXII. His gestis in Corintho, post paucos dies beatus apostolus jussit sibi balneum præparari. Et quum venisset lavandi gratia, vidit senem, dæmonium habentem, et trementem valde. Quem dum admiraretur, alius puer adolescens egressus de piscina, procidit ad pedes apostoli, dicens, "Quid nobis et

tibi, Andrea? venistine huc, ut destruas nos de sedibus nostris?" Erectus autem, adstante populo, dixit apostolus, "Nolite timere, sed credite in Jesum salvatorem nostrum." Clamantibus igitur omnibus, "Credimus, quæ prædicas:" increpavit utrumque dæmonem Andreas, et egressi sunt confestim a corporibus possessis, dimissique et senex et adolescens redierunt ad propria. Interea apostolus lavans, nihil quidem de doctrina intermittebat: sciens inimicum generis humani ubique insidiari, sive in lavacris, sive in fluminibus. Et idcirco nomen Domini assidue invocandum suasit, ut is qui vult insidiari, non habeat potestatem. Quod videntes viri civitatis, veniebant et adferebant ægrotos, ponentes coram eo, et curabantur: et multi etiam de aliis civitatibus, qui verbum Domini acceperant, quotidie accedebant beatum apostolum, ut ab eo erudirentur.

XXXIII. Dum hæc agerentur in Corintho, ecce quidam senex Nicolaus nomine, scissis vestibus venit ad apostolum, dicens, "Famule Dei, ecce septuaginta quatuor anni sunt vitæ meæ, quibus non discessi ab immunditiis ac scortatione, in lupanaribus subinde exercens inlicita. Et nunc tertia dies est, ex quo audivi miracula quæ agis; et prædicationes tuas, quæ sunt plenæ verbis vitalibus. Cogitabam enim mecum, ut relicto hoc opere, venirem ad te, et ostenderes mihi meliora. Sed dum hæc cogitarem, venit mihi rursus aliud in mentem, ut priorem sensum relinquerem, et non facerem bonum quod cogitabam. Luctante igitur conscientia mea, accepi Evangelium, et oravi Dominum, ut hæc aliquando me faceret oblivisci. Itaque post paucos dies oblitus Evangelii, quod super me erat, inflammante cogitatione perversa,

abii iterum in lupanar. Et ecce mulier meretrix videns me, ait, Egredere senex, egredere. Angelus enim Domini es tu, non contingas me, neque appropinques huic loco: video enim in te mysterium magnum. Quumque ego obstupefactus cogitarem, quid hoc esset, recolui, quod Evangelium mecum haberem. Abii, et conversus venio nunc ad te, famulum Dei, ut miserearis erroribus meis. Spes enim mihi est maxima, quod non pereo, si oraveris pro humilitate mea." Hæc audiens beatus Andreas, quum multa contra fornicationem disseruisset, prostratus genibus, expansisque manibus tacitus orabat. Emittensque gemitus cum lachrymis, ab hora diei sexta usque ad horam nonam surgebat abluta facie, nihil cibi accipere volens, dixitque, "Non gustabo, donec cognoscam, si miserebitur Deus huic homini, et si sit reputandus inter salvatos." Et quum jejunasset etiam altera die, nihil tamen ei revelatum fuit de homine isto, usque ad quintum diem, in quo flens vehementer, dicebat, "Domine, pro mortuis obtinemus pietatem tuam; et nunc iste qui tua cognoscere desiderat magnalia, cur non revertatur, ut sanes illum?" Hæc eo dicente, vox de cœlis delata est dicens, "Obtines, Andrea, pro sene: sed sicut tu jejuniis fatigatus es, ita et ipse studeat, per jejunium ut salvetur." Et vocans eum, prædicavit ei apostolus abstinentiam. Die vero sexto vocavit omnes Christianos, et rogabat ut orarent universi pro eo; qui prostrati solo, orabant dicentes, "Domine pie, misericors, remitte homini delictum suum." Quo facto, et ipse gustavit, et cæteros manducare permisit. Nicolaus quoque rediit ad domum suam, et omnia quæ habebat distribuit indigentibus. Ipse quoque multum se excruciavit, ita ut per sex menses nihil aliud quam

aquam acciperet, et pane arido vesceretur. Igitur exacta digna pœnitentia, haud ita multo post senex iste excessit e sæculo. Aberat tum beatus Andreas. Sed circa ipsam mortem senis, vox ad apostolum facta est alio loco, "Andrea, meus advectus est Nicolaus." At ille gratias agens, narravit fratribus Nicolaum excessisse de corpore, orans ut in pace quiesceret.

XXXIV. Dum hæc apud Corinthum ab eo fierent, et fama de virtutibus ejus quotidie cresceret, venit ad apostolum Antiphanes civis Megarensis, et ait, "Si qua in te est bonitas juxta præceptum Salvatoris, quem prædicas, hanc ostende jam nobis, vir Dei, et libera domum de insidiis quibus tentatur." Ad quem apostolus, "Enarra nobis, homo, quæ contigerunt tibi." Et ille, "Dum de itinere (inquit) domum reversus fuissem, et ingrederer januam atrii mei: ecce audivi vocem janitoris, miserrime declamantis. Quumque interrogassem quæ essent hæ voces, narraverunt mihi qui aderant, ipsum cum uxore et filio male a dæmonio torqueri. Tum vero ascendens ad superiora domus, vidi et alios pueros stridentes dentibus, et in me impetum facientes, risusque insanos arridentes. Quos quum præterirem, ascendi iterum ad alia superiora, in quibus conjux jacebat, ab his verberata gravissime: quæ ita erat amentiæ fatigatione turbata, ut cæsarie supra oculos dimissa, neque adspicere me, neque cognoscere posset. Hanc ergo, rogo, vir Dei, ut restituas mihi. De cæteris vero curam nullam habeo." His dictis, sanctus apostolus misericordia motus, respondit, "Non est acceptio personarum apud Deum, qui propterea venit, ut cunctos salvos faceret, ne perirent, et ait, "Eamus ad domum ejus." Quumque progrediens Andreas ex illa

civitate, venisset in Megaram, jam jamque januam domus ingrederetur, dæmones unius vocis impetu clamaverunt, dicentes, "Utquid nos hic Andrea persequeris! ut quid domum non tibi concessam adis? Quæ tua sunt, posside: quæ nobis concessa sunt, ne velis penetrare." Quæ Sanctus apostolus, ut erant insolita, admiratus, adscendit in cubiculum ubi mulier decumbebat, et quum flexis genubus orasset, adprehensa manu mulieris inquit, "Sanat te Dominus Jesus Christus," et statim surrexit mulier a lectulo, et benedicebat Deum. Similiter et singulis quibuscunque, qui a dæmonio vexabantur, imponens manum, sanitati cunctos in domo restituit: habuitque deinceps Antiphanem et uxorem ejus firmissimos adjutores in Megara, ad prædicandum verbum Domini.

XXXV. His gestis non ita multo post beatus apostolus Patras civitatem revertitur, in qua Proconsul Ageates erat, qui nuper adeo Lesbio successerat. Hic mulier quædam Ephidama nomine, quæ ex doctrina Sosiæ cujusdam apostolici discipuli, Christo mancipata fuerat, Andream accedit, amplectensque pedes beati apostoli, inquit, "Rogat te, vir sancte, domina mea Maximilla, quæ magnis febribus retinetur, ut eam accedere digneris, cupit enim audire doctrinam tuam." Hæc autem Proconsulis conjux erat, cujus morbum vir tam graviter ferebat, ut educto mucrone sibi vellet mortem consciscere. Sic igitur præcedente Ephidama, apostolus venit in cubiculum, in quo mulier jacebat ægrota, et videns stantem præsidem cum evaginato gladio, ait illi, "Nihil tibi nunc mali feceris, O Proconsul, sed reconde gladium tuum in locum suum. Erit enim tempus quando ad nos is exercendus erit." Sed nihil intelligens Præses, dedit accedendi

locum. Tunc apostolus veniens ante lectum infirmæ, facta oratione apprehendit manum ejus, et statim sudore perfusa est mulier, et discessit ab ea febris, jussitque ei apostolus dare cibum. Quæ ut vidit Proconsul, centum argenteos jussit numerari Sancto Dei: quos ille nec adspicere voluit.

XXXVI. Egressusque domum illius, in itinere vidit hominem jacentem in cœno debilem, cui multi e civibus stipem porrigebant, unde alimentum haberet. Misertus itaque miseri ait ad eum Andreas, "In nomine Jesu Christi surge sanus." Qui protinus surgens, glorificabat Deum. Et quum progressus fuisset paululum, in alio loco vidit hominem cœcum cum uxore et filio, et ait apostolus, "Vere diaboli est hoc opus, qui hos homines mente et corpore excœcavit. Ecce ego vobis in nomine Dei mei corporalium oculorum restituo lumen: ipse quoque mentium vestrarum tenebras reserare dignetur, ut cognita luce, quæ inluminat omnem hominem venientem in hunc mundum, salvi esse possitis." Et imponens eis manus, aperuit oculos illorum. At illi procedentes osculabantur pedes ejus, et dicebant, quia "Non est alius Deus, nisi quem prædicat famulus ejus Andreas."

XXXVII. Hæc dum apud Patras faceret beatus apostolus signa, abduxit quidam ad littus Andream, ubi nauta quispiam, quinquaginta annis debilitate nimia projectus in cæno jacebat, ulceribus scatens et vermibus, cui nullius medici potuit cura mederi. Hic quum adspexisset apostolum, "Forsitan tu es (inquit) discipulus Dei illius, qui solus salvare potest." Cui Sanctus apostolus ait, "Ego sum, qui in nomine Dei mei te sanitati restituo." Et adjecit, "In nomine Jesu Christi surge, et sequere me." At ille relictis pannis purulentis, in quibus

tabes defluxerat, sequebatur eum, profluente pure cum vermibus a corpore ejus. Quumque venissent ad mare, ingressus est uterque aquam: abluensque eum apostolus in nomine Trinitatis, ita sanum reddidit, ut nullum penitus infirmitatis hujus corpereæ resedisset indicium: tantumque fide post acceptam sanitatem accensus est, ut nudus per civitatem cucurrerit, adnuncians quia "Ille est verus Deus, quem Andreas prædicat." Et mirabantur omnes, congratulantes sospitati ejus.

XXXVIII. Quumque talia, et alia plura digna admiratione apud Patras per beatum apostolum agerentur, interea advenit ex Italia Stratocles, frater Proconsulis, huic erat puer Alcman nomine, quem in pretio singulariter habebat. Evenit autem, ut ab impulsu dæmonis percussus tunc jaceret, spumansque in atrio tumultum magnum excitaret. Quæ videns Stratocles, nimis molliter casum dilectissimi pueri ferebat. Et ecce Maximilla et Ephidama consolantes virum, dicunt, "Noli contristari frater, mox enim puer recuperabitur. Est enim hic vir quispiam, qui viam salutis ostendens, multos revocat ab infirmitate ad integram sanitatem. Mittamus ad illum, et statim reddet tibi puerum sanum." Haud mora, accersitur apostolus, qui rogatus a matronis adprehensa manu ejus, ... "Surge, puer, in nomine Jesu Christi Dei mei quem prædico." Et statim surrexit incolumis. Stratocles vero credidit exinde in Dominum, et ita confortatus est in fide, ut ex illa hora non discederet ab apostolo, sed quotidie adhærens lateri ejus, audiebat verbum salutis.

XXXIX. Interea dum hæc fierent apud Patras; contigit ut abeunte Proconsule in Macedoniam, Maximilla uxor verbis salutaribus instructa, in

tantum beato apostolo adhæreret, ut reversus Præses, parum abfuerit quin et uxorem, et magnam insuper hominum multitudinem, in Prætorio cum apostolo audientes verbum salutis invenisset. Quod præsentiens beatus Andreas, flexis genubus, "Ne patiaris (inquit), Domine, ingredi Proconsulem in hunc locum, donec omnes egrediantur exinde." Quod quum fecisset ante quam Proconsul Prætorium fuisset ingressus, accidit illi voluntas purgandi ventris, quumque secessum petiisset, et moras innecteret, sanctus apostolus singulis manus imponens, et consignans cruce eos, abire permisit: novissime autem se signans, et ipse discessit. Maximilla autem jam et antea, et post illa tempora sæpe domum ubi apostolus morabatur cum aliis Christianis ingrediebatur, et verbum Domini assidue audiebat. Qua ex re factum est, ut rarius viro suo commisceretur. Quod ille ægre ferens, et causam in apostolum conjiciens, Andream accersit: cui quum religionem saniorem exprobrasset, et ut ad idola adoranda mentem convertere vellet, persuadere conaretur, respondit intrepidus beatus apostolus, "Ego sum, (inquit) Proconsul, qui prædico verbum veritatis, et Dominum Jesum, ut recedentes homines ab idolis manufactis, verum Deum agnoscere incipiant, per quem facta sunt omnia. Ad hoc enim quum esset Dominus majestatis, descendit de cœlo, hominis formam suscipiens, qui primus perierat: et quum esset Deus, sponte pati dignatus est, ut eum, quem ipse fecerat, de morte liberaret." Hæc audiens Proconsul, jussit eum recludi in carcerem. Ubi, quamdiu clausus tenebatur, plurima quotidie turba ad eum confluebat, quam his verbis Sanctus Andreas alloquebatur, "Ego quidem sum missus apostolus a Domino meo

ad vos, charissimi fratres, ut homines positos in tenebris et umbra mortis, per verbum Dei ad viam veritatis et luminis revocarem. Quo in instituto, haud unquam cessavi hortans vos subinde ut recedentes a dæmonum culturis, verum Deum quærentes, et in mandatis ejus perseverantes, promissionis ejus hæredes inveniamini. Hortor autem vos, dilectissimi, et moneo, ut fidem vestram, quam supra fundamenta Domini mei Jesu Christi posuistis, crescere sinatis in spem et laudem Domini. Cæterum in his, quæ mihi contingunt, nolo vos quidquam contristari. Ita enim promissa sunt a Domino meo Jesu Christo, sicut scriptum est, pro nomine illius multa nos esse passuros, et flagellandos: atque adeo ante judices staturos, in testimonium ejus. Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Orate ergo sine cessatione, ut diabolus, qui circuit ut leo rugiens, quærens aliquem devorare, elusus et prostratus jaceat, a servis Domini superatus."

XL. Quum hæc, et alia plurima exhortans turbam per totam noctem doceret, et quum prolongasset sermonem, sequenti die primo diluculo procedens Ægeas Proconsul, tribunal conscendit, accersitoque Sancto Andrea, illum in hæc verba convenit, "Scis quare te custodiæ manciparim? ut dum vana et superstitiosa, nescio quæ in vulgum disseminas, ita aliquid certius cognoscerem de te. Interim audio nescio quæ ridicula tota nocte loquutum." Cui Andreas respondit, "Ego non cesso, quæ mihi a Domino sunt injuncta exercere, ut populus de via erroris liberatus, ad veram possit cognitionem perduci." Tum Proconsul, "Recede (ait) ab hac stultitia, et noli bene viventes subvertere." Andreas dixit, "Mihi Deus meus Jesus Christus præcepit,

ut opportune et importune verbum eius prædicare non cessem, atque errantibus pœnitentiam ostenderem." Tum rursus Ægeas, "Aut promitte te recessurum (ait) ab hac superflua et superstitiosa doctrina, aut statim jubebo te interfici." Andreas respondit, "Ego non solum interfici, sed diversis etiam pœnis excruciari paratus sum, priusquam a prædicatione divina recessero." Sic Proconsul septem eum ternionibus flagellorum cæsum crucifigi præcepit, mandans nominatim quæstionariis, ut ligatis manibus et pedibus et non clavis affixus suspenderetur, quo diutino cruciatu deficeret. Hæc videns plebs indigna in virum Dei committi in turba dicebat, "Justus homo, et amicus Dei, et doctor bonus, ducitur immerito ad mortem." Andreas vero quum plurimis verbis eos alloqueretur, pervenit tandem ad locum, vidensque procul crucem, exclamavit, dicens, "Salve crux, quæ diu fatigata requiescis, tanto tempore expectans me. Certissime autem scio, te gaudere suscipientem discipulum ejus, qui pependit in te. Quapropter lætus pergo ad te: quia secretum tuum cognosco, et mysterium novi, qua de causa fixa sis. Suscipe nunc quem desideras, quia tandem speciem tuam desiderans, inveni in te. Video enim in te, quæ a Domino mihi sunt promissa. Suscipe itaque electa crux humilem propter Deum, et transfer servum ejus ad Dominum suum." Et hæc dicens beatissimus Andreas, expolians se tradidit ministris. Qui ligantes manus, et pedes eis, secundum quod eis fuerat præceptum, suspenderunt eum in cruce.

XLI. Adstante vero turba ingenti, viginti ferme millium hominum, inter quos etiam stabat frater Ægeatis Stratocles, aperuit beatus apostolus os suum, et ita loquutus est, "Ego quidem gratias

habeo Domino meo Jesu Christo, qui me tandem perfunctum jussione sua, abire corpore vult, ut per bonam confessionem, perpetuam consequar misericordiam, dilectusque et notus ejus efficiar, qui me ad vos misit. Vos autem manete in verbo vobis tradito, docentes et admonentes alterutrum, ut et ipsi sitis cum Deo meo in perpetuum, et cum eo habitetis, promissionesque ejusdem recipiatis." Et quum respondissent qui aderant Christiani, "Amen," toto eo die, et nocte quæ insequuta est, jugiter loquebatur, neque in aliquo fatigabatur aut deficiebat. Sequenti igitur die videntes ejus tolerantiam et animi constantiam, denique spiritus prudentiam, et mentis robur, venerunt turbæ ad Ægeatem, ac sedente eo pro tribunali, vociferantes dixerunt, "Quæ ista tua est tam crudelis sententia, Proconsul, ut hominem probum, qui nihil mali commisit, crucis supplicio velis condemnari? Perturbata est tota civitas, et simul cum eo perimus. Quæsumus te, ne Cæsaris tam celebrem perdas civitatem. Concede nobis hominem justum, redde nobis hominem Sanctum, ne interficias hominem Deo charum, ne perdas hominem mansuetum et pium. Biduo enim suspensus vivit, quæ res miraculo non caret: et quod plus est, loquitur adhuc, et nos sermonibus reficit. Quare reddas nobis hunc virum, ut vivamus: solve pudicum, et omnes patriæ erunt in pace."

fr. 2 days A. preaches from his cross.

XLII. His commotus Proconsul, quum et minas ac tumultum populi metueret, surgens de tribunali Andream solvere cogitabat: profectusque ad locum crucis, læto populo quod famulus Dei liberaretur, et frequenti comitante, tristis et facta pœnitens, Andreæ suspenso appropinquabat. Ad quem ille, "Quid ad nos (inquit) Ægeas venisti? numquid

solvere me cupis, et pœnitentia ductus cedere desideras? non, mihi crede, persuadebis, ut ex ista cruce recedam." Et quum populus, ut solveret hominem, juberet, Sanctus Andreas exclamavit voce magna et dixit, "Ne permittas famulum tuum, Domine Jesu Christi, qui propter nomen tuum pendet in ligno, solvi: neque permittas quæso Deus misericors, secretis tuis inhærentem, humanis amplius conversationibus tradi. Sed suscipe tu magister me, quem dilexi, quem cognovi, quem retineo, quem videre desidero, in quo sum quod sum. Suscipe exitum meum, Jesu bone et misericors." Et hæc dicens diutissime Dominum clarificans et gaudens, nobis flentibus reddidit spiritum. Cujus corpus Maximilla Proconsulis uxor accipiens conditum aromatibus, celebri in loco sepelivit, et ex illo tempore pudicitiam et castitatem servans, in fide quoque accepta constans permansit. Ægeas vero maritus illius, arreptus ea nocte a dæmonio, de loco alto se præcipitavit, et mortuus est. Stratocles porro frater ejus, quum hæc audivisset, de bonis Proconsulis nihil contingere voluit, dicens, "Quæ tua sunt, tecum pereant. Mihi sufficit Dominus Jesus, quem cognovi per famulum ejus Andream."

Est autem passus venerabilis et Sanctus Dei Andreas apostolus apud Achaiam, in civitate Patris, sub Ægeate proconsule, pridie Kalendas Decembris, regnante Domino Jesu Christo, cui sit gloria in sæcula sæculorum, Amen.

LIBER QUARTUS.

DE HISTORIA AC REBUS GESTIS JACOBI MAJORIS APOSTOLI.

I. Jacobus Zebedæi filius, et Joannis, qui Evangelium reliquit, frater germanus fuit: quem Christus Salvator noster, in navi cum patre et fratre visum, sequi se jusserat. Quod divino compunctus amore fecit, adhæsitque Domino nostro ex eo tempore non solum ut discipulus, quos multos habuit, verum etiam in monte ad apostolatus apicem ab eodem vocatus, post passionem Domini, Judæam et Samariam in divisione apostolica sortitus est. Quas provincias quum perageret, ingrediens per synagogas, secundum scripturas ostendebat omnia quæ a Prophetis prædicta erant de Domino Jesu Christo, ea in ipso impleta esse.

II. Quod dum fieret, opponebant se Sancto apostolo Hermogenes et Philetus quispiam, asserentes, quod non verus Dei filius esset Jesus Christus Nazarænus, cujus se ille apostolum memoraret. Jacobus autem in Spiritu Sancto confidenter agens, omnes assertiones illorum evacuavit, ostendens de scripturis Sanctis, hunc esse verum filium Dei generi humano promissum. Quare motus Philetus, quum Jacobi prudentiam admiraretur, reversus ad Hermogenem, dixit ei, "Jacobum, qui se servum Christi Jesu Nazaræni adserit, et apostolum ejus scias superari non posse. Nam in nomine ejus vidi eum dæmones ex obsessis corporibus ejicientem: vidi eum et cœcos inluminantem, leprosos mundantem. Asserunt etiam amicissimi mei, quod viderint insuper eum mortuos suscitantem. Sed quid multis

moramur? Omnes scripturas Sanctas memoriter retinet, ex quibus ostendit, non esse alterum filium Dei, nisi illum quem Judæi crucifixerunt. Quare si consilio meo obtemperas, eamus ad eum, et indulgentiam impetremus. Quod si non feceris, ego saltem relicto te, ad ipsum me conferam, ut discipulus ejus esse merear." Quæ ut audivit Hermogenes, ira succensus, Philetum vinculis magicis constrinxit, et ait, "Videbimus si Jacobus tuus solvat te." Philetus autem misit festinanter puerum suum ad Jacobum, ut ei nunciaret quæ gesta essent. Et statim misit beatus apostolus sudarium suum Phileto, dicens, "Dominus Jesus Christus erigit allisos, et ipse solvit compeditos." Statim autem ut de sudario ejus tetigit eum is, qui missus erat, resolutus a vinculo magi, currens venit ad Jacobum, et cœpit insultare maleficiis magistri.

Hermogenes vanquished

III. Hermogenes vero magus dolens quod ei insultaret, arte sua excitavit dæmones, et misit eos ad Jacobum dicens, "Ite, et ipsum Jacobum mihi, et simul Philetum discipulum meum adducite, ut vindicer in his, ne mihi et cæteri discipuli mei ita illudant." Venientes igitur dæmones, ubi Jacobus orabat, ululatum in aere habere cœperunt, dicentes, "Jacobe apostole Dei, miserere nostri: quia antequam veniat tempus incendii, nos etiam exurimur." Quibus Jacobus, "Utquid venistis ad me?" Dicunt ei dæmones, "Misit nos Hermogenes, ut te et Philetum ad ipsum perduceremus. Mox autem ut ingressi sumus, angelus Dei Sanctus catenis igneis religavit nos, et misere cruciamur." Dicit eis Jacobus, "In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, exsolvat vos iterum angelus Dei ita ut revertentes ad Hermogenem, non eum lædatis, sed vinctum huc illum

adducatis." Qui quum abiissent, ligaverunt Hermogeni ad tergum manus de restibus, et ita vinctum adduxerunt eum ad apostolum, dicentes, "Ad quem nos miseras, quum incensi flagraremus, ecce hunc adducimus tibi." Ad quem apostolus Dei, "Stultissime hominum (inquit), quum inimicus generis humani rationem tecum haberet, quare non considerasti, quos ad læsionem meam mitteres? Sed tamen illos adhuc non permitto, ut furorem suum tibi ostendant." Clamabant quoque tum ipsi dæmones, "Da nobis eum in potestatem, ut possimus et tuas injurias vindicare, et nostra incendia." Ad quos apostolus, "Ecce (inquit) Philetus ante vos stat, cur eum non tenetis?" Dicunt ei dæmones, "Nos non possumus vel formicam contingere, quæ in cubiculo tuo est." Tunc beatus Jacobus ad Philetum ait, "Ut cognoscas scholam Domini nostri Jesu Christi hanc esse, ut discant homines bona pro malis reddere, ille te ligavit, tu eum solve: ille te vinctum a dæmonibus ad se conatus est adducere, tu eum captum a dæmonibus liberum ire permitte." Itaque ut solvit eum Philetus, dejectus et confusus Hermogenes stetit. Ad quem conversus apostolus Domini, "Vade liber, quocunque volueris. Non est enim disciplinæ nostræ, ut invitus aliquis convertatur." Dicit ei Hermogenes, "Ecce novi iras dæmonum, nisi mihi dederis aliquid quod mecum geram, tenebunt me, et diversis cruciatibus interficient me. Cui beatus Jacobus, "Accipe (inquit) baculum itineris mei, et cum eo perge securus quocunque volueris." Qui accipiens baculum apostoli, abiit ad domum suam.

IV. Et haud mora, collectis libris magicis, zabarias plenas ad apostolum attulit cervicibus et suis et discipulorum impositas, et cœpit eos ignibus coram

eo comburere. Sed Jacobus prohibuit, "Ne forte odor incendii (inquit) vexet incautos, appende zabariis lapides et plumbum, et mitte in mare." Quod quum fecisset Hermogenes, reversus cœpit tenere plantas apostoli, rogans eum et dicens, "Animarum liberator, accipe pœnitentem, quem invidentem et detrahentem hactenus sustinuisti." Respondens dixit Jacobus, "Si veram Deo pœnitentiam obtuleris, veram ejus indulgentiam consequeris." Dicit ei Hermogenes, "In tantum veram Deo pœnitentiam offero, ut omnes codices meos, in quibus erat inlicita præsumptio, abjecerim, et omnibus simul artibus renunciaverim inimici." Tunc Sanctus apostolus, "Vade (inquit) per domus eorum quos evertisti, ut et revoces Domino quæ tulisti. Doce hoc esse verum, quod antea docebas esse falsum, et hoc esse falsum, quod modo docebas verum. Idolum quoque quod adorabas, et divinationes quas tibi putabas ab eo responderi, confringe. Præterea pecunias quas malo opere acquisisti, bona ratione expende: ut sicut fuisti filius diaboli, imitando diabolum, efficiaris ita filius Dei sequendo Deum, qui quotidie etiam ingratis præstat beneficia, et se blasphemantibus exhibet alimenta. Si enim, quum malus esses circa Deum, bonus circa te extitit Dominus, quanto magis erit circa te benignior, si magus esse cessaveris, et bonis ei operibus cœperis complacere?" Hæc et his similia dicente Jacobo, in omnibus obtemperavit Hermogenes, et ita cœpit in Dei esse timore perfectus, ut etiam virtutes per eum plurimæ fierent a Domino.

V. Videntes igitur Judæi, quia hunc magum, quem invictum putabant, ita convertisset apostolus et omnes simul discipulos et amicos ejus, qui solebant ad synagogam convenire, Jesu Christo per

Jacobum credidisse, obtulerunt pecunias centurionibus duobus, qui præerant Hierosolymis, Lysiæ et Theocrito, ut comprehenderent Jacobum. Exorta autem a populo seditione, quum duceretur in custodiam, dicebant ei Pharisæi, "Ut quid prædicas Jesum, hominem, quem inter latrones crucifixum omnes scimus?" Ad quæ Jacobus repletus Spiritu Sancto, "Audite me (inquit) viri fratres, et omnes qui Abrahæ filii esse cupitis. Promisit Deus Patri nostro Abrahæ quod "in semine ejus hæreditarentur omnes gentes." Semen autem ejus non est super Ismael, sed supra Israel. Ille enim cum matre sua Agar ejectus, a portione seminis Abrahæ exclusus fuit. Abrahæ a Deo dictum est, quia in Isaac vocabitur tibi semen. Amicus autem Dei Abraham Pater noster appellatus est, antequam circumcisionem acciperet, et antequam Sabbata coleret, et antequam legem aliquam divinæ constitutionis sciret. Amicus autem factus est, non quidem circumcidendo se, sed credendo in Deum, hoc quod in semine ejus hæreditarentur omnes gentes. Si ergo Araham amicus factus est credendo, constat, inimicum Deo esse, qui non credit in Deum." Hæc quum disseruisset apostolus, dixerunt Judæi, "Et quis est, qui non credit in Deum?"

VI. Jacobus respondit, "Qui non credit, quod in semine Abrahæ hæreditentur omnes gentes: qui non credit Moysen dicentem, Suscitabit vobis Dominus Prophetam magnum, ipsum audietis tanquam me, per omnia quæ præceperit vobis. Hoc autem promissum Esaias prædixit, quo ordine fieret, ait enim: Ecce virgo in utero concipiet, et pariet filium, et vocabitur nomen ejus Emanuel: quod est interpretatum, nobiscum Deus. Addit Hieremias: Ecce veniet redemptor tuus Hierusa-

lem, et hoc ejus signum erit: Cœcorum oculos aperiet, surdis reddet auditum, et voce sua excitabit mortuos. Ezechiel hunc etiam designat, dicens: Veniet rex tuus Sion, venit humilis, et restaurat te. Daniel quoque dicit: Sicut filius hominis, ita adveniet, et ipse obtinebit principatus et potestates. Prædixit hunc et David: Dominus dixit ad me, filius meus es tu. Et Patris vox de Filio dixit: Ipse invocabit me, Pater meus es tu, et ego primogenitum ponam illum excelsum apud reges terræ. Et iterum: De fructu ventris tui ponam supra sedem meam. Quin et passionem ejus prædixerunt Prophetæ; Esaias enim dicit: Sicut ovis ad occisionem ductus est. Et David in persona ejus dicit: Foderunt manus meas et pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea. Ipsi vero consideraverunt et inspexerunt in me, diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem. Et alio loco David ait: Dederunt in escam meam fel, et in siti mea potaverunt me aceto. Et iterum de morte ejus vaticinatus: Caro mea requiescet in spe, quoniam non derelinques in inferno animam meam, nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Vox autem Filii ad Patrem dicit: Exsurgam adhuc, et tecum sum. Et iterum: Propter miseriam inopum, et gemitum pauperum, nunc exsurgam dixit Dominus. De adscensione præterea illius dictum est a Propheta: Adscendit in altum, captivam duxit captivitatem. Et iterum: Ascendit Deus in jubilatione. Et rursus: Adscendit super Cherubim, et volavit. Item Anna mater Sancti Samuelis dicit: Dominus adscendit in cœlos, et tonat. Et multa alia inveniuntur in lege de adscensione ejus testimonia. Nam quod sedeat ad dextram Patris, idem David inquit: Dicit

Dominus Domino meo, sede a dextris meis. Et quod venturus sit judicare sæculum per ignem, dicit Propheta. Et iterum: Dominus manifeste veniet, Deus noster, et non silebit. Ignis in conspectu ejus ardebit, et in circuitu ejus tempestas valida.

VII. Hæc omnia in Domino nostro Jesu Christo, et impleta sunt partim, quæ fuerunt prædicta, et quæ nondum facta sunt, implebuntur propediem, ita sicut Prophetæ prædixerunt vobis. Ait enim Esaias: Surgent mortui, et resurgent, qui in monumentis sunt. Si interroges, Quid erit, si resurrexerint? respondit David, audivisse se Dominum loquentem, Semel loquutus est Deus, duo hæc audivi: quia Potestas Dei est, et tibi Domine misericordia, qui reddes unicuique secundum opera sua. Unde, viri fratres, unusquisque vestrum pœnitentiam agat, ut non recipiat secundum opera sua, qui se scit participem esse eorum, qui cruci affixerunt eum, qui mundum totam a cruciatibus liberavit. Siquidem e sputamento suo oculos cœci nati inluminavit: Et ut probaretur ipse esse, qui Adam de limo terræ formaverat, lutum fecit de saliva sua, et imposuit oculis ac sanavit eos. Et quum nos discipuli ejus interrogassemus illum qui peccassent, hic an parentes ejus, ut cœcus nasceretur? respondit nobis Magister, dicens: Neque hic peccavit, neque parentes ejus, sed ut manifestentur opera Domini in eo: id est, ut manifestus fieret artifex, qui eum fecerat, quum ipse faceret quod minus fuerat factum. Nam et hoc, quod pro bonis mala recepturus esset, prædictum est in persona ejus, per David regem, quum diceret: Retribuebant mihi mala pro bonis, et odium pro dilectione mea. Denique post tanta beneficia in Judæos collata,

quum tot paralyticos curasset, leprosos mundasset, tot dæmones fugasset, et mortuos suscitasset, omnes una voce clamaverunt: Reus est mortis. Præterea quod a suo discipulo tradendus fuerat, hoc ordine item prædictum fuit a Davide: Qui edebat panem meum, ampliavit adversus me supplantationem. Hæc omnia, viri fratres, filii Abrahæ prædixerunt, loquente per os eorum Spiritu Sancto. Numquid si hæc non credimus, poterimus evadere perpetui ignis supplicium, aut non merito puniendi erimus? quum etiam gentes credant vocibus Prophetarum: nos vero populus quondam electus, nullam Patriarchis et Prophetis nostris fidem adhibebimus? Equidem censeo erubescenda et punienda tot factis et sceleribus crimina, lacrymosis vocibus lugenda esse nobis, ut pœnitentiam nostram pius indultor accipiat: ne illa nobis tandem eveniant, quæ gentilibus majoribus nostris acciderunt. Aperta est terra, et deglutivit Dathan, operuit super synagogam Abirom. Exarsit ignis in synagoga eorum, et flamma consumpsit peccatores."

Jews repent

VIII. Hæc quum disseruisset, non sine admiratione et singulari gratia Dei coram turbis, clamaverunt omnes una voce, dicentes, "Peccavimus, injuste egimus: da nobis remedium, quid faciamus?" Quibus Jacobus ait, "Viri fratres, nolite desperare: credite tantum, et baptizamini, ut deleantur omnia peccata vestra." Quum itaque post hunc sermonem B. Apostoli, multi ex Judæis baptizati essent, Abiathar pontifex anni illius, videns magnum quotidie populum in Jesum credere, per pecunias excitavit seditionem gravissimam, ita ut unus ex scribis Pharisæorum mitteret funem in collum apostoli, et perduceret eum ad Prætorium Herodis regis. Herodes is filius Archelai erat: qui ut causam

many baptized.
High Priest Abiathar has J. taken before Herod

accepit, jussit beatum Jacobum decollari. Quumque duceretur ad locum supplicii, vidit paralyticum jacentem, et clamantem sibi, "Vir sancte, libera me a doloribus, quibus omnia membra mea cruciantur." Ad quem conversus apostolus, "In nomine (inquit) crucifixi Domini mei Jesu Christi, pro cujus fide ducor ad mortem, exsurge sanus, et benedic Salvatorem tuum." Et protinus exsurrexit, et cœpit gaudens currere, et benedicere nomen Domini Jesu.

IX. Tunc ille Pharisæorum scriba, quem diximus funem collo ejus circumdedisse, Josias nomine, procidens ante pedes apostoli, "Obsecro te (ait) ut des mihi indulgentiam, et facias me nominis Sancti participem." Ad quem conversus Jacobus dicit, "Tu credis, quià Dominus Jesus Christus, quem crucifixerunt Judæi, ipse sit verus Filius Dei vivi?" Et ait Josias, "Ego credo, et hæc est fides mea, ex hac hora, quia ipse est filius Dei vivi." Quæ videns Abiathar Pontifex, scribam jussit comprehendi, et dixit ei, "Si non discesseris a Jacobo, et maledixeris nomen Jesu, cum ipso decollabere." Cui Josias, "Maledictus (inquit) tu, et maledicti omnes dies tui. Nomen autem Domini Jesu Christi, quem Jacobus prædicat, est benedictum in sæcula." Tunc Abiathar felle succensus, pugnis cædere scribam præcepit: et missa relatione de eo ad Herodem, impetravit ut simul cum Jacobo decollaretur. Jacobus igitur cum Josia ductus ad locum supplicii, antequam decollaretur, rogavit spiculatorem, ut aquæ illi facultas fieret. Et allata est ei lagena plena cum aqua. Quam accipiens apostolus: "Credis (inquit) in nomine Jesu Christi, Filii Dei?" At ille dixit, "Credo." Et perfudit eum Jacobus, et dixit, "Da mihi pacis osculum." Quumque

osculatus esset eum, posuit manum super caput ejus, et benedixit eum, et fecit signaculum crucis Christi in fronte ejus. Et haud mora, cervicem spiculatori porrexit. Post et Josias, perfectus jam in fide, martyrii palmam exsultans accepit, pro eo quem in mundum nobis saluti Pater æternus miserat: Cui sit honor et gloria, in secula seculorum.

LIBER QUINTUS.

DE REBUS A JOANNE EVANGELISTA GESTIS.

I. Joannes Jacobi superioris frater germanus, sed minor natu, Zebedæo Patre, quum piscaretur, vocatus a Christo fuit: quem postea non solum ad apostolatus culmen evexit, sed præcipuo quodam amore complectebatur. Unde et in monte quum se Christus manifestasset, et in horto quum caperetur, ex tribus unus fuit. Quin et in cœna postrema, quum novum illud testamentum salutis nostræ mundi Salvator conderet, proxime Christo assidens, in sinu ejus reclinans obdormivit. De quo et illud Evangelista scribit, quod mater Christum rogaverit, ut filiorum alter illi a dextris, alter a sinistris in regno cœlorum sederet, Jacobum nimirum, et istum ipsum Joannem intelligens. Is, ut Christus in ligno crucis præcepit, Virginis matris Domini curam a passione magistri semper habuit: et communibus cum fratre Jacobo auspiciis, Judæis Samaritanisque Jesum Salvatorem prædicabat. Petro quoque subinde adhærebat, unde post resurrectionem, quum Dominus piscantibus occurrisset,

Joannes agnitum prius Petro significavit. Accepto quoque Spiritu Sancto, cum Petro hora nona templum Hierosolymitanum ingressus, Æneæ paralytico et claudo ex utero matris, ad speciosam portam stipem petenti, sanitatem contribuit. Sequutus posthæc jussa magistri, ut Evangelium gentibus adnunciaret, ex Palæstina in Asiam, atque inde in Ephesum trajecit, ubi ad Domitiani Cæsaris ætatem usque apostolico munere suo fungebatur, nonagenarius fere, quod de illo in vita Christus prædixisse videtur. Nam quum Christus Petrum ut se sequeretur juberet, et Joannes citius sequeretur, quia moleste Petrum ferre videret, qui ab ipso etiam quæsiverat, quid Joannem facere vellet; Christus ei respondit, "Si eum manere in vita vellet, quoad ipse veniret, quid ejus interesset?" Quod discipuli non intelligentes verbum, vana opinione, antequam Spiritum adhuc Sanctum accepissent, Joannem nunquam moriturum existimarunt.

II. Est igitur et hoc ipsum amoris Salvatoris in beatum Joannem indicium non vulgare, quod vita reliquos omnes superaverit, et ut dictum est, ad Domitiani Imperatoris ætatem usque in Asia verbum salutis populis adnunciarit, et paulo post defuncto Timotheo Ecclesiam gubernare cœperit apud urbem Ephesum. Cui Proconsul loci quum edictum imperatoris, ut Christum negaret, et a prædicatione cessaret, legisset, beatus apostolus intrepide respondit "Obedire oportere Deo magis quam hominibus. Proinde nec Christum Deum meum (inquit) negabo, nec a prædicatione nominis ejus quiescam, donec consumpsero cursum ministerii mei, quod a Domino suscepi." Ad cujus responsionem motus Proconsul, jussit eum velut rebellem, in dolio ferventis olei mergi. Qui statim ut conjectus in æneo est, veluti

athleta, unctus, non adustus, de vase exiit. Ad quod miraculum Proconsul stupefactus, voluit eum libertati suæ reddere: et fecisset nisi timuisset edictum Cæsaris: mitiorem igitur pœnam excogitans, in exilium eum relegavit, in insulam quæ dicitur Patmos. In qua et Apocalypsin, quæ ex nomine ejus legitur, et vidit, et scripsit. Post mortem autem Domitiani, quia omnia illius decreta Senatus infringi jusserat, inter cæteros, qui ab illo relegati fuerant, et ad propria remeabant, etiam Sanctus Joannes Ephesum rediit, ubi et hospitiolum, et multos amicos habebat. Plenitudine enim gratiæ divinæ, et conversatione sincera commendatus, omnibus amabilis erat. In qua civitate senescens, etiam prædicationem verbi divini signis et virtutibus confirmabat, ita ut tactu vestimenti ejus languentes sanarentur, infirmi curarentur, cœci illuminarentur, leprosi mundarentur: denique dæmones passim ab hominibus expellerentur.

III. Quum ergo rediisset Ephesum apostolus, rogabatur etiam vicinas inlustrare provincias, quo vel Ecclesias fundaret, in quibus non erant locis; vel in quibus erant, Sacerdotes ac ministros institueret, secundum quod ei de unoquoque Spiritus Sanctus indicasset. Quum igitur venisset ad quandam urbem haud longe positam, omnibus ecclesiasticis solenniter impletis, vidit juvenem quendam validum corpore, et vultu elegantem, sed animo acrem nimis. Respiciensque ad Episcopum, qui nuper fuerat ordinatus, "Hunc (inquit) summo studio tibi commendo, sub testimonio Christi, et totius Ecclesiæ." Tum ille suscipiens, omnem se adhibiturum, sicut præcipiebat, diligentiam pollicetur. Sed iterum atque iterum eadem sæpius repetens, juvenem commendabat attentius. Et

posthæc Ephesum rediit. Tum vero presbyter in domum suam adolescentem suscepit commendatum, et cum omni diligentia enutrit, amplectitur, fovet, ad ultimum etiam baptismi gratiam tradit. Posthæc jam velut confidens gratiæ, qua fuerat communitus, paulo indulgentius habere juvenem cœpit. Sed ille ubi immatura libertate potitus est, et continuo per æquævos, quibus luxus et desidia cordi est, amare vitia, et corruptæ viæ incedere tramitem perdocetur. Et primo quidem conviviorum illecebris decipitur, inde nocturnis eum furtis socium mali sibi, participemque consciscunt: post hæc jam ad majora flagitia pertrahunt. Quum interea sensim juvenis formabatur et instituebatur ad scelera, et quia esset acer ingenio, sicut equus effrenis et validus, duris morsibus obfirmatis, recti itineris lineam derelinquens, rectore contempto, rapido cursu totus fertur in præceps. Ita succedentibus sibi malis, ut desperationem quoque a Domino præstitæ salutis acceperit, dedignatur jam de parvis sceleribus cogitare, grandia quæque molitur: et ex integro perditioni se tradens, nulli inferior esse in flagitiis cupit. Denique illos ipsos qui prius magistri criminum fuerant, discipulos facit: et latronum ex his turmam, quibus ipse dux et princeps violentus præesset, instituit, et cum his omni crudelitate grassatur. Verum tempore elapso, quum rei ita poposcisset utilitas, invitatur iterum ad illam urbem Joannes. Et quum cætera, quorum gratia venerat, ordinasset, "Age: (inquit) O episcope, depositum repræsenta, quod tibi ego plane et Christus commendavimus, Ecclesia teste, quam regis." At ille obstupuit, primum pecuniam putans a se reposci, quam non acceperat. Sed rursum considerabat, nec posse fallere Joannem, nec quod non dedit, quærere:

hærebat igitur stupens. Quem Joannes hærentem videns, "Juvenem illum (inquit) repeto a te, et animam fratris." Tunc graviter suspirans senior, et in lachrymas resolutus, "Ille," ait, "mortuus est." "Quomodo," inquit, "vel quali morte?" "Domino," ait, "mortuus est, quia pessimus et flagitiosus evasit, ad ultimum etiam latrocinium adgressus est: et nunc adeo montem quendam cum multa latronum manu occupat." Quibus auditis, apostolus vestem continuo, qua erat indutus, scindit, cum ingenti gemitu feriens caput suum, "Bonum te (inquit) custodem fratris animæ dereliqui. Sed jam nunc mihi equus paretur, et dux itineris. Et ita confestim ab ipsa ecclesia ascendens, eo concitus properabat. Quumque pervenisset ad locum, attinetur ab his latronibus, qui custodias observabant. Sed ille neque effugere neque prorsus declinare usquam nitens, ingenti tantum voce clamabat, quia "Ad hoc ipsum veni; adducite mihi principem vestrum." Qui quum veniret armatus, eminus agnito Joanne apostolo, pudore tactus, in fugam vertitur. Ille equo post eum admisso, confestim insequitur fugientem, etiam ætatis oblitus, simul et clamans, "Quid fugis, O fili, patrem tuum? quid fugis inermem senem? miserere, noli timere; habes adhuc spem vitæ. Ego Christo rationem reddam pro te. Equidem pro te mortem excipio libenter, sicut et Dominus excepit pro nobis, et pro tua anima dabo animam meam. Sta tantum, et crede mihi, quia Christus me misit." At ille audiens, restitit, ac vultum demisit in terram: post hoc arma projecit, tremefactusque flebat amarissime. Et accedentis ad se senis genubus provolutus, gemitibus ac ululatibus quibus poterat satisfecit. Denique uberrimis lacrymarum suarum

fontibus iterum baptizatur, occultans solam dexteram suam. Apostolus vero jurisjurandi sacramento se ei a salvatore impetraturum veniam pollicens, simulque genibus ejus provolutus, atque ipsam dextram, ex cujus cædis conscientia torquebatur, tanquam jam per pœnitentiam purgatam, deosculans, ad Ecclesiam revocat, et indesinenter pro eo orationes perfundens, et cum ipso pariter ducens crebra jejunia, indulgentiam a Domino, quam ei pollicitus fuerat, expetebat. Sed et variis sermonum consolationibus, veluti quibusdam præcantationibus, efferos et exterritos ejus animos mitigabat. Nec prius abstitit, quam eum in omnibus emendatum, etiam Ecclesiæ præficeret loci illius: præbens per hoc magna exempla veræ pœnitentiæ, et documentum ingens novæ regenerationis, atque insignia quædam et trophæa visibilis in eo resurrectionis ostendens.

IV. Ita igitur quum plurimas urbes adiisset Sanctus Joannes, prædicans verbum Dei, revertitur Ephesum, quod sibi finem vitæ adesse intelligeret. Apud Ephesum vero in tanta gratia hominum exinde apostolus semper extitit, ut alius manus ejus gauderet contingere, alius applicare eas oculis suis, et pectori admovere, si ita usus exposceret. Plerique etiam tactu vestis exhilarati, quia tetigerant amictum ejus, sanabantur. Sed hæc sancta gaudia et piam celebritatem adversarius ingemiscens, immunem fraudis esse non passus, interturbare conatus est, vas sibi ad nocendum eligens gentilis hominis, qui Deum nesciret: causam vero arripiens, de pulchritudine fœminæ nobilis et Christianæ, Drusianæ nomine. Adsciscebat quoque idem inimicus noster ad facilitatem prolapsionis, adolescentis ætatem. Adolescenti nomen Callimacho erat.

Is Drusianam quum vidisset, perdite adamare cœpit. Et quamvis Andronici nosset uxorem, etiam in adulterii crimen exæstuabat. Frequens erat sermo, et certa opinio, quod ea fœmina apostolicis intenta sermonibus, propter Dei cultum viro non commisceretur, clausaque in sepulcro, ne ita quidem victa in arbitrium concessisset mariti. Quin etiam mori elegerat, quam consuetudinem repetere conjugii, quum præsertim maritus insisteret dicens, "Aut reddes te mihi uxorem, qualem ante præbebas, aut morte persequar repugnantem." Sed nec mortis timore revocata est, nec a contemplatione cœlesti vel donis vel ullis illecebris revocari potuit. Verum hæc amore insaniens adolescens, quem diximus, tametsi sciret atque audiret, quum revocaretur a plurimis, eo quod nihil esse effecturus, contempsit, et confirmatam Dei verbo, suo furore tentandam putavit, quæ maritum proprium etiam ad observantiam provocaverat castitatis, conjugii copulam mentis tantummodo charitate servans. Itaque quum compellasset fæminam, nuncio speque potiundi dejectus, mœstiorem indies cœpit ducere vitam. Drusiana quoque procaci interpellatione offensa, post biduum in febrem incidit, dolens quod ad patriam revertisset, et tantum ex ejus forma nefas exortum esset, "Utinam (inquit) vel in patriam nunquam rediissem, vel ille verbo Dei instructus, in hunc se errorem non conjecisset. Ego igitur quia causa tanti vulneris infirmæ animæ sum, solvi me ab hac vita cupio, Domine Jesu, ut evocata ancilla tua, quietius vitam miser proroget." Hæc præsente Joanne apostolo Drusiana dicebat; sed quo tenderet sermo, nec apostolus, nec alii intelligebant. Tristis igitur ac mœsta, propter vulnus adolescentis illius, obiit

diem. Mœstiorem quoque maritum fecit, quia conturbatum uxor ejus habuisset exitum, et mœrore affecta, animam optasset absolvi.

V. Flebat igitur Andronicus, ita ut reprehenderetur ab apostolo dicente, "Itane fleveris, quasi ignores, quo illa concesserit. Nescis illam conversationem esse meliorem, quæ in cœlo est, ad quam Sancta et fidelis Drusiana transivit, expectans spem resurrectionis a mortuis?" Cui respondit Andronicus, se non diffidere quod resurrectura sit Drusiana, nec mutare fidem: sed putare, quod qui pure hujus vitæ confecerit cursum, ille salvetur. Sibi autem hoc dolori esse, quod cognoverit, latentem quendam mœrorem subiisse sorori suæ, (ita Drusianam appellabat) cujus causam cognoscere ex illa nunquam potuerunt, nec humato jam corpore sciret. Et quum interrogasset apostolus Andronicum secreto, quæ causa fuisset: residens paulisper præsentibus fratribus omnibus, qui convenerant alloquio dulci apostoli frui cupientes, in hæc verba loquutus est:

VI. "Gubernator nautis et omnibus qui navigant, et ipsi etiam navi, quum eam in portu constituerit, ac fideli commiserit stationi, tunc valedicit. Sic agricola quum dederit terræ semen, et multo labore novale exercuerit, diligentiam exhibuerit, detulerit custodiam, tunc requiem laboris accipit, quum in apothecis multiplicatam messem locaverit. Præterea qui currit in stadio, tunc exultat, quum bravium acceperit. Qui athletarum more decertare parat, tunc gaudet, quum coronam acceperit. Omnes postremo, qui diversis artibus student, et operibus incumbunt, in fine muneris vel operis Deum merito laudant omnes, quod destituti non sint, sed justificati juxta promissum Domini, quod sanctis suis dignatus

est polliceri. Quid non convenire arbitror, ut unusquisque tunc fidem suam, quam exerceret, probatam sciat, quum explens vitalis muneris cursum, purum reddat, quod sibi creditum est? Multa sunt enim quæ fidem facile singulorum frangant, et quasi turbationem quandam inferunt humanæ cogitationis solicitudini: filii, parentes, gloria, paupertas, adulatio, juventus, pulchritudo, jactantia, cupiditas divitiarum, prælatio, negligentia, invidia, dissimulatio, injuria, amor, tristitia, possessio servi, patrimonium, occasio, et alia hujuscemodi impedimenta, quæ obsistere solent: sicut gubernatori currenti cursum proprium, ventus frequenter exortus occurrit, et properantem retardat, et tempestatem excitat et procellas. Agricolæ quoque adultam spem tristior ludit eventus: Ita etiam, priusquam vitæ hujus aliquis exitum subeat, effectum prospicere debet, et qualem sit habiturus addiscere: videlicet, vigilantemne ac sobrium, et cui nihil impedimenti possit adferri, an vero conturbatum et obligatum voluptatibus sæcularibus. Sicut enim laudat corporis decorem nemo, nisi quum omnia deposuerit indumenta: nemo ducem, nisi eum qui gloriose universum bellum confecerit: nemo medicum, nisi eum qui curaverit ægritudines varias: ita nemo potest laudare vitam, nisi is qui plenum fidei animum, et templo Dei dignam carnem suam præstiterit: quæ non ipso cursu vana specie dissoluta corruerit, non obstupefacta et hebetata rebus humanis sit, neque inclinata ad temporalia, neque perpetuis caduca prætulerit, et non manentibus manentia commutarit, neque honoraverit quæ honorificanda non sunt, neque denique amaverit plena opera contumeliis: et qui pignus satanæ non acceperit, aut intra pectus suum serpentem clau-

serit: qui non riserit non ridenda, vel opprobrium non erubuerit pro Christo. Est etiam qui verbo aliquid dicit, et opere negat. Non igitur lubricam carnem præstare unusquisque suam debet, ne vas faciat immunditiæ: sed talem quæ non sordida exuratur libidine, non immunditia vincatur, non avaritia superetur, non cupiditate pecuniæ subjugetur, non ferocia corporis dometur, non ira et indignatione prodatur, non absorbeatur tristitia, non ludicris quibusdam in hac vita actibus enervetur: sed ea quæ fidem in Jesum Christum Dominum nostrum adaugent et provehunt, suscipiat, ut vitam recipiat æternam, pulcherrimum præmium pro illis, quæ in hoc sæculo despexerit."

VII. Hæc quum adhortationis gratia Sanctus apostolus disseruisset graviter, ut fratrum animos provocaret ad concupiscenda æterna, et contemnenda temporalia: is tamen de quo diximus adolescens, qui Drusianam adamabat, cœcum pectore vulnus alens, suo indies magis magisque consumebatur incendio, quod nec mulieris potuit morte restingui. Nec mirum si nullam accipiebat Joannis sermone medicinam, qui negligens audiendi, non remedium vulneri adhibere quærebat, sed scelus quotidie immane desiderabat augere. Itaque accidit postea, mortua Drusiana, atque sepulchro illata, quum in mortuam adhuc Callimachus deperiret, Procuratorem Andronici pretio corrupit, ut sibi tumulum, in quo Drusiana condita erat, reseraret, corporisque adamatæ copiam faceret. Quod ubi proclive tandem impetravit, tentabat inlicitum nefas corpori inferre defuncto. In quod non repentino quodam motu, sed furiosa quadam meditationis amentia latus, "Et viva (inquit) coitus noluisti mecum subire consortium, mortuæ

eam tibi tamen inrogabo injuriam." Ita adhibito flagitii procuratore, adolescens furens quum sepulchrum fuisset ingressus, corpus primo involutum pannis exuere cœpit. Subjecit procurator sceleris immanis, "Quid profecisti infelix Drusiana, negando viva quod mortua sustinebis?" Ita sermone pariter atque opere geminabatur scelus. Et quum jam sublatis prope omnibus exuviis sepulturæ, solum genitalis partis superesset velamen, commixtionem inlicitam molitur immani juvenis libidine furens. Et ecce subito, incertum unde, ingens serpens occurrit, cujus uno saucius morsu, sed magis diro furentis terrore perculsus, corruit juvenis, ita ut veneni frigore subito omnis ejus vis evanuerit: super quem statim serpens lapsum adscendens quiescebat.

VIII. Sequenti vero die, qui erat tertius a die mortis Drusianæ, quum Sanctus Joannes, et vir mulieris Andronicus, matutinis horis ad tumulum convenissent, ut sacra celebrarent, ecce claves non inveniebantur. Quocirca Joannes, "Recte," inquit, "claves sepulchri perierunt, quoniam Drusiana in sepulchro inter mortuos non est. Verum ingrediamur, sponte fores aperientur. Non enim dubitare possum de Domini misericordia, quin et hoc conferat nobis, qui multa concessit." Quum igitur appropinquassent sepulchro, subito præcepto Joannis apertæ sunt fortes: et juxta sepulchrum Drusianæ vidimus speciosum adolescentem, adridentem. Quem videns Joannes, cum clamore ait, "Et hic nos prævenis Domine Jesu Christe? Qua causa igitur venisti Domine?" Et audivimus sono vocis exprimi, "Propter Drusianam, quam habes nunc resuscitare, et propter illum, qui propior sepulchro ejus exanimatus jacet: qui et honorificabunt

propter me Deum." Et hæc quum dixisset bonus ad Joannem, in cœlum, videntibus Joanne et cæteris, revertebatur. Conversus autem Joannes, quum vidisset duo jacentia prope sepulchrum corpora, quorum unum Callimachi erat, qui princeps Ephesiorum erat, supra cujus corpus serpens cubabat immensus: alterum vero corpus erat Fortunati, qui procurator fuerat Andronici; intuens igitur utriusque corpus, cogitabat secum ipse, et dicebat, "Quid sibi vult hæc species, et quare mihi Dominus non demonstravit, quæ hic gerebantur, qui nunquam dedignari solet?"

IX. Verum Andronicus quum seminudum corpus Drusianæ vidisset cum uno tantum velamine jacere in sepulchro, illos autem duos mortuos; ait ad Joannem, "Intelligo quid factum sit, O Joannes. Nam iste Callimachus juvenis adamaverat Drusianam, dum viveret, et quum esset ejus petitio refutata, nihilominus tamen mulierem non desinebat incessere. Verum frequentis repulsæ dolore commotus, Procuratoris mei amicitiam ambivit, ut ejus opera ad usus nefandos uteretur. Quin aiunt eum crebro vivente Drusiana dixisse, si non posset concubitu ejus potiri viventis, injuriam tamen defunctæ esse facturum. Et fortasse, Joannes, propterea bonus iste velat ejus reliquias, ne scilicet corpus pateretur injuriam. Et ideo arbitror istos morte mulctatos esse, quia immanes ausus flagitii tentaverunt. Puto etiam ideo hanc ad te factam esse vocem, resuscitandæ Drusianæ, quod cum mœrore et tristitia vitæ istius exitum immature clausisset, dolens quod juvenem formæ suæ culpa affecisset. Quæ igitur causa, ut quum tria videamus corpora, de duobus tantum resuscitandis facta vox sit, de tertio autem siluerit: nisi quod reformari Drusianam

Dominus voluerit, ex eo quod cum mœrore decesserat, ut diem suum cum tranquillitate componeret. Hic quoque juvenis, quam causam veniæ habet, nisi quod videatur ipse, tanquam unus de errantibus, esse deceptus. Tertius autem, puto quod indignus beneficio Domini nostri Jesu Christi existimetur. Accingere igitur Joannes, obsecro, et primo omnium Callimachum resuscitato, ut ipse nobis quæ gesta sunt, prodat."

X. Accedens autem Johannes, juxta corpus defuncti juvenis, dixit serpenti, "Discede ab eo, qui serviturus est Domino nostro Jesu Christo." Et statim recessit serpens. Quo facto, procumbens humi, precatus est Dominum in hæc verba, "Deus, cujus gloria honoratur nobis, qui omnem operationem inferiorem domas: Deus, cujus voluntas virtute tua consummatur, propter gloriam tuam, exaudi nos; et nunc consummetur in isto juvene gratia tua. Et si qua facta sunt per istum juvenem, hæc nobis, surgente eodem, demonstrato." Et statim juvenis surgens, integram horam requievit. Sed ubi ad vigorem sensus sui reversus est, interrogatur a Joanne, ut causam sui aperiret. Ita ingressus rem omnem explanavit, quemadmodum supra Andronicus intimaverit; amorem sibi Drusianæ causam fuisse, ut nec a desiderio mortuæ temperarit. Qui interrogatus rursum a Joanne, utrum nunc temeritatis suæ circa reliquias plenas venerationis et gratiæ, aliquem habere potuisset effectum? respondit, "Quomodo aliquid poteram vel audere vel facere, quum talis bestia repente in me irruisset, quæ Fortunatum vulnere etiam perculit, qui incentivum addiderat hujus insaniæ, quæ videbatur jam posse quiescere. Mihi autem illud causa mortis fuit, quod quum animi quadam dementia, et

plane infelici languore correptus, detraxissem defuncto corpori exuvias, ac discedens paulisper, me jam ad impium facinus præparabam, quo volebam cum defunctæ corporis reliquiis convenire: ecce vidi, quemadmodum speciosus juvenis corpus Drusianæ sua veste velabat, a cujus facie scintillæ ignis resiliebant in totum sepulchrum. Ex quibus una in me veniens, vocem dedit, Callimache, morere, ut vivas. Quis fuerit homo iste, nescio. Sed quia te video hic Dei servum, et nunc apparuisti mihi, cognosco et illum angelum Dei fuisse, et novi, quia vere a te Deus adnunciatur. Unde rogo et deprecor, ne me in hac ærumna relinquas. Scio enim atque reminiscor quæ gesserim, et quam indigna tentaverim. Et ipse animo mœreo. Utinam viscera mea reserare posses, et videre interiorem mei sensum doloris. Denique mœreo, quod nequaquam a tantis flagitiis temperaverim. Sed hujus mœroris a te expecto medicinam, qui ut es Dei omnipotentis prædicator, cujus est filius verus Dominus noster Jesus Christus, ita a te verbum ejus cupio scire. Nec dubito, si manum porrigas, ut et vocis ejus compleatur veritas, quæ dicebat, Oportere me mori, ut viverem. Mortuus sum autem ille insolens, sed resuscitatus sum mitis atque mansuetus. Mortuus sum Gentilis, sed resuscitatus sum Christianus. Cognosco jam quidem veritatem, sed peto ut plenius mihi tuis magisteriis reveletur." Quibus verbis lætatus apostolus, "Et quid agam," inquit, "Domine Jesu Christe, nescio. Obstupui in excessu meo, tantam tuam esse misericordiam: simul insolitam quandam patientiam tuam recognosco." Hæc quum dixisset, benedicens Dominum, apprehendit Callimachum, et osculatus est eum, dicens, "Benedictus Dominus

Deus, et Filius ejus Jesus Christus, qui tui misertus est, et a furore atque dementia, mortis specie liberavit, qui illa tua refrigeravit incendia, qui occasionem culpæ ademit, qui vesanæ libidinis tentamina succidit, qui jam mortuum peccato rursum reddidit vitæ, ut in Domini nostri Jesu Christi fide gratiaque requiescas. Vides quanta multitudo ad ministerium nostrum, et ad salutem tuam venerit.”

XI. Andronicus autem, ubi vidit Callimachum resuscitatum, viscera maritali resolutus affectu, rogare cœpit apostolum, ut Drusianam quoque resoluta morte revocaret, dicens, ‘Oportere eam resurgere, ut tristitiam exuat, cui jam mortua videbatur, mœrorem quo possit absolvere: eo quod doluit occasione formæ suæ juvenem esse deceptum.’ Rogat ergo ut et ipsam resuscitaret, et quando vellet Dominus, iterum avocaret eam. Motus itaque Joannes, et petitione viri, et modestia Drusianæ, accedens ad sepulchrum, et manum ejus tenens, quum Dominum esset deprecatus, “Drusiana (inquit) surge in nomine Jesu Christi Domini nostri, surge in gloria ejus.” Quæ surgens ascendit de tumulo. Et quum vidisset se nudam, in illo tenui tantum velamine; causam quæsivit. Quam ubi ab apostolo cognovit, honorificavit Dominum, ac se induit.

XII. Deinde respiciens Fortunati corpus jacere, ait ad Joannem, “Pater, et hic resurgat quæso, quamvis funeris mei se præbuerit proditorem.” Quod ubi audivit Callimachus, rogare cœpit, ne hominem improbum resuscitare vellet, cujus incentivo præcipitatus sit in furorem, quod hunc etiam, quam audierat gratia non contigerit, eo quod de se tantum et Drusiana resultaverit venerabilis illius

vocis oraculum, "Dignum (inquit) morte judicavit, quem dignum resurrectione non prodidit." Cui respondit Joannes, "Non didicimus, fili, malum pro malo reddere. Nam et nos peccatores sumus, qui gravia commisimus, et per Dominum nostrum Jesum Christum consequuti sumus misericordiam, qui non putavit mala pro malis esse reddenda, sed pœnitentia et conversione sepelienda delicta. Sed si mihi non permittis, ut Fortunatus resurgat, Drusianæ hoc munus atque opus erit." Quæ repleta Spiritu Sancto, accedens ad corpus Fortunati, ait, "Domine omnipotens, qui concessisti, ut hæc tam miranda opera tua cernerem, qui me consortem nominis hujus esse voluisti: qui denique contulisti mihi, ut non solum te ipsa cognoscerem, sed etiam maritum consortio quodam germanitatis agnoscerem: qui mortem elegisti meam, ut separata paulisper a corpore, magis essem tua: qui juvenem istum obire jussisti, ut in eo culpa moreretur, vita repararetur: et nunc igitur, Domine, ne despicias preces famulæ tuæ: jube Fortunatum resurgere, etsi proditor meus esse tentaverit." Et adprehendens manum ejus, inquit, "Surge, Fortunate, in nomine Jesu Christi, Domini et Dei nostri." Qui quum surrexisset, et vidisset, Drusianam resuscitatam, Callimachum Domino credidisse, ingratus salutis suæ, ait, "Mori sibi melius fuisse quam resuscitari, ne videret quod etiam ad illos virtutis gratia pervenisset."

XIII. Quem adspiciens Joannes ait, "Hoc est quod Dominus in Evangelio loquutus est, quia arbor mala malos fructus facit. Malæ enim radicis succus inolevit, et ideo non potest bonus fructus succo degenerante concrescere. Nihil hic communis natura deliquit, sed radicis totum est vitium.

Eadem omnes arbores fœcunditate, et quasi quodam gremio parentis ac sinu fovet terra mater, ac provehit: ejusdem quoque aeris temperie ager omnis utitur. Dominus quoque omnipotens pari usu omnia imbre perfundit, et eodem solo tepefacit secreta terrarum et ligna sylvarum: sed diversus est fructus, variusque proventus arborum singularum. Alia sterilis est, alia fœcunda. Atqui in illa sterili, radix vitiis causa est, quæ terrenæ ubertatis, et cœlestium beneficiorum gratiam sentire non potuit. Similiter autem omnes homines Deus noster ad imaginem suam fecit, hoc est ad illam divinam gratiam provocavit, ut misericordiam, virtutem, pietatem atque justitiam, et cætera quæ in Deo laudamus, et nos imitari debeamus: suum oriri jussit solem, et omnibus Dominus noster Jesus Christus advenit, omnibus crucifixus est, omnibus surrexit. Sed hoc tantum munus ac donum Dei Patris, qui pro nobis tradidit filium suum, itemque Domini nostri Jesu Christi, qui se pro nostra redemptione obtulit, pauci usque ad finem vendicant. Alii fastidiunt, et oblatam salutem recusant, dum nolunt credere auctorem salutis. Plerique etiam, dum invident gratiæ divinæ quæ operatur in nobis se hoc cœlesti fructu abdicant: ut iste miser invidia deceptus nec redditæ sibi vitæ munere gratulatur. Habet igitur carbones suos, habet et fructum malæ arboris, quem accendat ignis, et suis se consumat incendiis. Separetur radix hujusmodi a fidelium conversatione, et ab omni opere timentium Deum, ab omni devotorum munere, a congregatione Sanctorum, et a communione Sacramentorum: non habeat communionem cum vivente Drusiana cujus et mortem injuria dignam putavit, et vitam invidia ferre non potuit. Nos autem communionem

quam deferebamus mortuæ, viventi impertiamus." Ita gratiarum Domino nostro Jesu Christo actione celebrata, domum Andronici apostolus repetivit: ubi suggerente sibi Spiritu, fratribus ostendit, Fortunatum vulneratum denuo a serpente esse. Jussitque cito aliquem dirigi, qui nunciaret fidem veri. Unum igitur ex juvenibus destinarunt, qui regressus vidit eum jam frigidum, et per corpus ejus venena serpentia. Sed ubi nunciatum esset Joanni, quod intra tres moriturus esset horas, ait, "Habes filium tuum, Diabole." Et illam diem cum fratribus lætam exegit.

XIV. Altera vero die Craton Philosophus in foro proposuerat, de contemptu divitiarum exempla se editurum. Erat autem spectaculum hujusmodi. Duos juvenes persuaserat, ditissimos civitatis, fratres, ut distracto patrimonio, gemmas emerent singulas, quas in conspectu plebis publice fregerunt. Quod dum facerent illi, contigit ut transiret forte apostolus. Qui vocans ad se Cratonem Philosophum, ait, "Stultus est iste mundi contemptus, qui hominum ore laudatur, divino jam pridem judicio condemnatus. Sicut enim vana medicina est, ex qua non abscinditur morbus: ita vana doctrina est, ex qua non vitia curantur animarum et morum. Atqui magister meus juvenem cupientem ad vitam æternam pervenire, his verbis instruxit, quibus diceret, ut, si vellet perfectus esse, venderet omnia sua, et daret pauperibus: quo facto, thesaurum in cœlis acquireret, et vitam, quæ finem non habet, inveniret." Ad quem Craton, "Humanæ," inquit, "cupiditatis fructus in medio hominum positus, confractus est. Sed si vere Deus est magister tuus, et vult hoc fieri, ut pauperibus erogetur census pretii harum gemmarum, fac redintegrari species, ut quod ego

Craton the philosopher's encounter with J. & conversion

feci ad famam hominum, tu facias ad gloriam ejus, quem tuum Magistrum esse commemoras." Tunc beatus Joannes colligens fragmenta gemmarum, illaque manu retinens, elevavit oculos ad cœlum, et dixit, "Domine Jesu Christe, cui nihil impossibile est, qui fractum mundum per lignum concupiscentiæ, rursus per lignum crucis tuæ in tuis fidelibus restaurasti: qui nato cœco oculos, quos natura negaverat, reddidisti: qui mortuum Lazarum, et sepultum, post quartum diem ad superos revocasti, et omnes morbos omnesque ægrimonias, virtutis tuæ verbo subjecisti: adeo nunc super istos lapides preciosos, quos ignorantes fructus eleemosynæ ad plausus hominum confregerunt: tu, Domine, per manus angelorum tuorum modo recupera, ut pretio eorum misericordiæ usus expletus, faciat credentes tibi ingenito patri per unigenitum filium tuum, Dominum nostrum Jesum Christum, cum Sancto Spiritu illuminatore et sanctificatore totius Ecclesiæ, in sæcula sæculorum." Quumque respondissent fideles, qui cum apostolo erant, et dixissent, "Amen!" ita mox sunt solidata fragmenta gemmarum, ut nec signum aliquod in his quod fractæ fuissent, remaneret. Quæ Craton Philosophus cum suis discipulis cernens, pedibus apostoli advolutus, credidit exinde, et baptizatus est cum omnibus, cœpitque et ipse fidem Domini nostri Jesu Christi publice prædicare.

XV. Itaque duo fratres illi, quos diximus, venundantes gemmas, quas vendito patrimonio suo emerant, pauperibus tradiderunt: et cœpit de reliquo infinita turba credentium adhærere apostolo. Quæ quum fierent, accidit ut eodem exemplo duo honorati civitatis Ephesiorum omnia sua venderent, et egentibus distribuerent, sequentes apostolum

Story of 2 Ephesians, who sold their property [illegible] & afterwards repented of what they had done.

per civitatem euntem et verbum Domini prædicantem. Hi quum Pergamum urbem ingrederentur, viderunt servos sericis indutos vestibus, in publicum procedentes, et in gloria sæculari fulgentes. Unde factum est, ut sagitta diaboli percussi, tristes efficerentur: quod se in uno pallio viderent egentes, suos vero servos potentes atque fulgentes. Sed hos dolos diaboli intelligens apostolus Christi, ait, "Video vos et animos mutasse, et vultus propter hoc, quod doctrinam Domini mei Jesu Christi sequuti, omnia quæ habere potuistis, pauperibus contulistis. Unde si vultis recuperare omnia, quæ in auro, argento et lapidibus pretiosis quondam habebatis, deferte mihi virgas rectas in singulis fascibus." Quod quum fecissent, invocato nomine Domini Jesu Christi, conversæ sunt in aurum. Et dixit ad eos apostolus, "Adferte mihi lapides minutos a littore maris." Quod quum et ipsum fecissent, invocata majestate Domini, conversi sunt in gemmas lapilli omnes. Et conversus ad viros istos beatus Joannes, "Circuite (inquit) aurifices et gemmarios per dies septem, et quum probaveritis aurum verum et veras gemmas esse, nunciate mihi." Euntes autem ambo post septem dies reversi sunt ad apostolum, dicentes, "Domine, omnium aurificum officinas circuivimus, qui omnes dixerunt, tam purum aurum se nunquam vidisse. Sed et gemmarii eadem dixerunt, tam optimos lapides et pretiosos se nunquam vidisse."

XVI. Tunc dicit eis Sanctus Johannes, "Ite, et redimite vobis terras, quas vendidistis, quia cœlorum prædia perdidistis. Emite vobis sericas vestes, ut pro tempore fulgeatis sicut rosa, quæ odorem et ruborem ostendens, repente marcescit. Suspirastis enim in vestrorum adspectu, et vos effectos pauperes

gemuistis. Estote ergo floridi, ut in perpetuo mendicetis. Numquid non valet manus Domini, ut faciat divitias affluentes, et incomparabiliter splendentes? sed certamen statuit animorum, ut credant se æternas habituros divitias, qui pro ejus nomine temporales opes habere noluerunt. Denique narravit nobis magister noster de quodam divite, qui epulabatur quotidie, et fulgebat in auro et purpura. Ad cujus fores jacebat mendicans Lazarus, qui cupiebat vel micas, quæ de mensa ejus cadebant, accipere: et nemo illi dabat. Contigit autem, ut una die ambo deficerent, et ille mendicus duceretur in requiem, quæ est in sinu Abrahæ, dives autem mitteretur in flammam incendii. Unde elevans oculos, vidit Lazarum, et rogat, ut intingat digitum in aquam, et refrigeret os suum, quo cruciaretur in flammis. Cui respondens Abraham dixit, Memento, fili, quia recepisti bona in vita tua, Lazarus autem hic similiter mala. Quare merito iste nunc consolatur, quum tu torqueris. Et in omnibus chaos magnum inter vos et nos firmatum est, ut neque inde huc, neque illuc transire possint. At ille respondit: Sunt mihi quinque fratres, obsecro ut surgat aliquis, qui moneat eos, ne veniant in hanc flammam. Cui Abraham ait: Habent Moysen et Prophetas, audiant eos. Ad hæc ille respondit: Domine, nisi resurrexerit aliquis, non credunt. Cui dixit Abraham, Si Moysi et Prophetis non credunt, neque, si aliquis resurrexerit, fidem habebunt. Hos autem sermones suos Dominus et Magister noster virtutum firmabat exemplis. Nam quum dicerentur ei; Quis inde huc venit, ut credamus ei? respondit ille: Deferte huc mortuos quos habetis. Quumque apportassent coram illo adolescentem mortuum, veluti dormiens excitatus

est ab eo, et dabat fidem cunctis sermonibus suis. Sed utquid ego de Domino meo non referam, quum in præsenti sint, quos in ejus nomine et vobis præsentibus atque adspicientibus a mortuis excitavi? In cujus nomine et paralyticos curatos vidistis, leprosos mundatos, et cœcos inluminatos, et multos denique a dæmonibus liberatos. Sed has virtutum opes habere non possunt, qui voluerint divitias habere terrenas. Denique vos ipsi quando ad infirmos intrastis, invocato nomine Jesu Christi, salvati sunt illi. Fugastis dæmonia, et cœcis lumina reddidistis. Ecce ablata est hæc gratia a vobis, et facti estis miseri, qui eratis fortes et magni. Et quum tantus esset timor in dæmoniis, ut jussu vestro obsessos homines derelinquerent, modo vos timebitis dæmonia. Amator enim pecuniæ, servus est Mamonæ. Mamona autem dæmonis nomen est, qui lucris carnalibus præest, et dominator eorum qui diligunt mundum. Ipsi autem amatores mundi non possident divitias, sed ipsi a divitiis possidentur. Absurdum enim est, quum sit unus venter, cui tot cibi reponantur, qui mille ventribus satisfacerent: et uni corpori tot vestes, quæ mille hominum corporibus præbere indumenta valeant. Sic frustra, quod in usum non venit, custoditur: et cui custodiatur, omnino nescitur, dicente Sancto Spiritu per Prophetam: Vane conturbatur omnis homo, qui thesaurizat, et ignorat cui congreget ea. Nudos nos fuderunt in lucem partus mulierum, egentes cibi et poculi: nudos nos recipiet terra, quos edidit. In communi possidemus cœli divitias, splendor solis diviti et pauperi æqualis est, similiter lunæ lumen et siderum. Aeris quoque temperies, et pluviarum guttæ: et Ecclesiæ janua, et fons sanctificationis, et remissio peccatorum, et partici-

patio altaris, et esca corporis et potus sanguinis Christi, et chrismatis unctio, et gratia largitoris, et visitatio Domini, et indulgentia peccati: hæc omnia absque personæ acceptione æqualis est dispensatio conditoris. Neque aliter dives, aliter pauper his donis utitur. Sed miser et infelix homo, qui vult plus aliquid habere, quam sufficit. Nascuntur enim hinc calores febrium, rigores frigorum, dolores varii in cunctis corporum membris. Et neque esca cibari potest, neque poculo satiari, ut cognoscat aviditas non sibi pecunias profuturas: quæ repositæ, custodibus suis sollicitudinem diurnam nocturnamque incutiunt, et nec unius horæ spatio quietos aut securos esse patiuntur. Nam dum custodiuntur, fures insidiantur, dum possessio colitur, dum aratris intendunt, dum solvunt fiscalia, dum ædificant promptuaria, dum lucris student, dum potentiorum impetus mitigare nituntur, dum minus potentes nudare contendunt, dum iras suas quibus possunt inferunt, et inlatas in se tolerare vix possunt, dum blandimenta carnis assentiunt, dum ludere tabulis et spectaculis non perhorrescunt, dum polluere et pollui non metuunt, subito exeunt de isto sæculo, nudi, sola secum peccata portantes, pro quibus sunt pœnas passuri perpetuas."

XVII. Hæc dicente S. Joannes apostolo, ecce efferebatur juvenis a matre vidua, qui triginta diebus elapsis uxorem primum duxerat. Venientes autem turbæ quæ exequiis officia faciebant, simul cum matre vidua, conjecerunt se ad pedes apostoli, eundem omnes pariter mugitum fletumque ac gemitum emittentes. Rogabant enim, ut in nomine Dei sui, sicut Drusianam, ita et hunc juvenem mortuum resuscitaret. Tantus autem omnium tum extitit fletus, ut etiam ipse apostolus vix a

fletu et lacrimis temperaret. Itaque prosternens se in orationem, diutissime flevit. Et exurgens ab oratione, expandit manus suas ad cœlum, intra se diutissime orationi intentus. Hoc quum fecisset et tertio, jubet solvi involutum corpus, et ait, "O juvenis Stactee qui amore carnis tuæ ductus cito animam amisisti: O juvenis, qui nescivisti creatorem tuum, qui Salvatorem hominum non cognovisti, nescisti amicum verum, et idcirco in insidias hostis pessimi incurristi: ecce pro ignorantia tua lacrymas Domino meo simul et preces effudi, ut exurgens a mortuis lethi vinculo resoluto, istis duobus Attico et Eugenio annuncies, quantam gloriam amiserint, et quantam incurrerint pœnam." Tunc exurgens Stacteus adoravit apostolum, et cœpit increpare discipulos ejus dicens, "Vidi angelos vestros flentes et Satanæ angelos in vestra dejectione gratulantes. Jam enim regnum paratum vobis, et ex coruscantibus gemmis zætas instructas, plenas gaudii, plenas epulis, plenas deliciis, plenas denique vita perpetua, et lumine æterno, parvo tempore amisistis: et acquisivistis vobis loca tenebrarum, plena draconibus, plena stridentibus flammis, plena cruciatibus, et incomparabilibus pœnis, plena doloribus, plena angustiis, plena timore et tremore horrifico. Amisistis loca floribus immarcescibilibus plena, fulgentia, plena vocibus organorum: et acquisivistis e contra vocis loca, in quibus die noctuque non cessat mugitus, et ululatus et luctus. Nam nihil aliud vobis superest, nisi rogetis apostolum Domini, ut sicut me resuscitavit ad vitam, ita vos quoque resuscitet ab interitu ad salutem, et animas vestras quæ jam de libro vitæ deletæ sunt, iterum reducat."

XVIII. Quibus dictis, et ipse qui recens suscitatus fuerat, et omnis populus una cum Attico et

Eugenio, prosternebat se pedibus apostoli, et exorabant, ut intercederet pro his ad Dominum. Quibus Sanctus apostolus hoc dedit in responsis: ut per triginta dies Deo pœnitentiam offerrent, in quo spatio maxime precarentur, ut virgæ aureæ ad suam naturam redirent, similiter et lapides ad vilitatem, qua nati fuerant, remearent. Factum est autem, ut triginta dierum transacto spatio, quum virgæ mutarentur et petræ. Et venientes Atticus et Eugenius, dixerunt apostolo, "Semper misericordiam docuisti, semper indulgentiam prædicasti, et præcepisti, ut homo homini indulgeret. Et, si homini indulgere vult Deus, quanto magis ipse, quum Deus sit, homini et indulget et parcit, in quem peccatum nostrum contulimus, et quod oculis concupiscentibus in mundo deliquimus, oculis flentibus pœnitemus. Oramus nunc igitur te, Domine, oramus apostole Dei, ut indulgentiam quam semper promisisti verbis, factis tandem ostendas." Tunc sanctus Johannes flentibus et pœnitentibus dixit, "Dominus Deus noster his sermonibus usus est, dum de peccatoribus ageretur, ut diceret, Nolo mortem peccatoris, sed volo potius ut convertatur, et vivat. Nam dum nos doceret de pœnitentibus Dominus Jesu Christus, ait, Amen dico vobis, quia magnum gaudium est in cœlo super unum peccatorem pœnitentem et convertentem se a peccatis suis: et amplior lætitia super illo est, quam super nonaginta novem, qui non peccaverunt. Unde vos volo scire, quia Dominus accipit pœnitentiam horum." Conversusque ad Atticum et Eugenium, dixit, "Euntes reportate virgas ad sylvam, unde eas assumpsistis, quoniam ad suam jam sunt naturam reversæ: et lapides, ad littus maris, quoniam petræ effectæ sunt, ut ante fuerant. Quod quum fuisset

impletum, receperunt gratiam, quam amiserant: ita ut jam iterum fugarent dæmones, sicut prius, et infirmos curarent, et cœcos illuminarent, multasque indies per eos virtutes Dominus faceret.

XIX.[1] Dum hæc fierent apud Ephesum, et omnes indies magis magisque Asiæ provinciæ Joannem et excolerent et prædicarent, accidit ut cultores idolorum excitarent seditionem. Unde factum est, ut Joannem traherent ad templum Dianæ, et urgerent eum, ut ei fœditatem sacrificiorum offerret. Inter hæc beatus Joannes inquit, "Ducamus omnes eos ad Ecclesiam Domini nostri Jesu Christi, et quum invocaveritis nomen ejus, faciam cadere templum hoc, et comminui idolum hoc vestrum. Quod ubi factum fuerit, justum nobis videri debet, ut relicta superstitione ejus rei quæ a Deo meo victa est, et confracta, ad id ipsum convertamini." Ad hanc vocem conticuit populus: et licet essent pauci, qui contradicerent huic definitioni, pars tamen maxima consensum attribuit. Tunc beatus Joannes blandis alloquiis exhortabatur populum, ut a templo longe se facerent. Quumque universi exteriore parte foras exissent, voce clara clamavit: ut "sciat hæc omnis turba, quia idolum hoc Dianæ vestræ dæmonium est, et non Deus, corruat cum omnibus manufactis idolis quæ coluntur in eo, ita tamen, ut nullam in hominibus læsionem faciat." Continuo ad hanc vocem apostoli, omnia simul cum templo suo idola ita corruerunt, ut efficerentur, sicut pulvis, quem projecit ventus a facie terræ. Itaque conversa sunt eadem die xii millia gentilium, exceptis parvulis et mulieribus, et baptizati sunt a beato Joanne, et virtute consecrati.

XX. Quæ quum animadverteret Aristodemus, qui erat Pontifex omnium illorum idolorum, repletus

Spiritu nequissimo, excitavit seditionem in populo, ut populus contra populum pararetur ad bellum. Ad quem conversus Joannes, "Dic mihi Aristodeme (inquit) quid faciam ut tollam indignationem de animo tuo?" Cui Aristodemus, "Si vis ut credam Deo tuo, dabo tibi venenum bibere. Quod quum biberis, et non fueris mortuus, apparet verum esse Deum tuum." Respondit apostolus, "Venenum si dederis mihi bibere, invocato nomine Domini mei, nocere non poterit." Cui rursus Aristodemus, "Volo ut prius videas bibentes, et statim morientes, ut vel sic possit cor tuum ab hoc poculo abhorrere." Ad quem beatus Joannes, "Jam antea dixi tibi, quia paratus sum bibere, ut credas in Dominum Jesum Christum, quum me videris post veneni poculum sanum." Perrexit itaque Aristodemus ad Proconsulem, et petiit ab eo duos viros, de quibus debebat ultimum supplicium sumi. Quos quum statuisset in medio foro coram omni populo, adspiciente apostolo, fecit eos bibere venenum: qui mox ut biberunt, Spiritum exhalaverunt. Tunc conversus ad Joannem Aristodemus, "Audi me (inquit) et recede ab hac doctrina tua, qua a Deorum cultura revocas populum: aut accipe et bibe, ut ostendas omnipotentem esse Deum tuum, si posteaquam biberis poteris incolumis permanere." Tunc beatus Joannes, jacentibus mortuis his, qui venenum biberant, ut intrepidus et constans accepit calicem et signaculum crucis faciens, ita loquutus est, "Deus meus, et Pater Domini nostri Jesu Christi, cujus verbo cœli firmati sunt, cui omnia subjecta sunt, cui omnis creatura deservit, et omnis potestas subjecta est, quem et metuit, et expavescit. Itaque nos te ad auxilium invocamus, cujus audito nomine serpens conquiescit, draco fugit, silet vipera,

et rubeta illa quæ dicitur rana, inquieta torpescit, scorpius extinguitur, regulus vincitur, et phalangius nihil noxium operatur: denique omnia venenata, et adhuc ferociora repentia et noxia animalia terebrantur. Tu inquam ille, extingue hoc venenosum virus, extingue operationes ejus mortiferas, et vires quas in se habet evacua: et da in conspectu tuo omnibus his, quos tu creasti, oculos, ut videant, aures, ut audiant, et cor, ut magnitudinem tuam intelligant." Et quum hæc dixisset, os suum, et totum semetipsum armavit signo crucis, et bibit totum, quod erat in calice. Et postea quam bibit, dixit, "Peto ut propter quos bibi, convertantur ad te, Domine, et salutem quæ apud te est, te inluminante mereantur." Attendente populo Joannem per tres horas vultum habere hilarem, et nulla penitus in eo esse signa palloris, aut trepidationis, clamare voce magna cœpit, "Unus Deus verus est, quem colit Joannes."

XXI. Aristodemus tamen ne sic quidem credebat, populo objurgante hunc; ille autem conversus ad Joannem, dixit, "Deest mihi adhuc unum, quod si istos qui hoc mortui veneno sunt, in nomine Dei tui excitaveris, emundabitur ab omni dubio mens mea." Quæ quum dixisset, plebs insurgebat in Aristodemum, dicens, "Incendemus te et domum tuam, si pergas ulterius apostolum sermonibus tuis fatigare." Videns itaque Joannes acerrime seditionem fieri, petiit silentium, et omnibus audientibus ait, "Prima est, quam de virtutibus divinis imitari debemus patientia, per quam ferre possumus incredulorum insipientiam. Unde si adhuc Aristodemus ab infidelitate tenetur, solvamus nodos infidelitatis ejus. Cogetur, quantumvis fero, agnoscere creatorem suum, non enim cessabo ab hoc opere donec

medela ejus possit vulneribus opitulari. Et sicut medici habentes inter manus ægrum medela indigentem: ita etiam nos, si adhuc curatus non est Aristodemus his, quæ facta modo sunt, curabitur illis quæ jam faciam." Et convocans ad se Aristodemum, dedit ei tunicam suam, ipse vero pallio amictus cœpit stare. Cui ait Aristodemus, "Utquid tunicam mihi tuam dedisti?" Ad quem Joannes, "Ut vel sic confusus, a tua infidelitate recedas." Et Aristodemus, "Et quomodo (ait) me tunica tua faciet ab infidelitate recedere?" Cui respondit apostolus, "Vade, et mitte eam super corpora defunctorum, et dicas ita: Apostolus Domini nostri Jesu Christi misit me, ut in ejus nomine exsurgatis, ut cognoscant omnes, quia vita et mors famulantur Domino meo Jesu Christo." Quod quum fecisset Aristodemus, et vidisset eos exsurgere, adorans Joannem, festinus perrexit ad Proconsulem et cœpit clara voce dicere, "Audi me, audi me Proconsul: meminisse te puto, quod contra Joannem frequenter iram tuam excitaverim, et multa quotidie contra eum sim molitus: unde vereor, ne iram ejus experiar. Deus enim sub specie hominis latens venenum bibens, non solum incolumis perseverat, sed etiam eos, qui veneno mortui fuerant, per manus meas, tunicæ ejus attactu, ipse ille revocavit, ut vivant, nulla secum signa mortis habentes." Quæ audiens Proconsul, "Et quid vis ut faciam?" inquit. Respondit Aristodemus, "Eamus et advoluti ejus genubus, veniam postulemus, et quidquid nobis ille jusserit, faciamus." Tunc venientes simul prostraverunt se, indulgentiam flagitantes. Quos ille suscipiens, orationem cum gratiarum actione obtulit Deo, præcepitque eis unius hebdomadæ jejunium: quo expleto baptizavit eos in

nomine Domini nostri Jesu Christi, patrisque ejus omnipotentis, et inluminatoris Spiritus Sancti. Qui quum baptizati fuissent cum universis domibus et famulis suis, affinitatibusque, fregerunt omnia simulacra, et fabricaverunt basilicam in nomine Sancti Joannis: qua ipse Joannes apostolus adsumptus est hoc ordine.

XXII. Quum esset annorum nonaginta septem, apparuit ei Dominus Jesus Christus cum discipulis suis, et dixit ei, "Veni ad me, quia tempus est, ut epuleris in convivio meo cum fratribus tuis." Itaque quum surrexisset apostolus, addidit idem Dominus, "Dominica resurrectionis meæ quæ post quinque dies futura est, ita venies ad me." Et quum hæc dixisset, cœlo receptus est. Interea inlucescente dominica, convenit universa multitudo ad Ecclesiam, quæ in ejus nomine erat extructa. Ibi a plurimo pullorum cantu quum egissent mysteria Dei, horam circiter diei tertiam, omnem populum in hæc verba alloquutus est, "Conservi et cohæredes et comparticipes regni Dei, vidistis quæ Dominus Jesus per manus nostras opera facere dignatus sit. Nos quidem ministri fuimus voluntatis illius: ille vero auctor operum, quæ a nobis fieri videbantur, extitit, illoque jubente omnia fiebant. Quare illa signa, dona, requiem, ministerium, gloriam, fidem, communionem, munera, gratiam, quamdiu donavit ille, accepimus: quamdiu concessit, divisimus. In illo conversati sumus, in illo exultavimus, in illo viximus. Sed nunc ad aliud is me opus vocat, quod consummari debet in Domino. *Dissolvi jam delectat, et esse cum Christo*, ut hoc quod olim desideravimus, tribuere is tandem dignetur. Quid igitur jam vobis pro exangysi relinquam? Sed habetis ejus pignora, habetis

depositum mansuetudinis ejus atque pietatis. In vobis conversetur illud, in vobis caste viventibus delectetur. In vobis præterea epuletur patrium cibum, ut faciatis voluntatem Patris, qui in cœlo est. Denique in vobis coronetur ea laurea, quam ipse composuit his floribus, quos ipse proprio cruore vestivit. Tu autem, Domine Jesu, Ecclesiam tuam, quam ædificasti tibi, misericordia tua benigne protege. Tu enim, Domine, solus misericors es, solus pius, solus Salvator et justus: qui radix es immortalitatis, et fons incorruptionis, consortium nobis hujus communionis sanctifica." Et adjecit, "Deus, qui solus es Salvator, qui hanc plebem per gloriosam filii tui passionem acquirere dignatus es in libertatem, et commanentem in tuis præceptis, et abundantem in tuis bonis operibus, semper quæso Domine, custodire digneris. Exaudi supplices servi tui preces, et dirige hanc plebem tuam, tibi dicatam, legibusque tuis servientem, et quam adoptivum tibi populum elegisti, insuper et filios vocare dignatus es. Dirige, inquam, in præceptis tuis diebus ac noctibus gradientem, per benedictum unigenitum filium tuum, qui nos elegit esse discipulos, et ovium tuarum pastores esse constituit: qui tecum Pater vivit, dominatur, et regnat, cum Sancto Spiritu, sæcula in sæculorum."

XXIII. Et quum complevisset orationem, petiit sibi dari panem et respiciens ad cœlum, benedixit eum, et fractum erogavit omnibus, dicens, "Pars mea sit vobiscum, et vestra mecum." Continuoque ad Byrrhum ait (hoc nomen viro erat) ut adsumptis duobus fratribus, cum duobus cophinis et ferramentis, sequeretur. Egressus igitur summa cum animi tranquillitate, præcepit ut plerique discederent. Et quum venisset ad sepulchrum quoddam,

unus de fratribus ait ad juvenes, quos Byrrhus deduxerat, "Fodite, filioli." Et illi fodiebant. Urgebat vero eos apostolus, ut altius foderent. Et quum illi præcepto obedirent, hortabatur cæteros fratres, ut sequerentur Dominum, et singulorum affectus ædificabat Dei verbo: ne videretur ipse, dum juvenes foderent, feriari. Ubi autem, sicut voluit, facta est fovea, nihil quoquam nostrum sciente, exuit vestem, et stravit eam in illa fovea, et stans sola linea veste tectus, extendensque manus, Deum invocabat, dicens, "Deus Pater omnipotens, et tu, Domine Jesu, qui servum tuum speciali amore fovisti, qui adnunciatus es a Patriachis, nominatus es per legem, redarguere et monere dignatus es per Prophetas: qui per Evangelium miseratus es, et peccata donasti: qui per apostolos provocasti, ut ad congregandum tuos populos convenirent, quos sitientes verbi tui fonte potasti, mitigasti asperos, et animi defectum replesti Spiritus tui gratia: suscipe tandem Joannis tui animam, quem cito elegisti, sed sero adsumpsisti. Tu, Domine, qui servulum tuum mundum a conjunctione fœminea præstitisti, te Domine rogo, qui festinanti mihi ad nuptias in juventute demonstrasti te, atque dixisti: Mihi necessarius es Joannes, operam tuam quæro. Sed quum juventutis ardore visus essem non servare præceptum, et diffisus quod integritatem servare vix possem, animum ad nuptias appulissem: tu quasi bonus Dominus ægritudinem mihi corporis inferens, castigans castigasti me Domine, et morti non tradidisti me. Tertio quoque studentem nuptiis impedimento leviore revocasti. Tu mihi Domine, in mari dignatus es dicere: Joannes, nisi meus esses, permitterem tibi ut uxorem duceres. Tuum igitur hoc munus est, qui motum carnis

edomare ac temperare dignatus es, fidem infundere, ut nihil mihi preciosius sit, nisi tibi adhærere. Tu me de morte ad vitam, a sæculo ad regnum Dei, ab ægritudine animi ad sanitatem vocasti. Tu mihi vivendi lex, spirandi gratia es, et certandi corona. Venio ergo ad te, Domine, venio ad convivium tuum: venio inquam gratias agens, quia me dignatus es Domine Jesu Christe, ad tuas epulas invitare, sciens quod ex toto corde meo desiderabam te. Vidi faciem tuam, et quasi de sepultura suscitatus sum. Odor tuus concupiscentias in me excitavit æternas: vox tua plena suavitate melliflua, et alloquutio tua incomparabilis eloquiis angelorum. Quoties te rogavi ut ad te venirem, dixisti tu: Expecta, ut populum meum liberes, crediturum mihi. Et custodisti corpus meum ab omni pollutione, et animam meam semper inluminasti: et non dereliquisti me quum irem in exilium, et quum redirem: et posuisti in ore meo verbum veritatis tuæ, ut commemorarem testimonia virtutum tuarum: et scripsi ea opera quæ oculis meis vidi, et ea verba quæ audivi ex ore tuo his auribus meis. Et nunc ego Domine commendo tibi filios tuos, quos tibi Ecclesia tua virgo, vera mater per aquam et Spiritum Sanctum regeneravit. Suscipe me, ut cum fratribus meis sim, cum quibus veniens invitasti me. Aperi mihi pulsanti januam vitæ, Principes tenebrarum non occurrant mihi, nec veniat mihi pes superbiæ, et manus extranea a te non attingat me: sed suscipe me secundum verbum tuum, et perduc me ad convivium epularum tuarum, ubi epulantur tecum omnes amici tui. Tu es enim Christus filius Dei vivi, qui præcepto Patris mundum salvasti, qui et Spiritum Sanctum tuum nobis destinare dignatus es, ut nos de præceptis tuis

commonefaceret ille: per eundem Spiritum tibi gratias referimus, per infinita secula seculorum." Et quum omnis populus respondisset "Amen," lux tanta apparuit super apostolum, per unam fere horam, ut nullus eam sufferret aspectus. Et signans se totum adstitit, et ait, "Tu mecum, Domine Jesu, solus." Et projecit se supra tumulum, in quo straverat vestimenta sua, dicens nobis, "Pax vobiscum fratres." Ac omnes benedicens ac valefaciens, deposuit se viventem in sepulchro suo, et jussit se operire, glorificans Dominum. Et statim reddidit Spiritum. Qui interfuimus, alii gaudebamus, alii plorabamus. Gaudebamus, quod tantam cernebamus gratiam: dolebamus, quod tanti viri adspectu et præsentiæ specie defraudabamur. Et protinus Manna exiens de sepulchro, apparuit cunctis, quam usque hodie gignit locus iste: et fiunt virtutes per orationes ejus frequentes, hic ab omnibus infirmitatibus ægroti liberantur, et periculis eximuntur, et precum suarum quisque consequitur effectum. Hic est beatus Joannes, de quo Dominus prius dixerat ad Petrum: *Si eum volo manere, quoad usque veniam, quid ad te? Tu vero sequere me:* significans, quod beatus Petrus per crucem honoraturus esset Dominum. Hic ergo subito corporis somno requiescit in pace, per Dominum nostrum Jesum Christum: qui coronis laureis clarificat Sanctos suos, et est æterna laus et expectatio omnibus electis ejus. Ipsi gloria et æternitas, virtus et potestas debetur, in sæcula sæculorum, Amen.

lies down in his grave. [cf. 8]

Manna grows into the grave, & miracles are done there, through his prayers.

LIBER SEXTUS.

DE HISTORIA BEATORUM, JACOBI, SIMONIS, ET JUDÆ, FRATRUM.

I. Simon Chananæus cognomine, ac Judas, qui et Thaddæus, et Jacobus quem fratrem Domini quidam appellant, fratres germani fuerunt, ex Chana Galilææ oriundi, parentibus Alphæo et Maria Cleophæ filia. Quorum postremus ex eadem matre, sed patre diverso natus fuit, Josepho scilicet justo, eo cui desponsata beatissima Dei genetrix Maria fuit. Unde et frater Domini, subintellige quod ad carnem, Jacobus appellatus est: quia Joseph, Jacobi pater, desponsatam verum minime nuptam Mariam virginem habebat, quæ spiritu Sancto postea imprægnata, Salvatorem mundi Christum Jesum Dominum nostrum virgo peperit. Itaque ob hujus vinculi occasionem a Christo inter discipulos tres hi Mariæ Cleophæ filii recepti sunt, et posterius ad apostolatus fastigium sublevati. Quorum minor natu Jacobus Christo Salvatori in primis semper dilectus, tanto rursus desiderio in Magistrum flagrabat, ut crucifixo eo cibum capere noluerit, priusquam a mortuis resurgentem videret, quod meminerat sibi et fratribus a Christo agente in vivis fuisse prædictum. Quare ei primum omnium, ut et Mariæ Magdalenæ et Petro, apparere voluit, ut discipulum in fide confirmaret: Et ne diutinum jejunium toleraret, favo mellis oblato, ad comedendum insuper Jacobum invitavit. Is mansit post sublevationem Christi in cœlum, cum Petro et Joanne Hierosolymis, et Judæis verbum Domini prædicabat. Quod eo facilius etiam

facere poterat, quia in templo Salomonis publico fungebatur ministerio.

II. Igitur nondum elapso quartodecimo anno a passione Domini, quando Paulus hunc cum Tito et Barnaba itineris sociis convenerat, dextrasque Jacobo et Petro atque Joanni porrexisset, convenientibus duodecim apostolis in Hierusalem ad diem festum Paschæ, præsidente Jacobo et populo audiente, breviter exposuerunt singuli, quæ in locis singulis fuerant per eos gesta. In quibus diebus Caiphas Pontifex, missis ad eos Sacerdotibus, rogavit eos, ire ad se, ut aut rationem docerent, quia Jesus ipse sit æternus Deus ac Christus: aut ipse contra doceret, quia non sit. Constituto igitur die ascenderunt in templum apostoli, et coram omni populo protestari cœperunt de Jesu, simul et arguere Judæos de multis, quæ ab his absurde gerebantur. Et quum starent in gradibus templi, facto populi silentio, docuerunt Sacerdotes de uno solo Deo Christo Jesu, Sadducæos de resurrectione mortuorum, Samaritas de consecratione Hierusalem, Scribas denique et Pharisæos de regno cœlorum: universum vero populum, quia Jesus est Christus æternus, informarunt. Ad ultimum autem monuerunt, ut priusquam progrederentur ad gentes prædicare agnitionem Dei Patris, ipsi reconciliarentur Deo suscipientes filium ejus. Alias enim eos nullo modo ostenderunt posse salvari, nisi per Sancti Spiritus gratiam trinæ invocationis dilui baptismate properarent, et Eucharistiam Christi Domini sumerent, cui soli de his quæ docuit credere deberent, ut sic æternam salutem consequi mererentur.

III. Ita igitur quum per septem dies persuasissent populo et Pontifici, ut confestim ad percipiendum Baptisma festinaretur, quumque jam res in eo esset,

ut venirent et baptizarentur, ecce homo quidam inimicus tunc cum paucis admodum ingrediens templum, clamare cœpit, et dicere, "Quid facitis, O viri Israelitæ? cur vobis tam facile subrepitur? cur præcipites ducimini ab hominibus infelicissimis, et a mago deceptis?" Quumque hæc diceret, et hæc audiretur ac superaretur ab Episcopo Jacobo, conturbare populum et seditiones suscitare cœpit, ita ut ea quæ ab apostolo dicebantur, plebs minime posset audire. Igitur exagitare cuncta clamoribus, et quæ fuerant multo labore ordinata convellere, simulque incusare Sacerdotes. Et opprobriis atque increpationibus cœpit cunctos accendere. Et veluti furibundus, singulos quosque ad cædem concitabat apostolorum, dicens, "Quid agitis? quid cessatis, O segnes et desides? cur non manibus nostris invadimus, et discerpimus hos omnes?" Et quum hæc dixisset, primus rapto ex ara usto, cædis fecit exordium. Tum deinde et cæteri videntes eum, simili ferebantur insania. Fit omnium clamor, cædentium pariter et cæsorum, et sanguis ubique plurimus funditur, et fuga permixta habetur: quum interim ille inimicus homo, Jacobum adgressus, de summis gradibus præcipitem dedit. Quem quum mortuum credidisset, ultra multare neglexit. In qua collisione, uno pede debilitatus, pessime claudicabat. Hominem vero inimicum Saulum fuisse manifestum est, quem postea Dominus ad apostolatus ministerium destinavit.

IV. Igitur Judæi, postquam Paulus ad Cæsarem, quem appellaverat, a Festo Præside missus est, et frustratus insidias, quas ei intenderant, vident, in Jacobum fratrem Domini, immanitatem nequitiæ suæ vertunt. Quem hoc modo adorti sunt. Productum in medium, abnegare eum fidem Christi

coram omni populo expetunt. At ille, contra omnium opinionem, voce satis libera, et multo majore quam vellent, coram universo populo, cum omni fiducia profitetur, filium Dei esse Salvatorem et Dominum nostrum Jesum Christum. Tum illi non ferentes tam grave et tam liberum testimonium viri, pro eo maxime, quod justissimus apud omnes habebatur, ob religiosæ et continentissimæ vitæ merita, in necem ejus vertuntur, et favente sibi occasione temporis, et ex morte Rectoris, alios quam plurimos adsciscunt. Contigerat tum forte Festum apud Judæam obire, ac sine rectore ac principe esse Provinciam. Nam mortis Jacobi modus licet a *Clemente* et aliis fuerit intimatus, exploratius tamen de eo *Hegesippus*, qui postea primæ apostolorum successionis fuit, quinto Commentariorum suorum libro his verbis refert:

Hegesippus' account of James' martyrdom.

V. "Suscepit," inquit "Ecclesiam cum apostolis frater Domini Jacobus, qui ab omnibus cognominatus est Justus, ab ipsis Domini temporibus perdurans usque ad nos. Et multi quidem Jacobi vocati sunt, sed hic ex utero matris suæ Sanctus fuit. Vinum et siceram non bibit, sed neque animal manducavit, ferrum in caput ejus non ascendit. Oleo non est perunctus, sed neque balneis est usus. Huic soli licebat introire in Sancta Sanctorum. Neque enim laneo utebatur indumento, sed tantum sindone. Solus ingrediebatur templum, et jacebat supra genua sua, orans pro populi indulgentia, ita ut orando callos faceret in genubus ad modum cameli semper genua flectendo, nec unquam ab oratione cessando. Itaque pro incredibili hac continentia, et summa justitia, appellatus est Justus, et Oblias, quod est interpretatum, munimentum populi, et justitia, sicut et Prophetæ indicaverunt de eo. Quidam ergo de

septem hæresibus quæ erant in populo, de quibus superius diximus, interrogabant eum, quid esset ostium Domini. At ille dicebat, Hunc esse Salvatorem. Ex quibus aliquanti crediderunt, quia Jesus est Christus. Illæ autem hæreses, quas supra scripsimus, non crediderunt, neque surrexisse eum, neque venturum, ut retribuat unicuique secundum opera sua: Qui vero crediderunt, per Jacobum crediderunt. In quibus quum multi etiam ex principibus credidissent, perturbatio erat Judæorum, dicentium, 'Nihil jam superest, quin omnis populus credat in Jesum, quod ipse sit Christus.' Convenientes igitur ad Jacobum, et dicebant ei, 'Oramus te, ut revoces populum, quia ecce errat in Jesu, putans quod ipse sit Christus. Deprecamur ergo te, ut suadeas omnibus convenientibus in die Paschæ de Jesu. Tibi enim omnes obtemperamus, et de te, tam nos quam populus testimonium ferimus, quia justus es, et personam ullius non accipis. Tu ergo suade populo de Jesu, ne erret. Tunc omnes tibi obediemus. Ascende itaque in excelsum locum pinnæ templi, ut in edito positus appareas omnibus, et verba tua audiantur a cunctis: quia in diebus Paschæ convenient non solum Judæorum, sed et Gentilium multitudo.' Statuerunt igitur supradicti Scribæ et Pharisæi Jacobum supra pinnam templi, et voce magna clamentes, dixerunt, 'Virorum justissime, cui omnes nos obtemperare debemus, quoniam populus errat post Jesum qui crucifixus est, enuncia nobis, quid sit ostium Domini?' Tum Jacobus ad eos ingenti voce respondit, 'Quid me interrogatis de filio hominis? Ecce ipse sedet in cœlo a dextris summæ virtutus, et ipse venturus est in nubibus cœli.'

VI. Quum hac responsione et testimonio Jacobi

multis satisfactum esset, et libenter audivisset, quod Jacobus sic de Christo foret protestatus, cœperunt glorificare Deum, et dicere, 'Osanna filio David.' Tum rursus ipsi Scribæ et Pharisæi cœperunt ad invicem dicere, 'Male facimus, ut tale is testimonium præstaret de Jesu. Sed adscendamus, et præcipitemus illum deorsum, ut cæteri terreantur, et non credant ei.' Simul et voce magna clamaverunt, dicentes: 'O, O, et Justus erravit.' Et compleverunt in hoc scripturam, quæ in Esaia scripta est, dicentem: *Auferamus Justum, quoniam inutilis est nobis, propterea fructum operum suorum manducabunt.* Adscenderunt ergo, et præcipitaverunt eum, et dicebant ad invicem, 'Lapidetur homo iste.' Et his dictis, cœperunt Beatum Jacobum lapidibus urgere. Qui dejectus non solum mori non potuit, quin conversus et super genua sua procumbens, dicebat, 'Rogo, Domine Deus Pater, dimitte eis peccatum, non enim sciunt quod faciunt.' Quumque eum talia orantem desuper lapidibus perurgerent, unus de Sacerdotibus, de filiis Rechabitarum (de quibus protestatur Hieremias Propheta) exclamavit dicens, 'Parcite, quæso, quid facitis? Pro vobis orat Justus iste, quem lapidatis.' Et unus ex ipsis fullo, arreptum fustem, in quo res exprimere solent, cerebro ejus inlisit. Ita Beatus Jacobus, cui Justi cognomentum fuit, tali tandem martyrio consummatus est, ac sepultus in eodem loco prope templum. Atque hic ille est, qui extitit veritatis testis Judæis et Gentibus, quia Jesus est Christus, filius Dei vivi, qui cum Patre et Spiritu Sancto dominatur et regnat in cuncta sæcula sæculorum."

VII. Atque hæc de Jacobo. Cujus fratres majores natu, Simon cognominatus Chananæus, et

Judas, qui et Thaddæus et Zelotes, et ipsi apostoli Domini nostri Jesu Christi, quum per revelationem Spiritus Sancti per fidem fuissent religionem ingressi, invenerunt statim inter initia suæ prædicationis duos ibi magos, Zaroen et Arfaxat, qui a facie Sancti Matthæi apostoli de Æthiopia fugerunt. Erat autem doctrina eorum prava, ita ut Deum Abraham, et Deum Isaac et Deum Jacob blasphemantes, Deum dicerent tenebrarum, et Moysen dicerent maleficum fuisse, denique omnes Prophetas Dei a Deo tenebrarum missos adsererent. Præterea animam hominis partem Dei habere dicerent, corporis vero figmentum a Deo malo factum esse: et ideo ex contrariis substantiis constare, in quibus lætatur caro, anima contristatur: et in quibus exultat anima, corpus affligitur. Solem et Lunam deorum numero applicantes; aquam simul deitatem habere docebant: Dei autem filium, Dominum nostrum Jesum Christum, phantasiam fuisse, nec verum hominem, nec ex vera virgine natum, nec vere tentatum, nec vere passum, nec vere sepultum, nec vere tertia die resurrexisse a mortuis, adfirmabant. Hac prædicatione polluta Persida post Zaroen et Arfaxat, magnum meruit invenire doctorem, per Beatos apostolos Simonem et Judam: id est, Dominum Jesum Christum, qui se diceret Spiritum Sanctum de cœlo missurum, juxta promissum dicentis: *Vado ad patrem, et mitto vobis Spiritum paracletum.*

VIII. Hac igitur causa suscepto itinere, ut Persida a seductione nequam Doctorum liberarent, ut primum ei appropinquaverunt, quos diximus, apostoli Simon atque Judas, occurrentem habebant exercitum Varardach ducis regis Babyloniorum, cui nomen erat Xerxes. Hic autem contra Indos,

qui fines Persidis invaserant, susceperat bellum: erantque in comitatu ejus sacrificatores, et arioli et magi, et incantatores, qui per singulas mansiones, sacrificantes dæmoniis, dabant responsa fallaciæ suæ. Contigit autem, ut die qua apostoli in exercitu erant, concidentes se, et sanguinem suum effundentes nullum penitus dare potuerunt duci belli responsum. Quapropter perrexerunt ad fanum vicinæ civitatis, et consulentes illic dæmonia, dæmonem cum ingenti mugitu ita audiverunt loquentem, "Dii qui vobiscum comitabantur euntibus ad prælium propterea dare non possunt responsa, quia duo homines isthic sunt, Simon et Judas, qui tantam consequuti a Deo sunt virtutem, ut nullus nostrorum audeat illis præsentibus loqui." Quæ quum accepisset Varardach dux regis Xerxis, fecit eos in exercitu inquiri. Quos quum invenisset, cœpit ab eis quærere, unde essent, aut quid essent, aut quare venissent in illas terras? Cui Sanctus Simon apostolus ait, "Si genus quæris, Hebræi sumus: si conditionem, servi sumus Jesu Christi: si causam quæris, salutis vestræ causa venimus, ut relicto errore simulachrorum, Deum qui in cœlis est possitis agnoscere." Cui respondens Varardach dux, "Nunc (inquit) ad prælium maturo, ut Indos ab invasione Persidis arceam, antequam Medorum adversus nos auxilia colligant. Quare non est opportunum mihi, ut de rebus vestris nunc discutiam. Quum vero felix fuerit revertendi successus, audiam vos." Ad quæ Judas apostolus, "Audi me, domine, magis congruum est (inquit) te cognoscere illum, cujus ope et auxilio possis victor existere, vel eos saltem qui tibi rebelles sunt, pacatissimos invenire." Tum Varardach dux, "Quia audio Deos vestros, vobis coram positis, vobis dare responsa, volo ut vos

nobis futura prædicatis, ut quos belli exitus habituri simus, scire queam."

IX. Tum Simon, "Ut agnoscas (ait) errorem horum, quos tibi putas prædicere, damus illis potestatem respondendi tibi, ut dum dixerint quæ ignorant, probemus eos per omnia fuisse mentitos." Quumqne orationem fudissent ad Dominum, dixerunt, "In nomine Domini nostri Jesu Christi, præcipimus, ut more solito detis responsa his, qui interrogare consueverunt." Ad hanc vocem cœperunt fanatici eorum arripi et dicere, 'Grande bellum futurum esse, et utrinque multos præliantes interfici posse.' Tunc apostoli Dei, ex abundantia lætitiæ in risum solvuntur. Quibus Varardach, "Me (inquit) timor invasit, et vos ridetis?" Dicunt ei apostoli, "Cesset timor tuus, quoniam in ingressu nostro pax nobiscum intravit istam provinciam. Quare mitte profectionem tuam. Nam crastina die, eadem hac hora, id est tertia, venient ad te quos præmisisti cum legatis Indorum, qui vobis terras invasas, restitutas imperio vestro nunciabunt, et solutis tributis, aditum reserent: et paci vestræ, ad quascunque conditiones volueritis, gratanter consentientes, pactum firmissimum stabilient." At Pontifices ducis hæc irridentes, "Domine dux," inquiunt, "noli istis hominibus fidem dare, vanis et mendacibus, advenis scilicet et ignotis, qui ideo grata loquuntur, ne exploratorum loco habeantur. Isti autem dii nostri, qui nunquam fallunt, dederunt tibi responsum, ut sis cautus, et ad res omnes solicitus: non quemadmodum illi qui te studiose reddere securum conantur, ut dum minus cautus fueris, possis ex improviso et acrius et facilius adoriri." Respondens autem Sanctus Simon apostolus dixit, "Audi me, dux. Nos advenæ et ignoti,

et mendacissimi, non unum mensem te expectare jubemus: sed diximus, Expecta unum diem, et cras mane circa horam tertiam venturi sunt, quos misisti. Venient autem cum eis Indorum honorati, qui conditiones a te accipient, ut sint deinceps tributarii Persarum."

X. Hæc quum animadverterent Sacerdotes Persarum, qui in exercitu erant, propalam clamabant, "Aureas et gemmatas inter purpureas et auro tectas vestes, inter pateras et byssum, sericumque, et omnem gloriam Babylonici regni, dii nostri splendidi, suæ divinitatis responsa dantes, aliquando fallere possunt: et isti pannosi, et personam nullam habentes, tantum sibi tribuere audent? quos videre, injuria est. Et hos tu, domine dux, ad injuriam deorum nostrorum non punis?" Tum dux, "Hoc magnum est (inquit) quia advenæ et pauperes atque ignoti, cum tanta hoc constantia adseverant, quod deorum nostrorum testimonio videtur esse contrarium." Dicunt ei Pontifices, "Jube eos custodiri, ne fugiant." Respondit dux, "Ego non solum jubebo eos custodiri, sed ipsi etiam vos in custodia eritis usque in crastinum, ut rerum exitus doceat, si possit eorum testimonium comprobari. Posthæc judicabitur, quis merito debeat condemnari."

XI. Factum est autem in crastino, juxta verbum apostolorum, venerunt nuncii, qui missi fuerant cursu velocissimo in dromedis et nunciarunt omnia ista esse, sicut apostoli paulo ante intimarunt. Quare indignatus dux jussit pyram accendi, ut ibi Sacerdotes suos igne consumeret, et hos omnes qui apostolos obfuscare nitebantur. Apostoli autem prostraverunt se duci, dicentes, "Obsecramus, domine, ne efficiamur nos causa interitus eorum: qui pro salute hominum huc missi sumus, ut vivi-

ficaremus mortuos, non ut viventes occidamus." Itaque quum diu aspersi pulvere, provoluti pedibus ducis jacerent, respondit ille, "Miror vos ita pro istis intervenire, qui nihil aliud egerunt per omnes comites meos et Tribunos ac Satrapas, et ad hoc præmia ingentia contulerunt, quam ut vos incenderent vivos." Ad quæ extemplo Apostoli, "Disciplina (inquiunt) magistri nostri has leges tenet, ut non solum malum pro malo non reddat, sed etiam bona pro malis restituat. Estque hoc solum discrimen inter nos et cæteras disciplinas, quia omnes reliqui malum reddunt pro malo, omnesque odientes se odio habent. Nos autem e contra diligimus inimicos nostros, et benefacimus his qui nos odiunt, et oramus Dominum pro calumniantibus et persequentibus nos." Quæ quum audivisset dux, "Vel hoc permittite," inquit, "facere, ut omnia bona eorum vobis tradantur." Et quum hæc diceret, jussit inquiri quanta esset facultas Pontificum. Et respondentes tabularii fisci, dixerunt, "Unus Pontifex unam libram auri in uno mense de fisco consequitur." Et computati sunt centum et viginti talentorum: excepto eo qui sacerdotii arcem tenebat, qui quadruplum consequebatur in auro. Congregatæ sunt itaque familiæ et vestes, et ministerium, et argentum et aurum, et jumenta, et omnia quæ habere poterant, nec poterat dinumerari facultas eorum.

XII. Ita congregatis opibus, dux ad regem reversus, apostolos Domini commendavit, inquiens, "Hi sunt, sub effigie hominum latentes, quos dii nostri timent, qui neque sine illorum concessione dare responsa hominibus possunt, et ipsa responsa illorum falsa fuisse, et oracula illorum, et eventus ipsi comprobaverunt. Isti autem Sacerdotes nostri,

dum dicerent eos advenas fallentes, quibus non deberet credi, et insisterent apud nos, ut puniremus eos: dumque utrosque in custodia haberemus, ut pars quæ vera diceret remuneraretur, et quæ fefellisset, puniretur, denique ubi omnia eo ordine, quo isto prædixerunt, sunt adimpleta, et vellem eos hoc pati, quod illi istos pati elaboraverant: ecce isti precibus apud me egerunt boni viri, ut nihil penitus paterentur mali. Et quum facultates eorum jussissemus conferri, has tamen illi nihilominus contemnunt, dicentes, "Nobis non licet aliquid possidere supra terram, ex eo quod nostra possessio est in cœlo, quæ est æterna, et ubi immortalitas regnat. Quin et illud insuper addunt: Nulla ratione possumus accipere vel aurum, vel argentum vel vestes, vel domos, aut prædia aut servos. Ista enim omnia terrena sunt, et morientem hominem non sequuntur." Quibus quum dicerem, vel aliquantum ut acciperent inde, quod pauperes et peregrini essent, persuadere nequivimus. "Non sumus (dixerunt illi) pauperes, qui divitias cœlestes habemus. Sed si vis, ut ad salutem animæ tuæ proficiat census ille, eroga pauperibus, eroga viduis, et orphanis, eroga infirmis et adflictis, libera debitores, qui a creditoribus exagitantur, eroga publice manum porrigentibus et omnibus qui his opibus indigent. Nam nos terrenum nihil desideramus."

XIII. Hæc et alia quum dux apud regem Xerxen disseruisset, excitati in zelum, qui cum rege fuerant Zaroes et Arfaxat magi, simul indignabundi, rumores sparserunt, 'Malignos eos homines esse, qui contra Deos Gentis, contraque regnum tam astute molirentur.' "Nam si vis scire, rex (inquiunt) quod ea vera sunt quæ dicimus, non prius permittemus hos loqui, quam deos tuos adoraverint."

Zaroes & Arfaxat, at court of Xerxes, enraged with the Apostles.

Tum dux, "Audetisne cum illis habere conflictum, ut si viceritis eos, tum demum abjiciantur?" Dixerunt magi, "Æquum est, ut sicut nos adoramus deos nostros, ita adorent et illi." Respondit dux, "Hoc scilicet conflictus vester ostendet." Ad hæc iterum magi, "Vis videre (inquiunt) potentiam nostram, ut probes, quia non poterunt loqui nobis præsentibus: jube adstare hic qui sint eloquentes in linguis, acutissimi in argumentis, et clamosi in vocibus. Et si tunc ausi fuerint nobis præsentibus loqui, probabis nos esse imperitissimos." Tunc jussu regis et ducis, omnes advocati præsto facti, ita sunt a duce admoniti, ut quanta possent constantia, haberent cum his magis contentiones, et eos a defensionum proposito, argumentorum suorum proposito excluderent." Et quum in præsentia regis et ducis, cunctorumque sublimium magi loquuti essent, omnis illa advocatio ita muta facta est, ut nec nutibus, quod loqui non poterat, indicaret. Et quum unius fere horæ transisset spatium, dixere magi ad regem, "Ut scias nos ex Deorum esse numero, permittimus eos quidem loqui, sed ambulare non posse." Quod quum fecissent, adjecerunt dicentes, "Ecce reddimus eis gressum, sed faciemus eos apertis oculis nihil videre." Quumque et hoc fecissent, expavit cor regis et ducis, dicentibus amicis eorum, non debere contemni hos magos, ne et regi et duci inferant debilitatem in membris. Igitur hoc spectaculum a primo mane usque ad horam sextam dum spectatur, advocati mœrore confecti, ad suas reversi sunt quique domos, nimio animi impulsu fatigati.

XIV. Dux vero quum haberet amicos apostolos, eis narravit omnia quæ dicta, quæque facta extiterant. Dixerunt duci apostoli, "Ut scias, nobis

præsentibus figmenta illorum valere non posse, et ideo timere eos nostram præsentiam, jube advocatos ipsos ad nos venire, priusquam ad ipsos vadant, et posteaquam ad nos venerint, ita ingrediantur ad regem, similem habituri conflictum: et si prævaluerint eis, tum scias nos ab his aliquatenus vinci posse." Convocavit igitur dux omnem illam advocationem in domo sua, et quasi compatiens illis, dixit, "Doleo equidem verecundiæ vestræ, quam estis intra regalem aulam perpessi. Unde sciatis, me invenisse homines, qui vos moneant et doceant, ut non solum vobis non prævaleant, sed etiam a vobis superati discedant." Tunc omnis illa multitudo advocatorum prostrata duci gratias agens, et eorum singuli cœperunt precibus agere, ut dictum facto compleret. At ille protulit eis apostolos Domini, Simonem et Judam. Videntes autem advocati homines vilissima veste indutos, quasi in despectu eorum cœperunt habere personas. Quos facto silentio sic alloquutus est Simon, "Sæpissime evenire, ut intra scrinia aurea et gemmata, vilia quædam habeantur inclusa: et intra vilissimas et ligneas capsas, sint gemmarum monilia preciosa reposita: solere etiam vasa pulcherrima aceto repleta execrationi et contemptui subjacere: contra vero, vasa fœdissima in aspectu, vino tamen intus optimo repleta, ambitionem sui saporis excitare gustantibus, ita ut neglecta visione contemptibili quæ aspectus offendit, de sola cogitent homines suavitate, quæ intrinsecus latet. Imo quicunque (inquiunt) alicujus rei cupit esse possessor, non magnopere gestatorium, sed ipsum quod gestatur spectat. Non ergo offendat aspectum vestrum, vilis hic noster habitus, intus enim latent ea, quæ æternam vos faciant et gloriam invenire, et vitam. Nos quippe

omnes homines de uno patre et de una matre nati sumus. Qui quum facti essent et positi in regione vivorum, suadente angelo invidiæ, prævaricati sunt in lege, quam a suo conditore susceperant, suntque servi facti ejus, cui suadenti obtemperaverunt. Deinde cum ipso angelo, ab illa vitæ æternæ regione, in hujus terræ exilium projecti sunt. Misericordiam tamen nihilominus Deus et in hac parte suam constituit, ut sic homo creatorem suum solum Deum excoleret, et elementa non adoraret, nec diceret ligno quod ipse dolaverat, Tu es Deus meus. Recessit autem a Deo suo homo; a custode suo; et, quod majus est, a Salvatore suo; ut suo pareret inimico. Hunc autem errorem in hominibus hic angelus princeps invidiæ ideo nutrivit, et nutrit, ut ipse eis dominetur, et faciat de eis, quod ipse voluerit: conaturque avocare Deum verum, quem iste angelus timet, a genere humano. Hac de causa per magos suos, quando voluit fecit vos tacere: rursus fecit vos invidere, denique fecit vos immobiles permanere. Unde, ut probetis ita esse, venite ad nos et permittite vos ab idolorum cultura recedere, et solum Deum invisibilem adorare ac colere. Et quum hæc feceritis, imponemus manus nostras super capita vestra, et signum Christi faciemus in frontibus vestris. Et si tum non confutaveritis eos, credite nos fallere omnia quæcunque asserimus."

XV. Tum universi illi advocati, considerantes rationem veram, prostraverunt se apostolis dicentes, "Facite ergo quæsumus, ne in nobis possint linguæ impedire officium, nec aliqua in membris nostris impedimenta inferre: et sit supra nos ira Dei, si ultra idolis crediderimus." Quæ quum ab advocatis dicta essent, procumbentes humi Sancti apostoli Simon et Judas, oraverunt ad Deum in hæc verba,

"Deus Israel, qui exinanisti magica figmenta Jamnes et Mambres, et dedisti eos in confusionem et ulcera, et perire eos jussisti: sic faciat et hic manus tua super hos magos Zaroen et Arfaxat. Hos autem famulos tuos, promittentes quod ab omni cultura idolorum abscedent, fac fortes et stabiles, et constanter adversus eos insurgere, ut cognoscant omnes, quia tu es unus omnipotens, qui regnas in sæcula sæculorum." Quumque respondissent, Amen! signatis frontibus abierunt. Ingressi sunt autem cum duce ad regem. Haud multo post adsunt et magi, tentantes ea, quæ antea fecerant, et nulla poterant ratione prævalere. Tum ex advocatis unus Zebeus nomine, dixit, "Audi domine rex, ista stercora abjicienda sunt, et ex tuo regno emundanda, ne forte omnibus putredinem generent. Habent enim secum angelum humani generis inimicum, et ludificant in hoc homines, ut quamplurimos angelus iste malus habeat subjectos. Habet autem hos subjectos, qui non sunt Deo omnipotenti subjecti. Jam vero idcirco insistebant magi, ut apostoli Sancti hos Deos adorarent: quo facto, Deum verum offenderent, et deinceps ipsi in illis facilius per angelum illum malignum sua præstigia exercerent. Denique signum Dei sui in frontibus nostris, digitis suis facientes, miserunt huc, ista verba adjicientes, Si post istud signaculum Dei, prævaluerint artes illorum, sciatis nos quæ docemus universa mentitos. Ecce nunc igitur in Dei omnipotentis nomine adsumus, insultamus et opponimus nos magis: si possunt, agant, quæ hesterno die gesserunt."

XVI. Quæ quum viderunt magi, indignati, multitudinem serpentum venire fecerunt. Qua re terrefacti, qui aderant, ut apostolos rex vocaret,

clamarunt. Missis igitur nunciis, mox venerunt apostoli. Qui implentes pallia sua de serpentibus miserunt in eosdem magos dicentes, "In nomine Domini nostri Jesu Christi non moriemini, sed morsibus eorum attrectati, dolorum vestrorum mugitum dabitis." Statimque serpentes cœperunt carnes eorum devorare. Illi autem ululabant, veluti lupi. Quæ videns rex, et omnes qui aderant, dicebant apostolis, "Permittite, ut magi moriantur ab eis." At illi responderunt, "Nos missi sumus, a morte ad vitam cunctos reducere, non a vita præcipitare in mortem." Facta igitur oratione, dixerunt apostoli serpentibus, "Redite in nomine Jesu Christi ad loca vestra, atque omne venenum quod in hos magos infudistis, auferte vobiscum." Novos itaque cruciatus magi patiuntur, quum serpentes venena sua morsibus renovatis tollerent, sugentes sanguinem eorum. Itaque ablegatis serpentibus, adloquuti sunt apostoli magos in hæc verba, "Audite impii scripturam Sanctam dicentem: *Qui proximo suo parat foveam, ipse prior cadit in illam.* Vos quidem nobis parastis mortem, nos autem rogavimus Dominum nostrum Jesum Christum, ut vos a morte præsente eriperet. Denique qui per multos annos morsibus his serpentis affligi poteratis, ecce tertia die transacta, precibus nostris recuperata vobis sanitas redonabitur. Forsitan vel sic ab impietate vestra cessabitis, dum veritatem Dei circa vos exuperare, probare possitis. In istis autem tribus diebus, ideo permittimus vobis dominari dolores, ut pœniteamini pro erroribus vestris."

XVII. Hæc quum dixissent apostoli, deportati sunt ad hospitalia magi, qui per triduum nec cibum capere, nec bibere ullo modo poterant, sed in his

sola vociferatio doloribus extorta incessabilis extitit. Postea, quum jam res in eo esset, ut pariter expirarent magi Zaroes et Arfaxat, accesserunt eos apostoli, dicentes, "Non dignatur Deus habere coacta servitia: ideo fugite sani, habentes liberam facultatem convertendi a malo ad bonum, et exeundi a tenebris ad lumen." At illi permanentes in perfidia sua, sicut a facie Matthæi apostoli fugerunt, sic et ab his duobus apostolis fugientes, ad simulacrorum cultores, per totam Persidis regionem, ut apostolis inimicitias excitarent, ubique dicebant, "Ecce veniunt ad vos inimici Deorum vestrorum. Si vultis Deos vestros habere propitios, compellite eos sacrificare illis. Si autem nolueritis, saltem interficite eos."

XVIII. Hæc quum ita inter apostolos et magos in Perside gesta fuissent, rogati a rege et duce beatus Simon et Judas, ab eo tempore morabantur in Babylone, facientes quotidie mirabilia magna, inluminantes cœcos, surdis reddentes auditum, claudicantibus gressum, mundantes leprosos, fugantes denique ab obsessis corporibus omnis generis dæmonia. Habebant autem secum discipulos multos, ex quibus ordinabant per civitates Presbyteros et Diaconos et clericos, et ecclesias multas constituebant. Factum est autem, ut unus ex diaconibus pateretur crimen incesti. Erat enim vicinus filiæ Satrapæ cujusdam ditissimi hominis, quæ perdita virginitate partum edens periclitabatur. Interrogata autem a parentibus, virum Dei Sanctum et castum Euphrosynum diaconum impetebat. Qui tentus a parentibus puellæ, urgebatur subire vindictam. Quod ubi apostoli audiverunt, venerunt ad parentes puellæ. At illi quum adspexissent apostolos, cœperunt clamare, et diaconum reum hujus criminis

accusare. Tum apostoli, " Quando (inquiunt) natus est puer ?" Responderunt ; " Hodie hora diei prima. Dicunt eis apostoli, " Perducite huc infantem, et diaconum quem accusatis huc pariter adducite." Quumque in præsentia essent, alloquuntur apostoli infantem, dicentes, " In nomine Domini nostri Jesu Christi loquere, et dic, si iste diaconus præsumpserit hanc iniquitatem." Tum infans absolutissimo sermone ait, " Hic diaconus vir Sanctus et castus est, et nunquam inquinavit carnem suam." Rursus autem insistebant parentes apostolis, ut de persona infans interrogaretur incesti." Qui dixerunt, " Nos innocentes solvere decet, et nocentes prodere non decet."

XIX. Dum hæc Babyloniæ fierent ab apostolis Domini, interea evenit, ut duæ tigrides ferocissimæ quæ erant in singulis caveis clausæ, forte fortuna liberatæ fugerent, et quidquid in occursu invenirent, devorarent. Quare consternatus omnis populus, ad apostolos Dei confugit. Apostoli autem invocantes nomen Domini Jesu Christi, jusserunt ut sequerentur eos in domum, in qua manebant. Et per triduum ibi manserunt. Et convocantes ibi omnem multitudinem, dixerunt, " Audite omnes filii hominum, qui ad imaginem Dei facti estis, quibus dedit Deus ingenium, memoriam, et intelligentiam, considerate feras, quæ nunquam mansuescere consueverant, audito nomine Domini Jesu Christi, in agnos conversæ sunt : et homines in tanta adhuc perdurant obstinatione ut non intelligant, Deos non esse figmenta hæc aurea et argentea, quæ flata sunt, et ad arbitrium hominis fabrefacta, vel de lapide aut ligno sculpta. Dominum autem qui vos creavit, ignoratis, qui dat vobis pluviam de cœlo, et producit vobis panem de terra, et vinum ac oleum de

surculis ligni. Ut autem sciatis, quia ipse est verus Deus, erunt vobis in testimonium tigrides istæ, ut ipsæ vos admoneant quodammodo, ut non alterum colatis deum, nisi Dominum nostrum Jesum Christum, in cujus nomine istæ mansuetæ factæ, quasi oves in medio vestri conversabuntur, vespere autem facto in suam cellulam revertentes manebunt. Interea nos suscepto itinere, reliquas civitates peragrabimus, et provincias, ut Evangelii Domini nostri Jesu Christi prædicatio cunctis innotescat." Quæ quum audirent ex apostolis, flebant populi, rogantes ut non discederent. Ad quorum petitionem unum adhuc annum et menses tres in Perside beati Simon et Judas remorati sunt. In quo spatio amplius quam sexaginta millia virorum baptizati sunt, exceptis parvulis et mulieribus; baptizato primum rege, cum universis dignitatibus suis. Præterea videntes infirmitates verbo curari, inluminari cæcos, mortuos etiam suscitari in nomine Domini Jesu Christi, universi populi crediderunt destruentes templa, et ecclesiam exstruentes.

XX. Ordinavere autem Apostoli in civitate Babylonis episcopum nomine ABDIAM, qui cum ipsis venerat a Judæa, qui et ipse viderat oculis suis Dominum: et repleta est civitas Ecclesiis. Quibus rite omnibus ordinatis, egressi sunt apostoli Persidem. Sequebantur autem eos turbæ discipulorum, et CC amplius viri. Circumierunt autem duodecim provincias Persidis, et civitates earum, in quibus quæ egerint, et quæ passi sint per annos tredecim, longa narratione scripsit *Craton*, apostolorum ipsorum discipulus, in decem librorum voluminibus universa comprehendens, quæ *Africanus* historiographus in Latinam transtulit linguam: ex quibus qui scire voluerit, qui fuerint progressus prædicationis, vel

quo fine mundum Simon et Judas apostoli reliquerint, ex multis pauca selegimus. Quippe Zaroes et Arfaxat magi facientes scelera multa per civitates Persidis, et dicentes, se esse ex genere deorum, semper a facie apostolorum fugientes, tamdiu erant in quacunque civitate, quamdiu cognoscerent apostolos advenire. Apostoli autem ubicunque fuissent ingressi, detegebant scelera eorum, et ostendebant doctrinam eorum ad inimico humani generis adinventam. Erant autem in Suanir civitate LXX templorum Pontifices, qui solebant singulas libras auri a rege consequi quando solis epulas celebrabant: id quod quater in anno fieri consueverat in tempore novorum, in introitu veris, initio æstatis, autumni et hyemis. Hos igitur non pontifices hac alloquutione magi in apostolos Dei incitaverunt, dicentes, "Venturi sunt duo Hebræi, Deorum omnium inimici. Quare ubi inceperint dicere, Deum alterum adorari debere: vos exclusi eritis a facultatibus vestris, et contemptui populo eritis. Alloquimini ergo populum, ut quum primum hi urbem intrarint, teneantur ad sacrificandum. Si consenserint, pacem habebunt cum diis vestris. Si vero sacrificare noluerint, sciatis illos ad subversionem vestram ingressuros, et deprædationem et mortem."

XXI. Factum est autem, ut postquam peragrassent universas provincias, venirent ad Suanyr civitatem magnam. In quam quum fuissent ingressi, et mansissent apud discipulum suum, ejusdem civitatis virum, nomine Sennem, ecce circa horam primam omnes simul Sacerdotes cum populo innumerabili venerunt ad ædes, clamantes ad Sennem, "Produc ad nos inimicos Deorum nostrorum. Cum quibus si non sacrificaveris diis nostris, incendemus te et domum tuam, cum ipsis." Interea

tenentur apostoli Dei, et ducuntur (haud mora) ad templum Solis. Quod quum ingrederentur, cœperunt clamare dæmones, in Energumenis, "Quid vobis et nobis apostoli Dei vivi? In ingressu vestro flammis exurimur." Stabat autem in una æde templi ab oriente quadriga solis, fusilis ex argento: in alia autem æde stabat luna fusilis ex argento, habens quadrigam similiter boum fusilem ex argento.

XXII. Cœperunt ergo Pontifices apostolis vim facere cum populo, ut adorarent eos inibi. Quod animadvertens Judas ad Simonem, "Frater (inquit) Simon, video Dominum meum Jesum Christum, vocantem nos." Similiter et Simon respondit, "Diu est, quod intueor adspectum Domini in medio angelorum. Nam et dixit mihi angelus Domini quum orarem: Faciam vos egredi de templo, et faciam ipsum templum ruere super eos. Et dixi, Nequaquam, Domine, non fiat hoc, fortassis erunt aliqui ex his, qui convertantur ad Dominum." Igitur quum hæc secum Hebræo sermone loquerentur, apparuit eis angelus Domini, dicens, "Confortamini, et unum e duobus eligite; aut repentinum istorum omnium interitum, aut palmam martyrii vestri, cum fiducia boni certaminis, expectate." Cui respondentes apostoli, dixerunt, "Imploranda est misericordia Domini nostri Jesu Christi, ut et illis propitietur, et nos adjuvet, ut possimus pertingere cum constantia ad coronam." Hoc autem apostoli soli quum viderent et audirent, compellabantur a Pontificibus adorare simulachrum Solis et Lunæ. Quibus apostoli dixerunt, "Facite fieri silentium, ut demus responsum, omni populo audiente." Facto autem silentio, dixerunt, "Audite omnes, et videte. Solem noscimus servum Dei esse,

et Luna similiter præcepto sui Creatoris est subjecta. In cœli tamen firmamento consistentes, non sine injuria sui in templis includuntur, qui in cœlo omni seculo patere noscuntur. Et ut intelligatis, quia simulachra eorum non Sole, sed dæmoniis sunt plena, ego præcipiam dæmonio, qui in Solis simulachro latet, et frater meus jubebit alteri dæmonio quod in simulachro Lunæ vos ludificat, ut egrediantur ex eis, et ipsi ea comminuant." Et stupentibus cunctis, dixit Simon ad Solis simulachrum, "Præcipio tibi ludificator hujus populi dæmon pessime, ut exeas de simulachro Solis, et comminuas ipsum, et quadrigam ejus." Similiter quum hæc Judas ad simulachrum Lunæ dixisset, visi sunt ab omni populo duo Æthiopes nigri, nudi, horribili vultu, et ululantes, dirasque voces emittentes abscedere. Quo facto, irruentes Pontifices et populus in apostolos Christi, interfecerunt eos per tumultum. Erant vero ipsi gaudentes et alacres apostoli Dei gratias Deo agentes, quia digni habiti essent, ut pro nomine Domini paterentur.

XXIII. Passi sunt autem die Kal. Juliarum. Simul quoque tum passus est cum apostolis, Sennes hospes eorum, quoniam et ipse idolis sacrificare contempserat. Ipsa autem hora passionis, quum nimia esset cœli serenitas, fulgura exorta sunt, ita ut trifariam templum ipsum scinderetur, a summo tecti fastigio usque ad ultimum fundamentum. Quo tempore, et duo, de quibus diximus, magi, Zaroes et Arfaxat, ictu coruscationis adusti, ad carbonem conversi sunt. Post menses autem tres misit Rex Xerxes nuncios in civitatem Suanyr, qui confiscarent Pontifices, et corpora Sanctorum apostolorum ad suam transferrent civitatem. In qua extruere cœpit basilicam, octogenos cyclos

octo angulorum, et octies octogenos pedes per gyrum comprehendentem, quum alia esset pedum centum et viginti, fueruntque omnia ex quadratis marmoribus signaticis extructa, camera ipsa laminis aureis suffixa. In medio autem octogoni sarcophagum corpora beatorum apostolorum portantem, ex argento puro instituit: factaque est hujus fabricæ ædificatio per annos tres continuos, et consummata die natalis apostolorum, et die coronationis, Kalendas Julii dedicata. In quo loco beneficia consequuntur, qui credentes in Dominum Jesum Christum, illuc meruerint pervenire.

LIBER SEPTIMUS.

DE REBUS GESTIS A BEATO MATTHÆO APOSTOLO ET EVANGELISTA.

I. Matthæus cognomento Levi, et Alphæi filius, ex publicanorum ordine fuit: atque eo in munere vocatus a Domino nostro Jesu Christo, in discipulorum ejus numerum venit: postremo ad apostolatus culmen adscendit, ante sublevationem Domini in cœlum præter cæteros muneris apostolici socios, peculiare nihil gessit. Sed postquam Spiritum Sanctum inluminatorem una cum cæteris accepisset, et in orbem terrarum ad prædicandum Evangelium esset directus, Æthiopiam is in divisione provinciam suscepit. In quam profectus ipse, quum in civitate magna quæ dicitur Naddaver moraretur, in qua rex Æglippus sedebat, contigit ut duo magi Zaroes

et Arphaxat simul essent, qui regem miris modis ludificabant, ut se Deos esse, remota ambiguitate, crederet. Et credebat eis rex omnia, et omnis populus non solum memoratæ urbis, sed ex longinquis etiam regionibus Æthiopiæ veniebant quotidie, ut adorarent eos. Faciebant enim subito hominum gressus figi, et tamdiu immobiles stare, quamdiu ipsi voluissent. Similiter et visus hominum, et auditus, a suo officio refrenabant. Imperabant serpentibus ut percuterent, quod et Marsi facere solent: et ipsi incantando multos curabant. Et ut dici vulgo solet, Malignis major reverentia exhibetur ex timore, quam benignis ex amore: sic et illi venerabiles apud Æthiopes, in magno diu pretio fuerunt.

M.'s contest with them

II. Verum (ut sæpe dictum est) curam Deus hominum gerens, Matthæum contra hos apostolum misit. Qui ingressus civitatem, cœpit detegere præstigias illorum. Omnes enim quos illi figebant, hic in nomine Jesu Christi solvebat: quos illi excœcabant, hic inluminabat: quibus illi auditum tulerant, iste reddebat. Serpentes etiam, quos ad percutiendos homines excitabant, hic convertebat in solum, et percussiones eorum facto signo Domini percurabat. Hunc quum vidisset Æthiops eunuchus Candacis nomine, qui fuerat a Philippo apostolo Diacono baptizatus, procidit ad pedes ejus, et adorans dixit: Quia respexit Deus civitatem istam, ut liberaret eam de manu duorum magorum, quos putant stulti homines Deos esse. Is suscipiebat apostolum in domum suam, et veniebant ad eum omnes, qui erant amici Candacis eunuchi, et audientes verbum vitæ credebant Christo Jesu Domino. Et baptizabantur quotidie plurimi, videntes quod omnia quæ magi faciebant mala

The Ethiopian eunuch.

Many baptized.

hominibus, hæc Dei discipulus evacuaret. Illi enim ideo vulnerabant quos poterant, ut vulnerati, ipsos evocarent ad curam: quique ideo curare putabantur, quoniam a læsione cessabant. Matthæus autem apostolus Christi, non solum hos curabat, quos illi lædebant, sed etiam omnes qui ad eum ferebantur, et fuerant infirmitatibus diversis obsessi. Prædicabat autem populo veritatem Dei, ut omnes mirarentur eloquentiam ejus.

III. Tum Candacis eunuchus, qui eum susceperat omni affectione, interrogavit eum dicens, "Obsecro te, ut digneris indicare mihi, quomodo quum sis Hebræus, nôsti Græcam, Ægyptiacam et Æthiopicam sermocinationem, ita ut hi, qui in his regionibus nati sunt, non possint tam bene sermocinari." Respondit apostolus, "Totus mundus unam sermocinationem habuisse omnium hominum dignoscitur. Sed nata est præsumptio omnium hominum talis, quæ eos turrim tantæ magnitudinis facere hortaretur, ita ut cacumen ejus pervenisset ad cœlum. Hanc præsumptionem Deus omnipotens hoc ordine repressit, ut alter alterum tum non potuerit loquentem advertere. Facta sunt autem plurima linguarum genera, et divisa est illa conspiratio, quæ per unam linguæ intelligentiam consistebat. Bona quidem fuit ea voluntas, ut fieret turris, cujus cacumen perveniret ad cœlum: sed mala fuit præsumptio, quæ non sanctis meritis ire volebat ad sancta. Veniens autem filius Dei omnipotentis, ostendere voluit, quo ordine ædificando perveniremus ad cœlum: et nobis duodecim discipulis suis misit Spiritum Sanctum de cœlo, quum sederemus in uno loco, venitque supra unumquemque nostrum, et inflammati sumus sicuti ferrum inflammatur ab igne. Post hæc quum a nobis pavor simul et splendor

discessisset, cœpimus variis linguis loqui Gentibus, et magnalia nativitatis Christi adnunciare, quo ordine sit natus unigenitus filius Dei: cujus originem ante sæcula nemo novit. Qualiter vero sit natus ex utero Mariæ virginis, adnuncians atque intimans nobis, et ab intacta virgine lactatus et ablactatus, et enutritus atque eruditus et baptizatus, et tentatus et passus, et mortuus et sepultus, et die tertio resurrexit, et in cœlos ascendit, ut ad dextram Dei omnipotentis sederet, unde sit venturus judicare omne seculum per ignem. Non ergo, ut tu putas, istas tantum quatuor, sed omnium Gentium etiam linguas scimus, (qui ejus discipuli sumus, Jesu crucifixi) non mediocriter, sed perfecte. Et ad quamcunque gentem pervenire potuerimus, jam loquelam ejus perfecte cognoscimus. Nunc vero ædificatur turris non de lapidibus, sed de virtutibus Christi, omnibus qui baptizantur in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti: aperiturque eis turris, quam Christus extruxit: et per ipsam tamdiu ædificantes adscendunt, usque quo ad cœlorum regna pertingant."

IV. Hæc et his similia multa mystico sermone apostolus quum dissereret, venit qui diceret, magos illos cum singulis draconibus advenire. Dracones autem erant galeati, et flatus eorum flammiferum ardorem emittebat, sulphureasque spargebant auras e naribus, quorum odor homines interficiebat. Quæ quum audivisset Matthæus, consignans se, securus cœpit in occursum illis prodire. Prohibebat autem illum Candacis, clausis ostiis, dicens, "Per fenestram quæso, si videtur, loquere magis istis." Dicit illi apostolus, "Tu mihi aperi, tu mihi aperi, et per fenestram tu considerabis magorum istorum audaciam." Itaque

aperto ostio apostolus mox ut egressus est, ecce obviam illi duo magi, singulos dracones ante se habentes, veniebant. Tum vero ut appropinquarunt, ambo dracones ante pedes apostoli obdormiverunt. Et dicit apostolus magis, "Ubi est ars vestra? potestis, excitate eos. Ego autem si non rogassem Dominum meum Jesum Christum, omnem furorem, quem in me exacuistis, in vos retorsissent. Sed quousque omnis populus conveniat, hi obdormiunt. Et quia nullus accedere huc ausus est, ego excitabo eos, et jubebo illos redire ad locum suum, cum omni mansuetudine." Conabantur autem interea arte sua magica excitare eos Zaroes et Arphaxat, et non poterant neque oculos aperire, neque penitus commovere quidquam. Rogabant autem populi, dicentes apostolo, "Rogamus te, Domine, ut liberes populum et civitatem ab his bestiis." Ad quos apostolus, "Nolite timere (inquit) ego faciam eos hinc cum omni mansuetudine abscedere." Et conversus ad dracones, dixit, "In nomine Domini mei Jesu Christi, qui conceptus est ex Spiritu Sancto, et natus de Maria virgine, quem tradidit Judas Pharisæis, et illi eum crucifixerunt: quique post crucem sepultus, tertia die resurrexit a mortuis, et conversatus nobis per quadraginta dies, docuit nos ea, quæ ante passionem docuerat, commemorans universa quæ dixerat: et qui denique post quadraginta dies videntibus nobis ascendit ad cœlos, et sedet nunc in dextra Dei Patris, unde venturus est judicare vivos et mortuos: in ipsius inquam nomine et virtute, suscitemini. Et te adjuro, Spiritus, ut cum omni mansuetudine facias eos redire ad locum suum, ita ut nullum contingant, nullum lædant, neque hominem neque quadrupedem, neque volucrem." Ad hanc vocem elevantes capita serpentes

cœperunt ire, atque apertis portis egressi publice et omnibus videntibus, nunquam amplius comparuerunt.

V. Quo facto, apostolus populum ita alloquutus est, "Audite, fratres et filii, et omnes qui vultis liberare animas vestras a vero dracone diabolo. Propter vestram salutem misit me ad vos Deus, ut relicta vanitate idolorum, ad ipsum convertamini, qui vos creavit. Deus autem quando fecit hominem primum, posuit eum in paradiso deliciarum, cum uxore sua, quam de costa ejus fecerat. Porro paradisus deliciarum eminet omnibus montibus, et vicinus est cœlo: neque habet aliquid in se, quod possit esse saluti hominum inimicum. Non aves terrentur ad sonitum hominis et adspectum, non spinæ nascuntur et tribuli, non ibi rosæ marcescunt, non lilia, non aliqui ibi prætereunt flores, non labor fatigationibus subjacet, non infirmitas aliqua sanitati succedit: tristitia et fletus et mors ibi penitus locum uon habent. Auræ enim quæ ibi sunt, blandiuntur potius, quam perflant, et æternitatem naribus inferunt. Nam sicut thymiamatis fumus excludit putores, ita nares ibi vitam exspirant æternam: quæ non permittit hominem neque fatigationem incurrere, nec dolorem, sed semper æqualem, semper juvenem, semper lætum, et semper immobilem permanere. Sonant ibi organa angelorum, et voces mellifluæ auribus inferuntur. Serpens ibi locum non habet, non scorpio, non phalangius, non musca aliqua saluti hominis inimica est. Famulantur ibi hominibus leones et tigrides et pardi: et quidquid jusserit homo avibus aut feris, quasi charissimo et dilecto Dei, mox obtemperant cum reverentia jussionis ejus. Quatuor quoque flumina inde fluunt: unus fluvius dicitur Geon,

secundus Physon, tertius Tigris, et quartus Euphrates. Hi omni genere piscium abundant. Nullus ibi est latratus canum, nullus leonum rugitus: omnia blanda sunt, omnia mansueta, omnia quieta. Nunquam ibi facies cœli nubium tegminibus obumbratur, nunquam ibi fulgura coruscant, nunquam tonitrua concrepant: sed est ibi exultatio sine fine, et festivitas quæ terminum non habet.

VI. Quamobrem vero paulo ante memoraverim, quod ibi serpens penitus non esset, causa est, quod per ipsum angelus invidiam suam exercuerit, et propterea a Deo maledictus, in loco benedicto maledictus habitare non potest. Livor autem angelo hinc natus est, quia vidit imaginem Dei in homine extitisse: et quoniam homini possibile esset, ut in hac regione beata cum cunctis animantibus loqueretur. Hinc angelus, qui ex se concepit invidiam, per potentiam angelicam serpentem ingressus, suasit uxori Adæ, ut de pomo arboris manducaret, quod Deus fieri sub interminatione mortis prohibuerat. Posthæc etiam uxor quum deliquisset, seduxit virum. Quumque ambo prævaricatores existerent, huc in istam terram, aridam et desertam, exilio ablegati sunt, projecti de regione vitæ in regionem mortis: ipse vero auctor sceleris simul in serpente inventus, maledictionem æternam accepit. Hujus rei conditionisque hominum misertus ipse Dei filius, qui in præcepto Patris sui hominem fecerat, pro nostra fragilitate, dignatus est hominis assumere formam, non amittens suam deitatem. Atque hic est homo Jesus Christus, qui recuperavit iterum illum hominem; et diabolum, patiendo crucem, vicit: præterea irrisiones atque insultationes tolerans, vicit etiam mortem moriendo, ut paradisum

resurgendo aperiret. Jam ut nemini fieret dubium, illuc omnes in Christum credentes intrare, primo latronem ipsum Christus induxit: cui, in ligno crucis positus, lignum prævaricationis excussit, cæterisque omnibus paradisum animabus sanctis, de hoc corpore exeuntibus, aperuit. Denique in die novissima resurgentibus, etiam regna cœlestia ut intrare valeant, patefecit. Jam igitur, qui modo vult ad vitam, is currat, et ad paradisum redeat, licet: unde pater noster carnalis Adam foras missus, in isto nos omnes generavit exilio. Contra aperuit nobis Dominus Jesus paradisi januas, ut ad patriam illam revertamus, in qua mors locum non habet, et in qua juge gaudium perseverat."

VII. Quum hæc et similia loqueretur apostolus, ecce tumultus luctuosus subito ortus est, in quo regis filius mortuus plangebatur. Ad cujus funus stabant magi, qui quum non possent suscitare eum, conabantur regi persuadere, hunc a diis raptum esse in collegium suum, ut sit unus ex diis, cui oporteat et simulachrum fabricari, et templum. Quæ quum audivisset Candacis eunuchus, ingressus ad reginam, dixit illi, "Istos quidem magos jubeto custodiri: tum vero rogo te, ut veniat ad nos apostolus Dei Matthæus. Et, si ipse eum nobis resuscitaverit, istos vivos incendi curabis, quia omnia mala per ipsos in civitate nostra eveniunt." Tunc missi sunt per Candacem, virum honoratum a latere regis aliqui, qui rogantes apostolum cum honore introduxerunt ad regem. Ingrediente autem Matthæo, prostravit se Euphœnissa regina Æthiopum ad genua ejus, et dixit, "Agnosco te apostolum a Deo missum pro salute hominum, et ejus esse discipulum, qui mortuos suscitabat, et omnes ægritudines ab hominibus suo imperio pel-

lebat. Nunc ergo veni, et invoca nomen ejus super defunctum filium meum: et credo quod si hoc feceris, reviviscet." Dicit ei apostolus, "Atqui prædicationem Domini mei Jesu Christi, adhuc ex ore meo non audivisti: et quomodo dicis, credo? Ideoque scias, filium tibi tuum reddi." Ingressusque expandit manus suas ad cœlum, et dixit, "Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, qui ad restaurationem nostram, unigenitum filium tuum de cœlo ad terras misisti, qui nos ab errore converteret, et te nobis verum Deum demonstraret, memor esto dictorum Domini nostri Jesu Christi filii tui, *Amen dico vobis, quia omnia quæ in nomine meo petieritis a Patre meo, dabit vobis.* Ut cognoscant ergo gentes, quia præter te non est alius omnipotens, et ut vera sit hæc assertio oris mei, excitetur puer iste." Et adprehendens manum defuncti, ait, "In nomine Domini mei Jesu Christi crucifixi, exsurge Euphranor." Et confestim exsurrexit puer. Ad hoc factum expavit cor regis, et statim jussit deferri ei coronas, et purpuram. Et præcones misit per civitatem, et diversas provincias Æthiopiæ, dicentes, "Venite ad civitatem, et videte Deum in effigie hominis latentem."

VIII. Quumque venisset omnis multitudo cum cereis et lapidibus, et cum thymiamate, ac diverso sacrificiorum ritu, Matthæus apostolus Domini hac voce omnes alloquitur, "Ego Deus non sum, sed servus Domini mei Jesu Christi, filii Dei omnipotentis, qui me misit ad vos, ut relicto errore simulachrorum vestrorum, ad verum Deum convertamini. Quod si me, hominem similem vobis, putatis Deum, quanto magis hunc Deum debetis credere, cujus me servum esse confiteor, in cujusque nomine ego mortuum hunc regis filium excitavi?

Et nunc omnes qui capaces tam evidentissimæ rationis estis, aurum et coronas aureas, et argentum ab oculis meis tollite, et iis divenditis templum Domino exstruite, atque ibi congregemini ad audiendum verbum Domini." Quo audito, intra triginta dies undecim millia hominum congregata, fabricantes Ecclesiam sanctam consummaverunt. Et vocavit nomen templi Matthæus Resurrectio, quoniam per resurrectionem occasio ædificationis extiterat. Sedit autem in Ecclesia illa Matthæus annis XXIII. et constituit Presbyteros ac Diaconos, et per civitates et castella ordinavit Episcopos, et multas construxit per loca diversa Ecclesias. Et baptizatus est rex Æglippus et regina Euphœnissa, et filius ejus qui suscitatus erat Euphranor: et filia ejus Iphigenia baptizata, et virgo Christi permansit. Interea magi timentes, fugerunt ad Persas. Cæterum longum est narrare, quanti cœci inluminati, quanti paralytici curati, quot denique a dæmoniis liberati, et quot mortui suscitati ab apostolo fuerint. Adeo Christianissimus rex iste fuit, et gloriosissima ejus conjunx, devotus quoque omnis exercitus et populus Æthiopiæ. Esset autem longum recensere, quomodo omnia simulacra, omniaque templa destructa sunt: quæ omnia propter copiam rerum præteriens, quo ordine passionem sanctam celebraverit, retexam.

IX. Non multo post enim rex Æglippus senectute expleta, perrexit ad Dominum, et accepit Hyrtacus rex adelphus imperium ejus. Hic quum vellet accipere Iphigeniam filiam defuncti regis uxorem, jam Christo dicatam, et quæ Sacrum velamen acceperat de manu apostoli, præposita jam virginum amplius quam ducentarum, sperabat tum rex Hyrtacus, qnod per apostolum posset ejus animum

commovere. Quare cœpit cum Sancto Matthæo agere, dicens, "Dimidium regni mei accipe, tantum ut Iphigenium queam matrimonio meo copulare." Cui Beatus apostolus ait, "Juxta bonum propositum prædecessoris tui regis, qui omni die sabbato conveniebat, ubi verbum Domini prædicabam, jube illic et tu convenire universas virgines, quæ cum Iphigenia sunt: et audies coram populo, quantas laudes, et quanta bona de bono conjugio loquar, et quemadmodum satis Deo accepta sint sancta conjugia." Quo audito Hyrtacus gratulatus est, et jussit congregationi illic interesse etiam Iphigeniam, quasi audituram ex ore apostoli, ut conjunx fieri Hyrtaci consentiret.

X. Facto autem in congregatione magno silentio, aperiens os suum apostolus dixit, "Audite sermonem meum, omnes filii Ecclesiæ, audite et intelligite omnia quæ auditis, ut maneant scripta in cordibus vestris. Deus vester nuptias benedixit, et ipse permisit amorem corporibus dominari in sensibus carnis, ad hoc, ut vir diligat uxorem suam, et mulier diligat virum suum. Ecce autem vidimus frequenter evenisse, ut uxor virum suum execretur usque ad interitum, et venenum, et gladium, et repudium. Similiter et vir suæ conjugi molitur, quum sit carnis tanta charitas, ut stimulet mentis incensum. Porro, quid si non esset iste stimulus amoris in carne concessus? Ergo hic stimulus si cum amore Dei usum suum exhibeat, et amore filiorum vir mulierem accipiat, et mulier virum, bonus est, et non est contra præceptum Dei: ita tamen, ut mulier alterum virum penitus nesciat, similiter et vir omnino alteram fœminam perhorrescat. Dei enim regula si custoditur a conjugibus, a sorde commixtionis eos mundat. Sordes autem sunt corporum, quæ a Deo

lavantur per eleemosynas et opera misericordiæ: non crimina, quæ non lavantur, nisi per lachrymas pœnitendo. Conjugium ergo commixtionis pollutionem habet, crimen non habet. Denique diebus certis sive quadragesimæ, sive legitimorum jejuniorum temporibus, tam ab edacitate carnium, quam commixtione corporum, qui non abstinuerit, non pollutionem solum, sed etiam simul crimen incurrit. Neque vero manducare crimen est, sed incongrue manducare peccatum est, et crimen. Denique si aliquis prius cibum carnalem accipiat, et postea ipso die, quo jam cibo naturali refectus est, cibum spiritalem præsumat, ex utroque cibo reus criminis et inhonestatis et præsumtionis efficitur, non ideo quia manducavit, sed quod contra ordinem, et contra justitiam, et contra regulam Dei, cibo carnali prius refectus est. Non ergo reum facit aliqua operatio hominum, sed irrationabilitas ejus operis, suum damnat auctorem. Denique et homicidas sæpe vidimus statuas et imagines adorare: homicidam utique, qui hominem pacis inimicum, aut barbarum, aut latronem occiderit, non ibi jam quia hoc homicidium bonum est, erit bonum homicidium hominis innocentis. Frequenter etiam et mendacium, quum per naturam suam malum sit, bonum fieri videtur ex causa. Nam si te ab inimico tuo volenti te percutere, possis aliqua ratione abscondere, et ille omnino quonam deveneris quærat, tum tu non solum negare, sed etiam perjurare consuevisti. Ibi duo quidem mala sunt, mendacium et perjurium: et utraque tamen mala, bonum prorumpere probantur in fructum. Deus autem non arcte nostri operis circumscripsit limites quasi dicas, In judicio ejus timui mentiri, ideo hominem tradidi: aut si dicas, Timui perdere numum, ideo damnum

immensi ponderis auri incurri. Non ergo sunt aliqua opera sic mala, semper ut per naturam mala sint, sed per intemperantiam nostram. Nam si præsumat sacramentorum mysteria sumere is, qui nondum est cœlesti aqua perfusus, rem bonam convertit in crimen, et inde reatum æternæ pœnæ incurrit, unde a reatu æternæ pœnæ potuerat liberari. Ita et nuptiarum bona, quum a Deo benedicantur conjugia, a Deo sanctificentur, ac per Sacerdotum benedictiones a Deo specialiter consecrentur, videntur aliquibus aliquam habere divinæ indignationis offensam."

XI. Hæc dicente Sancto Matthæo, rex Hyrtacus clamosis laudibus cum suis comitibus perstrepebat: existimans eum hæc ideo dicere, ut animum Iphigeniæ ad ejus conjugium inclinaret. Sed postquam diutissime clamatum est in ejus laudem, sermonem apostolus repetit, et facto silentio, dixit, "Videte, filioli et fratres, in quantum noster sermo proruperit, ut etiam homicidium bonum posse fieri probaremus. Quum hic occiditur, qui si non esset ipse solus occisus nocens, multos potuisset occidere innocentes: sicut est occisus Golias, et sicut est occisus Sisara, sicut occisus est Aman, sicut est truncatus Holofernes et sicut denique sunt occisi cum laude, qui vestris sedibus inimicabantur et regnis: sic ergo et matrimonia dum copulantur, boni operis honestate ornantur, si sancte, et juste, et integre et inreprehensibiliter copulentur. Nam si hodie desponsatam regis servus regis usurpare audeat, non solum offensam, sed etiam crimen tam grande incurrisse dignoscitur, ut merito vivens tradatur flammarum incendiis: non ideo quidem, quia duxerit uxorem, sed quia sponsam regis sui accepisset. Ita etiam tu, O fili carissime rex Hyrtace, sciens, Iphigeniam

filiam regis decessoris tui, sponsam regis cœlestis esse effectam, et sacra velamine consecratam, quomodo quæso poteris sponsam potentioris te tollere, et tuo eam matrimonio copulare?" Ad hunc sermonem Hyrtacus rex, qui per singulas dictiones apostoli laudator extiterat, ira accensus abscessit.

XII. Apostolus vero intrepidus et constans, eo magis etiam alacrior, reliquum sermonem prosequutus est, dicens, "Audite me, qui timetis Deum. Rex terrenus pauci temporis dominationem habere cognoscitur, rex autem cœlestis æternum imperium tenet. Et sicut inenarrabilia gaudia habere facit eos, qui fidem suam ipsi custodiunt: ita inenarrabilibus tormentis illigat eos, qui a fide ejus et sanctitate discedunt. Quod si timenda est ira regis offensi, multo quidem magis cœlestis regis offensa metuenda erit. Nam ira hominis, sive suppliciis, sive ignibus, sive ferro coerceat, in tormenta temporum desinit: ira autem Dei æternas gehennæ peccantibus flammas accendit. Unde Dominus et magister Jesus Christus præscius futurorum dixit: *Apud reges stabitis, qui quum flagellaverint aut occiderint vos, post hæc non habent quod facere. Et ideo dico vobis, non timueritis eos: illum autem timete, qui postquam occiderit, potestatem habet perdere, et in gehennam mittere: dico vobis, hunc timete.*"

XIII. Tunc Iphigenia prostravit se coram omni populo ad pedes apostoli, et dixit, "Obsecro te per ipsum, cujus apostolus es, ut imponas super me et super has virgines manus, ut per verbum tuum sint Domino consecratæ, ut possimus evadere minas illius, qui adhuc vivente patre meo et matre, multa minabatur, et multis minis terrebat nos, multisque muneribus invitabat. Si hoc viventibus illis aude-

bat, quid modo facturum putas, ubi regnum jam in manibus habet?" Tum apostolus, confidentiam habens in Dominum suum, et nihil penitus Hyrtacum metuebat: et imponens velamen super caput ejus, et supra capita omnium virginum quæ cum ea erant, hanc benedictionem dixit, "Deus plasmator corporum, afflator animarum, qui nunquam spernis ætatem, non sexum reprobas, non ullam conditionem gratia tua ducis indignam, sed omnium æqualis creator es et redemptor: tu has famulas tuas, quas ex omni numero gregis bonus pastor eligere, atque ad conservandam coronam perpetuæ virginitatis, castimoniam conservare animæ dignatus es, tuæ protectionis scuto circumtege: ut quas ad omne opus virtutis et gloriæ, magistrante sapientia præparasti, et vincentes carnis illecebras, et licita connubia recusantes, insolubilem filii tui Domini nostri Jesu Christi copulam mereantur. His, petimus, Domine, arma suggeras, non carnalia, sed Spiritus virtute potentia, ut te muniente earum sensus et membra, in earum corpore non possit dominari peccatum: atque sub tua gratia vivere cupientibus, nihil sibi defensor malorum, et inimicus bonorum, de his vasis jam tuo nomini consecratis prævaleat vindicare. Omnem etiam genuinum calorem imber gratiæ tuæ cœlestis extinguat, lumen vero perpetuæ castitatis accendat. Facies scandalis pudica non pateat, nec incautis occasionem præbeat negligentia delinquendi, sitque in eis cauta virginitas, et ornata pariter, et armata fide integra, spe certa, et charitate sincera: ut præparatis animis ad continentiam virtus tanta præstetur, quæ superet diaboli universa figmenta: atque, contemnendo præsentia, futura sectentur, jejunia epulis carnalibus præferant, et lectiones sacras conviviis et potati-

onibus anteponant. Ut orationibus pastæ, et eruditionibus expletæ, inluminatæ vigiliis, opus gratiæ virginalis exerceant. His virtutum armis has tuas interius exteriusque communiens, præsta inoffensum cursum virginitatis, ut hunc implere, per ipsum Dominum nostrum Jesum Christum, redemptorem animarum nostrarum, valeant: cum quo est Deo Patri honor et gloria, in Spiritu Sancto, et nunc et semper, et per immortalia secula seculorum."

XIV. Quumque respondissent, Amen, et mysteria Domini celebrata, et missam suscepisset omnis ecclesia, retinuit se, ut juxta altare, ubi corpus ab eo fuerat Christi confectum, illic martyrium apostolicum exultaret. Itaque non multo post expansis manibus orantem, spiculator missus ab Hyrtaco, a tergo punctim, unius gladii ictu feriens apostolum, martyrem Christi effecit. Quo audito, omnis populus ad palatium cum igne pergebat. Cui furenti populo occurrerunt omnes presbyteri, et omnes diaconi ac clerici, simul cum discipulis Sancti apostoli, "Nolite fratres (dicebant) contra præceptum Domini agere. Nam et Petrus apostolus, arrepto gladio, amputaverat Malchi auriculam, qui Dominum tenebat cum turbis. Et ne videretur læsus, vicem rependere læsionis jussit, ipsam scilicet auriculam amputatam loco suo reponi. Quæ apposita ab apostolo, solidata mox est. Et dixit Petro tum Dominus, Numquid, si vellem, non mihi exhiberet pater meus plusquam XII mille legiones angelorum? Celebremus ergo omnes cum gaudio martyrium apostoli, et quod Deus ordinare voluerit, expectemus."

The king sends executioner, who slays M.

XV. Interea Iphigenia, sacratissima virgo Christi, quod in auro et argento ac gemmis habere potuerat,

hoc totum sacerdotibus contulit, et omni clero, dicens, "Postquam dignam apostolo Christi fabricaveritis Ecclesiam, quicquid superfuerit, pauperibus erogabitis: me autem oportet certamen habere cum Hyrcato." Factum est autem post hæc, secundum verbum Iphigeniæ, ut omnium nobilium uxores miserit rex Hyrtacus ad eam, sperans quod aliqua ratione posset ad ejus consensum pervenire. Quod quum penitus non posset, convocavit magos, ut dæmonum illam ministerio raperent. Qui quum et ipsi nulla hoc possent consequi ratione, fecit circumdari ignem prætorio, in quo cum virginibus Christi commanens, Domino suo die noctuque famulabatur. Sed quum per circuitum ignis arderet, apparuit angelus Domini, cum Matthæo apostolo, et dixit, "Iphigenia firma esto, et noli expavescere hos ignes. Ad illum enim, a quo tibi sunt suppositi, revertentur." Igitur quum per gyrum prætorii Sanctæ Iphigeniæ flammæ perstreperent, excitavit Deus ventum validissimum, et mutavit omne illud incendium a domo virginis suæ, et ita consumpsit palatium Hyrtaci, ut non inde potuerit aliquid ex facultatibus liberari. Ipse autem Hyrtacus cum suo filio unico vix evasit: sed melius fuerat, incendio interiisse. Cæterum filium ejus vehementissimus mox dæmon implevit, qui illum cursu rapidissimo ad apostoli Matthæi sepulchrum adducens, a tergo manibus ab ipso diabolo colligatis, confiteri eum paterna crimina compellebat. Ipsum autem Hyrtacum elephantiæ vulnera, a capite usque ad ultima pedum vestigia ligaverunt. Quod quum medici curare non possent, ipse in se gladium ponens, illi incubuit, digno supplicio: ut quo a tergo apostolum Domini percusserat, ipse a recto seipsum stomacho perforaret.

Quo facto, omnis populus insultans morti ejus, apprehenderunt cum omni exercitu fratrem Iphigeniæ, nomine Beor, qui per Iphigeniam germanam suam, de manu Matthæi fuerat gratiam Domini consequutus. Is itaque anno ætatis suæ XXV regnare in Æthiopia cœpit, et regnavit per annos LXIII. Facti sunt autem omnes dies annorum vitæ ejus, octoginta octo. Et se vivente, constituit unum ex filiis suis ducem omnis exercitus, alterum vero Regem. Et vidit filios filiorum suorum, usque in quartam generationem: et habuit pacem firmissimam cum Romanis et Persis. Omnes quoque provinciæ Æthiopum Ecclesiis repletæ sunt Catholicis, usque in hodiernum diem, per Iphigeniam. Et fiunt ibi mirabilia magna, ad confessionem beati apostoli: qui primus Hebræo sermone conscripsit Evangelium Domini nostri Jesu Christi, qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat in secula seculorum.

LIBER OCTAVUS.

DE REBUS PER INDIAM A BEATO BARTHOLOMÆO GESTIS.

I. Indiæ tres esse ab historiographis asseruntur. Prima est India, quæ ad Æthiopiam vergit: secunda, quæ ad Medos: tertia, quæ finem facit. Nam ex uno latere tenebrarum regionem gerit, ex alio latere mare Oceanum. In Indiam ergo veniens Bartholomæus apostolus, ingressus est templum Indiæ, in quo erat idolum Astaroth, et quasi

peregrinus, ibidem manere cœpit. In hoc idolo dæmon talis erat, qui diceret se curare languentes, et cœcos quos ipse lædebat, inluminare. Erant enim sine Deo vere homines illi, et necesse erat ut a deo falso ludificarentur. Deus autem falsus hac arte illudit eos, qui verum Deum non habent. Facit eis dolores, infirmitates, damna, pericula: et dat responsa, ut sacrificent sibi: et quum immissa removet, tanquam ab eo sanentur, omnes existimant. Hoc quippe videtur stultis, quod sanet. Ille autem non sanando subvenit, hoc est, a læsione cessando. Ita quum desinit lædere, curâsse putatur. Unde factum est, ut Sancto Bartholomæo isthic manente, nulla posset responsa Astaroth dare, neque ullis ex his quos læserat subvenire. Qumque jam plenum esset languentibus templum, et quotidie sacrificantibus nullum daret Astaroth responsum, hi qui ex longinquis regionibus adducti jacebant, quum neque sacrificando, neque seipsos more suo laniando, proficerent, perrexerunt in aliam civitatem, ubi aliud dæmonium colebatur, cui nomen erat Beireth, et illic sacrificantes, cœperunt inquirere, quare Deus eorum Astaroth amplius non daret responsa. Quibus respondens Beireth, dixit, quia "Deus vester sic captivus et religatus tenetur, ut neque suspirare, neque loqui audeat, ex illa hora, qua illic Bartholomæus ingressus est." Et dicunt illi, "Et quis est iste Bartholomæus?" Respondit dæmon, "Amicus Dei est omnipotentis, et ideo huc venit in istam provinciam, ut numina quæ colunt Indi, evacuet." Tum illi, "Dic nobis signa ejus, ut possimus invenire eum: quia inter multa millia hominum difficile est nobis cognoscere illum."

~~initio, nunquam non fuit, et omnibus initium dedit~~

Description of B.

II. Respondens autem dæmon, dixit, "Capillo nigro capitis est, et crispo. Caro illius candida, oculi grandes, nares æquales et directæ, aures coopertæ crine capitis: barba prolixa habens paucos canos: statura æqualis, quæ nec brevis, nec longa possit adverti. Vestitus colobio albo, clavato purpura. Induitur pallio albo, habente per singulos angulos singulas gemmas purpureas. Viginti sex anni sunt, ex quo nunquam sordidantur vestimenta ejus. Similiter et sandalia ejus amentis latis per XXV annos nunquam veterascunt. Centies flexis genibus per diem, centies per noctem orat Deum. Vox ejus quasi tuba vehemens est. Ambulant cum eo angeli Dei, qui non permittunt eum fatigari, non esurire. Semper eodem vultu, eodem animo perseverat: omni hora hilaris et lætus permanet. Omnia prævidet, omnia novit, omnem linguam omnium gentium et loquitur et intelligit. Ecce et hoc quod vos interrogatis, et quod ego do responsum de eo, jam novit. Angeli Dei famulantur illi, et ipsi nunciant omnia. Et quum cœperitis eum quærere: si vult, ostendet se vobis, si non vult, non poteritis eum videre. Rogo autem vos, ut dum eum inveneritis, rogetis eum, ut vel huc non veniat: vel non faciant mihi angeli qui cum eo sunt, quod fecerunt collegæ meo Astaroth."

III. Igitur revertentes illi, cœperunt circumire omnium peregrinorum hospitales, atque adspicere vultus et habitum singularum, et per duos dies non invenerunt. Factum est autem, ut quidam plenus dæmonio clamaret, et diceret, "Apostole Bartholomæe, incendunt me orationes tuæ." Tum apostolus, "Obmutesce (inquit) et exi ab eo." Et statim liberatus est homo ille, qui per multos annos fuerat fatigatus dæmonio. Polymius autem rex provinciæ

illius, quum haberet filiam lunaticam, nunciatum est ei de casu dæmoniosi, et liberatione. Et misit qui rogarent eum, dicentes, "Filia mea male vexatur, peto ut sicut liberâsti Pseustium, qui per multos annos passus est, ita et filiam meam sanes." Et surgens apostolus, perrexit ad regem. Ingressusque ad filiam, ut vidit eam catenis strictam, propterea quod omnes morsu attrectabat, et quos poterat tenere scindebat et cædebat, adeo ut nullus auderet ad eam accedere, primum jussit eam solvi. Et quum ministri manum immittere non auderent, dicit apostolus, "Jam ego teneo vinctum inimicum, qui in ipsa erat, et vos adhuc timetis eam? Ite et solvite eam, elevate et reficite, et crastino mane adducite eam ad me." Euntes autem, fecerunt sicut jussit apostolus, nec dæmon deinceps vexavit eam quidquam. Quod ubi intellexit Rex, oneravit camelos auro et argento, gemmis ac vestibus. Et cœpit quærere apostolum: sed non invenit eum amplius. Et reportata sunt omnia iterum ad palatium Regis.

IV. Factum est autem, quum transîsset nox, et aurora futuræ diei inciperet, apparuit regi apostolus, ostio clauso, in cubiculo ipsius dicens, "Ut quid me quæsîsti tota die, cum auro et argento, gemmis ac vestibus? Ista enim munera eis sunt necessaria, qui terrena quærunt. Ego vero nihil terrenum, nihil carnale desidero. Unde scire te volo, quia filius Dei dignatus est per uterum virginis nasci cum homine, ita ut homo in virginis vulva conceptus, secum inter ipsa secreta virginis haberet Deum, qui fecit cœlum et terram, mare et omnia quæ in eis sunt. Hic simul cum homine natus, partu virginis cœpit habere initium nascendi cum homine, cujus initium ante secula a Deo Patre est. Sine

initio nunquam non fuit et omnibus initium dedit

sive visibilibus, sive invisibilibus creaturis. Hæc autem virgo quum execraretur omnem virum, et ipsa servandæ virginitatis votum prima Deo omnipotenti vovit. Primam autem ideo dixit, quia ex quo homo factus est ab initio seculi, nulla hoc votum Deo obtulit. Hæc ergo prima inter fœminas hoc constituit in corde suo, ut diceret: Domine, offero tibi virginitatem meam; quum hoc a nullo homine nec verbo didicisset, nec exemplo, ad imitationem videlicet invitata, constituisset, ut virgo pro amore Dei specialiter permaneret. Huic subito in suo cubiculo clausæ, splendens sicut sol, Gabriel angelus apparuit. Quæ quum terrore perculsa, hoc visu expavisset, ait ad illam angelus: Noli timere Maria, quia concipies. At illa timore deposito, constanter ait, Quomodo fiet hoc? quia virum non cognosco. Cui angelus respondit: Propter hoc Spiritus Sanctus superveniet in te, et virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoque quod ex te nascetur Sanctum, filius Dei vocabitur. Hic ergo quum natus esset, passus est se tentari a diabolo, illo, qui primum hominem vicerat suadendo, ut de arbore vetita a Deo, manducare præsumeret. Ipsum ergo permisit ad se accedere: ut sicut dixerat Adæ, id est, primo homini, per mulierem, manduca, et manducavit: qua de causa de paradiso projectus fuit, et in hunc mundum exiliatus, ubi et genuit omne genus humanum. Ita et isti dixit: Dic lapidibus, ut panes fiant, et manduca, ut non esurias. Cui respondit: Non in pane tantum vivit homo, sed in omni verbo Dei. Hic ergo diabolus, quia per manducantem hominem vicerat, victoriam suam per jejunantem et se continentem amisit. Par enim fuit, ut qui filium virginis vicerat, a filio virginis vinceretur."

V. Tunc rex ei Polymius, "Et quomodo (inquit) dixisti primam hanc esse virginem, ex qua natus est homo cum Deo?" Apostolus respondit: "Ago Deo gratias, quia solicite audis. Primus, inquam, homo Adam dictus est, qui de terra factus est. Terra autem illa, de qua factus est, virgo fuit: quia nec sanguine humano polluta fuerat, nec ad sepulturam alicujus mortui a quoquam erat aperta. Par ergo erat, ut dixi, ut qui filium virginis vicerat, a filio virginis vinceretur. Et ideo, sicut qui victor extiterit tyranni, mittit comites suos, ut in omnibus locis, ubi tyrannus possidet, titulos regis sui victoris triumphatorios imponant: ita hic homo Christus Jesu, qui vicit, misit nos in omnes provincias, ut expellamus ministros diaboli, qui per templa instantius habitant. Et homines qui eos colunt, de potestate ejus qui victus est, auferamus. Ideoque argentum et aurum non accipimus, sed contemnimus sicut ipse contempsit. Ibi enim cupimus esse divites, ubi solum ejus regnat imperium: ubi nec languor, nec morbus, nec tristitia, nec mors, locum aliquem babent. Sed ubi felicitas perpetua et beatitudo perennis est, et gaudium sine fine, et ubi denique deliciæ sempiternæ manent. Inde est quod templum vestrum ingressus, dæmonem, qui de idolo dabat responsa, ab angelis ejus, qui me misit, religatum obtineo. Quocirca si baptizatus fueris, permiseris te inluminari, faciam te videre et cognoscere, quanto malo careas. Nam omnes illi, qui jacent in templo ægrotantes, audi qua arte curet eos dæmon, fallaciis inludens: sicut diabolus, qui primum hominem vicit, ut sæpe jam dixi, quia per ipsam victoriam pessimam, potestatem habere videtur. Et in aliis quidem majorem, in aliis vero minorem, in his scilicet, qui minus peccant. Ipse

quippe diabolus facit arte sua homines ægrotare, et suadet eos credere idolis. Et, ut in animabus eorum potestatem obtineat, cessat eos tunc lædere, quum dixerint lapidi, aut metallo: Tu es Deus meus. Sed quia dæmon qui in statua latebat, jam a me vinctus tenetur, sacrificantibus et se adorantibus nullum potest dare responsum. Sed si vis probare ita esse, jubebo illi ut ingrediatur statuam suam, et faciam eum confiteri hoc ipsum, quod sit religatus, et responsa amplius dare non possit." Dicit ei rex, "Cras prima hora parati erunt pontifices sacrificare illi, et ego illis ibi mox superveniam, ut videam hoc factum mirabile."

VI. Factum est altera die, prima hora diei, sacrificantibus cœpit clamare dæmon, "Cessate miseri sacrificare mihi, ne pejora patiamini, quam ego, qui catenis igneis religatus sum ab angelis Jesu Christi, quem Judæi crucifixerunt, putantes eum in morte posse detineri: Ille autem ipsam mortem, quæ regina nostra est, captivavit, et ipsum principem nostrum, maritum mortis, vinculis ignitis vinxit: et tertia die victor mortis et diaboli, resurrexit, et dedit signum crucis suæ apostolis suis, quos misit in universas orbis partes, ex quibus et hic unus est, qui me vinctum tenet. Peto autem vos, ut rogetis eum pro me, ut dimittat me ire ad alteram provinciam." Quæ ubi audivisset Bartholomæus, "Confitere (inquit) immundissime, istos omnes qui hic ægrotationes varias patiuntur, quis est, qui eos læsit?" Respondit dæmon, "Princeps noster diabolus siquidem modo ligatus est, ipse nos mittit ad homines ut lædamus, primo quidem carnem eorum: quoniam animas hominum non possumus habere in potestate, nisi sacrificaverint. At ubi pro salute corporis sui nobis sacrificaverint, cessamus affligere illos ex eo,

quia jam in animas eorum potestatem habere incipimus. Jam ergo per hoc, quod ab eorum læsione cessamus, videmur curare eos, et tanquam dii colimur: quum certo simus dæmones, ministri ejus quem in cruce positus Jesus virginis filius religavit. Ab illo autem die, qua apostolus ejus huc venit Bartholomæus, ardentibus catenis strictus consumor: et ideo loquor, quia hæc ille jussit; alioquin non ausus fuissem loqui eo præsente, atque adeo ne ipse princeps quidem noster." Tum apostolus conversus ad dæmonem, "Quare non salvas, inquit, hos omnes qui ad te convenerunt?" Respondit dæmon, "Nos quando corpora lædimus, nisi animam læserimus, corpora sub læsione perdurant." Tunc conversus apostolus ad plebem, "Ecce quem Deum colebatis, ecce quem vos curare putabatis. Audite nunc ex me verum Deum, creatorem vestrum, qui in cœlis habitat. Non lapidibus vanis credatis. Sed si vultis ut orem pro vobis, et omnes hi sanitatem recipiant, deponite idolum hoc, et confringite. Et quum hoc feceritis, templum hoc Christi nomini dedicabo, et vos omnes in isto templo Christi baptismate consecrabo." Tunc jussu regis omnes populi miserunt funes et trochleas, et simulachrum non poterant evertere. Apostolus autem dixit eis, "Solvite vincula illius. Quumque exsolvissent omnia vincula, dixit ad dæmonem qui in eo erat, "Si vis ut non te faciam in abyssum mitti, exi de isto simulachro, et confringe illud, et vade in deserta, ubi nec avis volat, nec arator arat, nec unquam vox hominis resonavit." At ille statim egrediens, comminuit omnia genera idolorum. Nec solum majus idolum, sed ubicunque pro ornatu templi sigilla erant posita, minutavit, ita ut picturam omnem delêsset.

VII. Tunc omnes una voce clamare cœperunt, "Unus Deus omnipotens, quem prædicat apostolus ejus Bartholomæus." Quibus factis, expandens manus suas apostolus ad cœlum, dixit, "Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Jacob, qui ad redemptionem nostram unigenitum tuum filium, Deum nostrum et Dominum direxisti, ut nos omnes qui eramus servi peccati, suo sanguine redimeret, et tibi filios faceret. Qui verus Deus ex hoc cognosceris, quia semper idem es, et immutabilis perseveras: unus Deus Pater ingenitus, et unus filius ejus unigenitus Dominus noster Jesus Christus, et unus Spiritus Sanctus, inluminator et doctor nostrarum animarum, qui dedit nobis potestatem, ut infirmos salvaremus, cœcos inluminaremus, leprosos mundaremus, paralyticos absolveremus, dæmones fugaremus, et suscitaremus mortuos. Et dixit nobis, *Amen dico vobis, quæcunque in nomine meo petieritis a Patre meo, dabit vobis.* Peto ergo in ejus nomine, ut omnis hæc multitudo salvetur: ut cognoscant omnes, quia tu es Deus unus in cœlo et in terra et mari, qui salutem recuperas per ipsum Dominum nostrum Jesum Christum: per quem est tibi Domino Patri honor et gloria, cum Spiritu Sancto, per immortalia secula seculorum." Quumque omnes respondissent, Amen: apparuit angelus Domini splendidus sicuti sol, habens alas. Et per quatuor angulos templi circumvolans, digito suo in quadratis saxis sculpsit signum crucis, et dixit, "Hæc dixit Dominus, qui misit me; Sicut omnes vos ab infirmitate vestra mundamini, ita mundavi templum hoc ab omni sorde, et habitatore ejus, quem jussit apostolus Dei ire in locum desertum ab hominibus. Præterea me jussit Dominus, quem videntes nolite expavescere, ut prius ostendam

vobis, ut quale signum ego sculpsi in his saxis, tale vos digito vestro facite in frontibus vestris, et omnia mala fugient a vobis." His factis ostendit eis Angelus Domini ingentem Ægyptium, nigriorem fuligine, faciem acutam habentem cum barba prolixa, et crines usque ad pedes, oculos igneos sicuti ferrum ignitum, scintillas emicantes ex ore ejus, et ex naribus egrediebatur flamma sulphurea. Habebat et alas spineas sicuti hystrix, eratque vinctus a tergo manibus, igneis catenis strictus. Et dixit ei Angelus Domini, "Quoniam audîsti vocem Apostoli, et omnia pollutionum genera de isto templo mundâsti, secundum promissum apostoli solvam te, ut vadas ubi nulla conversatio hominum est, vel esse potest, et ibi sis usque ad diem judicii." Et quum exsolvisset eum, ululatum teterrimum diræ vocis emittens, evolavit, et nusquam comparuit. Evolavit et angelus Domini, videntibus cunctis, ad cœlum.

VIII. Tunc rex una cum uxore sua, et duobus filiis, et cum omni exercitu suo, et cum omni populo qui salvatus erat, et vicinarum urbium, quæ ad ejus regnum pertinebant, incolis credens, baptizatus est, et deposito diademate capitis, et purpura, cœpit apostolum non deserere. Interea colligentes se universorum templorum Pontifices, abierunt ad Astyagem regem, fratrem ejus majorem, et dixerunt, "Frater tuus discipulus factus est magi hominis, qui templa nostra sibi vendicat, et Deos nostros confringit." Quumque hæc flentes referrent, rex Astyages indignatus, misit mille viros armatos cum Pontificibus, ut ubi inventus esset apostolus, vinctum illum perducerent ad eum. Quod quum fecissent, dixit ad eum Astyages, "Tune es qui evertisti fratrem meum?" Cui apostolus, "Ego non

everti eum (inquit) sed converti." Dixit iterum rex, "Tu es qui Deos nostros fecisti comminui?" Respondit apostolus, "Ego dedi potestatem dæmonibus, qui in eis erant, ut ipsi conquassarent idola vana, in quibus degebant, ut omnes homines relicto errore crederent omnipotenti Deo, qui in cœlis habitat." Dicit ei rex, "Sicut tu fecisti fratrem meum, ut relinqueret Deum suum, et Deum tuum crederet: ita faciam te relinquere Deum tuum, et Deo meo credere, et ipsi sacrificare." Dicit ei apostolus, "Ego Deum quem colebat frater tuus, religatum et vinctum ostendi, et ipsum feci, ut frangeret simulachrum suum. Si potueris hoc facere Deo meo, tunc me ad sacrificandum impelles. Si autem tu nihil Deo meo facere potes, ego omnes Deos tuos comminuam, et tu credes Deo meo."

B. beaten to death with clubs, then beheaded

IX. Hæc quum diceret, nunciatum est regi, quod Deus ejus Vualdath cecidisset, et minutim dissiluisset. Qua re indignatus rex scidit purpuream vestem, qua indutus erat, et fecit exinde fustibus cædi beatum Bartholomæum. Cæsum autem jussit decollari. Interea qui hæc audierant, venerunt duodecim civitatum populi, qui per illum crediderant, una cum rege Polymio: et abstulerunt cum hymnis, et cum omni gloria corpus ejus. Factum est autem tricesimo die depositionis ejus, arreptus dæmonio rex Astyages, venit ad templum ejus, et omnes Pontifices pleni dæmonibus passi sunt, et confitentes apostolatum ejus, ibidem mortui sunt: et factus est timor et tremor super omnes incredulos. Et crediderunt universi, atque baptizati sunt a presbyteris, quos ordinaverat apostolus Bartholomæus. Factum est denique per revelationem, universo populo acclamante, ut ab apostolo

Subsequent conversion & baptism of people, & organization of church

ordinaretur Episcopus ipse rex Polymius: qui cœpit ab eo tempore in nomine apostoli signa multa facere, fuitque in Episcopatu annis viginti: et demum perfectis omnibus, ac bene compositis ac stabilitis, migravit ad Dominum, cui honor et gloria sit in secula seculorum, Amen.

LIBER NONUS.

DE REBUS BEATI THOMÆ APOSTOLI PER INDIAM GESTIS.

I. Beatum Thomam cum reliquis discipulis, ad officium apostolatus electum, ipsumque a Domino Didymum, quod interpretatur geminus, vocatum, fides Evangelica narrat. Qui licet resurgente Domino diffidere sit visus, eo quod cum discipulis suis, qui Christum se vidisse affirmabant, eis se habiturum ante fidem negarit, quam manus suas in vulnera et plagarum vestigia imposuisset: tamen reprehensus mox a Magistro, qui apparuerat illi, et confirmatus in fide, acceptoque Spiritus Sancti dono, Thaddæum, unum ex septuaginta discipulis, ad Abgarum regem Edelienæ civitatis transmisit, ut eum ab infirmitate curaret, juxta verbum quod ei a Domino scriptum erat. Quod Thaddæus ambienter implevit, ita ut veniens, imposito regi crucis signaculo ab omni eum languore curaret. Dum hæc fierent, Thomas interea morabatur in Hierusalem: ubi divina commonitione jussus est Indiam ingredi, ut scilicet populo, qui jacebat in

tenebris, lumen ostenderet veritatis. Porro legisse me memini quendam librum in quo iter ejus in Indiam, et res ibi gestæ explanantur: qui quod ab aliquibus ob verbositatem non recipitur, supervacaneis omissis, ea memorabo quæ fide certa constant, ac legentibus grata sunt, et Ecclesiam roborare possunt.

II. Igitur quum sæpe a Domino commoneretur, ut diximus, Beatus Thomas, ut partes citerioris Indiæ ingrederetur, et ille quasi Jonas, a facie Domini fugiens, ire differret, nec impleret, quæ sibi divinitus præcipiebantur, apparuit ei Dominus in visu noctis dicens, "Ne timeas Thoma descendere in Indiam; Ego enim vado tecum, et non derelinquam te, sed glorificabo te isthic, implebisque certamen bonum, confessus me coram hominibus terræ illius; et exinde assumam te cum gloria, et statuam te cum fratribus tuis in regno meo. Nam scito, quia oportet te ibi multa pati propter me, ut cognoscant omnes te docente, quia ego sum Dominus." Hæc quum audîsset Beatus apostolus, dixit, "Quæso, Domine, ne dirigas illuc servum tuum. Regio enim illa longinqua et gravis est, et incolæ sunt loci illius iniqui, et ignorantes veritatem."
Accidit autem, ut his diebus, Hierosolymis esset 2
negotiator quidam Indus, Abban nomine, ut per Syriam peritum quendam in Architectura compararet, a Gundafero rege missus. Huic per diem Dominus in specie humana apparens, ait, "Quid hic tu O homo, de tanto terræ spatio advenisti?" Et ille, "A domino (inquit) meo, rege Indiæ, missus sum, requirens artificem structorem, qui ei palatia possit ædificare." Cui Dominus ait, "Est mihi servus talis, quem, si volueris, comparabis." Et statim adduxit negotiatorem ad hospitium

Thomæ, et ostendens eum inquit, "Hic est servus 98
meus artifex, do quo loquutus sum. Nunc autem
de pretio cum eo convenite. Quod quum acceperit,
3. duc eum quo volueris." Quod quum negotiator
fecisset, apprehensum Sanctum Thomam deduxit
ad navem suam.

III. Et adscendentes, mense tertio in Indiam
citeriorem evecti sunt: obstupuitque negotiator
causam velocitatis, eo quod iter illud, quod alias
trium annorum spatio vix expediebatur, nunc in
4. tribus mensibus esset impletum. Exeuntes autem
de navi, ingressi sunt primam Indiæ civitatem, et
audiebant sonos musicos, et urbem totam lætitia
magna plaudere. Interrogantesque unum de populo, quid hoc esset? dictum est illis, "Rex (inquit)
noster unicam filiam hodie copulat matrimonio;
ideo gaudium est huic civitati: et te, ut credo, dii
exhibuere, ut his epulis interesses." Hæc illis
colloquentibus, subito totam civitatem vox præconis
replet, dicens, "Audite habitatores omnes, divites
mediocresque, peregrini et pauperes: accedite ad
palatium regis, et epulemini, gaudete et estote
jucundi. Si quis vero ab hac se communi lætitia
subtraxerit, reum se noverit Majestatis." Hæc
quum audiisset negotiator, ait Thomæ apostolo,
"Eamus et nos, ne culpabiles inveniamur coram
rege." Tunc ingressi palatium, jussi sunt discumbere thoro. Thomas autem apostolus discubuit in
medio, intendentibus omnibus in eum, et scientibus,
5. quod peregrinus esset. Aderat vero his nuptiis et
puella ex Hebræis, concinens Psalmos: quæ quum
audîsset beatum Thomam orantem et benedicentem 99
Deum, intellexit de sua esse regione, et intendebat
in eum jugiter, nec desistebat ab admiratione vultus
ejus. Sed et ille intelligens Hebræam esse, liben-

tissime adspiciebat eam. Hæc videns pincerna 6.
convivii, zelo ductus dedit alapam apostolo, dicens,
"Ut quid tu sic intendis in mulierem?" At ille,
elevatis in cœlum manibus, ait, "Indulgeat tibi
Dominus in futuro judicio, fili. In hoc vero seculo,
protinus repræsentet dexteræ illi, quæ me verberavit
injuste." Erat autem jam imminens nox, epulanti- 8.
busque illis subito defecit aqua ministeriis nuptiali-
bus. Quare euntibus multis ad hauriendum, et
tardantibus, ipse quoque pincerna cucurrit. Et
accedente eo ad fontem, adfuit leo magnus qui
adprehensum puerum confregit, et in frusta
discerpsit. Cujus dexteram adprehensam, canis
qui aderat detulit ad domum, et portabat per
convivia epulantium. Requirentibus autem illis, 9.
quis deesset ex famulis: cognoscunt pincernam
interemptum esse ad fontem, atque ejus dextram,
quum leo reliquum corpus devorâsset, a cane fuisse
correptam, convivioque delatam. Hæc audiens
puella Hebræa, confractis calamis procidit ad pedes
Apostoli, clamans voce magna, et dicens, "Vere
hic est servus Dei vivi, quia omnia quæ loquutus est,
velociter sunt impleta." Quum vero et hæc audîs-
set Rex, prostratus est et ipse ante pedes ejus,
dicens, "Rogo, vir Dei, ut depreceris Deum tuum
pro unica filia mea, quam hodie viro tradidi: ac
peto ut eas illuc, atque benedicas puerum scilicet
et puellam. Illo vero recusante, rex vi compulit
apostolum ad thalamum usque procedere. Tunc 10.
beatus apostolus, expansis manibus, oravit super
eos, dicens, "Deprecor Domine, ut effundas bene-
dictionem tuam super hos adolescentes, et inspirare
digneris cordi eorum, quæ eos agere oporteat."
Atque ita consummata oratione egressus est ostium,
omnibusque foras egredientibus, puer revertebatur 11.

ad thalamum. Et ecce apparuit ei Dominus in similitudine Thomæ apostoli, sedens super lectum ejus. Puer vero timens ait ad eum, "Nonne tu modo egressus es? Et quomodo huc iterum es ingressus?" Cui ille, "Non sum (inquit) ego Thomas, sed frater ejus. Ipse enim vos mihi commendavit, ut custodiam vos ab omni malo. Et ideo audite consilium meum. Relinquite omnem solicitudinem seculi, et credite in Deum vivum, quem prædicat frater meus Thomas: estote caste viventes, et projicite a vobis omnem curam hujus vitæ mortalis, ut effecti per sanctitatem mentis et corporis templum Dei, illam vitam perpetuam, quæ nullo fine clauditur, adquiratis." Et hæc dicens ac benedicens eis, recessit a cubiculo.

IV. Mane autem facto, veniens rex visitare eos, invenit puerum sedentem et puellam juxta eum, nihil habentem verecundiæ, ut ordo exigit nuptialis. Et ait ad eos rex, "Quæ vos causa ita sedere facit?" Cui puer, "Gratias agimus Domino nostro Jesu Christo, qui nos ad suam notitiam vocare dignatus est, ut relictis tenebris sequamur lumen veritatis ejus." Sed et puellæ ait rex, "Cur tu nihil verecundiæ ferens ob honorem nuptiarum, impudenter oculos erigis?" Et illa, "Hæ (inquit) nuptiæ transitoriæ sunt: at ego desponsata sum a rege cœlorum, cujus thalamus immensis monilibus splendet, cujus nuptiæ castæ sunt, ad cujus mensam epulæ non deficiunt, in cujus domo lætitia perennis, jucunditas sempiterna, et gaudia perpetua perseverant: cujus vultus est omnibus in eum credentibus desiderabilis, de cujus vestimentis diversorum aromatum suavitates efflagrant: in cujus hortis lilia perenniter nitent, rosæ rubent, violæ et croci perpetua florum viriditate rubescunt." Hæc illa

dicente, rex scidit vestimenta sua, dicens, "Perquire magum illum, quem ego sponte introduxi in domum meam, ut amitterem filios meos. Ecce enim maleficiati ab eo, Christianos se nunc dicunt." Igitur indignatus misit ministros, qui requirerent apostolum. Sed non invenerunt eum. Jam enim cum negociatore ad ulteriores Indiæ partes processerat. Adolescentes autem prædicabant ab eo tempore verbum Domini jugiter, ut ita omnis populos per eos converteretur ad Dominum. Sed et ipse rex, qui erat pater puellæ, compunctus corde, credidit in Dominum Jesum Christum. Et audiens beatum apostolum in ulteriori India commorari, abiit cum omnibus qui crediderant, et pervenit ad eum, procidensque ad pedes ejus, rogavit ut eos omnes baptismatis gratia consecraret. Hæc audiens apostolus, gavisus est, et gratias egit Domino: transactoque septem dierum jejunio baptizavit eos in nomine Trinitatis. Ipse quoque rex rogavit sibi caput tondi, et diaconus ordinatus est et adhærebat incessanter apostolicæ doctrinæ.

V. Interea dum hæc fiunt, negotiator accessit ad regem, et nunciavit ei, invenisse se virum qualem ei præceperat. Quem rex, repletus gaudio, jussit adduci in conspectum suum, et ait, "Quod est opus tuum, vel quod artificium nôsti?" "Servus sum (ait apostolus) artificis architecti. In lignis autem et cæmento valde cognitus sum, et in omnibus quæ juste præcipiuntur." Tum rex, "Talem dudum requirebam, qui hæc artificia nôsset." Et egressus e civitate, ostendit ei locum, et ait, "Si verus es artifex, in hujus loci planitie palatium mihi construes. Quod ubi feceris, probabo quod in cæteris operibus sis perfectus." Cui ait apostolus, "Opportunus est locus, in quo pala-

tium ædificetur, quod in perpetuum rex debeat inhabitare: quia planitie extensus, tum aqua jucundus, et aere salubris habetur." Tum data mensura ædificii, relictoque multo pondere auri, profectus est rex in aliam civitatem, deprecans apostolum, ut velociter ædificaret domum illam.
19. Beatus vero Thomas accepta pecunia, pergebat in circuitu civitates obambulans, et Evangelizans verbum Dei, aurum regium indigentibus distribuebat, sanabatque omnes infirmitates populi per regionem illam. Paulo post quum aliquot dies transîssent, misit pueros ad apostolum, qui opus ædificii contemplarentur, et si quo adhuc indigerat. Qui quum ad apostolum venissent, et quæ jussi fuerant a Rege, expedivissent, respondit apostolus, "Palatium, quod fieri rex præcepit, jam ædificatum est, ad cujus tectum aliqua adhuc necessaria sunt, quæ rex transmittat." Hæc ut ab apostolo audiverant, nunciaverunt pueri regi. Et misit rex iterato pecuniam Thomæ, deprecans, ut velociter ædificium cooperiretur.

20. VI. Denique post multum temporis, existimans rex opus completum esse, venit ad civitatem illam: et interrogans amicos suos, cupiebat videre palatium, 103
quod Thomas ædificaverat. At illi dixerunt, "Nihil ædificii novi in hac urbe operatus est: sed vadit per populos, erogans aurum tuum, novumque Deum patriæ, qui nunquam auditus est, prædicat, et post hanc vitam nescio quam æternam promittit, asserens homines in perpetuo vivere, qui crediderint in nomine Dei sui: dæmonia ejicit, sanat infirmos, mortuos suscitat, et nihil mercedis accipit. Unde manifestum est, magum illum esse, et seductiones vanissimas exercere." Quæ quum audîsset rex,
21. indignatus jussit eum adduci, et ait, "Ostende

ædificium quod operatus es, alicquin morieris."
At ille, "Ædificium (inquit) quod præcepisti fieri
rex, jam expletum est. Sed nunc non videbis
illud: videbis autem in seculo futuro, et habitabis
in eo feliciter." Tum rex furore succensus, "Ad
inludendum (inquit) nobis, ut audio, huc venisti."
Et statim jussit eum mitti in carcerem, cum Abban
negociatore. Audiens autem hæc frater regis,
quod scilicet vastata fuisset pecunia publica, et
nihil appareret ex ea, indignatus, et damno con-
dolens fraterno, febre accensus, convertit caput in
lectulum, et vocans regem, ait, "Ecce dies obitus
mei advenerunt, et nunc commendans domum
meam tibi, noveris me spiritum exhalare. Sed
rogo, ut magum illum, cujus nequitia hæc patior,
protinus jubeas decollari." Et hæc dicens, obmu- 22.
tuit. Et jacebat clausis oculis, neque cibum
capiens, neque ullum proferens verbum. Tertia 23.
vero die apertis oculis, vocavit iterum fratrem suum
dicens, "Spei meæ certa est confidentia, ut si quid
a te petiero, præstare non abnuas. Nunc autem
rogo ut transferas in ditionem meam palatium,
quod tibi homo peregrinus ædificavit." Illo autem
admirante, eo quod palatium Thomas nullum ædifi-
câsset, cœpit ei exponere, et dicebat ductum se
fuisse a duobus viris, et ostensum palatium. Et
adjiciebat, quæ amplitudo ei esset, quæ fenestræ,
qui splendor, quod tectum, dicentibus sibi viris a
quibus ducebatur, "Hæc est domus, quam ædifi-
cavit fratri tuo Thomas apostolus Christi." His 24.
auditis, rex ait fratri suo, "Si tibi hoc ædificium
placet, da ei pecuniam, et simile construat tibi.
Ego autem non relinquam domum meam, quam
multo labore quæsivi." Et cursu velocissimo abiens
ad carcerem, dimisit apostolum: deprecans ex eo,

ut indulgeret ei injuriam, quam fuerat passus: et flagitabat signaculum beatæ crucis accipere, et credere Deo illius. Beatus vero apostolus indicens eis jejunium per septem dies, prædicavit verbum Domini. Et die septima baptizavit regem et fratrem ejus, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Sed et populum multum post hos, et cum his baptizabat. Tunc quoque ipse rex cum fratre suo ascendens de lavacro, vidit juvenem in veste alba, tenentem lampadem magnam, et dicentem, "Pax vobis," et statim recessit ab oculis eorum.

VII. Posterius exeunte apostolo de civitate, ecce occurrit ei mulier, spiritum immundum habens. Et quum vidisset apostolum, conlisit eam spiritus in terram, et ait, "Quid nobis et tibi apostole Dei summi? venisti ante tempus extrudere nos a sedibus nostris." Ad quem conversus mox beatus Thomas, ait, "In nomine Christi Domini mei impero tibi, ut exeas ab eo, et nihil noceas corpori illius." Et statim dæmonium quum egrederetur, dicebat, "Ecce ejicis me hodie ab hac muliere, nobiliorem autem inventurus sum, in quam ingrediar." Et confestim ejecto dæmone, mulier sana facta procidit ad pedes apostoli, signum salutis efflagitans. Ille autem abiit ad fontem qui erat proximus et sanctificavit illum, et baptizavit mulierem cum multis aliis. Deinde benedicto pane, communicabat eum omnibus, dicens, "Gratia Domini vobiscum." Accipientibus autem multis de hac gratia, venit quidam adolescens: quumque extendisset manum, ut acciperet et ipse benedictionem, attracta est dextera ejus, nec poterat eam amplius ad os adducere. Quod quum vidisset apostolus, ait, "Ecce omnes qui accipiunt ab hoc pane, sanitati redduntur. Dic tu, O juvenis, quid

sceleris commisisti, ut hæc tibi eveniant?" At ille tremens, ait, "Nudiustertius quum prædicares, audivi te dicentem, quod omnes adulteri non haberent partem in regno Dei tui. Quumque domum redissem, vidi uxorem meam mœchari cum viro altero, et statim apprehensam sugillavi eam, quæ jacet jam domi mortua." Quæ ut audivit apostolus, jussit exhiberi sibi aquam in hydria, et abluens manus adolescentis, sanavit eum, dicens, "Ostende mihi ubi recumbit mortua uxor tua." Et videns eam apostolus, prostratus in oratione, ait, "Domine Jesu Christe, qui ore benigno polliceri dignatus es, ut omnia quæcunque peterem a te, benigna pietate largireris. Suscita ergo nunc hanc mortuam, ut ista vivente, multi credentes suscitentur ad vitam perpetuam." Et adprehensa manu mulieris, suscitavit eam. At illa videns apostolum, procidit ad pedes ejus, gratias Deo agens. Quod videntes multi credere cœperunt, et baptizabantur ab apostolo, offerentes ei munera, quæ statim indigentibus erogabantur. Hac fama procedente per civitates, conveniebat populus indies major, exhibens infirmos et ponens per plateas, unde sanctus erat transiturus apostolus. Quos quum ille videbat, cunctos in nomine Domini nostri Jesu Christi, imponens signum beatæ crucis, persanabat.

VIII. Audiens autem hæc quidam princeps Mesdei regis, venit ad eum, dicens, "In veritate comperi, te verum medicum esse. Qui quum languores omnium cures, nihil mercedis tamen accipis. Et nunc sunt mihi uxor et filia, quæ quum de nuptiis venirent, a dæmonio correptæ, graviter cruciantur. Rogo igitur ut accedas, et benedicas eis. Confido enim quod possis salvare illas, in nomine Dei tui." Tum Beatus apostolus condolens homini, ait, "Si

crederis, sanabitur filia et conjux tua." Cui ille, "Si (inquit) non credidissem, non utique venissem ad te." His auditis, vocavit apostolus Diaconum suum illum qui rex fuerat civitatis primæ Indiæ, ubi apostolus ad nuptias erat invitatus, et ait ad eum, "Vade, et convoca omnes credentes ad me. Qui quum venissent, ait illis, "Ecce ego a vobis abscedo. Vos autem state fortes in fide, et custodite quæ a me accepistis. Diligite Dominum Jesum Christum, per quem renati estis in baptismo. Diaconum vero istum relinquo vobis, neque ulterius videbitis faciem meam." Et extendens manus suas, benedixit eos, dicens, "Custodi quæso Domine gregem tuum, quem per me congregare dignatus es, ut nullus retrorsum ruat, nullus post diabolum revertatur: sed omnes tua virtute protecti, vitam æternam consequi mereantur, et tecum regnent in perpetuo, cui est cum æterno Patre et Spiritu Sancto honor et gloria in secula seculorum." Et quum respondissent omnes "Amen," Beatus apos-
VIII. tolus exosculans singulos, et valefaciens, ascendit in currum cum principe Mesdei Regis, et profectus est cum eo. Populus autem flebat valde post eum, et tristabatur de absentia ejus.

IX. Igitur appropinquante apostolo ad domum illius, cum quo gradiebatur, Spiritus malus conturbavit mulieres, et vexabantur vehementer. Quumque venisset apostolus, dicebat Spiritus immundus, "Quid nos persequeris Thoma, apostole Dei vivi? Jam enim nos de alia India ejeceras, nec est locus in quem fugiamus a facie tua." Tunc intellexit apostolus, hoc esse dæmonium quod ejecerat prius a muliere in India secunda: et ait illi, "In nomine Jesu Christi, filii Dei vivi, quem prædico, egredimini, et abite in terram desertam, et nolite ultra

vexare homines." Et statim exierunt dæmonia de mulieribus. Quæ cadentes, factæ sunt sicut mortuæ. Adprehensis autem manibus earum, levavit eas, et benedicto pane, dedit eis cibum. Et prædicabat beatus Thomas per totam Indiam, evangelizans Dominum Jesum. Nec solum sermonibus, sed operibus etiam, fidem barbaricis pectoribus inserebat. Itaque ille ante paulisper incredulus, qui dixerat, 'Nisi videro fixuram clavorum, non credam,' credentes Dei populos innumeros congregabat. Et puto per providentiam Domini ideo eum diligentius de resurrectione quæsîsse, quia duris ac feris gentibus seminaturus erat verbum Domini, uti instructior redderetur, quod hæsitantes fide vel ratione firmaret. Invenit igitur in India viros pariter ac fœminas, qui verbum susciperent Dei, quorum quotidie multos sanabat infirmos.

X. Audiens autem hæc signa quæ faciebat Sanctus apostolus, mulier quædam, Mygdonia nomine, uxor Charisii, propinqui regis Mesdei, veniebat ad eum: quumque præ turba accedere non posset, et pueri ejus cædebant populum, et repellebant multos: videns apostolus, prohibuit fieri. Et dato spatio, accessit mulier, et procidit ad pedes ejus, et ait "Miserere nobis apostole Dei vivi, quia sumus sicut bestiæ, quæ sensum non habent." Hæc audiens Thomas, respondit, "Audi filia, noli confidere in divitiis, quas possides, sed potius distribue omnia pauperibus, ut fugiens hanc vitam transitoriam, perpetuam adipiscaris. Relinque idola muta et surda, et cognosce viventem Deum." Et quum ei de fide usque ad vesperam intimâsset, accepto signaculo crucis, reversa est mulier in domum suam. Et ingressa cubiculum,

flebat valde, deprecans Dominum, ut inveniret veniam pro delictis suis, eratque continuo tristis, donec veniens vir ejus, causam tristitiæ rogaret. Cui famuli dixerunt, "In cubiculo commoratur domina nostra." Ingressus igitur vir ad illam, "Cur (inquit) tristis es, et cur conturbatur cor tuum? Scio autem quia accessisti hominem magum, et audivisti ab eo verba inania, quæ nihil proficiunt. Relinque ergo cogitationes vanas, et surge, ut epulemur simul." Cui illa ait, "Indulge quæso mihi hac nocte, quia neque cibum neque potum acceptura sum, sed nec in strato tuo quiescam." At ille recedens ab ea, epulatus est cum amicis suis. Mane autem facto rediit ad eam, et inquit, "Mygdonia audi somnium meum. Putabam me cum rege Mesdeo discumbere, et veniens aquila rapuit ex disco duas aves optimas, ac abiit: et rursus rapuit alias duas, portabatque eas ad nidum suum. Quæ quum rex videret, emisso jaculo transfixit illam, sed nihil ei nocuit." Hæc audiens mulier, dixit, "Optimum est hoc verbum, et illud quod vidisti." Interea abeunte viro ad palatium, mulier iterum accessit beatum Thomam, et invenit eum docentem turbas, procidensque ad pedes ejus, ait, "Prædicationem tuam audivi, et omnia verba quæ aure suscepi, corde retineo impolluto." Et stans audiebat verbum usque ad vesperam. Adveniente autem nocte, regressa est in domum suam, et nihil cibi accepit, neque dormivit cum viro suo. Quare Charisius vir ejus mane facto, dolens quod ab eo separaretur uxor, indutus vestimenta vilia, accessit Regem. Quem quum deturpatum vidisset rex, ait illi, "Quæ extat causa, ut hæc te vilitas circumdet?" At ille, "Quia perdidi (inquit) uxorem meam per hominem magum, quem Sapor

introduxit in regionem istam, ut perdat eam."

XI. Et statim rex jussit Saporem vocari; euntes autem pueri, invenerunt eum sedentem juxta apostolum, et audientem verbum Dei; et Mygdoniam ad pedes eorum. Cui pueri, "Ecce (aiunt) rex in caput tuum iratus est, et tu verbis inanibus vacas? Veni? Veni, quia vocat te." At ille surgens rogavit apostolum ut orationem funderet pro eo. Ad quem conversus apostolus, ait, "Noli timere, sed spera in Dominum, quia ipse erit adjutor noster, et non timebimus noceri ab ullo mortali." Et ingressus est Sapor ad Regem. Ad quem rex, "Quis est (inquit) magus ille, quem accersîsti in domum tuam, qui conturbat regionem et populum nostrum?" Sapor respondit, "Nôsti enim, optime rex, afflictionem meam, quam de uxore et unica filia habueram, quæ a dæmonio vexabantur, et ab eo sanatæ sunt. Sed et multi infirmi nunc per manus ejus sanantur: et omnia quæcunque petierit a Deo suo, præstat ei." Quibus auditis, Mesdeus rex jussit adduci ad se apostolum, sed quia pueri non poterant præ turba ad eum accedere, Charisius cum furore rupit per turbam, et ait, "Surge, malefice, et veni in præsentiam regis: nihil enim valet magica tua." Et misso fune in collum ejus, trahebat eum ad regem, dicens, "Veniat Christus, et eruat te de manibus meis." Ita igitur tractus, quum venisset in conspectum regis, ait illi rex, "Quod est genus tuum, vel quæ patria, vel in cujus nomine hæc signa facis?" Tum beatus apostolus respondit, "Deus meus tuus est, creator cœli et terræ, et omnium quæ in eis sunt. Qui solus coli debet, non idola surda et muta." His auditis rex iratus valde, jussit eum extensum torqueri, et cæsum recludi carcere. Quumque recluderetur,

gratias agebat Deo, quod dignus esset talia pro nomine ejus pati. Charisius autem reversus ad domum suam, dicebat, "Nunc copulabitur mihi uxor mea, eo quod abstulerim magum de medio populi hujus." Et veniens invenit eam detonso capite decumbere solo, et ait, "Dulcissima conjux, quæ mentem insania cepit, ut hæc feceris? Numquid potentior erit me hic magus? Nonne vides quod me omnis India veneratur, et quod volo, hoc facio cum rege? Sed et pecunia magna est mihi." Cui illa, "Omnia (inquit) hæc terrena sunt, et in terram sunt, et in terram revertentur. Is autem beatus erit, qui se vitæ perpetuæ copulaverit." Hæc audiens Charisius, quievit in lecto suo.

XII. Mygdonia autem accipiens aurum, dedit custodibus: et ingressa in carcerem, osculabatur pedes apostoli, audiens verbum Domini. Et reversa ad domum suam, dum vir ejus apud Regem esset, prostrata humo in cubiculo, deprecabatur Deum cum lachrymis, dicens, "Propitiare Domine insipientiæ meæ, ut revertar ad salutem perpetuam." Quod videns nutrix illius, ait ad eam, "Quæ est perversitas in corde tuo, ut relicto viro, per quem magnifice honoraris, jejuniis ac vigiliis te affligas, seducta verbis magi unius?" Cui illa ait, "Non est hoc perversitas, sed integra ratio, ut cognoscat homo auctorem suum, et mereatur adipisci vitam perpetuam. Utinam et ut crederes Christum, et particeps fieres agonibus nostris." At illa, "Si (inquit) rationem cognovero, sequar te." Tum Mygdonia, "Dii, quos usque nunc colui, nihil sunt, sed est verus Deus Jesus Christus, per quem facta sunt secula, qui ut hominem, quem prius plasmaverat, redimeret, homo factus, mortuus et sepultus est: descendit ad inferna, et eripuit eos qui tene-

bantur a morte pessima. Exinde rediens, docuit nos resurgere. Et sic adscendit ad cœlos, sedet ad dextram Dei Patris omnipotentis, tribuens nunc credentibus in se dona cœlestia. Cujus tempora finem non accipiunt, cujus lætitia nunquam perit, cujus denique lux nunquam occidit. Ipse vero cum Patre et Spiritu Sancto regnat et nunc, et in cuncta secula seculorum." Hæc audiens Narchia nutrix ejus, confestim credidit in Dominum. Et ambulantes simul ad carcerem, data pecunia introierunt, et audiebant verbum Dei ab apostolo: qui gavisus erat valde super fide Mygdoniæ, quod jam per illam et alii converterentur ad Dominum. Quumque baptismum flagitarent, dixit apostolus Mygdoniæ, "Vade ad domum tuam, et præpara quæ sunt necessaria, et ego vadam ad baptizandum vos." Abeuntibus ergo mulieribus, beatus apostolus subsequutus est ad domum Mygdoniæ, et baptizavit eam cum nutrice sua, et aliis multis. Et reversus est in carcerem, et clausa est janua.

XIII. Charisio autem graviter dolente de conversione uxoris, misit rex conjugem suam cum filio Zuzane, quæ consolaretur cognatam Mygdoniam, et revocaret illam ab hac via, et ut viro suo copularetur. Quæ quum esset ingressa domum Mygdoniæ, ait ad illam, "Ut quid, soror charissima, erras post hominem magum, qui novum Deum Patriæ nostræ prædicat? Recede ab hac prava cogitatione, et esto jucunda in domo tua cum viro cui te parentes tradidere. Et noli relinquere deos patrios, ne irascantur tibi." Ad hæc illa respondit, "Erravi usque nunc sequens idola vana, quæ sunt sine gressu, sine eloquio, et sine ullo effectu, ignorans verbum Dei qui fecit cœlum et terram, et omnia quæ sunt in eis. Sed et metalla, ligna et lapides,

ex quibus isti vel funduntur, vel sculpuntur, ejus verbo creata sunt, cujus et nos creatura sumus. Non est ergo æquum, soror dilectissima, ut relinquentes talem artificem, creaturam potius adoremus quæ nobis ad serviendum data est." Hæc dum Mygdonia dixisset, tum et Zuzanes filius regis ait, "Ecquis hæc omnia creavit, nisi dii nostri? Nam Jupiter cœlum tenet, Juno aera regit, Neptunus mare gubernat, Pluto inferna judicat, Phœbus diem, Berecynthia noctem inluminat." Cui Mygdonia subridens, ait, "Omnes isti quos commemoras, fili dilectissime, inferno damnati sunt, quia non cognoverunt Deum vivum. Nam si recurras ad veteres fabulas, invenies hos et luxuriis deditos, et talia mala perpetrâsse, qualia hodie judices in iniquis hominibus persequuntur et puniunt. Mortui autem sunt, et non vivunt. Deus autem noster manet in secula sempiterna. Et qui crediderit in eum, transfertur ab hac temporaria morte in vitam æternam." Quumque hæc et his similia eis Mygdonia diceret, compuncta corde uxor regis, ait filio suo, "Recte soror nostra relinquit virum suum, et divitias terrenas, ut vitam capiat sempiternam. Utinam et nos videremus hominem istum, qui faceret nos cognoscere veritatem." At illa gaudens, abiit ad apostolum, et narravit ei omnia, quæ acta fuerant. Ille vero gaudebat et ipse prædicans sine fine verbum Domini, et imposita manu benedixit eos, et præcepit eos abscedere. Sed non abiit ultra uxor regis ad virum suum, nec filius ejus renunciavit patri de his quæ perceperat.

XIV. Quumque hæc omnia renunciata fuissent Mesdeo regi, quod scilicet uxor ejus et filius conversi essent ad apostolum, iratus valde, præcepit adduci uxorem suam, et filium. Quibus quum

persuadere non posset, ut cederent ab hac via, jussit uxorem in obscuro loco recludi, filium vero cum beato apostolo in carcere conligari. Sed Charisius uxorem suam cum nutrice Narchia similiter reclusit in cellula tenebrosa. Et statim rex jussit Thomam adduci, manibus a tergo ligatis, et dixit ei, "Quis est iste Deus tuus, qui conjuges nostras per te a nobis separat?" Dicit ei Thomas, "Tu quum sis rex, numquid vis habere inquinata servitia? Si ergo tu quum sis homo, mundos servos habere studes atque mundas ancillas: quanto magis credere debes, amare Deum castissima et mundissima servitia? Si ergo hoc Deum in servis suis et ancillis suis amare prædico, quod tu in servis tuis et ancillis tuis diligis, ut quid culpor?" Tum rex, "Ego (inquit) permisi uxorem meam, ut cognatam suam Mygdoniam de præcipitio liberaret, et ipsam tu præcipitio immisisti." Respondit apostolus, "Præcipitium non est, nisi recedere a castitate, et ire in libidinem. Nam qui a libidine se tollit, et ad castitatem accedit, hic a præcipitio remeat ad salutem, et egreditur de tenebris ad lucem." Dicit ei Mesdeus rex, "Quomodo separâsti animos earum a consortio conjugii nostri, his quoque artibus age, et eodem consilio, ut redeant, ut sint conjuges nostræ, ut ante fuerant." Respondit apostolus, "Errat jussio regis." Et rex, "In quo errat jussio mea?" Dicit apostolus, "Fabricavi turrim excelsam, et dicis mihi, ut ego qui sum fabricator, ipse destruam summitatem? Fodi terram profundam, et eduxi fontem de abysso, et dicis mihi ut ego illam obruam? Ego potius dicam illis verba Domini mei: quia Qui diligit patrem aut matrem, aut filios aut uxorem, plus quam Deum, Deo dignus non est. Tu enim rex temporalis es,

et si voluntas tua non fiat, temporaliter punis. Deus autem rex æternus est, et si voluntas ejus contempta fuerit, æternaliter punit. Equidem tu rex posteaquam occideris corpus, animam occidere non potes: Deus autem verus potest animam et corpus mittere in æternum ignem." Hæc audiens Charisius, qui coram rege stabat, "Hunc magum si tardius occideris, nos ipsos in præcipitium mittet."

XV, Tunc ira repletus rex, jussit lances ferreas igniri; et præcepit excalceari apostolum, ut nudis pedibus superstans, hoc dolore deficeret. Verum antequam hoc supplicium apostolo admoveretur, prorupit aqua, et extinctæ sunt lances. Et ait apostolus ad regem, "Hoc non propter me fecit Dominus, sed propter te, ut vel sic credas. Mihi autem Dominus hanc patientiam dare potest, ut vel sine aqua ignem tuum non timeam." Tum conversus ad regem Charisius, "Jube etiam eum in fornacem thermarum mitti." Quod quum fieri rex jussisset, thermæ ultra calefieri non potuerunt, sed nec parvum quidem teporem habebant: ipseque apostolus altero die est egressus incolumis. Et Charisius iterum ad regem, "Fac (inquit) illum sacrificare Deo Soli, et iram incurret Dei sui, qui illum liberat ab his, quæ inferuntur ei." Quumque argueret, ut ingressus templum simulachro Solis sacrificium inferret, ridens in faciem regis dixit Thomas, "Dic mihi rex, quis est melior inter te, et imaginem tuam? Non dubito quin præstantior tu sis, quam pictura tua. Et quomodo vos dimittitis Deum vestrum, et excolitis picturam ejus?" Erat autem statua Solis facta ex auro, habens quadrigam equorum auream, habenis effusis, quasi rapido cursu ageretur ad cœlos. Et dum compelleret ut adoraret statuam, dixit apostolus ad regem, "Erras,

si putas, O rex, quod, sicut dixit Charisius, Deus meus irascatur mihi, quum ego Deum tuum adoravero. Hoc magis volo te nôsse, quod is Deo tuo irascetur, et evertet eum mox ut adoravero eum." Tum rex, "Invictissimum Solem, Deus tuus, quem Judæi occiderunt, evertere ne potest?" Respondit apostolus, "Vis ergo probari, si hoc potest fieri?" Et Charisius, "Excusationes (ait) sibi invenit, ut non adoret Solem, neque sacrificet ei." Dicit ei iterum apostolus, "Primo ego adoro eum, et si eum non evertet Deus meus, tum sacrificabo ei." Et quum consensisset rex et Charisius, introduxerunt eum in templum, ducentes choreas eo ritu quo solebant.

XIV. Erant autem virgines cum lyris cantantes, alii cum tibiis, alii cum tympanis alii cum vatillis et thuribulis. Et quum introiissent, ait apostolus ad simulachrum, "Tibi loquor, dæmon, qui in isto simulachro habitas, et qui das responsa stultis et deceptis hominibus, qui simulachrum vident: Adjuro te in nomine Domini mei Jesu Christi quem Judæi crucifixerunt, ut exeas, et stes ante me, ut
117 videant te: et quod imperavero tibi, hoc facias." Egressus autem dæmon, stetit ante eum, ita ut solus apostolus videret eum. Et dixit ei, "Ego corde colo Dominum meum Jesum Christum. Mox autem ut posuero genua mea in terra, et dixero tibi, ut confringas idolum, rogabo Dominum meum, ut mittat angelum suum, qui te releget, et damnet in abyssum." Et respondit ei dæmon, "Rogabo te apostole Dei, ne me in abyssum releges. Sed permitte me, et omnes istos interficiam." Tum apostolus, "Impero tibi in nomine Jesu Christi Domini mei; ne lædatur ullus hominum, nisi hoc solum simulachrum. Mox ut genua flexero,

comminue illud." Loquebatur autem apostolus cum dæmonio sermone Hebraico, et nullus sciebat quid vel cui loqueretur. Conversusque ad regem dixit, "Cogita tecum rex, tu istum invictissimum dicis, et meum Deum dicis hominem a Judæis occisum: ac per hoc, si fortior sit Deus tuus, et eum invocatione nominis Dei mei confringere non possim, ego non solum adorabo dæmonem qui in eo latitat, sed etiam sacrificabo illi. Si vero minutatim fuerit attenuatus ille victus Deus tuus, par erit e converso, ut relinquas errorem, et teneas veritatem." Et rex; "Adhuc ausus es (inquit) ex pari confabulari mihi? Si pergas, faciam tundi arterias tuas, si non adoraveris et sacrificaveris Soli." Respondit apostolus, "Ecce adoro, sed non simulachrum. Ecce adoro, sed non metallum. Ecce adoro, sed non idolum. Adoro autem meum Dominum Jesum Christum, in cujus nomine impero tibi dæmon, qui hic in ipso lates, ut nullum hominem lædens, metallum et simulachrum comminuas:" statimque quasi cera juxta ignem posita, liquefactum idolum resolutum est. Quo facto omnes sacerdotes consternati ulularunt, et rex fugit cum Charisio. Pontifex autem cædebat Apostolum, et facta est seditio magna in populo: sed major pars populi cum Apostolo erat. Quare motus Mesdeux rex Indiæ, Apostolum Thomam, et filium suum Zuzanem, et plures alios trusit in carcerem.

XVI. Non desinebat tamen etiam in carcere Apostolus confirmare credentes, dicens, "Credite in Deum, quem prædico: credite in Jesum, quem evangelizo, qui adjutor est servulorum suorum, refector est laborantium: in quo exultat anima mea, quia tempus implevi, et gestio ipsum quem desideravi videre. Cujus pulchritudo pro-

vocat me, ut dicam quis sit: sed magnitudo ejus sensus superat, et intellectum supergreditur, ut id quod cupio de eo dicere, comprehendere et explicare nequeam. Sed tu Domine, qui animam inopem replere consuevisti, imple ea quæ mihi desunt, et esto mecum donec ipse ad te veniam, et te videam." Hæc ubi audivit Zuzanas, advertens quod Thomas diceret tempus impletum suum, ut de hoc recessurus seculo videretur, cupiens ab eo prius quam migraret a corpore Manazaræ uxori suæ impetrare medicinam (erat enim debilis mulier, soluta membris) petivit ut permitteret ei ire: et persuaso custode, fideque facta quod essent reversuri, cum Apostolo ex carcere abire constituit in domum suam. Ubi et diaconatus ministerium ut sibi crederetur, rogavit, et ut benedictionem Leviticam acciperet. Quoniam se quoque Deo servire velle memoravit, et hoc jam dudum animo devovisse, sed a Patre coactum uxorem duxisse, quam accepisset vicesimum annum agens: triennioque ea potitum, filios ex ea nullos suscepisse, nec aliam mulierem præter uxorem novisse; jamdudum præterea a concubitu uxoris abstinuisse, eo quod et illa studebat castitati, et optaret audire sermonem Thomæ, sed propter debilitatem adesse non posset. Quam si vellet Apostolus sanare, se impetraturum, ut eundi facultatem haberent. Cui respondit Thomas, "Si credis, videbis mirabilia Dei, et quemadmodum servulos proprios curet."

XVII. Dum hæc loquuntur, Treptia nomine, quæ erat uxor regis, et Mygdonia Charisii matrona, qui et ipse amicus erat regis, et Narchia nutrix, trecentis sexaginta argenteis datis, a custode introductæ sunt ad Apostolum. Atque illic repererunt Siforatum militiæ regis ducem, et Zuzanem, et Siforem uxorem, et filiam ejus, et alios verbis Evangelicis intentos.

Ipsæ igitur tres fœminæ quum adstitissent ante con-
spectum Thomæ, interrogavit eas Apostolus, quo
permittente ingressæ forent, vel quis eis aperuisset
carcerem: et qualiter egressæ fuissent de loco in
quo clausæ fuerant. Cui respondit Treptia; "Non-
ne tu es, qui aperuisti nobis januam, et dixisti: *120*
Exite, et ite in carcerem, ut suscipiamus eos fratres,
qui illic sunt, et Dominus in nobis demonstravit
gloriam suam? Quum autem appropinquaremus ad
januam, subito non apparuisti nobis, sed huc ingres-
sum te sonitu januæ cognovimus. Nos vero postea
mercede custodem inflexímus, ut ad te ingredere-
mur, si forte impetrare possimus, quod impendio
petimus, ut paulisper aliquo concedas, quo regis
possit iracundia mitigari." Tunc interrogavit Thomas
Treptiam, quemadmodum a viro suo esset inclusa,
vel quid causæ obortum esset, aut quo motus, nec
propriæ pepercisset uxori? Cui respondit Treptia,
"Tu a me requiris quemadmodum clausa sim, quum
me nunquam deserueris, sed una tantum abfueris
hora? Unde miror, te nescire quomodo clausa sim.
Sed si vis audire, accipe. Misit ad me Mesdenus
rex, et jussit me introduci ad se, et ait mihi: Non-
dum plenam circa te magus ille adeptus est potes-
tatem. Nam quod in oleo pane et aqua magica
consummet, audivi. Ergo quum magicis operibus
venire non potuerit, nihil horum circa te fecit.
Quare obtempera præceptis meis: alioquin et ipsa
clauderis. Itaque non adquiescente, sed dicente me,
ut quod vellet faceret: potestatem enim habere
eum corporis mei, animam vero meam cum eo perire
non paterer: in obscuro loco me jussit includi.
Charisio quoque accusante, uxorem suam Mygdon- *121*
iam, cum ejus nutrice Narchia, jussit includi. Sed
tu jam nos produxisti, ut ad te veniremus: et ideo

præsto sumus, ut a te benedictionis gratiam consequamur."

XVIII. Quæ quum dixisset Treptia, agnóvit protinus Apostolus beneficia ejus, qui se plerumque humana specie figuraret, ut consolaretur mœrentes, afflictorum ærumnas relevaret. Et ideo ipse gratias agere cœpit Domino Jesu, eo quod confirmaverit infirmos, nutantesque stabilierit, et sperare faceret cunctos diffidentes. Dum hæc captivi in carcere colloquuntur, supervenerunt custodes, dîcentes ut lucernas extinguerent, ne quis eos simul esse, ac pariter colloqui proderet regi. Extinctis igitur lucernis, collocaverunt se custodes. Sed Thomas Apostolus, postquam omnes circumfusos tenebris adspexit, lumen petere cœpit a Domino: "Inlumina nos Domine (inquit) quia tenebrarum filii in tenebrosis nos sedere fecerunt locis. Sed tu Domine, inluminare sancto lumine tuo dignare servos tuos, eo lumine quod nullus eripiat, et nullus extinguat." Et statim refulsit dies, et omnis ille custodiæ locus. Tum et cæteri, quos alias ob causas receperant claustra carceris, vigilabant. Neque enim servi Dei dormire tum poterant, quos sic Christus excitabat, neque patiebatur nos somno dimergi, qui dicit: *Surge qui dormis, et exsurge a mortuis, inlucescet tibi Christus.* Quum igitur inter se nonnulla sermone vario contulissent, ait Thomas ad Zuzanen, "Vade præpara nobis omnia, quæ in ministerio sunt paranda." Interrogante autem Zuzane, quomodo exire posset fores carceris, aut quis aperiret, quum essent clausa omnia, et custodes somno dissoluti? respondit Thomas, "Crede Christo, et vade, et invenies apertas januas." Sequuti sunt igitur cum cæteris. Et quum jam medium spatium itineris confecissent, occurrit ei uxor ejus Manazara, quum iret ad car-

cerem, et recognoscens virum, ait; "Zuzane vir?" Qui quum cognovisset eam, cœpit quærere quonam iret, noctis præsertim tempore: aut quomodo potuisset exsurgere, quæ minime ante surgebat. Quæ respondit; "Puer iste Domini, ponens manum, sanam me fecit. Somnio vero monita sum, ut ad peregrinum istum venirem, qui tenetur in carcere. Eo igitur festino, ut juxta somnii visionem, plenam possim accipere sanitatem." Interrogavit Zuzanis, quis ille puer esset, qui fuisset cum ea? Respondit Manażara, "Ipse non vides eum, dextra manu tenentem me et sustinentem?"

XIX. Dum hæc fierent, intervenit loquentibus Thomas, sed etiam Seforus dux militiæ, et uxor ejus ac filia, denique et Treptia atque Mygdonia, et Narchia, qui ad Zaranis domum pariter commeabant. Quum vidisset autem Apostolum Manazara, adoravit eum dicens, "Venisti medicus, qui me sanes ab ægritudine. Vidi te hac quoque nocte, ac quidem tradentem mihi puerum istum, ut me ad te perduceret in carcerem. Et quum expectare venientem debueris, præstanti tamen bonitate ipse me diutius laborare non es passus, sed veniebas ad me." Simul hæc dicens, conversa puerum quærebat: qui se oculis repente subtraxit, nec erat videri facilis, qui ante videbatur. Anxia igitur sustentatore amisso, cœpit dicere, "Non possum sola ambulare, non apparet amplius puer, quem mihi tradidisti." Cui Apostolus, "Ecce jam tecum Christus ambulabit, ipse tibi erit viator et prævius." Itaque currens mulier præibat cæteros, repente domum festinans; quo postquam ab Apostolo et cæteris ventum est, subito domus multo splenduit lumine, et Thomas cœpit orare, et dicere, "Tu Domine, qui es adjutor infirmorum, spes et confidentia inopum,

refugium et requies laborantium, lugentium consolatio, fluctuantium portus, resurrectio mortuorum, redemptio peccatorum, et qui denique propter nos subiisti corporis passionem: tu domicilia mortis, et ipsa inferna penetrâsti, ut nos a mortis vestigiis liberemur. Te principes mortis venisse mirati sunt, neque potuerunt tenere remeantem: imo etiam exutos se vetustate possessionis, et te cum trophæo revertentem gemuerunt. Honorificamus igitur merito te, Domine Jesu, te paterna illa et perfecta venisse substantia ut viscera tuæ misericordiæ videremus in nobis. Quique servorum tuorum es minister, possessionis tuæ locupletator; pauper, sed non indigens: dives, sed non fastidiens pauperem: qui jejunâsti quadraginta diebus, ut perpetua benedictionis repleres alimonia animas esurientium: tu esto, rogo, cum servis tuis Zuzane et Manazara, ac Treptia, ut in tuum gregem eos digneris inducere, et adnumerare Sanctis tuis, et in hac errorum regione juvare. Tu esto medicus in hac possessione languentibus, esto requies in laboribus, firmamentum in lubricis. Esto denique adjutor corporum, vita animarum; ut sint templa misericordiæ tuæ, et Spiritus Sanctus inhabitet in eis."

XX. Hac completa benedictione, sumpsit sacramentum, et gratias egit Domino dicens, "Sit nobis hoc sacramentum tuum Domine Jesu ad vitam, sit ad remissionem peccatorum. Siquidem pro nobis passio tua celebrata est. Tu pro nobis fel illud bibisti, ut omnis in nobis adversarii amaritudo moreretur. Pro nobis tu quoque bibisti acetum, ut nostra lassitudo confortaretur. Pro nobis consputus es, ut immortali nos rore perfunderes: percussus es a calamo fragili, ut fragilitatem nostram vitæ perpetuæ æternitatique firmares. Coronatus es

spinis, ut virenti semper in te credentes charitatis tuæ laurea coronares. Involutus præterea fuisti sindone, ut nos quodam virtutis tuæ involucro vestires. In sepulchro poni voluisti novo, ut nobis novam gratiam, nova secula reformares." Hæc ubi finivit, Eucharistiam divisit his quos supra memoravimus, et ait, "Fiat nobis hæc Eucharistia ad vitam, et viscera misericordiæ, et gratiam salutis, sanitatemque animarum nostrarum." Respondentibus autem illis, "Amen," audita est vox dicens etiam, "Amen." Quam ubi audierunt vocem, statim super facies suas ceciderunt. Et iterum vox sonuit, dicens, "Nolite timere, sed tantummodo credite."

XXI. Ex eo tempore redire cœperunt, Thomas ad custodiæ suæ claustrum: sed et Treptia et Mygdonia et Narchia reversæ sunt ad carcerem suum. Quibus, antequam egrederentur, loquutus est Apostolus dicens: "Accipite sermonem meum ultimum, non enim ero diutius in hac carne: accersor ad Dominum Jesum, ad illum qui me redemit, ad illum qui se ad ultimum humiliavit, ut ab ultimo omnes elevaret: in quem sperare didici. Si enim ad sacri munus officii me is indignum vocavit, quanto magis si in veritate servivi, possum sperare mercedem? Bonus enim et justus est, et novit Dominus mercedem solvere pro meritis singulorum, dives munerum, largus gratiarum, haudquaquam parcus beneficiorum. Qui in me quoque infirmum, supra meritum meum, multa conferre dignatus est. Cujus miracula eo provocare vos debent, ut laudetis auctorem. Neque enim mea virtute hæc faciebam. Sed in nomine Domini mei Jesu impetrabam, non imperabam. Non enim Christus, sed servulus Christi sum: nec ego sum arbiter, sed minister ejus qui me misit. Et ideo peracto cursu admoneo vos, ne

quum videritis datam in me esse homini potestatem, suppliciisque me deditum quum videbitis, ideo fides vestra minuatur. Ego enim voluntatem Domini mei impleo, et æquum est me velle quod Dominus jubet. Nam si pro nobis ille mortem suscepit, quanto magis nos, erga Domini voluntatem, corporis hujus mortem timere non debemus? Quum præsertim mors ista non interitus sit, sed solutio corporis. Ideoque non rogo, ut mortem differam. Creditis enim, quod possem differre, si velim: sed rogo magis ut citius absolvar, et proficiscens videam illum decorum et misericordem, qui pro operibus et laboribus, quibus desudavi, nimis liberalis Dominus, præmium repræsentabit."

XXII. Hæc quum dixisset, receperunt se omnes ad tenebrosam domum. et dixit Thomas in carcere constitutus, "Domine Jesu, qui pro nobis plurimum pertulisti, claudantur januæ istæ, sicut clausæ fuerunt, et signacula iisdem foribus reformentur." Relictis igitur aliis, perrexit Apostolus, ut se includeret. Fœminæ autem non poterant a lachrymis temperare, quæ sciebant, quod Mesdeus non abstineret ab ejus nece. Interea quum venisset Apostolus, invenit custodes concertantes inter se, et dicentes, "Heu quomodo incidimus in istum magum? Ecce aperuit januas carceris artibus magicis, et omnes voluit secum educere. Unde ne magicis carminibus elabatur et cæteri cum eo, renunciemus regi, simul de uxore ejus ac filio." Audiebat hæc Thomas, et quiescebat. Illi autem abierunt prima luce ad Regem, petentes, ut tolleretur magus ille, et alibi ne clauderetur, eo quod clausum omne magica potestate reseraret. Secundo nunciabant apertas fuisse januas carceris, idque surgentibus manifestatum sibi. Introïsse etiam regis uxorem

cum aliis, quæ non recederent ab eo. Quibus auditis, rex signacula mox, quæ imposuerat januæ, requisivit, et eodem reperit modo quo fuerant ante. Unde commotus, ad custodes ait, falli eos qui introîsse in carcerem Treptiam et Mygdoniam dicerent, quum signacula remota non essent. At illi se vera intimâsse significabant. Mesdeus autem sedens in secretario, sisti jussum Apostolum rogavit, servus an liber esset. Cui Thomas, "Servus sum, ait, "unius et solius, supra quem non habes potestatem." Quæsivit iterum Mesdeus, cur eo venisset? Respondit denuo Apostolus, ut plures salvaret: et hoc sibi debitum esse, ut per manus Mesdei hinc emigraret. Tum rex qui esset dominus ejus rogavit, quod illi nomen, et cujus regionis? Ad quæ Thomas, "Meus Dominus (inquit) Deus est tuus, Dominus cœli et terræ. Hujus tu nomen audire non potes: sed id quod datum est ei in hoc seculo, est Jesus Christus. Minanti autem regi, quod ei non pareret, quum maleficium ejus aboleretur, ut tota India mundaretur, respondit Thomas, "Hæc maleficia mecum abibuut: sed hoc scito, quia nec quid deerunt." Ex eo igitur cogitabat rex, qualiter Thomam occideret. Verebatur enim populum, quia plurimi etiam eminentiorum ejus opera admirabantur et credebant in Jesum.

XXIII. Astute ergo sibi rex agendum ratus cum Thoma, civitatem armatis septus est egressus, populo existimante quod ideo egrederetur, ut Thomas ei aliqua suorum operum demonstraret. Intendebant igitur in eum, qui putabant quod aliquid ab eo rex vellet discere, et ille regem docere. Sed egressus rex mediam fere partem milliarii, tradidit eum quatuor militibus, adjuncto uno præstantiore viro, jubens, ut ducentes eum in montem

proximum, ibi gladio percuterent. Rex vero mox rediit in civitatem, ubi hoc militibus imperâsset. Quod intelligens plebs, sequebatur, Thomam eripere volens. At milites apprehendunt Apostolum, duo ad dextram, et duo ad sinistram tenentes. Ille quoque eminentior manum ejus tenens, pariter incedebat. Dicebat autem apostolus magna et divina mysteria in ipso exitu revelari: siquidem propterea se duci a quatuor militibus dicebat, quia ex quatuor coivisset elementis, ea se quatuor habere principia generationis. Dominum autem Jesum ab uno percussum, quia unum patrem sciret generatorrem suum. Qui ubi venit ad locum passionis, cohortatus cæteros, fidem servare Domino Jesu, pietatemque colere: rogavit etiam Zuzanem ut pretio custodibus dato orandi tempus sibi impetraret. Cujus data copia, cœpit gratias agere, quod et in seculo gubernatus esset a Christo, et ab eodem vocaretur. Illum esse in periculis præsulem, illum in mœrore consolatorem, illum in laboribus adjutorem, illum prævium sibi hujus fuisse itineris, quod in hoc seculo cucurrisset.

XXIV. "Tu (inquit) Domine, adnunciàsti mihi, me tuum esse: propter quod nec uxorem accepi, ut tibi totus vacarem, ne templi tui gratiam vel conjugalis copulæ usus minueret, vel consuetudo decerperet. Divitiarum quoque secularium cupidum animum, cœlesti provisione ac munitione revocâsti, docens in pecuniis dispendia esse, non commoda. Et ideo compulisti, ut hic paupertate contentus, indeficientem spiritualium divitiarum quærerem veritatem, et thesauros in Christo absconditos investigarem: tuisque contentus copiis alias non desiderarem. Factus sum igitur pauper, indigens, peregrinus ac servus, in vinculis, in jejuniis,

fame ac siti, in laboribus, in periculis, ut confidentia non periret, spes non confunderetur. Respice igitur in me, Domine, quia pecuniam tuam non abscondi, sed supra mensam posui, et in nummulariis divisi. Ad mensam tuam vocatus veni, nec ab hac revisendi necessitate excusavi, nec juga boum, aut ducendæ uxoris necessitatem convivio tuo prætuli. Ad nuptias sum vocatus, et albam vestem indui: et expectans Dominum a nuptiis revertentem, olei non sum oblitus: tota nocte domum meam custodivi, a latronibus expoliatus non sum: calceamenta pedibus circumdedi, ne diffinderentur vestîgia. Observavi primam et secundam et tertiam custodiam, ut vultum tuum viderem, et splendorem tuum discussa nocte perspicerem. Mortuum meum non vivificavi, nec deficientem replevi, sed magis, quem dedisti mihi vinctum, castigavi. Et captivum meum occidi, ut quem acceperam liberum non alligarem. Opprobrium suscepi in terra, ut in cœlo remunerationem sperarem. Si igitur detuli fidele servitium, adesto Domine Jesu, ne præsentiant me latrones, ne adversus me retia sua mittant. Circnmdet famulum tuum gloria tua, ut tanta amictum gratia, adversariæ potestates impedire non audeant. Numquid illis obedivi, quum mihi intercludere vellent transitum? Suis enim occurrunt, et eos prodire ultra non sinunt. Adesto igitur Domine, ut cum pace et gratia transeam. In veritate dirigas servum tuum, ad sedem tuam dirigas iter meum, et diabolus in me non intendat. Excœcentur oculi ejus lumine tuo. Conticescat os ejus, qui nihil in me dignum suis operibus invenit, quod loquatur." Hæc precatus, ait militibus, "Venite, consummate præceptum ejus qui vos misit." Advenerunt igitur quatuor milites, et lanceis

transverberavere eum: atque cecidit Beatus Apostolus et mortuus est. Quem cum lacrymis sepelierunt fratres in sepulchro regio, in quo reges priores sepulti sunt: pretiosis et plurimis amictum odoribus atque indumentis.

XXV. Apparuit autem confestim Siforo et Zuzani, qui recusabant in urbem ire, et tota die ad sepulchrum sedebant, atque illis dixit, "Quid sedetis custodientes me? Non hic sum, adscendi enim, et recepi omnia quæ speravi. Surgentes itque discedite hinc, brevi enim tempore et vos mecum colligam."" Quum hæe fierent circa Apostolum, interea Treptia regina et Mygdonia deductæ a Mesdeo et Charisio affligebantur, sed tum voluntati eorum non acquiescebant. Quibus se Apostolus demonstravit, dicens, "Nolite errare, quia Dominus Jesus cito vobis adjumentum dabit." Itaque Mesdeus et Charisius quum animos uxorum suarum expugnare non possent, dimiserunt eas propriæ voluntati. Fiebat autem congregatio fratrum in multa exultatione atque lætitia. Eratque presbyter Siforus, et Zuzanes diaconus, suntque ordinati jam tum a S. Apostolo, quum in montem moriturus adscendisset. Atque hi potiebantur frequentibus adjumentis Domini et fidei incrementa quotidie procedebant. Quibus addidit Dominus hanc gratiam, ut quum Mesdei filius correptus esset a dæmonio, nec quisquam qui eum sanaret, posset inveniri, successit hujusmodi Mesdeo sententia, ut diceret, "Vado, et aperio sepulchrum, et tollens ossa de corpore Apostoli, suspendam filio meo, et curabitur." Adscendebat igitur secundum cogitationes Mesdeus ad montem, et revelavit ei se Thomas dicens, "In viventes non credidisti, et in mortuos credis? Sed ne timeas, miserebitnr et tui

Dominus Jesus, et exhibebit tibi viscera misericordiæ suæ, propter bonitatem suam." Verum ubi adscendit Mesdeus, reserato sepulchro, ossa invenire non potuit: quia jampridem reliquias sanctas quidam de fratribus rapuerant, et in urbe Edessa sepelierant. Ea tamen quæcunque rex in sepulchro reperit humi vel stercoris, supra quæ jacuerant reliquiæ Apostoli, auferens Mesdeus, et alligans filio suo, ait, "Credo tibi Christe nunc quia recessit a me ille qui hominum turbat affectus, ne ad te visendum summa properatione contendam." Itaque ubi suspendit illa puero, statim sanatus est ex illa hora: et factum est gaudium magnum inter fratres super conversione regis ad Regem cœlestem Christum Jesum, cui honor et gloria, in perpetua secula, Amen.

LIBER DECIMUS.

DE REBUS A BEATO PHILIPPO APOSTOLO GESTIS.

I. Philippus Petri et Andreæ conterraneus, ex vico Galilææ Bethsaida originem duxit: vocatusque mox post Petrum, demum ad apostolatus honorem pervenit. Qui ut socium haberet conversionis, Nathanaelem quendam familiarem ad Christum duxit, quem Christus mox se agnovisse testatus est sub ficu, antequam a Philippo illi esset adductus. Quod admiratus Nathanael, qui nunquam antea viderat Christum, haud illibenter deinde illi adhæsit, in parte societatis semper cum Philippo manens.